HELSINKI
Hellenius-Burtz-Bock

Historiallisella kaupunkialueella (1640-) sijaitsevien rakennusten sisätilojen korjausten ja pihojen maankaivaustöiden arkeologinen valvonta huhtikuu 2014-elokuu 2015

Helsingin kaupunginmuseo

Kulttuuriympäristöyksikkö
Markku Heikkinen

TIIVISTELMÄ:

Helsingin kaupunginmuseon tutkijat valvoivat huhtikuusta 2014 elokuuhun 2015 useassa jaksossa Helsingin Senaatintorin eteläreunassa sijaitsevien kaupungin vanhimpiin kivirakennuksiin kuuluvien Helleniuksen, Burtzin ja Bockin talojen 1. kerroksen ja kellareiden kunnostamista ravintola-, kahvila- ja sosiaalitiloiksi. Samoin Burtzin pihan pohjoisosan lisärakennuksen, pihan länsiosan putki- ja kaapelikaivantojen sekä Bockin pihan länsireunan putki- ja kaapelikaivantojen takia tehtyjä maankaivutöitä valvottiin.

Osassa 1. kerrosta purettiin lattiat. Osassa näitä tiloja tuli esiin lattialautojen alta lattiavasoja ja niiden alta esineellisesti melko löydötön tiilimurskaa ja hiiltä sisältävä kuiva täyttökerros ennen kellareiden tiiliholveja. Burtzin ja Bockin kellareissa ei tullut esiin näitä rakennuksia vanhempia kerroksia. Burtzin piha kaivettiin vähitellen lähes puolittain auki kahvilan uuden laajennusosan, uusien sadevesiputki- ja kaapelilinjojen ja niiden kaivojen takia. Burtzin pihan pohjois- ja länsiosasta tuli esiin pihatason alta noin 15-40 cm syvyydestä vuoden 1761 tulipalon jälkeen rakentamaan aloitetun Burtzin taloa aikaisempi 1700-luvun puolivälin pihakiveys ja sen alta 50-60 cm sitä vanhempia kerroksia ennen puhdasta hiekkaa. Pihan itäosassa oli kivetön alue. Kohdalla on ollut rakennus pihakiveyksen aikana kiveyksen reunassa olevien vesikourien perusteella ja viimeistään 1800-luvulla puutarha. Kiveyksen läpi tehdyt aukot liittyivät puutarhan aidan paaluihin. Syvemmällä vain yhdestä kohtaa tuli varmasti pieni katkelma vanhemmasta palaneesta rakennuksesta. Burtzin nykyiseen rakennukseen liittyviä pihakiveystasoja ei ollut säilynyt. Bockin pihasta kaivettiin länsireuna uusien putkien, rasvanerotuskaivon ja kaapeleiden takia. Bockin pihalta ei tullut vanhoja kulttuurikerroksia, sillä alue oli tuhoutunut vuonna 1903 rakennetun ja 1980-luvun remontissa puretun rakennuksen ja silloin tehtyjen kaivojen ja putkien takia.

Kannen kuva: Burtzin pihan pohjoisosan vanha mukulakivipiha 1700-luvun puolivälistä. Kuvaussuunta W. Kuva Markku Heikkinen. HKM, Helsinki, Hellenius-Burtz-Bock 2014:294

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä
Sisällysluettelo 1
Arkisto- ja rekisteritiedot 2
Peruskarttaote 5
Johdantokartta 6
1. Johdanto 7
2. Valvonta-alueen sijainti ja topografia 10
3. Valvonta-alueen historia 14
4. Aiemmat arkeologiset havainnot kohteessa ja lähiympäristöissä 75
5. Arkeologiset havainnot 81
5.1. Hellenius, 1. krs 81
5.2. Hellenius-Burtz, 1. krs 82
5.3. Burtz, 1. krs 87
5.4. Bock, 1. krs 90
5.5. Burtz, kellari 98
5.6. Bock, kellari 98
5.7. Burtz, piha 105
5.7.1. Yleiskuvaus 105
5.7.2. Yhteyskaivausalueet 108
5.7.3. Pihan pohjois- ja keskiosat 147
5.7.4. Pihan länsiosa 176
5.7.5. Pihan eteläosa 188
5.8. Bock, piha 190
6. Valvonnan tulokset 194
Lähteet ja kirjallisuus 202

Liite 1 Karttaluettelo
Liite 2 Kartat
Liite 3 Digitaalikuvaluettelo
Liite 4 Kuvataulut
Liite 5 Löytöluettelo
Liite 6 Poistettujen löytöjen luettelo
Liite 7 Teija Alanko: Makrofossiilitutkimukset

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Nimi:	Historiallisella kaupunkialueella (1640-) sijaitsevien rakennusten sisätilojen korjausten ja pihojen maankaivutöiden arkeologinen valvonta huhtikuu 2014-elokuu 2015
Kunta:	Helsinki
Kylä:	Töölö
Kaupunginosa:	Kruununhaka 01
Kortteli:	30
Tontti	1
Kiinteistötunnus:	091-001-0030-0001
Rakennusnumero:	003
Pysyvä rakennus-tunnus:	217
Osoite:	Aleksanterinkatu 20-24
Maan omistaja:	Helsingin kaupunki
Tutkimuksen laji:	Arkeologinen valvonta
Kohteen ajoitus:	1640-
Peruskartta:	L4133C (TM35-lehtijako), 203406 (Yleislehtijako)
Koordinaatit:	Tutkimusalueen keskipisteen koordinaatit:
	ETRS-TM35FIN-tasokoordinaatit: N = 6671976 E = 386403 Z = n. 5 m
	ETRS-GK25 tasokoordinaatit: N = 6672885 E = 25497376 Z = n. 5,0 m
Tutkimuslaitos:	Helsingin kaupunginmuseo
Tutkija:	Markku Heikkinen
Kenttätyöaika:	Hellenius, 1. krs 16.4., 22.4. ja 24.4.2014 Hellenius-Burtz, 1. krs 3.9., 22.9., 26.9., 29.9. ja 1.10.2014 Burtz, kellari 18.-19.9.2014

	Burtz-Bock, pihat ja Bock, kellari	pääosin 27.4. - 21.8.2015

Valvonta-alueiden laajuus:

Hellenius, 1. krs	4 m^2
Hellenius-Burtz, 1. krs	90 m^2
Burtz, 1. krs	121 m^2
Bock, 1. krs	130 m^2
Burtz, kellari	45 m^2
Bock kellari	48 m^2
Burtz, piha	403 m^2
Burtz, porttikongi	32 m^2
Bock, piha	76 m^2

Valvonnan kustantaja: Helsingin Kiinteistövirasto, tilakeskus

Tutkimuskustannukset: n. 40 000 euroa

Digitaalikuvat: HKM digi Helsinki, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015:1-563

Löydöt: KM 41020:1-764; diar. 30.8.2016

Aikaisemmat tutkimukset ympäristössä:

Vuonna 1985-88 Bockin remontin yhteydessä tehty havaintoja. Ei raporttia. Vain muutamia kuvia ja löytöjä Helsingin kaupunginmuseossa.

Markku Heikkinen/Helsingin kaupunginmuseo: Helsinki, Kiseleff-Sunn 2010-2011. Historiallisella kaupunkialueella (1640-) sijaitsevien rakennusten peruskunnostuksen arkeologinen valvonta. **20.03.2012.**

Markku Heikkinen/Helsingin kaupunginmuseo: Helsinki, Kirkkokatu – Ritarikatu – Rauhankatu, Hallituskatu, Unioninkatu, Sofiankatu ja Pohjoisesplanadi – Katariinankatu 2009-2011. Historiallisella kaupunkialueella (1640-) tehtyjen katualueiden kunnallisteknisten töiden arkeologinen valvonta. **20.12.2012.**

Markku Heikkinen/Helsingin kaupunginmuseo: Helsinki, Bock. Historiallisella kaupunkialueella (1640-) sijaitsevan pihan sisäänkäyntijärjestelyiden maankaivaustöiden arkeologinen valvonta huhti-toukokuussa 2013. **10.9.2013.**

Markku Heikkinen/Helsingin kaupunginmuseo: Helsinki, Senaatintori 2011. Historiallisen ajan (1640-) kaupunkialueella tehdyn kaukojäähdytysputkistojen kaivamisen arkeologinen valvontakertomus. 13.1.-2.3.2011. **12.1.2012.**

Heini Hämäläinen/Helsingin kaupunginmuseo: Helsinki, Senaatintori 2012. Historiallisen ajan (1640-) kaupunkialueella

tehtyyn kaukolämmitysputkiston kaivamiseen liittyvä pelastuskaivaus 23.9.-5.11.2012. **8.10.2014.**

Markku Heikkinen/Helsingin kaupunginmuseo: Helsinki, Hellenius. Historiallisella kaupunkialueella (1640-) sijaitsevan pihan korjauksen maankaivaustöiden arkeologinen valvonta elo-marraskuussa 2014. **23.1.2015.**

Aikaisemmat löydöt kohteessa:

XLV:317:1-29 (1967)
XLV:635-641 (v. 1985-88)
KM 40341:1-62 (v. 2014)

Kaivauskertomuksen liitteet:

1 Karttaluettelo
2 Kartat
3 Digitaalikuvaluettelo
4 Kuvataulut
5 Löytöluettelo
6 Poistettujen löytöjen luettelo
7 Teija Alanko: Makrofossiilitutkimukset

Alkuperäinen raportti: Helsingin kaupunginmuseo

Kopiot (2 kpl): Museoviraston arkisto
Helsingin kiinteistövirasto, tilakeskus

Helsinki, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015

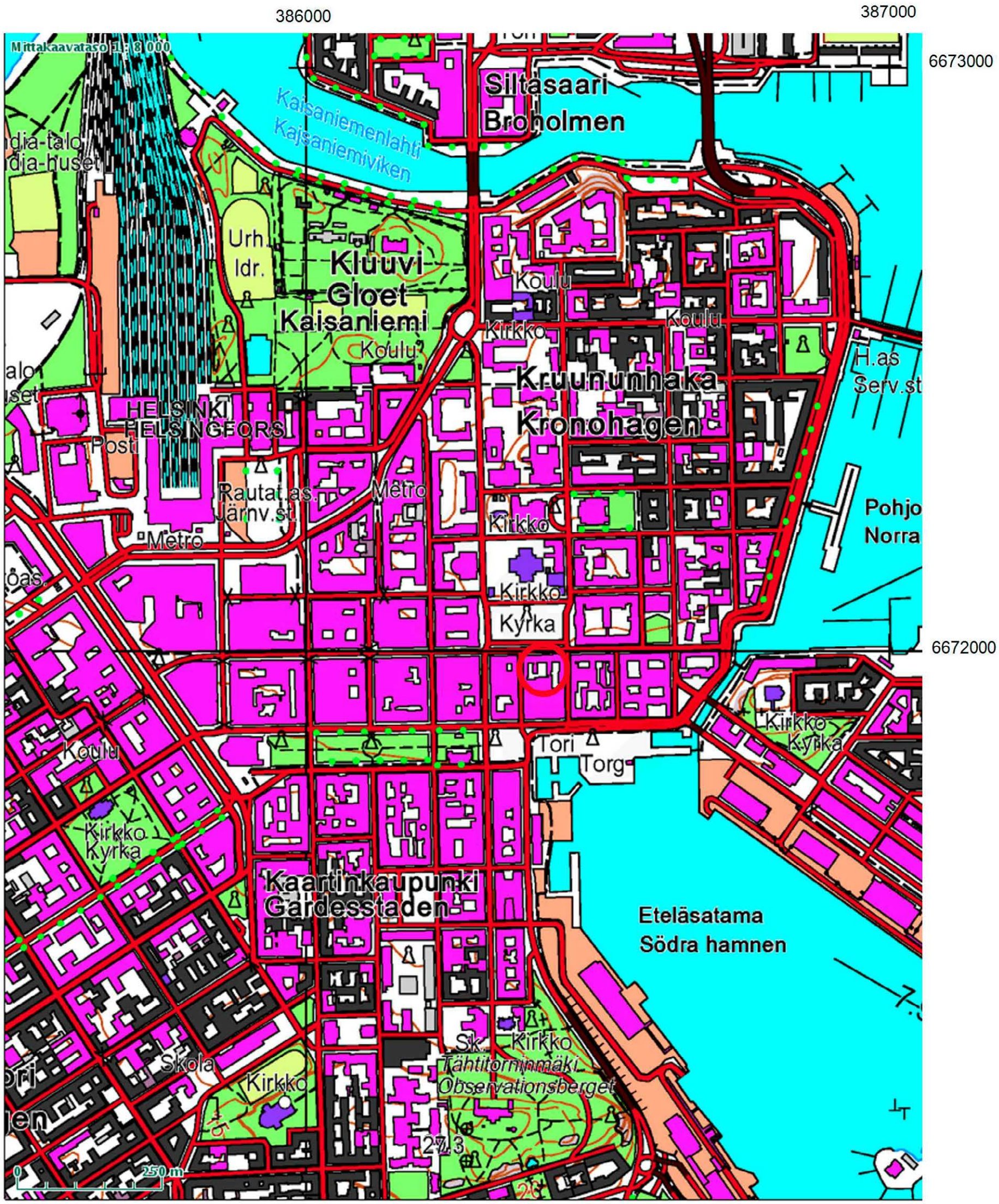

Mk 1:10 000 ETRS-TM35FIN

Valvonta-alue on ympyröity. Pohjakartta Maanmittauslaitos 2014.

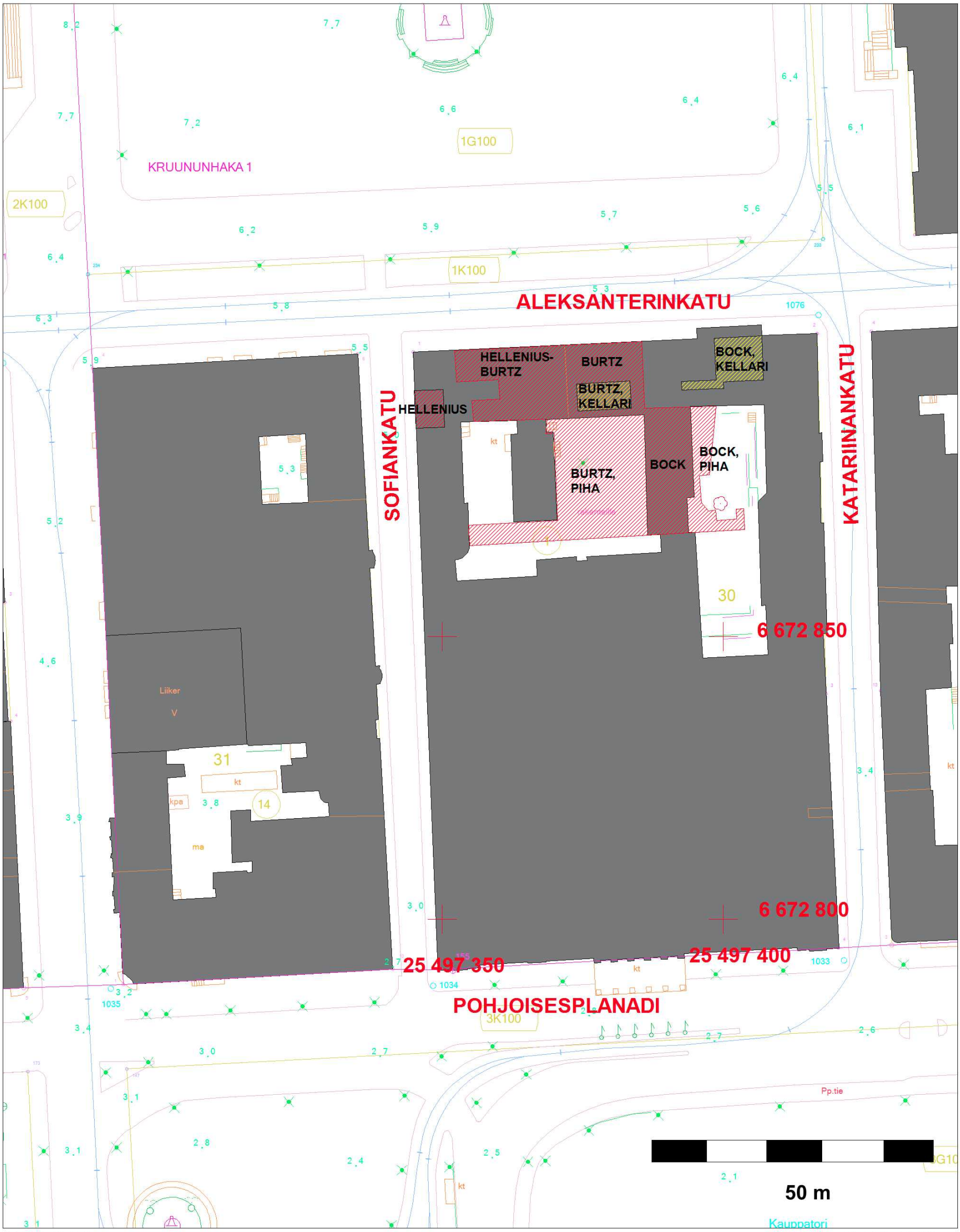

Mk 1:1000 ETRS-GK25

Johdantokartta. 1. kerroksen ja pihojen valvonta-alueet on rasteroitu punaisella ja kellarit keltaisella. Karttapohja Helsingin kaupunkimittaus.

1. JOHDANTO

Helsingin kaupunki alkoi elävöittää vanhan keskustan virastokortteleita 2000-luvun lopussa remontoimalla vanhoja virastorakennuksia liike- ja ravintolatiloiksi. Vuosina 2014-2015 oli remonttivuorossa Senaatintorin eteläreunassa sijaitsevat kaupungin vanhimpiin kivitaloihin kuuluvat Hellenius, Burtz ja Bock, joidenka 1. kerroksen tiloja ja kellaritiloja peruskorjattiin ravintola- ja kahvilakäyttöön. Burtzin pihan koillisosaan rakennettiin uusi kahvilan laajennus ja piha kaivettiin laajalti uusien erilaisten putkien, kaapeleiden ja vesi- ja kaapelikaivojen takia. Samoin Bockin pihan länsilaidan kaivoja ja putkia uudistettiin.

Kaupunginmuseo kartoitti Burtzin ja Bockin pihat ennen korjaustöitä elokuussa 2014. Helleniuksen ja Hellenius-Burtzin 1. kerroksen tilojen korjauksia valvottiin keväällä ja syksyllä 2014. Burtzin kellarin korjauksia valvottiin syksyllä 2014. Vuonna 2014 oli valvottu Helleniuksen pihan korjausta, joidenka aikana valvottiin samalla osaa edellisistä kohteista. Siitä on tehty jo aiemmin oma valvontakertomus. Burtzin ja Bockin 1. kerroksen tilat, Bockin kellari ja Burtzin ja Bockin pihat olivat valvontavuorossa touko-elokuussa 2015.

Etukäteen oletettiin, että Burtzin pihan pohjoisosassa saattoi olla säilyneenä vanhoja kulttuurikerroksia jonkin verran kaikesta myöhemmästä rakennustoiminnasta ja puiden istutuskuopista huolimatta. Edellisen vuoden viereisen Helleniuksen pihalla kerrokset olivat melko lailla tuhoutuneet erilaisissa rakennustöissä. Pihan eteläosassa kerroksien oletettiin olevan tuhoutuneita Leijonakorttelin pohjoisosan vuosien 1985-1988 saneerauksen takia. Bockin pihan länsilaidassa oli sijainnut vuonna 1903 valmistunut rakennus, joka oli purettu 1980-luvulla. Samoin kohdalla oli putkilinjoja ja kaivoja. Sen kohta oletettiin tuhoutuneen arkeologisesti. 1. kerroksen sisätiloista tai kellareista ei oletettu löydettävän mitään arkeologisesti kovinkaan kiinnostavaa.

Pihoilta purettiin pois vanhat laattakivet, mukula-, nupu- ja noppakiveys. Burtzin pihalta poistettiin pihan neljä koristepuuta. Burtzin pihan koillisosaan tuli kahvilan lasirakenteinen laajennus, jonka kohdalta poistettiin kaikki vanhat kulttuurikerrokset puhtaaseen hiekkaan saakka. Muualle pihalle tuli runsaasti erilaisia putki- ja kaapelikaivantoja ja kaivoja. Mukulakivityksen tilalle tuli noppakiveys, jonka pinta nousi etelään päin entisestä maanpinnasta.

Museon arkeologit kävivät kaupungin kiinteistöviraston Tilakeskuksen kustannuksella tuntityönä valvomassa hitaasti tapahtunutta kaivamista säännöllisesti työmaan edistymisen mukaan. Päävalvonta-alueella Burtzin pihalla kaivaminen tapahtui lohkoittain. Laajennuksen perustamissuunnitelmat vaihtuivat huomattavasti alun perin ilmoitetusta, joka aiheutti suuria ongelmia arkeologisessa tutkimuksessa. Valvottava alue laajeni huomattavasti. Pääurakoitsija oli NCC ja pihojen kaivamisesta vastasi aliurakoitsijana Metson murskaus, joiden kanssa yhteistyö oli sujuvaa. Kaivinkone kaivoi arkeologien ohjauksessa ja siitä ei laskutettu kaupunginmuseota.

Valvojana oli Markku Heikkinen ja toisena tutkijana Heini Hämäläinen, jotka molemmat kaivoivat, kuvasivat ja tekivät muistiinpanoja kohteesta. Molemmilta työntekijöiltä vaadittiin voimassaoleva työturvallisuuskortti ja lisäksi NCC perehdytti tutkijat työmaan sääntöihin. Heini Hämäläinen dokumentoi piirtämällä käsin kohteet ja digitoimalla kartat

MapInfo-ohjelmalla. Hän luetteloi löydöt Kansallismuseon kokoelmiin päänumerolla KM 41020. Markku Heikkinen käsitteli ja luetteloi kuvat ja laati raportin. Valokuvat luetteloitiin kaupunginmuseon erilliseen luetteloon nimellä Helsinki, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015:1-563. Jälkitöitä tehtiin keväästä talveen vuonna 2016. Kaivauksilta otettiin maanäytteitä, joista FM Teija Alanko teki keväällä 2016 makrofossiilianalyysin.

Tutkimusalueiden kartoituksissa käytettiin pohjakarttana Helsingin kantakarttaa ja työmaalta saatuja suunnitelmakarttoja. Peruskartassa, johdantokartassa ja muissa kartoissa on käytetty uusia ETRS-GK25 -tasokoordinaatteja ja korkeusjärjestelmää (N2000). Suunnittelukartoissa ja työmaalla oli käytössä vanhaa Helsingin erilliskoordinaatistoon liittyvä NN -korkeusjärjestelmä. Siinä korkeudet ovat N2000 – järjestelmää 305 mm matalammalla. Itse valvonnan aikana dokumentoidut rakenteet mitattiin ympäröivistä rakenteista ja korkeudet eri kohtiin tehtyjen korkeuspisteiden avulla. Dokumentoitujen kohteiden taso- ja profiilikartat piirrettiin mittakaavaan 1:100, 1:50 ja 1:20. Valvonnan kiintopisteen korkeustiedot saatiin Pohjoisesplanadilta kaupungintalon kivijalasta haetusta korkeuspistetiedosta nro 155 (E 25497351.8; N 6672790.7; N2000 H 3.043).

Markku Heikkinen Helsingissä 2.12.2016

2. VALVONTA-ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Valvonta-alue sijaitsi Helsingin kantakaupungissa Kruununhaassa historiallisella kaupunkialueella. Helsinki siirrettiin tänne 1640-luvulla Vantaanjoen suusta. Kaupungin asemakaava ja kallioinen topografia pysyi samanlaisena 1800-luvun alkuun saakka tulipaloista ja sotien tuhoista huolimatta. Sen sijaan kaupungin uusi vuoden 1812 asemakaava muutti tilannetta merkittävästi. Uudet kadut ja korttelit tuhosivat vanhan asemakaavan mukaiset kadut, korttelit ja topografian. Vain Senaatintorin ja valtioneuvostonlinnan kohdilla Aleksanterinkadun eteläpuoliset N-S – suuntaiset kadut säilyttivät paikkansa ja leveytensä 1700-luvun kivirakennusten (mm. Hellenius-Burtz-Bock) ansioista. Samoin merialueiden täyttäminen muutti kaupunkia, etenkin heti valvonta-alueen eteläpuolella. Myös kaupungin päätori Suurtori muutti muotoansa jäämällä itäosastaan valtioneuvostonlinnan länsisiiven alle ja laajenemalla Senaatintorina länteen päin kahden entisen korttelin alueelle. Suurtori oli sijainnut valtioneuvostonlinnan lounaiskulman kohdalla ja Senaatintorin itäisessä kolmanneksessa.

Helleniuksen, Burtzin ja Bockin talot sijaitsivat entisen Suurtorin eteläsivun keskeltä lähteneen, nykyisen Katariinankadun, länsipuolella ja W-E -suuntaisen Suurkadun, nykyisen Aleksanterinkadun, eteläpuolella sijaitsevan korttelin pohjoisosassa. Helleniuksen talo ei ollut enää Suurtorin reunalla vaan Suurtorin ensimmäisen länsipuolisen korttelin eteläpuolella Itäisen Kirkkokadun (nykyinen Sofiankatu) ja Suurkadun risteyksen kaakkoiskulmassa. Burtz sijaitsi sen itäpuolella osittain Suurtorin laidalla. Bock sijaitsi korttelin itäreunassa kokonaan Suurtorin laidalla. Bockia rajasi idässä nykyinen Katariinankatu. Korttelin tämän osan rajat ovat pysyneet samoina 1640-luvulta lähtien. Maasto on täällä tasaista viettäen loivasti etelään kohti Kauppatoria eli entistä Eteläsatamaa. Aleksanterinkatu on korkeudella 5.3 m mpy ja sisäpihat noin 5.0 m mpy (N2000-korkeusjärjestelmä)

Helleniuksen, Burtzin ja Bockin talot kuuluvat nykyisin koko korttelin käsittävään tonttiin, joten erillisiä tontteja ei ole enää olemassa. Vanhat tontit ovat ulottuneet 1700-luvun alkupuolelta 1800-luvun alkuun Aleksanterinkadulta nykyisen korttelin eteläosassa W-E – suunnassa olleeseen Merikatuun saakka. 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa Helleniuksen ja Bockin tontien eteläpuolella on ollut ennen Merikatua vielä pienet tontit. Valvonta-alueet käsittivät vain näiden tonttien pohjoisosat.

Rakennusten päärungot ovat Aleksanterinkadun puolella. Helleniuksen sisäpihaa rajaa pohjoisessa Helleniuksen ja Burtzin rakennuksen päärungot (1760-1770-l) ja lännessä Helleniuksen länsisiipi ja sivurakennus (1760-1770-l. ja 1830-l.). Idässä on entisen Burtzin tontilla sijaitseva alun perin talousrakennus ja sittemmin vankila, Sumppu (1830). Etelässä on Helleniuksen, Burtzin ja Bockin entisillä tonttialueilla kaupungintalon uudet osat 1960-luvun ja 1980-luvun lopuilta kuten alempi sisäpiha, jonka alla on autotalli. Entisellä Butzin tontilla on länsireunalla edellä mainittu Sumppu, pohjoisessa päärunko (1760-1775) ja idässä Bockin läntinen siipi (1816-1818). Bockin pihalla lännessä on edellä mainittu siipirakennus, pohjoisessa päärunko ja idässä siipirakennus (1763/1816-1819//1905) Katariinankadun varrella.

Helleniusta, Burtzin ja Bockin pihoja yhdistävää etäpuolista 1980-luvulla tehtyä alapihaa korkeammalla sijaitseva Burtzin piha oli kooltansa 21,3x16,1 m ja Bockin piha 22,3x12,9 m (ks. kartta 4, kuvat s. 11-12).

Burtzin pohjoisosassa oli ennen rakennustöitä graniittilaatat, nupukivet ja noppakivet leveällä vyöhykkeellä ravintola Savotan ulkotarjoilualueella. Aluetta rajasi etelään päin korkea metalliaita. Aidan länsipäässä olevasta portista johti kapea graniittilaattakäytävä etelään alapihalle. Käytävän länsipuolella Sumpun reunustalla oli isoista mukulakivistä tehty kiveys. Käytävän itäpuolella oli myös vastaava mukulakiveys, jonka pinta laski loivasti etelään. Eteläosassa kiveys laski lyhyellä matkalla nopeasti alapihan tasolle. Piha oli keskiosassa noin korkeudella 5 m mpy. Tällä alueella oli neljä koristepuuta, joiden kohdalla oli multa esillä neliömäisillä alueilla. Pihan luoteisosassa oli portaikko Sumpun kellariin. Luoteisosassa oli oviaukot Sumppuun ja Burtzin kellariin ja porttikongin Aleksanterinkadulle. Bockin siiven pohjoisosassa oli portaikko rakennukseen.

Bockin pihan länsireunan valvontaosassa oli noppakiveys. Pihan eteläosassa oli puu ja sen eteläpuolella graniittilevyillä päällystetty iv-hormi korkeammassa rakenteessa, joka esti kulun alapihalle. Luiska pihojen välillä oli pihan itäreunassa.

Rakennusten sisällä töitä tehtiin Helleniuksen ja Burtzin päärunkojen 1. kerroksessa, Bockin läntisen siiven 1. kerroksessa ja yhdessä Burtzin kellaritilassa ja kahdessa Bockin kellaritilassa.

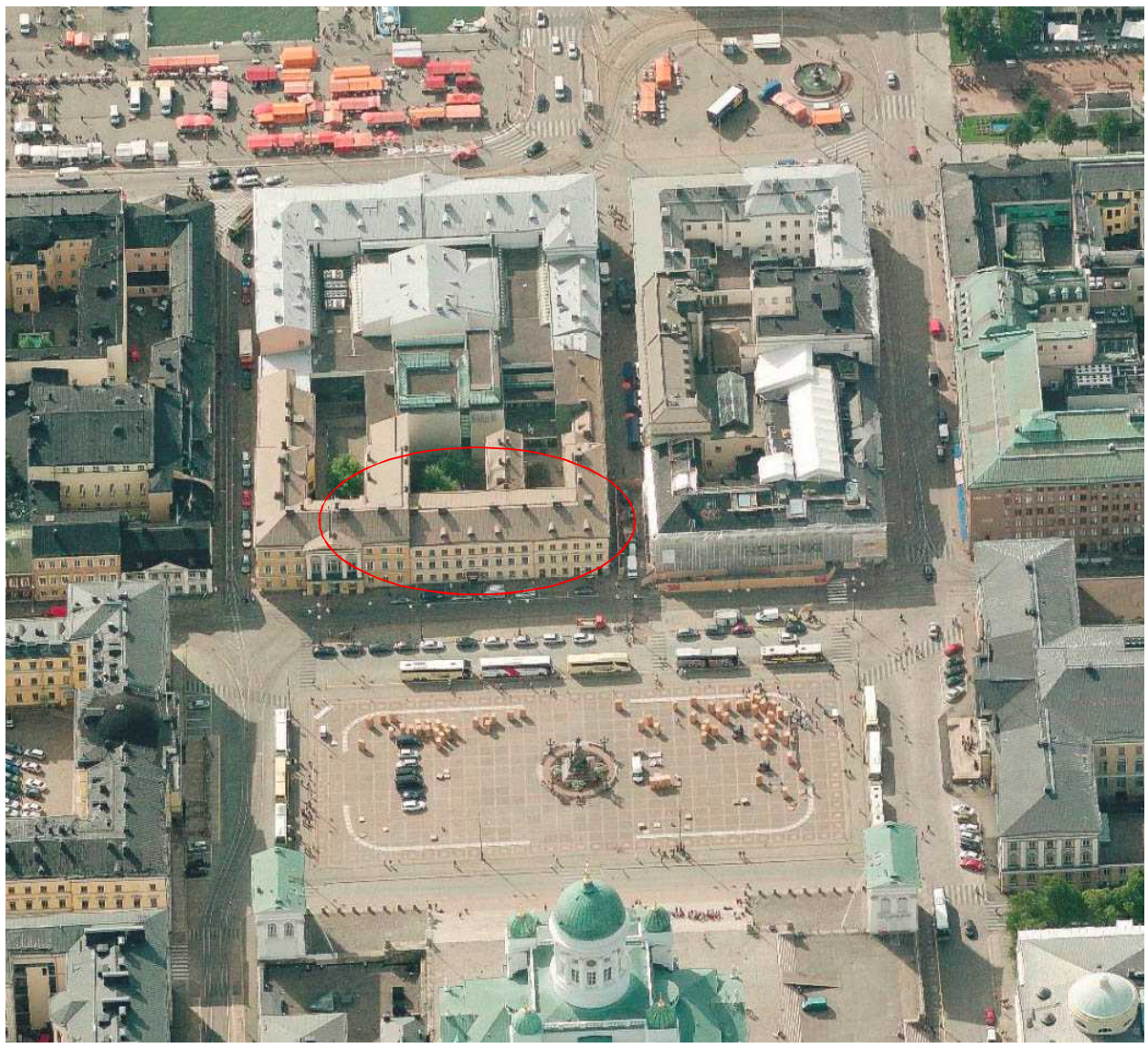

Viistoilmakuva tutkimusalueesta.

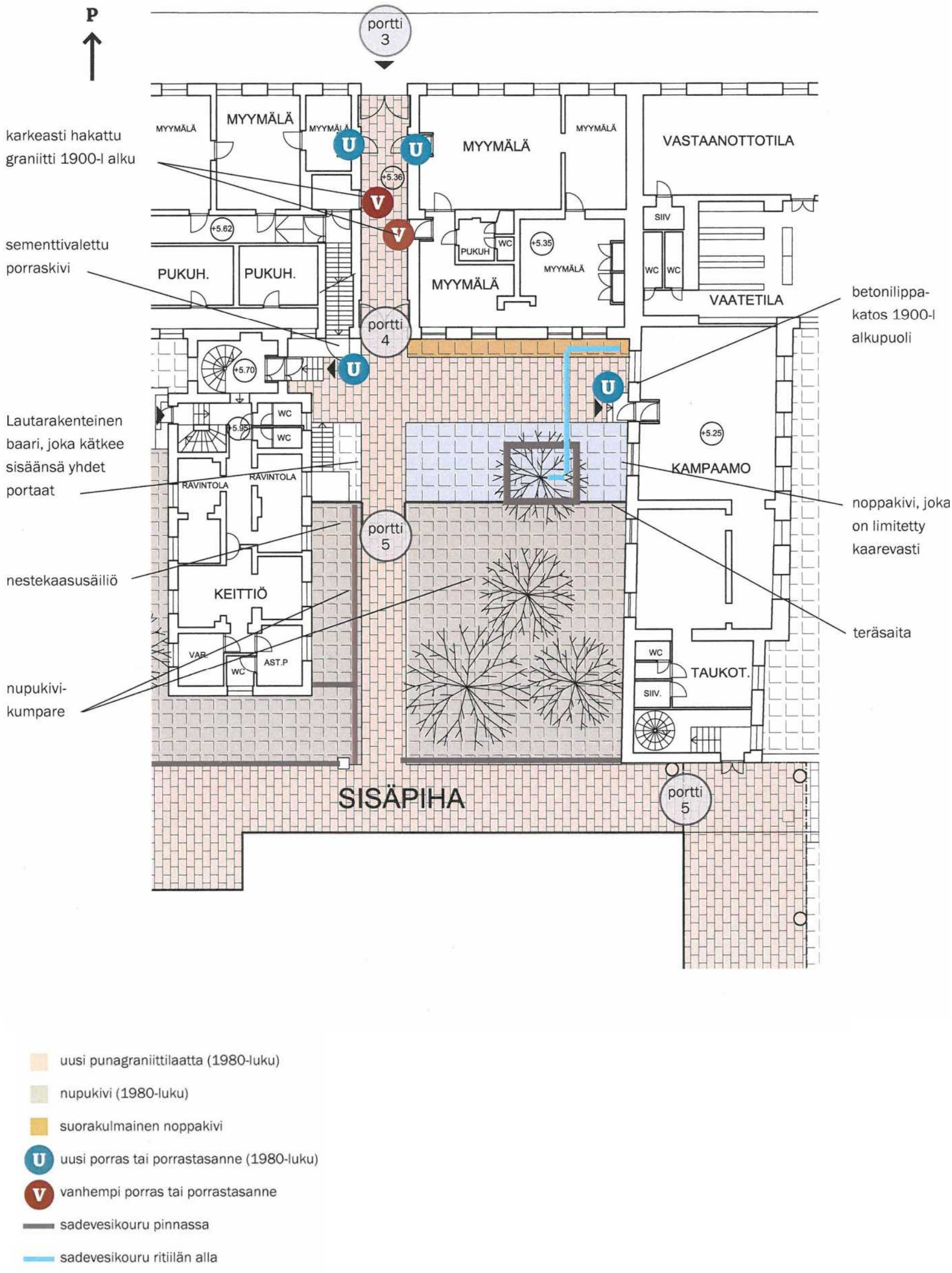

Burtzin pihan pinnoitteet ja muut rakenteet vuonna 2010. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

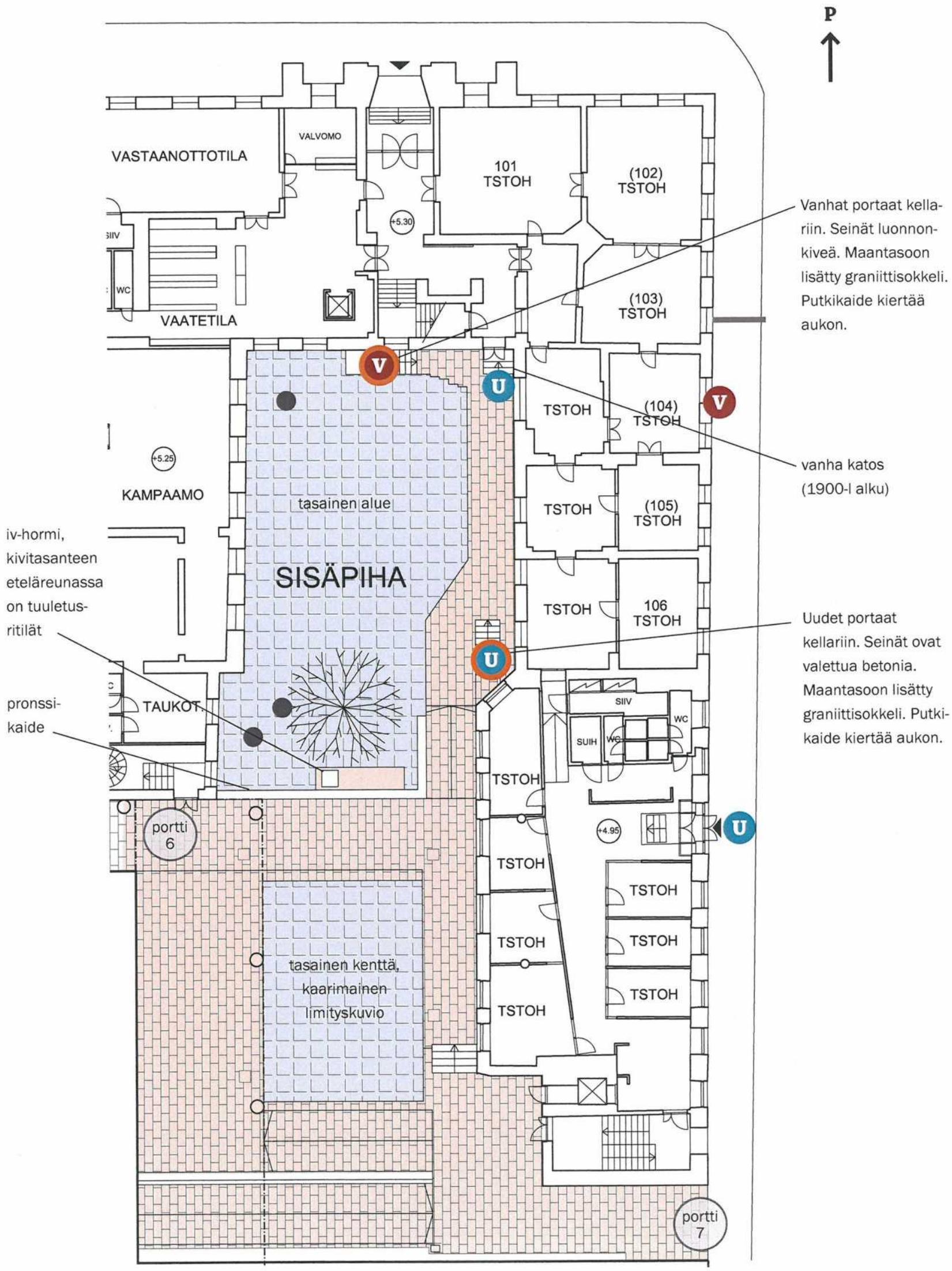

Bockin pihan pinnoitteet ja muut rakenteet vuonna 2010. Pihan itäreunaan on tämän jälkeen tehty luiskat. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Burtzin pihan topografia on nykyisin melko tasaista viettäen hyvin loivasti etelään ja lounasta kohti. Pihan pohjoispäässä maanpinta oli korkeudella 5,20 m mpy (NN) ja etelässä ennen jyrkkää rinnettä korkeudella 4.64m mpy. Korttelin alempana sijaitseva eteläisempi tasainen piha, jonka alla on autotalli, sijaitsee korkeudella noin 4,14 m mpy.

Bockin pihan luoteiskulma oli korkeudella 4.94 m mpy ja pihan lounaisnurkka korkeudella 4.77 m mpy.

Hellenius-Burtzin ja Burtzin 1. kerroksen lattiat olivat korkeudella 6.0 m mpy. ja Bockin lattiat korkeudella 5.5 m mpy. Burtzin kellarilattia oli korkeudella 2.75 m mpy ja Bockin kellarilattiat korkeudella 2.60-2.80 m mpy.

Vanhat rakennukset on perustettu alun perin paksulle luonnolliselle hiekkakerrokselle ilman paalutuksia.

3. VALVONTA-ALUEEN HISTORIA

Uusi Helsinki 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa

Alun perin Vantaanjoen suulle vuonna 1550 perustettu Helsinki siirrettiin vuonna 1640 nykyiselle paikalleen Vironniemelle. Uutta Helsinkiä kohtasi 5.8.1654 raivoisa tulipalo, joka tuhosi kolme neljännestä kaupungista. Julkiset rakennukset kivistä Kristiinan kirkkoa myöten tuhoutuivat, ja kaupungin rakentaminen piti aloittaa lähes alusta. Niin kaupungin tonttien rakennuksista kuin niiden omistajistakaan ei ole paljonkaan tietoa 1600-luvulta ennen vuoden 1696/1707 karttaa ja siihen liittyvää tonttiluetteloa.

Kaupungin asemakaavasta on Anders Torstenssonin tekemä suunnitelma Hans Hanssonin vuoden 1645 kartassa, jossa näkyy Vanha ja Uusi Helsinki yhtä aikaa.[1] Se ei esitä olemassa olevaa tilannetta Vironniemen Helsingin osalta. Suunnitelma näyttää toteutuneen vain kaupungin eteläosassa (ks. kartta s. 15). Myöskään Helsingin ympäristöä esittävässä vuoden 1646-48 kartassa oleva ylimalkainen esitys ei esitä todellista tilannetta (kartta s. 15).

Osasuurennos Hans Hanssonin Vantaan ja Vironniemen Helsinkiä esittävästä kartasta vuodelta 1645. Kartassa näkyy Anders Torstenssonin suunnitelma koko Vironniemen kattavasta kaupungin rakentamisesta. Kartta ei kuvaa olemassa olevaa tilannetta.

---

[1] *Charta öfver gamble och Nya Helsingfors varande ägor. Tuntematon tekijä. Riksarkivet, Ruotsi; Juhani Kostet on vuoden 1995 teoksessaan identifioinut ja ajoittanut kartan tekijäksi Hans Hanssonin.*

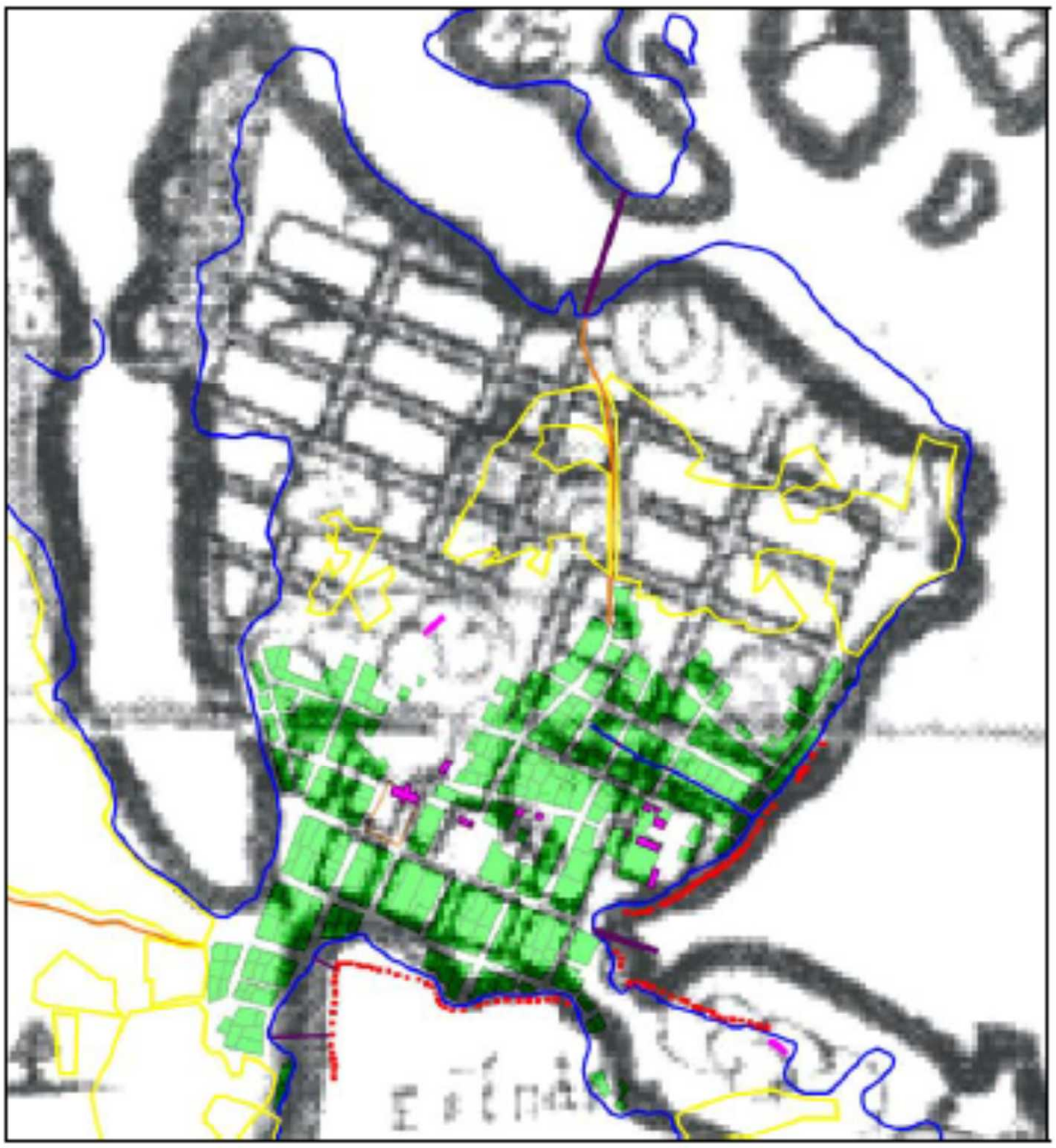

Hans Hansonin vuoden 1645 kartassa esitetty asemakaavasuunnitelma ja vihreällä toteutunut asemamakaava Forsell-Avanderin kartan mukaan. Kuva: Teemu Mökkönen/Museovirasto 2002.

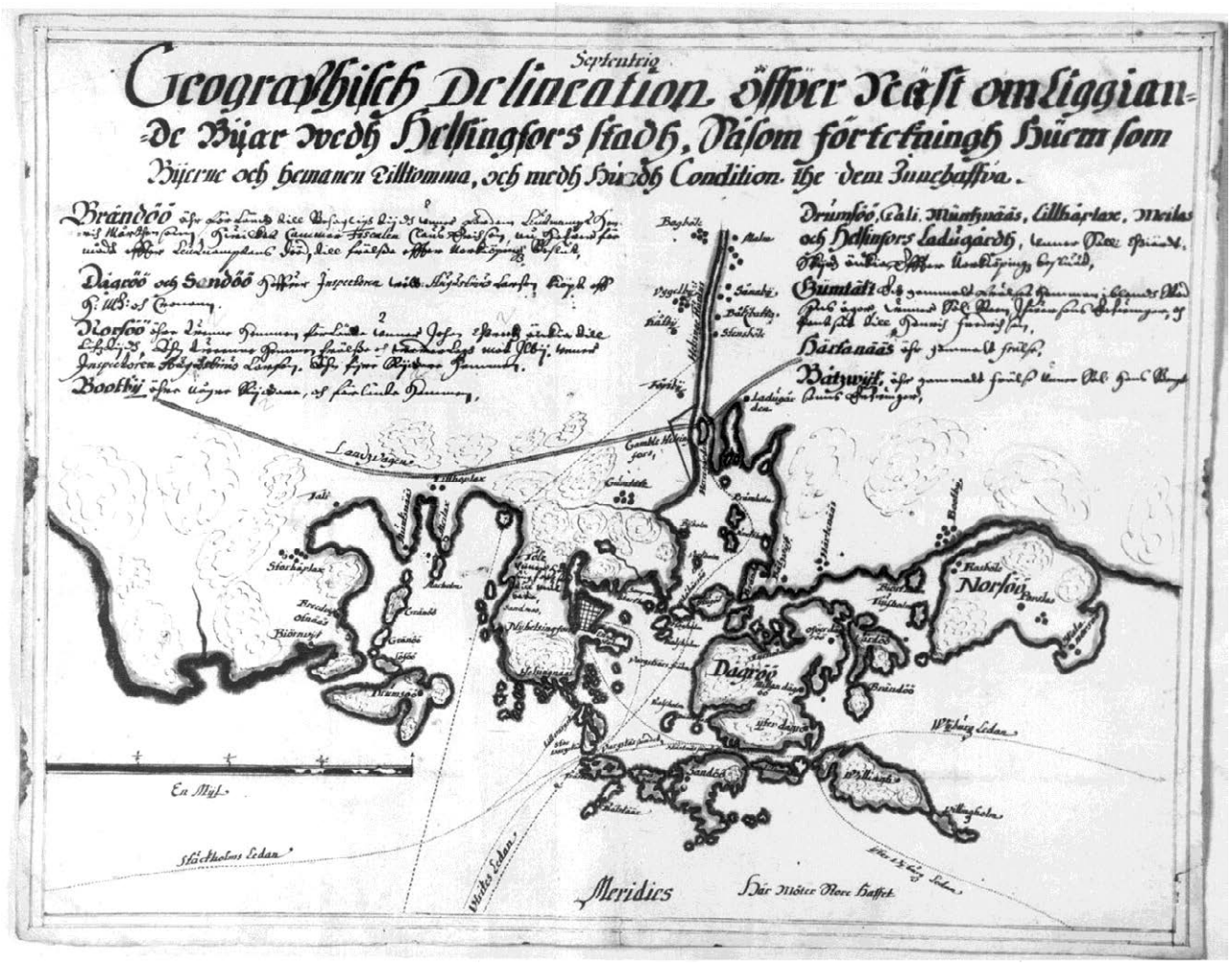

Vuosiin 1646-48 ajoitetussa kartassa kaupunkialue näkyy vain ruudutettuna alueena. Riksarkivet, Ruotsi.[2]

[2] *Geographisch Delineation öffver Näst omliggiande Bijar wedh Helsingfors Stadh, såsom förtekningh Hum som Bijerne och Hemanen Tillkomma, och medh Huadh Condition the dem Innehaffva. Riksarkivet, Ruotsi.*

Vanhin säilynyt tarkka kaupunkimittaus Helsingistä on Lars Forssellin kartta vuodelta 1696, jonka Niels Avander uudisti vuonna 1707.[3] Karttaan on piirretty kaupunginosien, tonttien, tonttinumeroiden, katujen ja torien lisäksi julkiset rakennukset. Yksityisten omistamia rakennuksia karttaan ei ole merkitty kuten ei muihinkaan Ruotsin ajan karttoihin. Joihinkin karttoihin on merkitty yksityisten omistamat kivitalot. Karttaan liittyy vuoteen 1707 ajoittuva tonttiluettelo, josta selviävät tonttien omistajat ja koot.[4]

Helsinki oli jaettu tori keskipisteenä neljään kortteliin eli kaupunginosaan, joiden nimet olivat Suo, Kluuvi, Läntinen tulli ja Kalastajamäki. Kaupungissa oli 1700-luvun alussa 284 asuintonttia, joista kymmenkunta oli autiona ja muutama viljelyskäytössä. Asukkaita oli 1300–1700.[5] Myöhemmin isonvihan jälkeen, 1720-luvun alussa, kaupunginosien rajat ja nimet muuttuivat. Helsinki jaettiin silloin Pohjoiseen, Itäiseen, Eteläiseen ja Läntiseen kortteliin, jotka yhtyivät päätorilla kuten aiemminkin.

Nykyisen Aleksanterinkadun kohdalla oli satamasta kaupungin päätorille Suurtorille johtava pääkatu, Suurkatu. Myös Kuninkaankatuna tunnettu katu oli nykyisen Aleksanterinkadun keski- ja eteläosien kohdalla. Suurtori sijaitsi nykyisen Senaatintorin itäisimmässä osassa ja Valtioneuvostonlinnan länsisiiven kohdalla. Torin pohjoislaidassa kohosi kaksikerroksinen puinen raatihuone. Torin äärellä tai lähistöllä olivat koulu ja vauraimpien kauppiaiden talot ja korttelin päässä torin länsipuolella Kristiinan kirkon tuhoutumisen jälkeen rakennettu puinen Pyhän Hengen kirkko hautausmaineen ja puinen kellotapuli vielä 1600-luvun lopulla.

Suurkadun itäpäässä sijaitsi Laivasilta eli kaupungin päälaituri ja sen pohjoispuolella aukio, joka oli Laivasatama eli Kaupunginsatama nykyisessä Pohjoissatamassa Meritullintorin kohdalla. Aukion kohdalla on nykyisin osittain Vanha tulli- ja pakkahuone, joka osittain sijaitsee silloisella merialueella. Aukion pohjoispuolella korkeammalla kalliolla kohosi vuoden 1654 palon jälkeen rakennettu maaherran residenssi useine rakennuksineen. Laivasatamassa ja Kaupunginlahdessa eli Eteläisessä kaupunginsatamassa nykyisen Eteläsataman kohdalla oli kalastajien ja kauppiaiden laitureita ja ranta-aittoja.

Kaupunki oli tiheään rakennettu, ja keskimääräinen tonttikoko oli 500–700 neliömetriä. Tavallisten kaupunkilaisten talot olivat vain muutamia huoneita käsittäviä yksikerroksisia hirsirakennuksia, joiden vuoraamattomat seinät olivat maalaamattomia ja katot turve- tai malkakattoja. Rakennuksissa oli savupiipulliset uunit ja muutamia pieniruutuisia, luukuilla suojattavia lasi-ikkunoita. Savupirtit olivat edelleen yleisiä, vaikka ne olivat palovaaran takia turmiollisia.

Varakkaimmat kauppiaat asuivat isoissa taloissa, mutta nekin olivat vielä yksikerroksia puurakennuksia. Suuret taloudet tarvitsivat runsaasti tilaa elintarvikkeille, tarvekaluille ja kauppatavaroille. Rakennuksilla suljetut pihapiirit täyttyivät aitoista, talleista, navetoista,

---

[3] *Geometrisk Grundrijtning Öfver Stapel Staden Hellsingfors i Nyhland och alle des tillhörige åkrar afmätte ANNO 1696 af Sahl Lars Forsell renoverat och beskrfwen ANNO 1707. Signum: Lantmät. Lev. 1892. Nr 27 (Kartavd. m. format), RVA.*

[4] *Beskrifning till Helsingfors Stadz Tompter och åkrar, såssom dhe A:o 696 äre refwadhe och Characterade. Riksarkivet. Lantmäteristyrelsens leveranser 1892/61. Kartavd., kartbok stående. Alkuperäinen Riksarkivet, Stockholm; Kopio: Berndt Aminoffin kokoelma, Tonttihistoriallinen kortisto, D. toimitteet, Dc 1 Jäljennökset ja otteet tonttikirjoista. Forssell-Avanderska tomtförteckningar 1696–1707 (samt) åkerförteckning, HKA.*

[5] *Suolahti 1950: 348–349.*

pienkarjan tiloista, oluenpano- ja leivintuvista, saunoista, vaunuliitereistä ja muista ulkorakennuksista. Siten heidän tonttiensa koko ja rakennusmäärä olivat huomattavasti suurempia kuin tavallisten kaupunkilaisten. Rakennusten väliin jääneet aukot suljettiin aidoin ja portein, ja sisäänkäynnit olivat pihan puolella.[6]

Helsinki 1696/1707. Lars Forsellin kaupunkimittauskartta vuodelta 1696, jonka Nils Avander on uudistanut vuonna 1707 (Ruotsin valtionarkisto).

---

[6] *Suolahti 1950: 331; Kärki 1982: 49–62.*

*Helsingin keskusta Forssell-Avanderin kartassa vuosilta 1696/1707. Kuvan oikeassa nurkassa sijaitsee 1600-luvun maaherran residenssi (**I**). Sen eteläpuolella on satama laivasiltoineen. Satamasta johti Suurkatu nykyisen Aleksanterinkadun eteläpuoliskon kohdalla Suurtorille (**III**). Torin pohjoisosassa näkyy tornilla varustettu raatihuone. Torin länsipuolella yhden korttelin päässä on suorakaiteenmuotoinen kirkko ja sen eteläpuolella hautausmaa. Suurkadun suuntaisesti yhden korttelin verran etelämpänä on Merikatu. Kaupungin korttelit eli kaupunginosat on merkitty karttaan eri värein; Kluuvi keltaisella, Suo ruskealla, Kalastajamäki sinisellä ja Läntinen tulli punaisella. Läntisen tullin korttelin eli kaupunginosan koilliskulmassa Suurtorin etelälaidalla sijaitsi valvonta-alue Hellenius-Burtz-Bock tonttien 110, 112 ja 113 pohjoisosissa. Valvonta-alue on ympyröity. Riksarkivet, Ruotsi.*

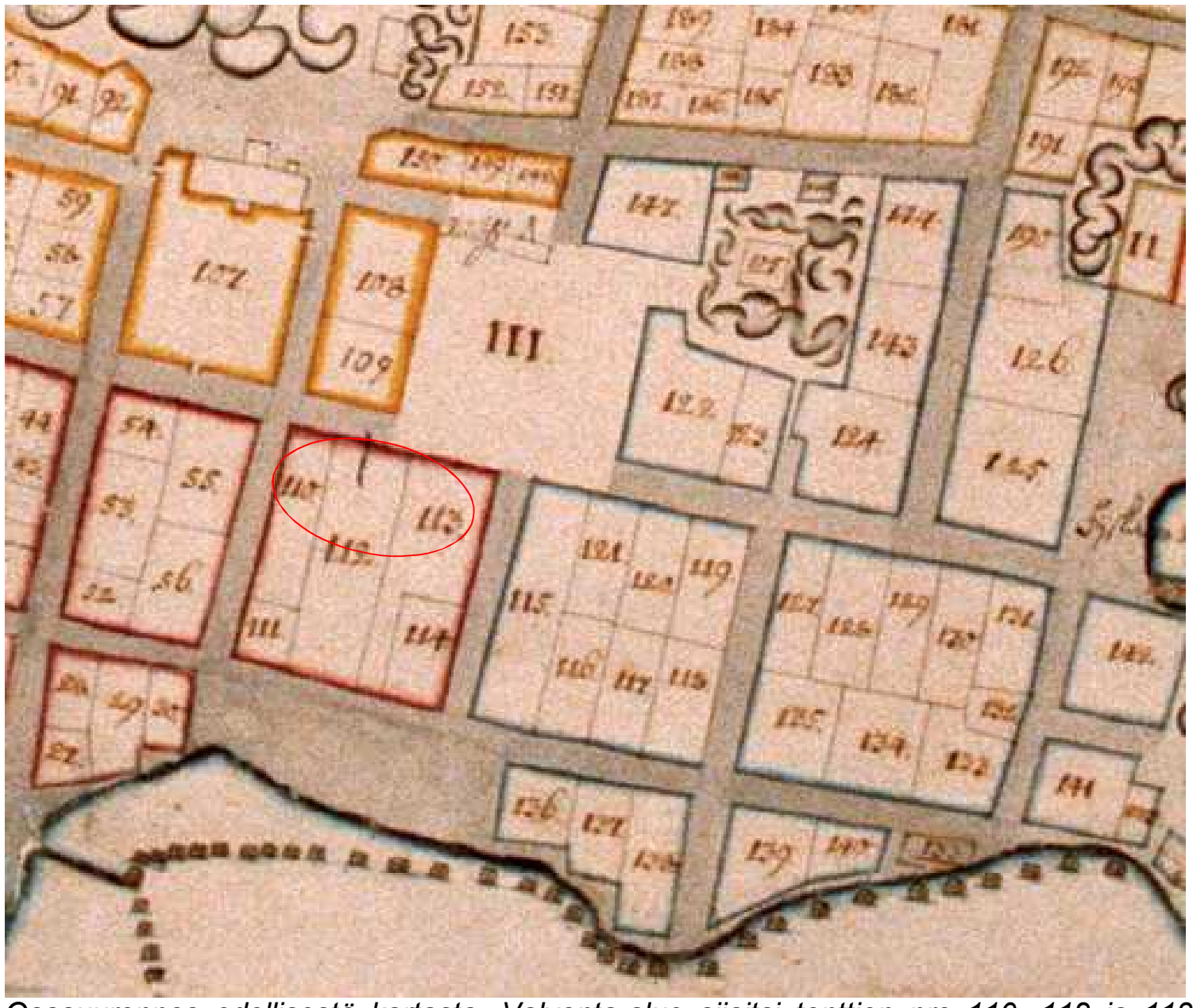

Osasuurennos edellisestä kartasta. Valvonta-alue sijaitsi tonttien nro 110, 112 ja 113 pohjoisosassa. Tonteista vain keskimmäinen ulottui koko tontin leveydeltä etelässä Merikadulle tai tällöin tässä kohdassa vielä olevaan aukioon saakka. Tontti 110 ei ulottunut ja tontti 113 ulottui vain osittain Merikadulle.

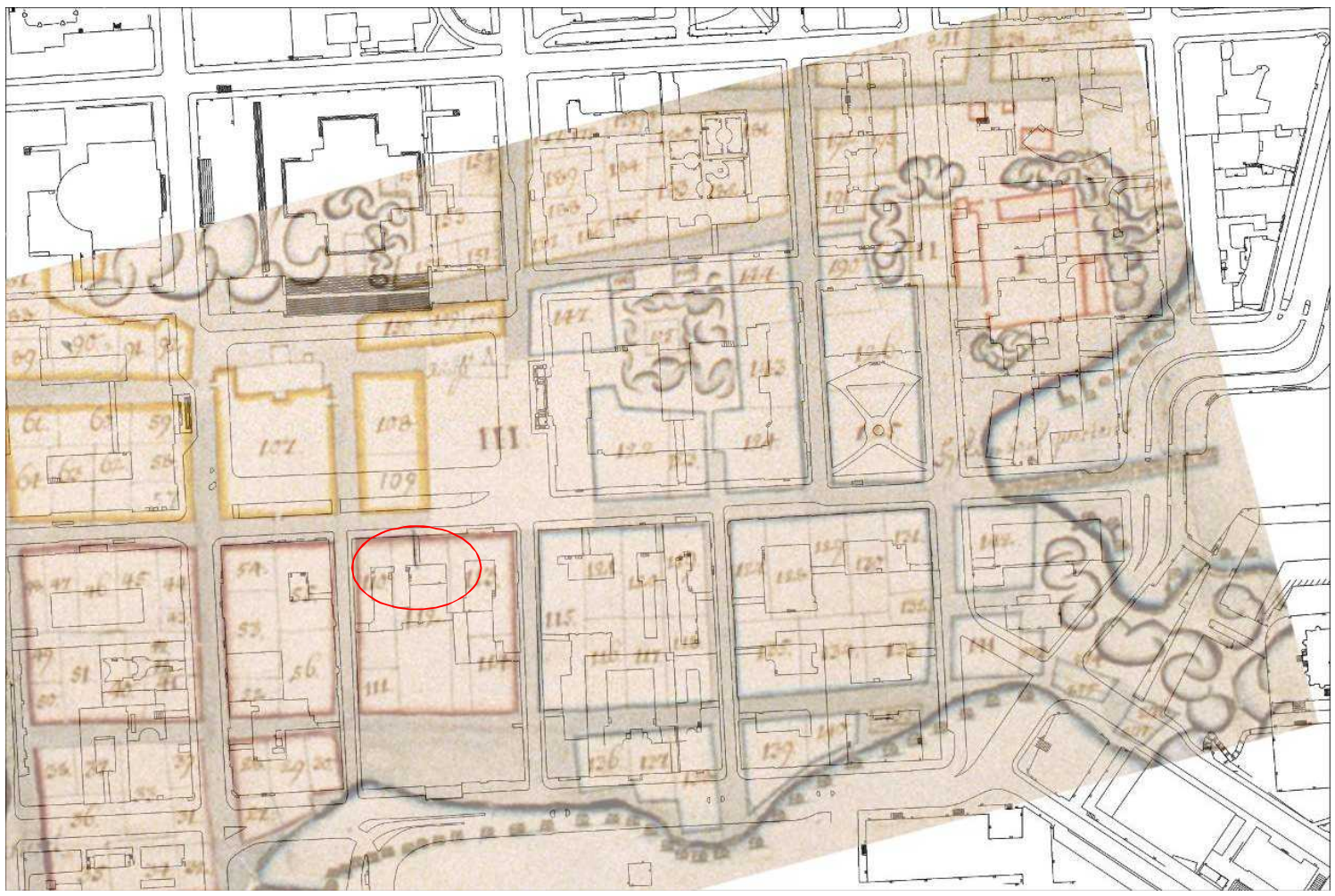

Osa Forssell-Avanderin kartasta sijoitettuna nykykarttapohjan päälle. Valvonta-alue on ympyröity. Asemointi Markku Heikkinen/HKM. Riksarkivet, Ruotsi ja pohjakartta Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto.

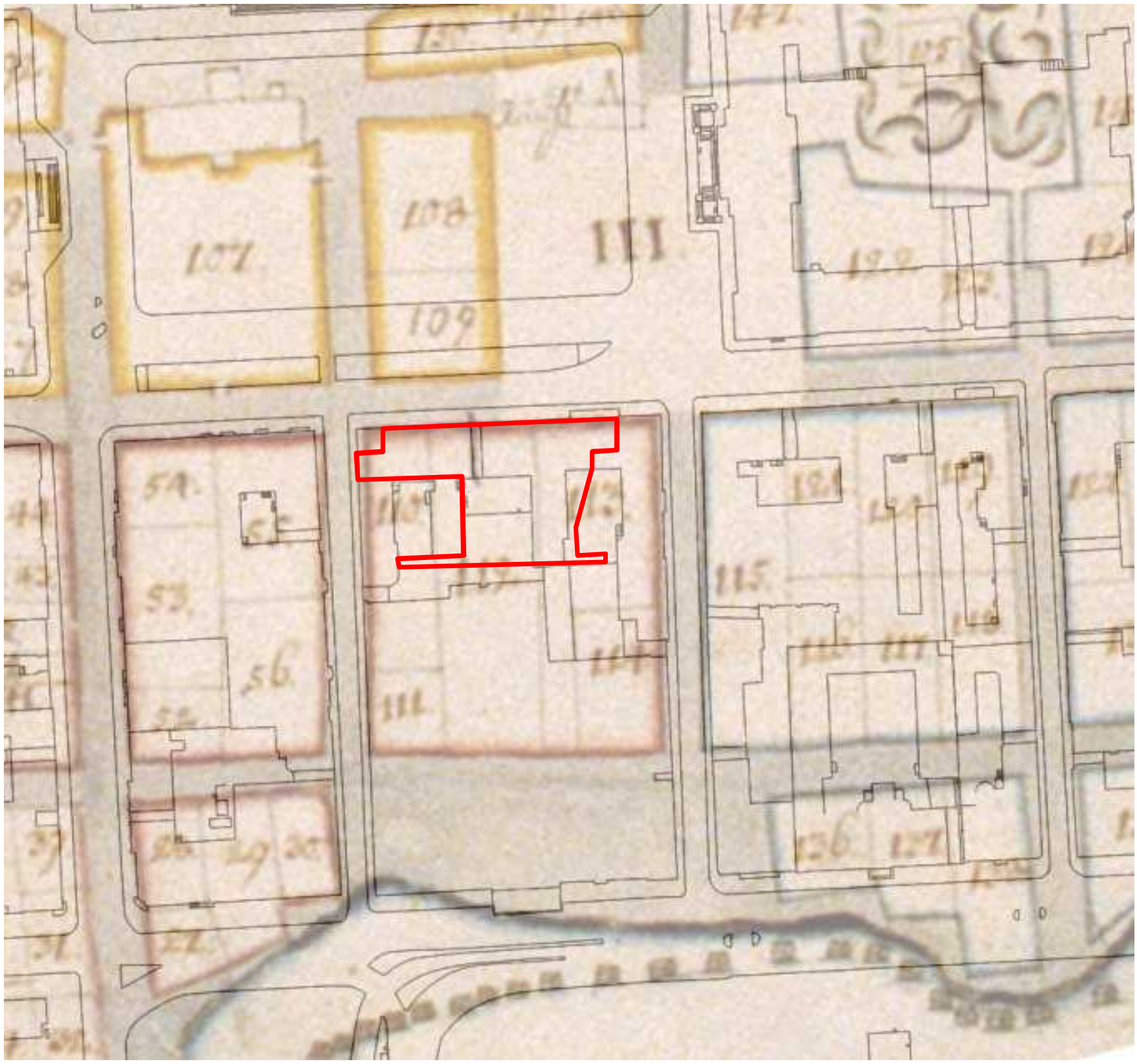

Osasuurennus edellisestä kartasta. Valvonta-alue sijaitsee korttelin pohjoisosassa. Valvonta-alueen rajat ovat suuntaa antavia. Niiden sisällä on 1. kerroksessa ja kellareissa tiloja, joita ei peruskorjattu eikä siis valvottu arkeologisesti.

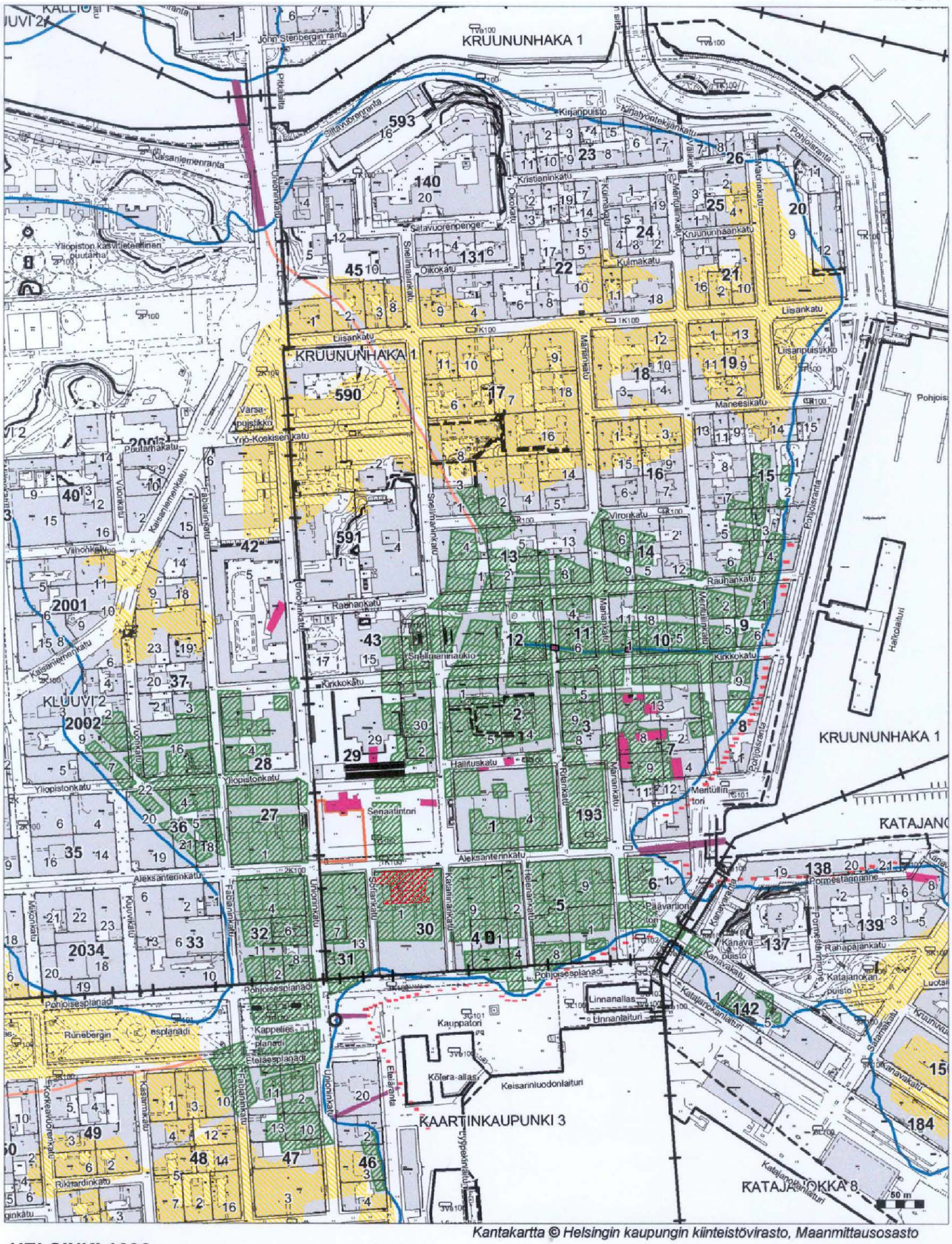

Kantakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Maanmittausosasto

HELSINKI 1696

Forssell - Avanderin kartta vuodelta 1696/1707

= tontti	= ranta-aitta
= pelto	= kirkkotarhan aita
= rakennus	= rantaviiva / oja
= laituri / silta	= tie

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2002

Forssell-Avanderin kartta sijoitettuna kantakartan päälle. Valvonta-alue on merkitty punaisella rasterilla. Lähde: Mökkönen, Teemu 2002: Helsinki - Helsingfors. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Museovirasto, Rakennushistorian osasto.

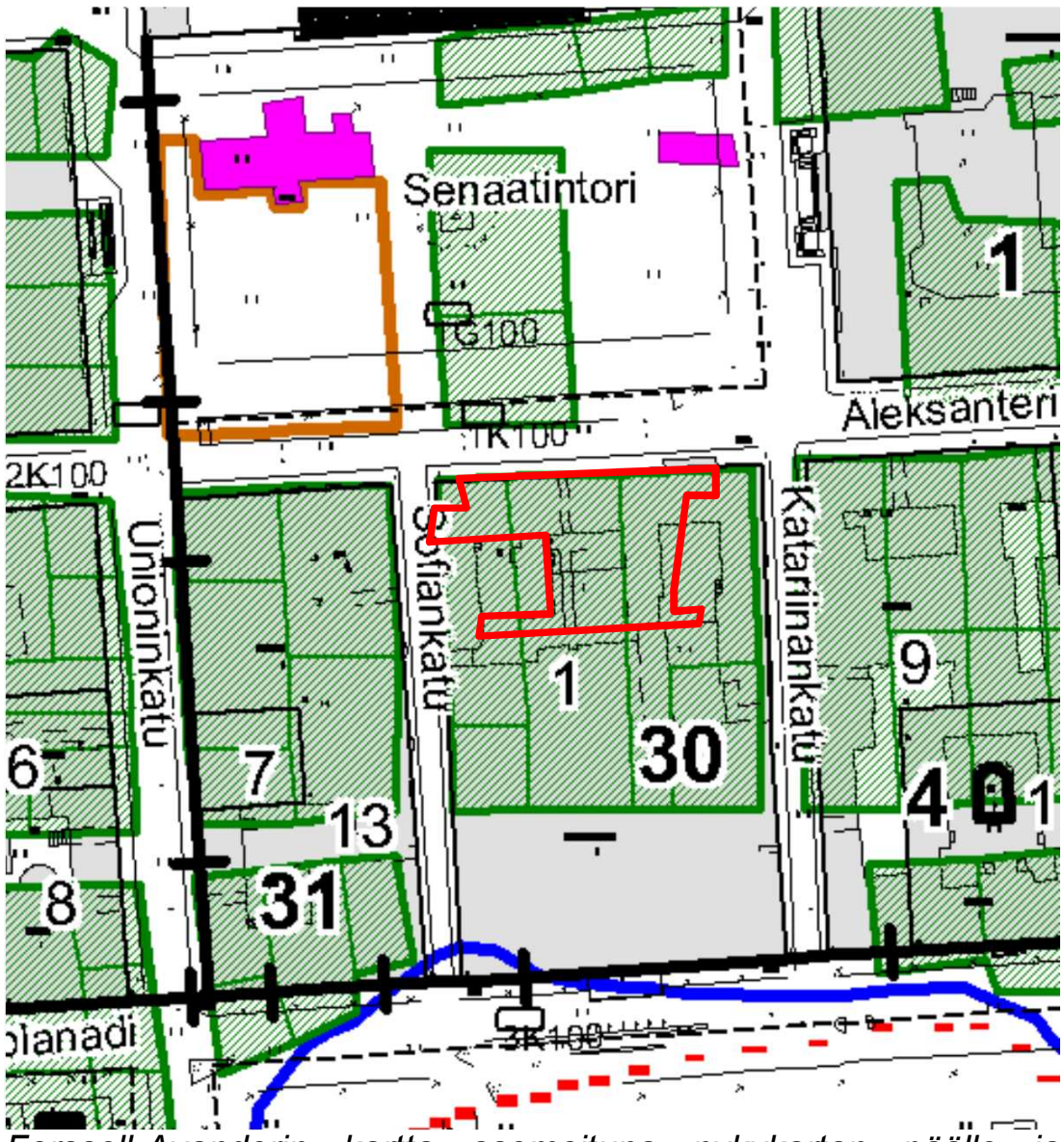

Forssell-Avanderin kartta asemoituna nykykartan päälle ja valvonta-alue suuripiirteisesti rajattuna. Osasuurennos edellisestä kartasta. Museovirasto.

Tontit ennen isovihaa

Alueen historiasta 1600-luvulla ei ole tarkempaa tietoa. Niin valvonta-alueen tonttien rakennuksista kuin niiden omistajistakaan ei ole tietoja ennen edellä mainittua vuoden 1696/1707 tonttiluetteloa. Helsinkiä kohtasi 5.8.1654 raivoisa tulipalo, joka tuhosi kolme neljännestä kaupungista, mahdollisesti myös tämän alueen. Valvonta-alueen ja sen ympäristön kortteli- ja tonttirakenne pysyi ilmeisesti kuitenkin lähes samanlaisena kaupungin perustamisesta isovihaan saakka. Kaupungin asemakaavasta on ennen isovihaa tarkat kartat vain vuosilta 1696 ja 1696/1707.

Valvonta-alue sijaitsi kaupungin Läntisen tullin korttelin eli kaupunginosan (Wester Tull qwarteret) koillisnurkkauksessa kaupungin päätorin Suurtorin eteläsivun keskeltä etelään lähteneen kadun, nykyisen Katariinankadun, itäpuolella ja W-E -suuntaisen Suurkadun (Konungzgathan, Stor Gatan, nykyisen Aleksanterinkadun) eteläpuolella ja Itäisen Kirkkokadun, nykyisen Sofiankadun, itäpuolella niiden väliin jäävän korttelin pohjoisosassa. Itäisin tontti nro 110 (Hellenius) ei ollut enää Suurtorin reunalla vaan Suurtorin ensimmäisen länsipuolisen korttelin eteläpuolella Itäisen Kirkkokadun (Östra Kyrkogatan, Kyrkogatan, 1700-luvulla myös Twärgata, vuodesta 1820 nykyinen Sofiankatu) ja Suurkadun risteyksen kaakkoiskulmassa. Sen itäpuolella tontti nro 112 (Burtz) oli osittain torialueen reunalla ja tontti nro 113 (Bock) kokonaan[7]

[7] *Aminoff & Pesonen 1991: 32, 35 ja 137.*

Etelässä tontti nro 110 (Hellenius) ei ulottunut vielä tällöin W-E – suuntaiseen Merikatuun (Siöögathan), joka sijaitsi nykyisen korttelin eteläosassa. Ennen Merikatua oli vielä pieni tontti nro 111 (950 neliökyynärää eli 335 neliömetriä), joka liitettiin isonvihan jälkeen edelliseen tonttiin.

Burtzin tontti ulottui Merikadulle saakka. Bockin tontti ulottui vain osittain, sillä korttelin kaakkoisnurkassa oli tontti nro 114 (1920 neliökyynärää).

Merikadulla oli useita nimiä historiansa aikana: Sjögatan, Södra Sjögatan ja Stora Sjögatan (Merikatu, Eteläinen Merikatu ja Iso Merikatu); Södra Strandgatan, Stora Strandgatan ja Nedre Strandgatan (Eteläinen Rantakatu, Iso Rantakatu ja Alempi Rantakatu).[8]

Valvonta-alue sijaitsi edellä mainitun asuinkorttelin pohjoisosassa. Tonttien nrot 110, 112 ja 113 alueista vain pohjoisimmat osat osuivat valvonta-alueelle.

Tontin nro 110 (2482 neliökyynärää = 875 neliömetriä) omisti vuoden 1696/1707 karttaan liittyvän tonttiomistajaluettelon mukaan raatimies Gabriel Heikinpojan varakas kauppiaspoika Lars Försten/Forsten. Itäpuolisen isomman tontin nro 112 (Burtz) omisti pormestari Johan Lauretz (4770 neliökyynärää = 1681 neliömetriä) ja tontin nro 113 (Bock) raatimies Hindrich Luur (4060 neliökyynärää = 1451 neliömetriä).[9]

Tontti nro 110 oli tällöin hiukan leveämpi kuin 1700-luvulla karttojen perusteella. Tontin raja sijaitsi 1600-luvulla Burtzin tontilla länsireunalla nykyisin sijaitsevan Sumpun länsiseinän linjalla, mutta 1700-luvulla 2,0 metriä länteen seinästä. Tämä oli myös tonttien viimeinen raja ennen tonttien yhdistämistä. Isonvihan jälkeen tontti nro 110 laajeni etelään Merikadulle saakka.

Venäläinen Helsinki

Vuonna 1713 suuri Pohjan sota saapui yllättäen Helsinkiin Venäjän kaleerilaivaston muodossa. Sota oli lähestynyt vähitellen. Viipuri oli menetetty 1710, rutto levinnyt kaupunkiin vielä samana vuonna ja Venäjän laivasto oli käynyt ensi kerran Helsingin edustalla vuonna 1712. Vuonna 1713 laivastoa johti yliamiraali Feodor Apraksin ja tsaari Pietari Suuri. Toukokuun 8. päivänä venäläiset aloittivat hyökkäyksen Helsinkiin 20 000 miehen voimalla. Parin päivän taisteluiden jälkeen vähäiset ruotsalaiset joukot perääntyivät Pitkänsillan kautta pohjoiseen. Ruotsalaisten joukkojen komentajan kenraalimajuri Karl Gustaf Armfeltin, maaherra Johan Creutzin, pormestari Henrik Tammelinin ja sotakomissaari Johan Henrik Frisiuksen päätöksellä ruotsalaiset sytyttivät kaupungin tuleen toukokuun 10. ja 11. päivän välisenä yönä, jotta se ei jäisi koskemattomana venäläisten käsiin. Venäläisten ei onnistunut sammuttaa tulipaloa, ja

---

[8] *Aminoff & Pesonen1992: 35.*

[9] *Beskrifning till Helsingfors Stadz Tompter och åkrar, såssom dhe A:o 696 äre refwadhe och Characterade. Riksarkivet. Lantmäteristyrelsens leveranser 1892/61. Kartavd., kartbok stående. Alkuperäinen Riksarkivet, Stockholm; Kopio: Berndt Aminoffin kokoelma, Tonttihistoriallinen kortisto, D. toimitteet, Dc:1 Jäljennökset ja otteet tonttikirjoista. Forssell-Avanderska tomtförteckningar 1696–1707 (samt) åkerförteckning, HKA.*

tsaari Pietari antoi käskyn kaupungin täydellisestä hävittämisestä. Asukkaat pakenivat Ruotsiin tai jäivät vangeiksi.[10]

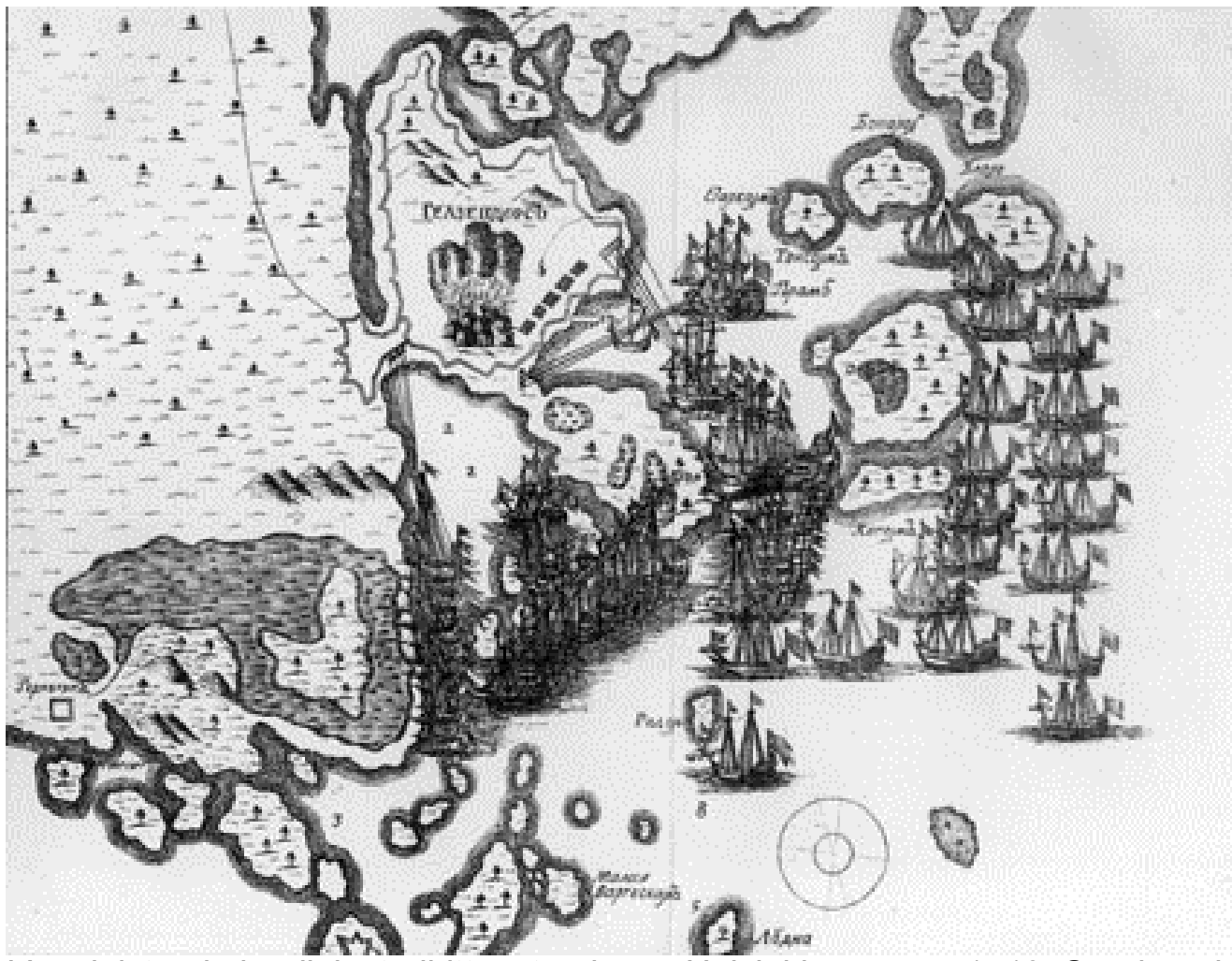

Venäläisten kaleerilaivat piirittävät palavaa Helsinkiä vuonna 1713. Sundmanin litografisessa laitoksessa painettu jäljennös kuparipiirroksesta. Alkuperäinen Eremitaasi, Venäjä. HKM.

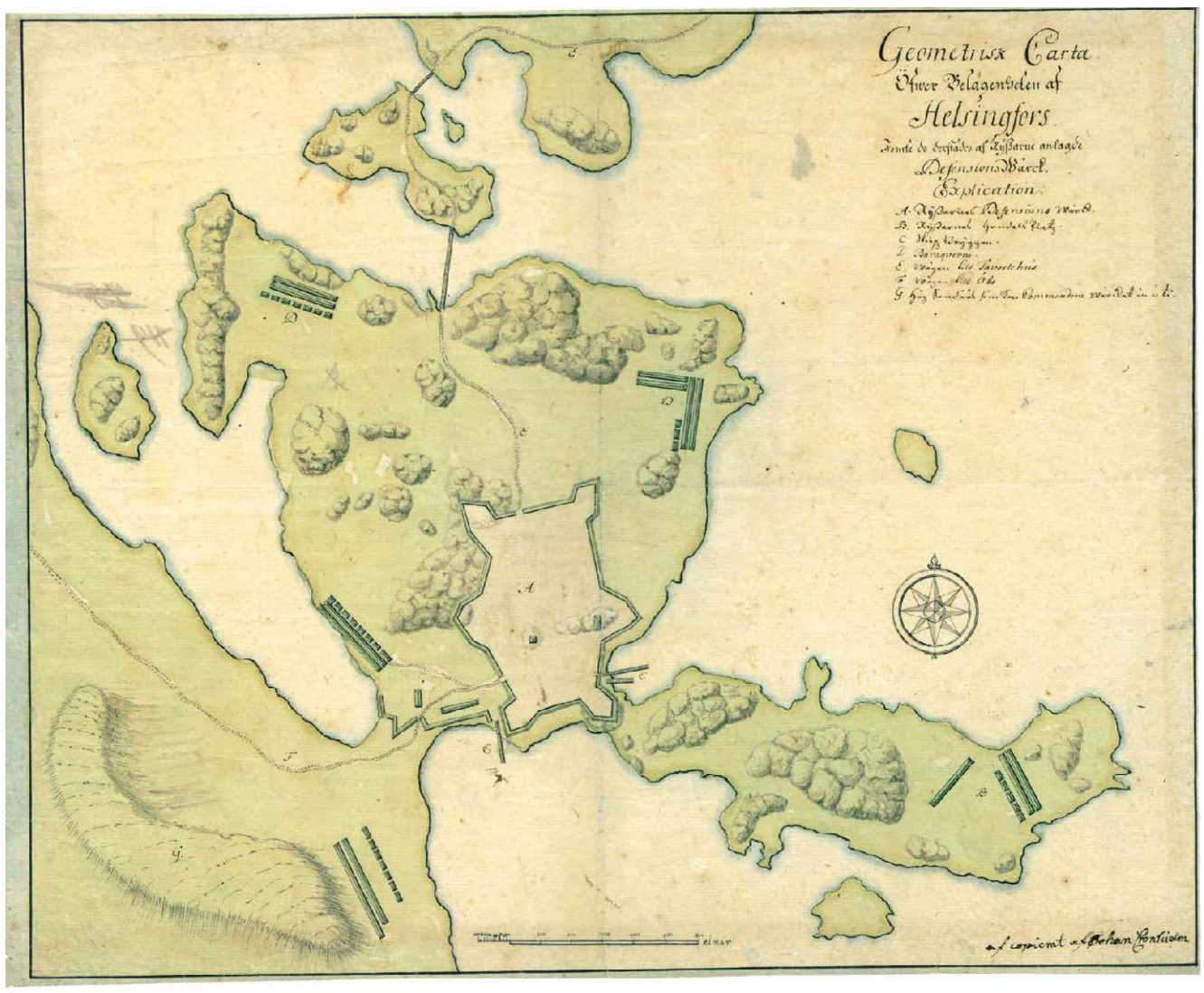

Helsinki vuonna 1721. Venäläisten linnoitus Helsingissä Uudenkaupungin rauhan jälkeen vuonna 1721. Kartassa näkyvät venäläisen linnoituksen ja parakkien lisäksi tiet, sillat, kellotapuli ja laivasillat. Muita rakennuksia ei ole merkitty. Krigsarkivet, Ruotsi.

---

[10] *Suolahti 1950: 418–423.*

Venäläiset perustivat myöhemmin Helsingin paikalle sotilastukikohdan, jonne varastoitujen tarvikkeiden suojaksi rakennettiin kenttälinnoitus.[11] Epätasaiseen ja kallioiseen maastoon rakennettu, kuudella bastionilla varustettu linnoitus koostui turpeella peitetyistä maavalleista, kaivannoista ja risukimpuista. Se ympäröitiin paaluvarustuksin siellä, missä maasto salli sen. Espanjalaisiksi ratsuiksi kutsuttuja tukeista ja teroitetuista paaluista koottuja rynnäkköesteitä asetettiin muihin kohtiin. Linnoitus sijoittui kaupungin itäosaan ja ulottui nykyiseltä Pohjoisesplanadilta Vironkadulle ja Snellmaninkadun länsipuolelta Mariankadun itäpuolelle. Linnoituksen ulko- ja sisäpuolella oli makasiineja ja parakkeja sekä tulipalolta säilyneitä, maaseudulta tuotuja ja hätäisesti kyhättyjä rakennuksia.[12]

Valvonta-alue sijaitsi linnoituksen lounaispuolella. Linnoituksen lounaisten bastionien välisestä muurista lähtevä tie jakaantui valvonta-alueella kahtia. Pohjoisempi johti Töölönlahden rannalla oleville parakeille. Eteläisempi haara oli maantie kaupungista länteen.

---

[11] *Geometrisk Carta Öfwer Belägenheten af Helsingfors jemte de derstädes af Ryssarne anlagde Defensions Wärck 1720-t, .0406:12:016:099, Krigsarkivet, Stockholm.*
[12] *Hornborg 1950: 12–15.*

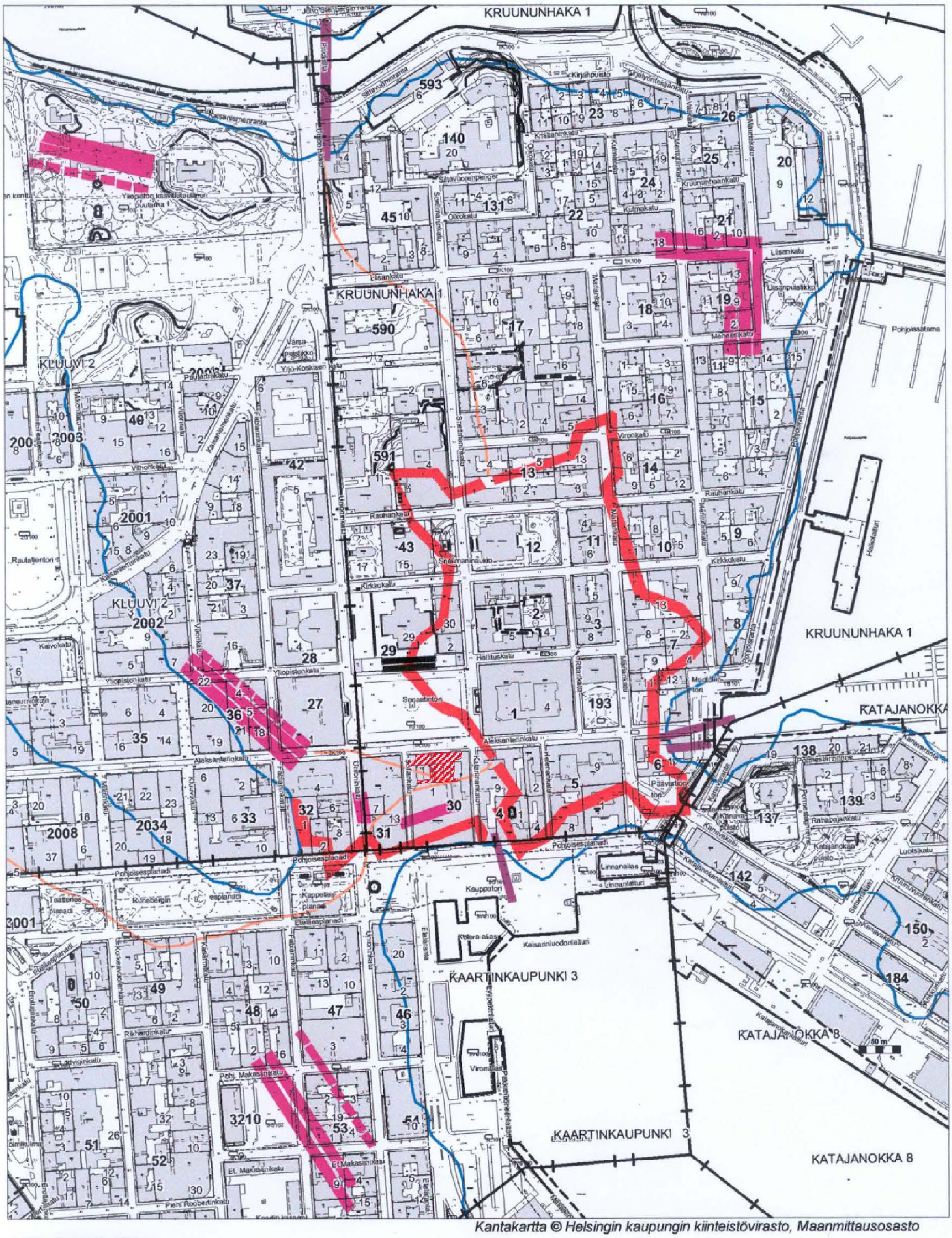

Kantakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Maanmittausosasto

HELSINKI 1721
Venäläisten kenttälinnoitusta kuvaava kartta vuodelta 1721

= linnoitus
= rakennus
= laituri
= rantaviiva
= tie

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2002

Vuoden 1721 kartta sijoitettuna kantakartan päälle. Valvonta-alue on merkitty punaisella rasterilla. Lähde: Mökkönen 2002.

Isovihan jälkeinen uudisrakentaminen

Suuri Pohjan sota päättyi Uudessakaupungissa 30.8.1721 solmittuun rauhaan. Vuoden 1710 rutosta ja pakolaisajasta selvinneet kotiin palaavat helsinkiläiset kohtasivat täysin muuttuneen kaupungin. Uuden maaherran Peter Stierncrantzin kuvauksen mukaan venäläiset olivat isovihan aikana hävittäneet linnoituksen tieltä täydellisesti kaikki kiviset holvikellarit, kivikadut ja kirkon muuratut haudat. Linnoituksen vallien kohdalla ja niiden ulkopuolella entisiä tontteja ja katuja ei pystytty enää tunnistamaan. Suurin osa rakennuksista oli tuhoutunut tai siirretty pois, ja rakennuskanta muodostui lähinnä parakeista ja purettavista hökkelistä. Kuvaus on liioiteltu ainakin kellarien osalta. Mm. kaupungin ainoa kivirakennus Burgmanin talo oli kestänyt vuoden 1713 tulipalon ja miehitysajan.[13]

Axel von Löwenin ruutuasemakaavaehdotus vuodelta 1723. Kartassa näkyvät myös olemassa olleet tiet, sillat, kellotapuli, laivasillat ja kaupungin ainoa kivitalo, Burgmanin talo. Venäläisten linnoitus ja parakit on merkitty pisteviivoin karttaan. Krigsarkivet, Ruotsi.

[13] *Maaherra Stierncrantz K. M:lle 20.12.1721; KA; Suolahti 1950: 428; Hornborg 1950: 14.*

Helsingin jälleenrakentamista vaikeuttivat epätietoisuus kaupungin asemasta ja venäläislinnoituksen purkukielto. Vuoden 1723 puolustussuunnitelmassa Helsinki oli saanut varikkolinnoituksen aseman Haminan toimiessa rajalinnoituksena. Axel von Löwen laati vuonna 1723 Helsingille säännönmukaisen ruutuasemakaavan tämän suunnitelman mukaisesti.[14] Kaava-alueen reunat oli jätetty avoimiksi arvattavasti mahdollisia linnoituslaitteita varten. Kaupungin umpikulmainen päätori oli sijoitettu nykyisen Säätytalon kaakkoispuolelle.

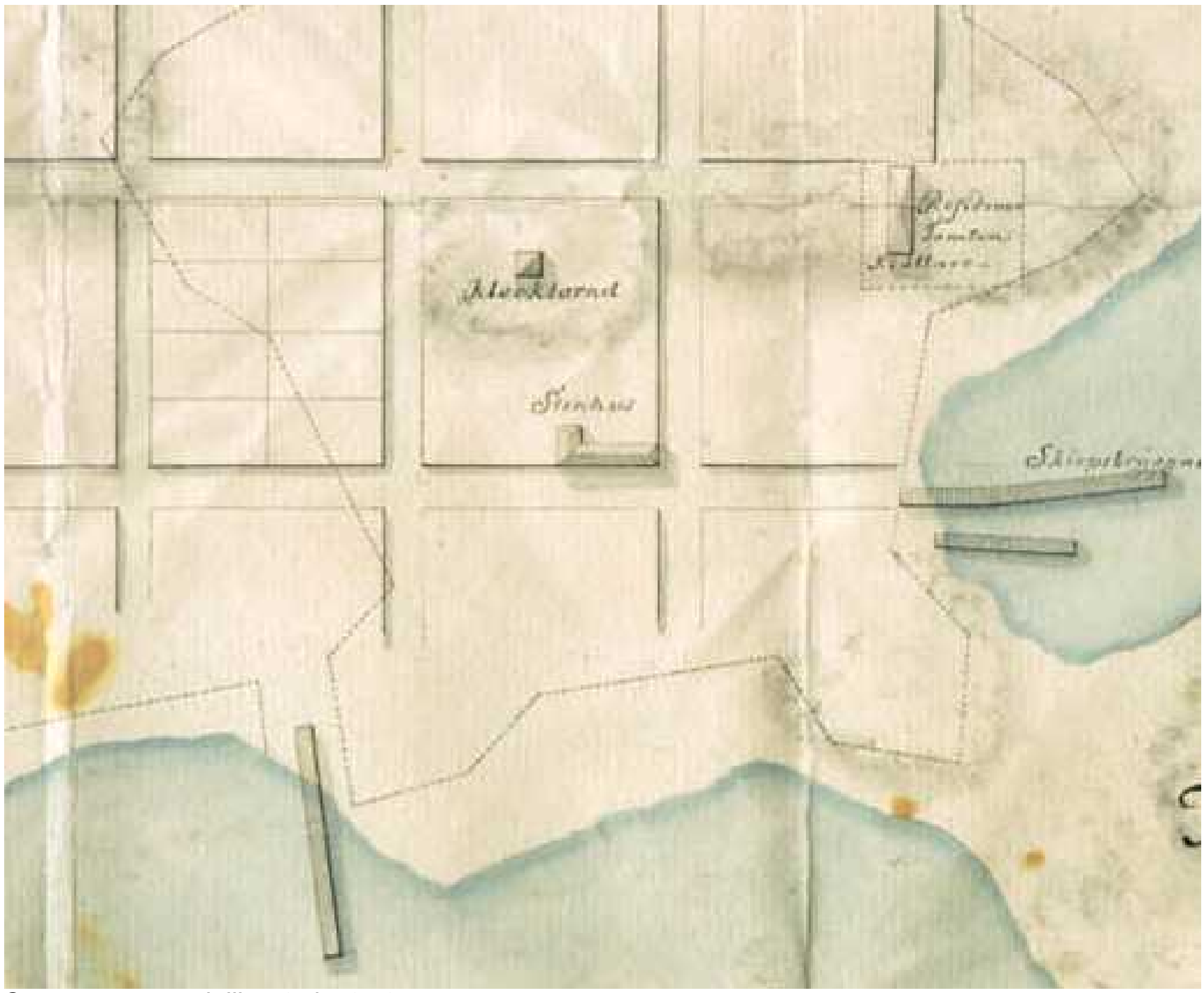

Osasuurennos edellisestä kartasta.

Von Löwenin asemakaavaa ei kuitenkaan toteutettu kaupunkilaisten toivomuksesta ja valtiovallan muuttuneiden suunnitelmien takia. Lokakuussa 1724 saatiin lupa purkaa linnoitus, kun oli luovuttu varikkolinnoituksen perustamisesta ja todettu venäläislinnoituksen hyötykäyttö mahdottomaksi. Sen purku alkoi 1725, jolloin kaupungin jälleenrakennus pääsi vasta kunnolla käyntiin.[15] Linnoituksen ja korjauskelvottomien rakennusten purkamisen jälkeen kaupunki pyrittiin rakentamaan isovihaa edeltävän asemakaavan mukaan, mitä vaikeutti katuverkoston ja tonttirajojen katoaminen.

---

[14] *Project Öfwer Helsingfors Stads Anläggning, 0406:12:016:001, Krigsarkivet, Stockholm; Lilius 1988: 83.*
[15] *Hornborg 1950: 20.*

Helsinki Ruotsin ajan lopulla

Helsingin asemakaava oli 1700-luvulla lähes samanlainen kuin 1600-luvulla. Suurtorin pohjoislaidalla sijaitsi kaupungin isonvihan jälkeen vuonna 1730 valmistunut puinen raatihuone, joka purettiin vuonna 1785. Uusi kivinen raatihuone kohosi hiukan pohjoisemmaksi vasta vuonna 1804. Torin länsilaidassa oli päävartio, joka oli siirretty sinne torin koillisosasta vuonna 1751. Siirron yhteydessä tori kapeni länsireunalta. Vanhassa päävartiossa ja myöhemmin sen korvanneessa rakennuksessa oli palovahdin päävartio. Torin muilla reunoilla oli merkittävimpien porvareiden talot. Vuoden 1654 tulipalon jälkeen valmistuneen Pyhän Hengen kirkon paikalle oli vuonna 1727 valmistunut Ulrika Eleonoran kirkko. Hautausmaa sijaitsi edelleen kirkon eteläpuolella. Kaupunkikuvaa hallitsivat yksikerroksiset, hirsipintaiset puutalot. Julkisivujen lautavuoraus ja punamultaus olivat vasta vähitellen yleistymässä.

Vuosisadan puolivälissä Helsingistä tuli Ruotsin neljänneksi suurin merikaupunki. Viaporin linnoituksen rakentaminen vilkastutti kaupungin kehitystä. Linnoitus toi kaupunkiin kivirakentamisen taitajia, rakennusmateriaaleja ja uusia tyylivaikutteita. Helsingin puolitoistatuhantinen asukasmäärä kaksinkertaistui 1700-luvun loppuun mennessä.

Raati ja vaurastuneet kauppiaat rakennuttivat 1750-luvulta lähtien useita kivitaloja kaupungin ainoan 1600-luvun lopussa valtioneuvostonlinnan kaakkoisnurkan kohdalle valmistuneen kivirakennuksen, entisen Torsten Burgmanin talon, rinnalle. Suurtorin etelälaitaan valmistui 1757 Sederholmin talo, joka on nykyisin kantakaupungin vanhin talo.[16] Sen länsipuolella olevat kivitalot nykyiseen Unioninkatuun saakka rakennettiin vuoden 1761 tulipalon jälkeen, jolloin kuningas käski rakentaa kivitaloja tuhoutuneiden tilalle. Sederholmin talosta itään, entistä Torsten Burgmanin taloa vastapäätä, oli 1700-luvun lopussa puisia yksi- ja kaksikerroksisia asuinrakennuksia, olipa Anders Byströmin talossa vielä 1773 turvepeitteinen tuohikatto.

Burgmanin talon luoteispuolella, nykyisen Valtioneuvostonlinnan sisäpihan kohdalla, sijainneella kalliolla, Kellovuorella, oli kivinen kellotapuli 1700-luvun alusta ja sen pohjoispuolella kivinen koulutalo vuodesta 1759. Valtioneuvostonlinnan itäpuolisen Vuorikadun, nykyisen Ritarikadun, toisella puolella oli kruunun omistama puurakennus, Hallitustalo, vuodesta 1750. Siihen pohjoisessa rajoittuvalla tontilla oli vuodesta 1745 puinen kirkkoherranpuustelli eli rovastinpappila, jonka päärakennuksen julkisivu oli itään päin. Hallitustalon itäpuolelle, sen ja meren väliin muodostui tori, Packhustorget tai Guvernementsplatsen, jonka keskellä Laivasillan luona oli vuodesta 1765 tiilestä rakennettu pakka-, vaaka- ja tullihuonerakennus. Sen asemakaavaan nähden vino asema johtui suunnitelmista tehdä siitä kaupungin ympärille rakennettavan linnoitusmuurin osa. Rakennus on nykyisen kantakaupungin toiseksi vanhin kivirakennus. Sen tieltä purettiin vuonna 1736 valmistunut puinen meritullirakennus.[17]

---

[16] *Merisalo 1996: 266–312.*
[17] *Hornborg 1950: 244, 259 ja 596.*

Valvonta-alueen tontit 1700-luvulla[18]

Kaupunki rakennettiin isovihan jälkeen lopulta vanhan asemakaavan mukaisesti. Valvonta-alueen ympäristön korttelit ja kadut pysyivät lähes entisellään kuten myös tontit. Tontista nro 110 (Hellenius) tuli rauhanteon jälkeen Eteläisen korttelin tontti nro 3, tontista nro 112 (Burtz) Eteläisen korttelin tontti nro 2 ja tontista nro 113 (Bock) Eteläisen korttelin tontti nro 1.

Hellenius

Eteläisen korttelin tontin nro 3 (Hellenius) eli Lars Forstenin tontin oli omistanut isovihan jälkeen Synnesberg, joka myi sen Isaac Sunnille. Tämä myi tontin edelleen itäpuolisen tontin omistajalle Schwartzille vuonna 1729.

Tontti oli joutunut joskus Johan Lillgrenille (k. 23.6.1744), sillä rahastonhoitaja Anders Hellenius osti tontin Lillgreniltä vuonna 1745 4400 taalerilla. Tontti oli tällöin 25 kyynärää leveä (14,8 m) ja 121 kyynärää (71,9 m) pitkä eli kooltaan 3257 ¼ neliökyynärää (1148 neliömetriä). Se oli hiukan kapeampi karttojen perusteella kuin 1600-luvun tontti, mutta pitempi Merikadun pienen tontin liittämisen takia. Vuonna 1793 tontin kooksi mitattiin 3288 7/8 neliökyynärää (1160 neliömetriä).

Anders Helleniuksen poika Carl Gustaf Hellenius (1736-1828) omisti tontin jo ennen suurta vuoden 1761 tulipaloa. Tontilla oli kaupungin edustavimpiin kuuluva kaksikerroksinen talo, jossa oli 11 huonetta ja se mainitaan vuonna 1755 juuri maalatuksi. Vuoden 1761 tulipalon aikana tontilla oli lisäksi panimo, jonka yläpuolella oli asuintiloja, leivintupa ja sen takana kylpytila, kaksi kaksoisaittaa, muurattu kellari sen yhteydessä, talli, navetta ylisellä, suuri kanala ja suuri puuliiteri.

Burtz

Eteläisen korttelin tontin nro 2 (Burtz) eli entisen pormestari Laurentzin (k. 1725) tontin osti huutokaupassa Laurentzin velkoina pankilta raatimies Henrick Christian Schwartz vuonna 1727. Tontti käsitti 5280 neliökyynärää kun se oli vuonna 1707 käsittänyt 4770 neliökyynärää. Tontti on laajentunut ilmeisesti hiukan länteen päin karttojen perusteella. Schwartzin leski Johanna Christina Fuldha (k. 1762) myi tontin aikaisemmasta avioliitosta syntyneelle pojalleen pormestari Nils Burtzille (n. 1720-1765), joka omisti sen ainakin vuonna 1761 tulipalon aikaan.

---

[18] *Tonttien historian kirjoittamiseen on käytetty seuraavia lähteitä: Veikko Pakkanen 1973: Helsinki. Kortteli Lejonet I/30 Pohjoispuolisko. Katariinankatu 4 – Aleksanterinkatu 20-24 – Sofiankatu 3. Rakennushistoria ja nykyasun inventointi; Helena Mattila 1998; Kauppiaskorttelista hallintokortteliksi (kirjassa Kaupungin Leijona-sydän); Arkkitehtitoimisto ark-byroo: Aleksanterinkatu 20-24/rakennushistoriallinen selvitys. Kaupunginmuseossa olleita kopioita ja kirjoituksia, jotka perustuvat mm. seuraavaan aineistoon: Aminoffin kokoelma, Tonttihistoriallinen kortisto, B. Luettelot, Ba:1 Tonttikortisto omistajia koskevine tietoineen 1696-1855; Bb:5 Henkilöhistoriallinen kortisto; Da:1-2 Tonttihistorialliset muistiinpanot 1696-1799 ja 1800-1815; Dc:1 Jäljennökset ja otteet tonttikirjoista. HKA.*

Bock

Eteläisen korttelin tontti nro 1 (Bock) siirtyi Luurin perillisiltä venäläinen kauppias Ivan Levantjeffille (Lewantioff) 1728-1729. Tontti pysyi hänen hallussaan vuoteen 1739. Perunkirjoituksen (perukirja 24.10.1739) mukaan hänellä oli 1320 taalerin arvosta talo vid Stora Gatan mot torget, väster om tomten spanmålsbodar, magasin, stall och fähus, en mindre tomt jämte hus (180 dl), rakennustarvikkeita mm (138 dl), utesstående fodringar 1651 dl, Boets behållning 847 dl.

Tontista pidettiin huutokauppa 26.6.1741. Tontin osti kauppias Gustaf Johan Bock 2750 taalarilla. Kauppaan kuului rantaan päin oleva ns. Schewenska gården, jonka Levantjeff oli myös omistanut. Tontti ulottui Merikatuun saakka. Tontit käsittivät 6746 neliökyynärää.[19] Tontin muoto pysyi samana Ruotsin vallan loppuun saakka. Myös Merikadun toisella puolella oleva tontti nro 9 meren rannassa kuului Bockille.

Tontin koko vaihteli hiukan eri 1700-luvun mittauksissa; pohjoinen sivu 53/52 ½, eteläinen 53/52 ½, itäinen 130 1/2/128 ja läntinen 128/129 kyynärää = 6746 neliökyynärää eli 31,5x77,5 = 2441 neliömetriä tai 31,2, 31,2, 76,0 ja 76,6 m = 2379 neliömetriä.

Vuoden 1752 kartassa ei ole tontteja tai tonttinumeroita. Valvonta-alueen korttelin ja meren väliin on ilmestynyt kaksi pientä tonttia/korttelia vuoden 1707 karttaan verrattaessa. Relationsritning. Plan af Ullricasborg och Broberget samt Helsingfors stad. Allekirjoitus A. Ehrensvärd ja F,W. Hoppe. Alkuperäinen kartta Krigsarkivet, Stockholm. Signum: IX nr 51.

---

[19] *Tonttien historian kirjoittamiseen on käytetty seuraavia lähteitä: Veikko Pakkanen 1973: Helsinki. Kortteli Lejonet I/30 Pohjoispuolisko. Katariinankatu 4 – Aleksanterinkatu 20-24 – Sofiankatu 3. Rakennushistoria ja nykyasun inventointi; Helena Mattila; Kauppiaskorttelista hallintokortteliksi; Arkkitehtitoimisto ark-byroo: Aleksanterinkatu 20-24/rakennushistoriallinen selvitys. Kaupunginmuseossa olleita kopioita ja kirjoituksia, jotka perustuvat mm. seuraavaan aineistoon: Aminoffin kokoelma, Tonttihistoriallinen kortisto, B. Luettelot, Ba:1 Tonttikortisto omistajia koskevine tietoineen 1696-1855; Bb:5 Henkilöhistoriallinen kortisto; Da:1-2 Tonttihistorialliset muistiinpanot 1696-1799 ja 1800-1815; Dc:1 Jäljennökset ja otteet tonttikirjoista. HKA.*

Vuoden 1761 tulipalo

9.9.1761 syttyi valvonta-alueen länsipuolella Sofiankadun varrella Sunnin piipputehtaassa tulipalo, joka tuhosi täydellisesti kahdeksan kaupungin suurinta ja parhaiten rakennettua puutaloa ja muut rakennukset nykyisen Senaatintorin eteläpuolelta. Tuhoutuneille tonteille sai rakentaa kruunun vaatimuksesta vain kivitaloja. Rakennusapuna luvattiin harmaakiveä ja tiiliä niin paljon kuin tarvittiin tai linnoituksen varastoista voitiin toimittaa.

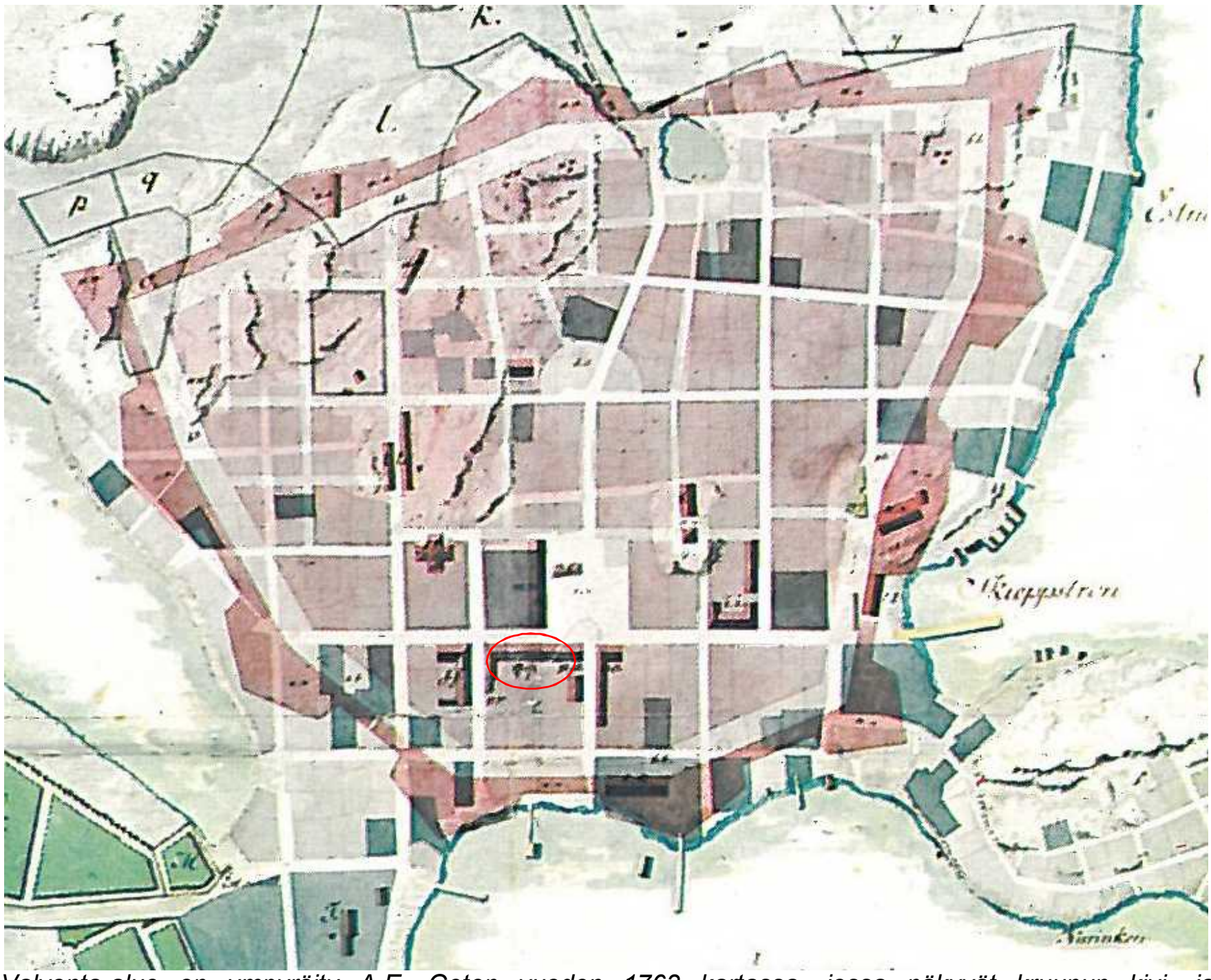

Valvonta-alue on ympyröity A.E. Geten vuoden 1763 kartassa, jossa näkyvät kruunun kivi- ja puurakennukset ja yksityisten kivirakennukset. Alimpana olevalla vaaleanharmaalla värillä on merkitty silloiset korttelit ja tontit, tummanharmaalla linnoituksen omistamat tontit, punaisella värillä suunnitellut korttelijärjestyksen muutokset ja linnoituksen muurin sijainti. Valvonta-alueella näkyy vain kiviset rakennukset. Charta Öfver Helsingfors Stad Med Dess Närmaste Belägenhet. Afmätt År 1763 af A.E. Gete. Alkuperäinen kartta: Krigsarkivet, Stockholm. Signum: IX nr 57. Kuva Stenius 1969: kartta nro 40.

Hellenius

Valvonta-alueen tontin nro 3 silloinen omistaja Carl Gustaf Hellenius aloitti viimeistään vuonna 1763 rakennuttaa suurta kivitaloa uudeksi asunnokseen. Kaksikerroksinen mansardikattoinen kulmatalo, vinkkelitalo, valmistui oletettavasti vuoteen 1770 mennessä (torisiipi 14,9x13 m, Sofiankadun siipi 23,7 x 7,7 m). Se alla oli viisi

erikokoista holvattua kellaritilaa. Suunnittelijana oli mahdollisesti rakennusmestari Cristoffert Hillert. Kiinteistön muut rakennukset olivat puurakenteisia. Yksi piharakennuksista oli tontin etelälaidalla kulkevan Strandgatanin suuntainen.

Talon rakennuttaja Carl Gustaf Hellenius (1736-1828), aateloituna af Enehielm (1772), oli Uudenmaan ja Hämeen lääninrahastonhoitaja. Hänen isänsä rahastonhoitaja Anders Hellenius oli ostanut tontin 1740-luvulla. Hän omisti talon 1760-luvulta vuoteen 1778.

Vuosina 1778-1834 talolla oli useita omistajia. Kongliga regale Bränvins Bränneriet omisti talon vuosina 1778-1793. Saksalaissyntyinen Helsingin oikeuspormestari August Fredric Mattens osti tontin kruununpolttimon omistussuhteen päätyttyä yleisessä huutokaupassa.

Ainoastaan yksi tontin rakennuskantaa 1700-luvun kuvaileva asiakirja on löytynyt. Se on Uudenmaan ja Hämeen läänin varamaanmittari Gustaf Kurtenin vuonna 1788 laatima ”Plan Charta öfver Regale Bränneriets hus och Tomter i Helsingfors Stad och Nylands Län efter högvederbörligit Förordnande författad år 1788 af G. Kurten”. Siinä on kuvattu sekä varsinaisen polttimon alue nykyisessä Etelärannassa että laitoksen konttorirakennus Stora Gatanin varrella.

Polttimon aikana Helleniuksen kivirakennuksessa oli konttori ja kellareissa varastot. Kiinteistön muut rakennukset säilyivät entisessä talouskäytössä. Ne olivat puurakenteisia ja iältään ilmeisesti päärakennuksen luokkaa. Pakkasen mukaan Kurtenin kartasta pihanrakennusten lukumäärää on vaikea todeta, koska yksi kartan rakennusrajoituksista tarkoittaa samalla kertaa useita eri piharakennuksia. Yksi piharakennuksista rajoittui koko tontin leveydeltä sen etelälaitaan sivuavaan Strandgataniin.

Kartassa olevan selostuksen mukaan nro 24 on konttori ja kellari kivestä, nro 25 puiset halkoliiteri ja aittoja, nro 26 puinen navetta, nro 27 rehuvarasto ja työkaluvarasto ja nro 28 kartanopiha. Kaikki ulkorakennukset sijaitsivat valvonta-alueen eteläpuolella.

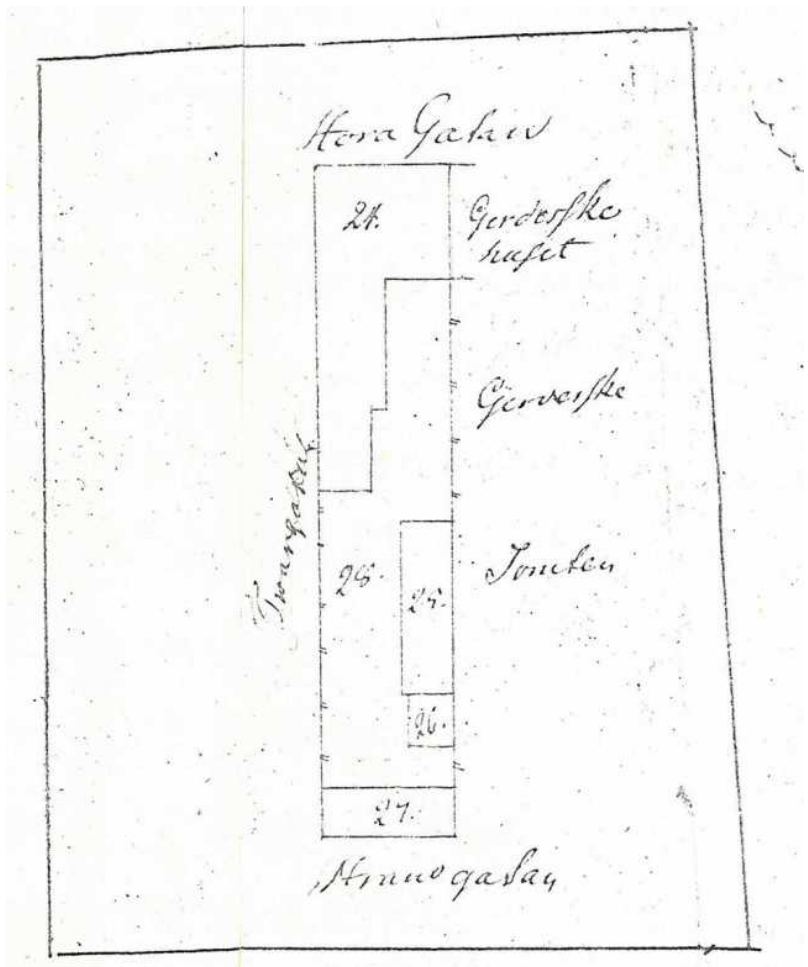

G. Kurtenin kartta kruununpolttimon konttori- ja varastokiinteistöstä Stora gatanin varrella. Kopio. HKM (alkuperäinen Uudenmaan läänin maanmittauskonttorin arkisto).

Varhaisin löydetty dokumentti 1800-luvun alusta on puolestaan ruotsalaisen taiteilijan Wilhelm Le Moinen vuonna 1816 maalaama akvarelli vanhasta Helsingistä. Kuvan keskellä erottuvat selvästi kaikki valvonta-alueen korttelin pohjoispään rakennukset, joista kaksi oli tuolloin vielä entisissä asuissaan. Esimerkiksi Helleniuksen talosta ilmenee sen muuta rakennusrunkoa kapeampi eteläpää sekä se että talo oli mansardikattoinen. Bockin talo oli muuttanut jo muotoansa.

Le Moinen akvarelli Helsingistä 1816. HKM.

Edellisestä kuvasta osasuurennos, jossa on ympyröitynä Helleniuksen, Burtzin ja Bockin talot. HKM.

Kahdessa edellisessä dokumentissa ja Geten vuoden 1763 kartassa talon muoto on sama, joten sen pohjakaava on säilynyt samana valmistumisestaan 1700-luvun ajan.

Burtz

Nils Burtz Larsson (n. 1720-1765) oli omisti tontin vuoden 1761 palon aikana. Hän oli ostanut sen äidiltään, raatimies Schwartzin leskeltä (k. 1762). Tontin koko oli 5280 neliökyynärää. Vuonna 1802 tontin kooksi mitattiin 5548 9/10 kyynärää.

Burtzin kivitalon rakentaminen alkoi vuonna 1762. Se oli ensimmäinen kolmikerroksinen kivinen asuintalo (24,9 x 13,4 m) kaupungissa. Myös siinä oli neljä holvattua kellaritilaa ja käytäviä. Se valmistui Nils Burtzin vuoden 1765 kuoleman takia vasta 1770/1775.

Henkikirjoittajan poika Nils Burtz Larsson sai porvarioikeudet 1748, jonka jälkeen hän alkoi harjoittaa kansainvälistä kauppaa. Hänellä oli kaupungissa silkkitehdas ja sittemmin palttinakutomo. Hän oli osakkaana suuressa panimossa. Hän tuli valituksi Helsingin raatimieheksi vuonna 1755. Hän hankki yksinoikeuden Vanhankaupungin myllyyn ja hankki porvareiden omistamalle panimolle maistraatilta yksinoikeuden. Kuollessaan 1765 hän oli kaupungin kunnallispormestari.

Rakennus jäi leskelle, välskärintytär Elisabetille, omaa sukua Kyhl. Hän meni uudestaan naimisiin vuonna 1772 everstiluutnantti Jacob Gerdesin kanssa (Gerdesska Huset) ja jäi uudelleen leskeksi 1784. Ensimmäisestä avioliitosta syntyi viisi lasta, joista vain yksi eli aikuisikään saakka. Elisabeth Burtz omisti talon vuosina 1765-1806.

Tontin muut rakennukset olivat tontin eteläosassa ja iästään päätellen molemmat peräsin 1700-luvulta. Nämä olivat vanha, mansardikattoinen leivintupa sekä iäkäs aitta. Vuonna 1827 ne jouduttiin purkamaan tulevan Seurahuoneen tieltä.

Bock

Raatimies Gustaf Johan Bock aloitti kivirakennuksen rakennuttamisen ja se valmistui ensimmäisenä Aleksanterinkadun etelälaitaan rakennetuista kivitaloista vuonna 1763. Kivirakennuksen rakentamiseen vaikutti kuninkaan antama määräys että kaikkien kaupungin keskustan rakennettavien talojen tuli olla kivirakenteisia. Tämä määräys oli sisältänyt Augustin Ehrensvärdin vuonna 1753 laatimaan uuteen asemakaavaa.[20]

Bock rakennutti tontilleen kaksi mansardikattoista taloa, jotka olivat molemmat kaksikerroksia. Suunnittelijoista ei ole löytynyt tietoja. Mahdollisesti tehtävän on suorittanut juuri ennen vuoden 1761 paloa kuolleen rakennusmestari Samuel Bernerin töiden jatkaja rakennusmestari Johan Christoffer Hillert tai joku muu monista Viaporin linnoitustöissä tähän aikaan toimineista alan urakoitsijoista. Bockin päärakennus oli kaksikerroksinen ns. vinkkelitalo (30,9x12,7 metriä, itäsiipi 16,1x9,7 metriä), jossa oli neljä isoa kellaritilaa ja käytäviä koko rakennuksen alalla. Sen pitempi, koko tontin

---

[20] *Bockin tontin historia 1700-luvun puolivälistä lähtien on pääosin peräisin raportista: Veikko Pakkanen 1973: Helsinki. Kortteli Lejonet I/30 Pohjoispuolisko. Katariinankatu 4 – Aleksanterinkatu 20-24 – Sofiankatu 3. Rakennushistoria ja nykyasun inventointi. Ks. myös Maarit Henttonen 1998: 47-66 ja Helena Mattila 1998:19-40.*

levyinen siipi oli Stora Gatenin suuntainen. Toinen, huomattavasti lyhyempi siipi rajoittui nimeämättömään katuun (=nyk. Katariinankatu). Tämän varrella jonkin matkaa etelämpänä oli vielä toinen kivirakennus, jonka eteläpäässä oli yhden huoneen kellaritila. Tämän rakennuksen jatkeena oli todennäköisesti jo alun alkaen ollut puisia ulkorakennuksia. Nämä olivat U-kirjaimen muotoisena jonona sulkeneet keskelleen tyypillisen umpipihan, jonne kivitalojen välissä ollut portti on muodostanut ainoan suoran kulkutien.

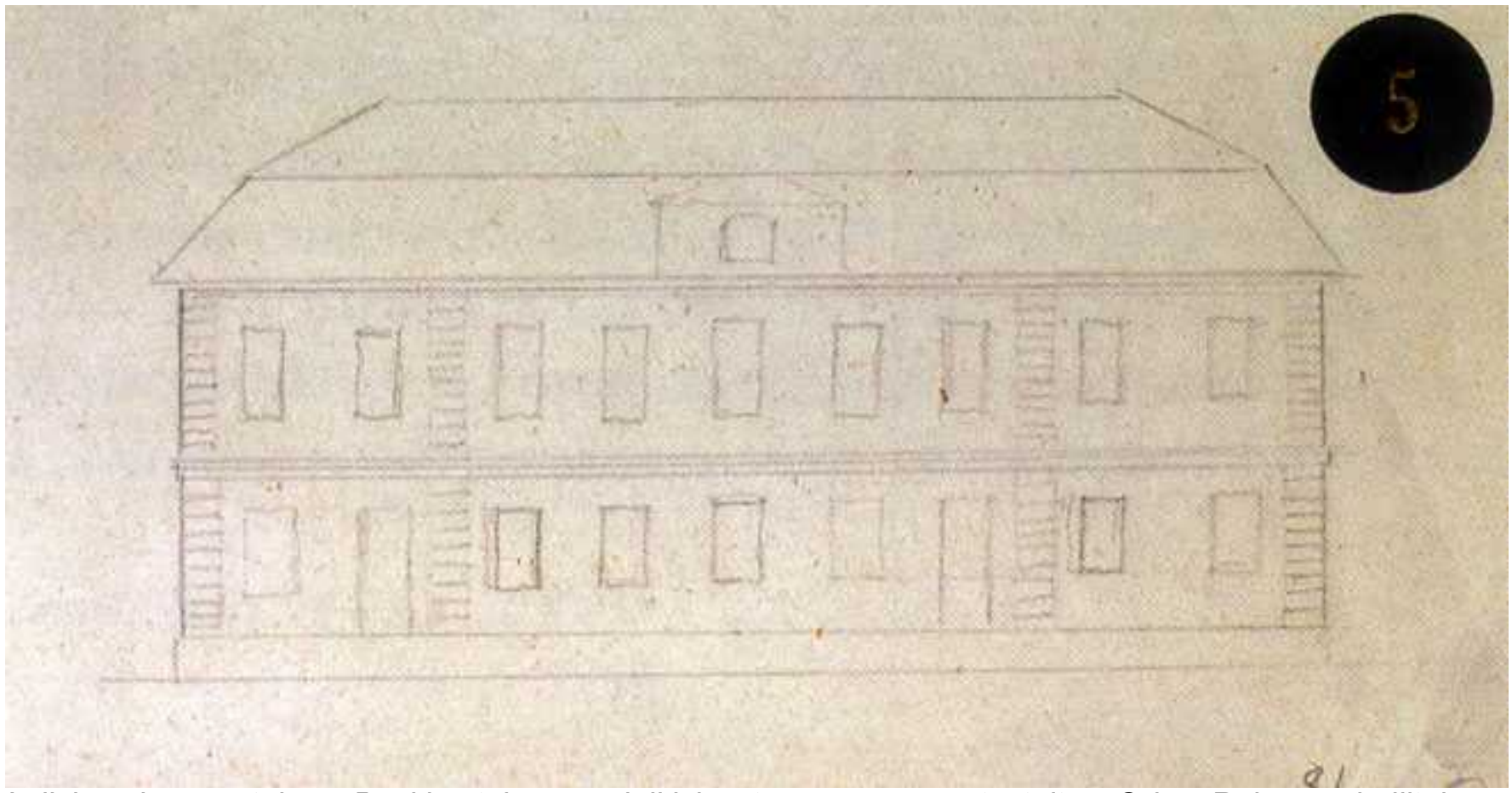

Lyijykynäluonnostelma Bockin talon pääjulkisivusta ennen muutostöitä. Orig. Rakennushallituksen arkisto. Kansallisarkisto. Kuva kirjasta Narinkka 1998.

Gustaf Bockin kuoltua vuonna 1788 talon ja tontin omisti Bockin tytär kapteeninrouva Anna Boisman (ent. Knorring) ja velkojat. Talon osti konkurssihuutokaupasta kauppias Johan Bockström vuonna 1795. Hänen jälkeensä kiinteistön omistajaksi tuli vuonna 1801 Ruotsin valtion Ylisotakomissariaatti. Rakennus muuttui yksityisestä julkiseksi rakennukseksi kun siitä tuli tällöin myös Helsingin paikallismajurin asuin- ja virkatalo, ns. Ordonance Huset.

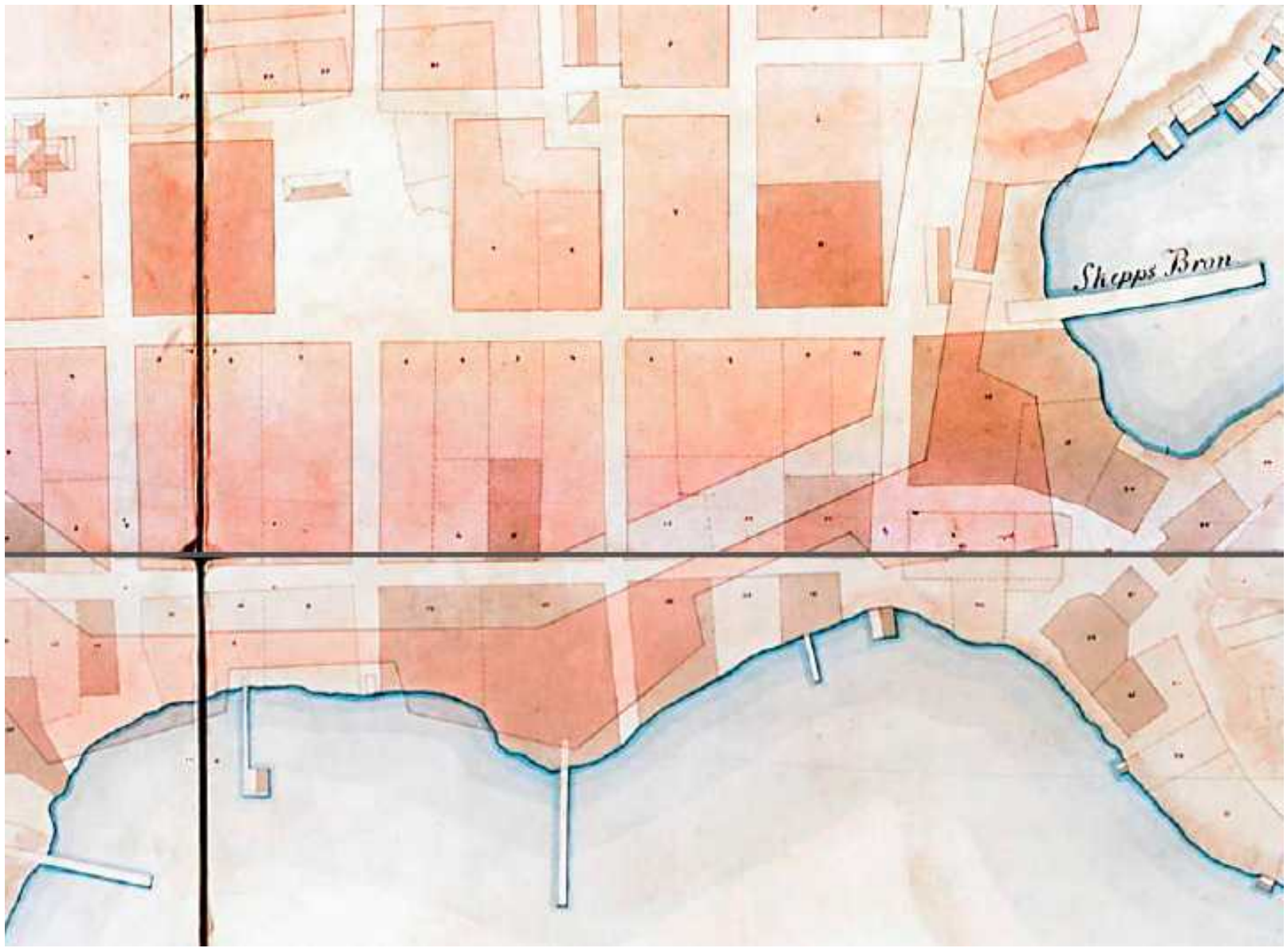

A.E. Geten suunnitelmakartan tässä versiossa näkyy tontit ja tonttinumerot. Geographisk karta öfver Helsingfors stad med dess närmaste belägenheter efter. A. E. Gete 1763. Valvonta-alueen tontti ulottuu Suurkadulta Merikadulle saakka. Kuva: HKA, Sinetti-karttarekisteri, 270 Kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto / HY 7.

Helsinki Ruotsin-ajan viimeisinä vuosina (kartassa näkyy vuonna 1804 valmistunut raatihuone).

Osa edellisestä kartasta sijoitettuna nykytilanteen päälle. Valvonta-alue on ympyröity. Eteläisen korttelin tontit 1-3 ulottuvat Suurkadulta Merikadulle. Merikatu/Eteläinen Rantakatu sijaitsee kaupungintalon vanhan osan pohjoisosan kohdalla.

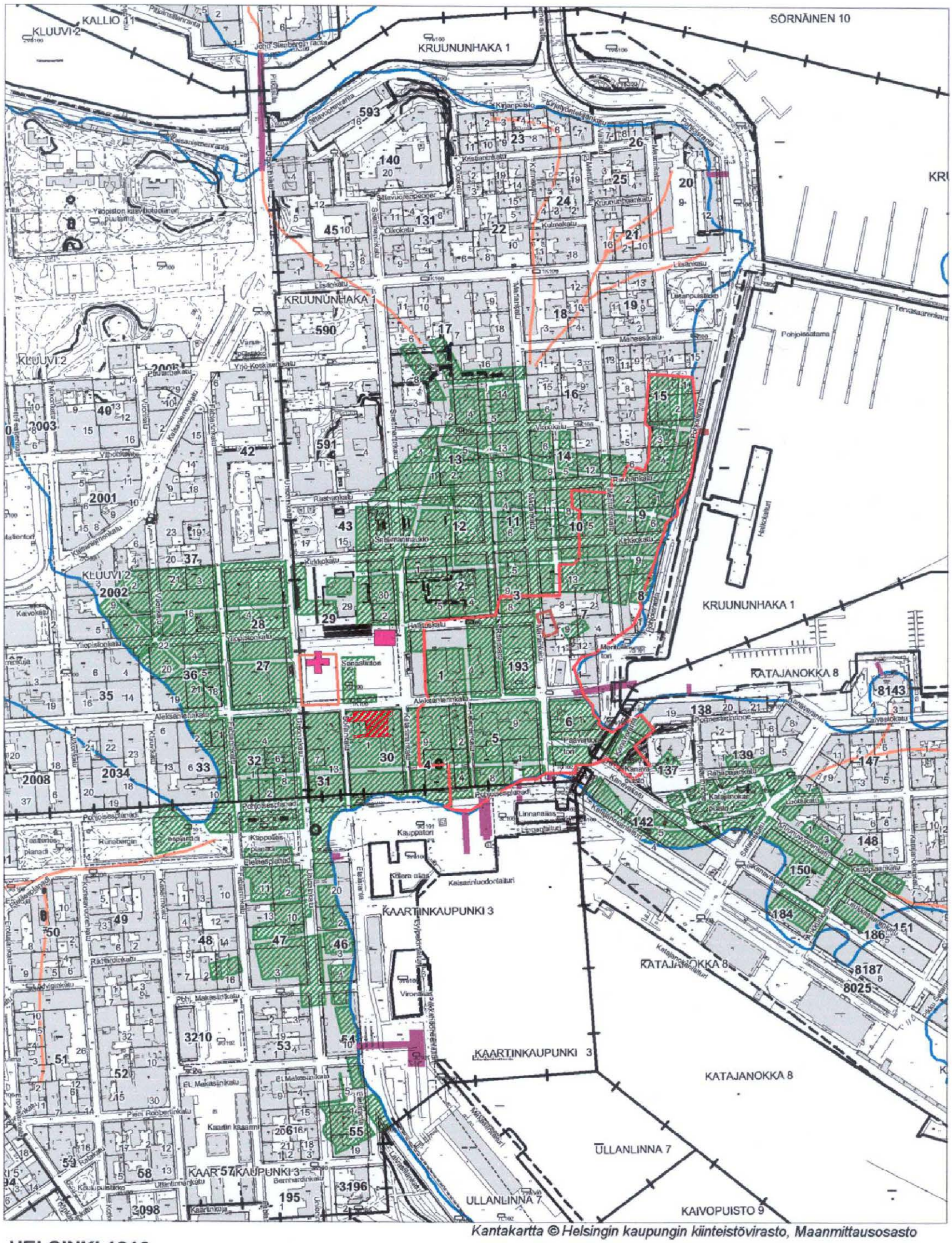

Kantakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Maanmittausosasto

HELSINKI 1810
Kocken asemakaavaehdotus vuodelta 1810 - ehdotuksen pohjana toimiva olemassa oleva kaupunkirakenne

= kortteli
= rakennus
= laituri
= v. 1808 tulipalon tuhoama alue
= kirkkotarhan aita
= rantaviiva
= tie

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2002

Vuoden 1808 tulipalovahinkoja esittävä Kocken vuoden 1810 karttaversio sijoitettuna kantakartan päälle. Valvonta-alue on merkitty punaisella rasterilla.
Lähde: Mökkönen 2002.

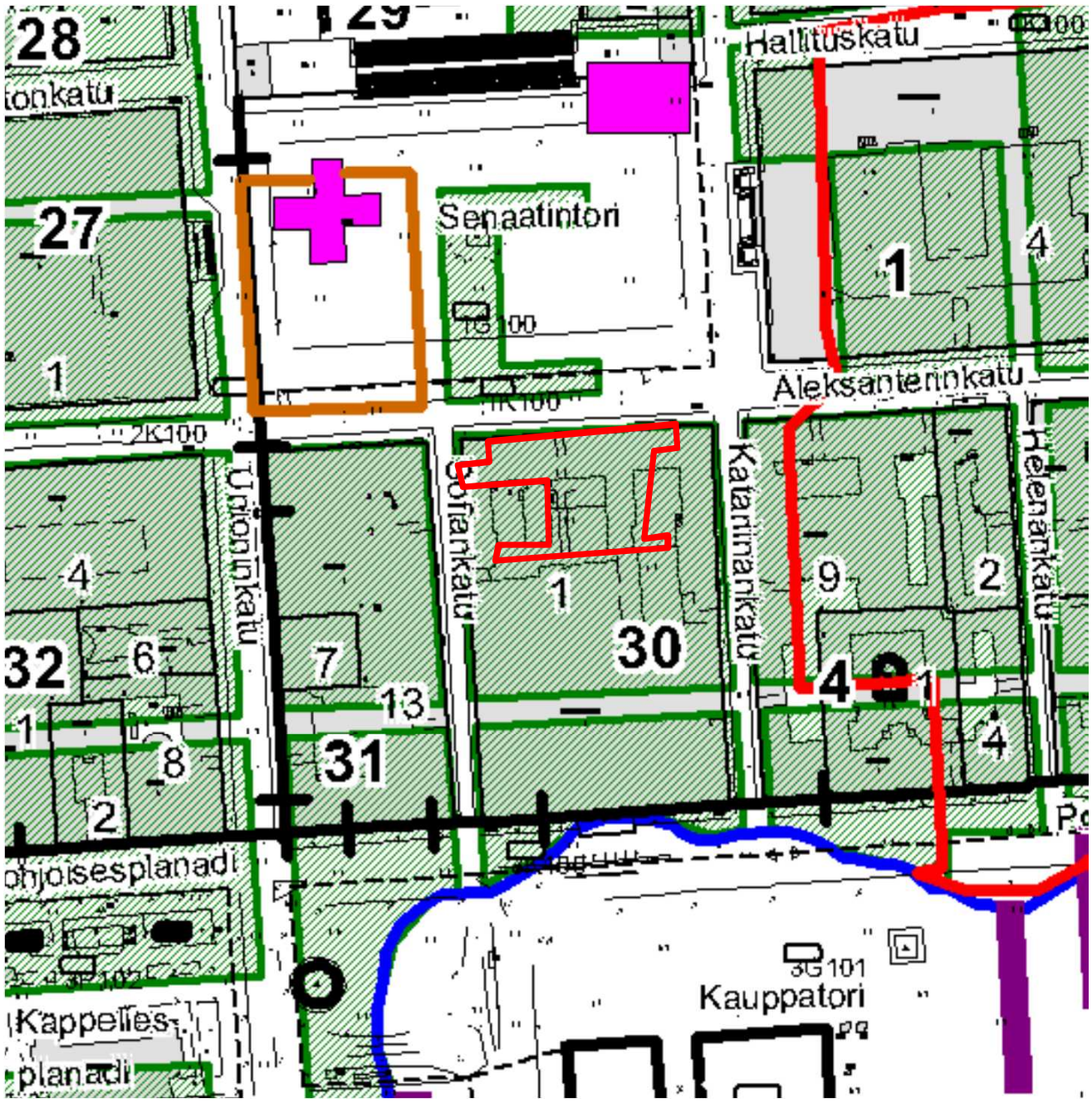

Vuoden 1810 kartta asemoituna nykykartan päälle ja valvonta-alue rajattuna. Osasuurennos edellisestä kartasta. Tässä rekonstruktiossa on käytetty myöhempää Kocken tekemää tulipalokarttaa vuodelta 1810 kuin mitä on alla. Museovirasto

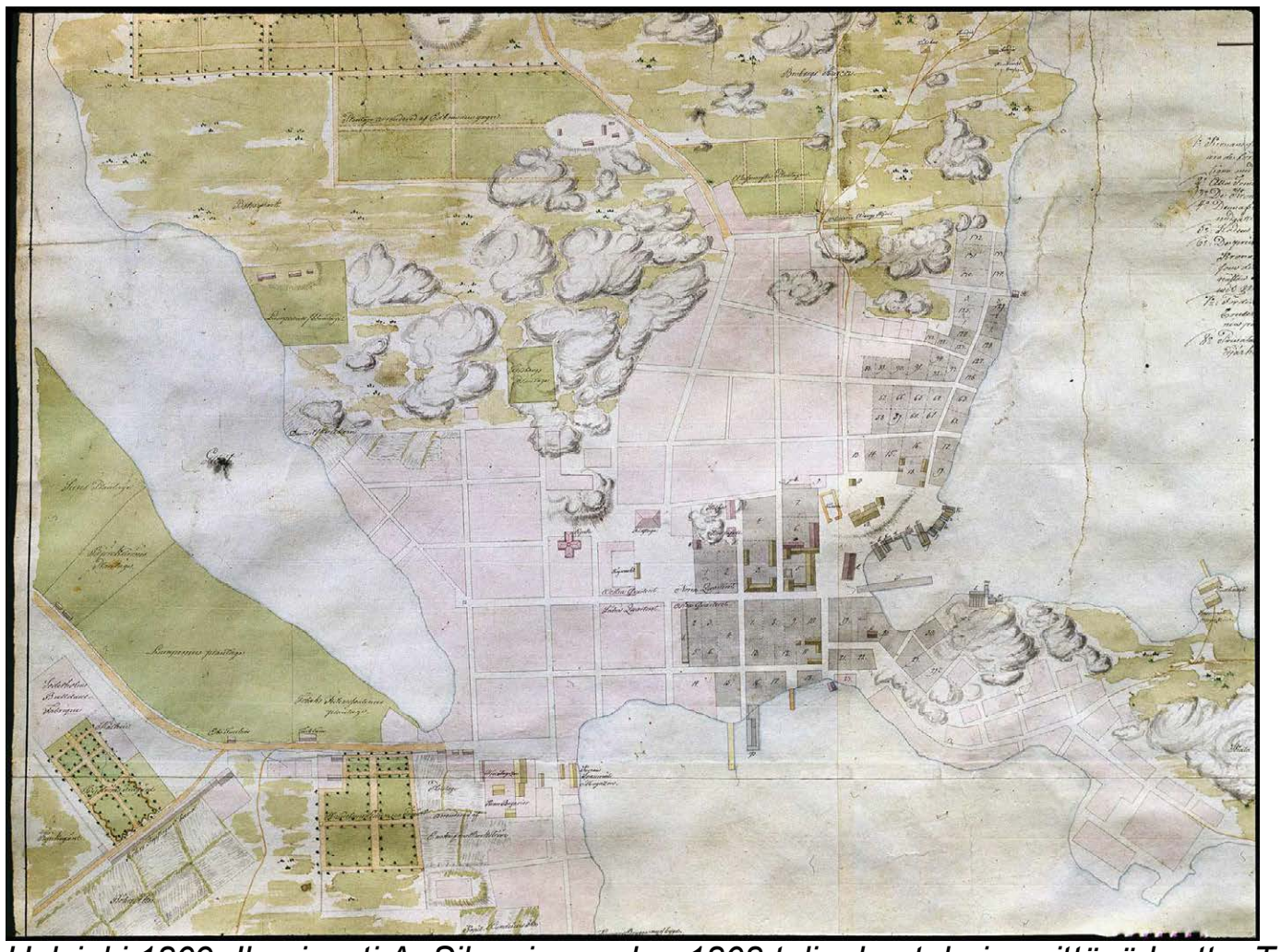

Helsinki 1809. Ilmeisesti A. Silvanin vuoden 1808 tulipalon tuhoja esittävä kartta. Tulipalo ei ulottunut valvonta-alueelle. Palaneet alueet on merkitty harmaalla. HKM.

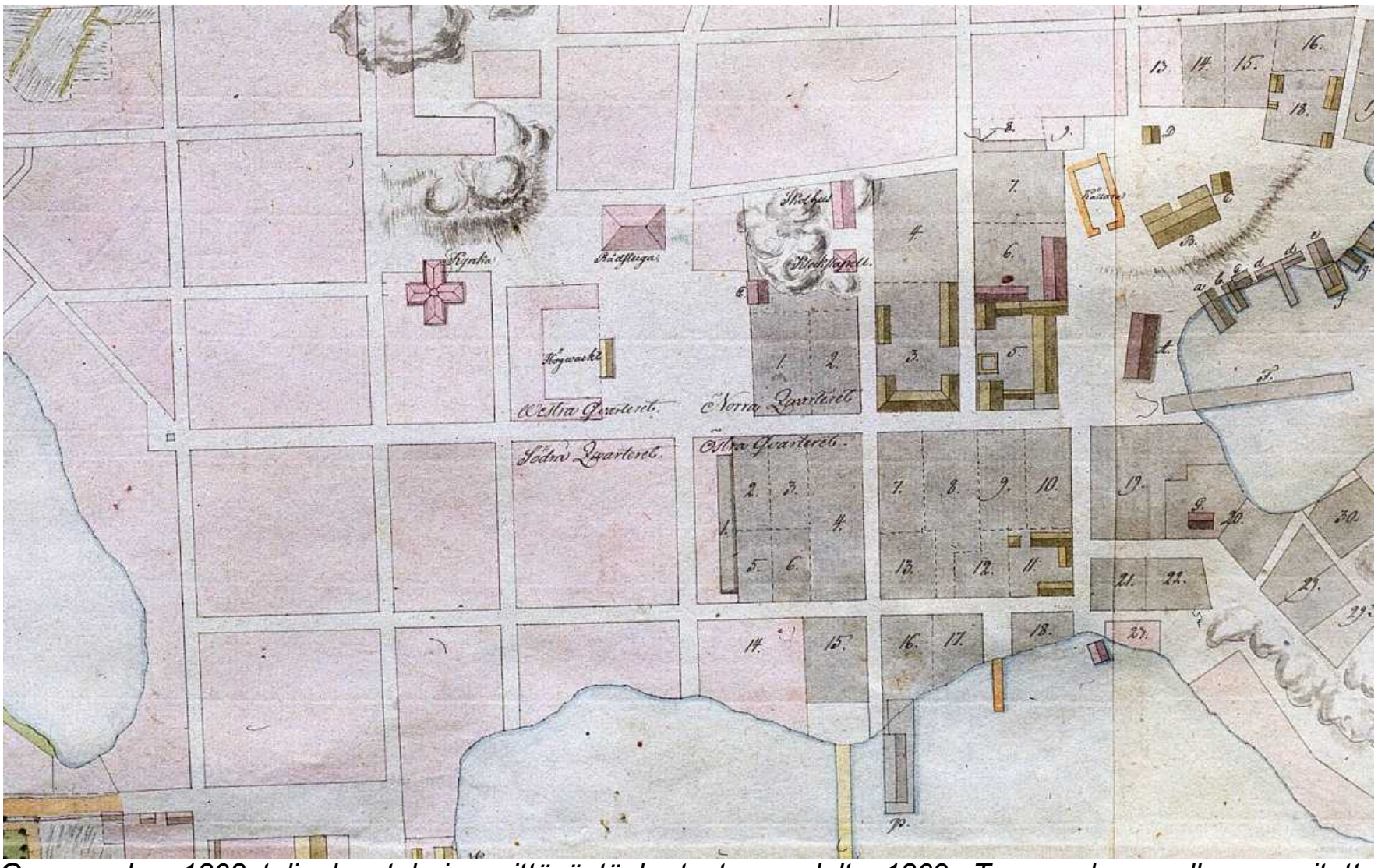

Osa vuoden 1808 tulipalon tuhoja esittävästä kartasta vuodelta 1809. Tummanharmaalla on esitetty tuhoutuneet korttelit. Koulu ja kellotorni eivät palaneet. Tuhoja kuvaavan listan on allekirjoittanut O. N. Wahlberg. Kartan on piirtänyt ilmeisesti A. Silvan. HKM.

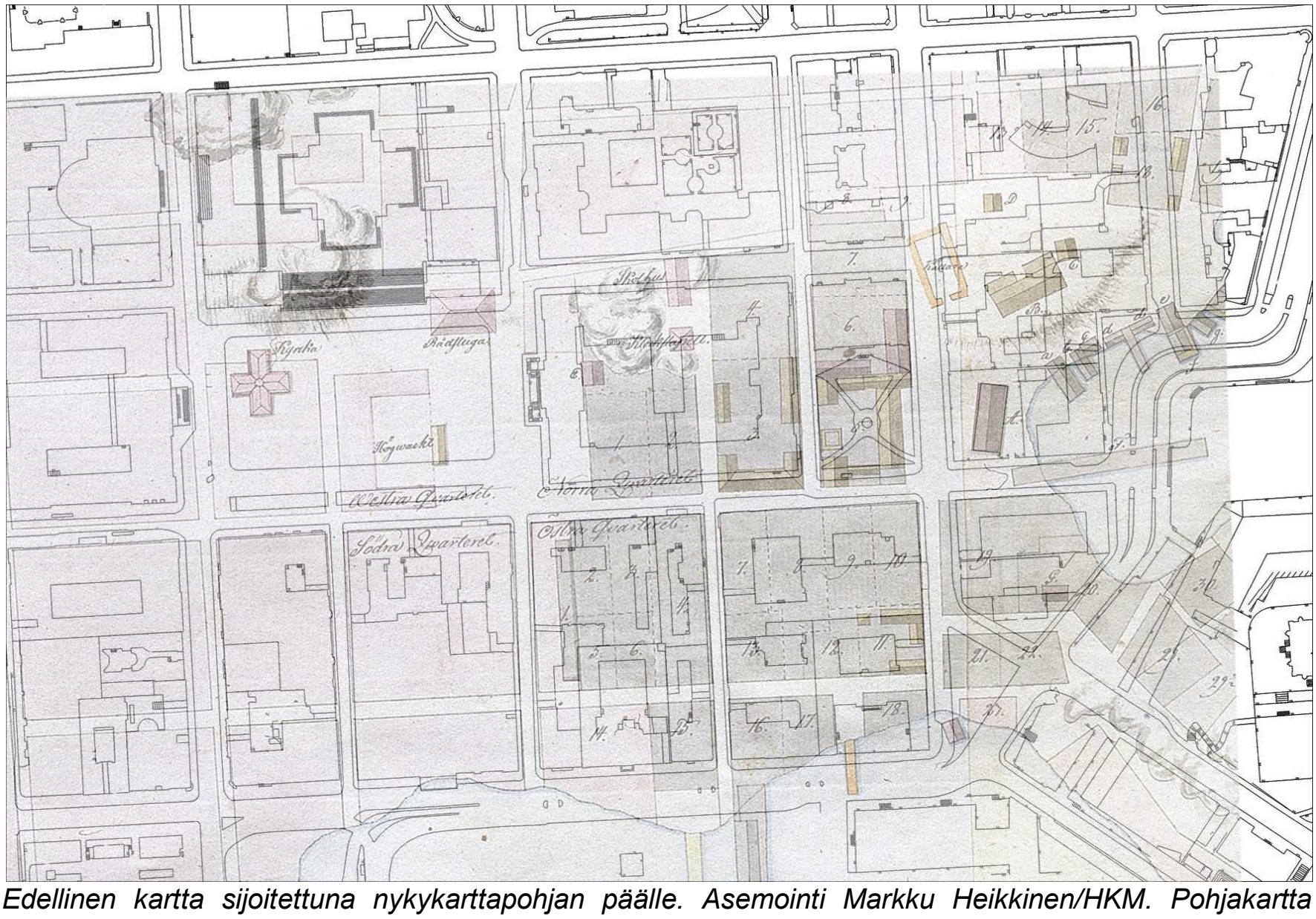

Edellinen kartta sijoitettuna nykykarttapohjan päälle. Asemointi Markku Heikkinen/HKM. Pohjakartta Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto.

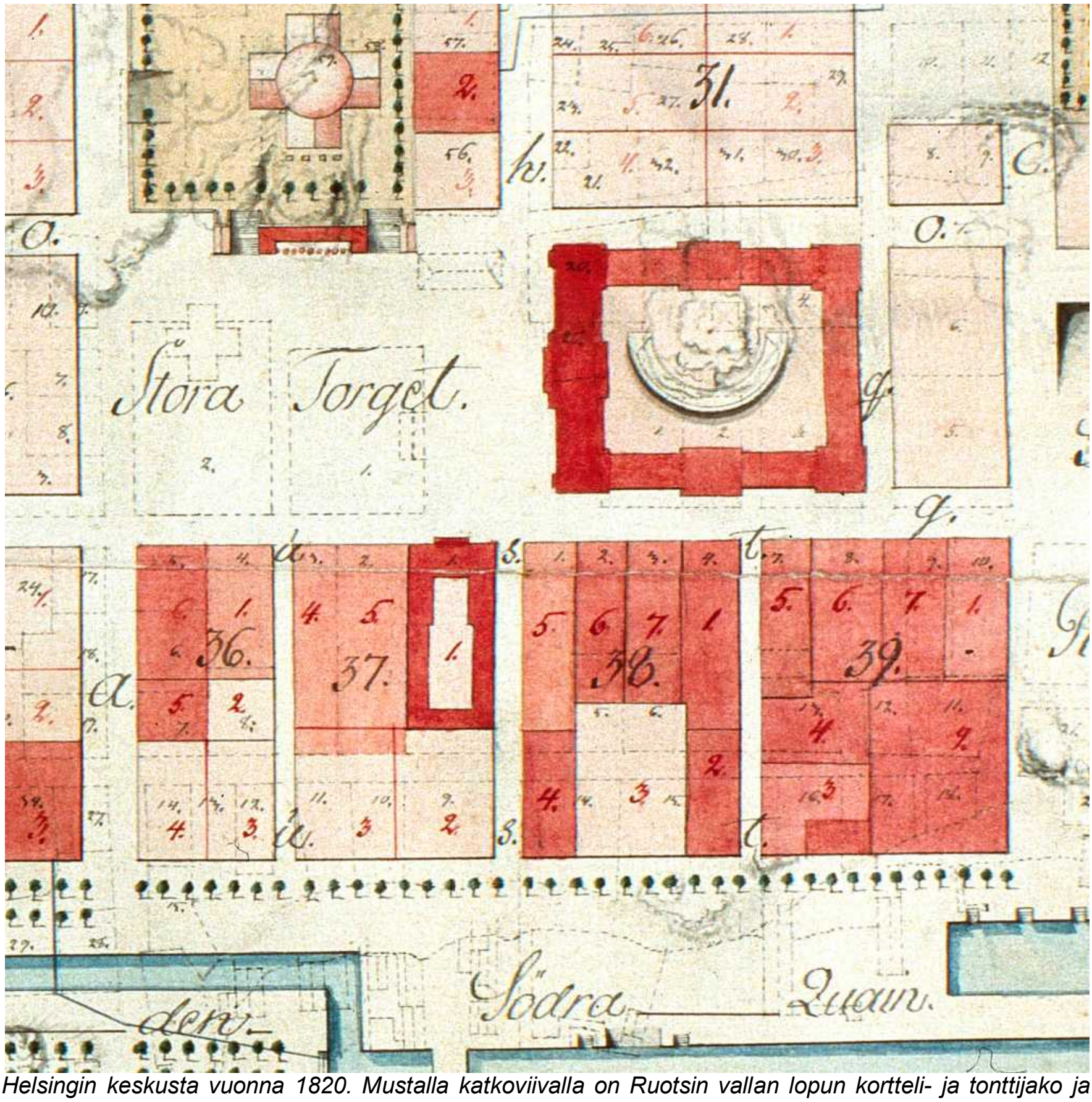

Helsingin keskusta vuonna 1820. Mustalla katkoviivalla on Ruotsin vallan lopun kortteli- ja tonttijako ja mustalla värillä tonttinumerot. Mustalla ja punaisella yhtenäisillä viivoilla on merkitty uusi tonttijako ja punaisella numeroinnilla uusi tonttinumerointi. Tonttien nro 1-3 tontin eteläosasta (vanha Eteläinen kortteli, tontti nrot 1-3; uusi kortteli 37, tontit 1, 5 ja 4) on erotettu kapea kaistale uuteen eteläpuolisiin tontteihin (kortteli 37, tontit 2-3), jotka sijaitsevat pääasiallisesti entisten Merikadun ja rantakorttelin kohdalla. Yksityiskohta Anders Kocken laatimasta uudelleenrakentamisen edistymisestä kuvaavasta kartasta. Kansallisarkisto.

Osa edellisestä kartasta sijoitettuna nykykartan päälle. Valvonta-alue on ympyröity.

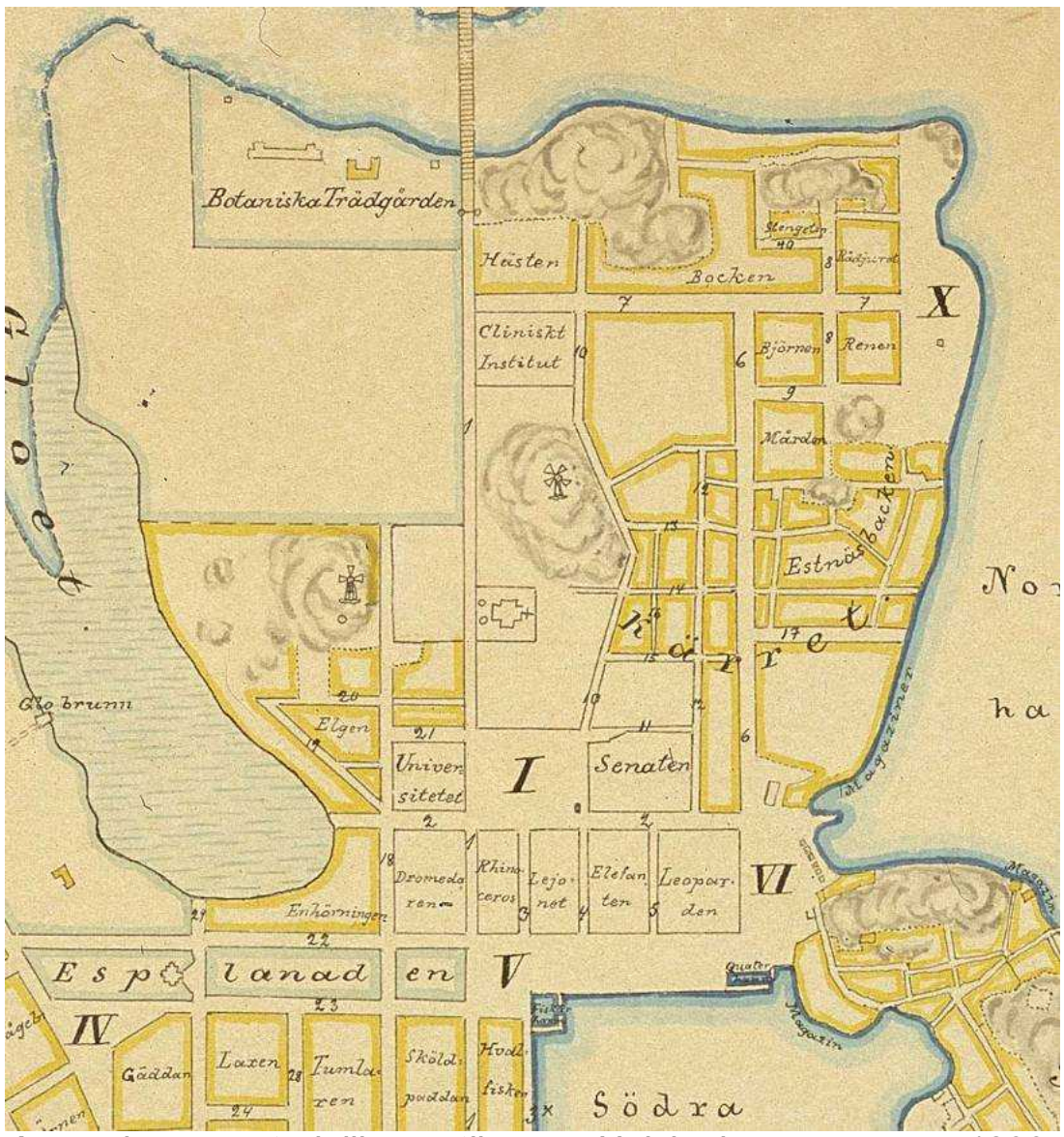

Asemakaavan todellinen tilanne Helsingissä vuonna 1833. Valvonta-alueella uudet korttelit on muodostettu ja Merikatu on kadonnut. Kärretin/Suon alueella vanha tonttijärjestys on vielä osaksi voimassa.

Tonttien historia 1800-luvun alusta nykypäivään

Kaupungin kaakkoisosan tuhonneen vuoden 1808 tulipalon jälkeen Helsingille alettiin laatia pikimmiten uutta asemakaavaa. Johan Albrecht Ehrenströmin laatimassa uudessa asemakaavassa Suurkadun/Aleksanterinkadun eteläpuoliset korttelit säilyttivät muotonsa kadun etelälaidan kivitalojen ansiosta. Korttelit ulottuivat kuitenkin lähemmäksi rantaa kuin aiemmin, sillä niihin yhdistettiin Merikatu ja suurin osa Merikadun eteläpuolisista rantakortteleista. Uuden korttelin eteläraja oli pohjoisempana kuin vanhan eteläisen rantakorttelin. Kortteleiden ja meren väliin jätettiin laaja katu- ja torialue, joka tehtiin osittain merta täyttämällä. Suunnitelman toteuttaminen alkoi välittömästi asemakaavasuunnitelman valmistuttua vuonna 1812. Valvonta-alueen Leijona-korttelin kohdalla kaava toteutui lopullisesti vuonna 1827, kun Merikadun eteläpuolella ollut kortteli yhdistettiin siihen tonteiksi nro 2 ja 3. Merikatu ja Merikadun pohjoispuolisista tonteista otettiin kaistaleet uusiin tontteihin. Alun perin yksityistonteiksi tarkoitetuille tonteille rakennettiin 1829-1833 C.L. Engelin suunnittelema Seurahuone.

Helsingin uuden asemakaavan nykykäsityksen mukaisen korttelit ja niillä olevat tontit määrättiin numeroitavaksi erikseen entisen kaupunginosittain juoksevan numeroinnin sijaan. Etelästä pienentyneen Helleniuksen tontin numero muuttui Eteläisen korttelin tontista nro 3:sta Korttelin 37 tontiksi 4, Burtzin tontin numero muuttui Eteläisen korttelin tontti nro 2:sta Korttelin 37 tontiksi 5 (myöhemmin nro 7) ja Bockin Eteläisen korttelin tontista nro 1:stä Korttelin 37 tontiksi 1. Uudet korttelinumerot ja niiden eläinaiheiset nimet vahvistettiin vuonna 1820 uudessa palojärjestyksessä.

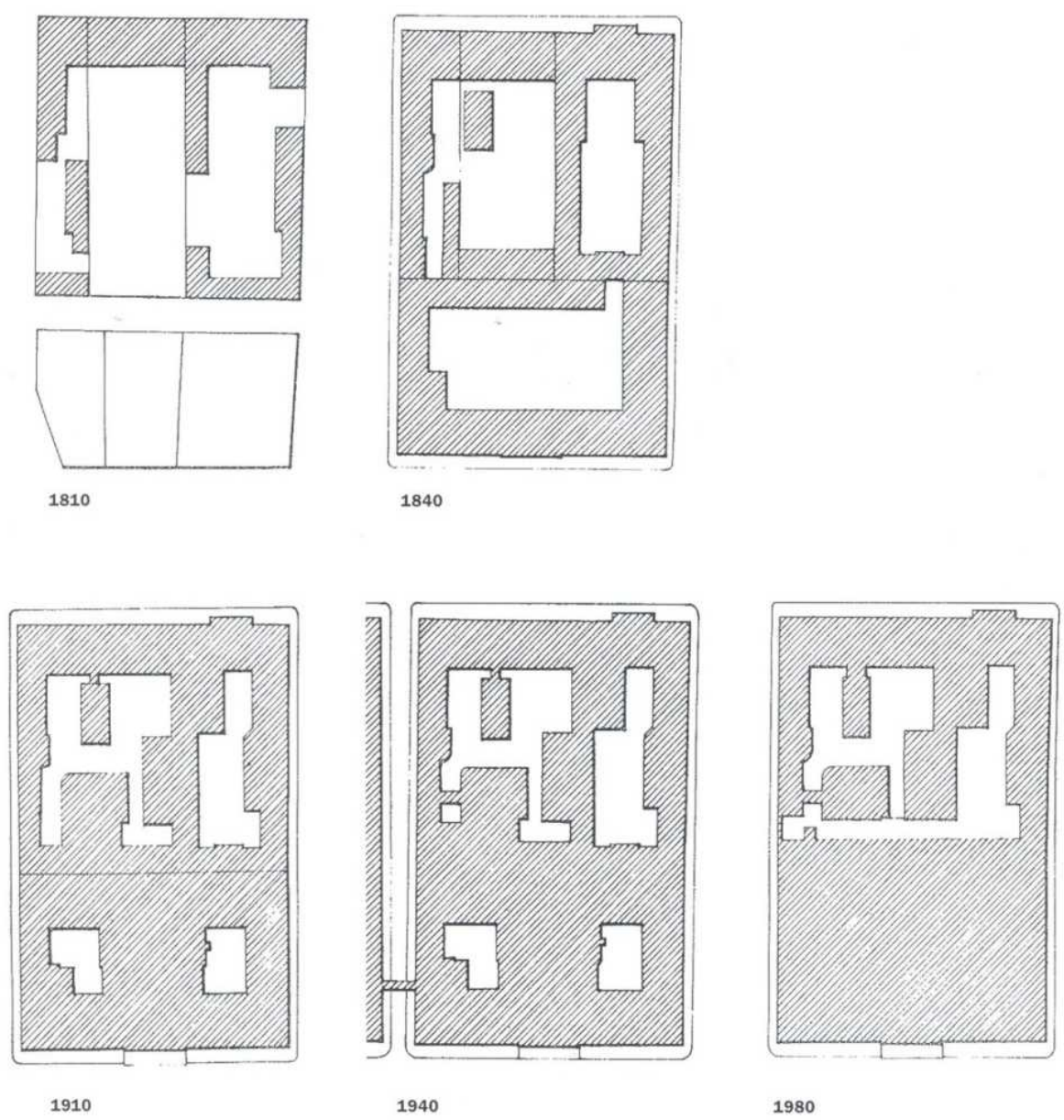

Leijonan korttelin vaiheet TKK:n historian laitoksen harjoitustyön 1980 mukaan. Korttelin yläreunassa sijaitsee Helleniuksen, Burtzin ja Bockin tontit, jotka yhdistyvät ajan mittaan yhdeksi tontiksi. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Hellenius

Oikeuspormestari August Fredrik Mattensin kuoltua 1811 talon omisti leski Eva Juljana (1777-1846). Hän hallitsi taloa 1800-luvun alkuvuodet. Hänen jälkeensä viimeistään 1820-luvun alussa sen omisti kauppias Gustaf Adolph Sederholm (1780-1867), jolta kiinteistö joutui vuonna 1827 tunnetulle ravintoloitsijalle, viktuaalikauppias Henrik Johan Degermannille (1774-1834). Välivuonna 1831 talo oli kauppias Gustaf Fredrik Remanderin omaisuutta, mutta pysyi sitten Degermannilla vuoteen 1834. Se huutokaupattiin vuonna 1832 maksamattomien velkojen takia (?).

Helleniuksen talo siirtyi Donin Rostovista kotoisin oleville venäläisille, porvarioikeudet saaneille, Vasili ja Sergei Ivanovits Baranoville (Baranoff), vuonna 1834. Rakennus uusittiin vuonna 1835 Johan Wiikin suunnitelmien mukaan. Rakennusta korotettiin kerroksella ja katto muutettiin aumakatoksi. Sofiankadun puoleinen osa muutettiin myös kolmikerroksiseksi. Länsisiiven kapeampi eteläosa jätettiin kaksikerroksiseksi. Tähän kohtaan sisäpihalle tuli uusi porrashuone. Kohdassa oli kahdet portaat sisäänkäynteineen. Karttojen perusteella piha-alueen pohjoisosassa ei ole sijainnut 1800-luvulla, kuten ei myöskään ainakaan 1700-luvun lopulla, rakennuksia. Tontin koko on ollut vuoden 1836 tulipalovakuutusasiakirjan mukaan 2709 neliökyynärää. Lyhyet sivut olivat 25 1/4 ja pitkät sivut 107 ¼ kyynärää pitkät.

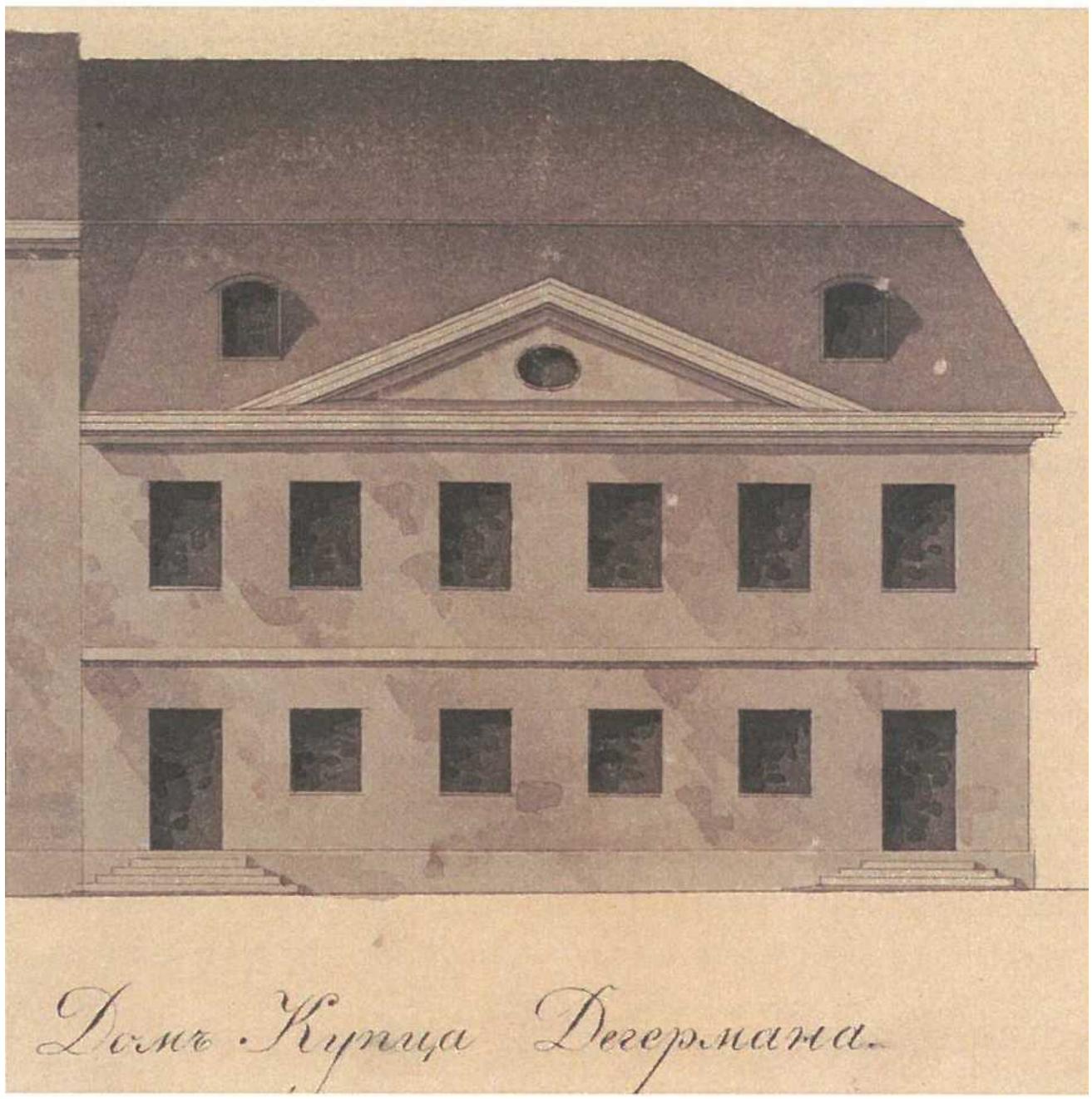

Helleniuksen talon Aleksanterinkadulle päin vuonna 1835 ennen remonttia. KA. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

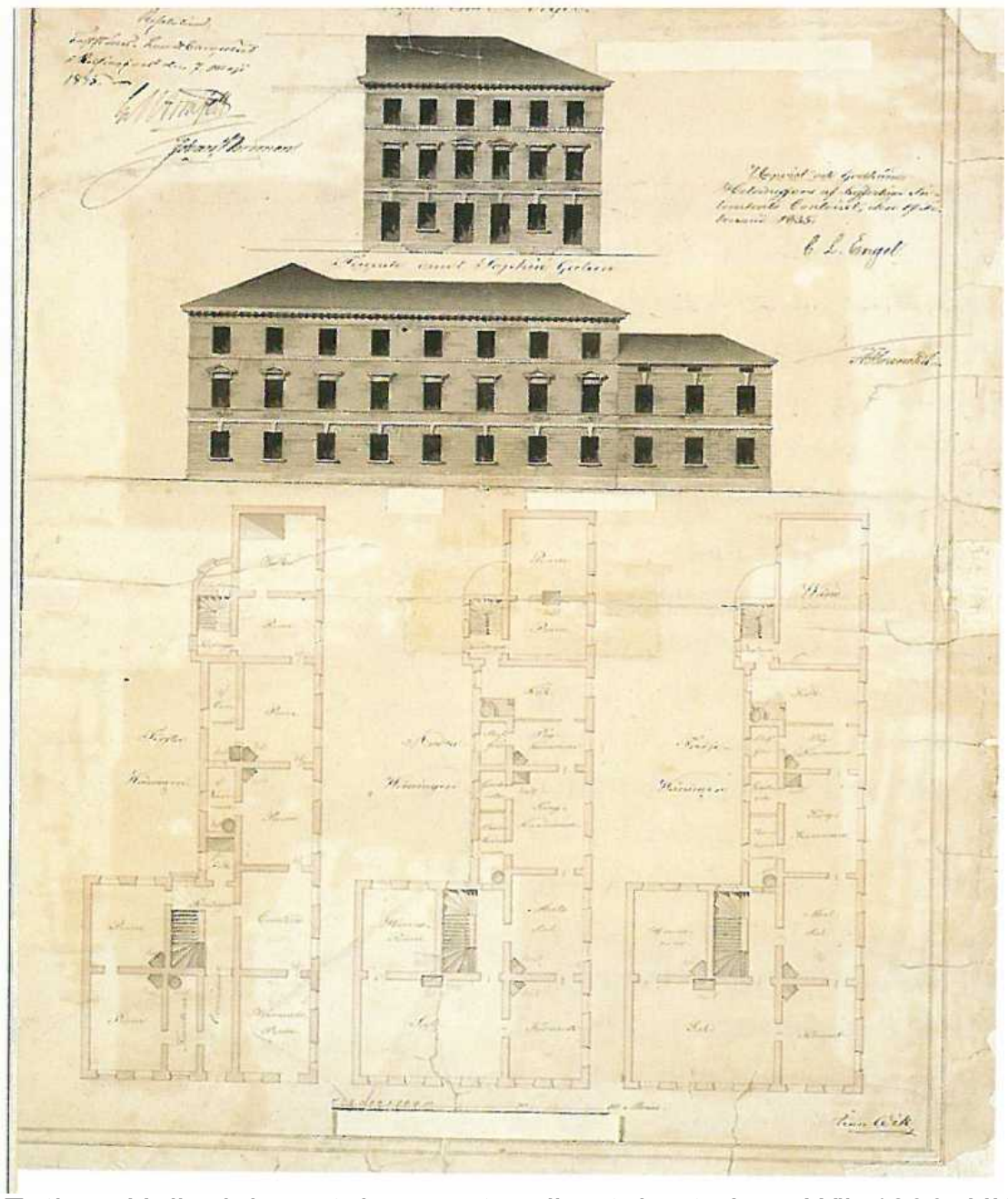

Entisen Helleniuksen talon muutospiirustukset. Jean Wik 1836. HKA.

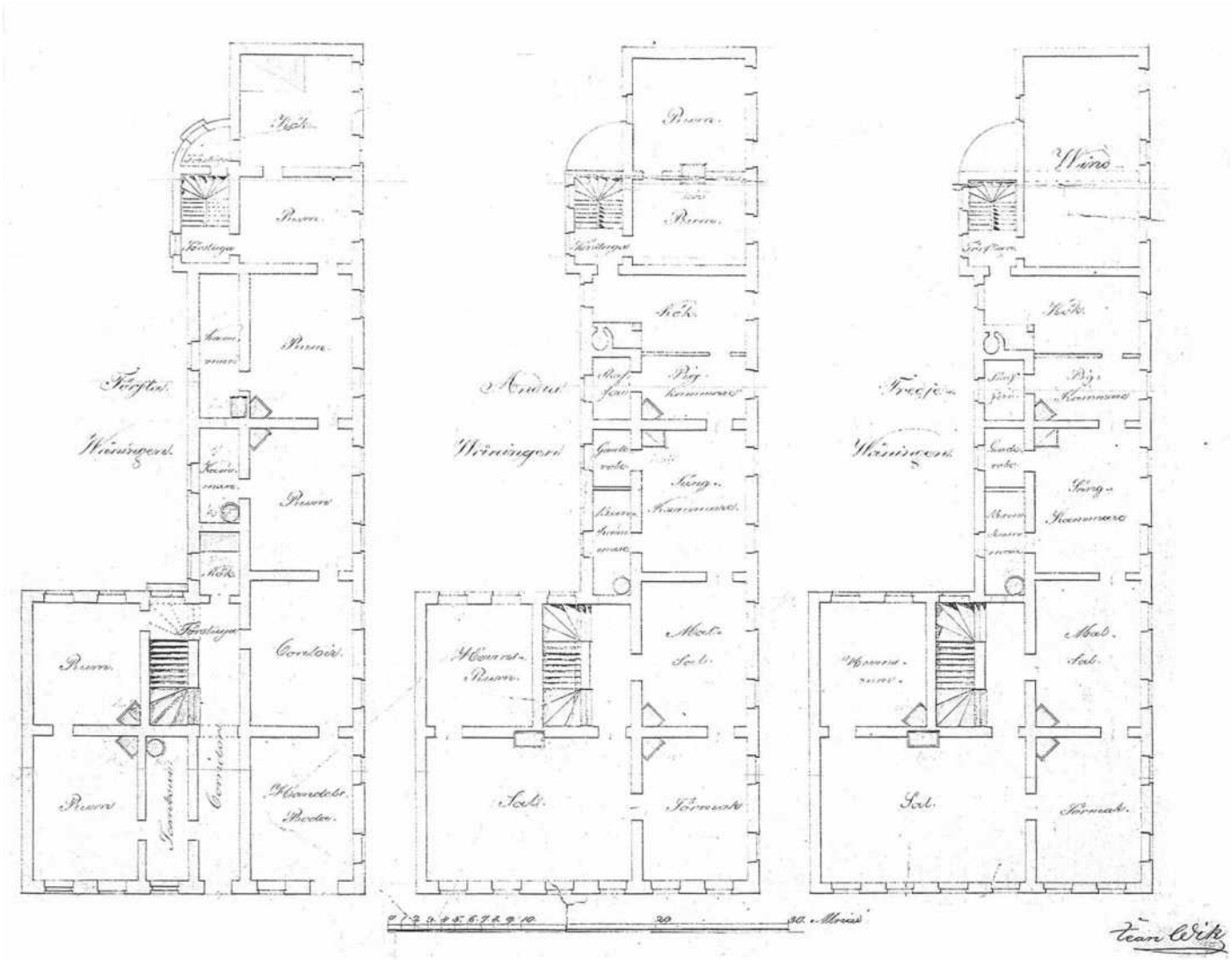

Edellinen kartta. HKR (kopio alkuperäisestä). Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Vuonna 1835 rakennettiin ensimmäinen kivinen piharakennus tontin itärajalle. Kapea kaksikerroksinen kivirakennus sijaitsi itäisen Burtzin tontin puurakennusta vastaan. Sen tieltä purettiin todennäköisesti vieläkin käytössä olleet aitat ja halkovarasto, mutta uuden kivitalon eteläpäähän jäi edelleen yksi 1700-luvun puurakennuksista, navetta. Se purettiin kuitenkin jo kolmen vuoden kuluttua, jolloin kivistä piharakennusta jatkettiin Helleniuksen tontin uudelle etelärajalle saakka. Tällöin katosi viimeinen tontin puurakennus. Muut kiinteistön vanhan Strandgataniin ulottuneen tontin eteläosa puurakennukset oli purettu vuonna 1829 Seurahuoneen perustustöiden tieltä. Samoin Sofiankadulle rakennettiin siipirakennuksen jatkeeksi kaksikerroksinen kivinen sivurakennus, jonka tieltä purettiin kaksi- ja yksikerroksinen puurakennus vuosina 1837 ja 1838. Niiden välissä kulki porttikäytävä pihalle. Uusi porttikäytävä tuli vanhaa hiukan pohjoisemmaksi. Ne oli rakennettu luultavasti 1700-luvulla.

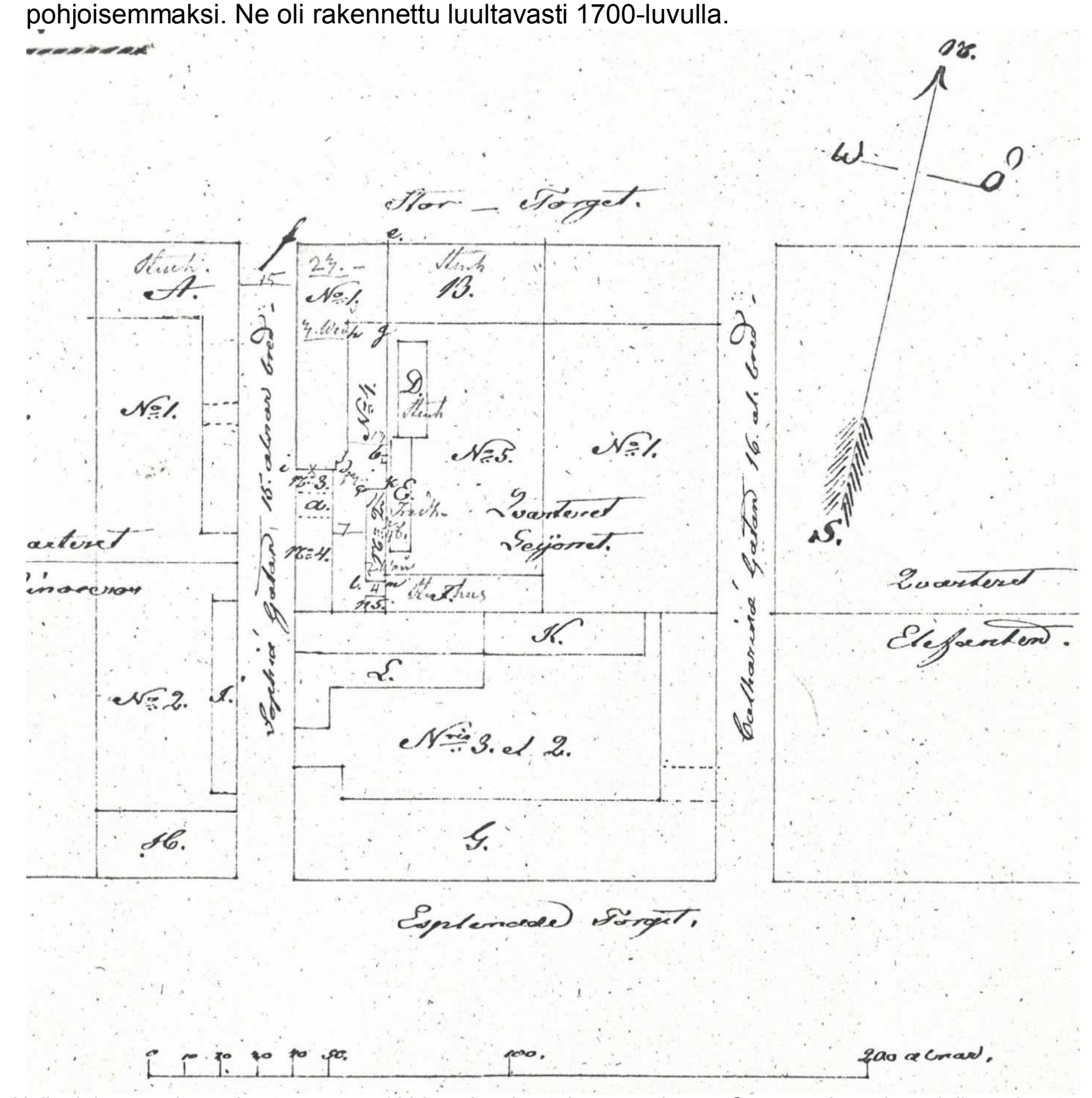
Stor – Torget.
Esplanade Torget.
Sophia Gatan 15 alnar bred.
Catharina Gatan 16 al. bred.
Kuch. A.
Kuch. B.
Kuch. D.
Kuch. E.
Kuch. K.
Kuch. L.
Kuch. M.
Kuch. G.
Kuch. H.
Kuch. J.
Kuch. i.
Kuch. g.
Kuch. a.
Kuch. b.
Kuch. c.
Kuch. e.
Kuch. f.
Kuch. k.
Kuch. l.
Kuch. m.
Kuch. n.
Kuch. o.
Kuch. p.
Kuch. q.
Kuch. r.
Kuch. s.
Kuch. t.
Kuch. u.
Kuch. v.
Kuch. w.
Kuch. x.
Kuch. y.
Kuch. z.
Kuch. Æ.
Kuch. Ø.
Kuch. Å.
Kuch. Ö.
Kuch. Ä.
Kuch. Ü

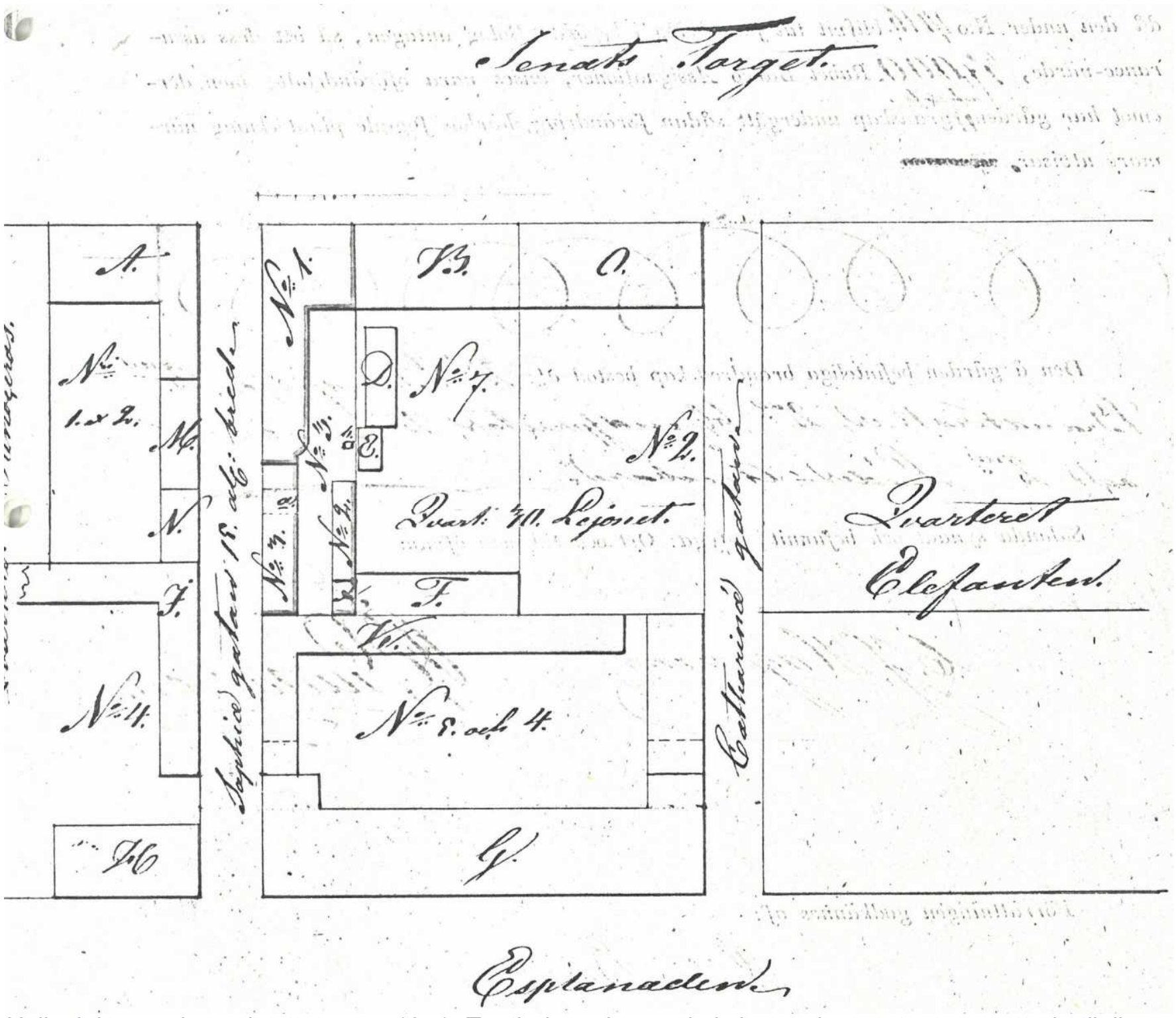

Helleniuksen rakennukset vuonna 1841. Tontin lounaisosan kaksi puurakennusta on purettu ja tilalla on kivirakennus. Tontin kaakkoisnurkan kivitaloa on jatkettu tontin etelärajalle. Kaivon itäpuolella Burtzin tontilla oleva puurakennus on lyhentynyt. Burtzin tontin numero on vaihtunut 5:stä 7:ään.HKM.

Edellisen veli kauppias Vasili Ivanovits[21] omisti talon 1848-1878 ja hänen poikansa Vasili Vasilijevits Baranov, Alexander ja Ivan (ja myöhemmin Alexanderin kuoltua tyttäret) omistivat talon 1878-1883 ja Vasili yksinään 1883-96. Muurarimestari Alexander Ärt omisti talon vielä lyhyesti ennen kuin hän myi sen kaupungille. Helleniuksen talon käyttö muuttui kun se tuli kaupungin omistukseen vuonna 1896. Burtzin ja Helleniuksen tontit yhdistettiin yhdeksi tontiksi nro 22 vuonna 1899. 110 cm paksu kaksoisseinään puhkaistiin aukkoja luultavasti jo vuonna 1896 mutta viimeistään 1906. Rakennukset otettiin poliisin ja sen ratsuosaston käyttöön 1890-luvulla.

Rakennuksessa tehtiin useasti muutostöitä 1800-luvun lopulla; mm. ikkunoita ja oviaukkoja muutettiin monesti mm. liikkeiden sisäänkäyntien takia. Vuoden 2014 Helleniuksen pihan valvonta-alueella pihan pohjoisosassa muutostöitä ei tapahtunut paljonkaan ennen 1980-luvun korjaustöitä. Pihan luoteiskulmassa oli portaikko, jossa oli alun perin sisäänkäynti länteen siipirakennukseen. Se muutettiin vuonna 1952 menemään pohjoiseen pääsiipeen. Burtzin puolella pihaa tapahtui enemmän

[21] Helena Mattilan mukaan talo olisi jäänyt Sergei Ivanovitsin ja sittemmin hänen lapsiensa haltuun. Toisesta lähteestä lapsien isännimet viittaavat että tämä rakennus jäi Vasilin haltuun.

muutoksia, joista on alempana tarkempia tietoja. Tontin eteläpäähän Helleniuksen ja Burtzin tonteille valmistui vuonna 1907 poliisin hevostalli, jonka tieltä purettiin suurimmaksi osaksi itäinen piharakennus. Tontin eteläosassa tapahtui muitakin muutoksia ajan kuluessa kuten tallien muuttaminen osittain autotalliksi vuosina 1940-41, mutta ne eivät kuuluneet Helleniuksen pihan vuoden 2014 tai tämän raportin valvonta-alueeseen. Vuonna 1965 tontin etelärajan rakennuksista purettiin 12,5 metriä levyinen osa kaupungintalon saneerauksen tieltä.

Helleniuksen talossa liiketoiminnan harjoittaminen on ollut vilkkaampaa kuin naapuritaloissa samassa korttelissa. Rakennus oli 1700-luvun lopussa väkiviinaa valmistavan yhtiön omistuksessa ja silloin se oli kokonaan myyntikonttorina ja varastoina. Varastot sijaitsivat kellareissa. Päärakennuksessa oli 1820-luvulla kirjakauppa, tanssikoulu ja majoituspalveluita kadunvarsirakennuksissa. Sofiankadun puolella toimivat 1830-luvulla kahvila ja vähittäiskauppa kulmahuoneistossa. Talossa toimi 1870-luvulla lopussa ja 1900-luvun alussa vaatekauppa, vesihuoltoliike, vähittäistavarakauppa, suutari räätäli, kahvila ja lihakauppa.

1926 Helleniuksen ja Burtzin taloja korotettiin pihan puolelta vielä yhdellä kerroksella. Laajennus tapahtui vain 3-kerroksissa osissa ja siten että vain etelään päin oleva pihafasadi muuttui 4-kerroksiseksi.

Aarno Ruusuvuori voitti vuosina 1960-61 järjestetyn suuren suunnittelukilpailun kaupungin omistamien vanhojen kortteleiden 30 ja 31 nykyaikaistamiseksi. Hänen ehdotuksensa perustui ns. radikaaliin saneeraukseen molemmissa kortteleissa. Käytännössä tämä tarkoitti korttelin 30 sisäosien laajamittaista purkamista ja korvaamista kokonaan uusilla rakenteilla, koska näitä vanhoja rakennuskokonaisuuksia ei katsottu ehyinä säilyttämisen arvoisiksi.

Aarno Ruusuvuoren ns. radikaalin saneerauksen periaatteen mukaan tehtyjä kaupunkitalokorttelin suunnitelmia alettiin toteuttaa syksyllä 1965, jolloin Helleniuksen, Burtzin ja Bockin eteläosasta purettiin lähes kaikki vanha pois tieltä. Helleniuksen talon Sofiankadun puolelta säilyi sivurakennuksen kadunpuoleinen julkisivu. 1. korjausvaiheen työt valmistuivat vuoteen 1970 mennessä.

Ruusuvuoren 2. korjausvaihe käsitti vuosina 1985-1988 korttelin keskelle rakennettavan valtuustosalin ja Aleksanterinkadun kolmen kivitalon peruskorjauksen ja restauroinnin. Aarno Ruusuvuoren alkuperäinen suunnitelma 1960-luvun alusta olisi jättänyt vain pääasiassa talojen julkisivut ja joitakin arvokkaiksi koettuja rakenneosia. Korjaaminen tehtiin kuitenkin Ruusuvuoren ja kaupunginmuseon yhteistyönä entistävänä peruskorjauksena. Helleniuksen talo palautettiin vuoden 1835 asuun.

Valvonta-alueen ulkopuolella sijaitseva Sofiankadun puoleinen sivurakennus purettiin osittain kaupungintalon muutostyön ensimmäisessä vaiheessa ja rakennettiin uudelleen muutostyön toisessa vaiheessa. Sen perustukset havaittiin peruskorjauksen yhteydessä arveluttaviksi ja kellarit täytettiin hiekalla. Samoin Helleniuksen siipirakennuksen kapeampi eteläosa ja pihan puoleinen porrashuone purettiin ulkoseiniä lukuun ottamatta. Kaareva yksikerroksinen osuus purettiin ja rakennettiin uudelleen

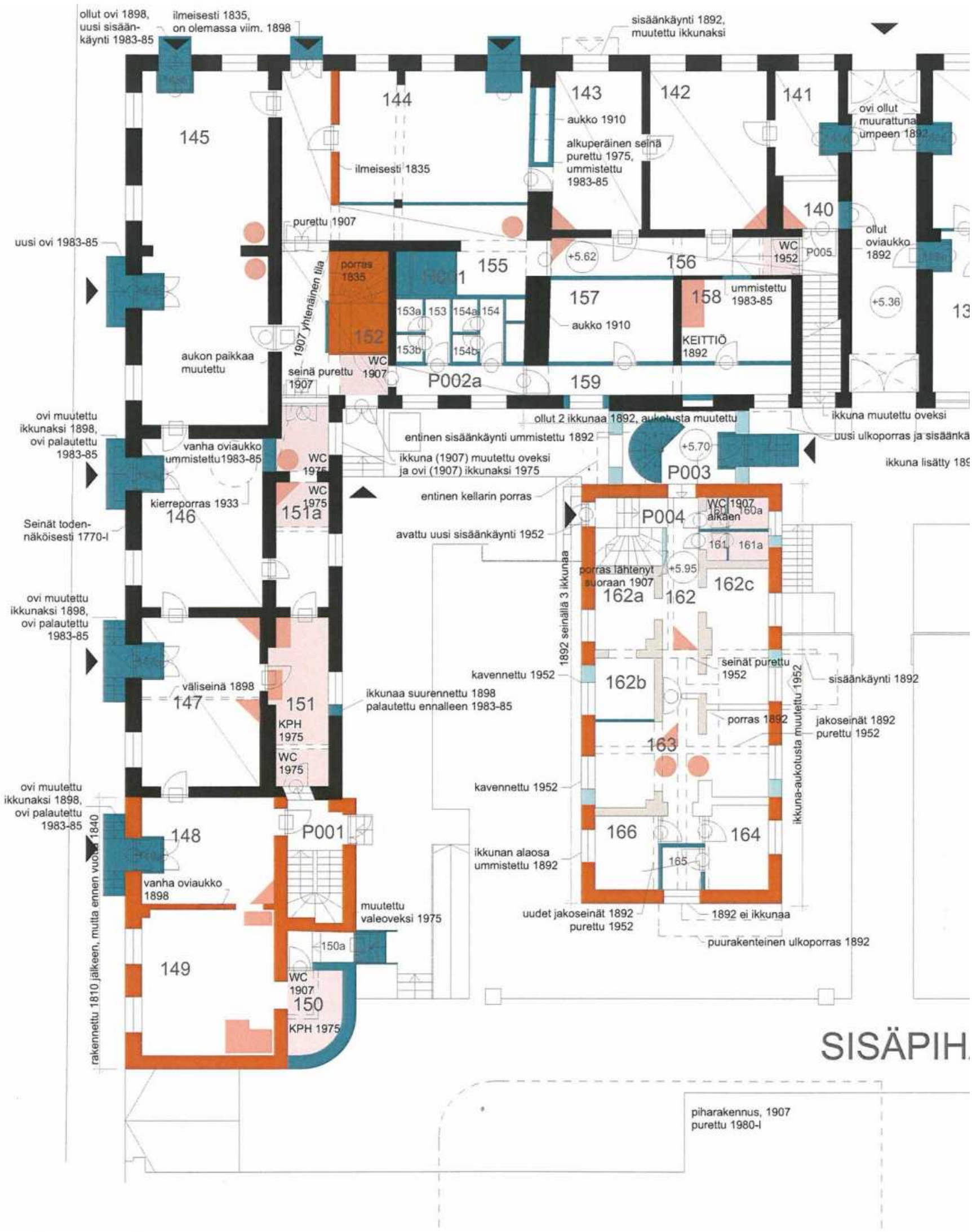

Helleniuksen ja osan Burtzin rakennusten ajallinen kerroksellisuus 1. kerroksessa. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. HUOM! Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Hellenius ja Burtz siirtyivät poliisilaitokselta kaupunginkansliantoimitiloiksi ja alakerros kauppatiloiksi. Helleniuksessa toimi 2009 matkamuistomyymälöitä, hattukauppa ja tilausravintola. Ylemmissä kerroksissa oli kaupungin virastoja.

Helleniuksen ja osan Burtzin rakennusten ajallinen kerroksellisuus kellareissa. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Burtz

Burtzin talon omisti vuonna 1806-1835 kauppaneuvos Carl Wilhelm Lindeberg (1768-1834), joka oli kaupungin suurin laivanvarustaja. Hän oli kaupungin varakkaimpia kauppiaita ja omisti mm. Ullanlinnan laivaveistämön vuodesta 1828. Leski Anna Helena Lindeberg piti taloa kuolemaansa saakka. Edellisten vävy senaatin oikeusosaston esittelijäsihteeri Gustav Johan Krook omisti talon vuosina 1850-1872 ja hänen poikansa esittelijäsihteeri Carl Gabriel Krook vuosina 1872-1887. Kolmas sukupolvi Krookkeja, kirjailija Carl Johan Maximilian Krook omisti talon vuosina 1887-1892 eli siihen saakka kunnes se päättyi Helsingin kaupungin omistukseen Krookin konkurssin myötä.

Päärakennus korjattiin ainakin torifasadin osalta Jean Wiikin suunnitelmien mukaan vuonna 1836. Talossa oli jonkin verran liiketiloja. Lindebergillä oli konttori asuntonsa yhteydessä. Talossa oli kellosepän liike 1850-luvulla ja huonekalukauppa 1890-luvulla. Ikkunoita on muutettu oviksi ja päinvastoin vaihtuvien käyttötarkoituksien mukaan.

Tontin koko oli vuonna 1844 42 x 110 kyynärää (24,9 x 65,2 m) eli 4620 neliökyynärää. Tontin numero oli vaihtunut numerosta 5 numeroksi 7.

Tontin puiset talousrakennukset korvattiin kivisillä. Burtzin tontin länsireunalle, mutta ei kuitenkaan kiinni tontinrajassa, valmistui vuonna 1830 vaatimaton yksikerroksinen kivirakennus (14,8 x 7,7 m), joka oli leivintupa-varastorakennus. Rakennuksessa oli kappaholvattu kellari (ei suunnitelman mukaan ks. kuva s. 53) paksuilla korkeilla kivijaloilla, jotka ulottuivat korkealle maanpinnan yläpuolelle. Rakennuksessa oli erittäin tilava ullakko. Sen pohjoissivun länsipäässä oli portaikko ja sisäänkäynti 1. kerrokseen. 1800-luvun lopulla rakennuksen eteläsivuun lisättiin puuportaikko ja tästä ulkoneva puinen 2-osastoinen vedenheittosuoja. Molemmat rakenteet purettiin 1906/1907.

Rakennukseen tehtiin muutospiirros vuonna 1892 ja siinä pohjoispään sisäänkäynti on suljettu. Rakennus siirtyi samana vuonna kaupungille. Vuodelta 1907 on muutospiirros talousrakennuksen muuttamiseksi varsinaiseksi kaksikerroksiseksi vankilarakennukseksi. Vankilana sitä oli jo käytetty aiemminkin. Rakennus yhdistettiin yhdyssillalla 3. kerroksesta (ullakko) päärakennukseen. Sen pohjoispäähän tuli uudet suuret portaat ja niiden alla oli portaat kellariin Helleniuksen pihan suunnasta. Suunnitelmissa rakennuksessa oli holvattu kellari, joka on tehty ehkä vasta tällöin.

Vuonna 1911 Sumpun kellarista tehtiin poliisin arkisto, jolloin multapermanto muutettiin betoniseksi. Vuonna 1919 rakennusta korotettiin vielä kerroksella ja ylhäällä 3. kerroksessa oli kulkusilta päärakennukseen. Rakennuksessa oli edelleen poliisivankila.

Vuonna 1952 rakennettiin Sumpun ja päärakennuksen väliin koko rakennuksen korkuinen porrashuone, jolloin kellarin vanha kellariportaikko poistettiin. Kellari muutettiin arkistosta varastoksi ja sinne tehtiin toinen portaikko rakennuksen itäsivulle pihalta käsin. Samalla avattiin uusi sisäänkäynti 1. kerrokseen Sumpun länsisivun pohjoispäähän Helleniuksen pihan puolelle.

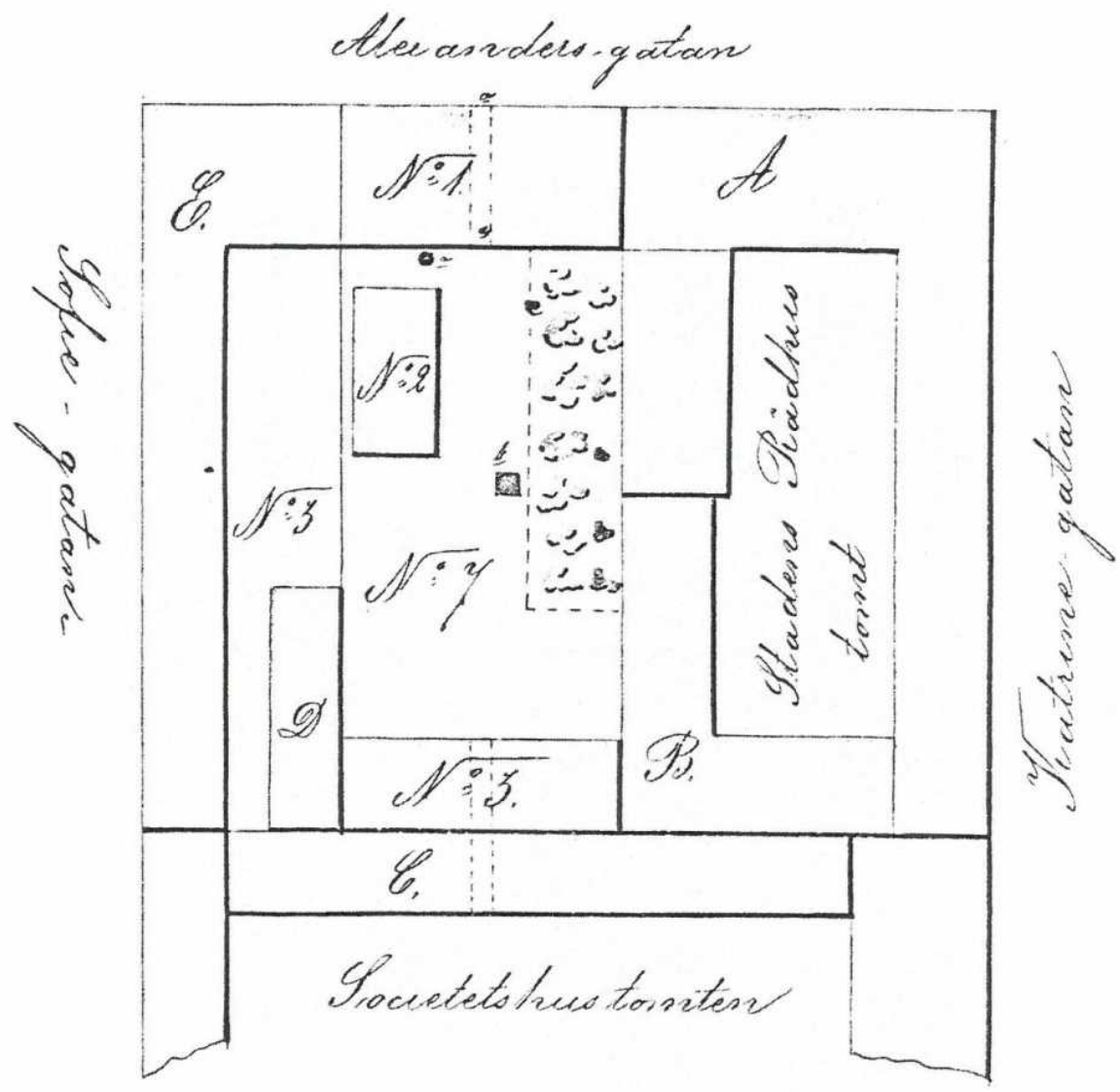

Burtzin tontin palovakuutusasiakirjan kartta vuodelta 1886. Nro 2 on yksikerroksinen leivin- ja varastorakennus, tuleva Sumppu (rak. 1830), nro 3 on pääosin yksikerroksinen kivirakenteinen talli (rak. 1836), jonka läpi kulkee käytävä Seurahuoneen pihalle. Päärakennuksessa on vastaavassa kohdassa porttikäytävä torille. Pihalla on myös puutarha ja kaivo sen länsipuolella. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

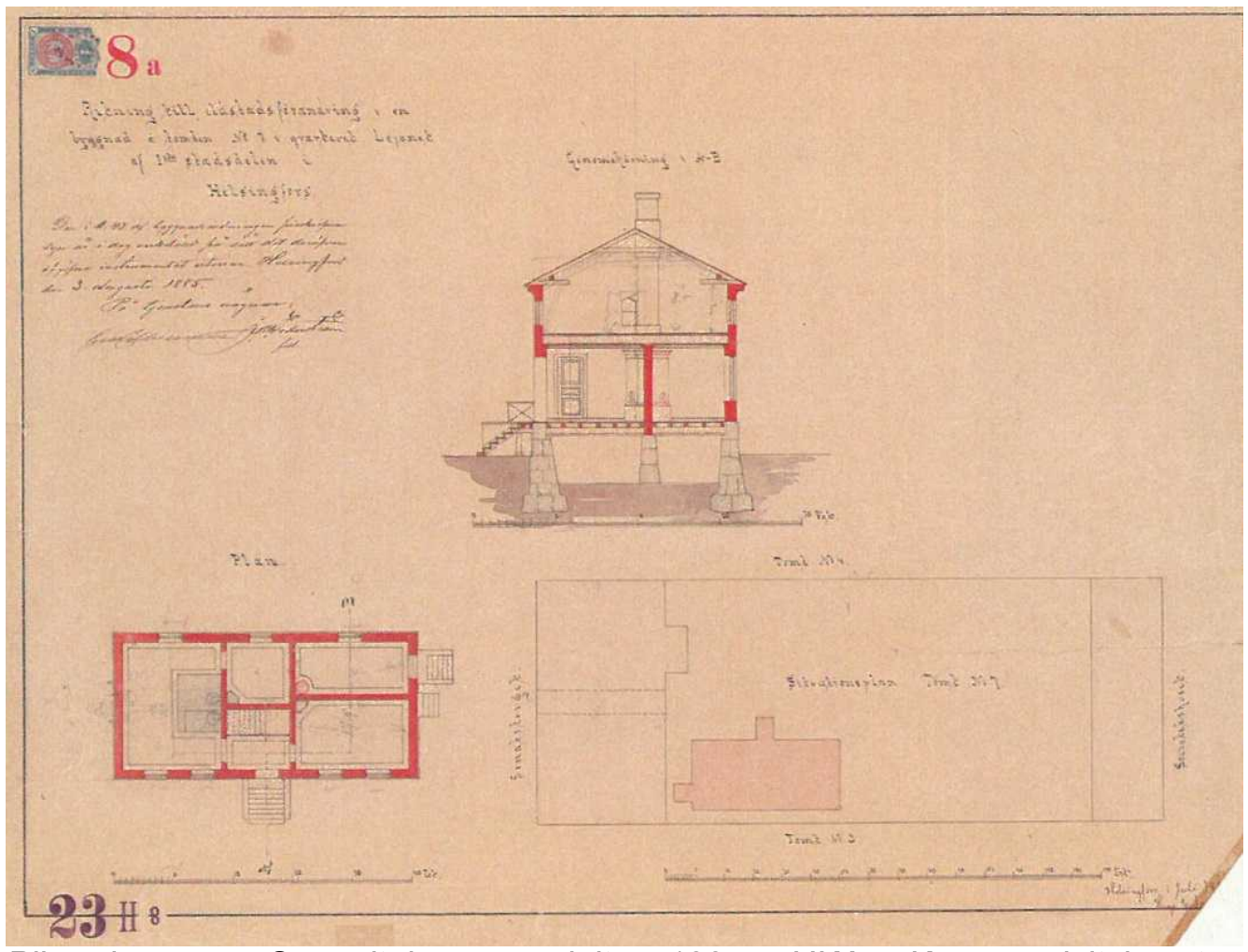

Piharakennus. Suunnitelma vuodelta 1885. HKA. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Piharakennus, Sumppu, n. v. 1885. Oikealla näkyy Burtzin pihan itäosassa sijaitseva iso puu. HKM.

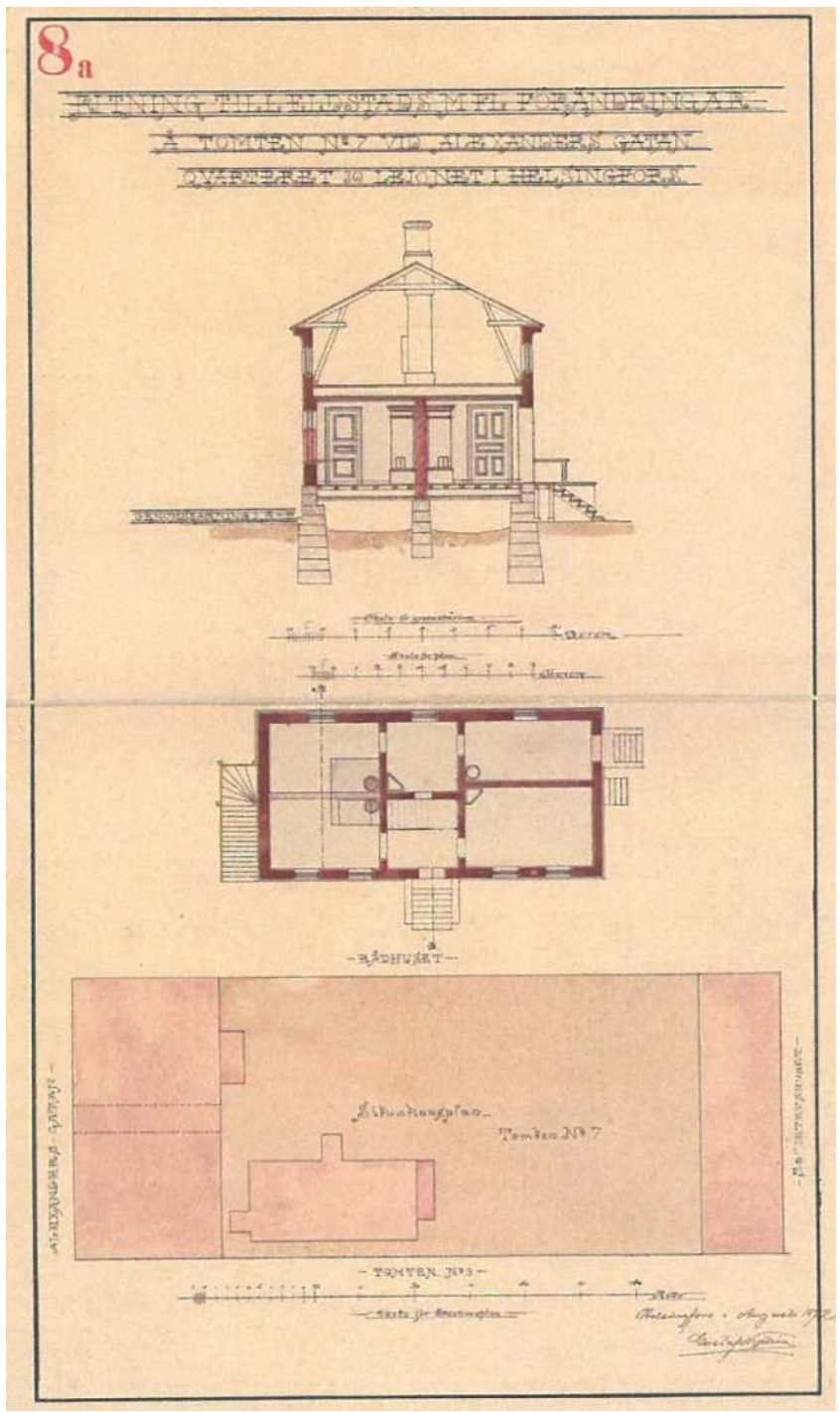

Piharakennuksen muutospiirros vuodelta 1892. Pohjoispäädyssä on ylempänä portaat rakennukseen ja eteläpuolella kellariin, joka tämän mukaan ei ole holvattu. Eteläosassa on puuportaat. Päärakennuksessa näkyy kuisti pihalla. HKA. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

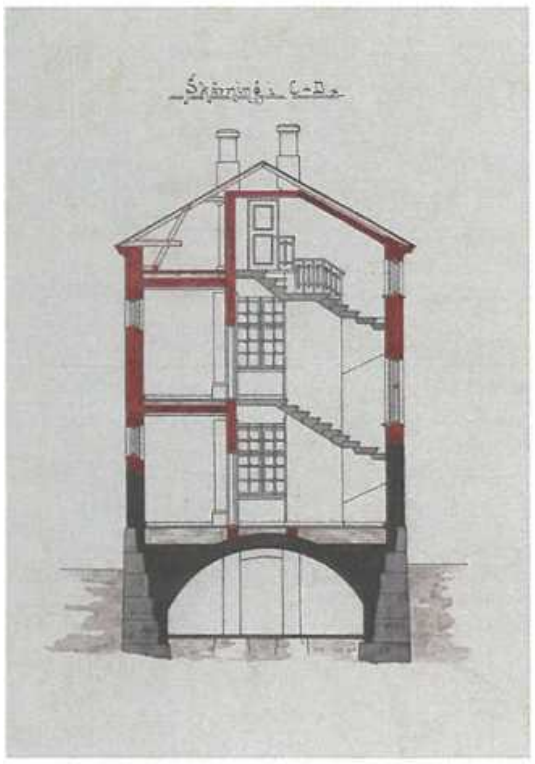

Waldemar Aspelinin suunnitelma Sumpun muuttamisesta kaksikerroksiseksi on vuodelta 1907. Osa piirustuksesta. HKA.

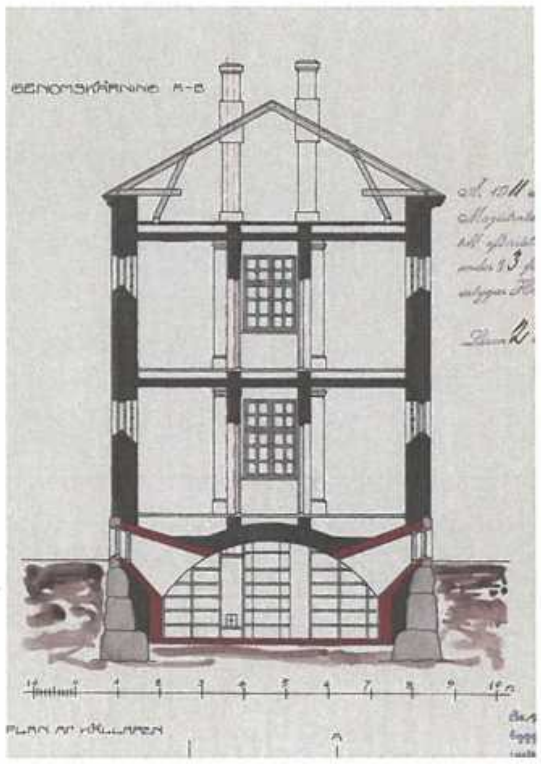

Karl Hård af Segerstad / 1911 Sumpun kellarista tehtiin poliisin arkisto. HKA.

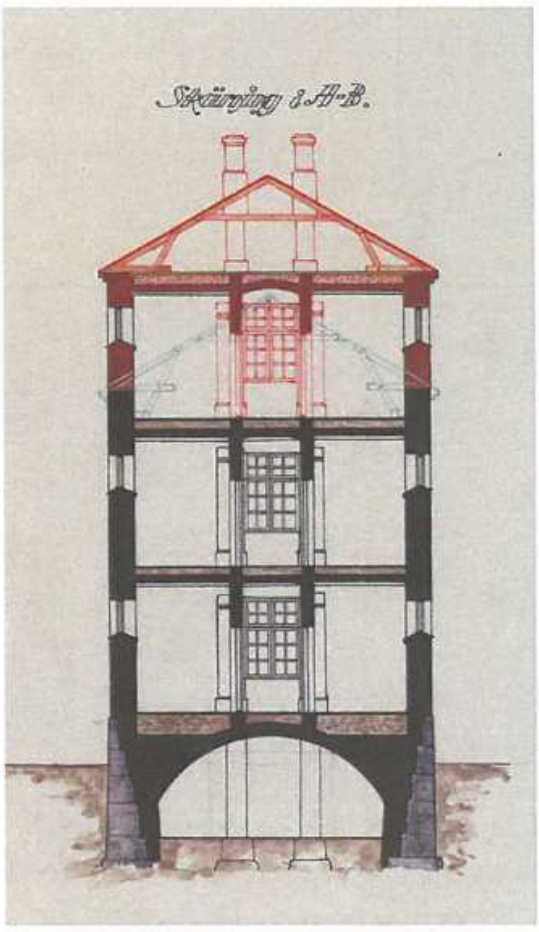

1919 Sumppua korotettiin kerroksella. HKA.

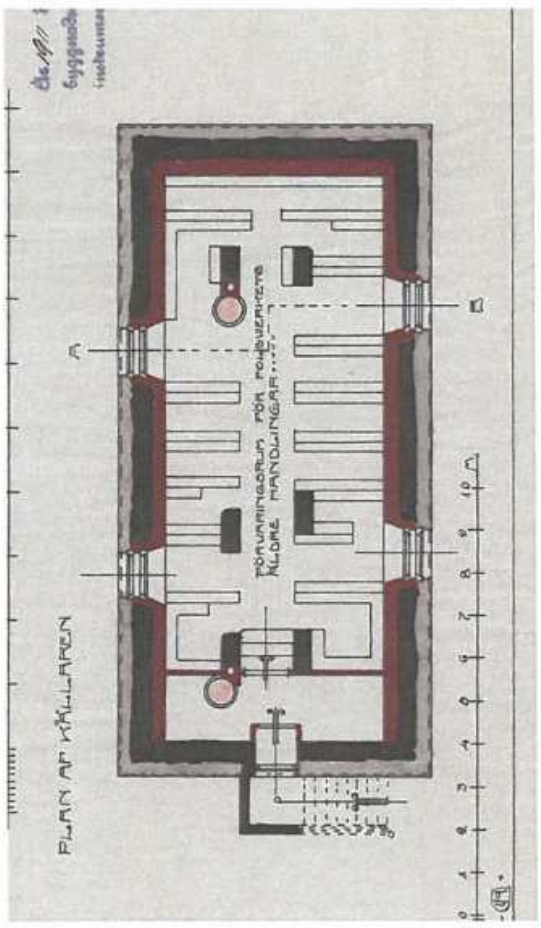

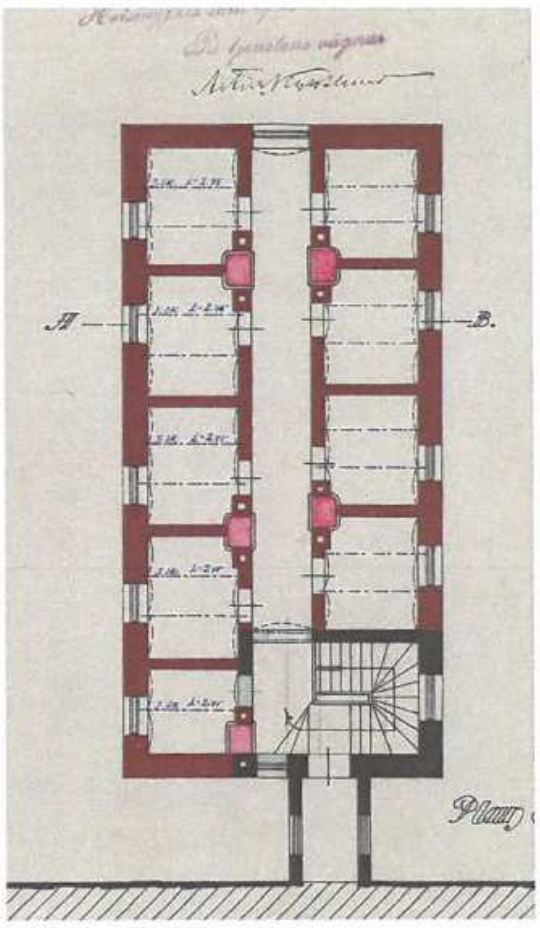

Piharakennuksen muutossuunnitelmia vuosilta 1907, 1911 ja 1919. Vasemmalla rakennuksen muuttaminen kaksikerroksiseksi, keskellä ylhäällä ja alhaalla kellarin muuttaminen arkistoksi ja oikealla ylhäällä ja alhaalla rakennuksen korotus 3-kerroksiseksi. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

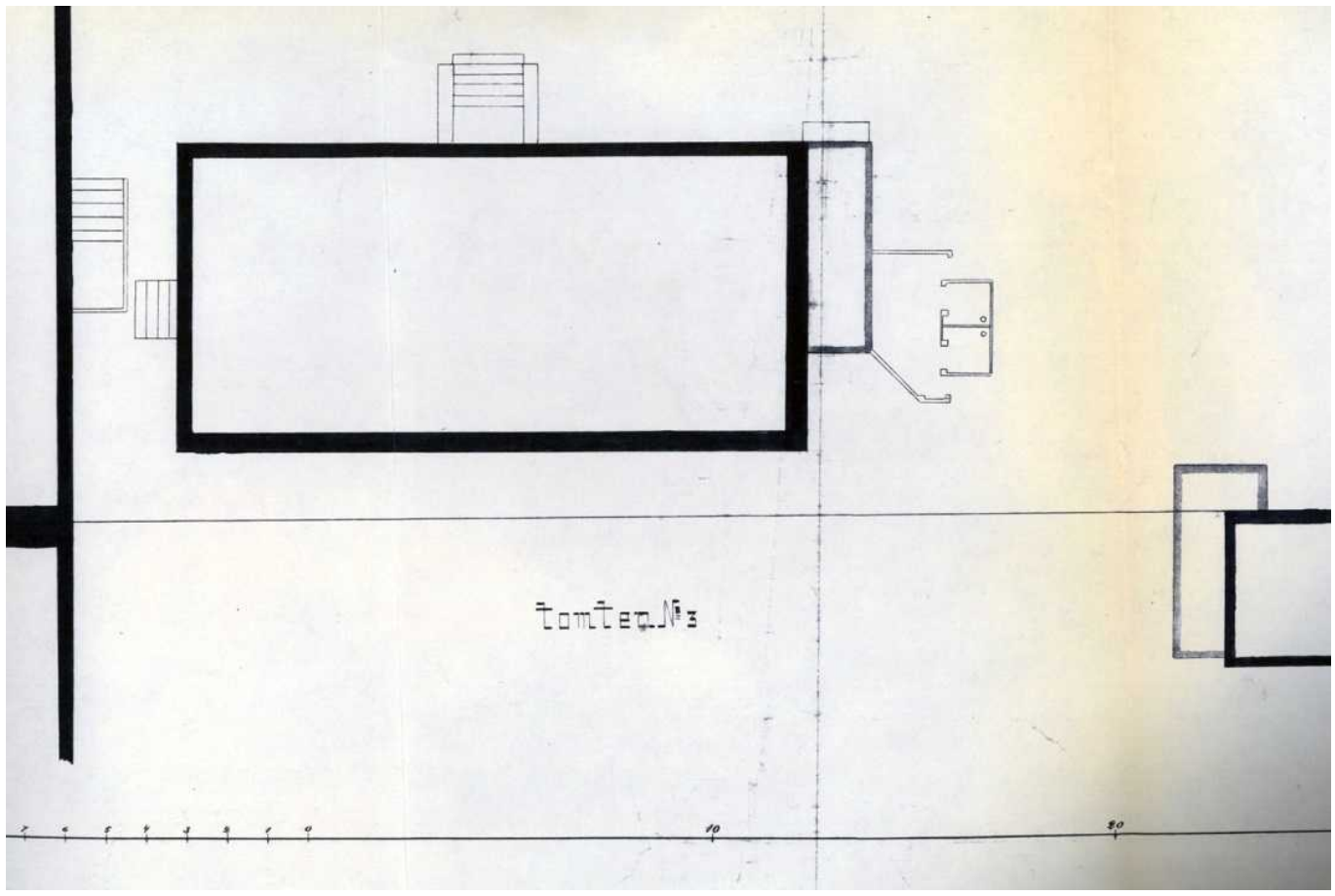

Vuoden 1903 piirros, jossa näkyy Sumpun eteläosan puuportaat ja kaksi vedenheittopaikkaa. Pohjoispäässä on portaat kellariin/talon alle. Kopio. HKM.

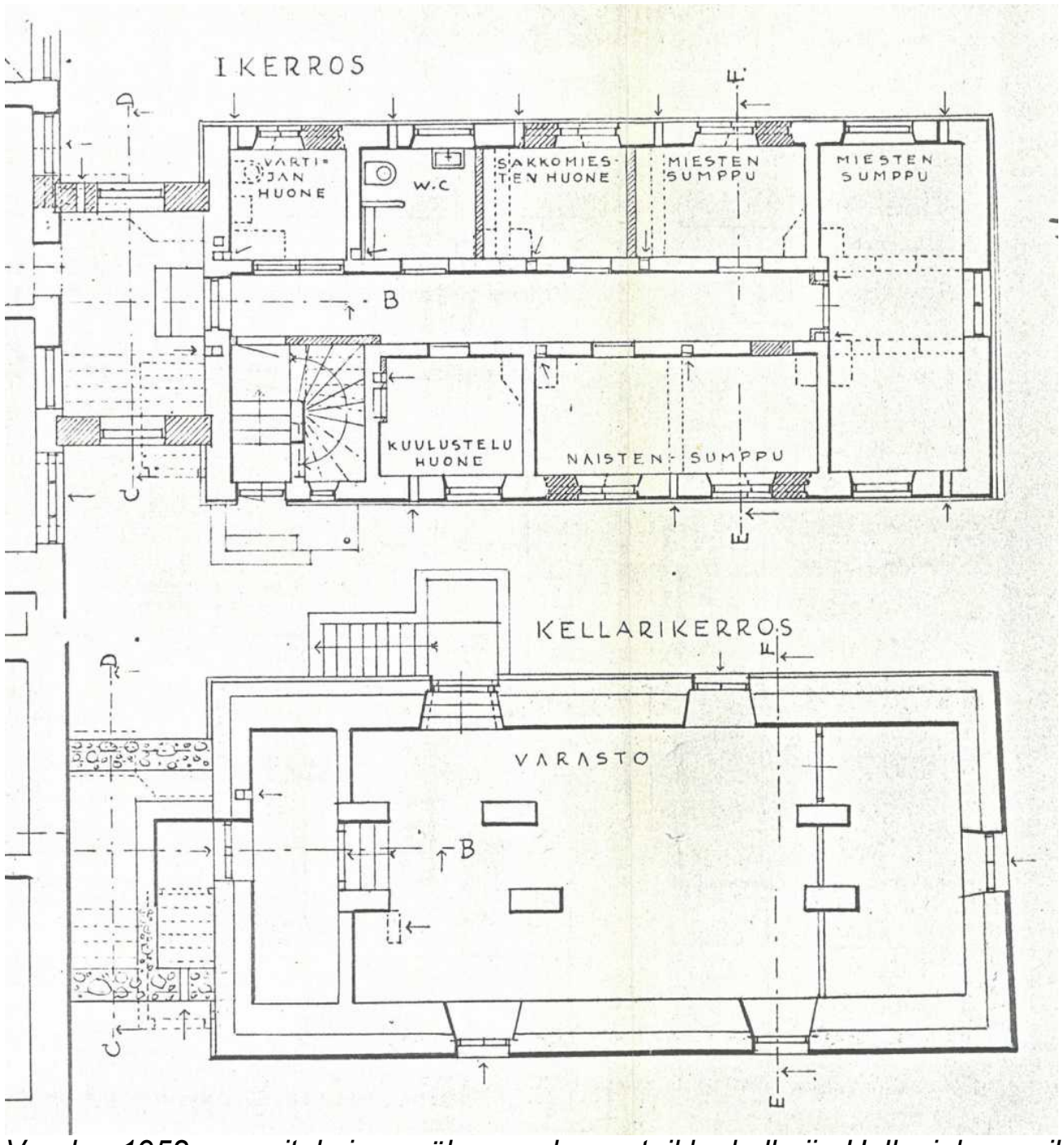

Vuoden 1952 suunnitelmissa näkyy vanha portaikko kellariin Helleniuksen pihan suunnasta ja sen päälle suunniteltu uusi liitososa. Burtzin pihan puolella on uusi kellariportaikko. Kellariportaikko näkyy vuoden 1907 suunnitelmista lähtien tällä kohtaa. Kopio. HKM.

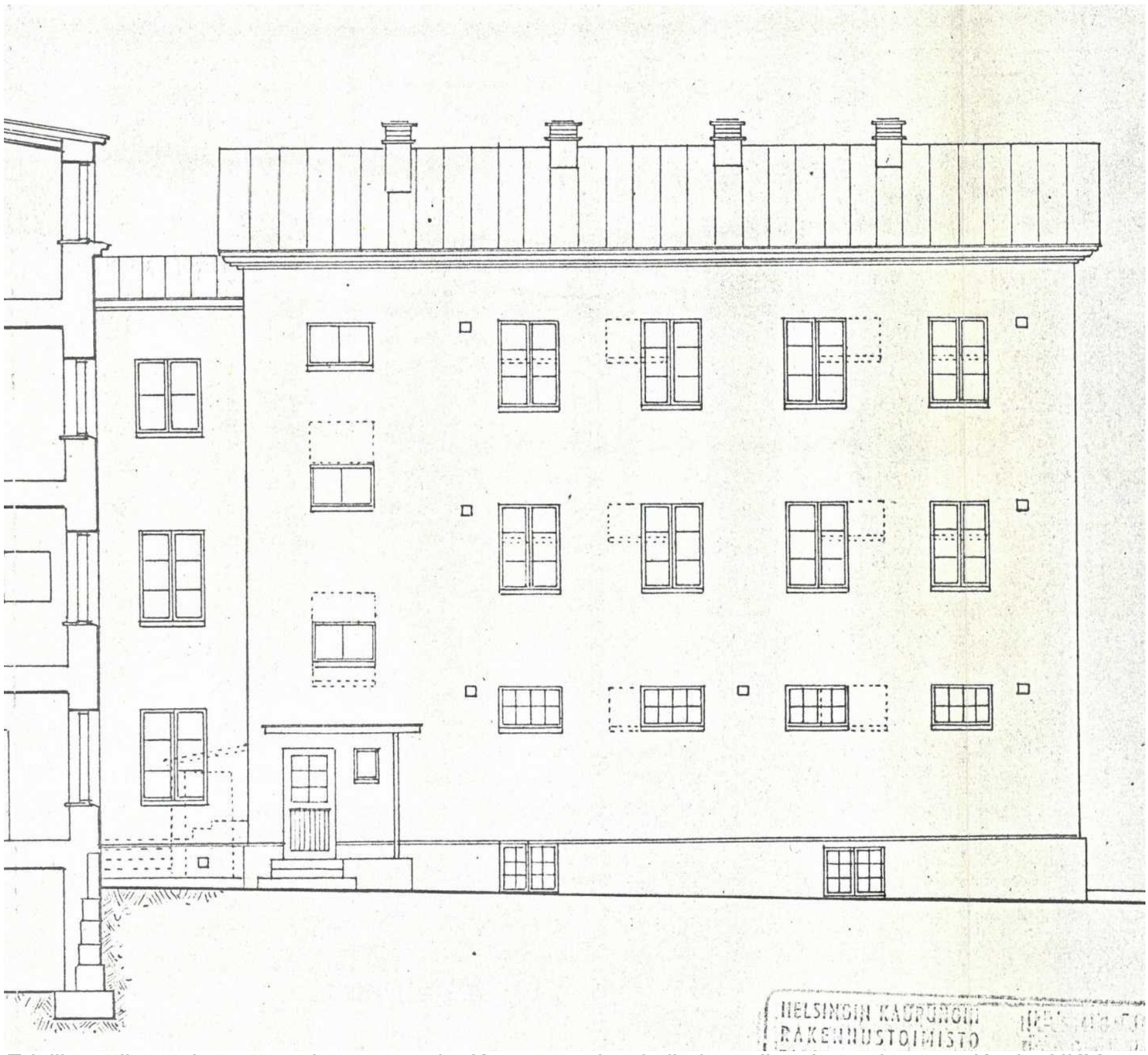

Edellinen tilanne katsottuna lännestä päin. Kuvassa näkyy kellariportaikon katerakenteet. Kopio. HKM.

Pihan perälle valvonta-alueen ulkopuolelle valmistui vuonna 1836 tontin etelärajaa vasten yksikerroksinen talousrakennus, joka oli sisustettu talleiksi ja halkovarastoksi. Sen läpi meni porttiholvi Seurahuoneen pihalle samassa linjassa torille menevän porttiholvin kanssa kunnes se jouduttiin vuonna 1887 sulkemaan ja muutamaan varastotilaksi. Se purettiin vuonna 1965 Leijonakorttelin 1. peruskorjauksen alussa.

Länsisivun leivintupa-varastorakennuksen eteläpäästä lähti 1-kerroksinen kapea ja pitkä puurakennus. Se saattoi olla peräsin jo 1700-luvulta, koska Burtzin talolla ei ennen vuotta 1830 ollut varsinaisia pihapiirin sivurakennuksia. Tätä puurakennusta lyhennettiin vuoteen 1841 mennessä noin kolmannekseen alkuperäisestä koostaan. Vuonna 1844 sitä ei enää ollut olemassa.

Ainakin vuodesta 1843 alkaen Burtzin tontin itärajalla sijaitsi aidattu pienoispuutarha, kooltaan vain noin 18 neliömetriä. Kuitenkin siinä kasvoi jo tuolloin puita ja pensaita. Helsinkiläisen kuvaajan E. Hoffersin vuonna 1866 ottama kuva kertoo puiden olleen tuolloin jo useiden metrien korkuisia, koska ne peittivät miltei koko pihan itäosan

näkyvistä. Vuoden 1886 kartta (s. 53) ja noin vuoden 1885 valokuva osittavat sisäpihan itäosassa olleen isoja puita kasvava osa. Vuonna 1896 puustoa ei enää ollut; ilmeisesti ne hävitettiin puutarhan häviämisen yhteydessä rakennusten siirryttyä kaupungin haltuun vuonna 1892. Tuolloin pihan pohjoisosaan puutarhan alueelle rakennettiin kuisti Burtzin päärunkoon pääsemiseksi. Puutarhan koko oli vuonna 1843 9 x 6 kyynärää (5,3 x 3,5 m, 18,5 neliömetriä) inventaarion mukaan. Vuonna 1886 mainitaan tontilla olevan 65 kyynärää (38,6 metriä) pitkä puutarha-aita. Samoin vuoden 1886 kartassa alue on merkitty huomattavasti isommaksi kuin vuoden 1843 tiedot osoittavat. Kartassa oleva aidan pituus vastaa ilmoitettua aidan pituutta.

Kartassa näkyy kaivo aidan länsipuolella puutarhan ulkopuolella, mutta kuvassa aita on kaivon länsireunan linjalla eli Burtzin porttikongin itäreunan tasolla. Kaivoa on tuskin siirretty, joten aita on siirretty uuteen kohtaan.

Näkymä Sumpun edestä kohti pihan etelälaidalla sijainnutta piharakennusta, jonka keskellä oli porttikäytävä Seurahuoneen pihalle. Vasemmalla näkyy pihan itälaidan /puutarha/puisto ja aitaa tolppineen, joiden kohtia löydettiin tutkimuskissa. Aidan taitteessa on kaivo. N. 1885. HKM.

Burtzin talo otettiin poliisin käyttöön vuonna 1892, kun sen omistus oli siirtynyt kaupungille. Bock ja Burtz yhdistettiin samaksi tontiksi vuonna 1892. Hellenius lisättiin kaupungin omistukseen 1896. Rakennukset yhdistettiin toisiinsa puhkaisemalla oviaukkoja rakennusten välisiin seiniin.

Vuonna 1905 valmistui tontin itärajalle Bockin piharakennuksen seinään vastaan 1-kerroksinen suorakaiteenmuotoinen pieni-ikkunainen lisärakennus, Poliisivankila. Vuonna 1947 silloin tätä kaksikerroksista rakennusta, Petsamoa, korotettiin kahdella kerroksella ja se ulotettiin viereisen Bockin yksikerroksisen piharakennuksen länsisiiven päälle.

Ruusuvuoren korjauksissa Bockin talo korjattiin entistävästi. Piha uudistettiin kivipuutarhana, jossa oli erilailla pinnoitettuja osia ja useita koristeomenapuita. Pihan pohjoisosassa oli kesäisin ravintola Savotan terassi. Sumpun alaosaa modernisoitiin ravintola Savotan tiloiksi ja pihan itäreunan Petsamo purettiin.

Vuonna 2009 kiinteistöjen ylimpien kerrosten huoneet olivat kaupungin virastoina. Päärakennuksen ensimmäisessä kerroksessa toimi matkamuistomyymälöitä ja galleria. Remontin jälkeen porttikongin länsipuolisiin tiloihin muutti Savotta vuonna 2015. Sumpun kellarissa oli Savotan ravintola ja 1. kerroksessa keittiö. Muut kerrokset olivat toimistoina.

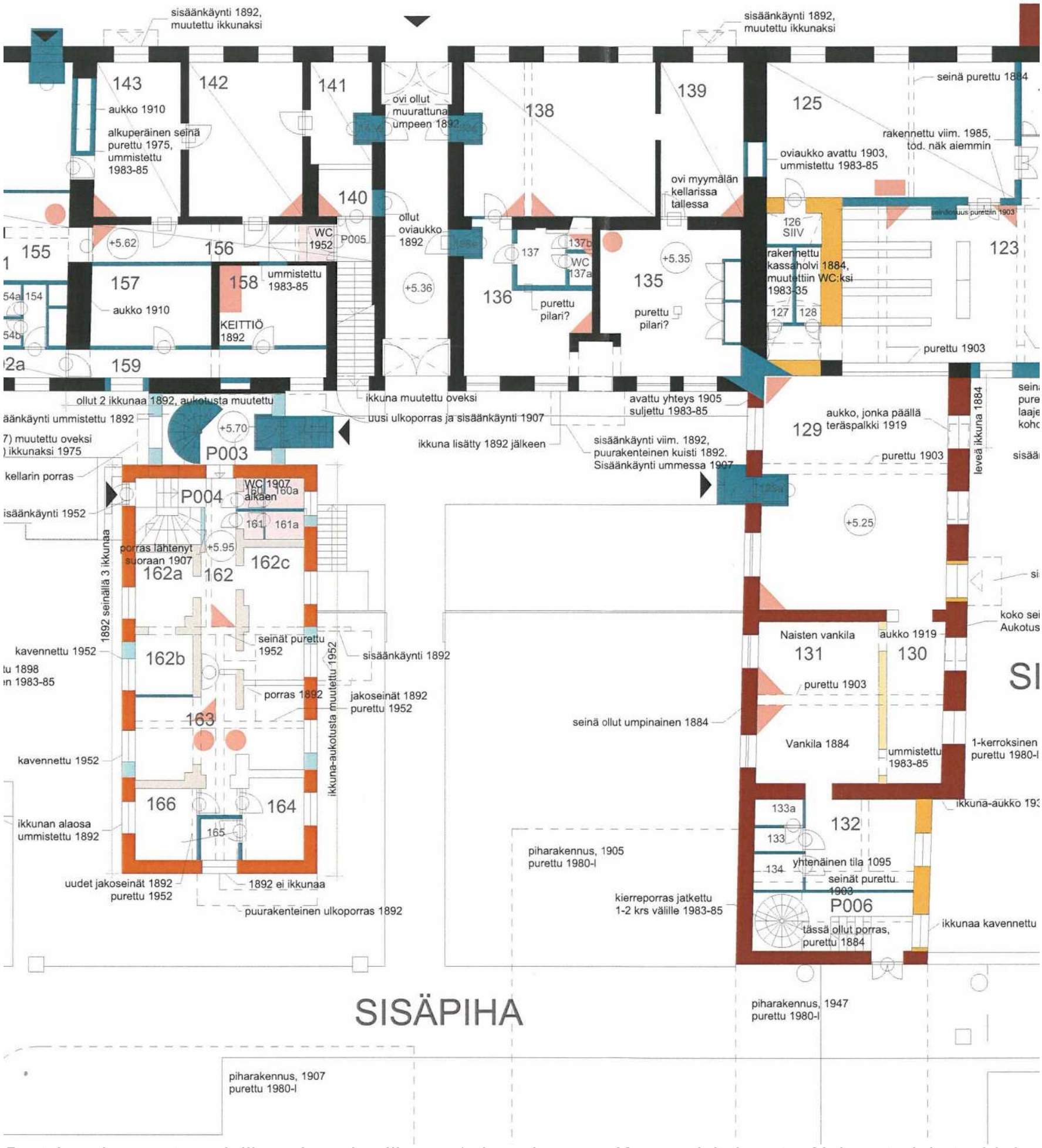

Burtzin rakennusten ajallinen kerroksellisuus 1. kerroksessa. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. HUOM! Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Burtzin rakennusten ajallinen kerroksellisuus kellareissa. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. HUOM! Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Sumpun eteläpää vuonna 1984. Takana oikealla näkyy kapeana vyöhykkeenä Bockin länsisiipi ja sen oikealla puolella Burtzin pihalla 1980-luvulla purettu Petsamo. Kuvaussuunta koillinen.

Sama kohta v. 2014. Vuoden 1984 maanpinta näyttäisi olevan suunnilleen Sumpun mukulakivetyksen korkeimman kohdan korkeudella. HKM.

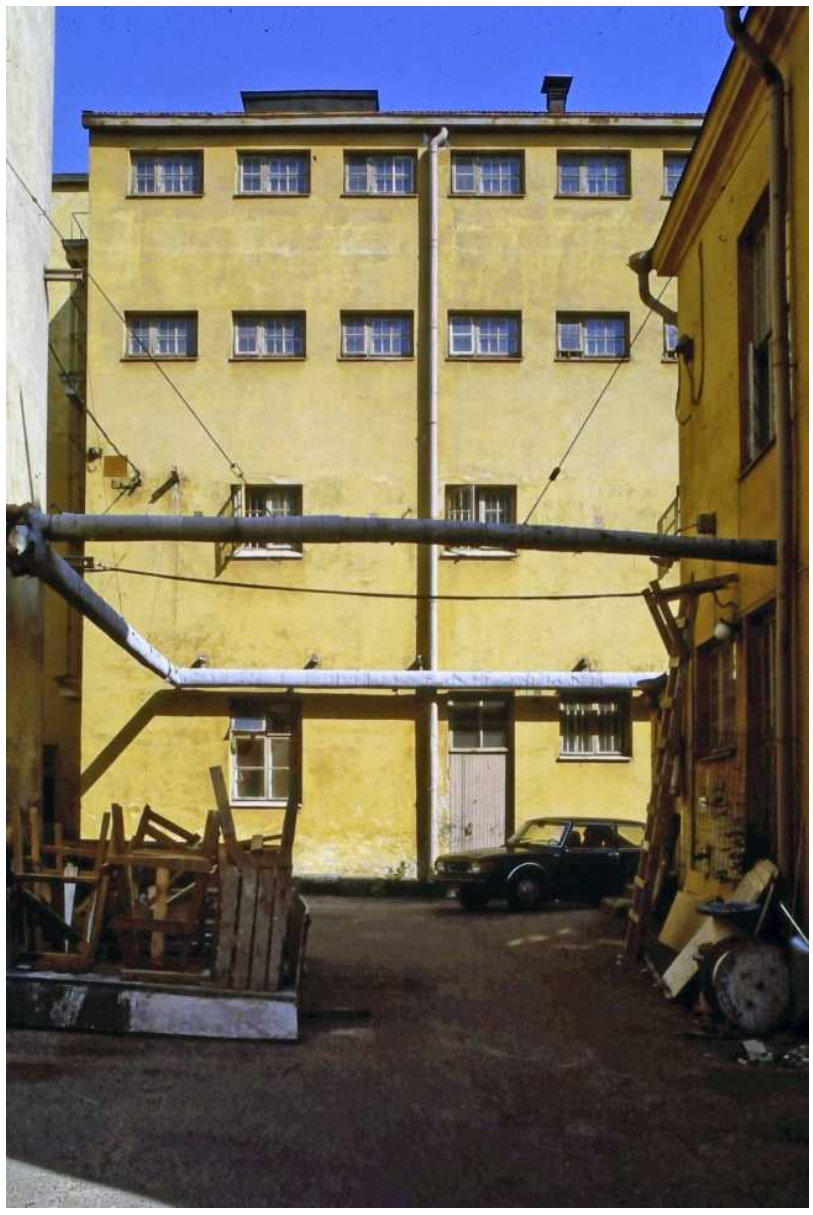

Petsamo kuvattuna lännestä päin vuonna 1984. Vasemmalla on Sumppu ja oikealla purettu autotalli. HKM.

Burtzin piha kuvattuna etelästä päin vuonna 1984. Oikealla on Petsamo ja vasemmalla autotalli.

Burtzin pihan luoteiskulma. Vasemmalla on Sumppu ja oikealla Burtzin päärakennus. Kuvaussuunta NW. HKM.

Burtzin piha kuvattuna etelään päin. Oikealla on Sumppu, sen takana autotalli ja vasemmalla Petsamo. Taustalla on kaupungintalo. HKM.

Bock

Venäläisten vallattua Helsingin maaliskuussa 1808 Bockin talo joutui Keisarillisen Sotaministeriön haltuun ja kaupungin venäläisen upseeripäällystön asuintiloiksi. Mahdollisesti 300 neliömetrin kokoinen pihapuisto on tehty silloin. Talon omistivat Expedition för Indelta Armeen/Militie Contoiret 1808-1813 ja Comissariats-Contoir för Activa Armeen i Finland 1813-1819.

Jo Ruotsin vallan aikana puhjennut riita Ordonnanssitalon omistuksesta (Eric Borgström omisti 16,6 % Johan Bockströmin pojan holhoojana) jatkui vuosina 1812-1816. Riita päättyi valtion hyväksi, jolloin rakennus päätettiin kunnostaa väliaikaiseksi asuintiloiksi maan korkeimmalle hallintoviranomaiselle kenraalikuvernöörille.

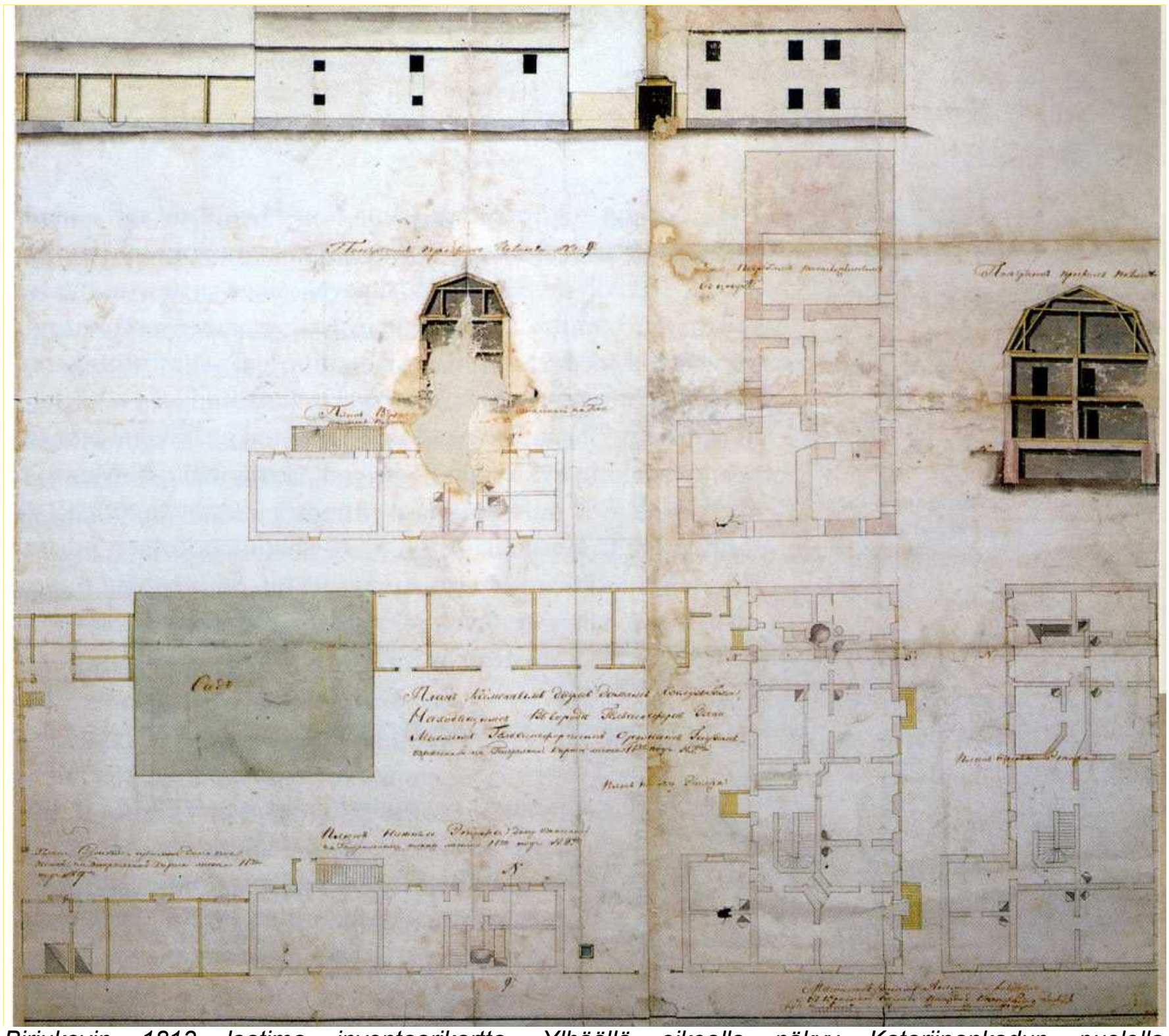

Birjukovin 1813 laatima inventaarikartta. Ylhäällä oikealla näkyy Katariinankadun puolella päärakennuksen itäinen julkisivu ja sen eteläpuoella portti ja aita, kivinen sivurakennus ja sen eteläpuolella puinen piharakennus. Pohjapiirroksessa näkyy portin vasemmalla puolen kaivo, joka vuosien 1816-1819 muutostöissä jäi rakennuksen sisälle. Pihan länsilaidassa on puinen rakennus ja puutarha. Orig. Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto. Kuva kirjasta Narinkka 1998.

Venäläiset laativat linnoitustöiden valvojan Birjukovin toimesta inventaaripiirustuksen tontin rakennuksista vuonna 1813. Pehr Granstedt laati ensimmäiset muutospiirustukset vuonna 1815/1816, mutta rakennuksen modernisointi toteutettiin kuitenkin kaupungin uudelleenrakentamiskomitean arkkitehdiksi valitun Carl Ludvig Engelin suunnitelmien mukaan. Työt suoritettiin vuosina 1816-1819 ja se merkitsi aikaisemman arkkitehtuurin alistamista uuden kokonaisuuden osaksi. Lisätilan saamiseksi päärakennusta korotettiin kerroksella ja sen lautarakenteinen mansardikatto muutettiin aumakatoksi. Torin puolelle lisättiin keskirisaliitti. Päärakennuksen lyhyempää itäsiipeä jatkettiin Katariinankadun kivisen sivurakennuksen pohjoispäätyyn saakka, jota korotettiin. Heti päärakennuksen lyhyen siiven eteläpuolelle tehtiin 1. kerrokseen porttikonki ja sen eteläpuolelle kadun puolelle porttikonkiin yhteydessä oleva kylmä tila, jonka keskellä oli kaivo. Kaivo oli ollut kohdalla jo aiemmin (ks. kartat s. 64-65 ja 77). Pihan puolelle tuli lämmitetty huone 1. kerrokseen.

Pihan länsilaidalle lisättiin uuden itäsiivun mittainen kaksikerroksinen länsisiipi (pohjoisosa 16,2 x 8,3 m ja eteläosa 6,2 x 7,1 m) puisen rakennuksen tilalle. Tämä liittyi pohjoispäästään päärakennuksen pihafasadiin. Sen 1. kerroksessa oli eteisvälikkö, keittiö, jossa oli suuri nurkkaliesi ym, kaksi palvelijanhuonetta, ruokahuone ja eteinen (holvattu portaikko ullakolle). Toisessa kerroksessa oli tanssisali, huone, komero ja orkesteritila.

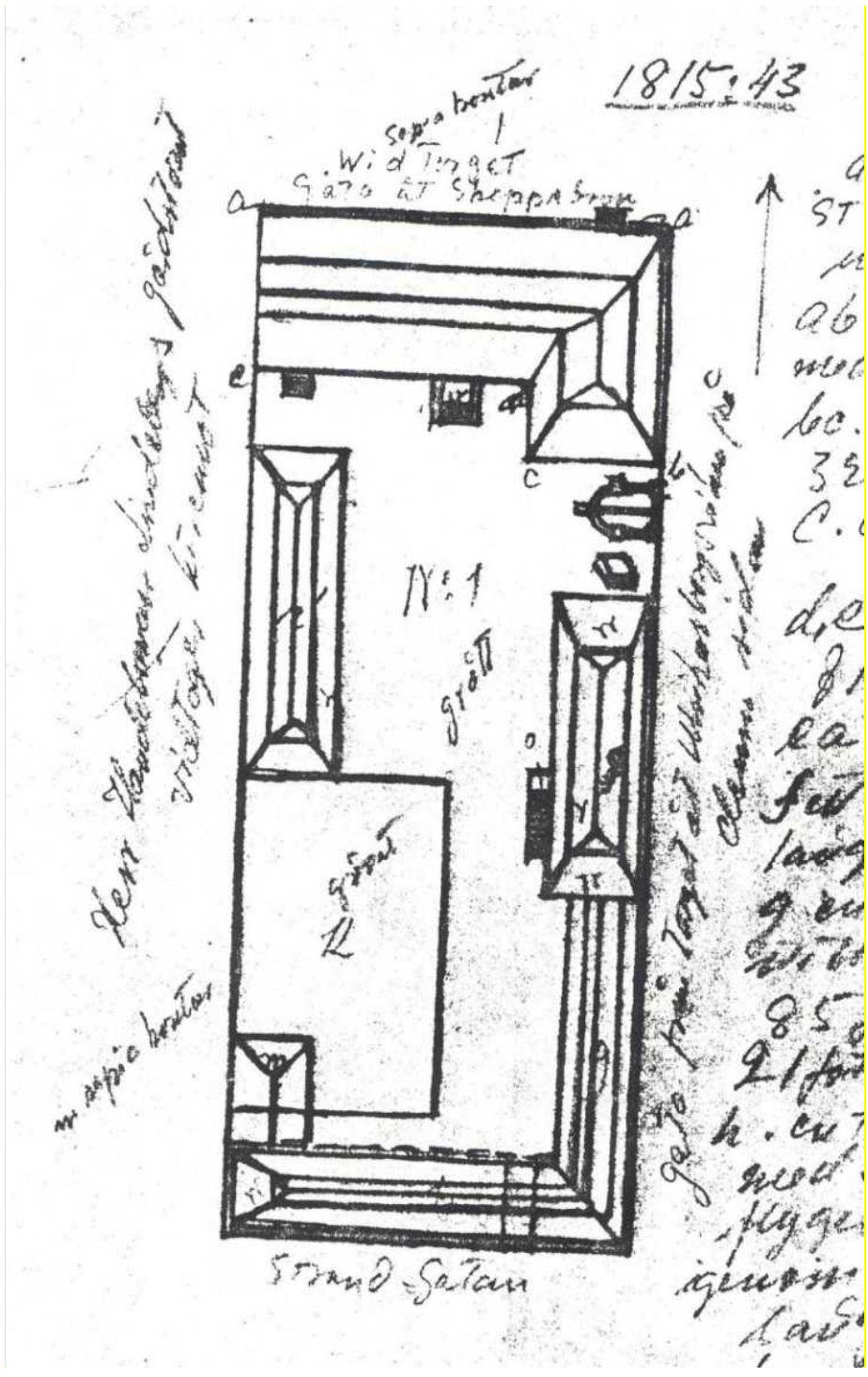

Asemapiirros vuodelta 1815 esittää tonttia ja mansardikattoisia rakennuksia ennen muutosta empireasuun. Pohjoisessa ja idässä on kivirakennukset ja länsi- ja eteläosassa puiset rakennukset. Portin luona näkyy kaivo. Aminoffin kokoelma. Kopio HKM.

Piha eteläosan aikaisempi hirsinen piharakennus purettiin, ja osittain sen paikalle rakennettiin tiilestä uusi, 1-kerroksinen piharakennus. Se noudatti vuoden 1812 asemakaavamukaista uutta tonttijakoa, jossa vanhojen tonttien 1, 2 ja 3 eteläraja oli siirretty noin 14 metriä pohjoisemmaksi nyt poistetulta Merikadulta. Uusi piharakennus kiersi J-kirjaimen muotoisena pihan takaosan ympäri ja yhtyi molemmista päistään kiinteistön muuhun rakennuskantaan. Näin muodostuneelle umpipihalle oli kaksi holvattua porttikäytävää, toinen päärakennuksen itäsiiven ja toinen piharakennuksen itäosan kohdalla.

Pihasiipien välistä päärakennuksen pihan puolelta seinä purettiin uuden portaikon tieltä pois. Muutospiirustusten mukaan pihaseinä tuli entiselle paikalleen.

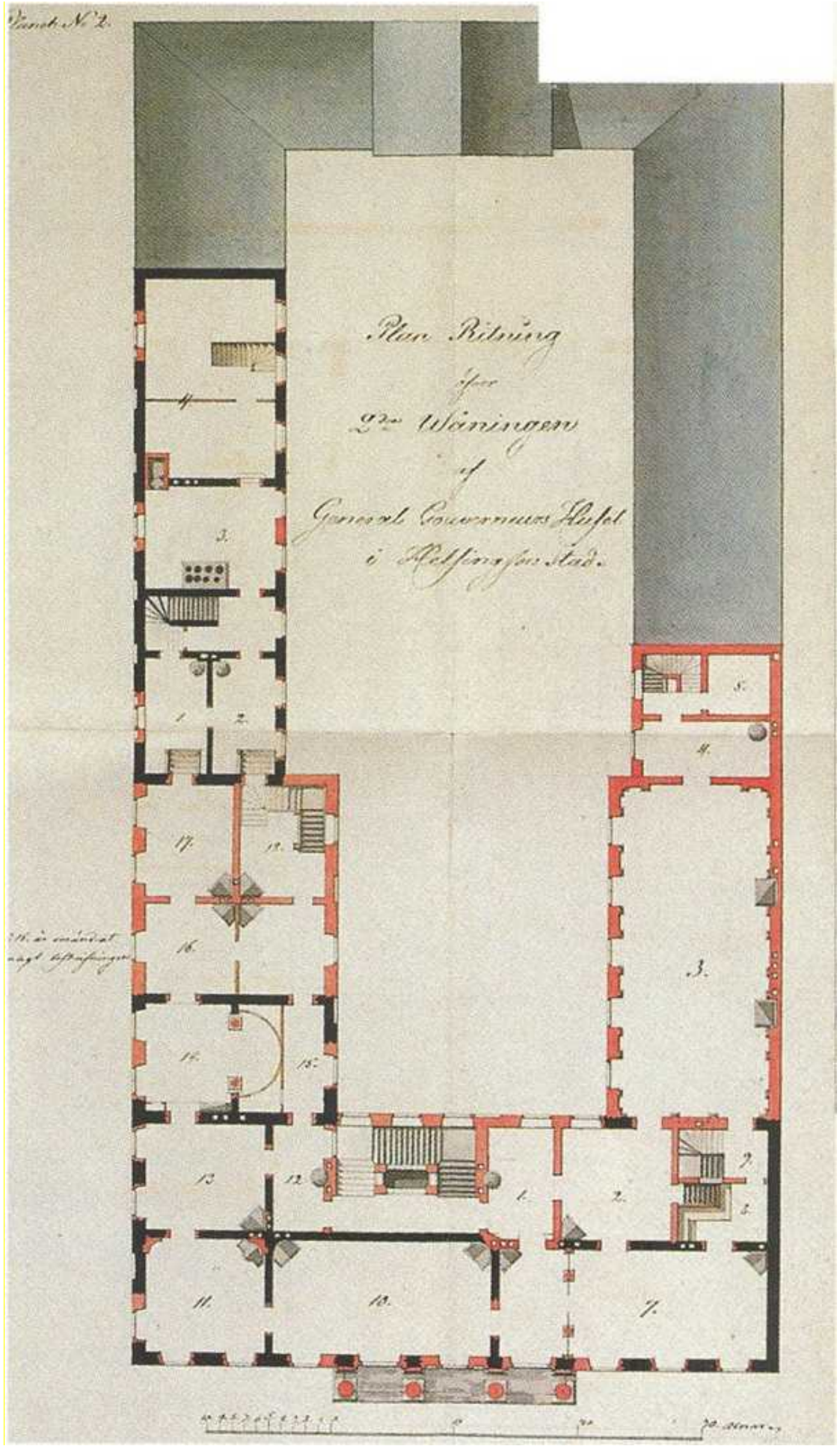

Kenraalikuvernöörin palatsin 2. kerroksen pohjapiirustus. Punaisella erottuu vuosien 1816-1819 muutostyöt. Orig. Tarmon arkisto, ainaispalovakuutukset. Kansallisarkisto. SRM. Kuva kirjasta Narinkka 1998.

Tontti oli vuonna 1822 palovakuutusasiakirjaan sisältyvien asiakirjojen mukaan kooltansa 30,9x64,4 metriä. Päärakennus oli kooltaan 30,9x12,7 metriä, itäsiipi 16,1x9,7 metriä ja länsisiiven pohjoisosa 16,2x8,3 metriä ja eteläosa 6,2x7,1 metriä. Kadunvarren siipirakennus oli kooltansa 24,2x7,3 m.

Rakennus oli kolmen kenraalikuvernöörin residenssinä vuoteen 1837, jolloin se ostettiin kaupungin raatihuoneeksi. Siinä tehtävässä ja vuodesta 1882 kaupungintalona se toimi vuoteen 1913.

Vuosina 1837-1880 ensimmäisessä kerroksessa oli poliisilaitos ja kaupungin huutokauppakamari. Toisessa kerroksessa oli raastuvanoikeus, maistraatti 1837-1931 ja kaupungin rahatoimisto 1876-1913. Länsisiiven 2. kerroksen tanssisalissa oli kaupunginvaltuuston istuntosali vuosina 1875-1913. Kolmannessa kerroksessa oli tullikamari. Raastuvanoikeus valtasi vähitellen koko talon ja toimi siellä vuoteen 1978.

Katariinankadun sivurakennuksessa oli 1. poliisivartiokonttori ja salapoliisin toimisto. Länsisiiven 1. kerroksessa oli kaupunginvankilan naisvankila ja itäsiivessä miesvankila. Tässä vaiheessa kiinteistön piha oli jaettu aidalla kahteen osaan.

Vuonna 1884 kiinteistön pohjoinen porttiholvi suljettiin muuttamalla se tavalliseksi katuoveksi ja kahdeksi huonetilaksi.

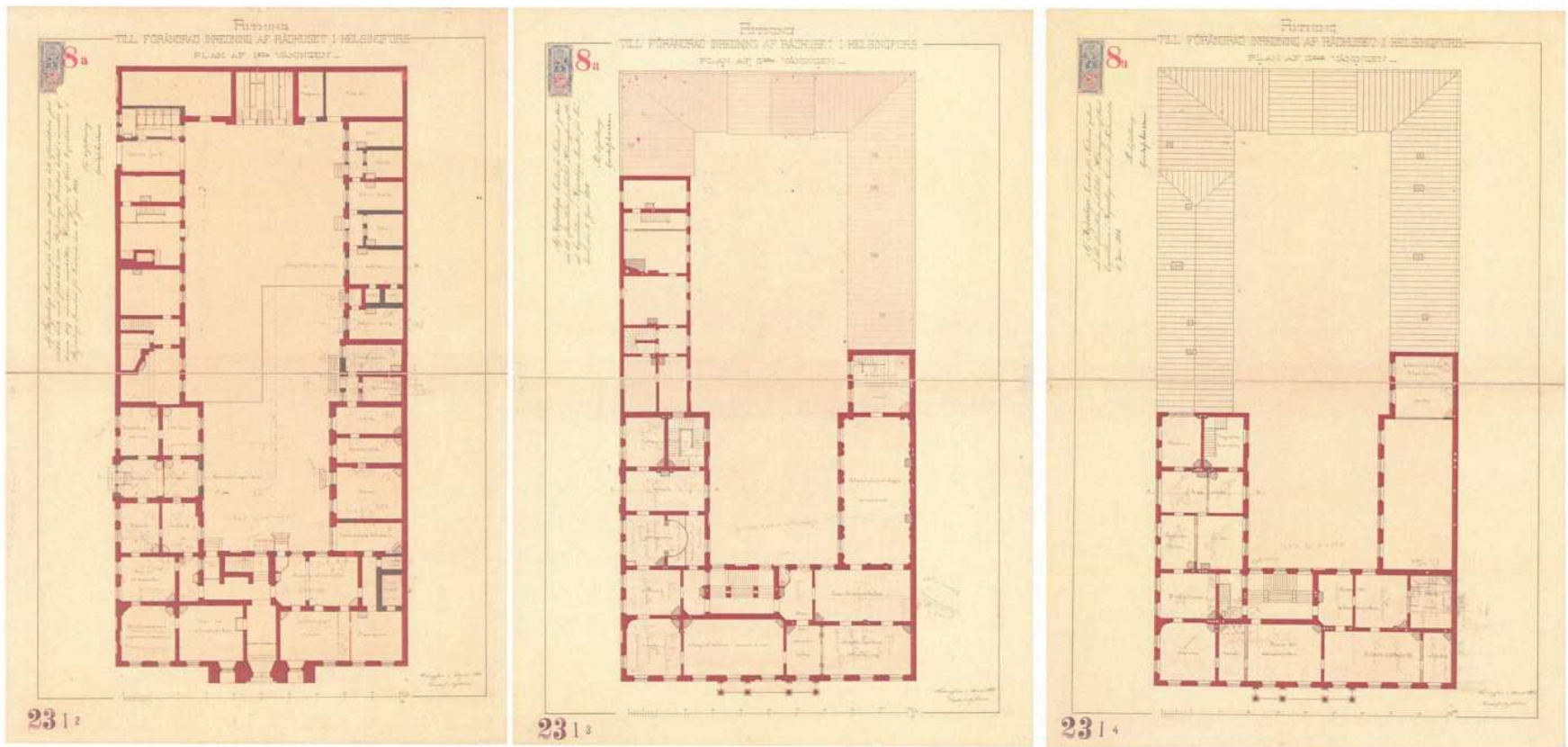

Gustav Nyströmin laatima muutossuunnitelma 1884 esittää Bockin talon tilanteen ennen 1900-luvun suuria muutoksia. 1., 2. ja 3. kerros Orig. HKA. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Rakennustutkijoiden tutkimuksissa pihan pohjoisosan portaikon rakenteet päärakennuksen kellariin on ajoitettu 1800-luvun loppuun (1882-1898 välille). Sitä on muutettu vuonna 1903 kun sisäpihan länsireunaan tehtiin lisärakennus. Vanhassa vuoden 1812 kellarin pohjapiirroksessa tässä kohtaan on kellareiden ainoa suurempi aukko, ilmeinen oviaukko pihalle, mutta portaita ei ole esitetty siinä. Rakennuksen sisäpuolella 1. kerroksesta ei näyttäisi johtavan portaita kellariin. Muut kellarikerroksen

kartat puuttuvat käsillä olleesta kartta-aineistosta. Heti kellariaukon itäpuolella on ollut pääportaat pihalta 1. kerrokseen. 1800-luvun alun muutostöissä pihan pääportaat on siirretty idemmäksi pihan nurkkaan ja pihan kellarioviaukko pihalle on suljettu ja käynti kellareihin on ohjattu rakennuksen sisäpuolisen uuden pääportaikon alta. Kellariaukko on avattu uudelleen 1800-luvun lopussa.

Vuonna 1903 tilanpuutteen takia päärakennuksen ja sen länsisiiven väliseen nurkkaukseen lisättiin 1-kerroksinen, kellariton, ulokemainen kolmen huoneen huoneisto. Se oli kuusi metriä leveä. Se purettiin 1980-luvun korjauksessa.

Vuonna 1905 Katariinankadun sivurakennuksessa suoritettiin suuria muutostöitä maistraatin arkistoa varten. Talon kaikki sisäosat ja pihan fasadi purettiin ja rungon pääosaa levennettiin pihan alueelle. Talon laajennus sai aikaan Katariinankadun sivurakennuksen ja itäisen päärakennussiiven leveyssuhteen kääntymisen päinvastaiseksi kuin aikaisemmin. Kellarista kaivettiin ilmeisesti vuonna 1912 putkitunneli pihan poikki päärakennuksen länsisiiven eteläpäähän kun kellaritila muutettiin lämpökeskukseksi. Rakennusten levennykset tekivät piha-alueesta ahtaan pussipihan.

Vuonna 1913 rakennus siirtyi raastuvanoikeuden ja maistraatin käyttöön vuoteen 1984 saakka kaupungintalon muutettua entisen Seurahuoneen tiloihin (nyk. kaupungintalo).

Ruusuvuoren suunnitelmien mukaan tehdyn 1. vaiheen saneeraamisen pohjoisraja kulki Katariinankadun puoleisen nykyisen porttikongin kohdalla. Bockin talo, siipirakennukset ja piha saneerattiin 2. vaiheessa vuosina 1985-1988. Aarno Ruusuvuoren alkuperäinen suunnitelma 1960-luvun alusta olisi jättänyt vain pääasiassa talojen julkisivut ja joitakin arvokkaiksi koettuja rakenneosia. Korjaaminen tehtiin kuitenkin Ruusuvuoren ja kaupunginmuseon yhteistyönä entistävänä peruskorjauksena.

Länsisiiven toisen kerroksen tanssisali entisöitiin entiseen loistonsa. Länsisiivessä 1. kerroksessa sijaitsi kampaamo ennen nykyistä remonttia. Sinne tultiin Burtzin pihan kautta. Bockin pihan länsisivulta purettiin vuonna 1903 rakennuttu yksikerroksinen laajennus. Katariinankadun puoleisen vuonna 1905 perusteellisesti korjatun, 1700-luvulla rakennetun, kadunvarsirakennuksen sisäosat uusittiin betonirakenteisina. Alle tuli auditorio ja käytävä päärakennukseen. 1. kerroksessa oli toimistoja ja sen jälkeen tilapäinen Kiseleffin kauppiaiden väistötila ennen tilojen remonttia kauppatiloiksi vuonna 2013. Piha uudistettiin kivipuutarhana, jossa oli erilailla pinnoitettuja osia.

Kaupungintalokorttelin pohjoisosan rakennukset vuonna 1933. Gunnar Taucherin piirustukset 1-4. kerrokset. Pohjoinen on alareunassa. Orig. HKR. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

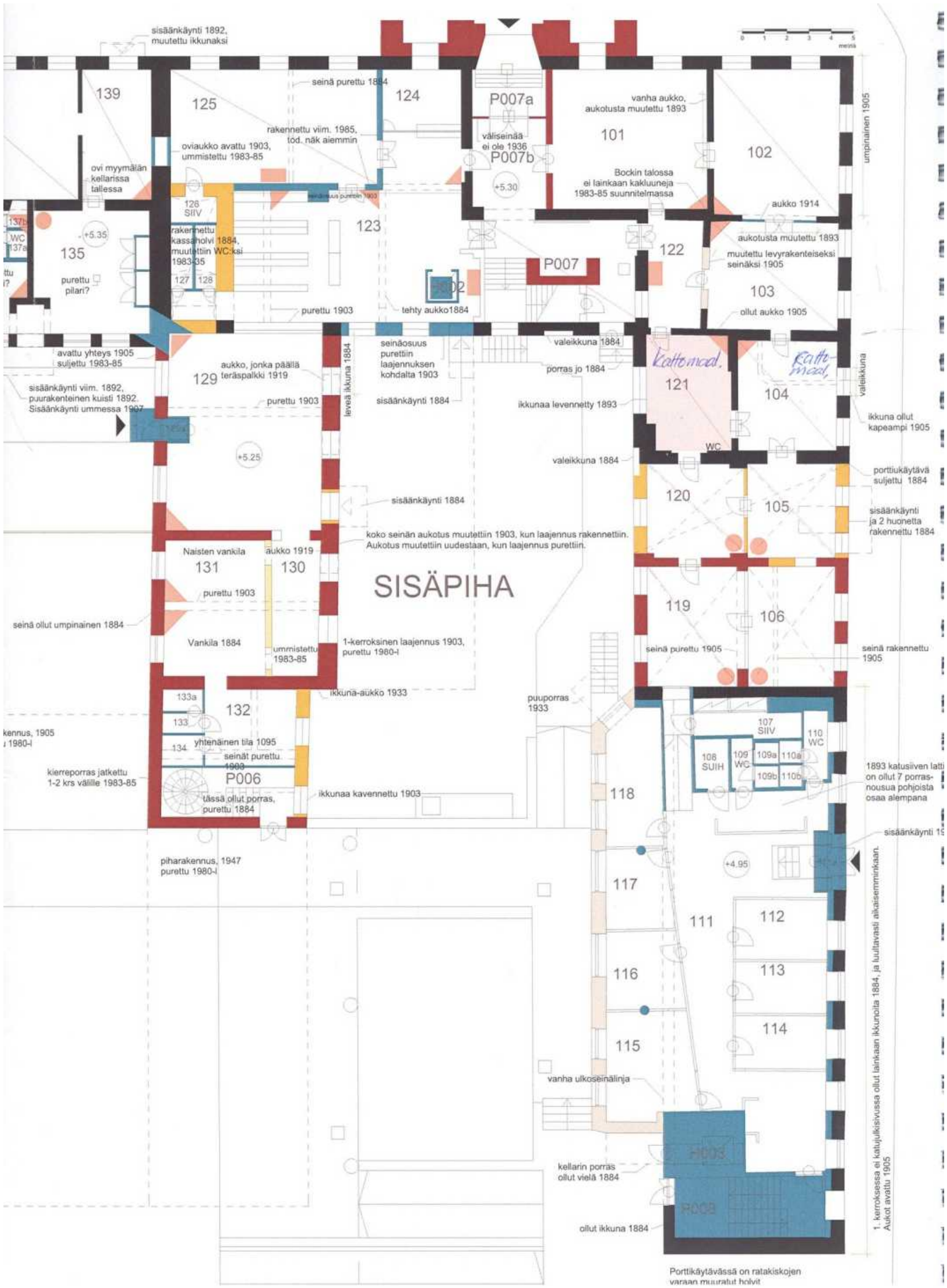

Bockin rakennusten ajallinen kerroksellisuus 1. kerroksessa. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

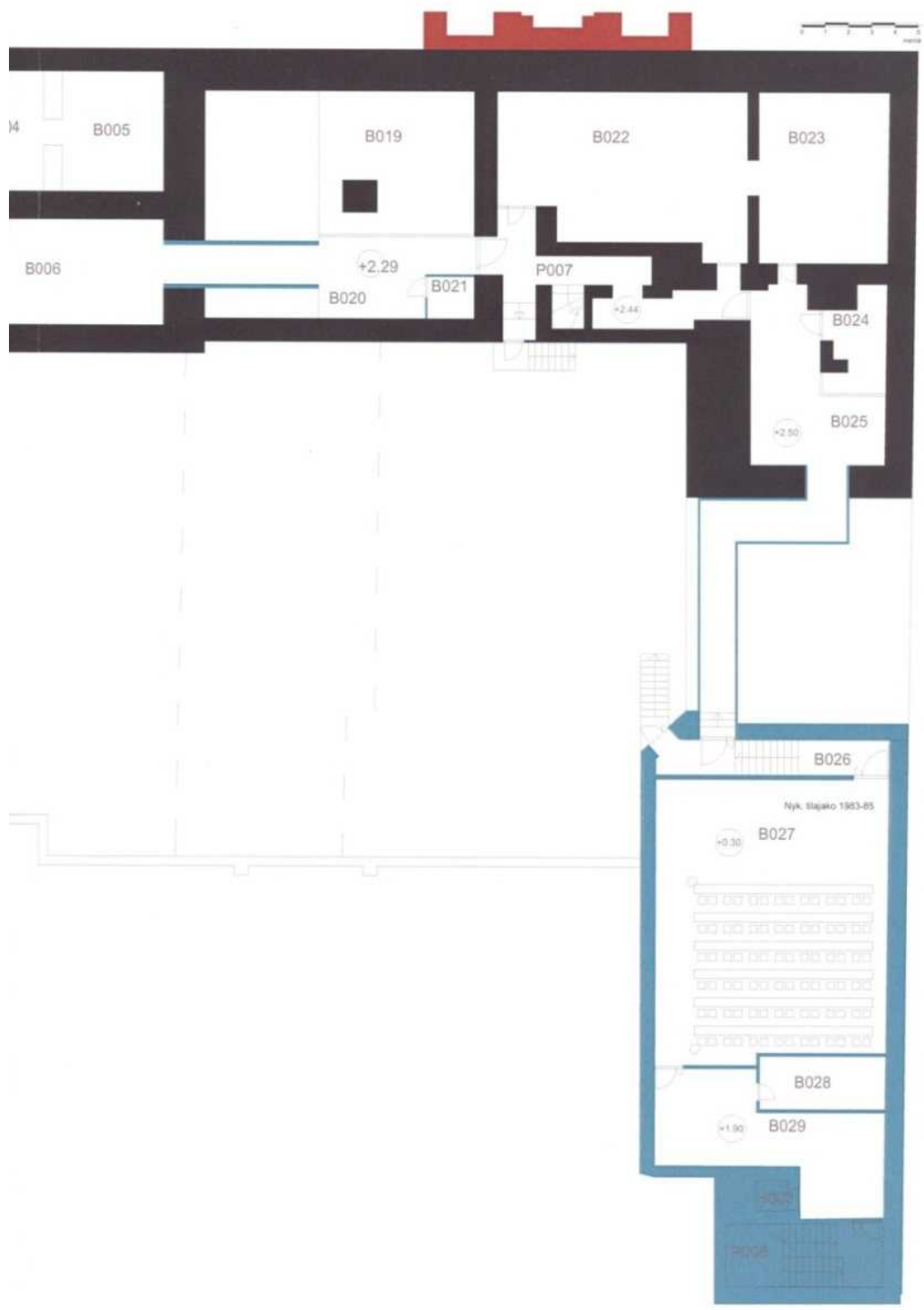

Bockin rakennusten ajallinen kerroksellisuus kellarissa. Kuvassa sinisellä on sivurakennuksen kellarittomaan kohtaan rakennettu uusi auditorio (1985-88) ja sieltä vanhoihin kellareihin (1763) johtava käytävä. Kuva selvityksestä Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Arkkitehtitoimisto ark-byroo.

Raatihuoneen eli Bockin piha ennen remonttia vuonna 1984. Länsisiiven edessä on vielä matala piharakennus vuodelta 1903. HKM.

Matala piharakennus on purettu pois remontin alussa. HKM.

Petsamo Bockin pihan puolella. Takana näkyy autotalli ja taustalla kaupunginmuseon Sofiankadun toimitilat. Kuvaussuunta NWW. HKM

Bockin talon ensimmäiseen kerrokseen sijoitettiin remontin jälkeen kaupunginkanslian tiedotustoimiston tiloja. Muuten rakennus oli ja on edelleen kaupunginvaltuuston kokouskäytössä. Jo ennen Bockin pihan itäreunan vuoden 2013 valvonnan kanssa yhtä aikaa tehtyä Katariinankadun siiven 1. kerroksen remontoimista kauppatiloiksi ne toimivat jo hetken väliaikaisina kauppatiloina Kiseleffin kauppiastalon korjauksen takia.

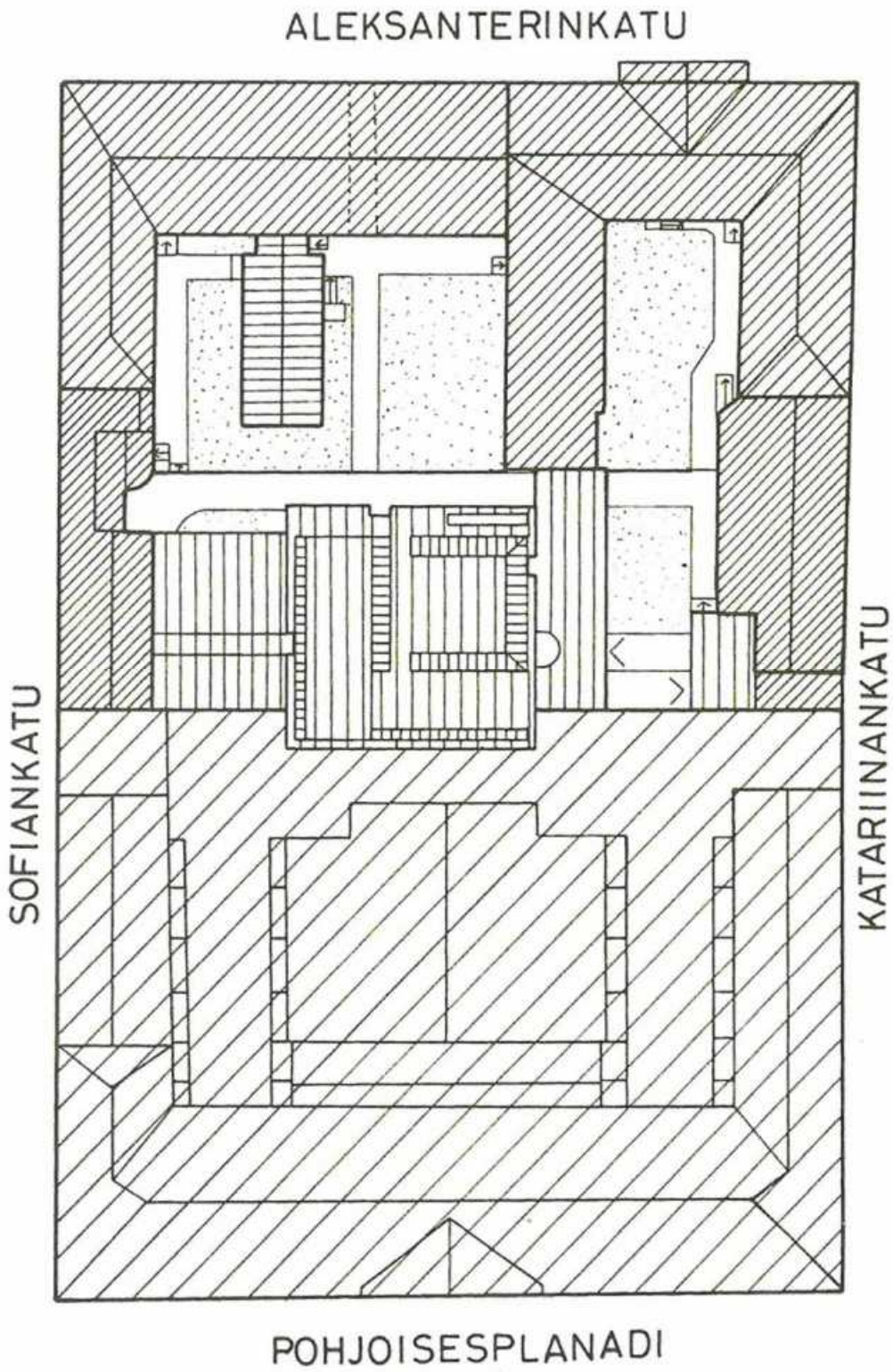

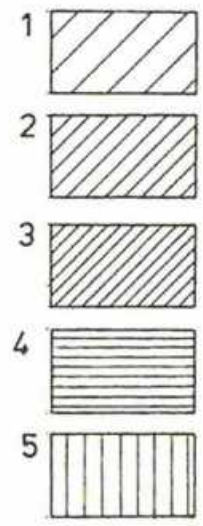

Leijona-korttelin peruskorjauksen vaiheet.

1 1. rakennusvaihe
2-5 2. rakennusvaihe
2 kokonaan entisöity rakennus
3 julkisivuja lukuun ottamatta uusi rakennus
4 rakennus, jossa vanhat julkisivut ja kantavat rakenteet säilytetty
5 uusi valtuustorakennus

Leijona-korttelin peruskorjauksen vaiheet. HKM.

4. AIEMMAT ARKEOLOGISET HAVAINNOT KOHTEESSA JA LÄHIYMPÄRISTÖISSÄ

Kaupunginmuseon vuoden 1980 Leijona-korttelin pohjoisosan suojelutasoselvityksen tutkimusohjelmassa mainitaan myös arkeologiset kaivaukset, jotka oli tarkoitus suorittaa pääasiallisesti ennen rakennustöitä. Nämä eivät kuitenkaan toteutuneet silloin.

Leijona-korttelin pohjoisosassa tehtiin tai sovittiin tehtäväksi jonkinlaisia arkeologisia tutkimuksia/valvontoja Kaupungintalokorttelin 2. peruskorjausvaiheen, korttelin pohjoisosan rakennuksien, vuosien 1985-1988 remonttien yhteydessä. Rakennusviraston tekemän 2. peruskorjausvaiheen suunnittelutyön yhteydessä kantavien seinien perustuksia kaivettiin esiin talvella 1984-1985 Katariinankadun puolella Bockin itäsiivessä ja pihasiivessä. Museovirastolta haetun luvan mukaan kaupunginmuseo ehdotti että samalla dokumentoidaan vanhoja kerroksia kaivaustöiden yhteydessä talosuunnitteluosaston mittausjaoksen toimesta kaupunginmuseon johdolla. Minkäänlaista raporttia ei ole kuitenkaan löydetty kaupunginmuseosta tai muualta. Ainoastaan on löydetty 11 värikuvaa, jotka esittävät Bockin samaa itäsiiven tilaa R 120 vuonna 1984 edellämainitun tutkimuksen aikana. Kuvien mukana olevassa lapussa viitataan ”piirustuksiin ja kuviin kortteli 30 kaivauksista ja löydöistä ja diohin”, mutta piirustuksia ja mahdollista raporttia, ei ole löydetty. Museossa on runsaasti luetteloimattomia dioja vuosilta 1985-88 rakennusten korjaustöistä, mutta niissä on vain kolme arkeologiaan liittyvää diaa Bockista. Burtzista on Sumpun, nykyisen piharakennuksen, kohdalta yksi dia, jonka kuvatekstissä puhutaan leivintuvasta ja 1700-luvun pihakiveyksestä. Sumppu oli alun perin leivintupa, joten teksti viittaa luultavasti siihen. Kuvassa näkyvä kuoppa on ilmeisesti rakennuksen ulkopuolelta, sillä Sumpussa on kellarit.

Burtzin tontin puolella Sumpun (nyk. sisäpihan rakennus) kohdalla ollut kuoppa, jonka kuvatekstissä puhutaan leivinuvasta ja 1700-luvun pihakiveystä. HKM.

Bockin Katariinankadun puoleisen siiven 1. kerroksen pihan puoleisesta huoneesta puulattian alta tuli vuonna 1984 esiin vanhaa tontin pihakiveystä. 1700-lukujen kivirakennusten, Aleksanterinkadun kulmatalon ja Katariinankadun sivurakennuksen, välissä oli ollut pihan avoin kivetty tila, jonka pohjoisosassa oli ollut portti kadulle ja eteläosassa kaivo lähellä katua. Avoin tila täytettiin vuosina 1816-1819 kellarittomalla rakennuksella, jolloin pihakiveys (4,47 m mpy, N2000) jäi noin 115 cm puulattian alle.

Bockin nykyinen piha oli vastaavssa kohdassa korkeudella 5,00 m mpy. Kiveyksen kohdalle rakennettiin vuosina 1985-88 yhdyskäytävä kellaritasoon etelästä päärakennukseen.

Väripaperikuva vuodelta 1984 tilasta R 120 eli Katariinankadun puoleisen siiven huoneesta 1. kerroksessa. Lattian alta on tullut esiin vanhaa pihakiveystä. 1700-lukujen kivirakennusten välissä ollut tila täytettiin rakennuksella vuosina 1816-1819, jolloin pihakiveys on jätetty puulattian alle. Kuva todennäköisesti huoneen länsilaidalta ja kuvaussuunta WNW. HKM.

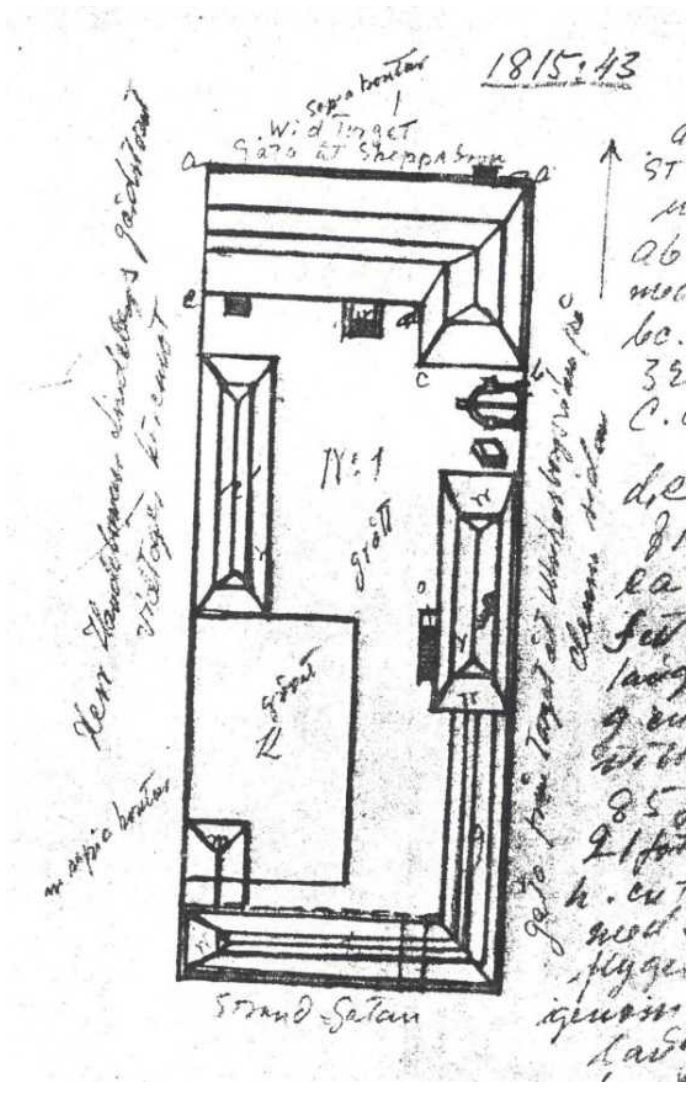

Asemapiirros vuodelta 1815 esittää Bockin tonttia ja mansardikattoisia rakennuksia ennen muutosta empireasuun. Pohjoisessa ja idässä on kivirakennukset ja länsi- ja eteläosassa puiset rakennukset. Kivirakennusten välissä nykyiselle Katariinankadulle johtavan portin eteläpuolella näkyy kaivo. Aminoffin kokoelma. Kopio HKM.

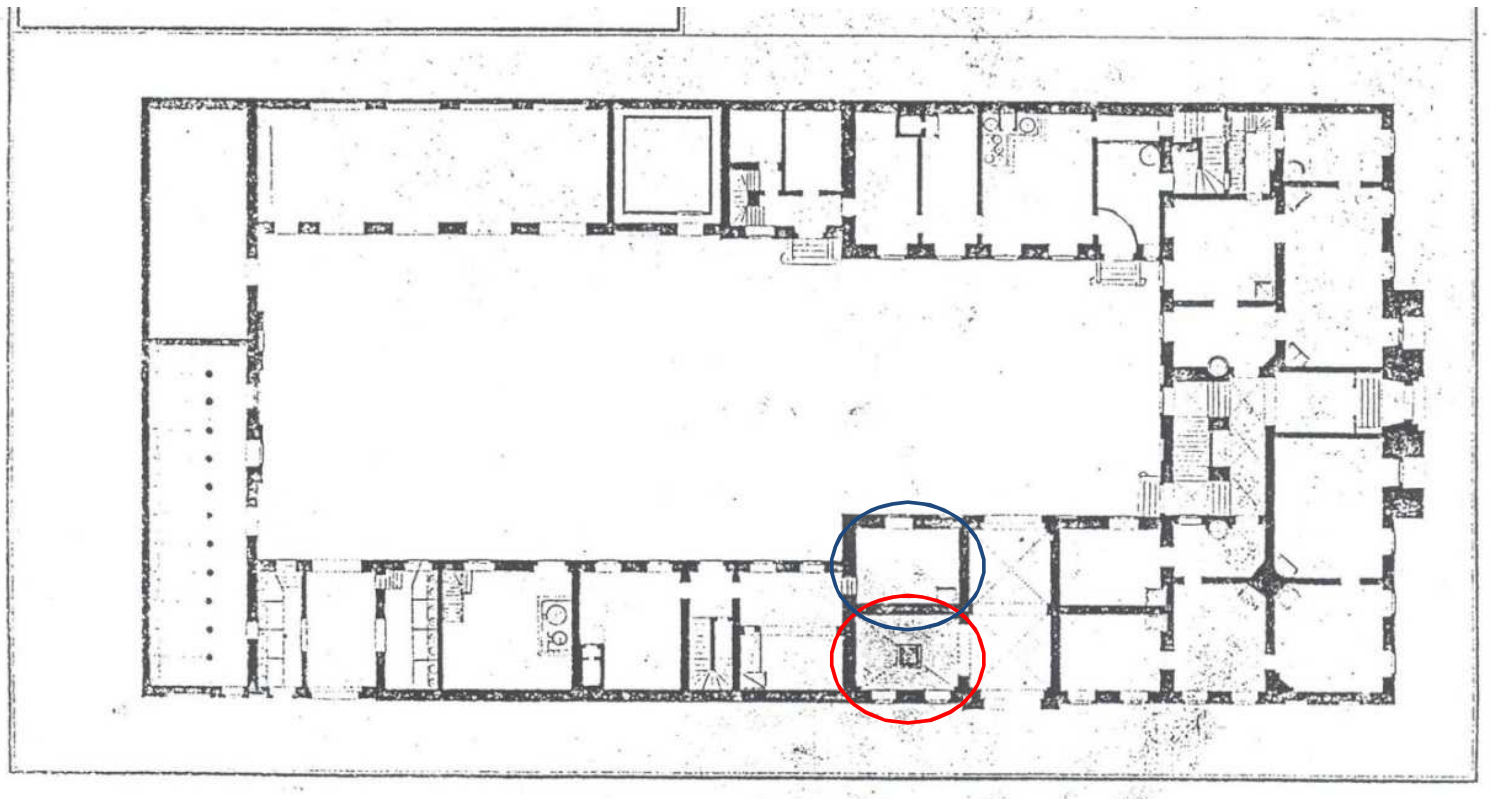

Pohjapiirustus, jossa kivirakennusten väliin on tehty kivirakennus. Kaivo ja portti ovat jääneet kivirakennuksen sisään. Nykyisin umpeen rakennetun porttikongin eteläpuolella on pihan puolella tila R 120 (sininen ympyrä) ja sen itäpuolella kadun puolella on kaivohuone (punainen ympyrä) ja sen keskellä kaivo. Orig. Åkerfeldtin kokoelma. Piirros Nro 221. MV/RHo. Kopio HKM.

Bockin 1980-luvun remontissa puretun läntisen siiven vuonna 1903 rakennetun laajennuksen lattian alapuolisista rakenteesta on dia, mutta ei muuta tietoa.

Länsisiiven vuonna 1903 rakennetun laajennuksen eteläpäässä kellarittoman tilan lattiaa on avattu. Rakennus on purettu 1980-luvun korjauksessa.

Remontin yhteydestä museoon talletettiin vuonna 1986 muutamia löytöjä, mutta niiden tarkemmat löytökohdat eivät ole tiedossa. Esineet olivat 1700-luvun puolivälin sinikuvioisia fajanssilautasten paloja ja punasaviastioiden paloja (XLV:635-641). Kaupungintalon aikaisemman remontin yhteydessä vuodelta 1967 etelämpää museossa on nuorempaa esineistöä (XLV:317:1-29); posliinilautasten ja lasipullojen paloja.

Vuonna 1998 kaupunginmuseon tutkija valvoi Sofiankadun kunnallistekniikan uudistamista ja museokadun rakentamista valvonta-alueen korttelin länsipuolella. Vanhat kerrostumat olivat vähäisiä kadulla. Aikaisemmin samana vuonna kadun länsipuolella Sunnin talossa sijaitsevan kahvila Engelin wc:n korjauksessa oli löydetty kellariholvin päältä lattian alapuolisesta täyttökerroksesta paljon liitupiippuja, jotka liittyivät paikalla olleeseen Sunnin piipputehtaaseen (1758-1761).

Vuonna 2011 Katariinankadun koko kunnallistekniikka koko kadun pituudelta ja leveydeltä uudistettiin. Samoin Aleksanterinkadulla tehtiin aiemmin vuonna 2011 Kiseleff-Sunnin vuosien 2010-2011 remonttin yhteydessä Leijona-korttelin jalkakäytävän levennys ja kunnallistekniikan uudistaminen jalkakäytävän alapuolella.Töitä valvottiin kaupunginmuseon toimesta virkatöinä (ks. kaivauskertomukset). Katariinankadun valvonnassa tuli esiin syvästä kaivannosta uudempia kaapeli-, viemäri- ja putkilinjoja ja 1800-luvun kiviviemäri ennen luonnollisia hiekka- tai savikerroksia, mutta ei vanhoja katukiveyksiä. Vain muutamassa kohdassa tuli esiin vanhempien kulttuurikerroksien alaosia. Aleksanterinkadun jalkakäytävän kohdalla oli vain putkia ja kaapeleita sekoittuneessa hiekassa. Noin 80 cm syvyydessä oli puhdas luonnollinen hiekka.

Helsingin kaupunginmuseon tutkijat valvoivat huhti-toukokuussa 2013 Bockin talon sisäpihan sisäänkäyntien uudelleenjärjestelyn takia tehtyjä maankaivaustöitä pihan itäosassa. Lähes kaikki vanhat kerrokset olivat tuhoutuneet Bockin tontin vuosien 1985-1988 saneerauksen takia. Vain kaivannon luoteispäässä maaleikkauksen kohdalla oli säilynyt hiukan vanhoja kerroksia, mutta muualla oli uusia täyttömaita tai luonnollista hiekkaa. Löytöjä oli vain muutama; nokeentuneita kattotiilien paloja, muutama luu, liitupiipun pala ja suolalasitetun kivisavikeramiikan palat, joita ei talletettu.

Bockin pihan itälaita avattiin vuonna 2013 1. kerrokseen menvien luiskien tekoa varten. Kuvaussuunta NNE. Kuva Markku Heikkinen.

Helsingin kaupunginmuseon tutkijat valvoivat elo-marraskuussa 2014 Helleniuksen talon sisäpihan korjauksen takia tehtyjä maankaivutöitä koko pihan alueella eli Helleniuksen entisen pihan pohjoisosassa. Isoilla alueilla pihaa kaivettiin vain ohuelti pinnalta uuden pihakiveyksen rakennekerrosten takia. Syvemmälti kaivettiin sadevesiviemäriputkien ja –kaivojen, kaapelilinjojen ja uuden puun istutuskuopan kohdalla. Valvonnassa todettiin että kaikki vanhat kerrokset olivat tuhoutuneet pihan eteläpuoliskossa Leijonakorttelin pohjoisosan vuosien 1985-1988 saneerauksen takia. Täällä oli vain uudempia rakennusjätekerroksia tai puhtaampia uudempia täyttöhiekkakerroksia. Pihan pohjoispuoliskosta saatiin esiin tasossa pieni katkelma viimeisestä uudehkosta pihakiveyksestä. Kahdesta koekuopasta ja muutamasta koepistoista tuli katkelmia vanhemmista kerroksista. Täälläkin pintakerrokset ja syvemmälläkin olevat kerrokset muodostuivat melko uusista rakennusjätekerroksista ja täyttöhiekoista. Löytöjä tuli vain vähän (KM 40341:1-62).

Yleiskuva Helleniuksen pihan pohjoisesta koekuopasta kun alin tumma palokerros on tavoitettu. Vanhat ohuet kerrokset sijaitsevat kuopan pohjoisosassa ja niiden läpi kaivetun kaivannon uudemmat täyttömaat kuopan keski- ja eteläosissa. Kuvaussuunta W. Kuva: Markku Heikkinen.

Lähistöllä (ks. kartta s. 80) on tehty edellämainittujen lisäksi muita kaivauksia ja valvontoja kaupunginmuseon ja museoviraston toimesta 1990-luvulta lähtien. Lähimmät muut tutkimusalueet ovat sijaineet valtioneuvostonlinnassa 1993 ja 1995, presidentinlinnassa 1997 ja 2010-2014, Lampan talossa 2009-2013, Goviniuksen talossa 2011-2012 ja Senaatintorilla 2011 ja 2013 (ks. asianomaiset kaivauskertomukset tai lyhyet yhteenvedot valvonnoista/kaivauksista esim. kertomuksesta *Markku Heikkinen/Helsingin kaupunginmuseo: Helsinki, Kirkkokatu – Ritarikatu – Rauhankatu, Hallituskatu, Unioninkatu, Sofiankatu ja Pohjoisesplanadi – Katariinankatu 2009-2011. Historiallisella kaupunkialueella (1640-) tehtyjen katualueiden kunnallisteknisten töiden arkeologinen valvonta.)*

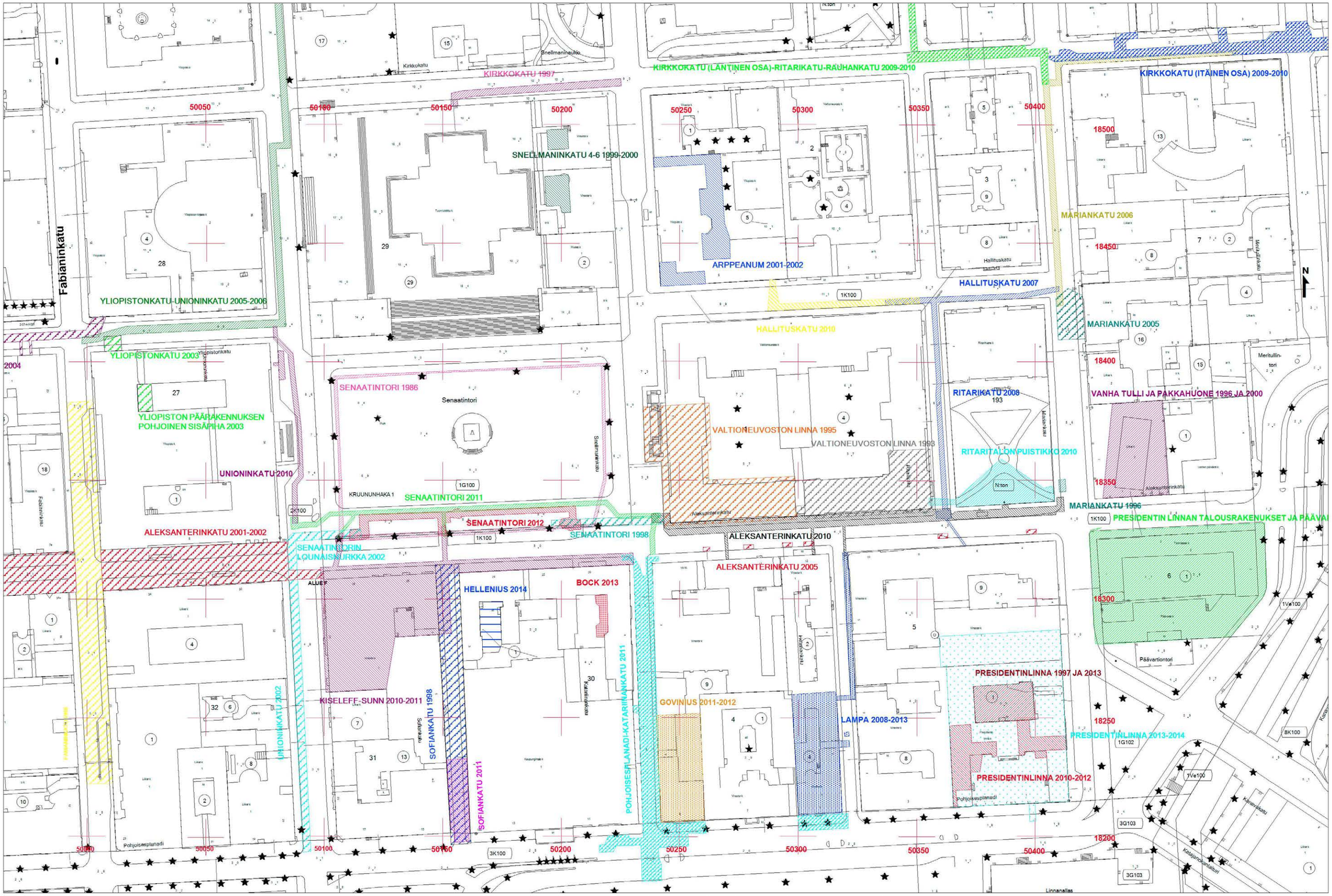

Helsingin kaupunginmuseon ja Museoviraston aiemmat arkeologiset tutkimukset Helsingin keskustan alueella. HKM. Mittakaava 1:1500.

5. ARKEOLOGISET HAVAINNOT

Tämä raportti käsittää useita korttelin pohjoisosan toisiinsa liittyviä valvonta-alueita, jotka kuuluivat samoihin tai eri remonttiprojekteihin. Helleniusta ja Hellenius-Burtzia (ravintola Savotta) valvottiin samanaikaisesti Helleniuksen pihan kanssa keväällä ja syksyllä 2014. Kahden suuremman kohteen valvonnan, Burtzin ja Bockin pihojen ja Burtzin ja Bockin sisätilojen ja laajennusosan (Ravintola Röntgen), rahoitti kaupungin tilakeskus. Työt tehtiin kesällä 2015. Havainnot on jaettu seitsemään osioon kokonaisuuksien mukaan; Helleniuksen länsisiipi eli **Hellenius**, Helleniuksen ja Burtzin sisätilat (ravintola Savotta) eli **Hellenius-Burtz**, Burtzin ja Bockin sisätilat (kahvila Röntgen) eli **Burtz-Bock**, **Burtzin kellari** (ravintola Savotan sosiaalitilat), **Bockin kellari (**kahvila Röntgenin sosiaalitilat), **Burtzin piha** (sisältää myös kahvila Röntgenin laajennusosan) ja **Bockin piha**.

5.1 Hellenius, 1. krs

Helleniuksen päärungon länsipäässä Sofiankadun puoleisessa 1. kerroksen tilassa muutettiin myymälätilana toimineen **huonetilan 145**:n kaakkoisosa pieneksi WC-tilaksi (tila 145b, noin 2,5x2,2 m) huhtikuussa 2014. Kohteessa (kartta 1 ja kuvat 1-4) käytiin eri työvaiheissa kolme kertaa.

Ensimmäisellä käyntikerralla tilan kaakkoisnurkasta lattiasta (ei korkoa) oli poistettu 227 x 180 cm:n kokoiselta alueelta N-S – suuntaiset lattialaudat, jotka olivat 13 x 4 cm:n kokoisia ponttilautoja. Laajemmalta alueelta oli poistettu lattialautojen päällä ollut pari senttiä paksu lastulevy ja sen päältä ollut muovimatto (neliömäisiä levyjä). Lattialautojen alla oli esillä W-E – suunnassa kaksi lattiavasaa ja yksi puolittain lattialautojen alla. Lattiavasat olivat 22-23 cm leveitä ja 15-17 cm korkeita. Eteläseinän ja ensimmäisen lattiavasan väli oli 25 cm, mutta seuraavat lattiavasojen välit olivat 55 ja 45 cm. Pohjoisin lattiavasa oli heikkokuntoinen, joten sitä jouduttiin vahvistamaan uusilla puuosilla. Lattiavasat olivat avatulla alueella maavaraisia. Ne eivät menneet tiiliseen itäseinän sisään tai niiden alla ei ollut itäpäässä tukirakennetta ainakaan havaintohetkellä.

Hellenius, tila 145b. Täyttömaiden alta keskeltä on saatu esiin alapuolisen kellarin tiiliholvi, jonka läpi on porattu kaksi uutta pientä aukkoa putkia varten. Kuvaussuunta S. 24.4.2014.

Lattialautojen ja alapuolisen tiiliholvin välissä oli kuivaa irtonaista ja pölyävää hiekkaa, jossa oli tiilipaloja, puupaloja, höyläyslastuja ym. Maita poistettiin lattiavasojen yläpinnasta lähtien noin 70 cm niin että kellarin tiiliholvin yläpinta saatiin esiin. Ennen tiiliholvin esiin saamista hiekkakerroksesta tuli esiin muutama vanha putki, jotka menivät kaakkoisnurkkaa kohti. Yksi putki oli koillisnurkassa. Tiiliholvin läpi porattiin kaksi pientä aukkoa alapuoliseen kellariin. Ne sijaitsivat 160 cm länteen itäseinästä ja 70 cm pohjoiseen eteläseinästä. Tiiliholvi oli 30 cm paksu.

Hiekkakerroksesta ei tullut mitään merkittäviä löytöjä (KM 41020:1-8); liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 3 kpl, majolika-astian pala ja fajanssilautasen pala, lasitettujen punasavivadin/kulhon ja ruukun suureunapaloja 3 kpl, uudehkon kirkkaan lasipikarin maljaosan paloja 2 kpl, vaaleanvihreän lasipullon pohjapala ja palamattomia eläinten luita 16 kpl. Niiden ajoittaminen on vaikeaa ja lisäksi ne ovat todennäköisesti siirtyneet täyttömaiden mukana muualta lattian alle. Löydöissä oli myös uudempaa puristelasia ja tupakka-askin käärepaperia tuotenimellä Tjock Piccanella. Tupakkatehdas oli turkulainen W. Falck&C:o Tobaksfabrik, joka alkoi myydä tuotteitaan v. 1879. Löytöjä puhdistettaessa poistettiin pieni rautalevy (Liite 6 Poistetut löydöt, nro 1).

Helleniuksen tilassa puulattian alla oli todennäköisesti rakennuksen rakentamisen aikaista täyttömaata. Avattua kohtaa on kuitenkin kaivettu myöhemmin, jota todistaa myös löydöt ja putket. Todennäköisesti kerroksen koostumuksen perusteella kyseessä on etupäässä rakennusten rakentamisen aikainen hiekkamassa, joka on tuotu muualta, todennäköisesti kuitenkin läheltä. Tällöin löytöesineistöllä ei voida ajoittaa kerrosta, sillä se koostuu sekoittuneesta massasta.

5.2 Hellenius-Burtz, 1. krs

Hellenius-Burtz käsitti 1. kerroksen myymälätiloja Aleksanterinkadun puolella ja wc- ja pukuhuonetiloja Helleniuksen pihan puolella. Tilat muutettiin ravintola Savotan ravintola- ja baaritiloiksi (Ark-byroon selvityksessä tilat 141-144 ja 153-159).

Arkeologista valvontaa harjoitettiin Aleksanterinkadun puoleisissa tiloissa syys-lokakuussa 2014 muutamina päivinä rakennustöiden edistymisen mukaan lattioiden poiston ja alapuolisten kerrosten poiston takia. Tilojen 144 ja 143 välistä poistettiin Helleniuksen ja Burtzin rakennusten välinen paksu seinä. Alkuperäinen seinä oli purettu vuonna 1975 ja rakennettu uudelleen vuosien 1983-1985 korjauksissa. Tämän puretun seinän viereen tehtiin lattian alapuolelle pieni kaivanto ja itäpään kahdessa tilassa 141-142 poistettiin lattian alapuoliset kerrokset kellarin tiiliholviin saakka.

Hellenius-Burtz, tilat 143-144. Tilojen välinen seinä avonaisen tilan keskiosassa on purettu kuten myös lattiapinnoitteet betonilattian päältä. Havaintopiste Hellenius-Burtz 1 tuli sijaitsemaan tilojen puretun seinän oikean reunan kohdalla. Kuvaussuunta E. 26.9.2014.

Tiloissa 143 ja 144 (11x 4,7-5,5 m) lattia oli sijainnut ennen remonttia korkeudella 5.94 ja 5.95 m mpy (N2000). Tiloista (kartta 1 ja kuvat 5-9) poistettiin lattiapäällysteet, joiden alta tuli betonikerros. Tilojen välisen puretun seinän eteläpään itäpuolelle, oviaukon kohdalle ja eteläpuolelle, tilan 143 lounaisnurkkaan työmaa oli tehnyt 200 cm pitkän (N-S – suunnassa) ja 50 cm leveän kaivannon, joka oli pohjoispäässä 60 cm ja eteläpäässä 85 cm syvä betonilattian pinnasta. Kaivannon pohjoispään itäseinämässä havaintopisteessä **Hellenius-Burtz 1** betonin päältä oli poistettu ainakin kaksi kerrosta ohuita muovipäällysteitä, suunnilleen noin 1 cm verran. Kohdan kerrospaksuudet olivat seuraavat: 13 cm raudoitettua betonia, jossa oli sähköjohtojen valkoisia suojaputkia, 7 cm styroxia ja 41 cm sekoittunutta hiekka, tiiliä, laastia ja hiiltä. Kerros oli samanlaista kuin tavattiin myöhemmin itäpuolisissa huoneissa. Niiden alla kaivannon pohjoispäästä etelään oli noin 70 cm leveydellä alapuolisen kellarin holvin yläpintaa esillä korkeudella 5.34 m mpy.

Hellenius-Burtz, tila 143. Havaintopiste Hellenius–Burtz 1 avatun kohdan pohjoispäässä itäprofiilissa. Betonilattian alla on samanlaista täyttömaata kuin idempänä sijaitsevissa puulattiallisissa tiloissa. Kuvaussuunta E. 1.10.2014.

Kaivannon länsisivulla lattian alapuolella oli tiiliseinä noin 25 cm syvyydessä. Se oli tilojen välisen seinän jäännös.

Tilassa 142 (4,23x5,66 m) lattia sijaitsi ennen remonttia korkeudella 6,0 m mpy (kartta 1 ja kuvat 10-23). Lattia käsitti useampia kerroksia ennen lattiavasoja. Lattian alapuolelta

alkoi lattiavasojen yläpinnan tasolta hiekkainen täyttökerros, joka poistettiin suurimmaksi osaksi alapuolisen kellariholvin yläpintaan saakka työmaan toimesta imukalustolla (irtonaista hiekkaa, tiilipaloja, lastuja, tuohia ym).

Hellenius-Burtz, tila 142. Tila tyhjennettiin suurimurin avulla. Itä- ja länsiseinän juurella oli runsaasti sähköjohtojen ja muiden muovisia suojaputkia. Kuvaussuunta N. 26.9.2014.

Lattia muodostui 5 cm:n paksusta laudoista (ponttilaudat 13 x 5 cm), joiden päällä oli kahden cm:n paksuinen lastulevy. Sen päällä oli neliömäisiä muovilaattoja ja päällimmäisenä oli vielä edellistä uudempi ohut muovimatto. Lattialautojen alla oli kuusi W-E suuntaista maavaraista lattiavasaa (5,94 m mpy) 57-95 cm välein. 17-20 cm leveät hirret olivat päistään vain jotenkin yhteydessä seinien perustuksiin. Tilan keskellä tuli lattian alapuolisen hiekkakerroksen poiston jälkeen W-E – suuntaisen tynnyriholvin korkeimman kohdan pinta esiin. Se oli tilan keskellä 62 cm ja länsipäässä 54 cm lattiapinnan alapuolella (5.38-5.46 m mpy). Holvin länsipää näytti loppuvan 70 cm ennen länsiseinää, vaikka kellari jatkui vielä länteen päin. Kellarissa oli tässä kohtaa jonkinlainen rakenne kellarin pohjapiirustuksen mukaan. Tiiliholvin länsipäässä tiilet olivat harjan kohdalla pitkittäin. Laskevilla sivuilla oli näkyvissä tiilen lyhyet päät lomittain. Holvin tiilet olivat kooltansa 23-24x12x6 cm. Holvia ei otettu kokonaan esiin vaan tilan pohjois- ja eteläreunalle jäi vielä vanhoja täyttökerroksia holvin päälle.

Hellenius-Burtz, tila 142. Tynnyriholvin keskiosan korkein kohta on esillä lähes kokonaisuudessaan. Holvin länsipää loppuu ennen länsiseinää. Kuvaussuunta E. 26.9.2014.

Ennen tilan tyhjennystä sen keskelle tehtiin pieni koekuoppa, havaintopiste **Hellenius-Burtz 2**, 175 cm tilan itäseinästä ja 295 cm eteläseinästä. Koepisto oli läpimitaltaan yläosassaan 40 cm ja syvemmällä 20 cm. Koepisto ulottui lattiavasan yläpinnasta 55 cm alas W-E – suuntaisen tynnyriholvin pinnalle saakka korkeuteen 5.39 m mpy. Koepistossa maa-aines oli kuivaa hiekkaa, jonka seassa oli tiilenpaloja, laastia, hiilenpaloja ja pientä puusilppua. Aines oli yhtenäistä aina holvin pintaan. Irtotiilet olivat lattian alapuolisessa täyttökerroksessa kooltansa 25x14x9, 24x14x7, 25(?)x14,5x7,5 ja 23(?)x12,5x6 cm. Löytöinä oli muutama punasavikeramiikan pala ja ikkunalasin pala, joista tarkemmin alempana.

Hellenius-Burtz, tila 142. Tilan keskelle ennen täyttömaiden poistamista tehty havaintopiste Hellenius-Burtz 2. Kuvaussuunta W. 22.9.2014.

Tilan itä- ja eteläseinien juurella lattiatason korkeudelta lähtien noin 55 ja 25 cm:n leveydeltä erittäin runsaasti sähköjen ym. pieniä muovisia suojaputkia. Tilan kaakkoisnurkassa oli lämmitysuunin perustus 14 cm lattiapinnan alapuolella eli korkeudella 5.86 m mpy. Tiilirakenteen korkeus oli 23 cm ja sen alla oli kivi, jolloin yhteiskorkeus oli 37 cm. Se oli osittain purettu edellisten putkien takia. Koillisnurkassa oli kellarin kadulle tulevan aukon tiiliholvin yläpinta.

Tila täytettiin uudella soralla.

Tilan 142 lattian alapuolisesta yhtenäisestä täyttökerroksesta otettiin talteen joitakin etupäässä hyvin pieniä esinekatkelmia (KM 41020:9-18); koristelematon liitupiipun varsikatkelma, sinisellä viivalla koristeltu valkoisen tinalasitetun fajanssiastian pala, maalauskoristellun posliiniastian pala, lyijylasitetun punasaviastian pala, eriväristen lyijylasitettujen levykaakeleiden paloja 23 kpl, kattotiilien paloja 4 kpl, lasittamaton valkosaviastian(?) pala, lasipullon pala, vihertävä ja melko kirkas ikkunalasin pala ja eläimen luita 5 kpl. Löytöjen perusteella ajoittaminen on vaikeaa ja lisäksi ne ovat saattaneet joutua mukaan vanhemmista kerroksista. Holvin päällä olevasta kerroksesta löytyi ihan uusi teollinen naula ja viisi isompaa vanhempaa lattianaulaa, jotka poistettiin löydöistä (Liite 6:2).

Tila 141 (2,32x3,74 m) oli rakenteellisesti samanlainen kuin edellinen tila. Tila (kartta 1 ja kuvat 25-34) oli samalla korkeudella kuin edellinen tila eli noin 6.0 m mpy. Päällimmäisen muovimaton alla oli neliömäiset muovilattiapalat ja niiden alla 2 cm

paksu lastulevy ennen pontillisia lattialautoja (20x4 cm). Tämä rakenne oli yhteensä seitsemän senttiä paksu. Lattialautojen alla oli korkeudella 5.93 m mpy vanhoja lattiavasoja (leveys noin 20 cm) ja uudempia lankkuja. Täyttömaa alkoi heti lattiavasojen yläpinnasta lähtien. Alimpana tuli esiin kellarin tiiliholvi. Lattialautojen alla oli jälleen paljon putkituksia. Länsiseinässä oli oviaukko tilaan 142. Itäsivulla oli pienet portaat ja oviaukko Burtzin porttikongiin.

Hellenius-Burtz, tila 141. Kellarin W-E – suuntaisen tynnyriholvin korkein kohta on saatu esiin. Oikealla on portaat Burtzin porttikongiin. Tilan pohjoisosa. Kuvaussuunta NE. 1.10.2014.

Tätäkin tilaa oli avattu aiemmin ja lautalattiaa oli tuettu uudemmilla lankuilla lattiavasojen lisäksi. Kolmesta lattiavasasta yksi meni porttikongiin johtavan portaiden betonirakenteen sisään ja toinen lounaisnurkan uuninperustuksen tiilirakenteen päälle. Muuten hirsien päät sijaitsivat vain hiukan seinien perustusten päällä. Tiiliholvin korkein harjanne (W-E) tuli esiin noin 60 cm lattiapinnan alapuolella korkeudella 5.40 m mpy. Pohjois- ja eteläreunassa vanha täyttö kaivettiin 75-85 ja 64 cm lattiapinnan alapuolelle. Tilan lounaisnurkassa holvin päällä oli 55 cm korkea lämmitysuunin tiiliperustus (80x67 cm, 5-6 tiilikertaa), jonka päälle yksi edellä mainittu lattiavasa tuli. Sen pinta oli 5 cm:n paksuudelta betonia.

Helleniuksen pihan puoleisissa tiloissa (153-154 ja 157-158) länsipuolella olevia wc-tiloja muutettiin paremmin ravintolakäyttöön sopiviksi. Itäpuolella olleet kaksi pukuhuonetilaa muutettiin suunnitelmien mukaan baariksi ja ravintolamyymäläksi ja toiseen tehtiin ikkunan kohdalle uusi oviaukko Helleniuksen pihalle. Tiloissa purettiin seiniä, mutta lattian alapuolelle ei menty. Näissä tiloissa ei tehty arkeologista dokumentointia.

Hellenius-Burtzin tiloissa puu- tai betonilattioiden alla oli melko yhtenäinen tiilimurskaa, laastia, hiilipaloja ja puusilppua sisältävä hiekkakerros ennen kellareiden tiiliholveja. Kerroksia oli kaiveltu putkitusten ym. takia. Niistä ei tullut yksinomaan semmoista materiaalia, että kerroksen ajoitus olisi varma. Todennäköisesti kerroksen koostumuksen perusteella kyseessä on etupäässä rakennusten rakentamisen aikainen hiekkamassa, joka on tuotu muualta, todennäköisesti kuitenkin läheltä. Tällöin löytöesineistöllä ei voida ajoittaa kerrosta, sillä se koostuu sekoittuneesta massasta. Tiilimurske ja hiilet voivat viitata siihen että holvien yläpuolista täyttömaata on kerätty tontin pihalta, jolloin siihen on sekoittunut myös nykyisen Burtzin talon rakentamista edeltävää vuoden 1761 tulipalokerrosta.

5.3 Burtz, 1. krs

Burtzin porttikongin itäpuolella kunnostettiin 1. kerroksessa sijaitsevia neljää myymälätilaa kahvila Röntgeniä varten. Lattioiden purkua ja alapuolisten kerrosten poistoa valvottiin huhti-toukokuussa 2015. Kahvilaan tuli kuulumaan myös Bockin länsisiiven 1. kerros ja Burtzin pihan koilliskulmaan tuleva kevytrakenteinen laajennusosa. Burtzin tilojen lattiat sijaitsivat korkeudella 5.64-5.90 m mpy. Burtzin piha oli pohjoisosassaan korkeudella noin 5.20 m mpy ja Aleksanterinkatu ajoradan kohdalla korkeudella 5.3 m mpy.

Aleksanterinkadun puolella sijaitsevaan **tilaan 138** (6,8x5,5 m) tultiin lännestä Burtzin porttikongista (kartta 2 ja kuvat 35-36). Länsiseinän juurella lattia oli poistettu 45 cm leveydeltä lattian alapuoliseen sähkön ym suojaputkikasaan saakka. Sen itäpuolelta oli poistettu lattian ylimpiä päällystekerroksia noin yhden metrin leveydeltä. Tämän tila ainoa Burtzin 1. kerroksen tila, jossa lattiaa ei purettu kokonaan.

Tällä puretulla alueella alimpana oli esillä sähköputkien korkeudella uudempi ponttilautalattia. Laudat olivat N-S -suunnassa (laudat 19x5 cm). Idempänä ponttilaudoituksen yläpuolisia lattian pinnoitteita oli poistettu tietyltä leveydeltä. Alueen itäleikkauksesta havaittiin että ponttilautojen päällä oli huopa, lattiamatto ja kaksi levykerrosta, joiden yhteispaksuus oli 2 cm. Päällä oli 2,5 cm ponttilautaa ja 2 cm levyä, jonka yläpinnalla näkyi neliömäisistä (muovi?)laatoista (25x25 cm) jääneet jäljet. Tämän päällä on todennäköisesti ollut vielä uudempi yhtenäinen muovimatto kuten oli ollut aiemmissa tiloissa. Tilan kaakkoiskulmassa lattia oli myös pienellä alueella purettu, mutta muuten tilan lattiaa ei ollut tarkoitus purkaa. Lattia oli mitattaessa korkeudella 5.64 m mpy poistettujen lattiapinnoitteiden alapinnan korkeudella. Päällä on ollut ainakin 7 cm lattiamattoja ym eli lattia on ollut korkeudella 5.71 m mpy. Suunnitelmakartoissa tilan korkeudeksi on merkitty n. 5.70 m mpy.

Burtz, tila 138. Tilan länsireunassa lattiaa purettiin enemmän. Kuvaussuunta S. 8.5.2015.

Tila 139 (3,1x5,6 m) sijaitsi edellisen itäpuolella (kartta 2 ja kuvat 37-38). Lattia sijaitsi samalla korkeudella kuin edellinen tila. Lattiapinnalla oli edellisen tilan kaltaiset neliömäiset jäljet poistetuista lattialaatoista. Päällä on saattanut olla vielä yhtenäinen muovimatto. Tilasta johti portaat, kaksi askelta, korkeammalla sijaitsevaan tilaan 135. Tilan Aleksanterinkadun puoleinen ikkuna muutettiin oviaukoksi.

Burtz, tila 139. Tilan ikkuna Aleksanterinkadulle avattiin oviaukoksi. Kuvaussuunta NE. 8.5.2015.

Tila 135 (5,1x5,6 m) sijaitsi edellisen eteläpuolella Burtzin pihan puolella (kartta 2 ja kuvat 39-45). Vanha lautalattia oli poistettu valvonnan alkaessa. Laudat olivat kooltansa 4x16-22 cm. Ne olivat 10 cm lattialistan yläpinnan alapuolella. Lattialistat olivat 7 ja 10 cm korkeita. Lattia oli korkeudella 5,90 m mpy.

Lattialautojen alla oli kuusi vanhaa W-E – suuntaista lattiavasaa ja pari lankuista tehtyä, jotka kaikki näyttivät olevan maavaraisia. Vanhat lattiavasat olivat kooltansa 18-20 x 14 cm. Lattiavasat olivat korkeudella 5.85-5.89 m mpy. Hirret sahattiin poikki, jolloin osan itäpäät jäivät sähkökaapin alle. Ainakaan länsipäässä hirret eivät menneet seinän sisään tai alla ollut tukirakennetta.

Burtz, tila 135. Lattian alapuolista täyttömaata poistetaan. W-E – suuntaisen kellarin holvin korkein kohta on saavutettu. Kuvaussuunta S. 6.5.2015.

Hirsien yläpinnasta alas alkoivat Hellenius-Burtzin kaltaiset täyttömaat. Hiekkakerros sisälsi tiilipaloja, laastipaloja, hiiltä ja puusilppua. Kellarin holvikatto oli 40-45 cm lattiavasojen yläpinnan alapuolella tilan keskiosassa. Sen korkein kohta oli korkeudella 5.46 m mpy. Pohjois- ja eteläreunalla kaivettiin täyttömaata pois noin 60 cm.

Lattialautojen alla oli vanhoja sähköputkia runsaasti. Osalle oli sahattu lattiavasoihin urat. Tilan kaakkoisosassa oli sisäpihalle johtavan kellariaukon tiiliholvin yläpinta esillä, jonka työmiehet rikkoivat vahingossa. Se korjattiin. Se oli kooltansa 150 x 50 cm.

Korkeutta oli esillä 4 tiilikertaa eli noin 40 cm. Sen tiilet olivat kooltansa 24x14x6-7 cm. Rakenteen yläpinta oli 23 cm lattialistan alapuolella. Reiästä näki sisään. Kapeassa tilassa oli pohjoispuolella kellarin uudempi vaaleista harkoista tehty seinä ja eteläpuolella alkuperäinen tiiliseinä.

Länsiseinän tiilet olivat kooltansa 12-14x6-7 cm lattian alla. Muuraus oli heikkolaatuista. Tilan länsi- ja eteläseiniin lattian alle tehtiin isoja aukkoja.

Tilaa laitettiin uudet sorat ja vanha lattialaudoitus palautettiin lopuksi.

Edellisen länsipuolella oli pieni välitila ennen suurempaan **tilaa 136** (5,6x4,6 m), jonka lattia oli piirustusten mukaan kaakkoiskulmassa korkeudella 5,67 m mpy (kartta 2 ja kuvat 47-57). Sen länsikulmassa oli viimeksi ollut wc. Kohdalla oli betonilattia/-perustus (5.57 m mpy) ja runsaasti lattian alapuolisia putkia. Tilan kaakkoisnurkassa oli pieni epämääräinen tiilitaso korkeudella 5.56 m mpy. Kyseessä oli vanha lämmitysuunin perustus. Yhdessä tiilessä oli leima ”STENSVIK”. Tilan länsireunalla oli jälleen sähköputkien vyöhyke.

Tilan muissa osissa oli W-E – suuntaisia lattiavasoja (lev. n. 19 cm), joita oli ensimmäisellä valvontahetkellä esillä tilan eteläosassa viisi kappaletta. Niitä paljastui lisää pohjoisosaa avattaessa. Päällä oli ponttilautalattia korkeudella 5.72 m mpy (11x4,5 cm), joka oli 15 cm lattialistan alapuolella. Lautojen pinnalla näkyi huopaa ja ennen valvontaa päällä oli ollut ainakin lastulevyt ja muovilattia. Lattian alla oli tyypillistä täyttömaata. Alimpana oli W-E – suuntainen kellariholvin yläpinta, jossa oli musta pinnoite. Kyseessä oli myrkyllinen kreosiitti eli kivihiilipiki, joka poistettiin asianmukaisesti ennen holvin peittämistä soralla. Holvi oli vain parikymmentä senttiä lattian alapuolella korkeimmalla osallaan (5.44 m mpy). Keskellä holvi oli 15 cm ja etelässä 65 cm lattiavasan yläpinnan (5.56 m mpy) alapuolella. Tilan kaakkoisosassa oli kellariaukon holvin yläpinta.

Burtz, tila 136. Lattialaudat on poistettu tilasta, jolloin lattiavasta ovat paljastuneet. Kuvaussuunta SE. 8.5.2015.

Tila tyhjennettiin suurimmaksi osaksi ennen kuin se täytettiin soralla. Tilan lounaisnurkan ikkuna avattiin oviaukoksi, joka johti pihalle tehtyyn laajennusosaan.

Burtzin tiloissa lattioita ei avattu kadun puoleisissa tiloissa vaan ainoastaan sisäpihan puoleisissa tiloissa. Puulattioiden alla oli melko yhtenäinen tiilimurskaa, laastia, hiiltä ja

puusilppua sisältävä hiekkakerros ennen kellareiden tiiliholveja. Kerroksia oli kaiveltu myöhempien putkitusten ym. takia. Niistä ei tullut valvontakäyntien aikana materiaalia, jonka perusteella kerroksen ajoitus olisi saatu varmaksi. Todennäköisesti koostumuksen perusteella kyseessä on rakennuksen rakentamisen aikainen hiekkamassa, joka on tuotu jostain lähistöltä. Kerrokset olivat samanlaisia kuin Hellenius-Burtzin tiloissa.

5.4 Bock, 1. krs

Kahvila Röntgenille kunnostettiin Burtzin päärakennuksen itäosan ja pihan laajennusosan lisäksi Bockin länsisiiven 1. kerrokseen tiloja. Siiven pohjoisosassa toimi ennen remonttia kampaamo, jonka ovi ja portaat olivat sijainneet Burtzin pihan koillisnurkassa. Siiven eteläosassa oli ollut sosiaalitiloja. Bockin länsisiipi on rakennettu 1810-luvulla. Sen kohdalla oli vielä 1800-luvun alussa puurakennus. Vuonna 1903 nykyisen siiven itäpuolelle Bockin pihalle oli rakennettu yksikerroksinen lisäosa, joka oli purettu 1980-luvun korjauksissa. Näiden rakennustöiden vuoksi länsisiivessä oli tehty suuria muutoksia kuten väliseinien purkuja ja rakentamisia ja ulkoseinien ikkuna- ja oviaukkojen muutoksia.

Tilojen lattioiden alaisia töitä valvottiin pääasiallisesti välillä huhtikuun loppu – kesäkuun alku 2015.

Tila 129 (kartta 2 ja kuvat 58-79) oli kooltansa 6,7 x 8,6 m ja se sijaitsi siiven pohjoispäässä. Tilan lattia sijaitsi korkeudella 5.48 m mpy kun ylimmät lattian pintakerrokset oli jo purettu. Esillä oli uudempi W-E -suuntainen ponttilaudoitus (10x4 cm), jonka pinta laski etelään (5.48-5.44 m mpy). Sen päältä purettiin valvonnan alkaessa 2 cm paksua lastulevykerrosta, jonka päällä oli ollut ainakin muovinen lattiamatto. Mitatun lautalattian päällä on ollut siis ainakin kolme cm lattiapäällysteitä. Siiven kohdalla Burtzin piha oli ennen remonttia korkeudella 4.97-5.29 m mpy ja Bockin piha 4.77-4.94 m mpy . Pihapinnat nousivat pohjoiseen.

Bock, tila 129. Tila katossa olevien rakenteiden ja lattiapinnoitteiden purun aikana. Kuvaussuunta N. 29.4.2015.

Lattialautojen alla oli noin 45 cm välein yksitoista N-S – suuntaista useista puuosista koostuvaa lattiavasaa, joiden yläpinnat olivat keskimäärin korkeudella 5.43 m mpy. Tilan keskellä oli W-E – suuntainen kiviseinä (5.15 m mpy), jonka yläpinnalla oli tiiliä 2-3

kerrosta (5.36 m mpy). Lattiavasat olivat kivirakenteen päällä tiilien lomissa. Lattiavasat katkesivat kiviperustuksen kohdalla. Kivimuuria oli esillä eteläpuolella lattian alla 170 cm:n korkeudelta. Pohjoispuolella täyttömaa tuli hirsien yläpintaan saakka. Tämän muurin alaosan kivien (80x60 cm) saumat oli betonoitu kunnolla jossakin myöhemmässä korjausvaiheessa. Yläosan kivet olivat käytännössä vain ladottuja. Kyseessä oli vuonna 1903 puretun tiiliseinän ja sen kiviperustuksen jäännökset. Kiviperustus oli irrallinen länsiseinästä.

Bock, tila 129. Lattiatäytteet on poistettu. Lattiavasoissa oli lankuista tehdyt korotusosat. Vasojen alla näkyy lankkuja, joiden varassa oli lattian alapohjan laudoitus. Kuvan alareunassa on W-E –suuntainen kiviperustus, jonka kohdalla on ollut vuonna 1903 purettu seinä. Sen pohjoispuolella oli lattian alla maata ja eteläpuolella tyhjä tila, jossa oli kasoina rakennusjätettä.. Kuvaussuunta S. 19.5.2015.

Tilan pohjoisseinän vieressä oli lautalattian tasolla 115 cm leveä betonivyöhyke, jonka sisältä lattiavasat löytyivät myöhemmässä vaiheessa. Pohjoisseinän vieressä oli 15 cm leveä lauta, jonka alla oli sähköputki. Betonikerrosta purettaessa hiukan hirsien yläpinnan alapuolelta tuli esiin tasainen pinta, jonka pinnalla oli kreosiittipinnoite. Tämä kerros ulottui lopulta etelään poikittaiseen perustusmuuriin saakka. Lattiavasat ja niiden välinen kova pinnoite poistettiin asianmukaisesti. Niiden ja lattiavasojen alla olevaa täyttömaata (hiekka, tiilipaloja, puusälää ym) poistettiin tarvittava määrä. Tilalle laitettiin soraa ja yläosaan styrox-levyjä.

Isoista kivistä tehdyn poikittaisen kiviperustusmuurin eteläpuolella oli lukuisilla lisäpaloilla varustetut lattiavasat. Hirsien alaosasta ulkoni pitkittäiset laudat, joiden varassa oli lyhyistä laudoista tehty alapohja. Vanhojen hirsien (lev. 18-20, korkeus 21-24 cm) päällä oli pienempi hirsi ja sen toisessa reunassa hiukan ylemmäksi menevä lankku korotuspaloina. Niiden yhteiskorkeus oli 36 cm. Hirsien välissä eli lattian ja alapohjan välissä oli pölyävää maatäytettä, mutta se oli erilaista kuin Helleniuksen ja Burtzin tiloissa.

Eteläpuoliskon lattian alapohjan alla oli tyhjää tilaa enimmillään noin 180 cm. Tilassa oli runsaasti tiiliä ja muuta rakennusmateriaalia, ilmeisesti vuoden 1903 tai 1980-luvun korjauksista, joten tyhjä tila oli useimmiten matalampi. Itäsivulla tyhjää tilaa oli 90 cm.

Tilan lounaisnurkassa oli järeistä kivistä tehty viisto kiviperustus (5.06 m mpy), jonka kivien välit oli ulkoseinissä saumattu myöhemmin koko korkeudelta. Se alkoi heti eteläseinän oven länsipuolelta ja ulottui lännessä länsiseinän kohdalla eteläseinästä 3,6 metriä pohjoiseen (4,6 x 3,1). Tämä perustus oli irrallinen länsiseinän kiviperustasta, jonka saumoja oli myös betonoitu. Lattiavasat olivat tämän rakenteen päällä.

Rakennusselvityksessä lounaisnurkkaan on merkitty lämmitysuuni. Alun perin tila on ollut keittiö, joten perustus on todennäköisesti keittiöuunien perustus.

Bock, tila 129. Tilan pohjoisosa. Vasemmalla on ilmeisesti lounaiskulman uuninperustus, taustalla rakennuksen länsiseinän perustus ja oikealla tilan keskiosan W-E –suuntainen seinänperustus. Kuvaussuunta W. 19.5.2015.

Eteläseinän itäpäässä uuninperustuksen itäpuolella kiviseinässä oli aukko. Tässä oli yläosassa 30 cm korkea tiiliholvi (lev. 190 cm). Holvin alapinta oli keskellä korkeudella 4.86 m mpy. Holvin alla ollut aukko oli suljettu alun perin tai myöhemmin tiilillä. Se oli nyt 90 cm leveydeltä osittain rikottu, mahdollisesti aikaisemman korjauksen yhteydessä. Holvin tiilien koot olivat noin 27-28 x 14-14,5 x 7-7,5 cm. Kellarin irtotiilet olivat samankokoisia.

Bock, tila 129. Tilan eteläpuoliskon alapuolisen tilan itäosa. Eteläseinän itäpäässä oli tiiliseinä kiviperustuksen sijasta. Tiiliholvin alapuolinen tiiliseinä on rikottu myöhemmissä korjauksissa. Kuvaussuunta S. 19.5.2015.

Itäseinässä, jossa ei ollut betonia kivien välissä, oli heti lattian alla kaksi pientä kellariaukkoja pihalle, mutta ne oli suljettu sisäosissaan tiilillä. Pohjoinen aukko oli 42 cm leveä ja 39 cm korkea. Sen lattiassa, kuten muissakin vastaavissa, oli yksi tiilikerros, seinissä kolme tiilikertaa ja holvissa kahdeksan. Tiilet olivat kooltansa 28x14x7 cm. Aukko lähti kohoamaan itään päin kohti Bockin pihan tasoa. Holvin alapinta oli noin 30 cm lattian alapuolella. Aukon lattia oli 68 cm lattian alapuolella eli korkeudella 4,81 m mpy. Yläosa holvista jäi lattiavasan taakse. Eteläisempi aukko oli 35 cm leveä, 26 cm korkea ja 75 cm syvä. Tiiliä oli seinässä kaksi ja holvissa kuusi. Holvin alapinta oli 35 cm lattiavasan yläpinnan alapuolella ja aukon lattia 61 cm eli korkeudella 4.86 m mpy.

Holvin yläpinta oli lattiavasan takana. Bockin piha oli aukkojen kohdalla korkeudella 4.86-4.90 m mpy.

Aukot ovat oleet auki alunperin Bockin pihalle. Niiden edessä on ollut 1903-1985 rakennus. Aukot on suljettu lisärakennuksen teon aikana tai sen purkamisen aikana. Nyt ulkopuolella paljaassa kivijalassa niistä ei ole merkkejä.

Bock, tila 129. Tilan itäseinän perustuksen pohjoisempi aukko lattian purun jälkeen. Kuvaussuunta E. 20.5.2015.

Eteläpuoliskon lattiavasat katkaistiin ja poistettiin myöhemmin kokonaan ja niiden alapuolinen tila täytettiin osittaisen tyhjennyksen jälkeen ensiksi soralla. Yläosaan laitettiin paksuja styrox-levyjä useaan kerrokseen.

Tilan luoteisnurkan ikkuna, entinen oviaukko, avattiin oviaukoksi kuten myös tilan kaakkoiskulman ikkuna, jossa oli ollut myös aiemmin oviaukko. Samoin eteläseinään tuli uusi oviaukko Burtzin pihan puoleiseen tilaan.

Tila 130 (kartta 2 ja kuvat 80-87) sijaitsi edellisen tilan eteläpuolella Bockin pihan puoleisessa osassa. Se oli 2,1x6 metrin kokoinen tila. Tilassa oli valvonnan alkaessa samanlainen lautalattia kuin edellisessä tilassa. Se oli myös samalla tasolla (5.49 m mpy). Lattian päältä oli todennäköisesti poistettu ennen valvontaa lastulevy ja muovimatto kuten edellisestä tilasta. Lattialautojen alla oli uudemmat N-S – suuntaiset lankut ja niiden välissä täyttömaita ja sahanpurua. Myöhemmin havaittiin että lankkujen alla oli jälleen kunnon vanhat lattiavasat (lev 16-18, korkeus 20-21 cm). Huoneen puolivälissä oli W-E -suuntainen kivinen seinäperustus, jonka pinnalla oli tiiliseinän jäännökset. Sen tiilet olivat kooltansa 29x14x7 cm. Yläpuolinen seinä on purettu vuoden 1903 muutostöissä.

***Kuva 82**. Bock, tila 130. Lattiavasat on poistettu ja alapuolisia täyttömaita on poistettu. Sahattuja lattiavasoja näkyy taustalla kaapin alla. Keskellä kuvaa näkyy vuonna 1903 puretun seinän kiviperustus. Kuvaussuunta S. 19.5.2015.*

Ulkoseinässä oli kaksi pientä tiiliaukkoa, joista pohjoinen oli aukon keskellä 33 cm leveä ja 27 cm korkea. Toinen oli 40 cm leveä ja 53 cm korkea. Niiden tiiliholvin yläpinta oli noin 15 cm lattiapinnan alapuolella. Tiilet olivat kooltansa 28x14x7x cm. Aukot olivat 65 cm syviä. Aukot oli suljettu perällä tiilillä epämääräisesti. Pohjoisen aukon lattia oli korkeudella 4.93 ja eteläinen 4.67 m mpy. Ne ovat johtaneet Bockin pihalle, mutta nyt paljaassa kivijalassa ei näkynyt merkkejä niistä. Aukot on peitetty taitavasti kivillä.

Länsiseinällä oli kaksi isoa poikittaisen kiviperustuksen erottamaa tiiliholvia, joiden alla oli holvin muotoinen laudoitus ja alla aukon sulkeva vaakalaudoitus (10 x 2,5 cm). Suorat ja kapeat laudat olivat uudehkoja. Kaaren tiilet olivat kooltansa 27x7 cm. Näidenkin holvikaarien yläpinnat olivat 15 cm lattian alapuolella. Yläpuolinen seinä on tehty vuonna 1903.

Tila tyhjennettiin suurimmaksi osaksi ja täytettiin soralla. Pinnalle valettiin ainakin osaa tilaa betonia ennen styrox-kerrosta ja varsinaista betonilattiaa.

Bock, tila 130. Tilan länsiseinän pohjoisempi tiilikaari, jonka alla näkyy laudoitus. Kuvaussuunta SW. 19.5.2015.

Tila 131 (4,5 x 6,1 m) sijaitsi edellisen länsipuolella (kartta 2 ja kuvat 88-95). Sinne oli kaksi käyntiä edellisestä tilasta. Niiden välinen seinä oli tehty vuonna 1903. Tilan pohjoisseinään tilaan 129 tehtiin uusi oviaukko.

Tässä tilassa oli epämääräinen erilaisista laudoista tehty W-E – suuntainen lattialaudoitus. Sen päällä oli ollut lastulevykerros ja muovimatto, jotka oli jo poistettu valvonnan alkaessa. Pohjoisessa oli yhtenäisempi alue, joka koostui 22 cm leveistä laudoista (5.45 m mpy). Keskellä tilaa harvan lattialaudoituksen alla oli lattiavasojen alareunassa kiinni olevaa laudoista tehtyyn alapohjaan saakka kevytsoraa, sähköputkia ja putkia, mutta muualla oli hiekkaa, rakennusjätettä ja puusälää. Lautoja on irrotettu ja sahattu. Eteläosassa lauta-alapohjan päälle oli asetettu vanerilevyjä ja/tai pahvia eli kohtaa on muutettu ilmeisesti 1980-luvulla.

Bock, tila 131. Tilan keskellä lattian alla oli putkia N-S –suunnassa ja tällä kohdalla oli epämääräistä laudoitusta. Kuvaussuunta N. 8.5.2015.

Lattian alla oli seitsemän N-S – suuntaista lattiavasaa (pohjoisosassa 5.40 m mpy), joiden päällä oli vielä osassa lattiaa lankkuja korotuspaloina. Lattiavasat olivat tilan keskiosassa edellisen tilan W-E – suuntaisen kiviperustuksen ja tiiliseinän jäännöksien päällä (5.16 m mpy). Noin 100-120 cm leveän poikittaisen perustuksen pohjoispäässä oli tiilikaari. Sen alapuoli oli muurattu tiilillä umpeen. Lattiavasat olivat 35-50 cm seinistä sisäänpäin tulevien kivi- ja tiiliperustuksien päällä etelässä ja pohjoisessa.

Perustuksen länsipäässä länsiseinän vieressä oli tiililevennys (kaksi tiilikerrosta, 130x75 cm). Alempana poikittaisen kiviperustuksen eteläpuolella tiilinen rakenne (8 tiilikerrosta) leveni W-E -suunnassa 105 cm levyiseksi ja etelään perustusmuurista 60 cm. Rakenteen keskellä on ollut vuonna 1903 purettu seinä, jonka molemmilla puolilla on ollut lämmitysuunit.

Bock, tila 131. Tilan keskiosan W-E-suuntainen kiviperustus, jonka länsipäässä oli lämmitysuunin perustuksen jäännökset. Kuvaussuunta N. 29.5.2015.

Pohjoisosassa lattiavasan pinnasta 160 cm (3.49 m mpy) ja eteläosassa 116 cm (4.30 mpy) alaspäin oli tyhjää tilaa. Pohjalla oli vaihtelevasti rakennusjätettä. Pohjoisessa oli ilmeisesti kova savilattia, joka oli halkeillut. Pohjoisemman puoliskon kaakkoiskulmassa oli puuvanteinen puutynnyri ja puolikas puutynnyri. Ensimmäinen oli täynnä rakennusjätettä. Tynnyrit voivat liittyä rakennuksen vuoden 1903 muutostöihin. Tynnyrit jäivät rakennustyömaalle edelleen toimitettavaksi.

Bock, tila 131. Tilan jakavan W-E –suuntaisen seinäperustuksen pohjoispuolella (seinä yläpuolelta purettu 1903) ja itäseinän kulmassa oli yksi kokonainen puutynnyri ja yksi puolikas. Kuvaussuunta E. 21.5.2015.

Tila täytettiin soralla.

Tilassa 132 (käsittää myös tilat 133, 133a ja 134, yhteensä 3,3 x 5,9 m) oli ennen remonttia wc- ja sosiaalitiloja (kartta 2 ja kuvat 86-101). Tila sijaitsi Bockin kapeammassa eteläosassa. Sen eteläpuolella oli vielä tila P006, jossa oli uloskäynti pihalle ja kierreportaat ylös. Siellä ei tehty lattianavauksia ainakaan valvonnan aikana.

Tilassa 132 betonilattia leikattiin neliöiksi ja palat poistettiin. Paloissa ei näkynyt raudoituksia. Niiden alta tuli yhtenäinen hiekkakerros, jossa oli hiukan tiilipaloja ym. Lattia oli ollut korkeudella 5.48 m mpy seinäpinnoista tehdyn havainnon mukaan. Lattiabetonin (15-16 cm) alla oli ollut paksu styrox (7 cm) ennen yhtenäistä hiekkakerrosta. Yhtenäinen täyttöhiekka oli korkeudella 4.89 m mpy, johon korkeuteen kaivaminen loppui. Kerroksen pinta oli samalla korkeudella kuin Burtzin piha ennen remonttia. Lattiarakenteita ja hiekkaa poistettiin noin 55-60 cm.

Bock, tila 132. Tilan itäosa- ja keskiosan eteläpuoli on kaivettu tavoitesyvyyteen. Pohjalla oli yhtenäistä täyttöhiekkaa. Kuvaussuunta ESE. 13.5.2015.

Tilan koilliskulmassa oli kivikasa, joka oli kooltansa 180 x 80 cm. Joukossa oli myös tiiliä. Sen pinta oli korkeudella 5.23 m mpy. Se oli noin 25 cm lattiatason alapuolella. Rakennusselvityksessä kohtaan ei ole merkitty uunia.

Rakennusselvityksessä tilan eteläseinän edessä on ollut poikittainen seinä, joka on purettu 1903. Siitä ei ollut tasossa kuitenkaan mitään merkkejä kaivaussyvyydellä.

Tila täytettiin aluksi soralla.

Bockin länsisiiven valvonnassa ei tullut mitään tätä rakennusta vanhempaan viittaavia kerroksia, löytöjä tai rakennusjäännöksiä. Rakennuksessa on tehty vuonna 1903 isoja muutoksia, joista oli merkkejä paljonkin. 1980-luvun muutoksia on myös joukossa. Lattian alapuoliset kerrokset ja välipohjien täyttömaat olivat erilaisia kuin edellisissä tiloissa.

5.5 Burtz, kellari

Burtzin **kellaritilaan B006** (4,75 x 9,5 m) alettiin rakentaa ravintola Savotan sosiaalitiloja syyskuussa 2014 (kartta 3 ja kuvat 102-105). Se sijaitsi Burtzin itäosassa pihan puoleisessa osassa. Kellariin tultiin Burtzin porttikäytävän länsipuolella olevan portaikon kautta. Kellaritilan itäseinässä oli oviaukko Bockin kellareiden puolelle.

Burtzin kellari, B006. Betonilattia on purettu ravintola Savotan uusien sosiaalitilojen rakentamisen takia. Latta sijaitsee koekuopan, havaintopiste Burtzin kellari 1, kohdalla. Kuvaussuunta E. 18.9.2014.

Tilan 7 cm paksu raudoitettu betonilattia poistettiin (2.73-2.77 m mpy). Tilan itäosaan tehtiin aluksi 1x1 metrin kokoinen koekuoppa, havaintopiste **Burtzin kellari 1**. Se sijaitsi 1,1 m eteläseinästä ja 1,5 m itäseinästä. Betonikerroksen alla oli muutama sentti hieman harmahtavaa sekoittunutta hiekkaa ja sen alla 80 cm syväksi kaivetun koekuopan yläosassa hyvin irtonaista puhdasta luonnollista hiekkaa. Tämän vuoksi koekuopan yläosan seinät valuivat koekuoppaan. Koekuoppa kaivettiin kapeampana syvemmälle, jossa hiekka oli kiinteämpää. Tällä varmistettiin kerrosten luonnollisuus.

Kellaritilassa ei ollut viitteitä nykyistä rakennusta vanhemmista kerrostumista tai rakenteista vaan lattian alla alkoi heti luonnollinen hiekka.

5.6 Bock, kellari

Bockin **kellaritilan B022** länsipuolisko (5 x 6,1 m) muutettiin kahvila Röntgenin sosiaalitiloiksi (kartta 3 ja kuvat 106-122). Se sijaitsi Bockin keskiosassa Aleksanterinkadun puoleisessa osassa. Työtä valvottiin lattioiden avaamisen aikaan toukokuussa 2015. Suunnitelmakarttojen pohjakaavat eivät vastanneet täällä todellisuutta. Tila oli N-W – suunnassa huomattavasti leveämpi (4 m vs. 6 m). Tilan itäpäässä oli työmaanaikainen seinä, jolloin kellari oli W-E – suunnassa 8,15 metriä pitkä.

Bockin kellari, B022. Tilan länsiosassa puretaan betonilattiaa kahvila Röntgenin uusien sosiaalitilojen rakentamisen takia. Kuvaussuunta W. 22.5.2015.

Tilan länsiosasta purettiin noin 12 cm paksu betonilattia, jonka pinta oli korkeudella 2.82 m mpy. Sen alla oli kova sekoittunut ruskea hiekka, jossa oli seassa kiviä ja tiiliä. Bockin piha sijaitsi pohjoispäässään korkeudella 4.89-4.94 m mpy ja Aleksanterinkatu katuradan kohdalla korkeudella 5.2 m mpy.

Betonilattian alapuolisten kerrosten selvittämiseksi tehtiin koepisto, havaintopiste **Bock kellari 1**, 4,0 metriä länsiseinästä itään ja 2 metriä pohjoisseinästä etelään. Poistettu kellarilattia oli sijainnut kohdassa korkeudella 2.82 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 1.89 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 2.11 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 1:

-93	betonilattian pinta (paksuus n. 12 cm, poistettu)
78-83	tummanruskea hiekka
71-78	kellertävä hiekka
32-71	harmaa hiekka, tiiltä, kiviä, laastia
22-32	laastinen hiekka
0-22	puhdas hiekka (muuttuu pohjalla kiinteämmäksi)

Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 1. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Toinen koepisto, havaintopiste **Bock kellari 2**, tehtiin 0,75 metriä länsiseinästä ja 2 metriä pohjoisseinästä. Poistettu kellarilattia oli sijainnut kohdassa korkeudella 2.82 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 1.88 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 1.99 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 2:

-94	betonilattian pinta (paksuus n. 12 cm, poistettu)
71-80	ruskea likainen hiekka
46-71	likainen vaalea hiekka
~45	tumma raita, maatunutta org. ainesta
15-45	hiekka, likainen
11-15	tumma harmaa hiekka
0-11	puhdas hiekka

Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 2. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

N-S – suuntaisen itäleikkauksen seinämästä tehtiin havaintoja havaintopiste **Bock kellari 3**:na. Se sijaitsi eteläseinästä 1,2 metriä pohjoiseen. Säilynyt lattia oli korkeudella 2.82 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 2.31 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 2.46 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 3:

39-51	lattiabetoni
32-39	karkea oranssinsävyinen hiekka
15-32	ruskea hiekka, sis. tiiliä, kiviä
0-15	puhdas hiekka

Bockin kellari, B022. Lähikuva avatun alueen eteläprofiilin eteläosasta havaintopisteessä Bockin kellari 3. Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Tämän havaintopisteen eteläpuolella, alueella joka suunnitelmakartoissa on virheellisesti seinänä, oli pienellä alueella 33-35 cm lattian alapuolella 30-50 cm läpimittaisia kiviä. Täältä löytyi vihreänruskeaa lasipullojen paloja (mm. kaulapala, jossa korkkikorkki kiinni), kaakelia, punasavea ja eläinten luita. Löydöt eivät olleet kovinkaan vanhoja ja niitä ei otettu talteen. Muualta ei tullut löytöjä.

Bockin kellari, B022. Esinelöytöjä avatun alueen kaakkoisosasta. 25.5.2015.

Tilaa syvennettiin lattiapinnasta noin 40-50 cm, jonka jälkeen laitettiin soraa ja styrox—levyjä. Niiden sisään laitettiin putket ja päälle betoniraudoitettu lattia.

Kellarin betonilattian alla luoteiskulman koepistoissa oli sekoittuneita maita 60-70 cm ja kaakkoisosassa 25 cm ennen puhdasta hiekkaa. Jälkimmäisen vieressä oli isoja kiviä pohjalla. Kerrokset vaikuttivat liittyvän nykyiseen rakennukseen.

Edellisestä tilasta johti **käytävä P007** ensin etelään, jota kautta päästiin Bockin pihalle. Tästä lähti käytävät länteen ja itään. Käytävän P007:n pohjoisosan ja länteen lähtevän **käytävän B020** lattiaan tehtiin noin 40 cm leveä kaivanto, joka päättyi käytävän leveämmän keskiosan kohdalla. Tänne tehtiin 1 x 1,5 metrin kokoinen syvempi kaivonpaikka. Kohdassa oli ollut heti betonilattian alla läpimitaltaan 94 cm vanha betonirengas. Se oli esillä 45 cm korkeudelta. Kaivosta lähti vielä kapea kaivanto tilan kaakkoisnurkkaan.

Bockin kellari, P007 ja B020. Kapea ja matala putkikaivanto länteen johtavissa käytävissä. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kapean kaivannon seinämistä tehtiin neljästä kohtaa havaintoja. Kaivanto oli noin 30 cm syvä, mutta sitä syvennettiin havaintopisteiden kohdalla puhtaan hiekan esille saamiseksi. Betonilattia oli keskimäärin itäpäässä korkeudella 2.67 m mpy. Lattia laski hiukan länteen päin ollen korkeudella 2.60 m mpy.

Havaintopiste **Bock kellari 4** sijaitsi kaivannon itäpäässä eteläseinässä 0,7 metriä pohjoiseen käytävän eteläseinästä (valtuuston hissin konehuoneen pohjoisseinä B021) ja 0,5 metriä länteen itäseinästä. Lattia oli korkeudella noin 2.60 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 2.13 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 2.31 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 4:

39-49	betonilattia
24-39	soraa
18-24	tumma hiekka, org.
0-18	puhdas hiekka

Bockin kellari, P007. Havaintopiste Bockin kellari 4 kapean kaivannon itäpään eteläprofiilissa. Kuvaussuunta S. 25.5.2015.

Havaintopiste **Bock kellari 5** sijaitsi kapean kaivannon länsipään pohjoisseinässä 0,9 metriä pohjoiseen käytävän eteläseinästä (B021) ja 2,7 metriä länteen itäseinästä. Lattia oli korkeudella noin 2.67 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 2.06 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 2.24 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 5:

55-61	betonilattia
43-55	sora
26-43	ruskea läikikäs hiekka, hienohko, tuohta, tikkuja
18-26	tumma hiekka, org. ainesta
0-18	vaalea puhdas hiekka

Havaintopiste **Bock kellari 6** sijaitsi koilliseen menevän kaivannon pohjoispään länsiseinässä 1,0 metriä pohjoiseen eteläseinästä ja 0,9 metriä länteen valtuuston hissin konehuoneen länsiseinästä (B021). Lattia oli korkeudella noin 2.67 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 1.89 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 2.11 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 6:

70-78	betonilattia
54-70	tumma hiekka, tuohta
45-54	pelkkää laastia
22-45	hiekka, tiiltä, kiviä, laastia
0-22	puhdas hiekka

Havaintopiste **Bock kellari 7** oli kaivannon länsipään ison kuopan länsisivulla: Lattia oli korkeudella noin 2.67 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 0.99 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 1.99 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 7:

165-168 lattiabetoni
100-165 tiilimurskaa, kiviä, hiekkaa
0-100 puhdas hiekka

Havaintopiste **Bock kellari 8** oli kaivannon länsipään ison kuopan pohjoissivulla. Lattia oli korkeudella noin 2.67 m mpy. Havaintopisteen pohja oli korkeudella 0.99 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 2.54 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock kellari 8:

165-168 lattiabetoni
155-165 sekoittunut hiekka
0-155 puhdas hiekka

Bockin kellari, B020. Vanha kaivorengas on poistettu ja kohta on syvennetty. Havaintopiste Bockin kellari 7 sijaitsi latan kohdalla länsiprofiilissa ja havaintopiste Bockin kellari 8 oikealla pohjoisprofiilissa. Kuvaussuunta W. 1.6.2015.

Kellarikäytävän kerroksissa ei ollut nykyistä rakennusta vanhempia kerroksia ja puhdas hiekka tuli useasti nopeasti betonilattian alta. Havaintopisteistä ei tullut esinelöytöjä.

5.7 Burtz, piha

5.7.1 Yleiskuvaus

Burtzin pihan koilliskulmaan tuli kahvila Röntgenin 6,7 x 11 metrin kokoinen laajennusosa, joka museolle tulleiden suunnitelmien mukaan piti perustaa kevyesti. Seinien kohdalta piti kaivaa kevyen lasisen rakennuksen perustuksia varten kapealla alueella maata, mutta sisäpuolelle jäävistä maista piti poistaa vain vähäisesti uudempaa pintakerrosta. Työmaan aikana selvisi aiheittain, että lopulta kaikki maat puhtaaseen hiekkaan piti poistaa rakennuksen ja sen eteläpuolisen portaikon kohdalta. Samoin pihan korjaamisen laajuus tuli yllätyksenä. Pihan uusi pinta nousi vanhaan pintaan verrattaessa etelään päin mentäessä, joten siellä vanhoihin kerroksiin piti puuttua vähemmän. Työ ei käsittänyt kuitenkaan ainoastaan pihapinnan korkeuden muutosta ja uutta kiveystä vaan pihalle tuli yllättävän runsaasti erilaisia kaivoja, putkia, kaapeleita ja pihan eteläosaan vielä uusi iso puuistutuskuoppa.

Ennakko-arvioissa pihan eteläreunan portaikon ja luiskan kohta oletettiin tuhoutuneen korttelin pohjoisosan 1980-luvun korjauksessa edellisvuoden Helleniuksen pihan tutkimusten tulosten perusteella. Samoin ennakkokaavailuissa oletettiin varsinaisen pihan tuhoutuneen samalla tavoin kuin Helleniuksen ja Bockin pihat, joissa oli tullut aiempien vuosien tutkimuksissa erittäin vähän vanhempia kulttuurikerroksia ja ei yhtään kiinteätä rakennetta. Pihalla aiemmin tehdyistä rakennustöistä ei löytynyt arkistomateriaalia kuten asianlaita oli ollut myös Helleniuksen ja Bockin pihojen kohdalla. Tuhoutuneisuuden syinä olivat mm. aikaisemmat rakennustyöt, Burtzin pihalla 1800-luvun laaja puutarha pihan itäpuoliskon alueella, Petsamon purettu vankilarakennus pihan kaakkoisosassa ja 1980-luvun remontin työt; puuistutukset, uudet käytävät, valaistukset kaapeleineen ym.

Burtzin piha oli kooltansa 21 x 16 metriä. Piha kohosi pohjoiseen päin. Etelärajana oli alempana korkeudella 4.12 m mpy sijaitseva tasainen korttelin läpi menevä alapihan pohjoisreuna. Pari metriä leveän jyrkän etelärinteen jälkeen mukulakivetty ja käytävien kohdalla graniittilaatoitettu piha kohosi hitaasti korkeudelta 4.64 – 4.91 m mpy korkeuteen 5.20 m mpy pihan pohjoisosaan.

Burtzin piha. B020. Tilanne ennen rakennustöitä pihan länsiosassa. Keskellä on N-S –suuntainen graniittilaatoista tehty käytävä, jonka molemmilla puolilla on mukulakiveys. Vasemmalla on Sumppu, taustalla Burtz ja sen porttikongi. Kuvaussuunta N. 26.8.2014.

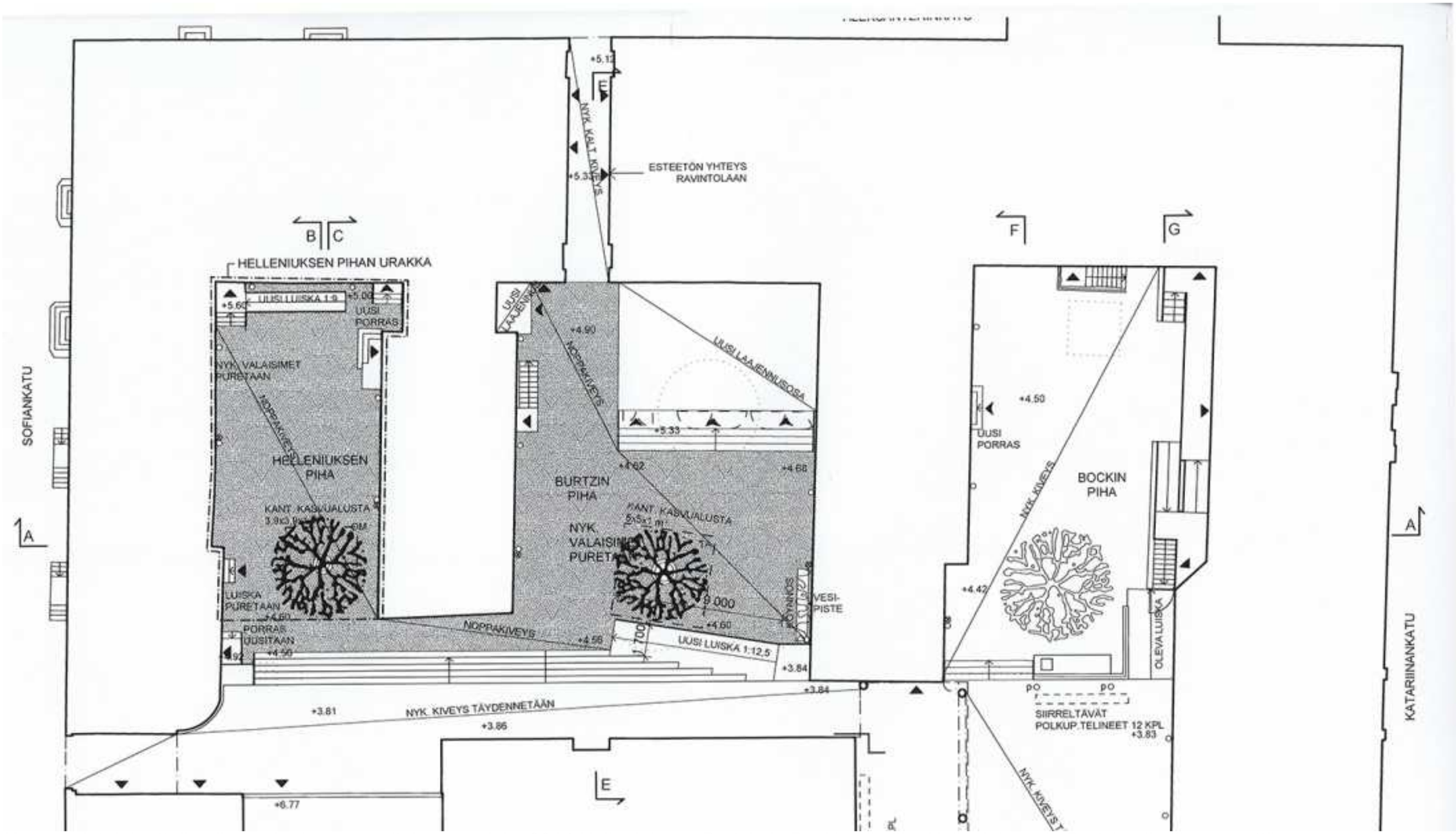

Kaupungintalokorttelin pihojen korjaussuunnitelma vuodelta 2014 Helleniuksen, Burtzin ja Bockin pihoille. Helleniuksen ja Burtzin pihoilla muutettiin korkeussuhteita ja pihakiveyksiä. Lisäksi tuli uusia portaita ja Burtzin pihalle kahvila Röntgenin laajennus. Kaikkien pihojen eteläreunaan tuli portaat ja Burtzin pihalle myös luiska. Vanhat puut poistettiin Helleniuksen ja Burtzin pihoilta. Kartan korkeudet ovat NN korkeusjärjestelmässä, joka on eri kuin tässä raportissa käytetty N2000 –järjestelmä. Kartta: ArkkitehditNRT.

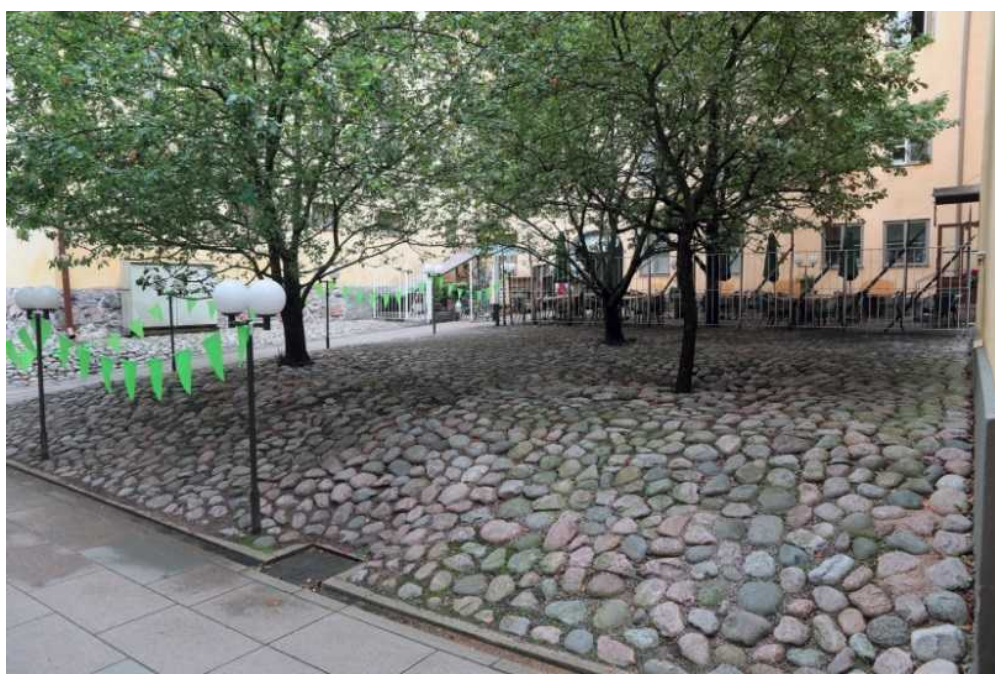

Burtzin piha. Tilanne ennen rakennustöitä. Pihan keski- ja itäpuoliskolla oli neljä koristepuuta mukulakiveyksen ympäröimänä. Mukulakiveys laski voimakkaasti pihan eteläreunassa laattakivetyllä alapihalle, joka ei kuulunut työmaa-alueeseen. Kuvaussuunta NW. 26.8.2014.

Pihan lounaiskulmasta Sumpun eteläpuolelta Helleniuksen läntiseen siipirakennukseen saakka (7,5 x 15,7) kuului myös urakka-alueeseen. Kohdalle tuli koko pihan leveydelle portaat. Sumppu ja Heleniuksen pihalta kapea itäreunan kaistale ovat kuuluneet Burtzin tonttiin. Loppu pihasta on ollut Helleniuksen tontin puolella. Tulevien portaiden kohta oletettiin tuhoutuneen kokonaan, sillä sen alla sijaitsi osittain autotalli.

Burtzin piha käytiin mittaamassa ja kuvaamassa elokuussa 2014 Helleniuksen pihan töiden yhteydessä (kartta 4 ja kuvat 133-141). Sivuilla 10-11 on kuvailu ja ARK-byroon raportin kartta pihan rakenteista.

Tammikuussa 2015 Burtzin pihan luoteiskulmaan Sumpun kapeamman osan eteen tehtiin pieni tuulikaappi. Arkeologeille ei oltu muistettu ilmoittaa töistä. Työmaan mukaan matalan valetun perustan kohdalla oli vain uudempaa soraa. Havainnot myöhemmin lähistöllä vahvistivat näitä tietoja (kuvat 142-143). Kohdalla oli ollut melko myöhään rakennettu portaikko jo aiemmin.

Burtzin pihan työt etenivät pääsääntöisesti pohjoisesta etelään useassa lohkossa. Arkeologit valvoivat rakennustöiden maankaivutöitä koko ajan kahdessa jaksossa touko-kesäkuussa ja elokuussa 2015.

Pihan kiveyksen purku alkoi 29.4.2015 pihan koillisnurkasta. Työmiehet keräsivät nupu-, noppa- ja laattakivet maasta pois käsin ja ne siirrettiin koneellisesti pois. Pihalle tehtiin eri kohtiin yhteensä kuusi keskimäärin 1 x 2 metrin kokoista kaivausaluetta, jotka kaivettiin yhteyskaivauksina yleensä silloisen pihakiveyksen laskuhiekan yläpinnasta lähtien puhtaaseen hiekkaan saakka.

Kolme sijoitettiin laajennusosan seinien kohdalle ja muut erilaisten syvemmälle kaivettavien kaivojen kohdille. Kaivausalueet selostetaan kaivausjärjestyksen mukaan. Kaivausalueet kaivettiin yhteyskaivauksena. Yhteydet saivat kaivauksen aikana yhteysnumerot. Niiden numerointia ei vaihdettu jälkitöissä, vaikka suuremmalla yhteysnumerolla nimetty todettiin nuoremmaksi kuin pienemmällä varustettu yhteys. Yhteydet kaivettiin käsin pelkoin. Maa-ainesta ei seulottu. Jokainen yhteys dokumentoitiin piirtämällä ja kuvaamalla. Kuopat täytettiin työturvallisuuden takia kaivamisen jälkeen.

Rajattujen kaivausalueiden jälkeen pihan pintakivien poiston jälkeen kaivettiin koneellisesti kivien yhteensä noin 30 cm paksu alapuolinen pintakivien laskuhiekkakerros, sen alla sijainneet multakerros, vaalea täyttöhiekkakerros ja palokerros syvemmältä paljastuneeseen vanhaan mukulakiveykseen saakka tietyillä lohkoilla. Lohkoista käytetään raportissa nimitystä **alueet 1-15** eli **A1-15.** Niiden rajat esitetään **kartalla 7**. Tämä pihakiveys puhdistettiin käsin ennen dokumentointia, jonka jälkeen sen alapuolinen noin 50-100 cm:n paksuinen eri maalaaduista koostuva kerros poistettiin koneellisesti puhtaaseen hiekkaa pienemmiltä lohkoilta. Lohkojen maaleikkaukset dokumentoitiin useilla täten muodostuneilla pitkillä N-S – ja W-E – suuntaisilla linjoilla.

Pihan pohjoisosassa oli yhdellä kertaa isompi vanha pihakiveysalue auki laajennusosan kohdalla. Etelään ja länteen päin mentäessä alueita avattiin kaapelikaivojen ja sadevesikaivojen ja kaapeli- ja putkikaivantojen kohdilta yhä pienempinä lohkoina, joiden kiveyksiä olivat rikkoneet vanhemmat kaapelilinjat ja puuistutuskuopat. Kiveys ja vanhat kerrokset loppuivat pihan eteläosassa 1980-luvun korjaustöiden takia (mm. purettu rakennus, autotalli). Osa pihan etelä- ja länsisivun kiveyksestä ja niiden alapuolisista kerroksista kuten myös avaamattomat kohdat säilyivät avattujen kaivantojen välissä.

Eri aikoina esillä olleet pihakiveykset on yhdistetty tasokarttoihin (kartat 5-7). Kartassa 6 on vain osa uusista kaapeleista ja putkista.

5.7.2 Yhteyskaivausalueet

Kaivausalue 1 (KA1)

Kaivausalue 1 eli **KA1** (kartat 5, 8 ja 9 ja kuvat 144-164) sijaitsi pihan koillisosassa. Sen keskipiste oli 6,5 metriä etelään päärungosta ja 2,5 metriä länteen Bockin länsisiivestä. Kaivausalue oli 2 x 1 metrin kokoinen N-S -suunnassa. Kaivausalue sijoitettiin kahvilan laajennusosan eteläseinän kohdalle. Heti sen länsipuolella oli iso puu, eteläpuolella metalliaita ja koillispuolella oli portaat Bockin länsisiipeen. Kohdalta oli poistettu tässä kohtaa pihan noppakiveys eli yhteys KA1:1 ja esillä oli kiveyksen vaalea laskuhiekka KA1:2. Kohdalla oli myös matala sadevesikouru. Kiveys on tehty 1980-luvun korjauksissa. Poistettu pihakiveys KA1:1 oli ollut korkeudella 5.08 m mpy kuopan pohjoisosassa. Kiveys laski vain muutamia senttimetrejä etelään päin.

Kiveyksestä ja laskuhiekasta tuli kirkkaan ikkunalasin pala ja kirkkaan uurrekoristelun lasiastian pala, jotka poistettiin löydöistä (Liite 6:3).

Burtzin piha, KA1, yhteys 2. Yhteys 2 oli vaalea noppakivien laskuhiekka ja yhteys 1 jo poistetut noppakivet. Kaivausalue sijaitsee kuvan keskellä vesikourun kohdalla. Kuvaussuunta S. 4.5.2015.

12-14 cm paksu vaalea pihakivien laskuhiekka KA1:2 oli korkeudella 4.94-4.99 m mpy. Korkeudet nousivat pohjoiseen päin. Poistetut kivet olivat sijainneet noin 7-10 cm korkeammalla. Alta tuli esiin kuopan keskellä korkeudella 4.79-4.89 m mpy 20-60 cm paksu multakerros KA1:3, jossa oli vaaleita hiekkalinssejä (kartta 8, kartoitustaso 3). Kyseessä oli 1800-luvun kartoissa näkyvän puutarhan multakerros. Kaivausalueen pohjois- ja eteläosissa oli paksummat kerrokset tätä kerrosta. Kyseessä saattoi olla puutarhan syvempiä istutuskuoppia.

Kivien laskuhiekasta ei tullut löytöjä, mutta KA1:3:ssa oli jo runsaammin esineistöä (KM 410120:19-35). Löytöinä tuli liitupiippujen koristelmattomia pesäkatkelmia 3 kpl. Yhden palan ulkopinta oli tulessa mustunut. Liitupiipun koristellussa varsikatkelmassa oli leimakoristeluna kaksi palloriviä, jossa toisessa oli toisella puolella kapea kohovyö ja toisessa molemmilla puolilla. Niiden välissä oli tunnistamattomaksi kulunut teksti (”O”) ja vinoviivoja. Koristelemattomia liitupiippujen varsikatkelmia oli 32 kpl, uudehkojen suolalasitettujen kivisavikeramiikkapullojen paloja 2 kpl, fajanssilautasten ja -kuppien eri osien paloja 21 kpl, posliiniastioiden paloja 5 kpl ja piiposliiniastioiden paloja 2 kpl. Toisen melko uudehkon piiposliiniastian paloja löydettiin myöhemmin vanhan pihakiveyksen yläpuolisista kerroksista muualtakin. Lisäksi tuli lyijylasitettujen ja koristeltujen ja lasittamattomien punasavivatien ja ruukkujen paloja 25 kpl, lasitetun levykaakelin pala, lasittamattomien kattotiilien paloja 5 kpl, eriväristen lasiastioiden ja –pullojen kylkipaloja 41 kpl ja kaulapala, vihertäviä ja kirkkaita ikkunalasien paloja 23 kpl, piipaloja 2 kp,l eläinten palamattomia luita 14 kpl ja hammas. Löydöistä poistettiin taottuja rautanauloja 3 kpl (Liite 6:4). Löydöt eivät ole kovin vanhoja, mutta eivät myös kovin uusia. Useimmat ovat ilmeisesti 1700-luvun lopun esineistöä.

Multakerroksen alla oli noin 10-16 cm paksu tasalaatuinen vaalea hiekka KA1:4 kuopan keskellä korkeudella 4.62 m mpy (kartta 8, kartoitustaso 4). Yhteyden pinnalla oli tiilipaloja. Yhteydestä tuli vain muutama löytö (KM 41020:36-38); posliiniastian, kupin, pala, lasitetun punasavivadin pala ja mahapullon pala.

Burtzin piha, KA1, yhteys 4 (taso 4). Yhteys 3 painui syvemmälle niin pohjois- kuin eteläpäässä. Kuvaussuunta N. 4.5.2015.

Yhteyden KA1:4 alta tuli korkeudella 4.56 m mpy esiin 2-10 cm paksu tumma multainen hiekka KA1:5 (kartta 8, kartoitustaso 5), jossa oli tiilimurskaa, nokea, laastipaloja ja paljon tulipalosta kärsineitä löytöjä (KM 41021:39-70), jotka olivat ratkaisevia yhteyksien ajoittamisessa (mm. liitupiipun pesä yhteyden pinnalla). Kerroksen pinta oli yhä keskellä korkeammalla kuin etelä- ja pohjoisreunassa. Kaivetut kuopat kaivausalueen päissä näkyivät tasossa ja myös profiileissa. Kerros painui kuoppien kohdalla syvemmälle. Kaivausalueen eteläisen kuopan pohjoispuolella oli W-E – suuntainen kapea kaivanto. Kyseiselle ilmiölle löytyi vastine myöhemmin alueilta A4 ja A5.

Yhteydet KA1:1-KA1:5 olivat kerroksia, jotka löytyivät kaikkialta pihalta. Lännessä ja pohjoisessa kerrokset menivät näiltä alueilta löydetyn vanhan pihakiveyksen päälle. Yhteys KA1:4 ajoitettiin löytöjen ja muiden havaintojen perusteella vuoden 1761 tulipalokerrokseksi. Sen yläpuolinen vaalea kerros KA1:3 oli tulipalon jälkeinen täyttökerros ja KA1:2 1800-luvun kartoissa näkyvän puutarhan multia, jonka paksuus vaihteli alueittain. Sitä on luultavasti poistettu uudempien pihatasoja tehtäessä.

Burtzin piha, KA1, yhteys 5 (taso 5). Vaalean hiekan alta tuli tumma multainen hiekka, jossa oli tulipalossa kärsineitä löytöjä, tiilimurskaa, laastinpaloja, nokea ym. Yhteys, kuten myös yläpuolinen vaalea hiekka, meni kaivausalueen pohjois- ja länsipuolilla myöhemmin löydetyn 1700-luvun ensimmäisen puoliskon aikana tehdyn pihakiveyksen päälle. Kuvaussuunta E. 4.5.2015.

KA1:5:stä löytyi naapuritontin Sunnin piipputehtaan (1758-1761) liitupiipun kokonainen pesä. HELSING -tekstin alla on kolme kruunua ja niiden alapuolella kirjaimet A:F. Sunnin piipputehtaasta alkoi vuoden 1761 tulipalo, joka tuhosi valvonta-alueen rakennukset. Muita Sunnin ja tukholmalaisen piipputehtaan liitupiipun pesien paloja oli 5 kpl, joista yhdessä oli tekstikatkelma …OCKH ja kruunujen katkelmia alapuolella (Tre Konor-leima). Kyseessä oli tukholmalaisen Olof Forsbergin piippu 1740-luvun lopusta. Liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia oli 49 kpl. Kolmea tulessa kärsineitä valkoiseksi tinalasitettua ja sinisellä värillä maalauskoristeltua fajanssilautasta saatiin koottua aika paljon. Niissä oli paloja 30 kpl, 2 kpl (23 osaa) ja 17 kpl. Lisäksi oli viidestä eri fajanssiastiasta 16 palaa. Kaikissa oli sinisellä värillä tehtyjä mm. kukka-, lehvä-, piste- ja ristikkokoristeluita. Samoin löytyi ainakin viiden posliinikupin/-lautasten paloja 16 kpl, joissa oli ristikkokoristelua ja kasviaiheista koristelua. Posliiniastioissa yksi oli iso cafe-au-lait –astian pala, jossa ulkopinta oli ruskea ja sisäpinnalla oli kasviaiheista koristelua. Lyijylasitettujen ja valkosavella koristeltujen (bolus- ja sgraffito) punasavisten vatien/kulhojen ja ruukkujen/patojen suureuna-, pohjareuna ja kylkipaloja oli runsaasti, yhteensä 115 kpl. Osassa oli ulko- tai sisäpinnat lohjenneet pois ja ne olivat kärsineet tulipalossa. Lasitettuja levykaakelin paloja oli 2 kpl ja lasittamattomien kattotiilien paloja löytyi myös 3 kpl. Lasiastioiden ja –pullojen kirkkaita paloja, mutta enimmäkseen vihreitä paloja oli myös runsaasti, 22 kpl ja 130 kpl. Joukossa oli mm. kaksi vihreän pullon kaulan suuosaa lasinauhalla. Lasiastioissa oli kahden vihertävän kulhon paloja (3 ja 5 kpl). Toisessa oli ontto suureuna. Vihertäviä ikkunalasipaloja oli 7 kpl. Palamattomia eläimen luita oli 31 kpl ja lisäksi leukaluu. Palamattomia kalan luita oli 5 kpl. Palaneita eläinten luita oli 5 kpl. Löydöistä poistettiin 26 kpl rautanauloja (Liite 6:5).

Sunnin piipputehtaan pesä, jossa kolmen kruunun yläpuolella lukee HELSING. Kruunujen alla on kirjaimet ”A:F”.

Osittain sisäpinnalta palaneen valkoiseksi tinalasitetun ja sinisin kasviaihein koristeltu fajanssilautanen, jota on saatu koottua melko paljon.

Posliinilautasen, cafe-au-lait, katkelma. Sen ulkopinta on ruskea.

Lasipullon pohja ja kaksi lasinauhoin koristeltua pullon kaulaa.

Scraffito-koristellun vadin suureunapala, josta lyijylasitus on lähtenyt sisäpinnalta lähes kokonaan.

Aineistossa oli myös runsaasti vihreiden lasikulhojen ja -pullojen paloja, kirkkaiden lasiastioiden paloja. Palamattomia ja palaneita eläinten ja kalojen erilaisia luita oli jonkin verran löydöissä.

Löytöaineisto viittasi siihen että yhteys 5 on muodostunut vuoden 1761 tulipalon raivausmassoista. Sen alla oleva vanha pihakiveys olisi silloin tehty ennen sitä 1700-luvun ensimmäisen puoliskon aikana ja ennen nykyisen Burtzin kivitalon rakentamista, joka tapahtui tulipalon jälkeen.

KA1:6 oli kuopan keskellä korkeudella 4.46 m mpy (kartta 8, kartoitustaso 6). Kyseessä oli ruskea hiekkainen multa, jossa oli tiilenpaloja. Kerros oli hiekkaisempi ja vähemmän nokinen kuin edellinen kerros. Paksuimmillaan 20 cm kerroksessa oli kuopan eteläosassa laastia ja syvemmässä eteläosassa paksumman vaalean hiekkakerroksen KA1:4:n alla oli hiilisempi kerros. Pieni katkelma hiiltyneestä puusta oli kuopan luoteisosassa.

Yhteydestä 6 tuli löytöjä jonkin verran (KM 41020:71-92). Mahdollinen kuparilejeerinkinen esine (nappi?) tuli yhteydestä. Esine on vielä raporttia kirjoittaessa konservoimatta. Joukossa oli kuusi liitupiipun pesän katkelmaa ja runsaasti koristelemattomia varsikatkelmia (57 kpl). Liitupiippujen pesien muodot ja kylkien ja kantojen leimat viittasivat niiden olevan 1700-luvun keskivaiheilta. Mm. tuolilla istuva piippua polttava henkilö on Hollannin Goudasta peräsin oleva leima 1700-luvun ensimmäiseltä puoliskolta. Pesien suut ovat vinossa varsiin nähden, joka on tyypillinen piirre hollantilaisille piipuille. Osa on Hollannin Goudasta. Kahdessa oli kruunun alla vaakunakilvessä Merkuriuksen sauvat. Ne olivat todennäköisesti samasta ilmansuunnasta, eivätkä ruotsalaisia ns. Tukholman vaakuna-pesiä. Fajanssiastioiden paloja, ainakin lautasia, oli 12 kpl. Niissä oli useassa lehvä- tai viivakoristelua. Samoin oli posliiniastioiden paloja 4 kpl. Mm. isoimmassa cafe-au-lait –lautasen puolikkaassa oli kuvituksena maisema; puu, huvimaja ja ehkä vesialue. Edelliset astiat olivat lähinnä lautasia. Lisäksi oli upokkaan pala, punasaviastioiden, mm. vatien, lasitettuja ja koristeltuja paloja 33 kpl, kolmijalkapadan jalka, levykaakelin paloja 2 kpl ja kattotiilen paloja 2 kpl. Lasiesineitä tuli myös; lasipikarin kirkas suureunapala, jossa oli

ulkopinnalla kaivertamalla tehty kruunu, lehväkoristelua ym. Kirkkaan lasiastian/-pullon paloja oli 5 kpl, eriväristen nelikulmaisten pullojen paloja 2 kpl ja pohja- ja kylkipaloja mahapullosta 19 kpl. Vihertäviä ikkunalasien paloja oli 7 kpl. Aineistossa oli myös kalojen palamattomia nikamia, suomuja ja luita 38 kpl sekä eläinten palamattomia luita 13 kpl ja palaneita luita 2 kpl. Rautaesineitä tuli ilmeisesti kaksipiikkinen haarukka ja veitsenterä (KM 41020:764-765). Haarukan toinen piikki oli poikki ja sen puu- tai luukahvaa oli jäljellä vain vähän. Veitsenterässä oli paljon hiekkaa kiinni ennen konservointia. Aineistosta poistettiin rautanauloja 3 kpl (Liite 6:6).

Liitupiipun pesän kylkileima, joka esittää tuolilla istuvaa piippua polttavaa miestä.

Bolus-koristellun vadin ja kolmijalkapadan kappaleet. Molemmat olivat lyijylasitettuja sisäpinnalta

Kaksipiikkinen rautaesine, ilmeisesti haarukka ja veitsenkärki ennen konservointia.

KA1:6:n alta kuopan keski- ja pohjoisosassa tuli KA1:8 (kartta 8, kartoitustaso 7). Se oli keskiharmaa hiekka korkeudella 4.31 m mpy. Se oli hiukan vaaleampi kuin edellinen yläpuolinen yhteys. Keskiosassa oli muutamia isompia kiviä. Yhteydestä tuli liitupiipun koristelemattomia varsikatkelmia 4 kpl, lyijylasitettujen ja koristeltujen punasaviastioiden paloja 2 kpl, muutamia palamattomia eläinten luita 3 kpl ja kalan nikama (KM 41020:92-98). Löydöistä poistettiin kaksi naulaa ja pieni rautatanko (Liite 6:7).

Kuopan eteläosassa oli punertavaa hiekkaa (KA1: 7), jossa oli vähän multaa joukossa ja pienehköjä palaneita kiviä (läpimitta 10-15 cm). KA1:7:n alta tuli esiin jälleen KA1:8, joka 10-20 cm paksu kerros. Aivan etelässä oli 20 cm alempana tumma ruskeanharmaa hiekka KA1:9, jossa oli tiilenmuruja ja vähän nokea. Kyseessä oli kerros, joka oli lopulta samaa kuin sen alapuolinen KA1:11.

Kuopan keskeltä KA1:8:n alta tuli KA1:10 (4.27 m mpy), joka oli aivan ohut kerros puusilppua harmaassa hiekassa (kartta 8, kartoitustaso 8). Vastaavanlainen kerros oli kaivausalueen 2 yhteys 13 korkeudella 4.46 m mpy ja kaivausalueen 6 yhteys 17 korkeudella 4.48 m mpy. Se näkyi myös profiilissa 2. Kyseessä voi olla mahdollisesti isonvihan jälkeinen rakennuskausi. KA1:11 oli kuopan pohjois- ja eteläosissa oli hiukan tummempi harmaa hiekka kuin yläpuolella KA1:8. Kerros laajeni koko kuopan alueelle KA1:10 poiston jälkeen (kartta 8, kartoitustaso 9). Yhteydestä 11 tuli muutamia löytöjä: kuparilejeerinkinen levypala, liitupiipun koristelemattomia varsikatkelmia 3 kpl, fajanssiastioiden paloja 2 kpl, posliiniastian(?) pala, punasaviastioiden paloja 2 kpl, kaakelin/kattotiilen pala, vihertävä ikkunalasipala ja kalan palamaton luu ja suomu (KM 41020:98-105). Kaivausalueen syvemmälle painuvasta NE-nurkasta tuli koristelemattomia liitupiipun varsikatkelmia 2 kpl, fajanssiastian pala, punasaviastian pala ja kattotiilen pala (KM 41020:106-110). Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:8).

Noin 15-30 cm paksun KA1:11 alta itä- ja länsireunalta tuli esiin ohut palokerros/nokikerros KA1:12 4.09-4.4.14 m mpy:n korkeudella (kartta 8, kartoitustaso 10). Niiden välissä oli edelleen laajalti KA1:11 melkein samalla korkeudella. KA1:11 eteläosassa pilkotti vaalea sekoittunut hiekka KA1:14 tässä vaiheessa. Pohjoisreunan syvemmän kuopan maa oli yhä KA1:11:tä. KA1:12:sta tuli fajanssilautasen pala ja lyijylasitetun punasavipadan tai -ruukun pala (KM 41020:111-112).

KA1:11-12:n 1-8 cm paksun kerroksen poiston jälkeen KA1:13:n pinnassa oli vielä vähän nokista hiekkaa (kartta 8, kartoitustaso 11). Kerroksessa oli vähän pieniä tiilihippuja. KA1:13 oli 4-8 cm paksu kerros ja sen alaosasta tuli vielä paikoitellen ohut nokikerros ennen puhdasta vaaleaa hiekkaa KA1:15 korkeudella 4.01 m mpy (kartta 8, kartoitustaso 12). Alimpana tai kerrosten alaosassa oleva ohut palokerros/nokikerros esiintyi myös kaikkialla muualla. Kyseessä täytyy olla ensimmäisen kaupunkipalon jäännökset vuodelta 1654.

Burtzin piha, KA1, yhteys 15 (taso 12). Kuvaussuunta E. 5.5.2015.

Kuopan koilliskulmassa oli yhä syvemmälle menevä kuoppa, jossa oli KA1:11:tä. Sen yläreunassa tasossa oli vielä ohut tumma viiru eli KA1:13. Kuopan kohdalla puhdas hiekka oli korkeudella 3.91 m mpy (kartta 8, kartoitustaso 13).

Kaivausalueen luoteiskulmassa oli syvälle menevä tiikeriraitakerros, joka katkaisee kaikki muut kerrokset paitsi ylimpien pihakivien laskuhiekkakerroksen ja alimmat kerrokset. Kyseessä on puutarhavaiheen kuoppa. Kerros näkyy hyvin profiilikartassa.

Burtzin piha, KA1, länsiprofiili. Kuvaussuunta W. 5.5.2015.

Kaivausalue KA1:n länsiprofiilista otettiin yhteyksistä 5, 6. 8, 11 ja 12 maanäytteet, joista Teija Alanko (Luonnontieteellinen keskusmuseo, kasvitieteellinen yksikkö, Helsingin yliopisto) teki makrofossiilitutkimukset (ks. Liite 7). Yhteydet ajoittuvat ilmeisesti vuoden 1761 tulipalon raivauskerrosta kaupungin perustamiseen saakka.

Burtzin pihan kaivausalue 1 eli KA1 oli puretusta viimeisestä pihakiveyksestä (5.08 m mpy) puhtaaseen hiekkaan (4.01 m mpy) 1,07 cm korkea. Ylin vaalea hiekkakerros oli pihakiveyksen laskuhiekkakerros 1980-luvulta ja sen alapuolinen multakerros KA1:3 oli 1800-lukujen kartan mukaan pihan itäosassa sijanneen puutarhan multia korkeudella 4.62-4.34 m mpy. KA1:3 ja sen alapuoliset vaalea hiekka KA1:4 ja multainen hiekka KA1:5 tiilimurskineen ja nokineen menivät kaikkialla Burtzin pihalla nykyistä rakennusta vanhemman 1700-luvun puoliväliin ajoitetun pihakiveyksen päälle ollen siten sitä nuorempia kerroksia. KA1:5:stä tuli ajoittavina löytöinä Sunnin piipputehtaan (1758-1761) liitupiipun pesä ja keramiikkaa. Kyseessä on vuoden 1761 tulipalokerros. Alla olevat yhteensä hiukan yli 40 cm paksut kerrokset olivat melko samanlaisia (mm. puusilppukerros) kuin mitä näkyi profiileissa pihan itäpuoliskossa niin kivetyllä kuin kivettömillä alueilla. Alimpana oli ohut palokerros ennen puhdasta hiekkaa. Kyseessä täytyy olla kaupungin ensimmäisen palokerros vuodelta 1654.

Pohjoisosan syvä kuoppa voi johtua pihan vanhan pihakiveyksen isosta kourusta pihan koilliskulmassa (ks. kaivausalue 6), joka on voinut jatkua tänne saakka. Todennäköisesti sille on joku muu selitys. Edelliset täyttömaat menivät kuoppaan, joten kyseessä on vanha ilmiö. Eteläosan kuoppa katkaisee yläosan kerrokset ja se liittyy pihan tässä olleeseen puutarhan istutuksiin. Kaivausalueen eteläosassa edellisen pohjoispuolella meni W-E – suuntainen pieni kouru, joka oli täyttynyt vaalealla hiekalla. Sille löydettiin vastine lännempää. Se oli mahdollisesti syntynyt rakennuksen seinän purkamisen/palamisen takia ja se on syntynyt vanhan pihakiveyksen hylkäämisen aikaan eli ilmeisesti vuoden 1761 palon jälkeen. Sen pohjoispuolella lännempänä oli heti samansuuntainen kivetty vesikouru, johon pihan pohjoisosan kiveys loppui.

Kaivausalueella KA1 ei ollut merkkejä vanhasta pihakiveyksestä. Myöhemmin havaittiin ettei kiveystä ollut myöskään sen lähiympäristössä. Sen länsipuolella yhden metrin ja pohjoisessa 1,5 metrin päässä havaitun pihakiveyksen reunalla ei ollut W-E suuntaista tai W-E –suuntaista vesikourua kuten muualla missä kiveys päättyi. Vesikouru havaittiin pihan koilliskulmassa Bockin seinän vieressä N-S –suuntaisena. Kohdalla on voinut olla pihakiveyksen aikana 1700-luvulla 1800-luvun puutarhaa pienempi puutarha. Rakennuksista ei havaittu merkkejä. Alimmasta palokerroksesta ei voinut havaita myöskään puurakenteita. Kuopan eteläreunasta etelään on voinut olla rakennus vanhan pihakiveyksen aikana muualta tehtyjen havaintojen perusteella.

Fajanssi- ja posliiniastioiden määrä ja laadukkuus viittasivat varakkaaseen asujaimistoon. Kaivausalueen löydöt ajoittivat kerroksia. Vanhempi esineistö ja kerrokset olivat melko vähäisesti edustettuina. Löydöt painottuivat 1700-luvulle.

Kaivausalue 2 (KA2)

Kaivausalue 2 (kartat 10-12 ja kuvat 165-187) sijaitsi pihan pohjoisosan keskellä. Sen keskipiste oli 5,5 metriä etelään päärungosta ja 8,7 metriä länteen Bockin länsisiivestä. Kaivausalue oli kooltansa 1x2 metriä N-S – suunnassa. Se sijoitettiin kahvilan laajennuksen eteläseinän perustuksen kohdalle.

Burtzin piha, KA2, yhteys 2 (taso 2). Kaivausalue 2 (1x2 m) sijaitsi pihan luoteisosassa N-S –suunnassa kuvan keskellä. Kuvaussuunta E. 29.4.2015.

Kohdasta oli poistettu noppakivet KA2:1, jotka olivat sijainneet kaivausalueen koilliskulman kohdalla korkeudella 5.13 m mpy. Kivien alla oli keskimäärin 12 cm paksu vaalea laskuhiekka KA2:2 korkeudelta 5.06-4.99 m mpy (kartta 10, kartoitustaso 2). Sen pinta oli enemmän sekoittunut. Maanpinta laski loivasti etelään päin.

Alapuolinen KA2:3 oli noin 14 cm paksu kova ruskea hieno hiekka, jossa oli tiilenmuruja ja paikoin karkeampaa saventapaista ainesta (kartta 10, kartoitustaso 3). Pinnalla näkyi myös laastinpaloja.

KA2:3:ssa oli löytöjä; liitupiipun pesäkatkelma, koristelemattomia liitupiipun varsikatkelmia 3 kpl, fajanssiastian pala ja posliinikupin palat (samaa posliiniastiaa kuin yhteyden 6 ja 7 palat), piiposliiniastioiden paloja 5 kpl, lasitetun ja lasittamaton punasaviastian palat, eriväristen lasipullojen pohjareuna- ja kylkipaloja 3 kpl ja jätelasipala (KM 41020:113-120). Yhteydestä poistettiin kolme naulaa ja iso sinkilä (Liite 6:9).

Vaalean hiekan alta korkeudella 4.80 m mpy tuli esiin useampia kerroksia (kartta 10, kartoitustaso 4). Pohjoisessa kaivausalue lyheni, koska kohdalla oli W-E – suuntainen pihavalaistuksen kaapeli. Sitä ei kaivettu. Kaivausalueen keskellä oli ruskeaa hienoa hiekkaa KA2:6, joka oli samanlaista kuin yhteys KA2:3. KA2:5 oli kivet yhteydessä KA2:6. Kaivausalueen eteläosassa ja koilliskulmassa oli hiiltynyttä puuta, tiilipaloja ja laastia tummemmassa hiekassa KA2:4. Yhteys kuului samaan kokonaisuuteen yhteyksien 3, 5, 6 ja 7 kanssa.

Burtzin piha, KA2, yhteydet 4, 5 ja 6 (taso 4). Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

Seuraavaksi poistettiin hyvin ohut, noin 2-4 cm paksu, yhteys KA2:4 ja KA2:5:n kivet. KA2:4:n kahden alueen alta ja niiden väliseltä alueelta tuli tummanruskea hiekka KA2:7, jossa oli tiilimurskaa ja hiilenpaloja (kartta 10, kartoitustaso 5). Siinä oli vähemmän edellisiä kuin ylemmässä kerroksessa, mutta se vaikutti kuuluvan samaan kokonaisuuteen yhteyksien 3, 4, 5 ja 6 kanssa. Kyseessä oli 1800-luvun kartoissa näkyvän puutarhan multakerrosta, jota oli ollut jo kaivausalueella 1 (KA1:3). Vanhalla pihakiveyksen alueella sijaitsevassa kaivausalueella 6 se oli KA6:9. Kaivausalueen luoteisosaa ei kaivettu. Kaivausalueen keskiosan länsireunalla muodostui pyöreä alue, jossa oli yhä kiviä. Kyseessä oli edelleen KA2:6. Kaivausalue oli tasainen korkeudella noin 4.80 m mpy.

KA2:6.ssa jälleen liitupiipun pesäkatkelma, koristelemattomia liitupiippujen varsikatkelmia 7 kpl, posliiniastian pala (samaa astiaa kuin yhteyden 3 ja 7 palat), piiposliiniastioiden paloja 3 kpl, mahapullon kylkipala, vihertävien ikkunalasien paloja 3 kpl, palamattomia eläinten luita 3 kpl ja kalojen ruotoja 13 kpl (KM 41020:121-128). Yhteydestä poistettiin rautanaula (Liite 6:10).

KA2:7:ssä oli liitupiipun koristelemattomia varsikatkelmia 9 kpl, fajanssiastioiden paloja 2 kpl, posliinikupin paloja 2 kpl (samaa astiaa kuin yhteyden 3 ja 6 palat), piiposliiniastian paloja 2 kpl, lyijylasitetun punasaviastian pala, lasittamattoman kattotiilen pala, lyijylasitetun harmaasaviastian pala, lasipullon ja astian paloja 3 kpl, ikkunalasia 2 kpl, palamaton eläimen hammas ja kalojen luita 6 kpl (KM 41020: 129-139). Kaikkia oli vähäisiä määriä kuten muuallakin. Kaivausalueen länsireunan paalun kohdalta tuli liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 8 kpl, fajanssi- ja posliiniastian pala, piiposliiniastian paloja 2 kpl ja punasaviastian/-kaakelin pala (KM 41020: 141-145). Aivan pohjalta tuli vihertävä ikkunalasipala (KM 41020:227). Yhteydestä poistettiin rautanaula (Liite 6:11).

Kattotiilen pala.

KA2:6 ja KA2:7 alta tuli vaalea hiekka KA2:8 (kartta 10, kartoitustaso 6), joka oli kuopan pohjoisosassa hiukan vaaleampaa ja sen pohjoispäässä oli pinnalla paikalle murentuneita tiiliä. Yhteys oli korkeudella 4.71 m mpy keskellä aluetta. Kaivausalueen keskellä oli nyt selvä pyöreä alue, jossa oli kiviä. Se oli läpimitaltaan noin 70 cm tässä vaiheessa. Sen itäpuolella oli pieni pyöreä alue, jossa oli kiviä. Nämä olivat vielä yläpuolista yhteyttä KA2:7. Samoin luoteisnurkassa oli myös kerrosten läpi menevä kuoppa, joka oli samaa yhteyttä KA2:7. Se oli alkanut kuten muutkin KA2:2 alapuolelta. Vaalea kerros KA2:8 oli samaa vuoden 1761 tulipalon jälkeistä täyttökerrosta kuin kaivausalue 1:n KA1:4 korkeudella 4.62 m mpy ja kaivausalueen 6 KA6:12.

Burtzin piha, KA2, yhteydet 7 ja 8 (taso 6). Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

KA2:8 oli 4-8 cm paksu kerros. Sen alta tuli koko kuopan alueelta samanlainen ruskea läikikäs hiekka KA2:9, jossa oli nokea, hiekkaa ja tiilenmuruja. Se oli keskellä kaivausaluetta korkeudella 4.68-4.78m mpy (kartta 10, kartoitustaso 7). Keskiosan kuoppia ei kaivettu tässä vaiheessa.

Seuraavaksi kaivettiin länsireunan suuri pyöreä kuoppa, KA3:7 (kartta 10, kartoitustaso 8), joka oli tässä vaiheessa läpimitaltaan 55 cm leveä. Kuopassa oli erikokoisia kiviä pohjalle saakka huonokuntoinen pystypaalun ympärillä. Pyöreän paalun pää oli korkeudella 4.54 m mpy. Kuopan pohja oli korkeudella 4.34 m mpy. Kuoppa alkaa yläosan yhteyksistä KA2:3 ja KA2:6, jotka olivat sen kanssa samaa yhteyttä pienin vivahde-eroin. Se oli kaivettu niiden alapuolisten kerrosten läpi. Ainoastaan ylimmän pihakiveystason ja sen alapuolinen laskuhiekka olivat sen yläpuolella. Paalun pohja oli korkeudella 4.14 m mpy. Paalun jäännös osoittautui 16x14x30 cm:n kokoiseksi. Kuopan seinillä näkyi kaivausalueen alempia yhteyksiä. Kuoppaa ei kaivettu enää erikseen vaan se pieneni kaivausalueen syventyessä.

Kyseessä oli viimeistään 1800-luvulla pihan itäosassa sijainneen puutarhan aidan tolppa, joka näkyy sivun 58 kuvassa.

Burtzin piha, KA2, länsireunan paalukuoppa (taso 8). Kaivausalueen länsireunan kuoppaa on kaivettu. Esiin on tullut paalun alaosa kivien ympäröimänä. Muu on kaivamatonta yhteyttä 9. Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

Seuraavaksi poistettiin KA2:9, joka osoittautui vain muutaman sentin paksuiseksi kerrokseksi. Yhteydestä löydettiin koristelemattomia liitupiipun varsikatkelmia 2 kpl, fajanssiastioiden paloja 2 kpl, punasaviastian pala, eri vihertävien lasipullojen kylkipaloja 2 kpl, vaaleanvihreä ikkunalasin pala ja eläimen palamaton luu (KM 41020:146-151).

Alla oli vanhan pihan mukulakiveys KA2:10 koko kaivausalueen kohdalla (kartta 10, kartoitustaso 9). Kivet olivat korkeudella 4.63-4.68 m mpy. Pinta nousi pohjoiseen. Kivet olivat kooltansa 10-25 cm. Kaivausalueen KA2:7 kuopat oli kaivettu kiveyksen läpi.

Burtzin piha, KA2, yhteys 10 (taso 9). Vanha mukulakivinen pihakiveys, jonka läpi on tehty paalulle kuoppa. Samoin luoteisnurkassa ja itäreunalla on kuopat kiveyksessä. Kuvaussuunta E. 6.5.2015.

Kivien poiston jälkeen tuli esiin löydötön kellertävä hieman likainen hiekka KA2:11 korkeudella 4.59 m mpy (kartta 10, kartoitustaso 10). Kyseessä oli vanhan pihakiveyksen kivien laskuhiekkakerros, joka oli kivien kansa noin 10 cm paksu. Sen alta tuli korkeudella 4.55 m mpy harmaa läikikäs hiekka KA2:12, jossa on seassa tiilenmuruja ja nokea (kartta 10, kartoitustaso 11). Se vaikutti olevan myös mukulakiveykseen tekemiseen liittyvä kerros.

Löytöinä yhteydestä 12 tuli liitupiippujen pesien katkelmia 9 kpl, jossa yhdessä oli Merkuriuksen sauvan katkelma. Vastaavia oli tullut koekuopan 1 yhteydestä 6. Pesän kannassa sivuilla oli leimoja. Lisäksi oli koristelemattomia varsikatkelmia 16 kpl, fajanssiastian pala, punasaviastioiden paloja 4 kpl, mahdollisesti lasiastian pala ja palamattomia eläinten luita 6 kpl (KM 41020: 152-158). Yhteyden poiston yhteydessä pohjoisosan kuopista tuli liitupiipun koristelematon varsikatkelma, fajanssiastian pala, lasitettujen punasaviastioiden paloja 2 kpl, tiilen/kattotiilen pala, lasipullon ja –astian palat 2 kpl ja eläimen luu (KM 41020: 159-164). Yhteydestä poistettiin rautanaula (Liite 6:12).

KA2:12 alta tuli korkeudella 4.45 m mpy KA2:13, joka oli maatunutta puusilppua; lastuja ja kookkaampia paloja (kartta 11, kartoitustaso 12). Palat olivat sikin sokin ja niitä oli paikoin ohuemmin. Kyseessä ei ollut lattia tms. vaan rakentamisesta syntynyttä puujätettä. Kerroksessa oli myös kiviä. Kaivausalueella 1 oli vastaavanlainen silppukerros (KA1:10) korkeudella 4.27 m mpy kuten myös kaivausalueella 6. Yhteydestä KA2:13 löydettiin pieni pala liitupiipun pesää ja koristelemattomia liitupiippujen varsikatkelmia 11 kpl. Yhdessä oli katkelma kantaa, jossa näkyy katkelma kantaleimaa. Lisäksi tuli pari lasitetun punasaviastian palaa, lasipullon pohjareunapala, vihreitä ikkunalasin paloja 2 kpl, eläimen palamattomia luita 4 kpl, kalansuomuja 74 kpl ja jonkinlaista väriainetta? (KM 41020:165-172). Yhteydestä poistettiin kaksi rautanaulaa (Liite 6:14).

Burtzin piha, KA2, yhteydet 13, 14, ja 15 (taso 12). Kuvaussuunta S. 7.5.2015.

Puusilppukerroksen alta tuli useampia yhteyksiä keskimäärin korkeudella 4.42 m mpy (kartta 11, kartoitustaso 13). Lounaisosassa ja pohjoisosassa oli KA2:14, joka oli keskiharmaa likainen hiekka, jossa oli pientä tiilimurua. Äärimmäisessä lounaisnurkassa ja kaakkoisnurkassa oli KA2:15:n vaaleanharmaa hiekka. Eteläprofiilin keskellä oli KA2:16, joka oli vaaleanruskea hiekka. Kaivausalueen keskiosassa oli teräviä kiviä. Kerrosten yhteispaksuus oli noin 10 cm.

KA2:14:n ja KA2:7:n rajalta tuli huonokuntoinen Ulrika Eleonoran 1 ören raha vuodelta ilmeisesti vuodelta 1719, liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 2 kpl ja lasiastian – tai pullon kylkipaloja 2 kpl (KM 41020:173-175). Yhteydestä poistettiin pieni rautanaula (Liite 6:14).

Varsinaisesta KA2:14:stä löydettiin runsaammin esineistöä; liitupiipun pesiä ja pesien suureuna- ja kylkipaloja 18 kpl, joissa kahdessa palassa on leima. Toisessa oli ilmeisesti kruunu ja sen alla kirjaimet F.R. ja toisessa heikkoa lehväntapaista kuviota. Yksi varsikatkelma, jossa vartta kiertää kolme rengasleimariviä. Koristelemattomia varsipaloja oli 108 kpl. Muita löytöjä olivat majolika-astian, ilmeisesti lautasen, pala, mahdollisesti samasta fajanssilautasesta 6 palaa, eri fajanssiastioiden paloja 10 kpl, posliiniastian pala, punasavikulhon paloja 8 kpl, eri punasaviastioiden paloja toistakymmentä palaa, lasiastian paloja 8 kpl, pienestä sylinterinmuotoisesta turkoosin sävyisestä lasipullosta pohja- ja kylkipaloja 6 kpl, eri lasipullojen kylki-, pohja- ja kaulapaloja 46 kpl ja ikkunalasien paloja 12 kpl. Palamattomia eläinten hampaita, isoja luita ja leukaluu löytyi 81 kpl ja kalojen luita 6 kpl ja suomuja 135 kpl (KM 41020:176-201). Yhteydestä poistettiin 13 rautanaulaa ja paloja ja ohut kaareva rautatanko (Liite 6:15).

Edellisten alta tuli koko kaivausalueen alueelta KA2:17 korkeudella 4.37-4.24 m mpy (kartta 11, kartoitustaso 14). Pinta laski edelleen etelään päin. KA2:17 oli läikikäs tumma nokinen siltti, jossa oli tiilenmuruja, pieniä kiviä ja savilinssi.

Passglas –pikarin suureunapala.

Yhteydestä 17 tuli jälleen runsaammin löytöjä kuten yläpuolisesta yhteydestä 14. Liitupiipun pesäkatkelmia oli 3 kpl, joiden suureuna oli viisto eli hollantilaisia piippuja. Yhdessä palassa oli hiukan leimaa. Koristelussa liitupiipun varressa oli neljä riviä tiheää sahalaitakuvio koristeluna ja viidentenä rivinä oli kookkaampaa sahalaitaa. Liitupiippujen koristelemattomia varsipaloja oli 14 kpl, fajanssiastioiden paloja 3 kpl, fajanssisiivilän paloja 8 kpl, lasitetun punasavipadan tai –ruukun paloja 3 kpl, muita lasitettujen punasaviastioiden paloja 6 kpl, kattotiilien paloja 4 kpl, passglas-pikarin suureunapala, lasiastioiden paloja 2 kpl, lasipullojen paloja 2 kpl ja vihreitä ja turkoosin sävyisiä ikkunalasien paloja 8 kpl. Eläinten isoja palamattomia luita oli 18 kpl ja palaneita luita 21 kpl. Yksi kalan palamaton ruoto löytyi. Lisäksi oli pientä vihreää kuparisekoitteista metallin silppuaa maannoksen seassa (KM 41020: 203-219). Yhteydestä poistettiin kaksi rautanaulaa (Liite 6:16).

Fajanssisiivilän pala.

KA2:17 alta tuli koko alueelta yhteys KA2:18, joka oli noin 5-23 cm paksu tummanruskea siltti. Siinä oli vähän nokea. Yhteydessä ei ollut tiilimuruja, laastia tms. Kerros sijaitsi keskellä kaivausaluetta korkeudella 4.13 m mpy (kartta 11, kartoitustaso 15). Löytöinä yhteydestä 18 tuli liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 2 kpl, suolalasitetun kivisavikeramiikka-astian pala, lyijylasitetun (palanut) harmaasaviastian pala, kattotiilen paloja 2 kpl, pieniä vihreitä ikkunalasien paloja 2 kpl, kuumuudessa taipunut ikkunalasin pala ja palamattomia eläinten luita 3 kpl (KM 41020:220-226). Yhteydestä poistettiin iso hiekan peittämä rautanaula (Liite 6:17).

KA2:18:n alla oli 4-12 cm paksu KA2:19, joka oli tasalaatuinen harmaanruskea hiekka (kartta 11, kartoitustaso 16). Tästä tuli vain eläimen palamaton leukaluu (KM 41020:228). Kerros sijaitsi keskellä kaivausaluetta korkeudella 4.09 m mpy. Kaivausalueen koillis- ja luoteisnurkissa (jälkimmäinen kaivettu pois tasossa) oli KA2:20, oli runsaasti laastia tiilipaloja sisältävä yhteys. Kohdalla meni myös puun juuri. Löytöinä tuli mahdollisesti punasavipadan lasittamaton ulkopinnan suureunapala ja ilmeisesti savikuonaa tai saviastiaan tarttunutta kuonaa (KM 41020:229-230). Löydöistä poistettiin iso rautanaula (Liite 6:18)

KA2:21 sijaitsi kuopan itäreunalla korkeudella 4.05 m mpy (kartta 11, kartoitustasot 17-18). Kyseessä oli ohut musta kerros, nokinen hiekka, hiiltynyttä ja maatunutta orgaanista ainesta. Yhteydestä tuli vain koristelematon liitupiipun varsikatkelma (KM 41020:231). Kaivausalueen muissa osissa oli ruskea läikikäs hiekka KA2:22, jossa oli hiukan nokea seassa ja eläinten palamattomia luita 2 kpl ja palanut luu (KM 41020:232-233.

Puhdas pohjahiekka KA2:23 oli korkeudella 4.04-3.74 m mpy (kartta 11, kartoitustaso 19). Sen pinta ei ollut tasainen vaan siihen muodostui kuopanneita.

Kaivausalueen luoteisnurkassa oli kapea profiilin yläosasta tuleva kapea kuopanne. Se alkoi KA2:2 alapuolelta ja meni yhteyteen 14 saakka. Sen yläpuolella meni pihavalaistuksen kaapeli, mutta siihen se ei liittynyt.

Burtzin piha, KA2, itäprofiili. Kuvaussuunta E. 8.5.2015.

Kaivausalue 2:ssa kerrokset olivat melko yhteneväiset pihan muun vanhan pihakiveysalueen kerrosten kanssa. Kerroksellisuus oli samanlainen kuin kaivausalue 1:ssä, vaikka kaivausalueella KA2 kerroksia erotettiin enemmän. Vanhan 1700-luvun

puolivälin pihakiveyksen päällä oli yksinkertaistaen tulipalo-rakennusjätekerros vuodelta 1761, vaalea täyttöhiekka, multaisempi maa ja pihan viimeisen pihakiveyksen laskuhiekka. Nämä ylemmät kerrokset olivat pihakivien kanssa yhteensä noin 40 cm. Nämä olivat myös kaivausalueella 1. Vanhan pihakiveyksen alla oli 70 cm erilaisia hiekkakerroksia, jotka olivat melko samanlaisia kuin muuallakin pihalla kuten puujätekerros KA2:13, KA1:10 ja KA6:17 ja kaivausalueiden alaosassa sijainneet palokerrokset KA2:21, KA1:12 ja KA6:26:n alaosa. Ylempi yhteys voi liittyä 1720-luvun uudisrakentamiseen isovihan jälkeen. Sen alapuolelta yhteyksistä 14 (mm. Ulrika Eleonoran raha) ja 17 tuli eniten löytöjä. Alapuolinen yhteys 17 oli myös melko tumma ja hiilipitoinen. Jälkimmäiset palokerrosyhteydet KA2:21, KA1:12 ja KA6:26 alaosa liittyvät mahdollisesti vuoden 1654 kaupunkipaloon. Alimmat kerrokset, 1600-luvulta, olivat hyvin löydöttömiä.

Pihakiveyksessä oli yksi iso ja kaksi pienempää aukoa myöhemmin tehtyjen paalusijojen kohdilla. Kyseessä oli ilmeisesti 1800-luvun puutarhan aidan pylväs/pylväitä. Vastaavia paalunsijoja löytyi lisää samalta N-S – linjalta pohjois- ja eteläpuolelta. Vastaavia kuoppia oli myös muualla, joista osa oli kuitenkin ilmeisesti puutarhan istutuksiin liittyviä.

Viimeinen pihakiveys oli korkeudella 5.13 m mpy, vanha puutarhan multakerros korkeudella 4.85 m mpy, vanha pihakiveys korkeudella 4.65 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 3.74-4.04 m mpy.

Löydöt olivat samanlaisia kuin KA1:ssä.

Kaivausalue 3 (KA3)

Kaivausalue 3 (kartat 13-15 ja kuvat 188-221) sijaitsi pihan itäreunalla Bockin länsisiiven vieressä. Sen keskipiste oli 9,75 metriä etelään päärungosta ja 1,0 metriä länteen Bockin länsisiivestä. Kaivausalue oli kooltansa 1x2 metriä W-E – suunnassa. Kohdalle tuli syvemmälle kaivettava sadevesikaivo.

Burtzin piha, KA3, yhteydet 1 ja 2 (kartoitustaso 2). Kaivausalue 3 sijaitsi pihan itäreunassa Bockin länsisiiven vieressä W-E –suunnassa. Kohdalla oli vielä mukulakiveys paikoillansa. Kuvaussuunta NNW. 11.5.2015.

Kohdalla oli vielä paikoillansa silloisen pihan mukulakivet KA3:1 korkeudella 4.99 mpy (kartta 13, kartoitustaso 2). Kivien alla oli niiden 10 cm:n paksuinen vaalea laskuhiekka KA3:2 korkeudella 4.90 m mpy kuten kaivausalueilla 1 ja 2.

KA3:2.n alta tuli kaivausalueen länsiosasta ruskea multainen hiekka KA3:3 (tiilenpaloja, modernia esineistöä ja niiden joukosta muutama vanhempi keramiikkapala) ja itäosasta edellistä tummempi, multaisempi yhteys KA3:4, jossa oli vähemmän tiiltä ja pieniä vaalean hiekan läikkiä (kartta 13, kartoitustaso 3). Bockin seinän luona rakennuksen perustuskivi tuli esiin. Kerrokset sijaitsivat korkeudella 4.80 m mpy. KA3:n löydöistä poistettiin rautanaula ja sähköjohdon pätkä (Liite 6:19-22).

Länsiosaan korkeintaan 20 cm paksu KA3:3 kaivettiin pois ja sen alta tuli idästä leviävä KA3:4 (kartta 13, kartoitustaso 4). Aivan länsiosassa oli linssimäinen vaalea hiekkakerros KA3:5, joka kaivettiin pois. Profiileissa KA3:3-4 oli yhteensä 30 cm korkea. Kerroksia oli vaikea erottaa toisistaan. Kaivausalueen pohjoisprofiilin länsiosassa oli savinen multa, jossa oli pieniä särmikkäitä kiviä. Kerroksesta muodostunut kuoppa (*kuoppa 1*) alkoi heti kivien laskukerroksen jälkeen ulottuen syvälle. Se katkaisi useat kerrokset.

KA3:4 kaivettiin pois. Yhteydestä tuli kaksi liitupiipun pesäkatkelmaa, joista toinen oli useassa osassa. Tässä pesässä oli huono ja kulunut leima kyljessä, jota ei saanut selvää. Koristelemattomia liitupiipun varsia oli 13 kpl. Erilaisia fajanssiastioiden (lautasia ja kuppeja) koristeltuja paloja oli 9 kpl. Posliinikuppien cafe-au-lait -paloja oli 3 kpl, piiposliinia 4 kpl, punasaviastioiden (vati, kuppi) paloja 3 kpl, kirkkaan lasikarahvin korkki ja pieni, kirkkaan lasiastian pala, lasipullojen paloja 15 kpl, vihreitä ja kirkkaita ikkunalasien paloja 5 kpl, piitä, palamattomia ja palaneita eläinten luita 5 ja 3 kpl (KM 41020:234-249).

KA3:4:n alla seuraavat kerrokset olivat noin korkeudella 4.56 m mpy. KA3:6 sijaitsi kaivausalueen itäosassa; vaaleanruskea hiekka, jossa oli nokea, hiiltä läikkinä ja paljon tiilenmuruja ja KA3:7a keskiosassa; vaalea hiekka, nokea tiilimurskaa ja ruskean hiekan läikkiä (kartta 13, kartoitustaso 5). Yhteydet vaikuttivat muodostuneen samaan aikaan. Kaivausalueen länsireunan KA3:7b:ssa oli enemmän erilaisempi; karkeampaa ruskeata hiekkaa ja tiilimurskaa. Yhteyden 7a-b olivat samaa vaaleata täyttökerrosta, joka oli kaikkialla piha-alueella vuoden 1761 palokerroksen ja vanhan pihakiveyksen päällä. Bockin kiviperusta (lohkokiviä ja laastia) laajeni voimakkaasti kaivausalueelle. Kaivausalueen koilliskulmassa alkoi uusi syvälle menevä kuoppa, *kuoppa 2*, jossa muodostui hiekka-savi-kivikerroksesta. Kerrosta ei oltu havaittu aiemmassa vaiheessa, mutta se näkyi profiilissa alkavan heti pihakiveyksen laskuhiekan alta kuten *kuoppa 1* ja jatkuvan niin syvälle, ettei sen pohjaa tavoitettu yrityksistä huolimatta. Sen kaivu lopetettiin korkeudella 3.41 m mpy. Kuopan kerrokset muuttuivat alaspäin mentäessä, mutta kyseessä oli sama kuoppa. Se on tehty melko myöhäisessä vaiheessa, sillä se menee lähes kaikkien kerrosten läpi. Se saattoi liittyä Bockin länsisiiven rakentamiseen tai Burtzin puutarhaan.

Burtzin piha, KA3, yhteydet 6, 7a ja 7b (kartoitustaso 5). Kuvaussuunta N. 11.5.2015.

KA3:6:sta tuli liitupiipun pesän suureunapala ja palaneita eläinten luita 5 kpl (KM 31020:250-251). KA3:7:stä tuli hiukan enemmän löytöjä: liitupiipun pesäkatkelma, liitupiipun varsikatkelma, jossa erottui heikosti ”OCKHOLM”, joka viittaa tukholmalaiseen piipputehtaaseen. Koristelemattomia paloja oli 5 kpl. Erilaisten koristeltujen fajanssiastioiden paloja oli 5 kpl, lasitetun levykaakelin pala, kirkkaan lasiastian paloja 2 kpl ja kirkkaiden ikkunalasien paloja 2 kpl. Eläinten palaneita luita oli 4 kpl ja palamattomia 8 kpl. Lisäksi oli möykkymäinen pala kuonaa (KM 41020:252-262).

Vain pari senttiä paksun KA3:6:n ja KA3:7:n alta tuli korkeudella 4.53 m mpy hiilikerros KA3:8, jossa oli paljon tiilimurskaa (kartta 13, kartoitustaso 6). Sen länsiraja meni kuopan puolivälissä. Tästä alaspäin itäosan kerrokset erosivat länsiosan kerroksista. KA3:8:sta tuli muutama löytö (KM 41020:263-266); kuparilejeerinkinen esinekatkelma, koristelematon liitupiipun varsikatkelma, lasipullojen paloja 5 kpl ja eläinten palaneita luita 2 kpl.

2-4 cm paksun hiilikerroksen KA3:8 alta tuli harmaanruskea hiekka KA3:10, jossa oli irrallinen hiiltynyt lautapala (kartta 13, kartoitustasot 7-8). Yhteys oli korkeudella 4.50 m mpy. Kaivausalueen länsiosassa kaivettiin KA3:7b pois ja alta tuli KA3:9, joka oli ruskeanharmaa hiekka. Se oli todellisuudessa KA3:7b:n alaosa. Bockin länsisiiven kiviperustus laasteineen laajeni voimakkaasti kaivausalueelle.

KA3:9:stä tuli löytöjä seuraavasti (KM 41020:267-281); liitupiipun koristelematon varsikatkelma, koristeltujen fajanssiastioiden paloja 7 kpl kolmesta astiasta ja posliinikuppien paloja 4 kpl. Niistä pari oli pari cafe-au-lait –astioita. Punasaviastioiden paloja (ruukku, kulho, vati) oli 15 kpl, joista suurin osa oli lyijylasitettuja ja koristeltuja. Yhdessä suureunapalassa oli horisontaalisen korvan jäännös. Etupäässä kirkkaiden lasiastioiden paloja oli 3 kpl, erilaisten vihertävien lasipullojen paloja 29 kpl, kirkkaan ikkunalasin pala, eläinten palamattomia luita 9 kpl ja palaneita luita 9 kpl. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:23).

KA3:10:stä tuli löytöjä seuraavasti (KM 41020:282-297): liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 3 kpl, fajanssilautasen ja -kupin palat, cafe-au-lait -posliiniastioiden paloja 4 kpl, lyijylasitettujen ja lietteellä koristeltujen punasaviastioiden (mm. kulhoja, kulho/vati, ruukkuja) paloja 22 kpl. Yksi niistä oli horisontaalisen kahvan katkelma samasta astiasta kuin edellisessä yhteydessä. Lisäksi oli lyijylasitetun levykaakelin pala, kirkkaan lasiastian/-pullojen kylkipaloja 2 kpl, vihreiden ja ruskeiden lasipullojen pohja-

ja kylkipaloja 22 kpl, eläimen leukaluu ja hampaita 7 kpl, luita 8 kpl ja palaneita luita 2 kpl. Muutama punasaviastian pala oli samoista astioista kuin edellisessä yhteydessä. Löydöistä poistettiin kaksi rautanaulan palaa (Liite 6:24).

Kaivausalueen länsiosaa kaivettiin lisää. Aivan länsipäässä oli pienellä alueella harmaata karkeata hiekkaa KA3:11 korkeudella 4.42 m mpy. Sen alta tuli vain hiukan syvemmältä KA3:12:n hiilinen kerros korkeudella 4.36 m mpy (kartta 13, kartoitustaso 9). Kyseessä oli vuoden 1761 tulipalokerros, joka oli kaikkialla pihalla: Pihan länsi- ja pohjoisosassa se oli heti vanhan pihakiveyksen päällä. Idempänä KA3:7 oli paksumpi ja sen poistamisen jälkeen muodostui N-S – suuntainen kapea kaivanto. Sen länsireuna muodostui KA3:12:sta ja itäreunalla länteen laajentuneesta KA3:10:stä. Tämä oli rajana kaivausalueiden kahden erilaisen osan välillä. Hiillisen kerroksen KA3:12 alta tuli korkeudella 4.29-4.32 m mpy KA3:19a (kartta 13, kartoitustaso 10), joka oli tummanruskea hiekka. Yhteyttä ei kaivettu vähän aikaan, sillä välillä keskituttiin kaivausalueen keskiosaan, jossa oli edelleen erilaiset kerrokset kuin länsipäässä.

KA3:12:sta tuli joitakin löytöjä (KM 41020:298-303). Kuparilejeerinkinen esinekatkelman paloja oli möykyissä, jotka ovat konservoinnissa vielä kirjoittamisen aikaan. Lisäksi tuli punasaviastioiden lyijylasitettuja ja bolusraidalla koristeltuja paloja 2 kpl, kirkas ikkunalasin? pala, todennäköisesti fajanssilautasten paloja 2 kpl, tiilenpala? ja eläimen palaneita ja palamattomia hampaita 18 kpl.

Itäosan KA3:10 alta tuli KA3:13 harmaa hieno hiekka korkeudella 4.41 m mpy (kartta 14, kartoitustaso 11). Se oli 6-8 cm paksu. Sen alta tuli korkeudella 4.35 m mpy vaalea kellertävä hiekka KA3:14, jossa on tumman maan läikkiä. Kaivausalueen keskellä oli punertavaa tiilimurskaa KA3:15 ja pohjoislaidalla nokisempi laikku KA3:17 (kartta 14, kartoitustaso 12).

Burtzin piha, KA3, yhteydet 14,15 ja 17 (kartoitustaso 12). Länsipään yhteyttä 19a ei ole kaivettu. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Vain muutaman sentin paksuinen KA3:14 kaivettiin pois, jolloin sen alta tuli lisää punertava yhteys KA3:15 ja kuopan itäosassa harmaa hiekka KA3:16, jossa oli hiukan nokea ja pientä tiilenmurua (Kartta 14, kartoitustaso 13). Ei löytöjä.

Punertava hiekka KA3:15 ja KA3:16 kaivettiin pois. Kerrokset olivat vain 2-5 cm paksuja. Alta tuli KA3:17; nokinen siltti, jossa oli savea, tiilimurskaa ja hiilenpaloja ja KA3:18 harmaa hiekka (kartta 14, kartoitustaso 14). Länsipäässä oli KA3:19a;

tuumanruskea hiekka, jossa oli hiekkapaloja. Ne olivat noin korkeudella 4.23-4.32 m mpy.

Burtzin piha, KA3, yhteydet 17, 18 ja 19a (kartoitustaso 14). Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

KA3:17 kaivettiin pois. Yhteys oli ollut jälleen vain muutamia senttejä paksu. Kerroksesta tuli hieman löytöjä. Alta tuli harmaa hieno hiekka KA3:18, jossa oli seassa vähän vaaleanharmaata silttiä/savilaikkuja. Yhteys oli korkeudella 4.29 m mpy kaivausalueen keskellä. Yhteys oli 8-11 cm paksu (kartta 14, kartoitustaso 15). Länsiosassa oli KA3:19a: pohja, joka oli tummempi kerros. Sen sisällä oli myös laajempi savilinssi korkeudella 4.24 m mpy. KA3:18 ja 19a raja meni N-S – suunnassa *kuoppa 1* kohdalla. Kaivausalueen pohjoisosassa oli Bockin kivijalan vieressä vaaleaa puhdasta hiekkaa KA3:20 ja koilliskulmassa edelleen syvälle painuva *kuoppa 2.*

KA3:17:stä (KM 41020:304-310) tuli liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 3 kpl, lasitettu mahdollisesti valkosavi- tai fajanssikaakeli, T-muotoinen punasavikaakelin pala (pinta kupera), vihreitä ikkunalasien paloja 3 kpl, eläimen pieni palamaton hammas, palamaton luu ja palaneita luita 2 kpl.

KA3:18:sta (KM 41020:311-314) tuli myös vähän löytöjä: liitupiipun suureunapala, jossa suureunaa kiertää rivi pisteleimakoristelua. Fajanssiastian, mahdollisesti kupin, pala, lyijylasitettujen punasaviastioiden paloja 2 kpl, T-muotoinen punasavikaakelin paloja 2 kpl, jonka kaareva T-pinta on sulanut. Taustapuolen kiinnityslista on murtunut. Vastaava oli myös edellisessä yhteydessä.

KA3:19a:sta (KM 41020:315) tuli fajanssiastian palasta muotoiltu ilmeinen sydämenmuotoinen pelinappula.

Keramiikka-astian palasta muotoiltu sydämenmuotoinen mahdollinen pelinappula.

Seuraavassa tasossa oli runsaasti erilaisia yhteyksiä (kartta 14, kartoitustaso 16). Aivan idässä Bockin kivijalan vieressä oli vaalea puhdas hiekka KA3:20 ja koilliskulmassa syvälle painuva *kuoppa 2*, jonka pohjaa ei saavutettu. Niiden itäpuolella oli korkeudella 4.16 m mpy kirjava hiekkakerros KA3:19b, jossa oli vaaleampia hiekkoja, nokisempia alueita ja ruskeampia alueita. Luoteiskulmassa pilkisti puhdas hiekka KA3: 20.

Yllämainitut yhteyden 19 b:n eri kerrokset poistettiin, jolloin saatiin esiin puhdas vaalea hiekka KA3:20 koko alueella korkeudella 3.70-4.08 m mpy (kartta 14, kartoitustaso 17). Pohjalle muodostui NE-SW –suuntainen leveä kaivanto, jossa oli paksu likainen hiekka sen täytteenä KA3:19c (näkyy profiilikartassa 15).

Burtzin piha, KA3, yhteys 20 (kartoitustaso 17). Kaivausalueen puhtaan hiekan läpi menee SW-NE –suunnassa leveämpi kaivanto. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Burtzin piha, KA3, pohjoisprofiili. Kuopat 1 ja 2 näkyvät profiilissa. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kaivausalue 3 sisälsi useampia osia poiketen kaivausalueista 1 ja 2. Idässä kaivausalueelle laajeni Bockin kiviperustus pienentäen kaivausaluetta. Koilliskulmassa Bockin kivijalan juuressa oli pihakiveyksen alushiekan alta alkava kuoppa, jonka pohjaa ei tavoitettu. Samoin pohjoisprofiilin keskiosassa muodostui kuoppa, joka katkaisi profiilissa kerrokset. Sekin alkoi kiveyksen laskuhiekan alta ja vaikutti uudemmalta. Ne voivat olla peräti 1980-luvun remontin aikaansaannoksia. Tai ne ovat Burtzin pihan puutarhan kuoppia.

Alimmat kerrokset painuvat syvemmälle muodostaen NE-WS – suuntaisen kaivannon. Kaivausalueen kerrokset näyttävät jakaantuvan alueen alaosassa kahteen erilaiseen kokonaisuuteen yhteydestä 7b alaspäin. Itäosassa ohuet erilaiset kerrokset ovat tasaisemmin kerrostuneita. Länsiosassa on niistä eroavat kerrokset. Kumpi alapuolisko on vanhempi on vaikea ratkaista, sillä kerrokset menevät lomittain. Todennäköisempää on, että syvemmän kaivannon kerrokset (19c) ennen puhdasta hiekkaa ovat nuorempia. Niiden päälle on osittain itäosan kerroksia (19b) ja länsiosan melkein samanlainen kerros (19a). Länsiosan kerrokset 7b ja 12 katkeavat kuopan 1 linjalla ja vaikuttaa että ne ovat nuorempia kuin itäosan vastaavalla korkeudella olevat kerrokset. Kerrokset ovat koko kaivausalueella samoja yhteydestä 7a-b ylöspäin. Yhteys 12 on vuoden 1761 palokerros, joka oli lähes koko pihan alueella. Pihan länsi- ja pohjoisosassa se oli vanhan pihakiveyksen päällä. Sen yläpuolinen vaalea tiilimurskaa käsittävä kerros 7a-b samaa tulipalon jälkeistä täyttömaakerrosta kuin muuallakin Burtzin pihalla.
Kaivausalueella 3 ei näkynyt vanhempia pihakiveyksiä. Kohdassa on sijainnut 1800-luvulla puutarha. Kaivausalueella on tehty tätä aiemmin jotain, sillä alaosan kerrokset katkeavat. Kerrokset olivat yhteensä 90-120 cm syviä pihakiveyksestä (4.99 m mpy) puhtaaseen hiekkaan, joka sijaitsi korkeudella 3.74-4.13 m mpy.

Kaivausalue 4 (KA4)

Kaivausalue 4 (kartat 16-17 ja kuvat 212-230) sijaitsi pihan länsireunalla Sumpun kellariin menevän portaiden eteläpuolella. Se oli kooltansa 1 x 1 metriä. Sen keskipiste oli 8,25 metriä etelään päärungosta ja 3,0 metriä itään Sumpusta. Kohdalle tuli syvempi sadevesikaivo.

Kohdasta oli poistettu 5 cm paksut käytävän graniittilaatat. Kaivausalueen länsirajalla meni N-S –suuntainen vesikouru, joka oli muodostettu nupukivistä. Luoteispuolella oli

Sumpun kellariin johtava portaikon betoninen levennys, jonka kulmassa oli kaivausten kiintopiste.

Burtzin piha, KA4, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Kohdasta oli poistettu laattakivet eli yhteys 1, joita näkyy vielä oikealla. Kaivausalue sijaitsi pihan länsireunalla Sumpun kellariin menevän portaikon kaakkoispuolella etupäässä N-S –suuntaisen käytävän kohdalla. Kuvaussuunta WNW. 13.5.2015.

Poistetut kivilaatat KA4:1 olivat keskellä korkeudella 4.95 m mpy (kartta 16, kartoitustaso 2). Maapinta laski loivasti etelään päin. Laattakivien noin 10 cm paksu laskuhiekka KA4:2 oli korkeudella 4.90 m mpy vastaavalla kohdalla. Laskuhiekan alta tuli ruskea sekoittunut hiekka KA4:3, jossa oli kiviä, tiiltä ja laastia (kartta 16, kartoitustaso 3). Kaivausalueen luoteisnurkasta oli betonia ja sen päällä metallilevy korkeudella 4.83 m mpy. Kaivausalueen keskikohta oli korkeudella 4.80 m mpy.

Edellisen kerroksen alta tuli KA4:5; vaalea sekoittunut hiekka kaivausalueen luoteispuoliskosta (kartta 16, kartoitustaso 4). KA4:4 kaakkoispuoliskossa oli tummanharmaa hiekka, jossa oli tummia läikkiä betonipaloja ja kiviä. Kerrokset olivat keskimäärin korkeudella 4.72 m mpy.

KA4:5:sta (KM 41020:316-318) tuli liitupiipun koristelamattomia varsikatkelmia 4 kpl, todennäköisen fajanssilautasen pala ja piiposliinilautasen pala. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:25).

KA4:5 levisi koko kaivausalueelle KA4:4 poiston jälkeen (kartta 16, kartoitustaso 5). Kaivausalueen nurkassa betonimöykky jatkui syvemmälle ja sen itäpuolelta tuli esiin kaksi mustaa kaapelia ja yksi valkoinen sähkösuojaputki NE-SW – suunnassa korkeudella 4.50 m mpy. Ne menivät luoteiskulman 25 cm korkean betonimöhkäleen alle. Itäprofiilista tuli esiin kolme betonista kaapelisuojaa 15-33 cm maanpinnan alapuolella. Kerros oli korkeudella 4.42-4.49 m mpy.

KA4:4 tai vastaavanlainen kerros jatkuikin vielä kaivausalueen lounaisnurkassa laajentuen laajemmalle alueelle (kartta 16, kartoitustaso 6). Eteläreunalta tuli uusi betonimöhkäle. Kerroksen kaivaminen piti lopettaa, koska sen läpi ei päässyt betonimöhkäleiden takia tässä vaiheessa. Itäpuoliskossa oli 8-14 cm paksu vaalea hiekka KA4:6, jonka joukossa oli puusälää. Luoteisnurkassa kaapeleiden alla oli harmaa siltti KA4:7, joka oli ensimmäinen vanha kerros. Kerrokset olivat korkeudella 4.33-4.37 m mpy. Länsipuolella vanha pihakiveys oli korkeudella 4.70 m mpy eli kaikki vanhat yhteydet KA4:7:ssä ovat sijainneet pihakiveyksen alapuolella.

KA4:6:sta (KM 41020:319-321) tuli punasaviastian, mahdollisti padan, tummaksi palanut lyijylasitettu pala, palamaton eläimen leukaluu ja hammas ja palamattomia luita 2 kpl.

Kaapeleiden alla ollut KA4:7 levisi kuopan itäpuoliskolle KA4:6 poiston jälkeen (kartta 16, kartoitustaso 7). Sen pinta oli korkeudella 4.33 m mpy. Lounaisnurkassa oli edelleen KA4:4, jota puhdistettiin ennen kaivamisen lopettamista. Länsiprofiilissa sen kohdalla paljastui metallitynnyrin kylki. Kauempana lännessä maanpinnalla näkyi katkaistu metalliaidan pylväs. Se oli pihan W-E –suuntaisen metalliaidan pylvään perustus. Tynnyrin pohjoispuolella länsiprofiilissa oli edelleen betonimöhkäle.

KA4:7:stä (KM 41020:322) tuli vain fajanssiastian pala, joka oli lautasen tai kupin pohjapala.

Burtzin piha, KA4, yhteydet 4 ja 7 (kartoitustaso 7). Yhteys 4 lounaisosassa oli uudempaa sekoittunutta kerrosta kun yhteys 7 koillisosassa oli ensimmäinen vanha kerros. Lounaisnurkan kaivaminen lopetettiin tähän läpipääsemättömän kerroksen takia. Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kaivausalueen itäpuoliskossa noin 10 cm paksun KA4:7 alta tuli KA4:8 (kartta 16, kartoitustaso 8). Se oli vaalea siltti, jonka seassa oli ruskeaa hiekkaa. Sen alta tuli kaksi ohutta huonokuntoista lautaa korkeudella 4.26 m mpy (kartta 16, kartoitustaso 9). Itäinen lauta oli 7 cm ja läntinen 11 cm leveä. Niiden paksuus oli vain 2-3 mm. Laudat olivat yhteyden KA4:9 pinnalla. Se oli 6-10 cm paksu ruskea hiekka, jossa oli vähän pieniä tiilenmuruja. Yhteydessä oli vaalea hiekkalinssi.

KA4:8:sta (KM 41020:323-324) tuli liitupiipun koristelematon pesäkatkelma ja liitupiipun koristelemattomia varsikatkelmia 4 kpl. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:26).

KA4:9:stä (KM 41020:325-329) tuli vain hiukan enemmän löytöjä; liitupiipun varsikatkelmia 2 kpl, Westerwald-kannun pala, savitiiviste?, kirkkaan astian/pullon pala ja palamattomia eläimen luita 3 kpl. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:27).

Burtzin piha, KA4, yhteys 9 (kartoitustaso 9). Pohjalla näkyy lautoja. Kuvaussuunta N.13.5.2015.

KA4:9 poistettiin ja sen alta tuli noin 12 cm paksu nokinen hiekka KA4:10, jonka seassa oli tiilenmuruja ja hiiltä (kartta 16, kartoitustaso 10). Kerros oli korkeudella 4.09-4.25 m mpy.

KA4:10 poistettiin. Seassa oli joitakin löytöjä. Nokinen kerros limittyi harmaiden hiekkakerrosten kanssa. Kaivaminen lopetettiin noin 8 cm paksuun harmaaseen hiekkaan KA4:11, joka oli noin korkeudella 4.06 m mpy (kartta 16, kartoitustaso 11). Kerroksesta tuli löytöjä.

KA4:10:stä (KM 41020: 330-336) tuli suureunasta sahalaitakuviolla koristeltu liitupesän kappale ja varren koristelematon katkelma, fajanssikupin tai vastaavan astian korvan katkelma, lyijylasitettujen punasaviastioiden paloja 3 kpl, kuumuudessa sulaneita vihertäviä ja kirkkaita ikkunalasien paloja 10 kpl, eläimen palamattomia luita 14 kpl ja palanut luu. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:28).

Noin 8 cm paksun KA4:11 alta tuli länsiosassa keskiruskea likainen hiekka KA4:12 korkeudella 4.07 m mpy (kartta 16, kartoitustaso 12). Itäosassa oli hiukan alempana selkeästi rajautuva noin 10 cm paksu tummanharmaa hiekka KA4:13, jossa oli pieniä tiilihippuja. Koilliskulmassa pienellä alueella oli esillä puhdas karkea irtonainen/hieman likainen irtonainen vaalea hiekka KA4:14.

KA4:11:stä (KM 41020:337-341) tuli koristelematon liitupiipun varsikatkelma, punasavipadan jalka, kattotiilen paloja 3 kpl, ikkunalasien vihertäviä palaneita paloja 2 kpl ja kirkkaita palamattomia paloja 2 kpl ja eläimen palamattomia luita 12 kpl, joissa oli leikkuujälkiä.

KA4:12-13 (KM 41020:342-344) tuli kattotiilen pala, savitiiviste ja eläimen palamaton luu ja

Edellisten alta tuli esiin itäosassa KA4:14, joka näytti vielä aavistuksen likaiselta vaalea karkealta hiekalta (kartta 16, kartoitustaso 13). Se oli yllättävän irtonaista. Keskiosassa oli huomattavasti kiinteämpi puhdas hiekka KA4:15 korkeudella 4.01 m mpy.

Kaivausalueen keskellä ollut läikkä kaivettiin pois. Sen pohja oli korkeudella 3.70 m mpy. Kohdalla on voinut olla paalu.

KA4:14 kaivausalueen itäreunalla yritettiin kaivaa KA4:15 tapaiseksi kovaksi kiinteäksi hiekaksi, mutta siihen ei pystytty kaivausalueen ahtauden takia (kartta 16, pohjakorkeudet). Syvimmällään päästiin noin 1,4 metrin syvyyteen maanpinnasta. KA4:14:stä (KM 41020:345) ei tullut kuin yksi asvaltin tapainen pala. Sen yksi pinta on tasainen. Seassa oli paljon pieniä teräväsärmäisiä kiviä. Sen toiseen pintaan on tarttunut laastia. Kerros sijaitsi alimman vanhan kerroksen alla itäprofiilissa, joten sen täytyy olla vanha kerros. Itäpuolella käytävän kohdalla useassa muussa kohdassa oli syvälle kaivettu N-S –suuntainen kaivanto, joka ajoitettiin muualla melko nuoreksi. Sen funktioita ei saatu selville.

Burtzin piha, KA4, itäprofiili.
Kuvaussuunta E. 18.5.2015.

Kaivausalue 4 oli 1-1,3 metriä syvä. Kaivausalue 4:n länsiosassa oli länsipuolisen metalliaidan pylvään perustus, jonka kaivaminen oli tuhonnut vanhemmat kerrokset kohdalta. Kuopan keski- ja itäpuoliskossa oli yläosassa ja keskiosassa kaapelilinjoja. Uusia kerroksia oli 60-100 cm. Kaivausalueen aivan alimmat kerrostumat olivat vanhoja kerroksia (KA4:7-15). Niitä oli yhteensä 30-40 cm. Säilyneet vanhat kerrokset alkoivat korkeudelta 4.38 m mpy ja kaivausalueen keskellä puhdas hiekka oli korkeudella 4.01 m mpy. Kaikki vanhat kerrostumat sijaitsivat vanhan pihakiveyksen alapuolella.

Pihan poikki menevän metalliaidan portti sijaitsi kaivausalue 4 kohdalla. Läntinen portinpylväs osui kuopan länsiosaan. Aita oli tuettu Sumpun seinään. Itäpuolinen pylväs oli 1,25 cm idempänä kaivausalueesta. Täällä pylväs oli myös metallityynnyrissä ja alaosassa oli valtava betonivalu, joka on tullut lähelle kaivausalueen itäprofiilia. Kuoppaa varten kaivettu vielä isompi kuoppa.

Kaivausalue 5 (KA5)

Kaivausalue 5 (kartat 18 ja 19 ja kuvat 231-243) sijaitsi pihan länsireunalla Sumpun seinän juurella 1,5 x 1 metrin kokoisena W-E -suuntaisena. Sen keskipiste oli 14,0 metriä etelään päärungosta ja 1,75 metriä länteen Sumpusta. Kohdalle tuli sadevesikaivo.

Burtzin piha, KA5, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Yhteys 1 eli mukulakivet on poistettu. Kaivausalue sijaitsi pihan lounaisosassa Sumpun seinän vieressä W-E –suunnassa jyrkällä mukulakivialueella käytävän vieressä. Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kohdasta oli poistettu mukulakiveys. Kuopan länsireuna oli metrin päässä Sumpun seinästä. Maasto laski kaivausalueella nopeasti N-S – suuntaisen graniittilaattakäytävän länsireunan vesikouruun, joka oli 50 cm leveä vyöhyke kaivausalueella. Sumpun seinän kohdalla kiveys oli ollut korkeudella 4.91 ja käytävän reunalla 4.60 m mpy.

Mukulakivien KA5:1 alla oli 10 cm paksu vaalea kivien laskuhiekka KA5:2, jossa ei ollut löytöjä (kartta 18, kartoitustaso 3). KA5:2:n poiston jälkeen kaivausalueelle syntyi itäosan vesikourun takia terassi. Korkeusero oli yli 20 cm. KA5:3 oli tummanharmaa läikikäs hiekka, jossa oli rakennusjätettä ja pinnalla uutta esineistöä (tiiliä, betonia, kiviä, plastiikkaa, styrox, kaapelia) (kartta 18, kartoitustaso 3).

Kaivausalueelta poistettiin KA5:3 (kartta 18, kartoitustaso 4). Kaivausalueen länsiosassa oli vaalea hiekka KA5:4, jossa oli vielä yhteyttä 3. Maanpinnan noustessa länteen lounaiskulmaan syntyi kuoppa. KA5:4 sisälsi betonia, asvalttia ja kiviä. Kerroksen väri vaihteli keltaisesta tummanharmaaksi, mutta se oli selvästi yhdellä kertaa kaivettu ja täytetty. Kerroksesta tuli vähän löytöjä. Osa oli uutta, osa vanhaa. Itäosassa tuli hienompi läikikäs (tummanharmaa, vaaleanharmaa, vaalea) hiekkakerros KA5:5. Itäreunassa tuli esiin kaapelien betonisuojakuoria. Kaivausalueen itäosa jätettiin tässä vaiheessa tähän tasoon ja keskityttiin länsiosan kaivamiseen.

Länsiosan KA5:4 kaivettiin pois, mutta kerros jatkui syvemmälle kuin oli mahdollista kaivaa (kartta 18, kartoitustaso 5). Pohjalle jäi vielä kiviä ja sekoittunutta maata. Kuoppa oli syvimmillään korkeudella 3.39 m mpy eli 1,5 metriä syvä. Kuopan kolmesta profiilista näki sen sekaisen koostumuksen. Kyseessä oli alun perin 1830 valmistuneen Sumpun rakentamisen kaivanto. Itäreunalla saavutettiin puhdas hiekka, jota pitkin kaivettiin alaspäin. Syntyneen maaleikkauksen yläosassa näkyi itäosan kerroksia.

KA5:4:stä (KM 41020:346-351) tuli löytöjä. Liitupiipun pesän suureunapala, jossa oli vaakunakilven sisällä Merkuriuksen sauva ja yläpuolella kruunu. Kruunua reunustaa kirjaimet ”O” ja ”F” ja kruunun päällä on teksti ”STOCKH”. Ne viittaavat tukholmalaisen Olof Forsbergin piipputehtaaseen (1739-1755). Liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia oli 3 kpl, fajanssiastian, mahdollisesti lautasen pala, piiposliinikupin tai korkeareunaisen lautasen pala, punasaviastian pala ja modernin purkkimaisen lasiastian/kattolampun lasikuvun pala. Keramiikkapalat oli lyijylasitettu ja koristeltu. Löydöistä poistettiin uudempaa esineistöä (lasia, muoviputki, Grandi-mehupurkki, punasavikeramiikkapala) ja vanhempaa esineistöä (punasavikeramiikkapala, liitupiipun pala, luita) (Liite 6:29).

Burtzin piha, KA5, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 5). Länsiosan yhteyttä 4 kaivettu on mahdollisemman syvälle. Itäosa, jossa on esillä yhteys 5, on kaivamaton. Sitä rajasi kaapeleiden betonikuoret itäprofiilissa. Kuvaussuunta NE. 19.5.2015.

Itäosassa kaivaus oli lopetettu korkeudella 4.35 m mpy yhteyteen KA5:5, joka oli 50 cm leveä alue. KA5:5 oli ensimmäinen vanha kerros. Yhteys oli jo itäpuolella korkeudella 4.50 m mpy sijaitsevan vanhan pihakiveyksen alapuolella. Sen alta tuli melko pian KA5:6, joka oli harmaanruskea, tasalaatuinen hiekka, jossa oli pieniä tiilihippuja (kartta 18, kartoitustaso 6). Siinä oli läpimitaltaan 4 cm:n kokoisia kiviä. Yhteys oli yläosastaan löydötön. Alaosasta tuli joitakin löytöjä. Yhteys oli noin korkeudella 4.29 m mpy. Sen alla oli samanlainen yhteys KA5:7, mutta siinä oli hienompaa ainesta, pieniä tiili- ja hiilihippuja (kartta 18, kartoitustaso 7). Yhteys oli korkeudella 4.23 m mpy.

KA5:5:ssä (KM 41020:352-357) oli kolmesta liitupiipun pesästä katkelmia. Yhdessä kolmeen osaan hajonneessa oli leima; yläreunassa oli rivi ”kolmiapilalehtiä”, alapuolella oli kolme kruunua ja kruunujen alapuolella kirjaimet ”F.R”. Mahdollisesti ruotsalaista tekoa. Lisäksi oli liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 15 kpl, fajanssiastioiden paloja (kuppi?) 2 kpl, lyijylasitetun ja bolus-koristellun punasaviastian pala, ruskeanvihreän lasipullon kylkipala ja eläimen palamattomia luita 4 kpl.

KA5:6:n (KM 41020:358-365) alaosassa oli kolme liitupiipun pientä pesäkatkelmaa. Suureunapalassa oli katkelma leimaa, jossa oli vaakunakehyksen sisällä Merkuriuksen sauva ja yläpuolella ilmeisesti kruunu. Tämä saattaa olla Olof Forsbergin tuotantoa. Koristelemattomia varsikatkelmia oli 15 kpl, fajanssiastioiden paloja 7 kpl, punasavisen kattotiilen kaareva reunapala, kirkkaan lasiastian kylkipaloja 2 kpl, irisoitunut kirkkaan ikkunalasin pala ja palamattomia luita 9 kpl. Luissa oli leikkuujälkiä. Löydöistä poistettiin rautanaula ja suorakaiteenmuotoinen rautalevy (Liite 6:30).

KA5:7:ssä (KM 41020:366-371) oli samanlaista esineistöä kuin yläpuolella. Koristelemattomia liitupiipun varsikatkelmia oli 6 kpl, fajanssiastioiden paloja 2 kpl (toinen mahdollisesti kupista), kirkkaan lasiastian pala, ikkunalasin reunapaksunnospala ja tavallinen pala, eläimen hammas ja luita 5 kpl. Luissa oli leikkuujälkiä.

Alla oli KA5:8, joka oli edellistä aavistuksen tummempi (kartta 18, kartoitustaso 8). Siinä oli tiilihippuja ja nokea. Löytöjä oli enemmän kerroksen yläosassa. Jäljellejääneen kaivausalueen läpi meni N-S – suuntainen poikkileikkaukseltaan 5-10 cm syvä V-muotoinen ura, jossa edellinen yhteys meni syvemmälle. Sen alta ja ympäriltä tuli puhdas karkea oranssinsävyinen hiekka KA5:9 korkeudella 4.04 m mpy (kartta 18, kartoitustaso 9).

KA5:8:sta (KM 41020:372-386) löydettiin liitupiipun pesäkatkelmia 2 kpl, liitupiippujen koristelmattomia varsikatkelmia 21 kpl, majolika-astian paloja 3 kpl, fajanssiastioiden paloja 7 kpl, lyijylasitettujen punasaviastian paloja 8 kpl, kattotiilen reunapala ja pala, kirkkaan ja hiukan vihreän lasiastian kylkipalat, ison nelikulmaisen lasipullon pohjapaloja 4 kpl, vihertäviä ikkunalasien paloja 14 kpl (reunapaloja ja leikattuja), raaka-aine pii, eläimen palamattomia leukaluita ja hampaita 11 kpl, palamattomia luita 124 kpl ja palaneita luita 8 kpl. Löydöistä poistettiin hevosenkenkänaula ja rautanaula (Liite 6:31).

Burtzin piha, KA5, pohjoisprofiili, jossa näkyy Sumpun kaivanto ja ohut vanhojen kerrosten osuus. Kuvaussuunta N. 19.5.2015.

Nelikulmaisen lasipullon pohja.

Kaivausalue 5:n länsiosa oli kaivettu alun perin 1830 valmistunutta Sumppua rakennettaessa niin syvälle ettei puhdasta maata tavoitettu kaivausalueen länsiosassa. Puhtaan maan tavoittamiseksi kaivettiin pieni kuoppa kahden metrin syvyyteen maanpinnasta. Pohjalla saattoi silloin tulla syvimmässä kohdassa puhdas maa esiin. Tämän kaivannon itäreuna oli yhden metrin päässä Sumpun seinästä. Yläosassa oli uudempaa rakennusjätettä 1980-luvulta. Kaivausalueen itäosassa W-E suunnassa 50 cm kapealla alueella oli säilynyt vanhoja kerroksia noin 30 cm:n korkeudelta. Kohdalla oli ollut viimeisen pihatason vesikouru, joka oli tuhonnut viimeiseksi kerroksia yläosasta. Vanhojen kerrosten yläpinta oli korkeudella 4.35 m mpy ja puhdas hiekka oli korkeudella 4.04 m mpy. Säilyneiden vanhojen kerrosten yläpinta oli sijainnut jo vanhan pihakiveyksen alapuolella. Pihakiveys sijaitsi kaivausalueen itäpuolella korkeudella 4.50 m mpy.

Kaivausalue 6 (KA6)

Kaivausalue 6 (kartat 20-22 ja kuvat 244-276) sijaitsi pihan koillisnurkassa Burtzin päärungon vieressä. Sen keskipiste oli 1,0 metriä etelään päärungosta ja 4,0 metriä länteen Bockin länsisiivestä. Kaivanto oli 2 x 1 metrin kokoinen N-S – suunnassa. Kohta kaivettiin laajennusosan pohjoisseinän perustuksen kohdalle.

Burtzin piha, KA6, yhteydet 3 ja 4 (kartoitustaso 2). Kaivausalue (1x2 m) sijaitsi pihan koillisosassa Burtzin seinän juurella N-S –suunnassa. Kohdasta oli poistettu nupukivet ja laattakivet eli yhteydet 1 ja 2. Kuvaussuunta WNW. 27.5.2015.

Kohdasta oli poistettu jo pintakivet (kartta 20, kartoitustaso 2). Seinän vieressä oli ollut 80 cm:n leveydeltä nupukivet KA6:2 ja etelämpänä käytävän laattakivet KA6:1. Nupukivet olivat olleet korkeudella 5.18 m mpy ja laattakivet korkeudella 5.14 m mpy. Levyjen alla oli noin 10 cm pientä soraa KA6:3 ja nupukivien alla karkeata hiekkaa KA6:4. Jälkimmäinen oli korkeudella 5.01 m mpy ja edelliset 5.08 m mpy. Ero johtui nupukivien korkeudesta.

Pintakivien laskuhiekkakerrosten alla oli etelässä KA6:5, joka oli harmaa silttinen hiekka ja jossa oli pienehköjä särmikkäitä kiviä (kartta 20, kartoitustaso 3). Keskellä oli kapea vaalea hiekkakerros KA6:6. Pohjoispuoliskossa oli KA6:7. Se oli läikikäs harmaasävyinen hiekka, joka sisälsi tiilenmuruja ja laastihippuja. Aivan seinän vieressä 10 cm leveydeltä oli enemmän tiilimuruja ja laastia. Löytöinä oli pari pientä katkelmaa liitupiipun vartta ja pari kirkasta lasipalaa, joita ei otettu talteen. Kerrokset olivat tasaisia, noin 5-12 cm paksuja ja keskimäärin korkeudella 4.97 m mpy

Yhteyksien KA6:5-7 poiston jälkeen esillä oli KA6:8 kaivausalueen kaakkoisosassa (kartta 20, kartoitustaso 4). Kyseessä oli vaaleanharmaa sekoittunut siltti, jota oli korkeintaan 3-4 cm paksu. Muualla oli KA6:9, joka oli tummanruskea multainen hiekka. Sen pohjoisosassa oli enemmän tiiltä. Kerrokset olivat korkeudella 4.88-4.95 m mpy. Alueen keskiosa alkoi olla korkeammalla ja tämä suuntaus jatkui pohjaan saakka. Kyseessä oli sama kerros kuin kaivausalueilla 1 ja 2 viimeisen kiveystason laskuhiekan alla (KA1:3 ja KA2:3 ja 6-7). Se oli 1800-luvun puutarhan multakerrosta.

KA6:8 poistettiin ja sen alta tuli tänne pohjoisesta levittäytyvä KA6:9, joka käsitti nyt koko kaivausalueen (kartta 20, kartoitustaso 5). Yhteydessä oli havaittavissa kuitenkin eroa. Itäosassa oli enemmän tiilenmurskaa ja aavistuksen vaaleampi johtuen laastista. Yhteyden paksuus oli noin 14 cm.

KA6:9:stä (KM 41020:387-406) tuli kuparilejeerinkinen litteä pyöreä kuperanappi, liitupiipun pesäpaloja 4 kpl, liitupiipun koristeltuja varsikatkelmia 2 kpl, joissa oli 3-4 hapsuriviä ja heikko ”STOCKHOLM” teksti ja kirjaimet ”T:LI”. Koristelemattomia varsikatkelmia oli 32 kpl. Molemmilta puolilta suolalasitettujen kivitavarapullojen paloja oli 2 kpl, fajanssiastioiden paloja 15 kpl (mm. pohjarengas ja korva), punaisella kasviaiheella koristeltuja posliiniastian pohjareunapaloja 3 kpl, piiposliiniastioiden paloja 30 kpl (muutamassa violettia maalauskoristelua), punasaviastioiden paloja 2 kpl, lasitettuja punasavikaakeleiden kulma-, reuna- ja muita paloja 5 kpl, vihreiden ja kirkkaiden lasiastioiden kylkipaloja 11 kpl, vihreiden ja kirkkaiden lasipullojen pohja-, kaula ja kylkipaloja 13 kpl, kirkkaiden ja vihertävien ikkunalasien paloja 42 kpl (yhdessä retusointia), iskupiitä 2 kpl (reuna retusoitu), eläimen palaneita luita 2 kpl ja palamattomia luita 18 kpl: Viimeisissä oli leikkuujälkiä. Löydöistä poistettiin yksi iso rautanaula ja 8 pienempää nauloja (Liite 6:32).

KA6:10 sijaitsi edellisen alla kaakkoisosassa korkeudella 4.63-4.81 m mpy ja KA6:11 pohjoisosassa ja länsireunalla korkeudella 4.72-4.81 m mpy (kartta 20, kartoitustaso 6). KA6:10 oli tummanruskea, tiilinen, tamppaantunut multainen hiekka, nokea ja tiilenmuruja. KA6:11 oli ruskeanharmaa läikikäs vaalea hiekka, jossa oli paljon tiilimurskaa ja hiukan löytöjä (luita, nauloja, lasia ym). Kaivausalueen keskiosa oli edelleen korkeammalla. Kyseessä oli sama vuoden 1761 tulipalon jälkeinen täyttökerros kuin kaivausalueilla KA1:4 ja KA2:8.

4-8 cm paksu KA6:10 kaivettiin pois, jolloin sen alta tuli koko kaivausalueelta KA6:11 (kartta 20, kartoitustaso 7). Kaivausalueen keskikohta oli ollut hiukan koholla ja nyt se oli sitä selvemmin.

KA6:10:ssä (KM 41020:407-415) oli jälleen liitupiipun pesäkatkelmia 2 kpl ja koristelemattomia varsikatkelmia 4 kpl. Fajanssiastian (mm. lautanen) paloja oli 6 kpl, piiposliiniastian pala (lautanen?), kirkkaan lasiastian suureuna- ja kylkipaloja 2 kpl (kulho), kirkkaan pullon pohjapala, vihreitä ja kirkkaita ikkunalasien paloja 13 kpl ja eläimen palamattomia luita 14 kpl. Löydöistä poistettiin kaksi rautanaulaa (Liite 6:33).

KA6:11:stä (KM 41020:416-426) tuli edelleen samanlaista esineistöä. Liitupiipun suureunapaloja oli 2 kpl ja koristelemattomia liitupiippujen varsikatkelmia 12 kpl. Yhdessä oli jäljellä pesän kantaa ja kannan sivuilla oli leimat ”O” tai ”Q” ja toisella sivulla ”N”. Pesän pinnassa oli poikkeuksellisesti pesän pituussuuntaisia kaarevia kohoutumia. Fajanssiastioiden (mm. lautasia) paloja oli yhteensä 8 kpl, onton lasiastian jalan reunuspala ja kylkipaloja 4 kpl, vihreiden lasipullojen pohjakylkipala ja kylkipaloja 2 kpl,

vihreiden ja kirkkaiden ikkunalasien paloja 5 kpl (leikattu reunapala), eläimen palamattomia luita 5 kpl, kalan palamaton ruoto ja eläimen palaneita luita 4 kpl. Löydöistä poistettiin rautanauloja 12 kpl (Liite 6:34).

8-12 cm paksu yhteys KA6:11 poistettiin ja alta tuli kaivausalueen keski- ja pohjoisosassa KA6:12 (kartta 20, kartoitustaso 8). Se oli samanlainen kerros kuin KA6:11, mutta huomattavasti tiilisempi. Siinä oli isompia tiilenpaloja runsaasti. Tämä kerros vetäytyi vähitellen pohjoiseen päin ja se todettiin myöhemmin muodostuneen keskiosan kerrosten päälle vuoden 1761 tulipaloa raivattaessa ja Burtzin talon perustuksia rakennettaessa eli se vastasi kaivausalueiden 1 ja 2 yhteyksiä KA1:5 ja KA2:9. Korkeamman keskikohdan kohdalla tuli sen alta joitakin isompia kiviä esiin, jotka muodostivat tason korkeudelle 4.65 m mpy. Myöhemmin selvisi että kyseessä oli vanha pihakiveys KA6:13. Sama joka oli kaivausalueella 2 ja jonka päällä oli vuoden 1761 palokerros ja sen päällä tätä kaivausaluetta selvempi vaalea täyttöhiekkakerros. Kaivausalueen kaakkoiskulmassa oli dokumentointihetkellä vielä KA6:11 (kartta 20, kartoitustaso 9), joka poistettiin seuraavaksi. Kohdassa oli paikalle murentuneita tiiliä. Tällöin koko kaivausalueella saatiin esiin KA6:12. Sen pinta painui etelässä alemmaksi aina korkeudella 4.47 m mpy kun keskellä se oli korkeudella 4.71 m mpy. Keskiosassa tuli tällöin lisää esiin isokokoista mukulakiveystä.

KA6:12:ssa (KM 41020:427-429) oli kaksi liitupiipun pesäkatkelmaa, jossa toisessa oli kukkaleima. Se oli valmistettu Per Hansson Sunnin piipputehtaassa 1758-1761. Koristelemattomia liitupiippujen varsikatkelmia oli 3 kpl ja kalan palamaton ruoto. Piippu ajoittaa jälleen tulipalo- raivauskerrosta ja vanhaa pihakiveystä.

Burtzin piha, KA6, yhteydet 11, 12 ja 13 (kartoitustaso 8). Yhteyttä 11 jäi kaivausalueen kaakkoisosaan. Vanhan pihakiveyksen, yhteys 13, kiviä on tullut esiin. Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

KA6:12 poistettiin, jolloin kaivausalueen eteläosassa tuli yhtenäinen mukulakiveys eli vanha pihakiveys KA6:13 esiin (kartta 20, kartoitustaso 10). Kivet olivat melko isoja ja kiveys laski melko voimakkaasti kaakkoon. Kyseessä oli sama kiveys kuin oli löydetty kaivausalueelta 3. Keskiosan kivet olivat korkeudella 4.71 m mpy ja eteläisimmät

korkeudella 4.44 m mpy. Suurimmat kivet olivat kooltansa 40x26x20 ja 30x25x20 cm. Kivien välissä ja pohjoispuolella näkyi kaivausalueen keskiosassa vaalea hiekka KA:6:16 ja sen rikkoutuneessa pohjoisreunassa yhteyden alla puusilppua KA6:17.

Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 13, 16 ja 17 (kartoitustaso 10). Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Seuraavassa vaiheessa purettiin mukulakiveys KA6:13. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:35). Kivien alla oli sen ruskeaa/tummanruskea hiekka KA6:14, jonka seassa on tiilimurskaa, laastia ja löytöjä. Yhteys poistettiin kivien poiston yhteydessä. Yhteys kuvattiin (kartta 20, kartoitustaso 11).

KA6:14:stä (KM 41020:430-440) tuli punasavinen ja valkosavisen liitupiipun pesäkatkelmat. Punaisia piippuja teki 1758-1761 Sunnin piipputehdas. Koristelemattomia varsikatkelmia oli 13 kpl. Fajanssiastioiden paloja oli 10 kpl ja posliiniastioiden paloja 2 kpl. Todennäköisesti samasta punasavivadista oli 10 palaa, joissa oli scraffito ja –boluskoristelua. Lisäksi tuli punasavikaakelin pala, palanut savi, eri vihreiden lasipullojen pohja- ja kylkipaloja 5 kpl ja eläimen palamattomia luita 10 kpl. Punasavisen liitupiipun pesä,joita tehtiin mm. Sunnin piipputehtaassa, viittaisi että kiveys olisi tehty juuri ennen vuoden 1761 tulipaloa. Sen tarkkaa löytöpaikkaa ei ole tiedossa, joten se voi olla joltain raja-alueelta. Samoin se on voitu tehty muualla, jolloin sen ajoitus muuttuu. Löydöistä poistettiin rautanaula ja lyhyt rautatanko (Liite 6:36).

KA6:14 kaivettiin suurimmaksi osaksi pois ja sen alla oli etelässä tiivis tumma hiekka KA6:15, jossa oli hienoa silttiä, laastia ja vähän tiilihippuja (kartta 20, kartoitustaso 12). Lounaisnurkassa oli pienellä alueella savea KA6:18. Keskiosassa vaalea hiekka oli KA6:16. Sen jyrkemmässä pohjoisreunassa näkyy puusilppua KA6:17 kapealla vyöhykkeellä. Kaivausalueen kaakkoisnurkka oli korkeudella 4.28 m mpy ja pinta nousi keskiosaan korkeudelle 4.57 m mpy Pohjoisessa oli vielä yhteys KA6:12, jota ei oltu kaivettu vähän aikaan.

KA6:15:stä (KM 41020:441-454) tuli liitupiipun pesäkatkelma ja koristelemattomia varsikatkelmia 13, paitsi yhdessä kiersi rengasleimakoristelu. Fajanssiastian paloja oli yhteensä 19 kpl, joista 14 oli samasta lautasesta. Koristeltujen punasavivatien oli paloja 3 kpl, muiden punasaviastioiden paloja 2 kpl ja kattotiilen pala. Kirkkaiden ja vihreiden (kuumuudessa vääristämien) lasiastioiden ohuita paloja 6 kpl. Suureunapalassa oli kaiverrettu aaltoviiva ja alla vaakasuora ura ja kaareva ura. Astia on lasista tai pikarista.

Lisäksi oli eriväristen lasipullojen paloja 5 kpl, vihreä ikkunalasin pala, eläimen leukaluu ja hammas, palamattomia luita 19 kpl ja palanut luu.

Korkeamman keskiosan KA6:16 poistettiin (1-10 cm) ja sen alta tuli keskiosan eteläosassa puusilppukerros KA6:17 (kartta 21, kartoitustaso 13). Tälle yhteydelle oli myös vastineet samoilla korkeuksilla kaivausalueilla 1 ja 2 (KA1:10 ja KA2:13). Se saattoi liittyä isonvihan jälkeiseen rakennuskauteen.

Pohjoisosassa oli harmaa homogeeninen karkea hiekka KA6:19 (4.44-4.47 m mpy), joka laajeni KA6:12:n kustannuksella pohjoiseen. Etelään laskeva puusilppukerros KA6:17 (4.33-4.48) rajautui etelässä yhteyksiin KA6:15 ja 18, jotka oli kaivettu sen läpi. Yhteydet olivat korkeudella 4.27-4.38 m mpy.

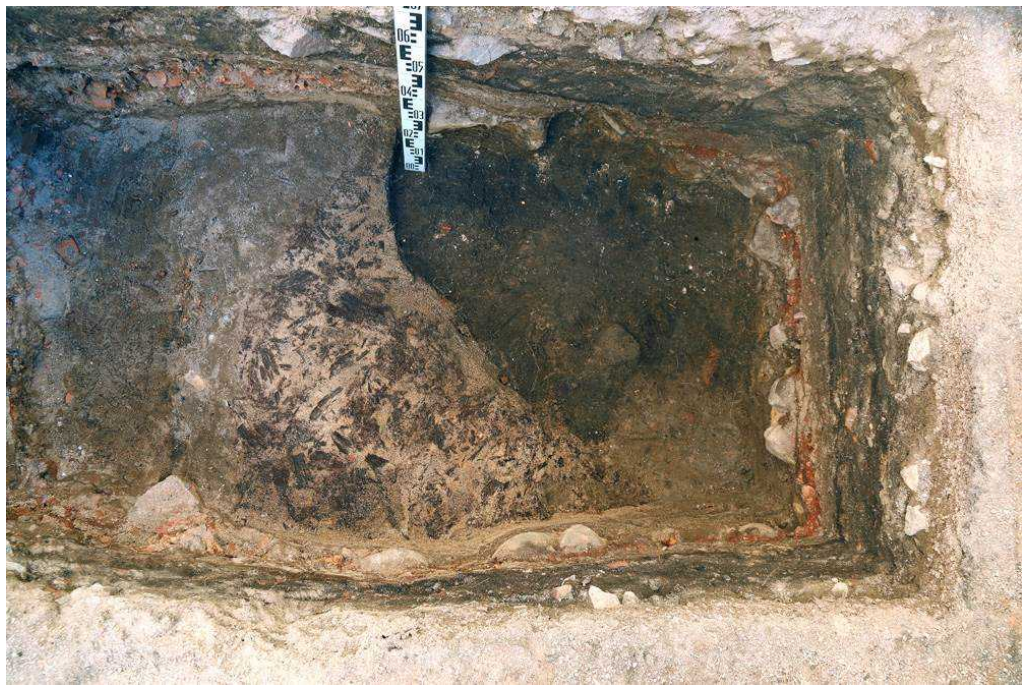

Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15, 17 18 ja 19 (kartoitustaso 13). Kuvaussuunta E. 28.5.2015.

Seuraavaksi poistettiin keskiosan yhden cm paksuinen puusilppukerros KA6:17, jolla oli vastineet kaivausalueilla 1 ja 2. Sen alta tuli esiin pohjoisesta levittäytyvä KA6:19. Yhteyden KA6:19 (2-7 cm) alta tuli korkeudella 4.38-4.45 m mpy KA6:20, joka oli läikikäs hiekka (kartta 21, kartoitustaso 14). Se sisälsi nokea, tiiltä, pientä kiveä ja vaalean hiekan läikkiä. Yhteyttä 12 pohjoisessa ja yhteyksiä 15 ja 18 etelässä ei kaivettu tässä vaiheessa.

KA6:17:sta poistettiin rautanaula (Liite 6:37).

KA6:18:sta (KM 41020:455-457) tuli liitupiipun koristelematon varsikatkelma ja lasiastian suureunapala (lasi/pikari). Suureunan ulkopinnalla oli horisontaalinen lasinauha. Eläimen palamattomia luita oli 5 kpl.

KA6:19:stä (KM 41020:458-460) tuli muutama löytö; liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 4 kpl, lasipullojen kylkipaloja 2 kpl ja eläimen palaneita luita 3 kpl.

KA6:20:stä (KM 41020:461-462) tuli vain mahdollisesti valkosaviastian pala ja palamaton eläimen luu.

6-8 cm paksun KA6:20 alta tuli pian KA6:21, joka oli tummempi ja yhtenäinen kerros (kartta 21, kartoitustaso 15). Sen pinnalla oli vain vähän tiilimurskaa. Yhteys oli korkeudella 4.37-4.40 m mpy. Sen alta samalta alalta tuli KA6:22; tiilinen laastinen

hiekka, kirjava korkeudella käytännössä 1-5 cm syvemmältä kuin edellinen kerros (kartta 21, kartoitustaso 16).

KA6:21:stä (KM 41020:463-466) tuli lyijylasitettujen punasaviastian paloja 2 kpl, kattotiilen tai tiilen pintapalaa 2 kpl, kuumuudessa taipuneita ikkunalasien paloja 4 kpl ja palamaton luu.

KA6:22:sta (KM 41020:467-471) oli liitupiipun pesäkatkelma, punasaviastian, ilmeisesti vadin, bolus-koristeltu pala, hajonnutta kaarevaa kattotiiltä 8 kpl, sulaneita ikkunalasien paloja 10 kpl ja laastipala. Ikkunalaseissa oli kiinni laastia ja hiekka. Osa oli toisissansa kiinni. Vain osa otettiin talteen. Löydöistä poistettiin rautanaula ja sulaneita ikkunalasien paloja 126 kpl (Liite 6:38-39).

Keskiosan kaivamisen jälkeen jatkettiin kapean pohjoisosan KA6:12 kaivamista (kartta 21, kartoitustaso 17-19). Kerros oli jäänyt korkeudelle 4.33-4.40 m mpy. 12-17 cm paksun KA6:12 alta tuli tummempi täyttömaa KA6:23. Se oli korkeudella 4.23 m mpy. KA6:12 kapeni pohjoiseen päin, mutta paksuni Burtzia kohden ollen paksuimmillaan yhteensä yli 40 cm paksu. KA6: 23 alle meni osittain tiilimurskakerros KA6:22.

KA6:23:sta (KM 41020-472-473) tuli vain liitupiipun koristelemattomia varsikatkelmia 2 kpl ja kuumuudessa sulaneita ikkunalasien paloja 3 kpl. Löydöistä poistettiin rautaesine (Liite 6:40).

Tiilimurskakerroksen KA6:22 alta tuli esiin hiiltynyt W-E suuntainen ”hirsi” KA6:25, jonka päällä länsireunalla oli notkolla oleva hiiltynyt lauta (kartta 21, kartoitustaso 21). Hirren eteläpuolella oli punertavaa hienoa hiekkaa KA6:24 ja pohjoispuolella tumma nokinen maa ja puita KA6:25. Pohjoisessa hiilimaa ja laudat katkesivat Burtzin perustusten takia. Hiilimaa lähti seuraamaan alaspäin Burtzin perustuksen kaivantoa. Pinta oli romahtanut Burtzin perustuksia tehtäessä kaivannon seinän suuntaiseksi. Etelässä hiilimaa katkesi kaarevaan mukulakiveykseen ja sen alapuoliseen kerrokseen. Eli samaan rajaan kuin yläpuoliset kerrokset kaivausalueen keskiosassa. Hiilikerrosta oli 60-80 cm:n leveydeltä. Hirsi sijaitsi korkeudella 4.20 m mpy. Hirsi ja lauta olivat 18 cm leveitä. Hirsi oli 11 cm paksu ja lauta 2-3 cm.

Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19). Hiiltyneiden lautojen pohjoispuolelta on kaivettu lisää. Kuvaussuunta E. 29.5.2015.

Viimeiseksi pohjoisosasta poistettiin lautojen alla ollut nokinen lastu- ja hiekkakerros KA6:26 (kartta 21, kartoitustaso 20). Sen pinta oli keskellä korkeudella 4.08 m mpy. Puhdas karkea vaalea hiekka KA6:28 korkeudella 3.94 m mpy (kartta 21, kartoitustaso 22).

KA6:26 (KM 41020:474-477) oli kuumuudessa taipuneita ikkunalasien vihertäviä paloja 5 kpl, liitupiipun koristelematon varsikatkelma, kattotiilen kaarevia reunapaloja ja paloja 4 kpl ja eläimen palamaton luu.

Viimeiseksi kaivettiin kaivausalueen eteläosassa KA6:15, jota oli kaivettu osittain aiemmin. Yhteys oli 20-50 cm paksu. Se alla sijainnut KA6:27 noin 40-60 paksu harmaa likainen hiekka, jossa oli pieniä tiilenmuruja ja ihan vähän laastia (kartta 20, kartoitustaso 22). Sen melko tasainen yläpinta oli korkeudella 3.86-4.01 m mpy. Yhteyden alapinta vietti aluksi nopeasti etelään päin ennen kuin tasaantui eteläreunalla. Pohjalla oli kolme isoa kiveä, jotka poistettiin koneellisesti. Keskimmäisen ympärillä hieman syvemmällä tuli ruskeaa laastia. KA6:27 ulottui puhtaaseen vaaleaan hiekkaan KA6:28 saakka. joka oli keskellä korkeudella 3.91 m mpy ja eteläpäässä korkeudella 3.42 m mpy. Kerroksesta saatiin myös 18x10,5x3,5 cm kokoinen tiili. Eteläpäässä koskematon maa muuttui jo kellertäväksi siltiksi (kartta 21, kartoitustaso 23).

KA6:27:stä (KM 41020:478-495) liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia oli 11 kpl, fajanssiastioiden paloja (lautasia, pieni purkki) oli 12 kpl, cafe-au-lait -posliiniastian paloja 2 kpl, liete- ja lyijylasitettujen punasaviastioiden paloja 5 kpl, kattotiilien reunapaloja ja paloja 7 kpl, kirkkaan lasiastian onttoa jalkareunusta ja jalkalevyä pikarista, lasipullojen pohja-, kaula- ja kylkipaloja eri vihreän ja ruskean värisinä, kaksi kuumuudessa vääntynyt ikkunalasin palaa ja yksi kirkas, eläimen palamattomia luita (leikkuujälkiä) 19 kpl, kalan palamattomia luita 19 kpl, kalan suomuja 5 kpl ja nikama ja eläimen palaneita luita 2 kpl.

KA6:27:n alaosasta isoja kiviä poistettaessa (KM 41020:496-500) tuli vielä liitupiipun varsikatkelma, Vartta kiertää leimakoristelu, josta erottaa kirjaimet ”N (piste) GOUDA” Ennen N:ää ehkä ”I”. Tekstin päällä on rivi hapsuviivaa ja tämän päällä rivi sahalaita-leimaa. Kyseessä on Alankomaissa Goudassa valmistettu piippu. Lisäksi tuli posliiniastian suureunapala kupista, eläimen palamattomia luita 4 kpl, kalan palamattomia luita 6 kpl ja eläimen palaneita luita 2 kpl. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:41).

Burtzin piha, KA6, länsiprofiili. Kuvaussuunta W. 5.6.2015.

Kaivausalueella 6 oli alimpana lähellä Burtzin kiviperustusta hiiltynyt puurakenne lähellä puhdasta hiekkaa. Puiden alla oli vain vähän tiili-, lastu- ja hiekkakerrosta. Kyseessä oli 60-80 cm kapea jäännös rakennuksesta. Sen jäännökset ovat tuhoutuneet pohjoisessa Burtzin kiviperustuksen ja etelässä syvemmälle painuvan sitä nuoremman pihakiveyksen ja sen alapuolisten kerrosten takia (mm. posliinia). Kyseessä on todennäköisesti alueen ensimmäisiä rakennuksia, joka on tuhoutunut vuoden 1654 tulipalossa. Sen alapuolella oli vielä hiilinen kerros, joka voi olla vuoden 1654 kerros, jolloin palaneet hirret olisivat silloin vuoden 1713 kaupunkipalosta. Hiilikerroksen yläpuolella sen kohdalla ja hiukan etelämpänä oli sijainnut muitakin kerroksia, jotka olivat rikkoutuneet vastaavalla tavalla pohjois- ja eteläpuolilla. Pihakiveys on Burtzin taloa edeltävältä ajalta ja se oli sama kuin muuallakin pihalla. Sen päällä oli runsaasti tiilimurskaa, joka on peräsin vuoden 1761 tulipalon raivaamisesta ja osittain jo Burtzin talon rakentamisesta 1760-luvulta. Pihakiveys loppui ennen Burtzin seinää. Tämä johtui Burtzin perustusten kaivamisesta, jonka täyttömaita oli rakennuksen vieressä ylempinä kerroksina. Kiveyksen päällä oli 1700-luvun lopun ja 1800-luvun kerroksia. Täällä ei ole ollut nykyisen Burtzin rakennuksen pihakiveystä ainakaan 1800-luvulla, sillä kohdalla on kartan perusteella ollut puutarha.

Kaivausalue 6 oli syvyydeltään 1,2-1,8 metriä maanpinnasta (5.18 m mpy) puhtaaseen maahan. Vanhat kerrokset alkoivat korkeudelta 4.95 m mpy. Vanha pihakiveys sijaitsi noin 40 cm maanpinnan alapuolella korkeudella 4.44-4.71 m mpy. Kiveyksen alla oli 70-100 cm vanhoja kerroksia. Puhdas maa oli korkeudella 3.46-3.98 m mpy.

5.7.3 Pihan pohjois- ja keskiosat

Yhteyskaivauksena kaivettujen kaivausalueiden jälkeen viimeisen pihakiveyksen alapuoliset maakerrokset poistettiin arkeologien valvonnassa lohkoittain (A1-15) koneellisesti vanhaan pihakiveykseen saakka kahvilan Röntgenin laajennusosan kohdalta. Kerrosten kaapiminen ulottui pihan koillisosassa pihan puoliväliin saakka. Lännessä alue ulottui Burtzin porttikongiin saakka (kartat 5-7). Pihan länsisivulla kaivaminen meni pidemmälle etelään kapealla kaistaleella aina työmaa-alueen etelärajalle alapihalle saakka. Pohjoisessa poistetut kerrokset olivat yhteensä noin 30-40 cm paksut ja etelämpänä pihaa 10 cm. Burtzin pihan eteläosassa pihan viimeisen pihatason täyttökerrokset menivät jo vanhan pihakiveyksen tasoon. Aivan etelässä Burtzin ja Helleniuksen pihoilla oli jo autotallin rakentamiseen liittyvät täyttömaat. Pihan eteläosan keskiosaan tuli iso puuistutuskuoppa. Pohjoisosassa poistettiin aluksi isompia aluekokonaisuuksia kahvilan laajennusosan kohdalta. Keskiosassa alueita avattiin pienemmissä osissa. Pihan länsiosassa kaivettiin putkikaivantojen ja kaivojen takia vain kapeita alueita.

Burtzin piha, A1. Pihan pohjoisreunan kahvilan laajennusosan aluetta avataan koillisnurkasta lähtien koneellisesti. Kuvaussuunta NE. 8.6.2015.

Koneellisen kaivamisen jälkeen vanha pihakiveys puhdistettiin lopuksi lapion, pelkoin ja harjoin. Ensimmäiseksi avattu osuus (A1) piirrettiin jokaisen kiven tarkkuudella. Lopuissa piirrettiin vain suuret kivirivit ja vesikourut. Osa alueista piirrettiin tarkemmin.

Burtzin piha, A1. Poistetun pihakiveyksen alla oli käytännössä kaivausalueiden 1, 2 ja 6 mukaiset kerrokset eli noin 30-40 cm viimeisen kiveyksen laskuhiekkaa, multaa, vaaleaa sekoittunutta tiilipitoista hiekkaa, rakennusjätekerrosta/rakennusten purkujätettä ja ohut palokerros ennen nykyisiä rakennuksia vanhempaa pihakiveystä. Kuvaussuunta N. 8.6.2015.

Ensimmäiseksi pihan pohjoisosasta heti Burtzin päärungon eteläpuolelta poistettiin maat vanhan pihakiveyksen yläpuolelta. **Alue A1** oli N-S – suunnassa 2,5-3 metrin levyinen ja W-E – suunnassa 9,2 metrin pituinen Bockin länsisiivestä Burtzin porttikongin itäpuolelle (kartat 5-7 ja kuvat 277-288). Kerrosten yhteispaksuus oli noin 30-40 cm ja kerrokset olivat samanlaisia koko kivetyllä alueella. Vanhan pihakiveyksen päällä oli ensinnä ohut palokerros vuoden 1761 tulipalosta ja sen päällä Burtzin nykyisen rakennuksen rakentamisen rakennusjätettä tai palanneiden rakennusten purkujätettä, vaaleata tiilipitoista hiekkaa pihan korottamiseksi/uudeksi kiveämiseksi, multaista maata noin 20 cm 1700-lopun ja 1800-luvun puutarhasta ja viimeisen kiveyksen alushiekkoja noin 12-15 cm (ks. kaivausalue 2 ja 6). Päältä oli poistettu vain nupukivet, noppakivet ja käytävien laattakivet. Burtzin rakentamisajan pihakiveystä ei ollut, sillä piha on sijainnut nykyisen pihan korkeudella. Se on muutettu useampaan kertaan. Kerroksissa oli suhteellisen vähän löytöjä.

Burtzin piha, A1. Ylimmäisten kerrosten alta paljastui pihan vanha mukulakiveys. Sen päällä oli sitä nuorempi kuistin muuraamaton kivijalka. Kuvaussuunta WNW. 8.6.2015.

Etelään päin loivasti laskeva kiveys oli korkeudella 4.73-4.77 m mpy. Pihakiveyksen ja Burtzin ja Bockin seinien väliin jäi keskimäärin 90 cm kivetön alue. Kohdissa oli etupäässä vanhempaa eli Burtzin rakentamisen aikaista rakennusjätettä pihakiveyksen tasolla. Burtzin päärungon länsipään kohdalla tällä vyöhykkeellä oli myös uutta yhtenäistä täyttöhiekkaa, joka meni kohdalla syvemmälle. Se liittyi todennäköisesti 1980-luvun korjauksiin. Bockin seinän edusta pihan koilliskulmassa sinne johtavan portaikon pohjoispuolella oli myös avattu ilmeisesti 1980-luvulla ja kohdalla oli mm. kattohuopaa tms. 40 cm:n syvyydessä eristeenä tasossa ja seinän vieressä.

Kiveys muodostui isommista ja pienemmistä kivistä. Kiveyksen länsiosassa oli kaksi isommista kivistä tehtyä kiveysriviä. Ne olivat lähinnä NNW-SSE -suunnassa 1,8 metrin välein. Ne olivat hiukan vinossa nykyisiin rakennuksiin nähden, jotka eivät ole myöskään N-S -suunnassa. Pihan äärimmäisessä koilliskulmassa kiveystä ei ollut jäljellä paljoakaan ilmeisesti johtuen myöhemmistä rakennustöistä. Edellä mainitun huovan länsireunalla oli N-S –suuntainen pikkukivien alue. Kyseessä saattoi olla vesikourun, mutta kohta oli tuhoutunut suurimmaksi osaksi.

Burtzin piha, A1. Pihakiveyksessä oli avatulla alueella kaksi isoista kivistä muodostunutta riviä NNW-SSE –suunnassa, joiden välissä oli pienempiä kiviä. Kuvan keskellä on 1800-luvun lopun kuistin perustus kiveyksen päällä. Burtzin seinän vieressä pihakiveys on rikottu. Kuvaussuunta E. 8.6.2015.

Kiveyksen itäosassa 2,5-3 metriä länteen Bockin länsisiivestä oli kaakkoon kaarevana menevä 150 cm leveä ja 30 cm syvä kourumainen käytävä. Se oli alkanut noin yhden metrin päässä Burtzin päärungosta kaivausalue 6:n keskiosasta. Se kapeni ja syveni

etelään päin ja jatkui alueella A2. Onko kyseessä ollut käytävä pihan itäreunalla olevaan rakennuksen kellariin? Myöhemmät havainnot pihan itäosan kerroksista viittaavat siihen että tästä ei ole kysymys. Paremminkin kyseessä on käytävä pohjoisessa Burtzin kohdalla aiemmin sijainneeseen rakennukseen. Sen pohjoispää kuten myös koko pihakiveys on rikottu ilmeisesti kaivettaessa Burtzin kellareita varten kuoppaa. Se näkyy hyvin kaivausalue 6:n kerroksissa ja erityisesti itä- ja länsiprofiileissa.

Burtzin piha, A2. Alueen A1 käytävä jatkui syvenevänä ja kaarevana alueelle A2. Kuvaussuunta SE. 9.6.2015.

Kiveyksessä oli useissa kohdissa aukkoja, joiden kohdalla oli epäjärjestyksessä kiviä kasassa koholla tai ilman kiviä. Joissakin näkyi puupaalun pää. Kyseessä oli myöhempien havaintojen perusteella kiveyksen jälkeen tehtyjä aitojen paalureikiä ja/tai kasvien istutuskuoppia. Ne liittyivät ainakin 1800-luvulla pihan itäpuoliskolla sijainneeseen puutarhan aitaan/aitoihin ja istutuskuoppiin. Kyseinen puutarha aitoineen näkyy vuoden 1886 kartassa sivulla 53 ja noin vuoden 1885 kuvassa sivulla 58. Kuvassa aita on lännempänä kuin kartassa, sillä kartassa aidan länsipuolelle, ulkopuolelle, jäänyt kaivo on siinä sisäpuolella. Kaivoa on tuskin siirretty. Burtzin porttikongin itäreunasta noin 2 metriä itään N-S –suuntaisella linjalla kaivettiin tai havaittiin paalukuoppia ja paaluja alueilla A1, kaivausalueella 2 ja alueella A9. Ne voivat olla kartan aidan paalureikiä, vaikka alla olevassa kartassa aita eivät osu aivan niiden kohdille. Aita näyttäsi osuvan n-S –suuntaisen vesikourun kohdalle, joka kuitenkin on huomattavasti aikaisempi rakenne. Kyseessä on mitä todennäköisimmin puutarhankartan koosta johtuva virhe. Myös lännempänä kaivon länsireunan linjalla olevalla linjalla oli kiveyksessä reikiä pihan ehjemmässä pohjoisosassa Burtzin porttikongin itäreunan linjalla. Kaivo sijaitsi valvonta-alueen eteläreunassa 1980-luvun remontissa täysin tuhotulla alueella.

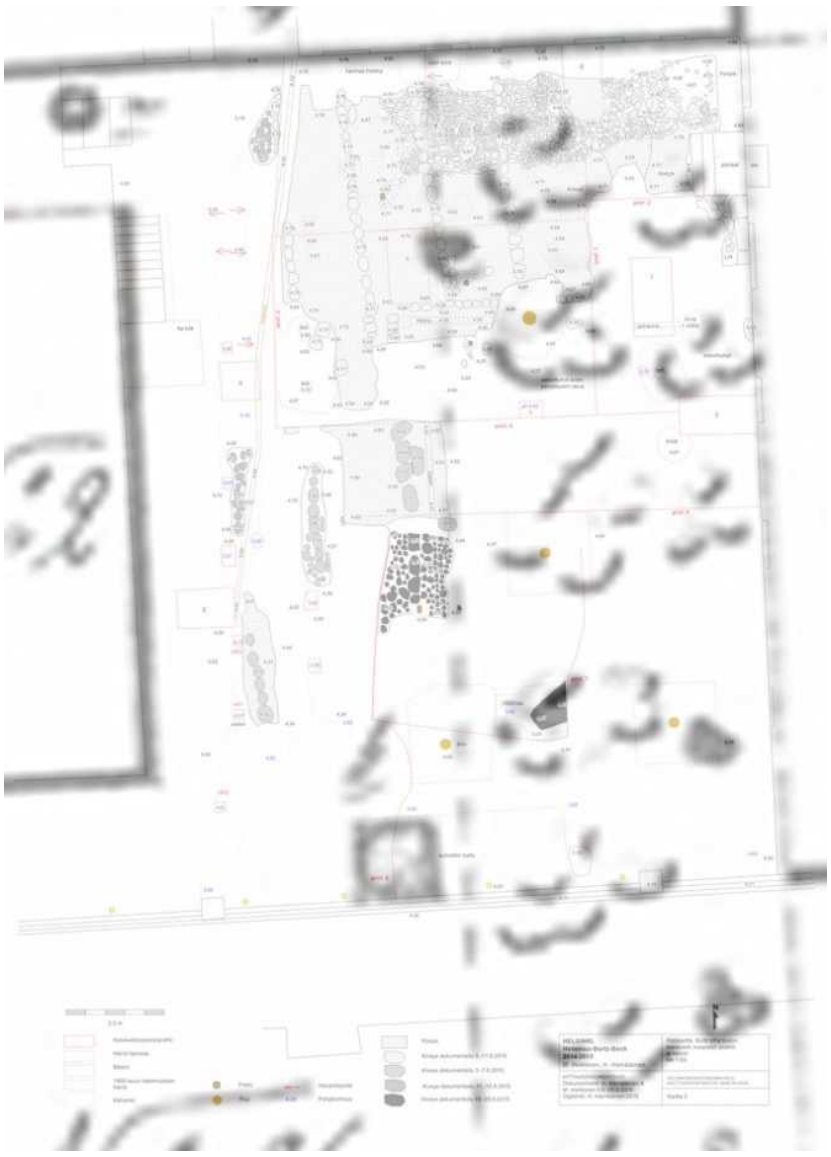

Vuoden 1886 kartta asemoituna kartan 7 päälle. Tässä puutarhan aita osuu N-S – suuntaisen vesikourulinjan kohdalla. Kyseessä on luultavasti kartan mittakaavasta johtuva virhe, sillä aita on ollut todennäköisesti ollut hieman lännempänä 2 metriä itään porttikongin itäreunasta sijaitsevalla paalulinjalla. Kaivon länsireuna on porttikongin itäreunan linjalla, jossa aita olisi noin vuoden 1885 kuvan perusteella. Puutarha on piirretty kapenemaan pohjoiseen päin.

Burtzin piha, A2. Alueiden pihakiveyksessä oli aukkoja. Ne olivat myöhemmän puutarhan aidan pylväiden paikkoja tai puutarhan istutuskuoppia. Osassa näkyi paalujen päitä. Kuvaussuunta W. 9.6.2015.

Burtzin rakennuksen eteläseinä edessä oli tämän mukulakiveyksen päällä lohkokivistä W-E – suunnassa 2,6 metrin kokoinen ja N-S – suunnassa 1,3 metrin pituinen muuraamaton kivijalka (ks. kartta s. 59). Rakenne katkesi ennen Burtzin seinää 80-100 cm leveydeltä. Kyseessä oli vuonna 1892 rakennetun puurakenteisen kuistin perustus. Sitä kautta oli ollut käynti rakennukseen. Kuisti ja sisäänkäynti on ummistettu vuonna 1907 rakennusselvityksen mukaan.

Alueilta A1-A2 kiveyksen päältä (KM 41020:574-601) täysin samanlaisista kerroksista kerättiin koneellisen kaavinnan ja käsin tehdyn loppusiivouksen aikana talteen ajallisesti kaupungin vuoden 1761 tulipalon jälkeistä esineistöä aina 1800-luvun lopulle saakka. Liitupiippujen pesien katkelmia tuli kaksi kappaletta, joissa oli koristelua. Toisessa nokeentuneessa oli yksi kokonainen kruunu ja yläpuolella katkelmat kahdesta kruunusta. Kruunujen alapuolella oli kirjaimet ”A:F”. Kirjaimet viittaavat kuninkaaseen Adolf Fredrik. Pesä on Sunnin piipputehtaan tuotantoa. Toinen pesä oli ilmeisesti koristelun perusteella arvokkaampi tukholmalaisesta Carl Wetterwikin piipputehtaasta (1755-1798). Se oli pesän puolikas, jossa on reliefileima sekä kannassa kantaleima. Leimassa on pyöreäkulmaisen vaakunakilven päällä koristeellinen kruunu ja kilven sivuilla on takajaloillaan seisovat hännälliset eläinhahmot. Ne nojaavat etujaloillaan vaakunaan, mutta suu auki olevat päät ovat kääntyneenä taaksepäin. Kilven pinta on jaettu neljään kenttään, joissa kahdessa ristikkäisessä kentässä on kolme kruunua ja muissa sivulta kuvattu eläinhahmo. Kannan toisella sivulla on leima, jossa nelikulmaisen kehyksen keskellä on pystyviiva ja viivan eri puolilla jotain heikosti erottuvia kohoumia. Leima muistuttaa myös tukholmalaisen Olof Forsbergin piipputehtaan 'Swärjes Wapen' leimaa 1700-luvun puolestavälistä. Samoin tuli kaksi liitupiipun varsikatkelmaa, joissa toisessa luki ”WETTERWIK” ja ”TOCKHOLM” ja toisessa ”TOCKHOLM” ja ”T:LI” ja tekstiä, josta ei saa selvää. Koristelemattomia liitupiipun paloja tuli 47 kpl. Liitupiippujen ajoitus viittaa vahvasti että vanha pihakiveys 1700-luvun ensimmäiseltä puoliskolta.

Eri fajanssilautasten paloja tuli 34 kpl, koristeltujen posliiniastioiden paloja 4 kpl ja piiposliiniastioiden paloja 16 kpl. Jälkimmäisissä yhdessä oli vihreä leima: ”ARABIA HELSINGFORS” teksti suorakaiteenmuotoisen, kulmistaan viistetyn kehyksen sisällä. Leimaa on käytetty 1880-1890. Punasaviastioiden lyijylasitettuja ja valkoisella lietteellä koristeltuja paloja oli 6 kpl, mm vadin suureunapala, jossa oli scraffito-koristelua.

Harmaasavipaloja oli pari kappaletta. Niiden funktio ei selvinnyt. Lasiastian paloja kirkkaista ja vihreistä laseista oli 8 kpl. Joukossa oli mahdollisesti karahvin pala ja ison purkkimaisen astian pohjapala. Erivärisiä lasipullojen paloja oli 14 kpl. Vihreiden ja kirkkaiden ikkunalasien paloja 14 kpl. Joukossa oli retusoituja paloja. Iskupii. Eläimen palamattomia luita oli 6 kpl, kalan palamaton luu ja eläimen palanut luu. Löydöistä poistettiin viisi rautanaulaa, uudempi lyhyt litistynyt avonainen metalliputki ja rypytetty muoviluiska (Liite 6:42).

Pihan pohjoisosan kuistin kivijalan sisäpuolelta otettiin löydöt erikseen talteen (KM 41020:602-618). Iso löytö oli osa rautaisen paistinpannun pannuosasta ja kahva. Itse pannuosa oli repaleinen ja sen reunoilla oli korkeutta 4,5-5 cm. Kahva on litteä ja kapenee kärkeen, missä on soikea reikä. Kahvan leveys tyvessä 4 cm ja kahvan pituus 20,5 cm. Kahvan paksuus 11 mm.

Muita löytöjä oli kokonainen koristelemattoman liitupiipun pesä kantoineen ja kaksi liitupiipun varsikatkelmaa. Toisessa oli tekstiä ”T:LI?NCRE?” sekä ”TOKHOLM”. Toisessa saattoi havaita ”IN:GOU” ja ”K?DE?” ja tekstirivien välissä kolme pisteleimaa. Kyseessä oli Tukholmassa ja ilmeisesti Goudassa valmistettu piippu. Koristelemattomia liitupiippujen varsikatkelmia oli 23 kpl.

Keramiikkaa tuli ilmeisen kivisavikeramiikkapullon pala ja fajanssiastian paloja 33 kpl. Niistä 18 ja 7 palaa oli samoista kahdesta violetilla ja sinisellä kuvioilla koristelluista lautasista. Posliiniastioiden paloja oli 4 kpl (mm. pieni cafe-au-lait). Piiposliinia oli 10 kpl kahdesta astiasta. Vastaavasta astiasta tuli paloja myös kivijalan ulkopuolelta.

Punasaviastioissa oli korvapala, scraffito-koristellun vadin kylkipala ja muita kylkipaloja oli 2 kpl. Lasia oli vihreän lääkepullon kaulapala ja kylkipaloja vihreistä ja kirkkaista pulloista 6 kpl. Ikkunalasien paloja oli vihreitä ja kirkkaita 7 kpl. Eläimen luita oli vain yksi palamaton.

Rautapannun jäännös ennen konservointia.

Kuistin kivijalkaa purettaessa sen täyttömaasta saatiin joitakin löytöjä (KM 41020:619-624): kuparilejeerinkinen möykkymäinen pala, liitupiipun pieni pesäpala, liitupiippujen koristelemattomia varsipaloja 5 kpl, vihreiden lasipullojen paloja 2 kpl, eläimen palamattomia luita 3 kpl ja kalan palamaton suomu ja ruoto.

Seuraavaksi avattiin **alue A2** edellisen alueen eteläpuolelta 3,5 – 4 metrin verran N-S -suunnassa ja 8,0 metrin verran W-E – suunnassa Bockin seinästä länteen pihaa (kartat 5-7 ja kuvat 289-300). Samanlaisina pysyneiden kerrosten alta tuli edelleen vanhaa mukulakiveystä korkeudella 4.67- 4.71 m mpy. Kiveyksen päällä oli hiukan palokerrosta ja paljon tiilimurskaa. Kiveystä oli avatun alueen länsipuoliskolla. Se loppui Bockiin johtavien portaiden eteläreunan linjan eteläpuolella ja 4 metrin päässä Bockin seinästä. Sama oli todettu jo kaivausalueiden 1 ja 3 kaivamisen yhteydessä. Kivettömällä alueella oli viimeisen kiveyksen alushiekka, sen alapuolinen noin 20 cm paksuinen tumma multamaa, vaalea täyttöhiekka, punertava rakennuspurkukerros (mm. tiilimurskaa)/palaneiden rakennusten purkukerros ja ohut musta palokerros vuodelta 1761 kuten kivetyllä alueella.

Alueen A2 itäpään kivetöntä kohtaa kaivettiin syvemmälle koneellisesti. Alempana oli erilaisia tummempia hiekkakerroksia, joita oli myös pihan keskiosassa kivetyllä alueella. Ne olivat melko samanlaisia kuin myöhemmin kaivetuissa pihan länsiosissa. Lännessä kerroksien määrä väheni ja muuttuivat hiukan erilaisiksi, mutta kerrosten kokonaispaksuus pysyi samana. Tämän kivettömän alueen kerrokset on kuvattu tarkemmin profiileissa 1-2 ja kaivausalue 1:ssä, sillä kaivausalueen 1 pohjoisosa sijaitsi tällä avatulla alueella.

Burtzin piha, A2. Alue A2 on kiveyksen oikea kosteampi puolisko. Vasen puolisko on alue A1. Kuvaussuunta E. 9.6.2015.

Burtzin piha, A2. Alueen A2 pihakivetöntä aluetta syvennetään. Muodostuneet maaleikkaukset dokumentoitiin ja ne muodostivat osan profiileista 1 ja 2. Kuvaussuunta W. 10.6.20 15.

Kiveyksen isoista kivistä muodostuneet kaksi riviä jatkuivat etelään tämän alueen länsiosassa. Niiden välissä olevien kivien koko pieneni itään päin. Tälläkin alueella kiveyksessä oli paalu-/istutuskuoppia, jotka oli täytetty kivillä.

Alueen A2 kiveyksen yläpuoliset löydöt on yhdistetty alueen A1 löytöihin. Bockin siipeen johtavan portaiden lounaispuolella olleelta alueen A2:n pihakivettömältä alueelta otettiin löydöt erikseen talteen (KM 41020:625-641). Luetteloitaessa erikseen kiveyksen tasolle puhdistetun tason löydöt ja myöhemmin puhtaaseen maahan saakka kaivettujen kerroksien löydöt yhdistettiin vahingossa. Sieltä tuli liitupiipun koristelematon pesäkatkelma, varsikatkelmia 4 kpl, suolalasitetun kivisavikeramiikkaisen Bartman- tai Raeren-kannun pala, lähes puolikas fajanssilautasesta, muiden fajanssiastioiden paloja 5 kpl, punasaviastioiden (mm. kulho ja kahva) paloja 7 kpl, lyijylasitetun punasavisen levykaakelin pala, kaarevan kattotiilen paloja 2 kpl, vihreiden lasipullojen paloja (mm. kaula) 6 kpl, kirkkaan ikkunalasin leikattu reunapala, eläimen palamaton leukaluu, jossa oli hampaita kiinni, palamattomia luiden katkelmia 6 kpl ja palamaton eläimen sarvi.

Avatun alueen eteläreunan länsipäässä oli puu, jonka istutuskuoppa oli tuhonnut vanhat kerrokset 2x2 metrin alueella. Aluetta laajennettiin **alueella A4** hiukan myöhemmin puun eteläpuolelle (kartat 5-7 ja kuvat 303-307), mutta vasta myöhemmin avattiin kohtaa 8 x1-4 metrin kokoiselta **alueelta A6** puhtaaseen hiekkaan saakka puun eteläpuolelta (kartat 5-7 ja kuvat 317-330). Eteläreunan maaleikkauksesta muodostui

W-E – suuntainen profiili 4 9,5 metriä etelään Burtzista. Profiilin itäpään pohjoispuolella oli metalliaidan betoninen perustus, joka oli tuhonnut kohdan.

Puun linjasta hiukan pohjoiseen W-E – suunnassa oli isoista kivistä tehty kivirivi, jonka eteläpuolella oli jälleen pienempiä kiviä. Niiden pinnat laskivat kohdassa nopeammin etelään. Kyseessä oli vesikourun pohjoisreuna ja pieni vesikouru. Kouru oli W-E – suuntainen kouru, joka laski itään. Se oli korkeudella 4.59-4.55 m mpy ja se oli 10 cm matalammalla kuin pohjoispuolen kiveys. Heti vesikourun eteläpuolella kiveys loppui ja kiveyksen pinnalla ja sen tasolla kivettömällä alueella oli nopeasti alaspäin viettävä tumma nokimaa. Sen päällä oli etelään voimakkaasti paksuneva vaalea hiekkakerros ennen muita kerroksia. Kiveyksen reunaan 7,4 metriä Burtzista etelään muodostui W-E –suuntainen syvennys, ”kouru”, joka oli täyttynyt vaalealla hiekalla. Kohdassa on mitä todennäköisimmin olla puurakennuksen pohjoinen seinälinja. Sille löytyi jatko kaivausalue 1:n eteläosassa. Vanha pihakiveys on ollut tässä korkeudella 4.99 m mpy, joten kiveyksestä on ollut noin 40 cm viimeiselle pihakiveykselle. Tumma kerros ja vaalea hiekka olivat samoja kuin kaikkialla pihakiveyksen päällä ja myös kivettömillä alueilla. Vaalea täyttökerros paksunee kivettömillä alueilla. Sillä maanpinta, mitä ilmeisimmin tuhoutuneen rakennuksen kohta, on nostettu samalle korkeudelle kuin pihakiveys ennen uuden pihakiveyksen tekoa. Vaalea hiekka oli huomattavasti ohuempi kiveysalueella. Nuoremmasta kiveyksestä ei löytynyt mistään yhtään jäännöksiä, sillä pihan yläosat on muutettu useaan kertaan.

Burtzin piha, A4. Alue A4 sijaitsi A2:n eteläpuolella puun ympärillä. Kiveyksessä oli W-E –suuntainen isompi kivirivi, jonka jälkeen kiveksen pinta laski etelään päin. Kohdassa oli pienistä kivistä tehty W-E –suuntainen vesikouru ja sen oikealla puolella vaalealla hiekalla täyttynyt syvennys, ”kouru”, mahdollisesti rakennuksen seinän kohta. Kuvan oikeassa reunassa on sijainnut metalliaita, jonka tolppien betoniperustukset ovat tuhonneet alueen vanhat kerrokset lähes kokonaan. Kuvaussuunta E. 10.6.2015.

Burtzin piha, A4. Lähikuva edellisestä toisesta suunnasta. Kiveyksen reunalla on syvennys, jossa on voinut olla rakennuksen seinälinjan kohta. Kuvaussuunta W. 10.6.2015.

Alueelta A4 pihakiveyksen päältä otettiin talteen seuraavia löytöjä (KM 41020:642-655); suorakaiteenmuotoinen suora kuparilejeerinkisen esineen katkelma, leimaamattomia liitupiipun kokonainen pesä ja toinen pala, Suureunaa kiertää pisterivi. Liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia oli 11 kpl ja ”OW”, pisara- ja pallokohokuvioilla koristeltu varsikatkelma, fajanssikupin paloja 3 kpl, muita fajanssiastioiden paloja 3 kpl, piiposliiniastian pala, punasaviruukun pala ja toinen punasaviastian pala, kirkkaiden lasiastioiden paloja 3 kpl, vihreän nelikulmaisen pullon pala, vihreiden lasipullojen paloja 5 kpl, vihertävä ikkunalasin pala ja eläimen palamattomia luita 7 kpl. Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:43).

Tähän mennessä avatun kiveyksen itäosaan kivettömän ja kivetyn alueen länsireunaan muodostui N-S – suuntainen **profiili 1** neljän metrin päähän Bockin seinästä (kartat 5 ja 23 ja kuvat 333-346). Se oli aluksi lyhyt maaleikkauksen keskiosassa, mutta sitä jatkettiin vähitellen 8 metriä pitkäksi poistamalla profiilin itäpuolelta pohjoisessa koneellisesti kivet ja kerrokset puhtaaseen hiekkaan saakka. Se pohjoisosan jatkona oli kahden metrin pituudelta kaivausalue 1:n länsiprofiili, joka sijaitsi 0,5 metriä lännempänä. Etelässä profiili jatkettiin aina W-E – suuntaiseen profiiliin 4 saakka alueelle A6. Eteläisimmässä jaksossa yläpuoliset kerrokset oli poistettu korkeudelle 4.30-4.34 m mpy ja jäljellä oli vain alimmat kerrokset puhtaaseen hiekkaan saakka. Kerrokset olivat tuhoutuneet metalliaidan tolppien perustusten takia.

Burtzin piha, profiili 1. Profiili välillä 2,2-5,5 m. Kuvaussuunta SW. 12.6.2015.

Burtzin piha, profiili 1. Profiilin pohjoisosaa välillä4,7-7,8 m. Kuvaussuunta NW. 12.6.2015.

Viimeisin pihakiveys oli sijainnut profiili 1:n kohdalla korkeudella 5.00-5.14 m mpy. Piha oli laskenut etelään päin. Vanha pihakiveys (prof.1:1) oli vastaavasti korkeudella 4.64-4.73 m mpy ja se vietti myös etelään päin. Kivien välissä oli kellertävää hiekkaa kuten muuallakin. Vanhan pihakiveyksen päältä oli siten poistettu 35-40 cm erilaisia kerroksia ja viimeisen pihan kivet. Vanhan pihakiveyksen alla oli 45-60 cm melko tasapaksuisia multa- ja hiekkakerroksia; ruskea hiekka, tiitä ja laastia (prof.1:2), vaaleanharmaa hiekka (prof.1:3), keskiharmaa hiekka (prof.1:4), vaalea hiekka (prof.1:5), nokinen hiekka (prof.1:6) ja tumma hiekka, pieniä tiilenmuruja (prof.1:7). Alimpana oli hiilipitoinen ja laastia sisältävä kerros (prof.1:8) ennen puhdasta hiekkaa, joka oli noin korkeudella 4.00 m mpy. Prof.1:8 tummeni etelään päin voimakkaasti. Kyseessä täytyy olla alkuperäinen maanpinta ja vuoden 1654 kaupunkipalon jäännökset.

Matalammassa profiilin eteläosassa, jossa oli säilynyt vain alimpia kerroksia, oli edellä mainittuja tummempia kerroksia, joissa oli hiiltä. Etenkin profiilin pohjoisosassa lähestyttäessä kiveyksessä olevaa käytävää paksunevissa tummissa kerroksissa oli runsaammin tiilimurskaa ja laastia. Pohjoispään sukeltaessa syvemmälle näyttää että yhteys 6 ja sen yläpuoliset kerrokset liittyisivät käytävän ja pihakiveyksen rakentamiseen

Profiilista 1 otettiin talteen puhdistamisen yhteydessä joitakin löytöjä. Profiilin 1 yhteydestä 2 eli löytöluettelon prof.1:2:sta (KM 41020:505-508) tuli liitupiipun koristelemattomia varsikatkelmia 8 kpl, fajanssiastioiden paloja 2 kpl, ruskean lasipullon pohjapala ja eläimen palamaton luu.

Profiili 1:6:sta (KM 41020:509-516) tuli liitupiippujen varsikatkelmia. Yhdessä oli viisi riviä tiheää sahalaitaleimaa ja niiden reunalla yksi rivi väljempää sahalaitatyyppistä koristelua. Neljä muuta varsikatkelmaa olivat koristelemattomia. Fajanssiastioiden paloja (kuppi ja kuppi/kannu) oli 3 kpl, kattotiilen reunapala, vihertävän lasipullon pohjareunapala, aavistuksen vihertävien ikkunalasien paloja 2 kpl ja eläimen palamattomia luita 5 kpl ja palaneita luita 3 kpl.

Profiili 1:8:sta (KM 41020:517-520) tuli liitupiipun koristelematon varsikatkelma, kaarevia kattotiilen kulma- ja reunapaloja 3 kpl, ikkunalasien kulma- ja reunapaloja 3 kpl ja eläimen palamaton luu. Lasipaloissa oli raamien jäljet. Löydöistä poistettiin kattotiilien paloja 9 kpl (Liite 6:44).

Irtolöytöinä (KM 41020:521-529) otettiin talteen profiili 1:stä liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 8 kpl, kivisavikeramiikkakannun (Bartman/Raeren) kylkipala, fajanssiastioiden paloja 3 kpl ja punasavisia vadin ja kupin paloja 5 kpl. Jälkimmäinen oli lasittamaton. Lisäksi vielä oli kirkkaan ikkunalasin pala ja eläimen palaneita luita 3 kpl.

Pihaa avattiin seuraavaksi 2x1,5 metrin kokoiselta **alueelta A3** ensiksi kaivetun alueen länsipuolelta Burtzin uuden oven edestä (kartat 5-7 ja kuva 301). Burtzin seinän vieressä ollut kivetön alue leveni hiukan. Sen eteläosassa oli vanhaa pihakiveystä ja kolmannen isoista kivistä muodostuneen NNW-SSE -suuntaisen rivin alku.

Burtzin piha, A3. Alueen A1 länsipuolelta avattiin pieni alue. Burtzin seinän vieressä oli tässä uudempaa hiekkaa mahdollisesti 1980-luvun korjaustöistä johtuen. Kuvaussuunta W. 10.6.2015.

Seuraava laajempi avaus, **alue A5,** tehtiin pihan länsiosaan edellisten alueiden länsipuolelle Burtzin porttikongin itäosan linjan itäpuolelle (kartat 5-7 ja kuvat 308-314). Kyseessä oli N-S – suunnassa 7,8 metrin ja W-E – suunnassa 4 metrin kokoinen alue. Avatulla alueella vanha pihakiveys kapeni etelässä vain kielekkeeksi. Eteläosan kielekkeen länsipuolella sitä kavensi metalliaidan pylväänperustus ja sen pohjoispuolella sen tukirakenteen perustus 2,5x1,5 metrin kokoisella alueella. Pylvään metallinen betoniperustustynnyri oli läpimitaltaan 32 cm. Sen ympärillä oli läpimitaltaan 1,2-1,5 metriä leveä ja 40-50 cm paksu betonimöhkäle. Pihakiveyskielekkeen itäpuolella oli seuraavan pylvään sekoittama alue. Alueen luoteisosassa länsireunalla kiveyksen tasolla meni kaapelin betonisuojat NNE -suuntaan eli hiukan vinosti. Pihakiveys puuttui kohdalta. Idempänä **alueiden A4**:n ja **A6**:n eteläosissa oli lisää laajalti metalliaidan pylväiden betoniperustuksien tuhoamia alueita.

Burtzin piha, A5. Kerrokset olivat enimmäkseen samoja kuin alueilla A1-4. Vaalean täyttöhiekan alla on tiilimurskakerros ennen mustaa palokerrosta ja vanhaa pihakiveystä. Kuvaussuunta S. 11.6.2015.

Burtzin piha, A5. Alueen eteläosa, jossa näkyy kiveyksen kielekkeen molemmin puolin metalliaidan tolppien aiheuttamat aukot kiveyksessä. Vasemmalla edessä on portin tolppa ja takana sen tukitolppa. Oikealla näkyy suunnikkaanmuotoinen kaivausalue 2. Taustalla on aukkoja kiveyksessä. Kuvaussuunta N. 11.6.2015.

Burtzin piha, A5. Alueen luoteiskulma, jossa oli kaapelilinja kaivettu kiveykseen. Betoniset suojakuoret näkyvät kuvassa. Kuvaussuunta S. 11.6.2015.

Täälläkin kiveyksen päällä oli hiili-tiilimurskakerros ja sen päällä valkoinen hiekka ennen muita nuorempia täyttökerroksia. Etelään viettävä kiveys oli korkeudella 4.64-4.73 m mpy. Piha oli sijainnut tässä korkeudella 4.94-5.20 m mpy eli kiveysten ero oli noin 30-46 cm edelleen. Kiveysten pinnat lähenivät 16 cm 8 metrin matkalla. Alueella näkyi jo aiemmin löydetty kolmas isoista kivistä muodostuva kivirivi ja sen länsipuolelta neljäs rivi. Kivirivit olivat 1,8-2,0 metrin välein. Kaivausalue 3 sijaitsi tällä alueella. Kiveyksessä oli useita paalujen aiheuttamia aukkoja.

Alueelta A5 kiveyksen yläpuolelta kerättiin talteen esineitä (KM 41020:656-667); posliinikupin pala, liitupiipun varsikatkelma kannalla, koristelemattomia katkelmia 13 kpl, fajanssilautasen paloja 5 kpl, muita fajanssiastioiden paloja 16 kpl, posliiniastioiden paloja 3 kpl, piiposliiniastioiden paloja 3 kpl, punasavipadan jalkapala, toisesta punasaviastiasta kylkipala, ikkunalasien paloja (yhdessä retusointia, yksi mahdollisesti astian pala) 4 kpl ja palamattomia eläimen luita 2 kpl.

Edellisen itäpuolelta Bockin seinään saakka avattu alue (**A6** ja myös **A4**) kaivettiin puhtaaseen hiekkaan saakka. Kohdetta on käsitelty osittain jo aiemmin. Sen eteläreuna, **profiili 4**, meni kaivausalueen 3 keskeltä (kartat 5 ja 26 ja kuvat 390-413). Kyseisen alueen keskellä oli laajasti puun ja sen lounais- ja kaakkoispuolilla W-E – suuntaisen metalliaidan pylväiden betoniperustuksien aiheuttamia vanhojen kerrosten tuhoutumisalueita. Sen kaakkoispuolella oli näiden kuoppien välissä säilynyt kuitenkin syvemmällä vaalean hiekan alla nokista ja tiilistä maata. Puun lounaispuolella oli vaaleata hiekkaa, mutta sen alta tuli myös edellisen tumma maa syvemmällä.

Alueelta A6 kaivettaessa syvemmälle talteen otettiin profiilin 4 yhteyttä 13 vastaavasta kerroksesta eli talteen löytöjä (KM 41020:668-676); koristelemattomia liitupiippujen varsipaloja 2 kpl, fajanssilautasen suureunapala, posliinikupin pala, punasaviastian pala, kirkkaiden lasiastioiden paloja 3 kpl, vihreiden lasiastioiden paloja 2 kpl, vihreiden lasipullojen paloja 5 kpl ja eläimen palamaton sarvi. Nokikerroksesta (prof.4:5) löytyi kuparilejeerinkisiä levymäisiä paloja, jotka ovat konservoinnissa vielä kirjoittaessa. Löydöistä poistettiin kaksi rautanaulaa (Liite 6:45).

Burtzin piha, A6. Alue A6 oli vahingoittunut metalliaidan tolppien perustusten (harmaat alueet) takia. Säilyneessä kohdassa kerrosten alaosassa oli vaaleaa hiekkaa ja sen alla kuvan keskiosan tumma hiilinen kerros. Kuvan yläreunassa näkyy puu, jonka alta tuli edellisten kuvien pronssipata. Kuvaussuunta W. 15.6.2015.

Vaaleaan hiekkaan tehtiin pieni 60x35 cm kokoinen kaivausalue **KA7** profiilin viereen W-E – suunnassa 5,4-6,0 metrin väliin Bockin seinästä (kartta 5 ja 36 ja kuvat 321-325). Kaivausalueen kohdalla kerroksia oli poistettu korkeudelle 4.27-4.33 m mpy. Vaaleata hiekkaa (KA7:1) oli jäljellä tasossa 4-5 cm. Sen alta tuli tumma palokerros (KA7:2), jossa oli hiili- ja laastipaloja. Kerros oli 4-7 cm paksu. Seuraavana tuli 9 cm paksu ruskea hiekka (KA7:3), jossa oli vähän palaneita kiviä. Seuraavana oli 7-8 cm paksu hieno harmaa hiekka (KA7:4). Alimpana oli puhdas hiekka (KA7:5), jossa oli kuitenkin syvempiä kohtia. Sen yläpinta oli korkeudella 4.02 m mpy.

KA7:2:sta (KM 41020:501-502) tuli kalkkikiviä 2 kpl ja eläimen palamaton luu. KA7:4:stä (KM 41020:503-504) tuli lyijylasitetun punasavisen kulhon tai vadin suureunapala ja eläimen palamaton luu.

Tämän jälkeen kahvilan laajennusosan muuttuneiden perustussuunnitelmien mukaan koko laajennusosan alue piti kaivaa puhtaaseen hiekkaan saakka. Alun perin vain pihan uudempia pintakerroksia piti poistaa laajennusosan sisäosien kohdalla. Tämän vuoksi pohjoisalueiden (A1-3 ja 5) pohjoisosasta poistettiin aluksi koneellisesti kaapimalla vanha kiveys arkeologien valvonnassa. Tämän poistetun kiveyksen eteläpuolelle

jätettiin kiveys paikoillensa W-E – suuntaisena noin metrin leveydelle. Tämän kannaksen eteläpuolelta (A2 ja A5) poistettiin kiveys ja lisäksi sen alapuoliset kerrokset puhtaaseen hiekkaan saakka kapeassa kaivannossa. Se oli 180 cm leveä länsipäässä, 120 cm keskiosassa ja 130 cm itäpäässä. Kannaksen itäpää oli N-S –suuntaisen profiili 1:n linjalla. Kannaksen eteläpuolinen profiili dokumentoitiin **profiili 2**:na (kartat 5 ja 24 ja kuvat 347-363). Profiiliin liitettiin osittain kivettömällä neljän metrin osuudella idempänä lähempänä Bockin länsisiipeä jo aiemmin dokumentoitu profiili. Se oli dokumentoitu profiili 1 dokumentoinnin yhteydessä. Pitkää profiilia siirrettiin edellisestä 50 cm etelään päin, jotta se ei osuisi juuri kiveyksen rikkoneiden kuoppien kohdalle. Se sijaitsi 4,5 metriä etelään Burtzin päärungosta. Tämä profiiliosa oli kahdeksan metriä pitkä ja sen länsipää oli Burtzin porttikongin itäosan linjalla ja 4 metriä Sumpusta itään.

Viimeisin piha oli profiili 2:n kohdalla korkeudella 5.16-5.11 m mpy. Pinta laski siis hyvin vähän itään päin. Vanha pihakiveys oli vastaavasti korkeudella 4.74-4.70 m mpy säilyneellä osuudella. Kiveyksien pintojen ero oli noin 40 cm. Niiden välissä oli ollut samat kerrokset kuin muuallakin. Vanhan pihakiveyksen kivien välissä oli kellertävää hiekkaa (prof.2:1) ja kivien alla 10-20 cm paksu vaalea ruskea hiekka (prof.2:2). Sen alla oli lännessä 10 cm paksu silttikerros (prof.2:4), joka loppui 2,6 metrin länsipäästä itään eli samalle linjalle kuin profiileissa 4 ja 5. Yllä olevat kerrokset löytyivät muualtakin pihan länsiosassa, mutta ei kiveyksen itäosassa eikä kivettömissä osissa. Silttikerroksen yläpuolella oli puusilppukerros, joka löytyi myös kaivausalueilta 1, 2 ja 3. Edellisen kerrosten alla oli noin 40 cm tiilimurskaa sisältävää tummaa multaista hiekkaa (prof.2:7), edellistä hiukan vaaleampi vastaavanlainen kerros (prof.2:8), tummanruskeaa hiekkaa (prof.2:10), sotkuinen tummanruskea hiekka sisältäen enemmän tiiliä (prof.2:11) ja vähän likaista maata (prof.2:14) puhtaaseen hiekkaan (prof.2:15) saakka korkeudelle 3.9-4.0 m mpy.

Profiili 2:mn alaosa näytti samalta kuin profiilin 1 alaosa, mutta vielä yhtenäisemmältä. Siltin tasossa itään päin ilmestyivät profiilin 1 tapaa vaaleammat ruskeat ja harmaat kerrokset (prof.2: 5-6 ja 9) tumman kerroksen (prof.2:7) päälle. Profiilin keskiosassa kerrokset notkahtivat alaspäin ja alimpana olevat tummat kerrokset (prof.2:12-13) painuivat 50 cm syvemmälle 1,7 metrin alueella. Kuopanne havaittiin myös kaivannon eteläsivulla. Aluetta syvennettäessä myöhemmin puhtaaseen hiekkaan saakka sitä ei havaittu laajemmalla alueella, joten kyseessä oli rajatulla alueella ollut kuoppa. Kuopan kerroksista otettiin maanäytteet MN 1-5 ja profiilin länsiosasta MN 6 makrofossiilitutkimusta varten. Niiden tulokset esitellään Teija Alangon makrofossiilitutkimuksessa (ks. Liite 7). Yhteydet ajoittuivat vanhan pihakiveyksen alapuolisina 1700-luvun puolivälistä kaupungin perustamiseen 1640-luvulle.

Kuopanteen itäpuolella oli pieni syvempi kuoppa, jossa oli muutama kivi. Sen itäpuolella tumma maa painui hiukan syvemmälle. Kohdassa ei ollut mitään puurakenteita.

Aiemmin avatussa profiilin itäosassa kerrokset jatkuivat samanlaisina kuin profiilin itäpäässä ja profiilissa 1. Bockin luona kerrokset vaihtuivat osittain Bockin rakentamisen kerroksiin.

Profiilin 2 maanäytteistä otettiin talteen joitakin löytöjä. Profiilin 2 yhteydestä 7 eli löytöluettelon prof.2:7:stä (KM 41020:530-532) tuli piiposliiniastian pala, sulanut ikkunalasipala ja toinen kirkas, kalan palamattomia luita 12 kpl, suomuja 8 kpl, ruotoja 9 kpl ja nikama. Prof.2:8:sta (KM 41020: 530-532) tuli eläimen palamaton luu ja kalan palamattomia luita 7 kpl, nikamia 2 kpl, suomuja 25 kpl ja ruotoja 8 kpl. Prof.2:10:n

maannäytteen yläosasta (K 41020:535-537) otettiin talteen vihertävän ikkunalasin pyöristetty reunapala, eläimen palamattomia luita 2 kpl, kalan palamattomia luita 12 kpl, suomuja 31 kpl, ruotoja 7 kpl ja nikama. Prof.2:10:n maanäytteen alaosasta (KM 41020: 538-539) tuli kalan palamattomia luita 8 kpl, suomuja noin 80 kpl, nikamia 5 ja muutamia ruotoja. Prof.2:12:sta (KM 41020:539) tuli edelleen kalan palamattomia luita 12 kpl, suomuja 14 kpl, nikamia 2 kpl ja muutama ruoto. Prof.2:13:sta (KM 41020:540-545) tuli punasavipadan jalka, bolus-raitakoristellun vadin/kulhon pala ja muiden lyijylasitettujen punasaviastioiden astioiden paloja 6 kpl, ohuiden lasiastioiden paloja 2 kpl, eläinten palamattomia luita 10 kpl, kalan palamattomia luita noin 10 kpl, suomuja 55 kpl, ruotoja 5 kpl ja pari nikamaa. Profiilin länsiosasta tuli mahdollisesti kuparilejeerinkisen esineen paloja 2 kpl, joista toinen oli pieni levymäinen ja toinen sulanut möykky. Lisäksi tuli fajanssiastian suureunapala (KM 41020:546-547) palokerroksen alapuolisesta kerroksesta (y10 tai 14).

Burtzin piha, profiili 2. Profiili kannaksen eteläsivulla välillä 0-8 m. Kannaksen pohjoispuolelta on poistettu pihakiveys. Kuvaussuunta NE. 16.6.2015.

Burtzin piha, profiili 2. Profiilin aiemmin dokumentointi itäpää välillä 7,9-12 m. Kuvaussuunta N. 11.6.2015.

Pohjoisosan maita poistettaessa tehtiin kerroksista havainto 1,2 metriä Burtzista etelään ja kahdeksan metriä länteen Bockista NE-SW – suuntaisesta maaleikkauksesta (kartat 5 ja 30 ja kuvat 287-288). Kohdalla sijaitsi Burtzin kellarin tuuletusritilä. Havaintopiste **Burtz piha 1**:n kohdalla kaavittu pinta oli korkeudella 4.46 m mpy ja pohja 4.01 m mpy. Puhdas hiekka oli korkeudella 4.11 m mpy. Piha oli sijainnut kohdalla korkeudella 5.18 m mpy eli maita oli tässä vaiheessa poistettu 70 cm. Vanha pihakiveys oli ollut

kohdassa korkeudella 4.76 m mpy eli havaintopisteen kerrokset olivat vanhoja. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 1:

34-45 ruskea, monenkirjava hiekka, tiilenmuruja ja nokea
22-34 vaaleahko ruskea hiekka, vähän nokea
14-22 tumma tiilinen hiekka
10-14 nokinen tumma hiekka, yläosassa hiukan ruskeaa hiekkaa
0-10 puhdas hiekka

Havaintopisteen ja seinän välissä oli 90 cm uudempia täyttömaita, jotka olivat näkyneet heti pihakivien poiston jälkeen. Sen pohja oli korkeudella 3.82 m mpy ja pinta 4.42 m mpy. Kaikki kerrokset olivat uudempia täyttöhiekkoja. Havaintopiste **Burtz piha 2** sijaitsi 65 cm rakennuksesta etelään. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 2:

57-60 sora
50-57 vaaleanruskea hieno hiekka
17-50 harmaa täyttö
0-17 vaalea täyttö

Aivan seinän vieressä kaivettiin syvemmälle aina korkeudella 3.47 m mpy. Maanpinta oli korkeudella 4.27 m mpy.

Burtzin piha, A1, havaintopiste Burtzin piha 1 ja 2. Poikkileikkaus sijaitsi alueen keskiosassa Burtzin eteläseinän luona. Profiilissa näkyy selvästi Burtzin rakentamisen takia kaivettu alue. Havaintopiste 1 sijaitsi mitan vasemmalla puolella ja 2 oikealla puolella. Kuvaussuunta NE. 23.6.2015.

Pohjoisalueen länsireunaan muodostui pihan käytävän kohdalle useassa vaiheessa maaleikkaus, jota dokumentoitiin **profiili 3**:na (kartat 5 ja 25 ja kuvat 364-389). Se sijaitsi keskimäärin 8,5 metriä itään Bockista ja 2,75 metriä itään Sumpusta. Profiili oli lopulta 9,6 metriä pitkä. Profiilin pohjoisosassa profiilin keskivaiheen yläpuolella oli kaapeleiden betoniset suojukset. Niiden tasolla sijainneen vanhan kiveyksen ollessa vielä paikoillansa ja niiden poiston jälkeen dokumentoitiin suojusten yläpuoliset kerrokset. Profiilin itäpuolisen alueen syventämisen jälkeen dokumentoitiin kaapeleiden

alapuolinen osuus puhtaaseen hiekkaan saakka. Profiilia jatkettiin etelään myöhemmässä vaiheessa, mutta täällä kerrokset olivat tuhoutuneet kaapeleiden ja aidan tolppien perustusten takia.

Profiilin vanhan kiveyksen yläpuoliset kerrokset erosivat idempänä olevista kerroksista, sillä profiilissa oli kaapelikaivannon ja etelässä kaapeleiden ja metalliaidan tolppien perustusten takia runsaasti uusia täyttömaita. Myös säilyneen kiveyksen kohdalla kiveyksen päällä ei ollut hiilikerrosta ja vaaleata hiekkaa vaan vaikutti että maanpinnalta pihakiveykseen saakka oli useimmiten uudempia kerroksia. Kiveyksen päällä oli ruskeaa hiekkaa, tiilimurskaa, kivistä soraa, karkeaa soraa, sekoittunutta soraa ja hiekkaa, tummaa karkeata hiekkaa, keskiruskeaa hiekka ja ohuelti laattakivien laskusoraa (prof.3:1-8). Käytävän graniittiset laattakivet oli poistettu. Ne olivat olleet korkeudella 4.90-5.20 m mpy. Pinta laski etelään. Vanha pihakiveys ja sen kivien väliset hiekat (prof.3:9) olivat profiilin puolivälistä pohjoisosaan korkeudella 4.72-4.76 m mpy eli kiveysten ero oli 40-50 cm. Piha kiveysten ero oli pihalla suurimmillaan pihan luoteisosassa.

Kaapelisuojien alapuolella oli profiilin 2 länsiosan vastaavat pääkerrokset; harmaa hiekkakerros (prof.3:10), vaalea ruskea hiekka (prof.3:13) ja sen alla silttikerros (prof.3:14a-b), joka paksuni etelään päin. Alimpana oli paksumpi yhtenäinen tumma kerros (prof.3:15a-b), joka jakaantui siten että yläosassa oli runsaammin tiilimurskaa ja alemmassa ohuemmassa tiilimurska puuttui. Ne olivat yhteensä 50 cm paksu kerros. Puhdas hiekka oli korkeudella 4.1 m mpy. Kerroksia ei yhtä paljon kuin pihan itäosassa.

Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-9,6 m. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0-9,6 m. Profiilia on jatkettu etelään päin. Edessä on metalliaidan tolpan betoniperustus. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Profiili 3 pohjoisosan alaosasta tuli pohja- ja kylkipala vihertävästä nelikulmapullosta (KM 41020:548).

Syvemmäksi kaivetun alueen, pääosin alue A6:n, eteläreunaan muodostui vähitellen jo aiemmin mainittu 10 metrin pituinen maaleikkaus, joka dokumentoitiin **profiili 4**:nä (kartat 5 ja 26 ja kuvat 390-413). Se sijaitsi 9,5 metriä etelään Burtzista. Se alkoi kaivausalue 3:n länsipäästä. Kaivausalue 3:n täytetty kohta näkyi selvästi maaleikkauksessa. Profiilin itäpäästä oli itään Bockiin kaksi metriä. Länsipää ulottui Burtzin porttikongin linjalle. Profiilin länsiosassa oli jäljellä kolme metriä pihakiveystä, mutta profiilin edessä tasossa ei ollut säilynyt pihakiveystä. Se johtui profiilin pohjoispuolella sijainneiden metalliaidan pylvään perustuksesta. Metalliaidan pylväiden perustukset olivat tuhonneet profiilin 4 edessä vanhat hiekka- ja multakerrokset melkein kokonaan myös profiilin keski- ja itäosassa, mutta profiilissa 4 kerrokset olivat jo säilyneet. Niissä ei näkynyt keski- ja itäosissa vanhaa pihakiveystä, mutta sitä ei ole todennäköisesti ollutkaan kohdalla kuten muissakin kohdissa oli havaittu.

Pihakiveys alkoi 7,9 metriä itään Bockista pienillä kivillä (prof.4:6), jatkui isoilla lohkokivillä ja sitten jälleen normaalikokoisilla kivillä ennen kuin valotolppien kaapeli ja valotolpan kuoppa (?) katkaisivat kerrokset profiilin länsipäässä. Tasossa alueella A7 profiilin eteläpuolella näkyi kohdassa kiveyksen itäosassa vesikouru ja sen länsipuolella isojen kivien rivi. Eteläpuolisessa **profiili 5**:ssä ja alueella A9 oli vastaavanlaiset ilmiöt samoissa kohdissa. Pihakiveyksen (prof.4:6) alla olleen sekoittuneen hiekan (prof.4: 7) alla oli sama vaalea ruskea hiekka (prof.4:8) kuin profiilin 2 länsiosassa, profiilissa 3 pihan länsiosassa ja profiilin 6 länsiosassa. Aivan profiilin länsipäässä tuli profiilin 2 ja 3 tavoin silttikerros (prof.4:11) vaalean ruskean hiekan alta. Alimpana oli yhteensä 20 cm paksu kerros, jossa oli harmaanruskea hieno hiekka (prof.4:10), ruskea tummahko hiekka (prof.4:12-14), tumma nokimaa (prof.4:15), tummanharmaa hiekka (prof.4:16) ja vähän likainen hiekka (prof.4:17) ennen puhdasta hiekkaa (prof.4:18).

Vesikoura viittaa siihen että sen itäpuolella on ollut kiveyksen aikana rakennus. Kiveyksen päällä oli ohut tumma nokinen maa (prof.4:5), joka kivettömällä alueella paksuni itään päin. Samalla sen pinta tippui korkeudelta 4,7 m mpy korkeuteen 4.4 m mpy. Sen päällä oli kivettömällä alueella paksunevat erilaiset vaaleat hiekat (prof.4:2-4). Ilmiö oli sama kuin pihan pohjoisosan kiveyksen eteläreunalla. Kiveyksen päällä ollut hiilinen maa painuu kiveyksen loppumisen jälkeen kiveystä alemmaksi ja sen päälle on laitettu melko yhtenäinen tiiletön vaalea hiekkakerros (prof.4:2 ja 4). Profiilissa 4 vaalean hiekan päällä on lisäksi ruskea karkea hiekka (prof.4:3), jossa oli runsaasti tiiltä. Tämä kerros on pihakiveyksen tasalla ja sitä löytyi myös muualta tätä osaa pihaa. Ylimpänä oli tummanruskea multainen hiekka (prof.4:1), puutarhan multa, jonka päältä oli poistettu käytännössä vain mukulakivet. Tästä puutarhakerroksesta otettiin maanäyte MN 0, jonka tuloksia esitellään Teija Alangon makrofossiilitutkimuksessa (Liite 7). Viimeinen pihakiveys oli ollut korkeudella 4.94-5.02 m mpy. Se vietti länteen profiilin kohdalla.

Hiilikerroksen alla oli vain 15-30 cm samoja kerroksia kuin kiveyksen alla alimpina kerroksina. Joukossa oli ohut hiilikerros ilmeisesti vuoden 1654 tulipalosta ennen puhdasta hiekkaa. Puhdas hiekka (prof.4:18) oli korkeudella 4-4,10 m mpy.

Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-6,7 m. Profiilissa vasemmalla näkyy kaivausalue 3. Kuvaussuunta SW. 23.6.2015.

Burtzin piha, profiili 4. Profiilia on jatkettu länteen päin välillä 6,7-10 m. Profiilissa näkyy pihakiveys. Kuvaussuunta SW. 25.6.2015.

Profiilista 4 otettiin talteen profiilia siivottaessa piirustuskuntoon seuraavasti esineitä: Yhteydestä prof.4:1:stä (KM 41020:554-555) tuli aavistuksen vihertävän lasiastian/-pullon kylkipala ja eläimen palamattomia pieniä luu palasia 6 kpl. Profiilin nokikerroksesta prof.4:5:stä (KM 41020:556-561) oli pieniä huonokuntoisia kuparilejeerinkipaloja, liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 2 kpl, punasaviastioiden lasitettuja paloja eri astioista 3 kpl. Yhdessä lasituksen menettäneessä oli scraffito-koristelua. Puna-/harmaasaviastian paloja oli 2 kpl ja ne olivat sisäpinnalta lyijylasitettuja. Eriväristen lasipullojen kaula- ja kylkipaloja oli 9 kpl ja vihertävä ikkunalasin pala.

Profiili 4:n puhdistuksen yhteydessä otettiin sekoittuneesta maasta talteen löytöjä (KM 41020:549-553); koristeltuja fajanssiastioiden paloja oli 2 kpl, joista toisessa oli pohjassa Rörstrandin lyhenne ja 25/9 62 maalattuna eli kyseessä oli vuodelta 1762 astia. Cafe-au-lait –posliinilautasen kolmannes tuli kuten myös lyijylasitetun punasaviruukun suureunapala ja kulhon pohjareunapala. Jälkimmäisessä oli liete sisäpinnalla.

Lisäksi (KM 41020:562-570) tuli profiilia siivotessa yhteyksiensä menettäneinä liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 3 kpl, fajanssilautasen ja –siivilän palat, posliinikupin pala (uudehko?), koristeltujen punasaviastioiden paloja (mm. kulho, kahva)

6 kpl, hiukan turkoosiin vivahtavan lasipullon kokonainen pohjapala ja vihertävän ikkunalasin pala. Löydöistä poistettiin kaksi rautanaulaa (Liite 6:46).

Tässä vaiheessa profiili 4:n länsipään eteläpuolelta avattiin maata 3x2,5 metrin kokoiselta **alueelta A7**, jolloin alta tuli vanhaa pihakiveystä korkeudella 4.55-4.65 m mpy (kartat 5-7 ja kuvat 331-332). Piha oli ollut tässä korkeudella noin 4.83-4.93 m mpy, joten ero oli noin 30 cm. Uusi ja vanha piha lähenivät vähitellen toisiansa etelään päin mentäessä. Itäreunassa oli pohjoisosan isompia kiviä isompien lohkokivien rivi, jotka näkyivät profiilin 5 länsiosassa. Kiveyksen itäosassa oli vesikouru pienistä kivistä ennen kiveyksen loppumista. Vesikourulle ja kiveykselle oli jatkoa eteläpuolelle kaivetussa uudessa puun istustuskuopassa (**A9**). Kiveyksen itäreuna oli 7,9 metriä länteen Bockin länsisiivestä.

Burtzin piha, A7. Kiveyksen itäreunalla oli N-S –suuntainen vesikouru ison kivirivin jälkeen. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Alueelta A7 (KM 41020: 691-703) pihakiveyksen yläpuolisista kerroksista läheltä kiveyksen pintaa otettiin talteen suureuna- ja kylkipalat liitupiipun pesistä. Kylkipalassa on leimakoristelu. Leimassa on pyöreäkulmaisen vaakunakilven päällä koristeellinen kruunu. Kilven pinta on jaettu neljään kenttään, joissa kahdessa ristikkäisessä on sivulta kuvattu eläinhahmo. Kolmannessa näkyvässä kentässä on kolme kruunua. Kyseessä on mahdollisesti Carl Wettervikin piippu ajalta 1755-1798. Leima muistuttaa myös tukholmalaisen Olof Forsbergin piipputehtaan 'Swärjes Wapen' leimaa 1700-luvun puolestavälistä. Toisessa pesän suureunapalassa ei oli leimaa.

Koristelemattomia varsikatkelmia oli 4 kpl, fajanssiastioiden paloja 2 kpl, posliiniastian pala, punasavikaakeleiden paloja 4 kpl, lasipullojen paloja 6 kpl, ikkunalaseja 2 kpl ja eläimen palamattomia luita 2 kpl. Löydöistä poistettiin todella isoja nauloja 25 kpl heti pihakiveyksen päällä olleessa palokerroksessa (Liite 6:47). Ne olivat todennäköisesti peräisin itäpuolella sijaitsevalta pihakivettömältä alueelta, jossa on sijainnut todennäköisesti rakennus pihakiveyksen aikana. Varmoja todisteita rakennuksesta ei saatu.

Alueelta A7 heti pihakiveyksen päältä palomaasta löydettyjä Isoja rautanauloja, jotka viittaavat todennäköisesti itäpuolella sijainneeseen rakennukseen.

Viimeinen W-E – suuntainen 10,2 metriä pitkä **profiili 5** tuli 2,4 metriä edellisestä profiili 4:stä etelään, sillä kahvilan laajennuksen portaiden eteen tuli neliömäisiä betonirakenteita ja niiden eteläpuolelle W-E –suuntainen putki (kartat 5 ja 27 ja kuvat 416-432). 10,4 metriä pitkä profiili alkoi Bockin länsisiiven seinästä ja sen länsipää oli 5,8 metriä itään Sumpusta. Alueen A7 itäpuolella sijaitseva kyseinen 7,4 x 2,8 metrin kokoinen pihakivetön **alue A8** kaavittiin koneellisesti pohjaan saakka

Profiili 5 oli melko samanlainen kuin profiili 4. Kerrokset olivat pihakivettömällä itä- ja keskiosissa samanlaisia kuin pohjoisempana. Vanhaa pihakiveystä (prof.5:11) oli vain profiilin länsiosassa 7,9 metriä Bockista länteen päin 1,4 metrin leveydeltä. Sen itäreuna oli samassa linjassa, missä sen etelä- ja pohjoispuolella loppui kiveys. Tasossa alueella A7 ja A9 kohdalla oli itäreunalla pienemmistä kivistä muodostunutta vesikouru ennen länsipuolen isojen kivien riviä ja normaalin kokoisia kiviä. Kiveyksen päälle meni lähes koko profiilin leveydellä oleva vuoden 1761 palokerros (prof.5:10) ja sen yläpuoliset tulipalon jälkeiset täyttökerrokset; vaalea hienompi hiekka (prof.5:9) ja karkeammat tiilipitoisemmat kerrokset ((prof.5:7-8) kuin myös yläosan puutarhan multakerros (prof.5:3). Maakerrokset olivat heti vanhan pihakiveyksen alla erilaisia (prof.5:12-14) kuin idempänä pihakivettömällä alueella, mutta palokerroksen (prof.5:10) jälkeen alla oli samanlaisia kerroksia yhteydestä prof.5:17 alaspäin. Profiilin länsiosassa melkein pohjalla oli ohut hiilikerros, joka saattoi olla vuoden 1654 palon jälkiä. Vastaava kerros oli ollut profiilissa 4 (prof.4:15).

Aivan profiilin länsiosassa yläosassa oli vaalea ruskea hiekka (prof.5:5) kuten profiileissa 2 ja profiileiden 3 ja 4 länsiosassa ja profiilin 6 länsireunalla. Tämä kerros ei tavallisesti koskaan ulottunut aivan pihakiveyksen itäreunaa saakka.

Pihakiveyksen itäreunalla, osittain kiveyksen alla, oli ollut iso kivi, joka oli irronnut profiilia tehdessä. Sen yläpinta oli ollut vain aavistuksen pihakiveyksen yläpuolella. Sen eteläpuolella ei ollut toista kiveä piikillä kokeiltaessa. Samoin profiili 4:ssä vastaavassa kohdassa 2,5 metriä pohjoiseen ei näkynyt kiveä. Kyseessä saattaa olla kiveyksen itäpuolella sijainneen rakennuksen seinän aluskivi.

Profiilin itä- ja keskiosissa ylimpänä oli säilynyt osittain viimeisen pihan ohut kivien laskuhiekka (prof.5:2). Sen alla oli paksulti, 30 cm, multaa (prof.5:3), jonka alla oli 20 cm karkeampaa hiekkaa (prof.5:7-8). Jälkimmäinen oli samaa (prof.4:8) kuin profiilissa 4

vaalean yhtenäisen hienomman hiekan päällä. Keskiosassa sen alla oli edellä mainittua vaaleata hiekkaa (prof.5:9), joka meni vanhan pihakiveyksen päälle. Edellisten alla oli pihakiveyksen päällä ohut hiilikerros (prof.5:10) eli vuoden 1761 palokerros, jota oli kaikkialla piha-alueella. Sen alla oli 10-20 cm tummaa maata (prof.5:17)) ennen puhdasta hiekkaa korkeudella 4-4.15 m mpy. Se oli lähes koko profiilin leveydellä. Profiilin itäpäässä oli syvempi kuopanne, joka oli havaittu myös kaivausalueella 3. Kuopanteessa oli iso kivi juuri hiilikerroksen alapuolella. Hiiltyneitä lautoja ei ollut kohdalla, mutta hiilikerroksessa oli puusilppua itäpuolella. Kivi oli lähes 20 cm alempana kuin länsiosan iso kivi, mutta kyseessä voi olla rakennuksen aluskivi.

Profiilin keskiosassa oli nyt kaadetun puun puuistutuskuopan mullat. Ne näkyivät myös uuden puuistutuskuopan pohjoisprofiilissa.

Bockin seinän juurella oli 50 cm sekoittuneita maita sen 1800-luvun alun rakentamisen takia.

Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 0-7,6 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 1-10,4 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Profiili 5:stä otettiin puhdistuksen yhteydessä talteen reunapala vihertävää ikkunalasia, jonka reunaa oli retusoitu (KM 41020:571).

Profiili 5:n itäpään pohjoispuolella alueen A8:n itäpäässä oli 10,5 metriä etelään päärungosta ja kaksi metriä länteen Bockista oli 60 cm leveä ja 60 cm syvä kuoppa (kartat 5-6 ja kuvat 414-415), joka oli täynnä pieniä kiviä (5-15 cm). Niiden pinta oli korkeudella 4.66 m mpy. Niiden välissä oli puhdasta vaaleata hiekkaa ja tiilenmuruja. Kerroksesta ei tullut löytöjä. Kivikuoppa vaikutti uudemmalta ilmiöltä. Se oli kuitenkin samanlaista kuin tiilensekainen vaalea hiekka muutoin tumman paksun kerroksen alla. Kuopan molemmilla puolilla oli hiukan erilaiset kerrokset. Alla oli vielä vanhempaa 10-12 cm nokista hiekkaa, joka painui hiukan kuopanneena syvemmälle. Vastaava ilmiö havaittiin välittömästi koillispuolella sijaitsevalla kaivausalueella 3 ja lounaispuolella profiilissa 5, jolloin kohdalle muodostuu NE-SW –suuntainen painanne puhtaaseen maahan. Puhdas maa oli 80 cm pinnasta. Piha oli sijainnut kohdassa korkeudella 4.97 m mpy.

Alueen A8 (KM 41020:704-710) itäpäästä seinän suuntaista putkikaivantoa tehtäessä Bockin seinän läheltä profiilin 5 yhteyttä 3 vastaavasta multakerroksesta otettiin talteen koristelemattomia liitupiippujen varsikatkelmia 3 kpl, piiposliinilautasen pala, lasiastianpaloja 2 kpl, vihreiden lasipullojen paloja 2 kpl, ikkunalasien paloja (mm. reunapaksunnospala) 2 kpl ja eläimen palamaton luu. Irtolöytönä tuli kulunut kupariraha (KM 41020:710) tämän alueen länsipuolelta. Muualta A8:aa (KM 41020:711-726) saatiin samasta kerroksesta liitupiipun kokonainen koristelematon pesä, leimakoristeltuja liitupiipun varsikatkelmia 2 kpl, koristelemattomia varsikatkelmia 19 kpl, ja fajanssiastian korvapala ja kylkipala, muiden fajanssiastioiden paloja 4 kpl, cafe-au-lait –posliinikupin tai lautasen pala, piiposliinilautasten paloja 6 kpl, punasaviastioiden paloja (ruukku?) 2 kpl, punasavisen levykaakelin reunapala, kirkkaiden lasiastioiden paloja 2 kpl, lasipullon/-astian pala, kalkkikiviä 4 kpl, palamattomia eläimen luita 2 kpl. Tältä löytöalueelta Bockin seinän vierestä tuli tiilenpaloja, uusi metalliesine ja laastia (Liite 6:48), jotka poistettiin löydöistä.

Profiilin 5 yhteyttä 4a:ta vastaavasta kerroksesta (KM 41050:727-737) tuli liitupiipun puolipalloleimakoristeltu pesäkatkelma, koristeltu varsikatkelma, koristelemattomia varsikatkelmia 3 kpl, fajanssilautasten palasia 3 kpl, cafe-au-lait –posliiniastian pala, piiposliiniastian pala, punasaviastian kahva- ja kylkipala, kaareva kattotiilipala, lasipullojen paloja 2 kpl, eläimen palamaton leukaluu ja luu.

Profiilin 5 yhteyttä 4b:ta vastaavasta kerroksesta (KM 41020:738-741) tuli liitupiippujen koristelemattomia varsikatkelmia 2 kpl, fajanssiastioiden paloja 3 kpl, vihreän lasipullon (mahapullo?) pala ja ikkunalasin pala.

Profiilin 5 yhteyttä 4b:ta vastaavasta kerroksesta (KM 41020:742-746) tuli liitupiipun koristelematon varsikatkelma, kulmapala kattotiilestä, kirkkaan lasiastian/-pullon vihreä kylkipala ja eläimen palamattomia luita 3 kpl.

Irtolöytöinä (KM 41020:747-751) A8:sta otettiin talteen liitupiipun koristelematon varsikatkelma, punasaviruukun suureunapala ruukun tai kulhon kahvapala ja kylkipala ja eläimen palamattomia luita 3 kpl.

Profiili 5:n keskiosan eteläpuolelle tehtiin iso 5x5 metrin kokoinen puuistutuskuoppa (kartat 5-7 ja kuvat 444-457), joka nimettiin **alueeksi A9**. Kohdasta oli poistettu jo aiemmin pihan mukulakivet. Sen maaleikkaukset dokumentoitiin **profiili 6**:nä (kartta 5 ja 28 ja kuvat 458-464).

Pohjoisprofiilin itäreunassa oli puhtaaseen hiekkaan saakka ulottuva 1980-luvun puunistuskuoppa, joka näkyi myös profiilissa 5. Pohjoisprofiilia ei dokumentoitu, koska se dokumentoitu jo toisesta suunnasta profiili 5:ssä.

Kuopan itäreunassa oli säilynyt enemmän uusia ja vanhoja kerroksia. Niiden paksuus oli yhteensä 60-90 cm poistettujen pihakivien laskuhiekan pinnasta puhtaaseen vaaleaan hiekkaa. Itäprofiilin pinta oli korkeudella 4.6-4.9 m mpy. Kerrokset olivat samanlaisia kuin pohjoisempana pihan itäosassa kivettömällä osuudella. Ylimpänä oli 10-15 cm pihan mukulakivien laskuhiekkakerroksia (yhteydet prof.6:2-3) ja niiden alla noin 20 cm paksu multakerros (prof.6:12) puutarhan jäännöksenä. Sen pinta oli korkeudella 4.5-4.6 m mpy. Itäprofiilin pohjoispäässä alaosassa vanhojen kerrosten alapuolella oli puuistutuskuopan maita (prof.6:6a-b). Puuistutuskuoppa oli yli metrin syvä.

Uudempien kerrosten ja puutarhan multakerroksen alla oli vuoden 1761 tulipalon jälkeisiä vaaleita täyttöhiekkakerroksia (prof.6:13-15), joita oli ollut pohjoisimmilla pihakivettömillä alueilla. Niiden alla oli tumma yhteys (prof.6:16), jossa oli runsaasti tiilimurskaa ja hiiltä. Se pinta oli korkeudella 4.20-4.30 m mpy. Kyseessä oli vuoden 1761 palokerros, joka oli myös pihakiveyksen päällä. Alla oli vielä erilaisia vanhempia harmaita hiekkoja noin 30 cm.

Kuopan kaakkoisosassa tuli esiin 1980-luvulla puretun Petsamon vankilarakennuksen kiviperustuksen muuraamaton luoteiskulma (prof.6:11) korkeudella 4.17 m mpy. Alimpana oli iso kivi ja sen päällä pienempiä lohkokiviä. Rakenne oli noin 100 cm leveä ja se oli W-E -suuntaisen seinän perustus. Iso kivi ja sen alla ollut kerros ulottuivat kaivannon pohjaan saakka eli korkeutta oli noin 1,2 metriä. Itäprofiilin vanhat kerrokset katkesivat sen pohjoisreunaan pystysuorasti ja itäprofiilin eteläosassa ja eteläprofiilin itäosassa oli uudempia 1980-luvun täyttömaita (prof.6:2, 7-10), sillä profiilissa oli mm. sähköjohdon töpseli. Näiden täyttömaiden länsipuolella keskellä eteläprofiilia oli 1,3 metriä syvä 1980-luvun puuistutuskuoppa (yhteydet 1 ja 6a). Kuopan lounaisnurkassa myös uusi kaivanto (prof.6:1, 4-5), jossa näkyi myös sähkökaapelin pää. Molemmat ulottuivat puhtaaseen hiekkaan saakka. Edellisten kuoppien välissä oli säilynyt 35-100 cm:n leveydeltä ja 45 cm:n korkeudelta vanhoja yhteyksiä (prof.6:22-27 ja 28), jotka olivat samoja kuin länsiprofiilissa. Puhdas hiekka oli kohdassa korkeudella 4.0 m mpy ja maanpinta korkeudella 4.6 m mpy

Kuopan luoteisosassa oli säilynyt 2x1,7 metrin alueella vanha pihakiveys (prof.6:22) korkeudella 4.50-4.57 m mpy. Piha oli ollut tässä korkeudella noin 4.80-4.85 m mpy. Pihakiveysten ero oli 30 cm tässä pihan korkeammalla mukulakiveysalueella. Vastaavassa kohdassa länsipuolella käytävän kohdalla ero oli vain 5 cm (4.45/4,50 m mpy). Kiveyksen päällä oli ohuelti palokerrosta (prof.6:21) kuten muuallakin. Sen vastine oli itäprofiilissa yhteys 16. Sen päällä oli jo uudempi kerros (prof.6:1). Kiveyksen itäreunassa oli N-S – suuntainen vesikouru, jota oli samalla linjalla myös pohjoisempana alueella A7. Kiveys loppui nopeasti vesikourun itäpuolella kuten myös pohjoispuolisessa A7:ssä. Vesikourun länsipuolella oli pihan pohjoisosan kiviä isompien kivien N-S -suuntainen kivirivi ennen pienempiä mukulakiviä. Kaivannon länsiprofiilissa kiveystä näkyi, että kiveys jatkui vielä hiukan etelämmäksi tasokarttaan verrattaessa. Lounaisnurkassa kiveys. Vanha pihakiveys osittain ja pihakiveyksen yläpuoliset vanhat kerrokset olivat tuhoutuneet jo 1980-luvun korjauksissa. Kiveyksen pinnasta puhtaaseen hiekkaan oli noin 60 cm. Puhdas hiekka sijaitsi täällä korkeudella 3.7-4.1 m

mpy, kun se pihan pohjoisosassa oli ollut korkeudella 4.1 m mpy. Kerrokset olivat samoja kuin pihan länsiosassa.

Vanhojen pihakivien alla oli vaaleanharmaa kivien laskukerros (prof.6:23). Sen alla oli vaalea hieno hiekka (prof.6:24), tummempi siltti (prof.6:25), savinen siltti (prof.6:26), harmaanruskea savinen hiekka (prof.6:27), hiilikerros (prof.6:29) ja vielä ennen puhdasta hiekkaa harmaita hiekkakerroksia (prof.6:30-32). Ne erosivat kuopan itäosan kerroksista.

Burtzin piha, A9. Vanha pihakiveys, jonka itäreunassa oli N-S –suuntainen vesikouru. Sen itäpuolella ei ollut kiveystä. Kuvaussuunta S. 20.8.2015.

Kuopan vanhan pihakiveyksen eteläreunasta löytyi myös pystypaalun alaosa. Paalu oli samalla linjalla kuin pohjoisalueen paalut eli 1,8 metriä itään Burtzin porttikongin itäreunan linjasta.

Burtzin piha, A9. Istutuskuoppa kaivettuna valmiiksi. Kuvaussuunta NW. 21.8.2015.

Alueen 9 profiili 6:n yhteydestä 22 (KM 41020:573) otettiin talteen profiilin puhdistuksen yhteydessä liitupiipun pesä kantoineen. Kannan toisella sivulla oli ”P” ja toisessa ”T” (KM 41020:572). Yhteydestä 6 (puunistuskuopan yhteys) tuli useaan osaan hajonnut reunapala levykaakelista.

Alueen 9 luoteiskulman pihakiveyksen päältä (KM 41020:752-755) otettiin talteen sen puhdistamisen yhteydessä fajanssiastioiden paloja 3 kpl, lyijylasitetun punasaviastian pala, levykaakelin kulmapala, vihreän lasipullon kaulapala (lasinauha). Kiveyksen itälaidalta hajonneesta kiveyksestä tuli liitupiipun varsikatkelma ja eläimen palanut luu (KM 4020:756-757).

Pohjoisreunan puunistutuskuopan sekoittuneesta kerroksesta 6c tuli korrodoitunut rautakuula ja punasaviruukun suureunapala (KM 41020:758-759). Noin 75 mm läpimittaisessa rautakuulassa oli reikä ja vastakkaisella puolella hyvin hiekkaisessa pinnassa suurempi kolo. Sen viereisestä vanhasta profiilin 6 yhteydestä 16 tuli liitupiipun koristelmattomia varsikatkelmia 2 kpl, lyijylasitetun ja bolus-koristellun punasavivadin paloja 2 kpl (KM 41020:760-761). Yksi pala oli viidessä osassa.

Melko viimeisessä vaiheessa kahvilan laajennusosan perustusta varten alueita A1-A6 (KM 41020 677-688) syvennettiin lopulliseen syvyyteen niillä osilla, jotka eivät vielä olleet tarpeeksi syvällä. Useilla alueilla oltiin jo puhtaassa hiekassa. Koneellisen kaivamisen yhteydessä otettiin talteen liitupiipun varsikatkelmia 10 kpl, joista kaksi oli punasavesta, Lisäksi otettiin talteen fajanssiastian suureunapala kulhosta tai laakeasta kupista, jossa oli jäljellä korvaa. Muita fajanssiastioiden paloja oli 6 kpl ja yhdessä oli pohjassa 8/5 ilmeisesti merkitsemässä valmistusajankohtaa. Muita löytöjä oli kaksi posliiniastianpalaa, joista toinen oli cafe-au-lait –astia, lyijylasitettujen punasaviastioiden paloja 4 kpl, kaarevien kattotiilien reunapaloja ja paloja, ikkunalasien paloja (karmien jäljet näkyy), eläimen palamattoman selkänikama, kalan palamaton leukaluu

Alueen A4 puun kannon, joka oli säilynyt tähän asti, alta tuli esiin hyväkuntoinen kolmijalkainen ja kahvallinen pronssipata (KM 41020:689-690). Sen sisäpinnalla oli kiinni runsaasti kalanruotoja, suomuja, ja nikamia. Pata oli 95 mm korkea ja sen suuaukko oli 205 mm leveä. 124 mm pitkä kahva oli suorakaide poikkileikkaukseltaan. Padan tarkkaa löytöyhteyttä ei pystytty varmistamaan, sillä se löytyi konekaivuun aikana. Se saattoi olla puun täyttömaakuopasta tai vanhoista kerroksista.

Löydöistä poistettiin pari rautanaulaa (Liite 6:49).

Pronssipata ennen konservointia.

Pronssipadan sisäpinnalla oli kiinni kalanruotoja. Niitä oli myös irtonaisessa maassa sen sisällä.

Burtzin pihan pohjois- ja keskiosissa Burtzin porttikongin itäpuolella kahvila Röntgenin laajennusosan kohdalta tuli sen pohjoisosasta ja keskiosan länsiosasta noin 40-50 cm viimeisen pihakiveyksen pinnan alta korkeudella 4.45-4.76 m mpy vanha pihakiveys, joka ajoitettiin 1760-luvulla rakentamaan aloitettua Burtzin rakennusta vanhemmaksi. Kiveystä oli myös kapeina vyöhykkeinä pihan länsireunassa. Kiveys vietti etelään päin ja se oli tasaisempi kuin viimeinen pihakiveys, joten niiden pinnat lähestyivät toisiansa etelään päin mentäessä. Vanhaa kiveystä oli jäljellä tällä alueella noin 70 neliömetriä. Kiveyksessä oli neljä NNW-SSE –suuntaista isommista kivistä muodostunutta kiviriviä. Niiden välissä olevien kivien koko pieneni kaakkoon päin. 1800-luvun kuistin kiviperustus oli kiveyksen päällä pihan pohjoisreunassa.

Kivetyllä alueella kiveyksessä oli sen etelään menevän kaistaleen itäreunassa 7,9 metriä Bockista länteen N-S – suuntainen vesikouru, pohjoisen kiveyksen eteläreunassa 7,4 metriä Burtzista etelään W-E – suuntainen vesikouru ja heikot merkit myös pihan koilliskulmassa N-S –suuntaisesta vesikourusta Bockin seinän vieressä. Kourut viittaavat niiden kaakkoispuolella kivettömällä alueella sijainneen ennen vuoden 1761 tulipaloa ison rakennuksen/rakennuksia.

Vanhan pihakiveyksen pinnalla oli ohut palokerros vuoden 1761 palosta. Siihen sekoittuneena päällä oli punertava tiilimurskakerros, joka oli tulipalon aiheuttamaa rakennusten purkukerrosta tai Burtzin rakentamisen rakennusjätettä. Sen päällä oli vaalea täyttöhiekkakerros ja viimeistään 1800-luvulla olemassa olleen puutarhan multakerros ennen viimeisen kiveyksen laskuhiekkaa ja kiviä. Kivitasojen ero oli 40-50 cm.

Burtzin rakentaminen, sen kellarin, rakentaminen oli rikkonut kiveyksen pohjoisessa. Burtzin vuonna 1779/1775 valmistuneen kivirakennuksen pihan kiveyksestä ei ollut merkkiäkään, sillä pihapinta on vaihdettu useasti. Burtzin piha on sijainnut todennäköisesti pohjoisosassa hiukan alempana kuin piha ennen remontin alkua noin vuoden 1885 kuvan perusteella.

Piha kiveystä rikkoivat puun istutuskuoppa, kaapelilinja ja keskiosan länsiosassa W-E –suuntaisen metalliaidan pylväiden betoniperustukset.
Pihan itäreunalla oli kivetön alue, joka oli kooltaan samanlainen kuin kivetty alue. Samat kerrokset kuin kivetyllä alueella olivat kivettömän alueen ylimpinä kerroksina. Tumma palokerros putoaa noin 30 cm pihakiveyksen päällä olleesta tasostaan. Sen päällä ollut vaalea täyttöhiekkakerros paksuni sen takia täällä, sillä siten kohotettiin tulipalossa tuhoutuneen rakennuksen kohta vanhan pihakiveyksen tasoon ja pihan uuteen kiveämistasoon tulipalon jälkeen.

Tuhoutuneen rakennuksen kohdalla on ollut viimeistään 1800-luvulla, jos ei jo 1700-luvulla, puutarha, joka käsitti laajimmillaan pihan itäpuoliskon muutaman metrin Burtzin porttikongista itään tai sen itälinjalta itään. Vanhaa pihakiveykseen oli tehty aukkoja juuri tälle N-S –linjalle, josta löydettiin aidan paalujen jäännöksiä. Kiveyksessä oli muitakin pieniä aukkoja, jotka liittyivät luultavasti puutarhan istutuksiin. Alueella oli 1800-luvun lopussa runsaasti mm. puita.

Vanhan pihakiveyksen aikana kivettömällä alueella sijainnut rakennus/rakennukset voidaan rajata vesikourujen sijaintien perusteella. Yksi vesikourun vieressä ollut iso kivi liittyy rakennukseen. Joitakin kiviä tuli muualta syvempää kerroksista, mutta niiden yhteydessä ei tullut kuitenkaan varmoja rakennuksiin viittaavia kivi- tai puurakenteita. Perustukset ja rakenteet ovat tuhoutuneet tulipaloissa ja puutarhan käytössä. Pihakiveysalueelta vesikourun vierestä tuli yhdestä kohtaa isojen rautanaulojen keskittymä palokerroksesta. Kiveyksen ja tontin itärajan kivetön alue on W-E –suunnassa 7,5 metriä leveä, jolla rakennus on voinut sijata. Pituutta ei pysty arvioimaan. Nykyisen Burtzin rakennuksen aikana ei ole mainintaa rakennuksesta tällä kohtaa.

Kivetöntä aluetta ovat tuhonneet puuistuskuopat, 1900-luvun vankilarakennuksen, Petsamon, purettu rakennus. Pihan eteläpäässä 1980-luvun remontti on tuhonnut kivetyn ja kivettömän alueen.

Ainoa toinen varmasti rakennukseen viittaava havainto tuli pihan pohjoisosasta alimpaa puhtaan maan pinnalta kaivausalueelta 6, jossa oli kapealla W-E – suuntaisella alueella hiiltynyt hirsi ja lautoja. Se ja sitä ympäröivät kerrokset ovat tuhoutuneet etelässä vanhassa pihakiveyksessä olevan ison kivetyn kourumaisen käytävän takia ja pohjoisessa Burtzin rakentamisen takia. Kyseessä on jäännös tontin ensimmäisestä rakennuksesta, joka on voinut palaa vuonna 1654 suuressa kaupunkipalossa. Tosin sen alla on vielä lyhyt hiilikerros, joka voi olla vuodelta 1654 ja palaneet hirret olisivat silloin mahdollisesti vuoden 1713 palosta. Kiveyksen koilliskulman iso kivetty kourumainen käytävä johti ilmeisesti Burtzia edeltäneen rakennuksen kellariin. Edellisen yläpuolella ja muuallakin pihan pohjoisosassa oli samalla tasolla puusilppukerros, joka saattaa olla isonvihan jälkeiseltä rakennuskaudelta.

Vanhan pihakiveyksen alla ja kivettömällä alueella kerrokset olivat melko tasaiset ja samanlaiset edellä mainittujen pintakerrosten jälkeen. Niitä oli 50-60 cm paksuudelta. Itä- ja keskiosan kerrokset erosivat hiukan länsiosan kerroksista yläosastaan, mutta tavallisesti kyseessä oli tummempia ruskeita ja harmaita hiekkoja. Niitä ei ollut montaankaan ja ne tummenivat alaspäin. Niissä oli tiilimurskaa ja joissakin nokea. Useimmiten alimpana oli nokipitoinen kerros mahdollisesti vuoden 1654 palosta. Lännessä ylimpänä profiilia oli selvästi erottuva paksumpi vaalea ruskea hiekka ja sen alla ohut silttikerros, jota ei ollut kiveyksen itäosassa tai kivettömällä osalla. Pihan keskellä ja kaakkoisnurkassa oli hiukan syvempi vanha kuopanne.

Maata poistettiin viimeisestä pihapinnasta puhtaaseen hiekkaan keskimäärin 90-110 cm.

5.7.4 Pihan länsiosa

Pihan länsiosaa N-S –suuntaisen käytävän kohdalla kaivettiin samaan aikaan muun pihan töiden aikana tai hiukan myöhemmin. Tässä putki- ja kaapelilinjojen ja niiden kaivojen takia tehdyt kapeat alueet (**alueet A10-A14**) esitetään pohjoisesta etelään. Ne tehtiin kentällä toisessa järjestyksessä.

Pihan luoteiskulmaan Savotan tuulikapin eteen Burtzin porttikongin ja entisen N-S -suuntaisen käytävän kohdalle tehtiin pieni sadevesikaivo ja sadevesiputkituksia luoteeseen, koilliseen ja etelään (**alue A10**). Kaivo sijaitsi 3,7 metriä etelään Burtzista ja 2,9 metriä itään Sumpusta. Kapeiden ja osittain matalien kaivantojen koneellista kaivamista valvottiin (kartat 5-7 ja 30 ja kuvat 465-476) ja niitä dokumentoitiin käsin kaivamisen ja puhdistamisen jälkeen.

Kaivosta koilliseen suuntautuvan kapean ja matalan sadevesiputkikaivannon aivan pohjoisosasta pohjalta tuli pieneltä alueelta uudemman sekoittuneen hiekan ja/tai vanhemman täyttömaan alta vanhaa pihakiveystä (2,5x0,5 m) noin korkeudella 4.74 m mpy. Osittain kiveyksen kohdalla on kaivettu melko äskettäin (1980-l.?). Kiveyksen pohjoispää ulottui noin 80 cm päähän Burtzista kuten muuallakin. Osa kivistä oli ollut jo aiemmin esillä alueen A5 avauksessa ja profiilin 3 pohjoisosassa. Viimeisen piha oli ollut kohdalla korkeudella 5.20 m mpy eli kiveysten eroa oli 46 cm.

Burtzin piha, A10. Koilliseen menevän pienen sadevesiputkikaivannon pohjalla tuli esiin vanhaa pihakiveystä. Kuvaussuunta S. 11.8.2015.

Kiveyksen eteläpuolella Sumpun portaikon pohjoisreunan linjalle tuli edellä mainittu kaivo, jonka länsiprofiilissa oli kapealla alueella vanhoja kerroksia. Pihakiveystä ei ollut kohdalla säilynyt kuin muutamia kiviä. Muilla kuopan seinämillä oli uudempia täyttökerrostumia syvälle. Kuopan pohjalla oli puhtaan oloinen, mutta kuitenkin sekoittunut hiekka.

Havaintopiste **Burtz piha 3** sijaitsi kaivon länsireunalla. Vanhoja kerroksia oli säilynyt 70 cm leveydeltä ja 70 cm korkeudelta. Hienosorainen maanpinta oli korkeudella 5.13 m

mpy ja kohdalta oli poistettu vain käytävän graniittilaatat (5.17 m mpy). Havaintopisteen kohdalla vanhat kerrokset olivat korkeudella 4.90 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 4.22 m mpy. Havaintopisteen vieressä vanhan pihan mukulakivet olivat korkeudella 4.73 m mpy ja sekoittunut pohja ensimmäisen vaiheen dokumentoinnissa korkeudella 3.98 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 3:

110-115	graniittilaattojen alussora
92-110	kivinen ja tiilinen täyttömaa, pohjoisosassa soraa, harjaterästä, betonia
76-92	*vaalea kirjava sekoittunut hiekkakerros, sis. laastia*
74-76	*nokinen raita*
68-74	*vaalea hiekka*
60-68	*ruskea karkeahko hiekka*
58-60	*oranssi hiekka*
56-58	*keskiharmaa hieno hiekka*
50-56	*vaalea tasalaatuinen hiekka*
33-50	*kuten alla, mutta noki-, tiili- ja laastihippuja*
24-33	*tummanharmaa hieno hiekka, paksuus ja tummuus vaihtelee 7-12 cm*
0-24	*puhdas vaalea hiekka*

Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja 4. Länsisivulla oli havaintopiste 3, jossa oli säilynyt kapealla vyöhykkeellä vanhoja kerroksia. Keskellä ja idässä oli uudempia sotkeentuneita hiekkakerroksia. Kuvaussuunta N. 11.8.2015.

Havaintopiste **Burtz piha 4** sijaitsi kuopan itälaidalla. Kuopan pohja sijaitsi havaintohetkellä korkeudella 4.00 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 4:

105-114	graniittilaattojen alussora
85-105	ruskea täyttömaa, kiviä, tiiltä
30-85	läikikäs tiikeripilkullinen hiekka
13-30	kuten alla, mutta enemmän sekoittunut
0-13	vähän likainen/varsin puhtaan näköinen hiekka

Kuopan pohjalla oli erilaista hiekkaa kuin länsiprofiilin vanhojen kerrosten alapuolen puhdas hiekka. Kerrosta kaivettiin kaivon tavoitesyvyyttä syvemmälle lapiolla. Kerroksessa oli särmikkäitä kiviä, harmaata silttiä ja tiilenmuruja. Puhdasta maata ei saatu esille. Kaivaminen lopetettiin korkeudella 3.38 m mpy. Kyseessä oli uudempi täyttökerros. Kohdassa ei tiettävästi ollut putkilinjaa. Vastaavaa hiekkakerrosta tavattiin etelään menevällä uusilla linjoilla esim. KA 4:n ja sen itäpuolella sijaitsevan metalliaidan paalun perustuksen välissä ja etelämpänäkin.

Tämän länsipuolella Sumpun kellariin johtavan portaikon pohjoispuolella luoteeseen menevän kaivannon kohdalla oli etupäässä uudempia täyttömaita. Havaintopisteen 3 länsipuolella oli katkelma vanhoista kerroksista. Itäosassa näkyi uudempia täyttömaita mm. muovinen suojaputki, uuden tuulikaapin soraa ja styrox-levyjä.

Sumpun portaikon itäpuolelle kaivettiin edellisestä kaivosta etelään päin noin 3,7 metriä pitkä, 80 cm leveä ja 60 syvä putkikaivanto (**alue A11**). Sen länsireuna oli 0,5-1,1 metriä Sumpun portaikosta itään. Itse Sumppu oli portaikon itäreunasta noin 1,5 metriä länteen päin. Kaivannosta otettiin kerrostietoja kaivannon molemmilta seinämiltä havaintopisteinä **Burtzin piha 5-8** (kartat 5-7 ja 30-31 ja kuvat 477-487).

Burtzin piha, A11, havaintopisteet Burtz piha 5-8. Kaivosta etelään johtava syvempi kaivanto, jonka sivuilla oli havaintopisteet Burtzin piha 5-8. Kuvaussuunta S. 11.8.2015.

Havaintopiste **Burtz piha 5** sijaitsi kaivannon länsiprofiilissa 4,9 metriä Burtzista etelään. Kaivannon pohja oli korkeudella 4.36 m mpy ja pinta 5.07 m mpy. Poistetut laattakivet olivat olleet noin korkeudella 5.13 m mpy. Kerrokset olivat uudehkoja (1980-l?). Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 5:

61-75	irtomaa (karkea hiekka/sora)
40-61	betoni (4.97 m mpy), pohjoispuolella karkea kova hiekk,
15-40	ruskea täyttöhiekka, yläpinnassa sähköputkia
0-15	vaalea harmaa likainen hiekka

Havaintopiste **Burtz piha 6** sijaitsi itäprofiilissa vastakkaisessa kohdassa. Sen pohja oli korkeudella 4.39 m mpy ja pinta 5.01 m mpy. Poistetut laattakivet olivat olleet noin korkeudella 5.13 m mpy. Kerrokset olivat uudehkoja. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 6:

55-62	irtomaa
15-55	kivinen täyttöhiekka, irrallisia pihakiviä, tiilenmuruja
0-15	raidallinen ruskeansekainen hiekka

Havaintopiste **Burtz piha 7** sijaitsi länsiprofiilissa 7,4 metriä Burtzista etelään. Kaivannon pohja oli korkeudella 4.34 m mpy, mutta kaivannon pohjalle tehtiin koepisto puhtaan maan saavuttamiseksi. Sen pohja oli korkeudella 3.85 m mpy, puhdas maa korkeudella 3.96 m mpy ja profiilissa näkyvä vanha pihakiveys korkeudella 4.62 m mpy. Maanpinta oli korkeudella 4,95 m mpy. Poistetut laattakivet olivat olleet noin korkeudella 5.04 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 7:

104-113	irtonainen hiekka
99-104	vaalea karkea hiekka
91-99	betoni 4.83 m mpy
87-91	tummanruskea hiekka
83-87	*vaaleanharmaa hiekka*
81-83	*harmaa hiekka*
79-81	*vaalea hiekka*
77-79	*nokikerros*
67-77	*vanhat pihakivet + kellertävä hiekka 4.62 m mpy*
58-67	*harmaa hiekka*
47-58	*sekoittunut vaalea hiekka*
35-47	*tummanharmaata, tiiltä*
25-35	*vaaleanharmaa, tiiltä*
23-25	*tumma raita*
11-23	*vaaleanharmaa hiekka, tiiltä*
0-11	*puhdas hiekka*

Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7. Kohdalle tehtiin pieni koepisto putkikaivannon pohjan alapuolelle puhtaan maan saavuttamiseksi. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

Havaintopiste Burtz piha 8 sijaitsi itäprofiilissa vastakkaisessa kohdassa. Sen pohja oli korkeudella 4.34 m mpy ja pinta 4.99 m mpy. Poistetut laattakivet olivat olleet noin korkeudella 5.04 m mpy. Kerrokset olivat uudehkoja. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 8:

55-65	irtonainen karkea hiekka
45-55	tummanharmaa karkea
15-45	sama mutta multaisempi kuin alla
0-15	sekoittunut raidallinen karkea hiekka

Havaintopisteiden Burtzin piha 5-8 eteläpuolella sijaitsi kaivausalue 4, joka näkyi selvästi.

Burtzin eteläpuolelta välillä 8,5-13 metriä ja heti kaivantoalueen 4 eteläpuolelta avattiin N-S – suuntaisella alueella putkia varten kapea kaivanto (**alue A12**) (kartat 5-7 ja 30-31 ja kuvat 490-501). Välillä 10-12 metriä vanha pihakiveys tuli esiin korkeudella 4.65 m mpy. Kiviä oli enimmäkseen vain yhdessä rivissä 30 cm leveydellä. Käytävän laattakivet olivat olleet tässä korkeudella 4.80 m mpy eli kiveysten ero on ollut vain 15 cm. Kiveys rajautui idässä N-S –suuntaisen kaapelin betonisiin suojakuoriin. Sama linja oli pohjoisempana alueen A5 länsireunassa.

Kiveyksen pinnalta löytyi fajanssilautasen pala (KM 41020:762). Löydöistä poistettiin rautanaula (Liite 6:50).

Burtzin piha, A12. Putkikaivantoa kaivettaessa tuli ennen sen tavoitesyvyyttä vastaan vanha pihakiveys. Kiveys rajautui idässä kaapeleiden betonisiin suojakuoriin. Kuvaussuunta N. 12.8.2015.

Kohdasta poistettiin vanha pihakivet ja kaivanto kaivettiin koneellisesti kohdalle tulleiden putkien tarvitsemalle korkeudelle. Kaivannon pohjalle jäi vielä silloin vanhaa maata, joten länsiprofiilin viereen tehtiin kaksi koepistoa puhtaan hiekan saavuttamiseksi. Havaintopiste **Burtz piha 9** sijaitsi 10,8 metriä Burtzista etelään ja 2,5 metriä itään Sumpusta. Sen pohja oli korkeudella 3.93 m mpy, puhdas hiekka 4.11 m mpy, vanhat pihakivet tasossa 4.61 m mpy ja maanpinta 4.75 m mpy. Käytävä oli ollut kohdalla korkeudella 4.80 m mpy eli kiveysten väli vain 15 cm. Vanha kiveystä ja sen alapuolisia kerroksia oli tasossa yhteensä 50 cm. Kerrokset olivat samanlaisia kuin isojen kivettyjen alueiden länsiosassa kuten mm. vaalea ruskea hiekka ja siltti, joita ei ollut pihan itäosassa. Ylimmät kaksi kerrosta olivat uusia. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 9:

68-82 pinnan uusi sekoittunut hiekka
55-68 uusi vaaleahko ruskea karkea hiekka/*tasossa idempänä samalla korkeudella vanha pihakiveys*
49-55 savinen ruskea hiekka
43-49 tummanruskea hiekka, multaa seassa
38-43 vaalea savien siltti, savilinssejä
32-38 ruskea hieman vaaleampi hiekka
25-32 ruskea hieno hiekka
24-25 nokiraita
18-24 harmaa hiekka
0-18 puhdas vaalea hiekka

Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja 10. Alueen eteläosa. Latan kohdalla havaintopiste 9 ja kuvan vasemmassa reunassa syvemmällä havaintopiste 10. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

Burtzin piha, A12, havaintopiste Burtz piha 9. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

Havaintopiste **Burtz piha 10** sijaitsi 1,8 metriä edellisen eteläpuolella länsiprofiilissa. Täälläkin kaivettiin kaivannon pohjan alle puhtaaseen hiekkaan saakka. Sen pohja sijaitsi korkeudella 3.97 m mpy. Kerrokset olivat samanlaisia kuin havaintopisteessä Burtzin piha 9. Alimmat tummat kerrokset näyttivät paksunevan. Tarkemmat korkeustiedot kerroksista puuttuvat, mutta siitä piirrettiin luonnos karttaan 31. Se oli noin 66 cm korkea, jolloin maanpinta oli korkeudella 4.63 m mpy. Sen eteläpuolelle tuli heti uusi kaivo.

Tämän alueen itäpuolelle yhden metrin päähän pihakäytävän itäreunan kohdalle avattiin N-S – suuntainen kapea ja matala kaapelikaivanto Burtzista etelään välille 10,5-16 metriä ja 4,4 metriä Sumpusta itään (**alue A13**) (kartat 5-7 ja 31 ja kuvat 502-507). Kaivanto oli 70-90 cm leveä. Kaivannon pohjoisosasta löytyi pieni kiveysalue (3x0,5 m) etupäässä isoista kivistä N-S – suunnassa. Ne olivat pohjoisen pihakiveyksen läntisin isoiden kivien rivi. Kivet olivat korkeudella 4.64 m mpy ja pihan käytävä oli ollut

korkeudella 4.80 m mpy eli kiveysten ero oli vain 15 cm. Kiveys oli rikkoontunut itäpuolella valotolppien kaapelin takia.

Burtzin piha, A13. Putkikaivannon pohjalla on vanha pihakiveys esillä. Sitä oli alueen pohjoisosassa. Kuvaussuunta S. 5.8.2015.

Edellisen alueen eteläosassa oli noin 2,5 metriä pitkä kivetön alue uuteen kaapelikaivoon saakka. Länsiprofiilin kohdalle tehtiin kaksi koepistoa puhtaan maan saavuttamiseksi. Havaintopiste **Burtz piha 11** sijaitsi 14 metriä Burtzin päärungon eteläpuolella ja 4,4 metriä itään Sumpun seinästä. Koepiston pohja oli korkeudella 3.82 m mpy, puhdas hiekka 4.02 m mpy, vanha maanpinta 4.38 m mpy ja maanpinta 4.66 m mpy. Päältä oli poistettu käytävän graniittilaatat, jotka olivat sijainneet kohdalla korkeudella 4.70 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 11:

72-84 käytävän laattojen alussora
56-72 ruskea hiekka, tiiltä
48-56 vaalea likainen hiekka, pilkkuja
45-48 vaaleanruskean harmaa hiekka
38-45 vaaleampi tasalaatuinen hiekka
31-38 tummaruskea hiekka
28-31 laastinen ja tiilimurskeinen vaalea hiekka
20-28 tummanruskea hiekka
0-20 cm puhdas vaalea hiekka

Havaintopiste **Burtz piha 12** sijaitsi 1,5 metriä edellisestä etelään ja 15,6 metriä Burtzin päärungon eteläpuolella ja 4,4 metriä itään Sumpusta. Koepiston pohja oli korkeudella 3.50 m mpy ja pinta 4.55 m mpy. Pohjoispuoliset vanhat kerrokset loppuivat havaintopisteen pohjoisreunassa ja kohdassa oli syvemmälle sotkeentuneita hiekkoja 1980-luvun remontin ajoilta. Puhdasta hiekkaa ei tavoitettu. Havaintopisteen

eteläpuolelle tuli kaapelikaivo. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 12:

96-105	pintasora
93-96	harmaanruskea tiivis kova hiekka
91-93	tummempi raita
79-91	harmaanruskea tiivis kova hiekka
68-79	vaalea likainen hiekka, pilkkuja
50-68	tiikeriraidallinen, erivärisiä hiekkoja
15-50	läikikäs kirjava hiekka, lohkokiviä seassa, pieniä
0-15	vaalea sekoittunut hiekka

Burtzin piha, A13, havaintopisteet Burtz piha 11 ja 12. Havaintopiste 11 on oikealla ja 12 vasemmalla. Ne sijaitsivat vanhan pihakiveyksen eteläpuolella. Kuvaussuunta W. 5.8.2015.

Burtzin piha, A13, havaintopiste Burtz piha 11. Kuvaussuunta W. 5.8.2015.

Kaivausalue 5:n (KA5) kaakkoispuolelta vanhan kaapelisuojaputkien itäpuolelta tuli vielä pihakiveystä 2,6-3,3x0,6 metrin kokoiselta alueelta korkeudella 4.45 m mpy (**alue A14**) (kartat 5-7 ja 32 ja kuvat 508-520). Se oli jatkoa alueen A12 putkikaivannolle. Tällä kertaa oli auki putkikaivantoa noin viisi metriä. Käytävä oli ollut täällä korkeudella 4.60 m mpy eli pihojen korkoero oli vain 15 cm. Kaapeleiden betoniset suojaputket olivat nyt siirtyneet kaivannon länsipuolella. Kiveyksen pohjoispuolelle tehtiin havaintopiste **Burtz piha 13** 12,3 metriä Burtzista etelään ja 3,2 metriä Sumpusta itään. Kuopan pohja oli korkeudella 3.30 m mpy, puhdas hiekka 3.95 m mpy, vanha kerros 4.10 m mpy, maanpinta 4.65 m mpy ja laattakivet hiukan alle 4.80 m mpy. Vanhoja kerroksia oli säilynyt vain 15 cm kaapeleiden alushiekkojen alla. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 13:

101-115 betoninen suojakouru
80-101 tiikeriraidallista hiekka kaapelisuojien alla
65-80 ruskea hiekka, tiiltä, löytöjä, luita
32-65 karkeampi vaalea hiekka
0-32 vaalea hiekka
- tasossa pohjalla oli ruskeanharmaa hieno hiekka, tiilihippuja ja hiiltä

Burtzin piha, A14. Vanha pihakiveys tuli esiin alueen eteläosassa. Kuvaussuunta S. 7.8.2015.

Kaivantoa syvennettiin lounaiskulmasta, jolloin tummaa maata ei näkynyt länsiprofiilissa. Kuopassa tasossa oli 3 cm tummaa maata ja 21 cm vaaleata puhdasta hiekkaa. Kuopan pohja oli korkeudella tällöin 3.16 m mpy. Itse profiilissa puhdas hiekka oli ollut jo korkeudella 3.95 m mpy, mutta kuopan muilla sivuilla ja laajemmallakin alueella oli pinnasta lähtien sotkeentunutta hiekkaa syvemmälle. Kyseessä oli myöhäisempi kaivanto ja liittyy samaan N-S –suuntaiseen kaivantoon, josta oli merkkejä pohjoisempana. Missään kohdassa sen pohjaan ei päästy. Kyseessä saattaa olla jokin

purettu putkilinja. Käytössä olevaa ei ollut kohdalla. Tältä linjalta puuttui vanhat pihakivet ja sotkuinen maa ulottui kaivannon pohjasta maanpinnalle.

Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13-14. Havaintopiste 13 sijaitsi kivettömällä osuudella latan kohdalla ja 14 kuvan vasemmassa reunassa. Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Edellistä putkikaivantoa jatkettiin etelään aina alapihalle saakka. Matalan kaivannon länsiseinästä otettiin kerrospaksuudet ylös havaintopisteistä 14-16 kivettömiltä osilta. Kerrokset olivat kaikki uudempia täyttökerroksia viimeistään1980-luvulta. Havaintopiste **Burtz piha 14** sijaitsi 14 metriä etelään Burtzista ja 2,5 metriä itään Sumpusta. Sen pohja oli korkeudella 4.11 m mpy ja pinta 4.59 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 14:

36-48	sekoittunut hiekka pinnalla
28-36	vaalea hiekka
14-28	hieman vaaleampi sekoittunut hiekka
0-14	tummanharmaa ruskea hiekka

Havaintopiste **Burtz piha 15** sijaitsi 16,8 metriä etelään Burtzista ja 2,3 metriä itään Sumpusta. Sen pohja oli korkeudella 4.17 m mpy ja pinta 4.60 m mpy. Kaivanto kääntyi lopussa lounaaseen päin kohti vanhaa 1980-luvun kaivoa. Tällöin se joutui käytävän kohdalta pois viimeisen pihan mukulakiveysalueelle, jonka pinta kohosi voimakkaasti kohti Sumppua. Sumpun kaakkoisnurkan kohdalla kiveys oli korkeudella 4.86 m mpy kun käytävä idässä samalla linjalla oli 4.37 m mpy ja alapiha 4.11 m mpy. Havaintopisteiden kohdalta poistettujen mukulakivien tarkkaa korkeutta ei ole. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 15:

34-43	pinnan sekoittunut täyttömaa
28-34	vaalea hiekka
20-28	sekoittunut ruskea hiekka
13-20	sekoittunut keltaruskea hiekka
0-13 cm	sekoittunut ruskea hiekka

Havaintopiste **Burtz piha 16:** sijaitsi 14 metriä etelään Burtzista ja 1,6 metriä itään Sumpun itäseinän linjasta. Sumpun eteläpää sijaitsi jo pohjoisempana. Kaivannon pohja oli kohdalla korkeudella 4.00 ja pinta 4,45 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Burtz piha 16:

0-45 ruskea hiekka, täyttöä

Vanhaa pihakiveystä ei ollut pihan eteläosassa vaan se loppui 1,2 metriä Sumpun eteläpäädyn pohjoispuolella.

Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 13-16. Kuvaussuunta NW. 7.8.2015.

Pihan länsiosaa avattiin pihaa sadevesiputkien, kaapeleiden ja niiden kaivojen takia N-S –suunnassa 21,5 metriä ja W-E- suunnassa 0,8-3 metriä. Alueella oli katkelmallisesti vanhaa pihakiveystä ja niiden alla vanhoja kerroksia. Pohjoisessa vanha pihakiveys oli korkeudella 4.75 m mpy ja etelässä 4.45 m mpy. Vastaavalla osuudella viimeisen pihan käytävän pinta oli korkeudella 5.20 m mpy ja noin 4.50 m mpy. Vanha piha oli siis tasaisempi. Eroa oli 30 cm kun vastaavasti viimeisen pihan pinta laski 70 cm pihakäytävän kohdalla. Kiveyksien ero oli pohjoisessa 46 cm, mutta etelässä vain 15 cm.

Vanhoja pihakiveyksiä ja sen alapuolisia kerroksia oli pihan pohjois- ja keskiosassa yhteensä 50 cm. Pihakiveyksen yläpuoliset vanhat kerrokset kapenivat etelään päin kunnes pihan eteläosassa uudet täyttömaat menivät vanhan kiveyksen alapuolelle ja sen alapuolisiin kerroksiin. Pihan aivan eteläosa oli tuhoutunut 1980-luvun remontissa kokonaan.

Kaivetun alueen suuntaisena meni kaapelilinja, jossa oli betonisuojat. Se oli kaivettu kiveyksen tasoon, jolloin kivet oli poistettu kohdalta. Muita vanhaa kiveystä tuhoavia töitä on ollut Sumpun portaikon teko kellariin ja käytävän valojen kaapeli. Alueen läpi meni kaivettu alue, joka osui välillä kaivetuille alueille ja välillä jäi niiden väliin. Kyseessä oli uudempi syvä kaivanto, joka ulottui kaikkien kerrosten läpi pinnalle saakka. Vanha pihakiveys puuttui sen kohdalta. Kohdalla ei pitänyt olla toimivaa linjaa tai putkea. Kaivantoa ei saatu kaivettua missään pohjaan saakka. Kyseessä voi olla käytöstä

poistetun putken kaivanto. Se on tehty viimeistään 1980-luvun korjauksissa, mutta luultavasti aiemmin.

5.7.5 Pihan eteläosa

Pihan eteläreuna (kartat 5-7 ja 29 ja kuvat 521-535) käsitti kapean alueen Helleniuksen sivurakennuksesta Bockin länsisiipeen. Se oli kooltaan 3,6 metriä N-S –suunnassa ja 32 metriä W-E –suunnassa. Kohta oli syvimmillään noin kaksi metriä. Helleniuksen pihan kohdalle tuli graniittiportaat ja Burtzin pihalle portaat ja luiska. Tämän alueen eteläkaistalla kahden metrin leveydellä oli maanalainen autotalli, jonka betonirakenne tuli esiin korkeudella noin 3.91-3.98 m mpy. Sen itäpää oli 10,5 metriä itään Sumpusta. Aivan itäpäässä Burtzin pihalla on sijainnut 1900-luvun alussa rakennettu vankilarakennus Petsamo, joka purettiin 1980-luvun remontissa. Siitä ei tehty havaintoja valvonnan aikana pihan eteläreunalla vaan kaikki rakenteet on purettu 1980-luvulla. Kaikki kerrokset olivat 1980-luvun täyttömaita, paitsi Burtzin pihalla N-S – suuntaisen käytävän kohdalla uuden kaapelikaivon kohdalla ja eteläpuolella oli puhdasta hiekkaa ja sen päällä muutama vanha kerros pienellä alueella ennen autotallia. Säilyneet kerrokset alkoivat 1,5 metriä pohjoiseen autotallin betonirakenteista. Niiden välissä oli täyttömaita. Kaivannon itäprofiili dokumentoitiin **profiili 7**:nä kahdessa osassa. Pituutta profiilille tuli 6 metriä.

Burtzin piha, A15. Pihan eteläosassa oli autotallin betonikatto ja täyttömaita 1980-luvulta. Kuvaussuunta E. 11.6.2015.

Burtzin piha, A15, profiili 7. Kuvaussuunta E. 5.6.2015.

Puhtaiden hiekkojen (prof.7:11-12) yläpinta oli korkeudella 3.98 m mpy eli samalla korkeudella kuin ison puunistutuskuopan lounaiskulmassa. Puhtaiden hiekkojen yläosa oli noin 8 cm paksuudelta punertava (prof.7:10) ja seuraava kerros olikin vain 1-2 cm paksu tumma hiilikerros (prof.7:9). Päällä oli 20 cm paksu tummanharmaa hiekkakerros (prof.7:8), jossa oli tiilimurskaa. Päällä oli 10 cm harmaata hiekkaa (prof.7:7) ja 10 cm vaaleata hiekkaa (prof.7:6), joista jälkimmäinen saattoi olla jo uutta täyttöhiekkaa. Ylimpänä oli yhteensä 30 cm uutta täyttömaata (prof.7:3) ja vanhan puunistuskuopan reunalankku (prof.7:1). Profiilin toisessa dokumentointivaiheessa, jolloin profiilia jatkettiin pohjoiseen, pohjoisosan yläkerroksia oli poistettu enemmän. Piha oli ollut profiilin keskiosassa korkeudella 4.66 m mpy.

Profiilin keskiosassa uusi 1980-luvun täyttömaa (prof.7:3) syveni koko profiilin 1,8 metrin korkuiseksi ennen maanalaisen autotallin betonikattoa (prof.7:5) ja sen päällä ollutta soraa (prof.7:4). Etelässä ylimpänä oli vielä jäljellä viimeisen pihan mukulakivien laskuhiekkaa (prof.7:2).

Vastaavat kerrokset olivat kapealla vyöhykkeellä kaivannon länsiprofiilissa. Länsiprofiilin pohjoisosassa oli pihan N-S – suuntaisen uudemman kaivannon (1980-l.?) sekoittuneet kerrokset, joista on mainittu jo aiemmin.

Pihan eteläreuna oli tuhoutunut 1980-luvulla maanalaisen autotallin rakentamisen takia. Jo aiemmin Petsamon rakentaminen pihan kaakkoisosaan oli tuhonnut kyseisen alueen itäosan. Burtzin pihan N-S – suuntaisen käytävän kohdalla oli säilynyt kapealla alueella alimpia kerroksia 20-30 cm:n paksuudelta.

5.8 Bock, piha

Bockin pihan länsilaidalla (21,7 x 1-4 m) ja eteläreunalla (yhteensä 9 x 1 m) tehtiin uusia rasvanerotus-, tarkastus- ja kaapelikaivoja, putki- ja kaapelilinjoja, uusi oviaukko ja porras Bockin keskiosaan ja porras alapihalle, joiden maankaivutöitä valvottiin huhtikuun lopusta kesäkuun loppuun 2015 (kartat 33-35 ja kuvat 537-558). Alueelle tuli kahvilan terassi.

Bockin piha. Bockin pihan länsiosa. Tilanne ennen rakennustöitä. Kohdalla on sijainnut aiemmin vuonna 1903 rakennettu ja 1980-luvun remontissa purettu kivirakennus. Kuvaussuunta N. 2.4.2015.

Remonttialue on ollut tämän tontin piha-aluetta vuoteen 1903 saakka. Alueen oletettiin tuhoutuneen melkein kokonaan, sillä alueella on sijainnut vuonna 1903 rakennettu ja 1980–luvun korjauksissa purettu yksikerroksinen kivirakennus. Pihan luoteisnurkassa oli yksi kaivo ja pihan lounaisnurkassa kaksi kaivoa. Niiden välillä oli putkilinjoja länsisiiven vieressä. Samoin pihan etelärajalla oli ilmanottohormit ja niiden eteläpuolella matalammalla sijaitsevan alapihan alla autotalli. Etelälaidalla oli myös valotolppia, putkia ja kaapeleita. 1980-luvun remontissa pihalla oli asennettu noppakiveys ja eteläpäähän istutettu puu. Pihan lounaisnurkka oli korkeudella 4.77 m mpy ja luoteisnurkka korkeudella 4.94 m mpy. Alapiha oli korkeudella 4.13 m mpy.

Työt alkoivat pihan etelälaidan graniittipäällysteisen betoniseinän purkamisella ja sen lähimmän pohjoispuolisen alueen kaivamisella. Ensivaiheessa aluetta oli kaivettu 1,2 metrin leveydeltä ja 1 metrin syvyydeltä. Noppakivet oli poistettu. Niiden alla oli 10 cm laskuhiekkaa, 65 cm tummanharmaata purkutäyttömaata ja 10 cm yhtenäistä vaaleata täyttömaata. Kohdassa oli valotolppien betoniperustuksia ja niiden kaapeleita. Maat olivat täysin sekoittuneita 1980-luvun töiden takia. Tällöin eteläpuolelle maan alle oli rakennettu autotalli.

Seuraavassa vaiheessa Bockin länsisiiven edustalta poistettiin pihakiveys 1-4 metrin leveydeltä ja maata vaihtelevan syvyisesti. Pihan luoteiskulmassa kaivettiin laajimmiten ja syvimmälle. Kohtaan tuli suuri 2,5 metrin läpimittainen pyöreä muovinen rasvanerotuskaivo. Sille valettiin betoninen perustus. Sitä varten tehtiin neljän metrin levyinen ja 2,2 metrin syvyinen kaivanto. Tämän kaivannon pohjoissivusta ja itäsivusta otettiin kerrosten koostumukset ja paksuudet ylös useammassa vaiheessa.

Bockin piha, havaintopisteet Bock piha 2 ja 3. Rasvanerotuskaivon upottamista varten kuoppa on kaivettu jo osittain. Puutukirakenne ja plastiikka ovat estämässä Bockin länsisiiven perustuksen valumista kuoppaan sateen vaikutuksesta. Kuopan itäreunalla latan kohdalla on havaintopiste Bock piha 2. Havaintopiste 3 sijaitsee sen oikealla puolella kivien kohdalla. Havaintopisteet käsittivät vain 1980-luvun täyttömaita ja puhdasta hiekkaa. Kuvaussuunta S. 25.5.2015.

Pohjoisprofiilin havaintopisteessä **Bock piha 1** oli etupäässä vain luoteispuolella sijainneen betonirenkaisen kaivon (170 cm syvä) kaivannon täyttömaita. Se sijaitsi 1,7 metriä etelää Bockin päärungosta ja 3,1 metriä itään länsisiivestä. Pihakivien ja niiden laskuhiekan alla oli ruskeaa täyttömaata, jossa oli kiviä ja tiilenpaloja. Maaleikkauksen keskellä pohjatasossa oli puhdas luonnollinen hiekka ja sitä oli myös profiilissa noin 30 cm terävänä harjanteena. Sen molemmilla puolilla oli kuitenkin kaivannon silloiseen pohjaan saakka uudempaa täyttömaata. Piha oli kohdassa korkeudella 4.89 m mpy ja profiilin pohja 3.80 m mpy. Puhdas hiekka oli korkeudella 4.06 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock piha 1:

91-109 pihakivet ja laskuhiekka
26-91 vaaleanruskea uusi rakennusjätekerros, kiviä, roskaa
0-26 puhdas vaalea hiekka

Myöhemmin dokumentoidussa itäprofiilin havaintopisteessä **Bock piha 2** oli vastaavanlainen koostumus. Se sijaitsi 4,60 metriä etelään päärungosta ja 4,12 metriä itään länsisiivestä. Piha oli kohdassa korkeudella 4.80 m mpy ja profiilin pohja 3.03 m mpy. Puhdas hiekka oli korkeudella 3.08 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock piha 2:

171-179 pihakiveys
164-171 pihakiveyksen laskuhiekka
132-164 ruskea täyttöhiekka, isompia tiilenpaloja, laastia, kiviä
22-132 ruskea täyttöhiekka, tiilipaloja
5-22 vähän likainen vaaleahko hiekka, rakennusjätekerros, pääasiassa hiekka
0-5 puhdas hiekka

Havaintopiste **Bock piha 3** sijaitsi edellisestä 40 cm etelään saman kohdan lyhyessä eteläisessä profiilissa 1980-luvulla puretun rakennuksen kiviperustuksen kohdalla. Tässä puhdas hiekka nousi nopeasti korkeammalle ollen korkeudella 3.48 m mpy. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock piha 3:

170-178	pihakiveys
162-170	pihakiveyksen laskuhiekka
128-162	ruskea täyttöhiekka, mutta enemmän kiviä ja tiiliä kuin alapuolella
102-128	ruskea täyttöhiekka, tiiliä
60-102	kookas kivi (vuoden 1903 rakennuksen perustuskiviä)
45-60	vähän likainen vaaleahko hiekka
0-45	puhdas hiekka

Havaintopisteen **Bock piha 3** kohdalla ja sen eteläpuolella oli lähellä puhdasta hiekkaa W-E – suunnassa isoja lohkokiviä. Niiden pinnat olivat 50-90 cm pihan alapuolella korkeudella 3.90-4.33 m mpy. Kyseessä oli vuoden 1903 rakennuksen poikkiseinän perustus. Sen kivet sijaitsivat välillä 2,4-3,7 metriä itään Bockin länsisiivestä ja niiden pohjoisreuna oli 4,9-5,0 metriä etelään Bockin päärungosta.

Pihan luoteisnurkassa Bockin länsisiiven kohdalla sen kivijalka ulkonee noin 45-50 cm, mutta rasvanerotuskaivon kohdalla jo 130 cm. Kivijalka on 40 cm pihatason alapuolella.

Etelämpänä kaivanto kaventui. Täällä avattiin päärungosta kolmas ikkuna-aukko etelään oviaukoksi ja kohdalle valettiin betoninen perustus (2,4 x 2,0 m) portaille. Heti tämän eteläpuolelta oli löytynyt aiemmassa vaiheessa neljännen ikkunan kohdalta N-S – suuntainen metalliputki 120 cm länsisiiven itäpuolelta noin 160 cm maanpinnan alapuolelta korkeudella 3.16 m mpy havaintopisteessä **Bock piha 4**. Kaivannon profiilien yläkerrokset olivat yhtenäistä täyttömaata. Puhdasta hiekkaa oli kaivannon pohjalta (2.96 m mpy) länsi- ja itäsivuilla noin 35 cm korkeudelle 3.31 m mpy. Havaintopiste **Bock piha 4** sijaitsi kaivannon länsisivulla 13,5 metriä etelään päärungosta ja 55 cm itään Bockin länsisiivestä. Kaivannon itäsivu oli 2,2 metriä itään päin rakennuksesta. Kuopan koko oli 2,40 x 1,60-2,10 metriä. Havaintopiste sisälsi seuraavat kerrokset alhaalta ylös (cm):

Bock piha 4:

~187	pihapinta (poistettu)
35-180	täyttömaata
	0-20 metalliputki keskellä kaivantoa
0-35	puhdas hiekka

Bockin piha, havaintopiste Bock piha 4. Havaintopiste sijaitsee latan kohdalla Bockin länsisiiven edessä. Kuopan pohjalla on taustalla näkyvästä luoteiskulman kaivosta tuleva putki. Välissä on uusi rasvanerotuskaivo. Kuvaussuunta N. 1.6.2015.

Bockin länsisiiven eteläosan kohdalla kaivanto oli erittäin kapea. Kohtaan laitettiin vain lähellä maanpintaa sijoitettu uusi putki ja valotolppien kaapeleita seinän viereen.

Bockin länsisiiven eteläisimmän kapeamman osan pohjoisosasta kaakkoon otettiin esiin erilaisia putkia melko lähellä maanpintaa 8 x 1-2 metrin alueella. Kohdalla oli kaksi vanhaa kaivoa ja putkia uusien asennettavien lisäksi. Kaakkoispäähän lähelle pihan betonista eteläseinää sijoitettiin uusi kaapelikaivo. Ilmastointihormin pohjoispuolelta kaivettiin noin 60 cm leveä ja matala vyöhyke auki. Näillä alueilla kaikki oli uutta täyttömaata 1980-luvulta.

Bockin piha. Pihan länsireuna Bockin länsisiiven vieressä. Kohtaan tuli uusi putki ja kaapeleita melko lähelle maanpintaa. Kuvaussuunta N. 17.6.2015.

Bockin pihan länsiosasta ei löytynyt Bockin pihan vanhoja pihakiveyksiä, vanhoja kulttuurikerroksia tai esinelöytöjä. Kaikki oli tuhoutunut kuten oli ennakoitu kohdalla sijainneen vuonna 1903 rakennetun talon takia. Rakennus oli purettu ja Bockin länsisiiven seinän juureen laitettu viemärikaivoja ja putkia vuosien 1985-1988 korjauksissa. Maakerrostumat olivat ennen puhdasta hiekkaa uusia täyttömaakerroksia, joissa oli tiiliä ym. Vuoden 1903 talosta tuli esiin vain yhden pohjoisimman poikittaisen perustusmuurin kiviä syvemmälle kaivetussa kaivannonosassa.

6. VALVONNAN TULOKSET

Valvonta vahvisti ennakko-odotukset rakennusten 1. kerroksissa, kellareissa, Helleniuksen pihan eteläreunassa, Bockin pihan länsiosassa ja Burtzin pihan eteläosissa. Niistä ei tullut oikeastaan mitään vanhempaa rakennetta tai kerroksia. Kyseiset tilat olivat kärsineet erityisesti vuosien 1985-88 remontissa. Sen sijaan Burtzin pihan pohjois- ja keskiosissa olikin säilynyt yllättäen laajoilla alueilla Burtzin 1760-luvun rakennusta vanhempaa pihakiveystä. Sen päällä oli keskimäärin 40 cm sitä nuorempia täyttökerroksia ja alla keskimäärin 50-60 cm vanhempia kerroksia mukaan luettuna itse kiveys. Pihan itäosasta puuttui kiveys. Burtzin vuonna 1770/1775 valmistuneeseen talon pihakiveys puuttui, sillä pihapinta oli tehty useasti uudelleen. Näitä kerroksia olivat rikkoneet vain kaapelivedot, metalliaidan useiden pylväiden perustukset ja useat puuistutukset. Vanhoja sadevesikaivoja ja –kaivoja tai muita rakenteita ei ollut alueella. Pihan koilliskulmaan tullut kahvilan laajennus oli esitetty kaivettavan vain perustusten kohdalta. Laajennuksen sisäosien kohdalta piti ottaa pois vain ohuelti pintamaita. Suunnitelmat muuttuivat töiden aikana vaiheittain ja lopulta kaikki maat laajennuksen kohdalta poistettiin puhtaaseen hiekkaan saakka, jolloin maata poistettiin viimeisen pihatason pinnasta noin hiukan noin yhden metrin verran pihan puoliväliin saakka. Pihan länsireunaan ja eteläosaan tuli kaivoja, putkilinjoja ja portaita, joiden kohdilla kerrosten säilyneisyys vaihteli.

Helleniuksen 1. kerroksen tilassa puulattian alla oli todennäköisesti rakennuksen rakentamisen aikaista täyttömaata. Avattua kohtaa on kuitenkin kaivettu myöhemmin, jota todistaa myös löydöt ja putket. Todennäköisesti kerroksen koostumuksen perusteella kyseessä on etupäässä rakennusten rakentamisen aikainen hiekkamassa, joka on tuotu muualta, todennäköisesti kuitenkin läheltä. Tällöin löytöesineistöllä ei voida ajoittaa kerrosta, sillä se koostuu sekoittuneesta massasta.

Hellenius-Burtzin 1. kerroksen tiloissa puu- tai betonilattioiden alla oli melko yhtenäinen tiilimurskaa, laastia, hiilipaloja ja puusilppua sisältävä hiekkakerros ennen kellareiden tiiliholveja. Kerroksia oli kaiveltu putkitusten ym. takia. Niistä ei tullut yksinomaan semmoista materiaalia, että kerroksen ajoitus olisi varma. Todennäköisesti kerroksen koostumuksen perusteella kyseessä on etupäässä rakennusten rakentamisen aikainen hiekkamassa, joka on tuotu muualta, todennäköisesti kuitenkin läheltä. Tällöin löytöesineistöllä ei voida ajoittaa kerrosta, sillä se koostuu sekoittuneesta massasta. Tiilimurske ja hiilet voivat viitata siihen että holvien yläpuolista täyttömaata on kerätty tontin pihalta, jolloin siihen on sekoittunut myös nykyisen Burtzin talon rakentamista edeltävää vuoden 1761 tulipalokerrosta.

Burtzin 1. kerroksen lattiat avattiin pihan puoleisissa tiloissa. Kadun puoleisia tiloja ei avattu. Puulattioiden alla oli melko yhtenäinen hiekkakerros ennen kellareiden tiiliholveja. Kerrokset olivat samanlaisia kuin Hellenius-Burtzin tiloissa. Kerroksia oli kaiveltu putkitusten ym. takia. Niissä ei ollut valvontakäyntien aikana materiaalia, jonka perusteella niiden ajoitus olisi saatu varmaksi. Todennäköisesti koostumuksen perusteella kyseessä on rakennuksen rakentamisen aikainen hiekkamassa, joka on kerätty pihamaalta. Tällöin siihen on sekoittunut myös vuoden 1761 tulipalon maita.

Bockin länsisiiven 1. kerroksen valvonnassa ei tullut mitään tätä rakennusta vanhempaan viittaavia kerroksia, löytöjä tai rakennusjäännöksiä. Rakennuksessa on tehty vuonna 1903 isoja muutoksia, joista oli merkkejä paljonkin. 1980-luvun muutoksia on myös joukossa. Lattian alapuoliset täyttökerrokset ja välipohjien täyttömaat olivat erilaisia kuin edellisissä tiloissa.

Burtzin kellaritilassa ei ollut viitteitä nykyistä rakennusta vanhemmista kerrostumista tai rakenteista vaan lattian alla alkoi heti luonnollinen hiekka.

Bockin kellaritilassa betonilattian alla luoteiskulman koepistoissa oli sekoittuneita maita 60-70 cm ja kaakkoisosassa 25 cm ennen puhdasta hiekkaa. Jälkimmäisen vieressä oli isoja kiviä pohjalla. Kerrokset vaikuttivat liittyvän nykyiseen rakennukseen.

Bockin kellarikäytävän betonilattian alapuolissa kerroksissa ei ollut nykyistä rakennusta vanhempia kerroksia ja puhdas hiekka tuli useasti nopeasti betonilattian alta. Havaintopisteistä ei tullut esinelöytöjä.

Burtzin pihan kaivausalue 1 eli KA1 oli puretusta viimeisestä pihakiveyksestä (5.08 m mpy) puhtaaseen hiekkaan (4.01 m mpy) 1,07 cm korkea. Ylin vaalea hiekkakerros oli pihakiveyksen laskuhiekkakerros 1980-luvulta ja sen alapuolinen multakerros KA1:3 oli 1800-lukujen kartan mukaan pihan itäosassa sijanneen puutarhan multia korkeudella 4.62-4.34 m mpy. KA1:3 ja sen alapuoliset vaalea hiekka KA1:4 ja multainen hiekka KA1:5 tiilimurskineen ja nokineen menivät kaikkialla Burtzin pihalla nykyistä rakennusta vanhemman 1700-luvun puoliväliin ajoitetun pihakiveyksen päälle ollen sitä nuorempia kerroksia. Alla olevat yhteensä hiukan yli 40 cm paksut kerrokset olivat melko samanlaisia (mm. puusilppukerros) kuin mitä näkyi profiileissa pihan itäpuoliskossa niin kivetyllä kuin kivettömillä alueilla. Alimpana oli ohut palokerros ennen puhdasta hiekkaa. Kyseessä voi olla kaupungin ensimmäisen palokerros vuodelta 1654.

Kaivausalueen pohjoisosan syvä kuoppa voi johtua pihan vanhan pihakiveyksen isosta kourusta pihan koilliskulmassa (ks. kaivausalue KA6), joka on voinut jatkua tänne saakka. Todennäköisesti sille on joku muu selitys. Edelliset profiilin yläosan täyttömaat menivät kuoppaan, joten kyseessä on vanha ilmiö. Eteläosan kuoppa katkaisee yläosan kerrokset ja se liittyy pihan tässä olleeseen puutarhan myöhempiin istutuksiin. Kaivausalueen eteläosassa edellisen pohjoispuolella meni W-E –suuntainen pieni kouru, joka oli täyttynyt vaalealla hiekalla. Sille löydettiin vastine lännempää. Se oli mahdollisesti syntynyt rakennuksen seinän purkamisen/palamisen takia ja se on syntynyt vanhan pihakiveyksen hylkäämisen aikaan eli ilmeisesti vuoden 1761 palon jälkeen. Sen pohjoispuolella lännempänä oli heti samansuuntainen kivetty vesikouru, johon pihan pohjoisosan kiveys loppui.

Kaivausalueella KA1 ei ollut merkkejä vanhasta pihakiveyksestä. Myöhemmin havaittiin ettei kiveystä ollut myöskään sen lähiympäristössä. Sen länsipuolella yhden metrin ja

pohjoisessa 1,5 metrin päässä havaitun pihakiveyksen reunalla ei ollut W-E suuntaista tai W-E –suuntaista vesikourua kuten muualla missä kiveys päättyi. Vesikouru havaittiin pihan koilliskulmassa Bockin seinän vieressä N-S –suuntaisena. Kohdalla on voinut olla pihakiveyksen aikana 1700-luvulla 1800-luvun puutarhaa pienempi puutarha. Rakennuksista ei havaittu merkkejä. Alimmasta palokerroksesta ei voinut havaita myöskään puurakenteita. Kuopan eteläreunasta etelään on voinut olla rakennus vanhan pihakiveyksen aikana muualta tehtyjen havaintojen perusteella.

Vanhalla pihakiveysalueella **Burtzin pihan kaivausalue 2:ssa** kerrokset olivat melko yhteneväiset muun pihan pihakiveysalueen kanssa. Kerroksellisuus oli samanlainen kuin kaivausalue 1:ssä, vaikka kaivausalueella KA2 kerroksia erotettiin enemmän. Vanhan 1700-luvun puolivälin pihakiveyksen päällä oli yksinkertaistaen tulipalo-rakennusjätekerros vuodelta 1761, vaalea täyttöhiekka, multaisempi maa ja pihan viimeisen pihakiveyksen laskuhiekka. Nämä ylemmät kerrokset olivat pihakivien kanssa yhteensä noin 40 cm. Nämä olivat myös kaivausalueella 1. Vanhan pihakiveyksen alla oli 70 cm erilaisia hiekkakerroksia, jotka olivat melko samanlaisia kuin muuallakin pihalla kuten kaivausalueiden puujätekerros KA2:13, KA1:10 ja KA6:17 ja kaivausalueiden alaosassa sijainneet palokerrokset KA2:21, KA1:12 ja KA6:26:n alaosa. Ylempi yhteys voi liittyä 1720-luvun uudisrakentamiseen isovihan jälkeen. Sen alapuolelta yhteyksistä 14 (mm. Ulrika Eleonoran raha) ja 17 tuli eniten löytöjä. Alapuolinen yhteys 17 oli myös melko tumma ja hiilipitoinen. Jälkimmäiset palokerrosyhteydet KA2:21, KA1:12 ja KA6:26 alaosa liittyvät mahdollisesti vuoden 1654 kaupunkipaloon. Alimmat kerrokset, 1600-luvulta, olivat hyvin löydöttömiä.

Pihakiveyksessä oli yksi iso ja kaksi pienempää aukoa myöhemmin tehtyjen paalusijojen kohdilla. Kyseessä oli ilmeisesti 1800-luvun puutarhan aidan pylväs. Vastaavia paalunsijoja löytyi lisää samalta N-S – linjalta pohjois- ja eteläpuolelta. Vastaavanlaisia kuoppia oli myös muualla, joista osa oli ilmeisesti puutarhan istutuksiin liittyviä.

Viimeinen pihakiveys oli korkeudella 5.13 m mpy, vanha puutarhan multakerros korkeudella 4.85 m mpy, vanha pihakiveys korkeudella 4.65 m mpy ja puhdas hiekka korkeudella 3.74-4.04 m mpy.

Burtzin pihan kaivausalue 3 sisälsi useampia osia poiketen kaivausalueista 1 ja 2 . Idässä kaivausalueelle laajeni Bockin kiviperustus pienentäen kaivausaluetta. Koilliskulmassa Bockin kivijalan juuressa oli pihakiveyksen alushiekan alta alkava kuoppa, jonka pohjaa ei tavoitettu. Samoin pohjoisprofiilin keskiosassa muodostui kuoppa, joka katkaisi profiilissa kerrokset. Sekin alkoi kiveyksen laskuhiekan alta ja vaikutti uudemmalta. Ne voivat olla peräti 1980-luvun remontin aikaansaannoksia. Tai ne ovat Burtzin pihan puutarhan kuoppia.

Alimmat kerrokset painuvat syvemmälle muodostaen NE-WS – suuntaisen kaivannon. Kaivausalueen kerrokset näyttävät jakaantuvan alueen alaosassa kahteen erilaiseen kokonaisuuteen yhteydestä 7b alaspäin. Itäosassa ohuet erilaiset kerrokset ovat tasaisemmin kerrostuneita. Länsiosassa on niistä eroavat kerrokset. Kumpi alapuolisko on vanhempi on vaikea ratkaista, sillä kerrokset menevät lomittain. Todennäköisempää on, että syvemmän kaivannon kerrokset (19c) ennen puhdasta hiekkaa ovat nuorempia. Niiden päälle on osittain itäosan kerroksia (19b) ja länsiosan melkein samanlainen kerros (19a). Länsiosan kerrokset 7b ja 12 katkeavat kuopan 1 linjalla ja vaikuttaa että ne ovat nuorempia kuin itäosan vastaavalla korkeudella olevat kerrokset. Kerrokset ovat

koko kaivausalueella samoja yhteydestä 7a-b ylöspäin. Yhteys 12 oli vuoden 1761 palokerros, joka oli kaikkialla piha-alueella. Pihan länsi- ja pohjoisosassa se oli vanhan pihakiveyksen päällä. Sen yläpuolinen vaalea tiilimurskaa käsittävä kerros 7a-b samaa tulipalon jälkeistä täyttömaakerrosta kuin muuallakin Burtzin pihalla.

Kaivausalueella 3 ei näkynyt vanhempia pihakiveyksiä. Kohdassa on sijainnut 1800-luvulla puutarha. Kaivausalueella on tehty tätä aiemmin jotain, sillä alaosan kerrokset katkeavat. Kerrokset olivat yhteensä 90-120 cm syviä pihakiveyksestä (4.99 m mpy) puhtaaseen hiekkaan, joka sijaitsi korkeudella 3.74-4.13 m mpy.

Burtzin pihan kaivausalue 4 oli 1-1,3 metriä syvä. Kaivausalue 4:n länsiosassa oli länsipuolisen metalliaidan pylvään perustus, jonka kaivaminen oli tuhonnut vanhemmat kerrokset kohdalta. Kuopan keski- ja itäpuoliskossa oli yläosassa ja keskiosassa kaapelilinjoja. Uusia kerroksia oli 60-100 cm. Kaivausalueen aivan alimmat kerrostumat olivat vanhoja kerroksia (KA4:7-15). Niitä oli yhteensä 30-40 cm. Säilyneet vanhat kerrokset alkoivat korkeudelta 4.38 m mpy ja kaivausalueen keskellä puhdas hiekka oli korkeudella 4.01 m mpy.

Pihan poikki menevän metalliaidan portti sijaitsi kaivausalue 4 kohdalla. Läntinen portinpylväs osui kuopan länsiosaan. Aita oli tuettu Sumpun seinään. Itäpuolinen pylväs oli 1,25 cm idempänä kaivausalueesta. Täällä pylväs oli myös metallitynnyrissä ja alaosassa oli valtava betonivalu, joka on tullut lähelle kaivausalueen itäprofiilia. Kuoppaa varten kaivettu vielä isompi kuoppa.

Burtzin pihan kaivausalue 5:n länsiosa oli kaivettu alun perin 1830 valmistunutta Sumppua rakennettaessa niin syvälle ettei puhdasta maata tavoitettu kaivausalueen länsiosassa. Puhtaan maan tavoittamiseksi kaivettiin pieni kuoppa kahden metrin syvyyteen maanpinnasta. Pohjalla saattoi silloin tulla syvimmässä kohdassa puhdas maa esiin. Tämän kaivannon itäreuna oli yhden metrin päässä Sumpun seinästä. Yläosassa oli uudempaa rakennusjätettä 1980-luvulta. Kaivausalueen itäosassa W-E suunnassa 50 cm kapealla alueella oli säilynyt vanhoja kerroksia noin 30 cm:n korkeudelta. Kohdalla oli ollut viimeisen pihatason vesikouru, joka oli tuhonnut kerroksia yläosasta. Vanhojen kerrosten yläpinta oli korkeudella 4.35 m mpy ja puhdas hiekka oli korkeudella 4.04 m mpy. Säilyneiden vanhojen kerrosten yläpinta oli sijainnut jo vanhan pihakiveyksen alapuolella. Pihakiveys sijaitsi kaivausalueen itäpuolella korkeudella 4.50 m mpy.

Burtzin pihan kaivausalueella 6 oli alimpana lähellä Burtzin kiviperustusta hiiltynyt puurakenne lähellä puhdasta hiekkaa. Puiden alla oli vain vähän tiili-, lastu- ja hiekkakerrosta. Kyseessä oli 60-80 cm kapea jäännös rakennuksesta. Sen jäännökset ovat tuhoutuneet pohjoisessa Burtzin kiviperustuksen ja etelässä syvemmälle painuvan sitä nuoremman pihakiveyksen ja sen alapuolisen kerroksen takia (mm. posliinia). Kyseessä on todennäköisesti alueen ensimmäisiä rakennuksia, joka on tuhoutunut vuoden 1654 tulipalossa. *Sen alapuolella oli vielä hiilinen kerros, joka voi olla vuoden 1654 kerros, jolloin palaneet hirret olisivat silloin vuoden 1713 kaupunkipalosta.* Hiilikerroksen yläpuolella sen kohdalla ja hiukan etelämpänä oli sijainnut muitakin kerroksia, jotka olivat rikkoutuneet vastaavalla tavalla pohjois- ja eteläpuolilla. Pihakiveys on Burtzin taloa edeltävältä ajalta ja se oli sama kuin muuallakin pihalla. Sen päällä oli runsaasti tiilimurskaa, joka on peräsin *vuoden 1761 tulipalon raivaamisesta ja osittain jo Burtzin talon rakentamisesta 1760-luvulta.* Pihakiveys loppui ennen Burtzin seinää. Tämä johtui Burtzin kellarin kaivamisesta, jonka täyttömaita oli rakennuksen

vieressä ylempinä kerroksina. Kiveyksen päällä oli 1700-luvun lopun ja 1800-luvun kerroksia. Täällä ei ollut Burtzin pihakiveystä, sillä kohdalla on kartan perusteella ollut puutarha 1800-luvulla ja alueen pintakerrokset on vaihdettu useasti.

Kaivausalue 6 oli syvyydeltään 1,2-1,8 metriä maanpinnasta (5.18 m mpy) puhtaaseen maahan. Vanhat kerrokset alkoivat korkeudelta 4.95 m mpy. Vanha pihakiveys sijaitsi noin 40 cm maanpinnan alapuolella korkeudella 4.44-4.71 m mpy. Kiveyksen alla oli 70-100 cm vanhoja kerroksia. Puhdas maa oli korkeudella 3.46-3.98 m mpy.

Burtzin pihan pohjois- ja keskiosissa Burtzin porttikongin itäpuolella kahvila Röntgenin laajennusosan kohdalta tuli sen pohjoisosasta ja keskiosan länsiosasta noin 40-50 cm viimeisen pihakiveyksen pinnan alta korkeudella 4.45-4.76 m mpy vanha pihakiveys, joka ajoitettiin 1760-luvulla rakentamaan aloitettua Burtzin rakennusta vanhemmaksi. Kiveystä oli myös kapeina vyöhykkeinä pihan länsireunassa. Kiveys vietti etelään päin ja se oli tasaisempi kuin viimeinen pihakiveys, joten niiden pinnat lähestyivät toisiansa etelään päin mentäessä. Vanhaa kiveystä oli jäljellä tällä alueella noin 70 neliömetriä. Kiveyksessä oli neljä NNW-SSE –suuntaista isommista kivistä muodostunutta kiviriviä. Niiden välissä olevien kivien koko pieneni kaakkoon päin. 1800-luvun kuistin kiviperustus oli kiveyksen päällä pihan pohjoisreunassa.

Kivetyllä alueella kiveyksessä oli sen etelään menevän kaistaleen itäreunassa 7,9 metriä Bockista länteen N-S – suuntainen vesikouru ja pohjoisen kiveyksen eteläreunassa 7,4 metriä Burtzista etelään W-E – suuntainen vesikouru ja heikot merkit myös pihan koilliskulmassa N-S –suunatisesta vesikourusta Bockin seinän vieressä. Kourut viittaavat niiden kaakkoispuolella kivettömällä alueella sijainneen ennen vuoden 1761 tulipaloa ison rakennuksen/rakennuksia.

Vanhan pihakiveyksen pinnalla oli ohut palokerros vuoden 1761 palosta. Siihen sekoittuneena päällä oli punertava tiilimurskakerros, joka oli tulipalon aiheuttamaa rakennusten purkukerrosta tai Burtzin rakentamisen rakennusjätettä. Sen päällä oli vaalea täyttöhiekkakerros ja viimeistään 1800-luvulla olemassa olleen puutarhan multakerros ennen viimeisen kiveyksen laskuhiekkaa ja kiviä. Kivitasojen ero oli 40-50 cm.

Burtzin rakentaminen, sen kellarin, rakentaminen oli rikkonut kiveyksen pohjoisessa. Burtzin vuonna 1779/1775 valmistuneen kivirakennuksen pihan kiveyksestä ei ollut merkkiäkään, sillä pihapinta on vaihdettu useasti. Burtzin piha on sijainnut todennäköisesti pohjoisosassa hiukan alempana kuin piha ennen remontin alkua noin vuoden 1885 kuvan perusteella.

Pihan kiveystä rikkoivat puun istutuskuoppa, kaapelilinja ja keskiosan länsiosassa W-E –suuntaisen metalliaidan pylväiden betoniperustukset.

Pihan itäreunalla oli kivetön alue, joka oli kooltaan samanlainen kuin kivetty alue. Samat kerrokset kuin kivetyllä alueella olivat kivettömän alueen ylimpinä kerroksina. Tumma palokerros putoaa noin 30 cm pihakiveyksen päällä olleesta tasostaan. Sen päällä ollut vaalea täyttöhiekkakerros paksuni sen takia täällä, sillä siten kohotettiin tulipalossa tuhoutuneen rakennuksen kohta vanhan pihakiveyksen tasoon ja pihan uuteen kiveämistasoon tulipalon jälkeen.

Tuhoutuneen rakennuksen kohdalla on ollut viimeistään 1800-luvulla, jos ei jo 1700-luvulla, puutarha, joka käsitti laajimmillaan pihan itäpuoliskon muutaman metrin Burtzin porttikongista itään tai sen itälinjalta itään. Vanhaa pihakiveykseen oli tehty aukkoja juuri tälle N-S –linjalle, josta löydettiin aidan paalujen jäännöksiä. Kiveyksessä oli muitakin pieniä aukkoja, jotka liittyivät luultavasti puutarhan istutuksiin. Alueella oli 1800-luvun lopussa mm. runsaasti puita.

Vanhan pihakiveyksen aikana kivettömällä alueella sijainnut rakennus/rakennukset voidaan rajata vesikourujen sijaintien perusteella. Yksi vesikourun vieressä ollut iso kivi liittyy rakennukseen. Joitakin kiviä tuli muualta syvempää kerroksista, mutta niiden yhteydessä ei tullut kuitenkaan varmoja rakennuksiin viittaavia kivi- tai puurakenteita. Perustukset ja rakenteet ovat tuhoutuneet tulipaloissa ja puutarhan käytössä. Pihakiveysalueelta vesikourun vierestä tuli yhdestä kohtaa isojen rautanaulojen keskittymä palokerroksesta. Kiveyksen ja tontin itärajan kivetön alue on W-E –suunnassa 7,5 metriä leveä, jolla rakennus on voinut sijata. Pituutta ei pysty arvioimaan. Nykyisen Burtzin rakennuksen aikana ei ole mainintaa rakennuksesta tällä kohtaa.

Kivetöntä aluetta ovat tuhonneet puuistuskuopat, 1900-luvun vankilarakennuksen, Petsamon, purettu rakennus. Pihan eteläpäässä 1980-luvun remontti on tuhonnut kivetyn ja kivettömän alueen.

Ainoa toinen varmasti rakennukseen viittaava havainto tuli pihan pohjoisosasta alimpaa puhtaan maan pinnalta kaivausalueelta 6, jossa oli kapealla W-E – suuntaisella alueella hiiltynyt hirsi ja lautoja. Se ja sitä ympäröivät kerrokset ovat tuhoutuneet etelässä vanhassa pihakiveyksessä olevan ison kivetyn kourumaisen käytävän takia ja pohjoisessa Burtzin rakentamisen takia. Kyseessä on jäännös tontin ensimmäisestä rakennuksesta, joka on voinut palaa vuonna 1654 suuressa kaupunkipalossa. Tosin sen alla on vielä lyhyt hiilikerros, joka voi olla vuodelta 1654 ja palaneet hirret olisivat silloin mahdollisesti vuoden 1713 palosta. Kiveyksen koilliskulman iso kivetty kourumainen käytävä johti ilmeisesti Burtzia edeltäneen rakennuksen kellariin. Edellisen yläpuolella ja muuallakin pihan pohjoisosassa oli samalla tasolla puusilppukerros, joka saattaa olla isonvihan jälkeiseltä rakennuskaudelta.

Vanhan pihakiveyksen alla ja kivettömällä alueella kerrokset olivat melko tasaiset ja samanlaiset edellä mainittujen pintakerrosten jälkeen. Niitä oli 50-60 cm paksuudelta. Itä- ja keskiosan kerrokset erosivat hiukan länsiosan kerroksista yläosastaan, mutta tavallisesti kyseessä oli tummempia ruskeita ja harmaita hiekkoja. Niitä ei ollut montaankaan ja ne tummenivat alaspäin. Niissä oli tiilimurskaa ja joissakin nokea. Useimmiten alimpana oli nokipitoinen kerros mahdollisesti vuoden 1654 palosta. Lännessä ylimpänä profiilia oli selvästi erottuva paksumpi vaalea ruskea hiekka ja sen alla ohut silttikerros, jota ei ollut kiveyksen itäosassa tai kivettömällä osalla. Pihan keskellä ja kaakkoisnurkassa oli hiukan syvempi vanha kuopanne.

Maata poistettiin viimeisestä pihapinnasta puhtaaseen hiekkaan keskimäärin 90-110 cm.

Burtzin pihan länsiosaa avattiin pihaa sadevesiputkien, kaapeleiden ja niiden kaivojen takia N-S –suunnassa 21,5 metriä ja W-E- suunnassa 0,8-3 metriä. Alueella oli katkelmallisesti vanhaa pihakiveystä ja niiden alla vanhoja kerroksia. Pohjoisessa vanha pihakiveys oli korkeudella 4.75 m mpy ja etelässä 4.45 m mpy. Vastaavalla osuudella viimeisen pihan käytävän pinta oli korkeudella 5.20 m mpy ja noin 4.50 m mpy. Vanha

piha oli siis tasaisempi. Eroa oli 30 cm kun vastaavasti viimeisen pihan pinta laski 70 cm pihakäytävän kohdalla. Kiveyksien ero oli pohjoisessa 46 cm, mutta etelässä vain 15 cm.

Vanhoja pihakiveyksiä ja sen alapuolisia kerroksia, jotka olivat samanlaisia kuin pihan isompien avattujen alueiden länsiosissa, oli pihan pohjois- ja keskiosassa yhteensä 50 cm. Pihakiveyksen yläpuoliset vanhat kerrokset kapenivat etelään päin kunnes pihan eteläosassa uudet täyttömaat menivät vanhan kiveyksen alapuolelle ja sen alapuolisiin kerroksiin. Pihan aivan eteläosa oli tuhoutunut 1980-luvun remontissa kokonaan.

Kaivetun alueen suuntaisena meni kaapelilinja, jossa oli betonisuojat. Se oli kaivettu kiveyksen tasoon, jolloin kivet oli poistettu kohdalta. Muita vanhaa kiveystä tuhoavia töitä on ollut Sumpun portaikon teko kellariin ja käytävän valojen kaapeli. Alueen läpi meni kaivettu alue, joka osui välillä kaivetuille alueille ja välillä jäi niiden väliin. Kyseessä oli uudempi syvä kaivanto, joka ulottui kaikkien kerrosten läpi pinnalle saakka. Vanha pihakiveys puuttui sen kohdalta. Kohdalla ei pitänyt olla toimivaa linjaa tai putkea. Kaivantoa ei saatu kaivettua missään pohjaan saakka. Kyseessä voi olla käytöstä poistetun putken kaivanto. Se on tehty viimeistään 1980-luvun korjauksissa, mutta luultavasti aiemmin.

Burtzin piha 7.12.2016. Etualalla on uudet portaat ja luiska. Takana näkyy kahvilan laajennus.

Burtzin ja Helleniuksen pihojen eteläreunat olivat tuhoutuneet 1980-luvulla maanalaisen autotallin rakentamisen takia. Jo aiemmin vankilarakennuksen, Petsamon, rakentaminen Burtzin pihan kaakkoisosaan oli tuhonnut kyseisen alueen itäosan. Burtzin pihan N-S – suuntaisen käytävän kohdalla oli säilynyt kapealla alueella alimpia kerroksia 20-30 cm:n paksuudelta.

Helleniuksen ja Burtzin pihan eteläosan portaat ja luiska 7.12.2016.

Bockin pihan länsiosasta ei löytynyt Bockin pihan vanhoja pihakiveyksiä, vanhoja kulttuurikerroksia tai esinelöytöjä. Kaikki oli tuhoutunut kuten oli ennakoitu kohdalla sijainneen vuonna 1903 rakennetun talon takia. Rakennus oli purettu ja Bockin länsisiiven seinän juureen laitettu viemärikaivoja ja putkia vuosien 1985-1988 korjauksissa. Maakerrostumat olivat ennen puhdasta hiekkaa 1980-luvun täyttömaakerroksia, joissa oli tiiliä ym. Vuoden 1903 talosta tuli esiin vain yhden pohjoisimman poikittaisen perustusmuurin kiviä syvemmälle kaivetussa kaivannonosassa.

Rakennusten sisältä lattioiden alta tuli eri keramiikkalaatujen astioita, lasitettujen ja lasittamattomien uunikaakeleiden eri osia, kattotiilien paloja, lasia ja liitupiippujen paloja ym. Vanhempi esineistö on voinut joutua sinne täyttömaiden mukana ja uudempi esineistö tilojen muutostöissä. Niiden perusteella täyttömaiden ikää on vaikea arvioida.

Burtzin pihan löydöissä oli havaittavissa hienompien fajanssi- ja posliiniastioiden runsas esiintyminen. Asujaimisto näytti olevan varakasta väkeä kuten historiallisista lähteistä myös käy ilmi. Löydöissä oli vain muutamia vanhoja esinemuotoja kaupunkiajan alusta. Bartman-, Raeren-, Westerwald- ja majolika-astioista oli muutamia paloja. Punasavikeramiikkaa on vaikeampi ajoittaa, mutta sitäkään ei ollut paljon verrattuna fajanssiin ja posliiniin. 1700-luvulle ajoitettavat esineet saattoivat olla melko syvällä, mutta tietty aikataso oli vanha pihakiveys ja sen pinnalla oleva palokerros. Ne ajoitettiin vuoteen 1761 mm. Sunnin piipputehtaan piippujen perusteella. Orgaanisista aineista tehtyjä esineitä ei löytynyt kuten ei myöskään metalliesineitä. Vain pronssipata, rautapannu, ilmeisesti kaksipiikkinen haarukka haarukka ja veitsenkärki löytyivät poistettujen rautanaulojen lisäksi. Lisäksi rahoja löytyi kaksi kappaletta. Eläinten palaneita ja palamattomia luita tuli eri Burtzin pihan alueilta, joissa osassa oli leikkuujälkiä.

Teija Alanko teki 12 maanäytteestä makrofossiilitutkimukset. Yksi näyte oli ylempää 1800-luvun, mahdollisesti jo 1700-luvun, puutarhakerroksesta. Loput olivat 1700-luvun puolivälin aikaisen vanhan pihakiveyksen alapuolisia kerroksia kaupungin perustamiseen saakka. Tulosten perusteella tontilla on käytetty useita erilaisia hyötykasveja. Osa on viljeltyjä ja joitakin on voitu kasvattaa tarkoituksellisesti tällä tontilla tai osa tahattomasti. Osa on ollut luonnosta kerättyjä marjoja. Joukossa on ravinto- ja lääkekasveja, jotkut lajit ovat soveltuneet molempiin tarkoituksiin. Aineistossa oli suhteellisen paljon hiiltynyttä materiaalia. Makrofossiiliaineisto erosi jonkin verran eri tutkimusalueitten kesken.

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

ARKISTO

Helsingin kaupunginmuseo:

”Beskrifning till Hellsingfors Stadz Tompter och åkrar, såsom dhe A:o 696 äre refwadhe och Characterade" Kopio alkuperäisestä, Ruotsissa sijaitsevasta asiakirjasta Lantmät. lev. 1892 nr. 27 (kartavd.st.form.).RA

Veikko Pakkanen 1973: Helsinki. Kortteli Lejonet I/30 Pohjoispuolisko. Katariinankatu 4 – Aleksanterinkatu 20-24 – Sofiankatu 3. Rakennushistoria ja nykyasun inventointi.

Rakennustutkijoiden keräämä materiaali, johon kuuluu mm. kopioita Kaupunginarkiston (mm. Berndt Aminoffin arkisto, Tonttikortisto), Kansallisarkiston ja Museoviraston rakennushistorian osaston piirustuksista ja muista dokumenteista.

PAINAMATON AINEISTO

Teemu Mökkönen: Helsinki – Helsingfors. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Museovirasto. Rakennushistorian osasto. 2002.

Aleksanterinkatu 20-24. Rakennushistoriallinen selvitys. Osat I ja III. Rakennushistoria. Arkkitehtitoimisto ark-byroo. 2010.

KIRJALLISUUS

Helsingin historia, osat I ja II. Helsinki 1950.

Maarit Henttonen 1998: Kenraalikuvernöörin residenssistä raatihuoneeksi. Kaupungin Leijona-sydän. Narinkka 1998.

Pekka Kärki 1981: Helsinkiläisiä porvaristaloja pikkuvihan aattona. Narinkka 1981.

Helena Mattila 1998: Kauppiaskorttelista hallintokortteliksi. Kaupungin Leijona-sydän. Narinkka 1998.

Tiina Merisalo 1995: Sederholmin kivitalo - porvaristalon vaiheita hyödyn ajalta 1990-luvulle. Narinkka 1995.

O. Stenius (toim.) 1969: Helsingin asemakaavahistoriallinen kartasto. Helsinki.

KARTAT

Geometrisk Grundritning Öfwer Stapel Staden Hellsingfors i Nyhland och alle des tillhörige åkrar afmätta ANNO 1696 af Sahl Lars Forssell renoverat och beskrefwen Anno 1707. Alkuperäinen Ruotsin valtionarkisto. Signum: Läntmät. lev. 1892. Nr 27 (Kartavd. m. format)

Geometrisk Carta Öfwer Belägenheten af Helsingfors, jemte de derstädes af Ryssarne anlagde Defensions Wärck. 1721. Kopioinut Johan Cronhielm. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum IX nr 99.

Proiect Öfwer Helsingfors Stads Anläggning. Axel Löwen 1723. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: IX nr 1.

Relationsritning. Plan af Ullricasborg och Broberget samt Helsingfors stad, Allekirjoittaneet A. Ehrensvärd ja F.W. Hoppe 1752. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: IX nr 51.

Geographisk Charta öfwer Hellsingfors Stad Med dess närmaste belägenhet. A. E. Gete 1763. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: IX nr 57.

Plan-Ritning öfver Helsingfors Stad. Sådan den befants efter Eldsvådan d,1 7 November 1808. O.N. Wahlberg (A. Silvan, J.V. Ekwall). HKM. XIV:17.

Uudelleenrakentamisen edistymisestä kuvaava kartta. Anders Kocke 1820. Kansallisarkisto.

KARTTALUETTELO

KARTTALUETTELO

Mittausdokumentointi: Heini Hämäläinen ja Markku Heikkinen 2014-2015

Digitointi: Heini Hämäläinen 2016

Nro	Kartta	Mk
1	Yleiskartta, Hellenius-Burtz 1. kerros, dokumentoidut tilat 145b, 143, 142, 141. Havaintopisteet Hellenius-Burtz 1 ja 2	1:100
2	Yleiskartta, Burtz-Bock 1. kerros, dokumentoidut tilat 129-132.	1:100
3	Yleiskartta, Burtz-Bock kellari, dokumentoidut tilat B006, B020, P0007 ja B022.	1:100
4	Yleiskartta, Burtz piha ennen tutkimuksia	1:100
5	Yleiskartta, Burtz piha kiveys, kaivausalueet,koepistit, profiilit ja häiriöt	1:50
6	Yleiskartta, Burtz piha kiveys,kaivannot, putket, pohjakorkeudet	1:50
7	Yleiskartta, Burtz piha, kaivausvaiheet erotettuina.	1:50
8	Tasokartta, Burtz piha, Kaivausalue 1, tasot 1-13	1:20
9	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 1, profiili.	1:20
10	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 2. tasot 1-11.	1:20
11	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 2, tasot 12-19.	1:20
12	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 2, profiilit.	1:20
13	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 3, tasot 1-10.	1:20
14	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 3, tasot 11-17.	1:20
15	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 3, profiilit.	1:20
16	Tasokartta, Burtzin piha. Kaivausalue 4, tasot 1-14.	1:20
17	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 4, profiilit.	1:20
18	Tasokartta, Burtz piha. Kaivauslaue 5, tasot 2-10.	1:20
19	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 5, profiilit.	1:20
20	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 6, tasot 1-12.	1:20
21	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 6, tasot 13-23.	1:20
22	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 6, profiilit.	1:20
23	Profiilikartta, eteläprofiili, Burtz piha. Pitkä N-S –suuntainen profiili 1.	1:20
24	Profiilikartta, eteläprofiili, Burtz piha. Pitkä E-W –suuntainen profiili 2.	1:20
25	Profiilikartta, eteläprofiili, Burtz piha. Pitkä N-S –suuntainen profiili 3.	1:20
26	Profiilikartta, eteläprofiili, Burtz piha. Pitkä E-W –suuntainen profiili 4.	1:20
27	Profiilikartta, eteläprofiili, Burtz piha. Pitkä E-W –suuntainen profiili 5.	1:20
28	Profiilikartta, itä-, etelä ja länsiprofiili, Burtz piha, puun istustuskuopan profiili 6.	1:20
29	Profiilikartta, itäprofiili, Burtz piha. Pitkä N-S –suuntainen profiili 7.	1:20
30	Havaintopistekartta, Burtz piha. Havaintopisteet Burtz piha 1-6.	1:20
31	Havaintopistekartta, Burtz piha. Havaintopisteet Burtz piha 7-12.	1:20
32	Havaintopistekartta, Burtz piha. Havaintopisteet Burtz piha 13-16.	1:20
33	Yleiskartta, Bock piha. Pintakorkeudet ennen kaivuutöitä.	1:100
34	Yleiskartta kaivainnoista ja havaintopisteistä, Bock piha.	1:100
35	Havaintopistekartta, Bock piha. Havaintopisteet Bock piha 1-4.	1:20
36	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 7, tasot 1-5.	1:10

KARTAT

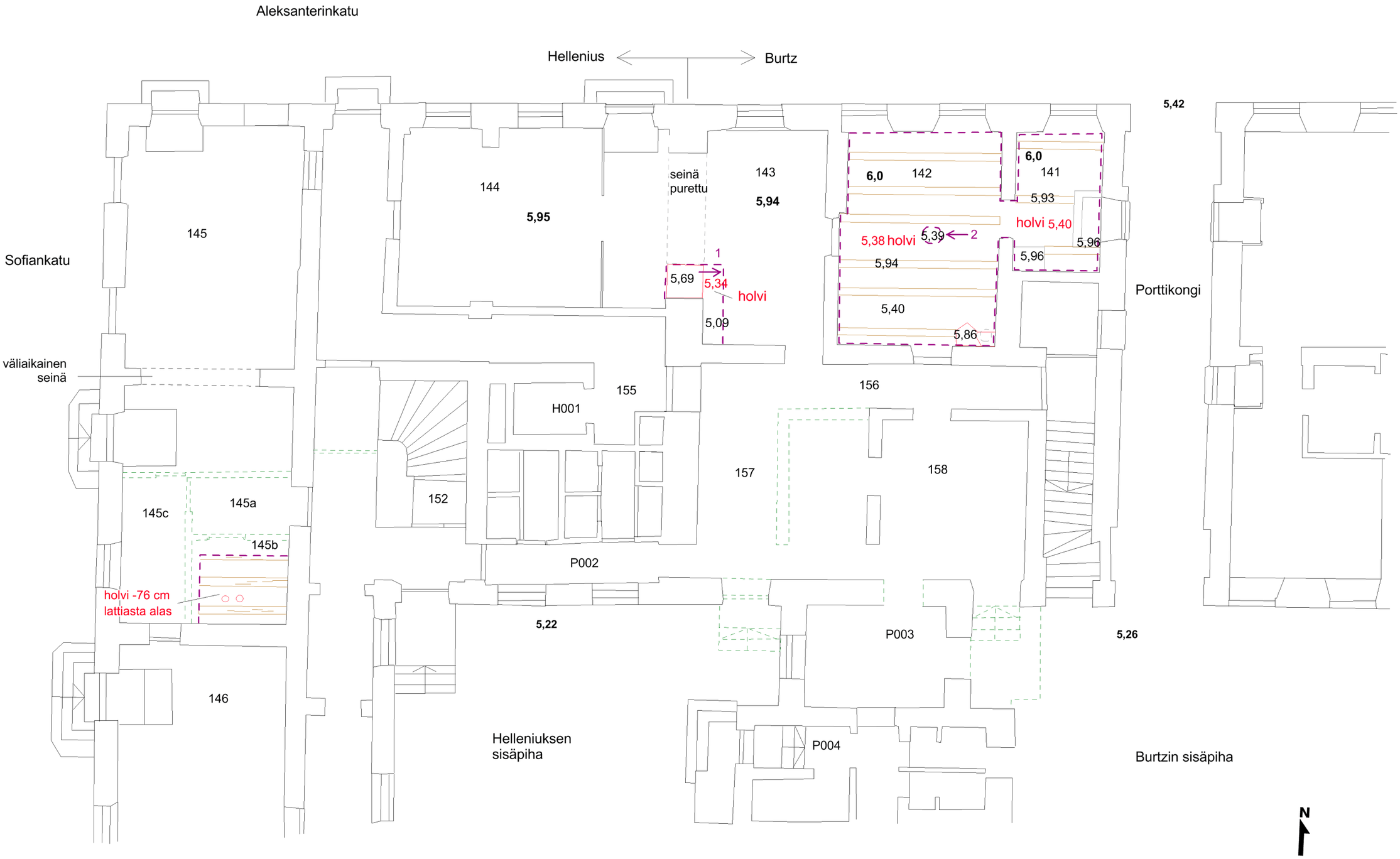

5 m

Havaintopiste

Lattian korkeus **6,0**

Kaivannon korkeus 5,69

Tiiliholvin korkeus 5,40

Holviin porattu reikä

Kivi tiilirakenteen alla

Uusi rakenne

Lattiavasa

Betonirakenne

Tiilirakenne

Valvottu alue

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta, Hellenius-Burtz 1 kerros, dokumentoidut tilat 145b, 143, 142, 141. Havaintopisteet Hellenius-Burtz 1 ja 2. Mk 1:100.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 16.4., 22.9.-1.10.2014 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 1

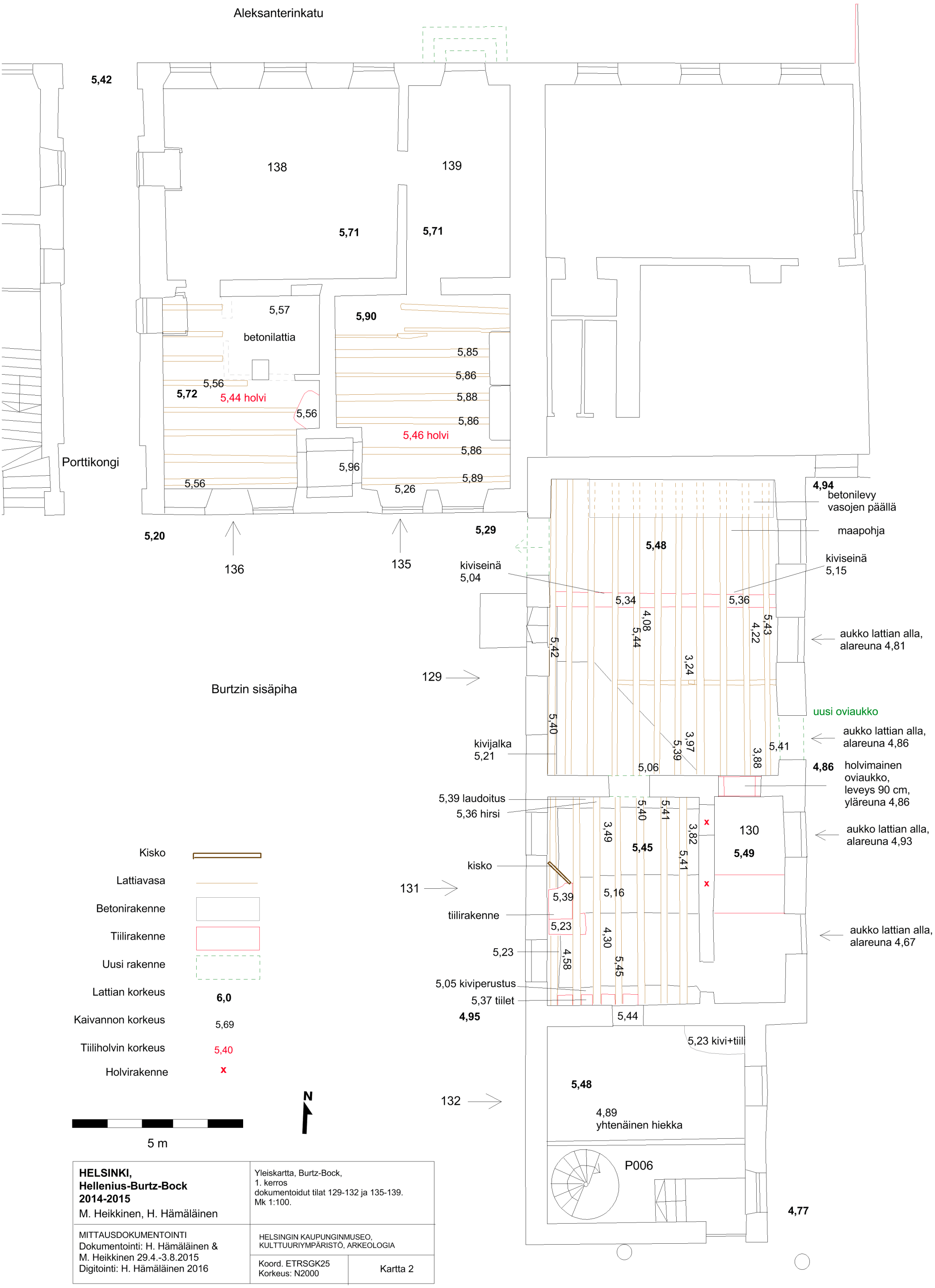

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta, Burtz-Bock, 1. kerros dokumentoidut tilat 129-132 ja 135-139. Mk 1:100.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 29.4.-3.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord. ETRSGK25 Korkeus: N2000 — Kartta 2

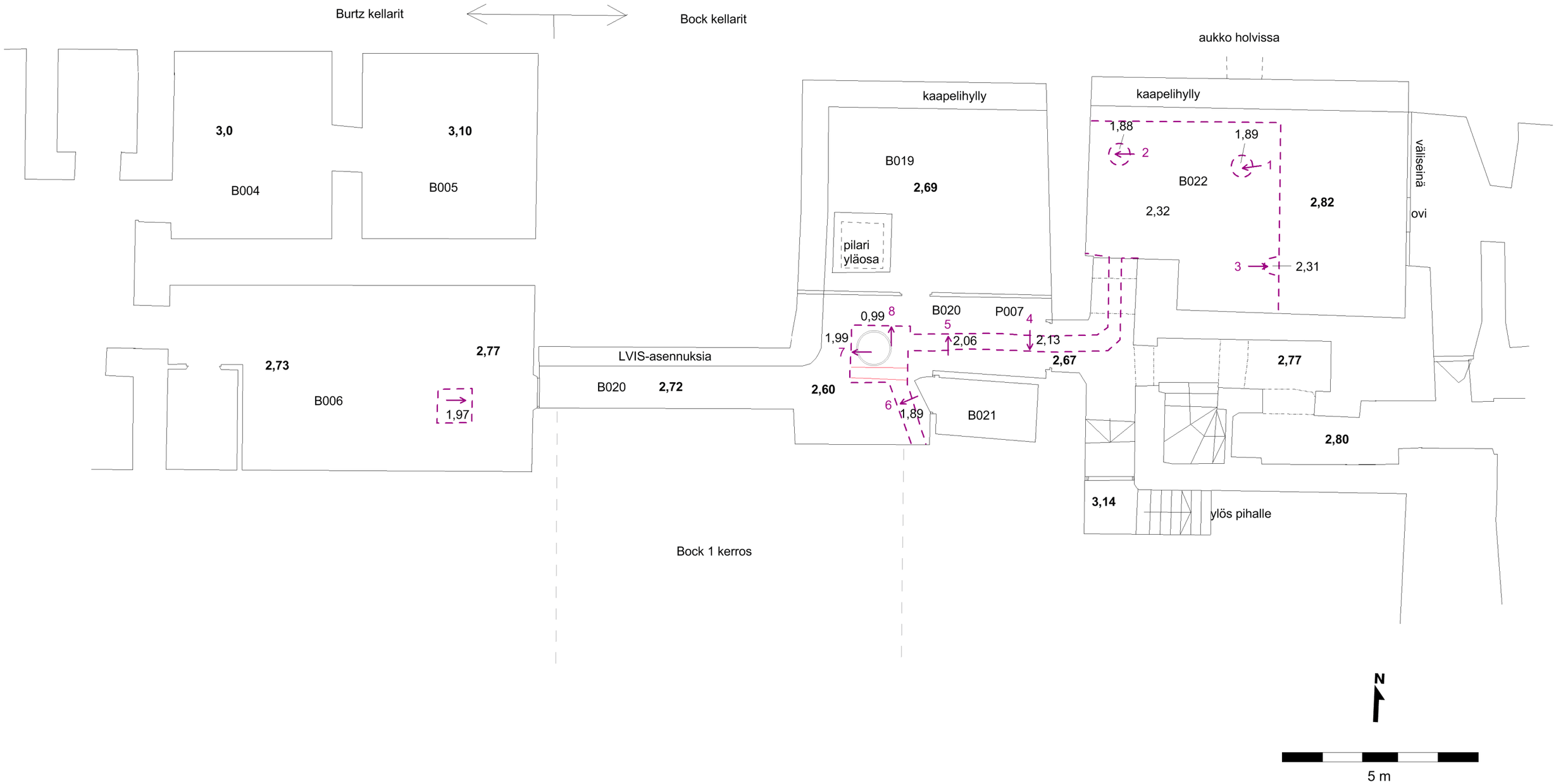

Lattian korkeus	**6,0**
Kaivannon korkeus	5,69
Bock, 1 kerros	
Havaintopiste	7
Betoninen kaivonrengas	
Valvottu alue	
Tiilirakenne	

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta, Burtz-Bock kellari dokumentoidut tilat B006, B020, P007 ja B022. Havaintopistet Bock kellari 1-8. Mk 1:100.	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 21.5.-3.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA	
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000	Kartta 3

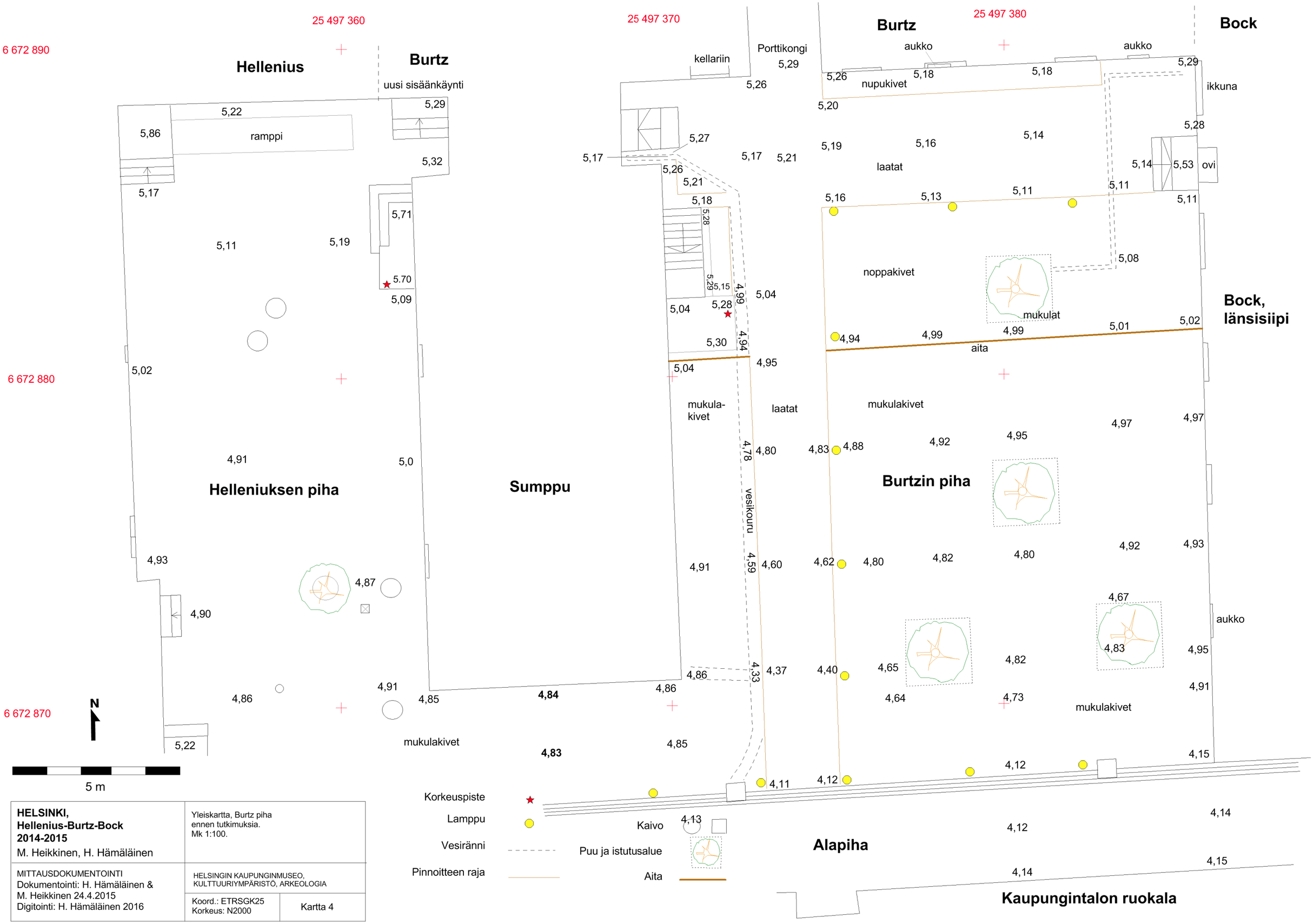

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta, Burtz piha ennen tutkimuksia. Mk 1:100.	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 24.4.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA	
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000	Kartta 4

harmaa hiekka
uusi sora
huopa
portaat
ovi
kiveys
kouru
kaapelit
KA1
KA2
KA3
KA4
KA5
KA6
KA7
prof. 1
prof. 2
prof. 3
prof. 4
prof. 5
prof. 6
prof. 7
HP1
HP2
HP3
HP4
HP5
HP6
HP7
HP8
HP9
HP10
HP11
HP12
HP13
HP14
HP15
HP16
painauma
kiviä + silttiä
sekoittunut
sekoittunut aidan perustusten takia
bet.
kiviä
LH
T
1900-luk.
puu
vaalea
autotallin katto
Kp 5,28
6 672 880
6 672870
25 497 370
25 497 380

2,5 m

Koealue/koepisto/profiili
Häiriö tasossa
Betoni
1900-luvun rakennuksen häiriö
Kaivanto
Paalu
Puu
Havaintopiste
4,85 Pohjakorkeus
1800-1900-luvun vaihteen kuistin kivijalka
Vanha pihakiveys
Kiveys dokumentoitu 9.-11.6.2015
Kiveys dokumentoitu 3.-7.8.2015
Kiveys dokumentoitu 11.-12.8.2015
Kiveys dokumentoitu 19.-20.8.2015

N

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta, Burtz piha kiveys, koealueet, koepistot, profiilit ja häiriöt. Mk 1:50.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 4.5.-20.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 5

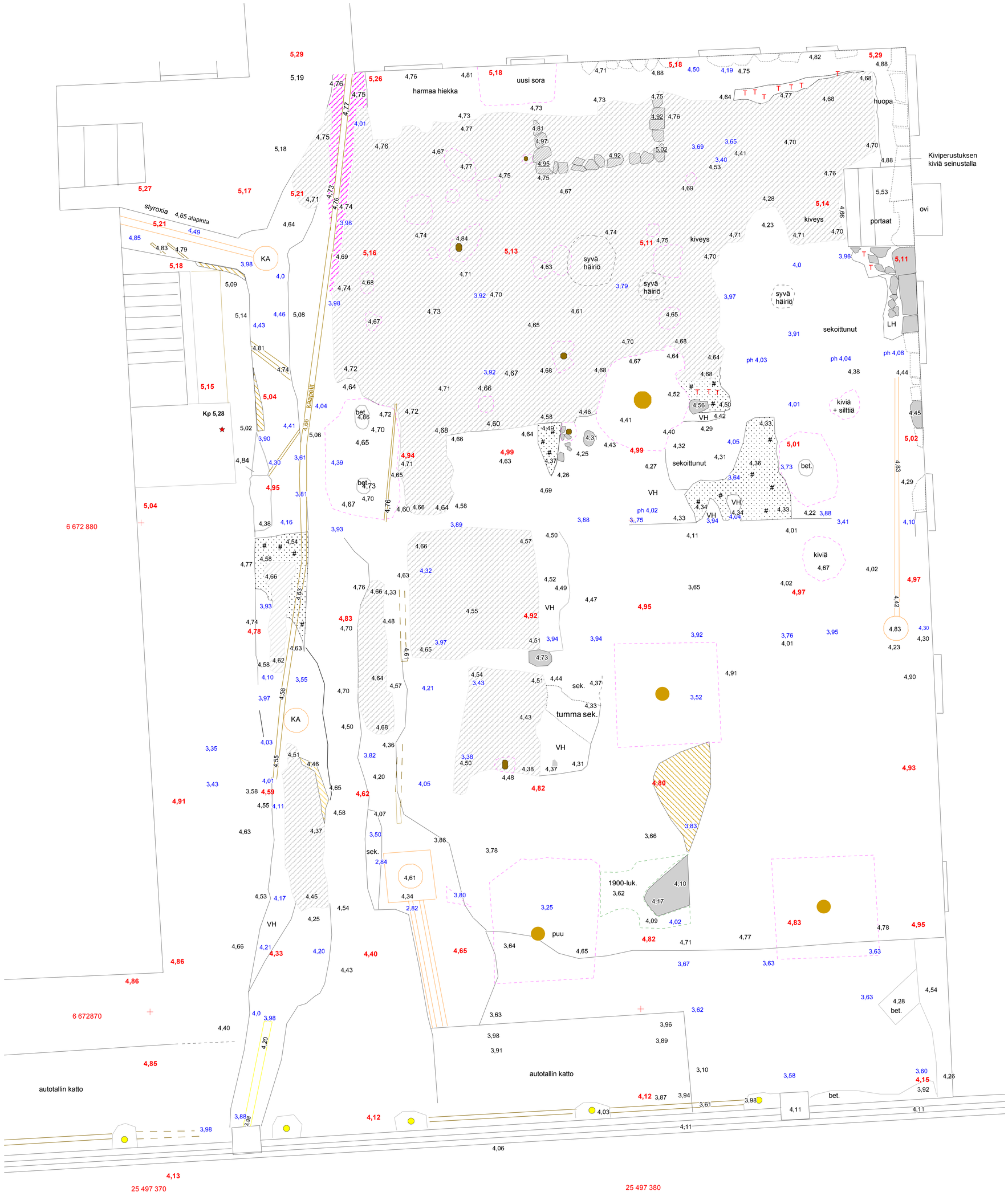

Lamppu	Vanha vaalea maannos
Vanha putki/kaapeli	Vanha tumma maannos
Häiriö tasossa	Kiveys
Betoni	Kivi
1900-luvun rakennuksen häiriö	Vanhan portaikon kivet
Häiriö syvemmällä	Kiviperustuksen kiviä
Kaapelin täyttömaa	
Vanha nokinen maannos	
Uusi putki/kaivo	
Paalu	
Puu	
3,98 Alkuperäinen pihataso	
4,85 Pohjakorkeus	

2,5 m

N

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta, Burtz piha kiveys, kaivannot, putket, pohjakorkeudet. Mk 1:50.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 4.5.-20.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 6

A1
A2
A3
A4
A5
A6
A7
A8
A9
A10
A11
A12
A13
A14
A15
harmaa hiekka
uusi sora
huopa
portaat
ovi
kiveys
LH
kouru
bet.
painauma
kiviä + silttiä
sekoittunut
sekoittunut aidan perustusten takia
kiviä
kaapelit
Kp 5,28
ph 4,02
1900-luk.
puu
vaalea
autotallin katto
6 672 880
6 672870
25 497 370
25 497 380
2,5 m
N
Kaivausvaiheet
Häiriö tasossa
Betoni
1900-luvun rakennuksen häiriö
Kaivanto
Paalu
Puu
4,85
Pohjakorkeus
Kiveys
Kiveys dokumentoitu 9.-11.6.2015
Kiveys dokumentoitu 3.-7.8.2015
Kiveys dokumentoitu 11.-12.8.2015
Kiveys dokumentoitu 19.-20.8.2015
HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015
M. Heikkinen, H. Hämäläinen
Yleiskartta, Burtz piha, kaivausvaiheet eroteltuna. Mk 1:50.
MITTAUSDOKUMENTOINTI
Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 4.5.-20.8.2015
Digitointi: H. Hämäläinen 2016
HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA
Koord.: ETRSGK25
Korkeus: N2000
Kartta 7

Taso 1: pihakiveys KA1:1 5,08

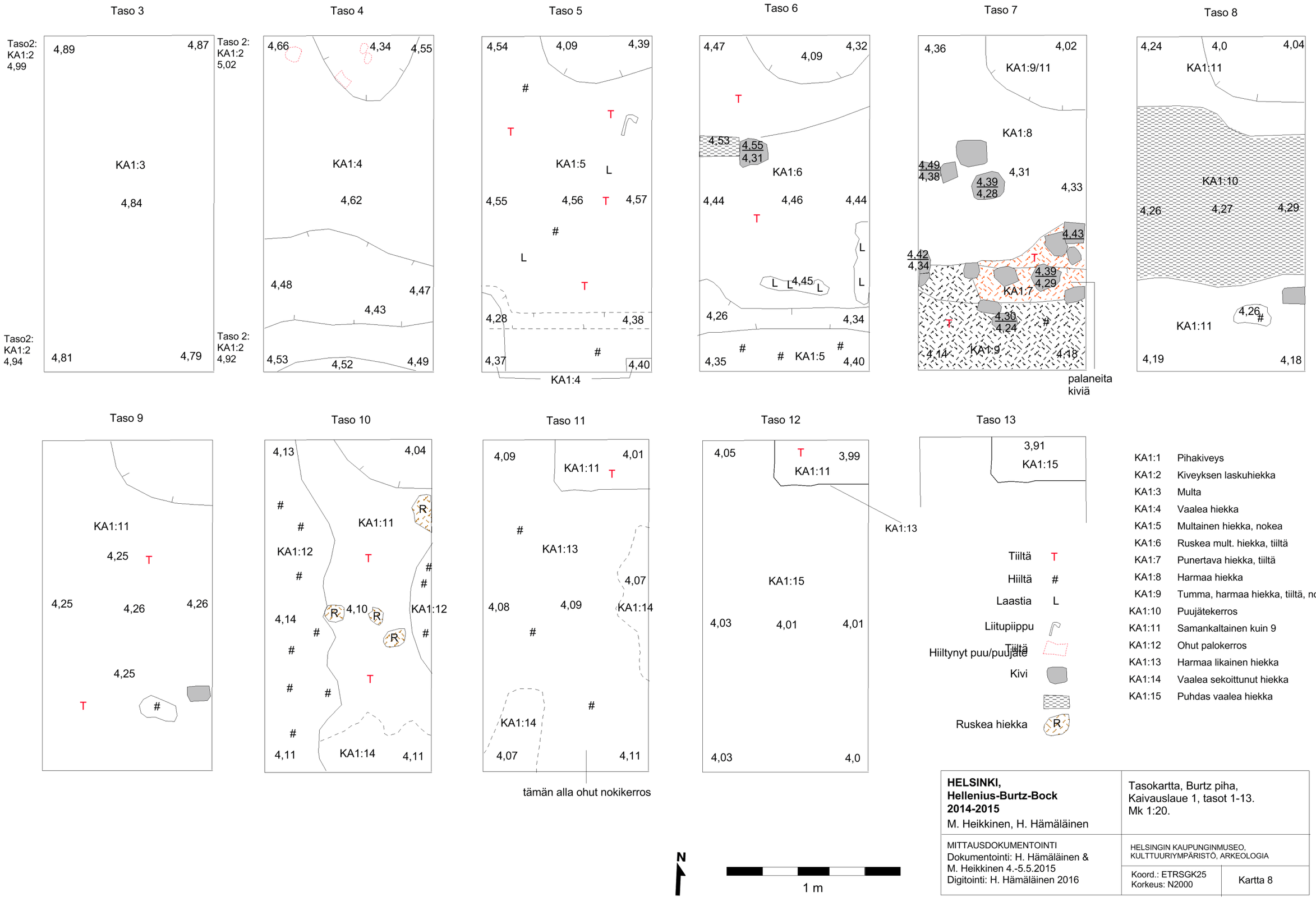

KA1:1	Pihakiveys
KA1:2	Kiveyksen laskuhiekka
KA1:3	Multa
KA1:4	Vaalea hiekka
KA1:5	Multainen hiekka, nokea
KA1:6	Ruskea mult. hiekka, tiiltä
KA1:7	Punertava hiekka, tiiltä
KA1:8	Harmaa hiekka
KA1:9	Tumma, harmaa hiekka, tiiltä, nokea
KA1:10	Puujätekerros
KA1:11	Samankaltainen kuin 9
KA1:12	Ohut palokerros
KA1:13	Harmaa likainen hiekka
KA1:14	Vaalea sekoittunut hiekka
KA1:15	Puhdas vaalea hiekka

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha, Kaivauslaue 1, tasot 1-13. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 4.-5.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 8

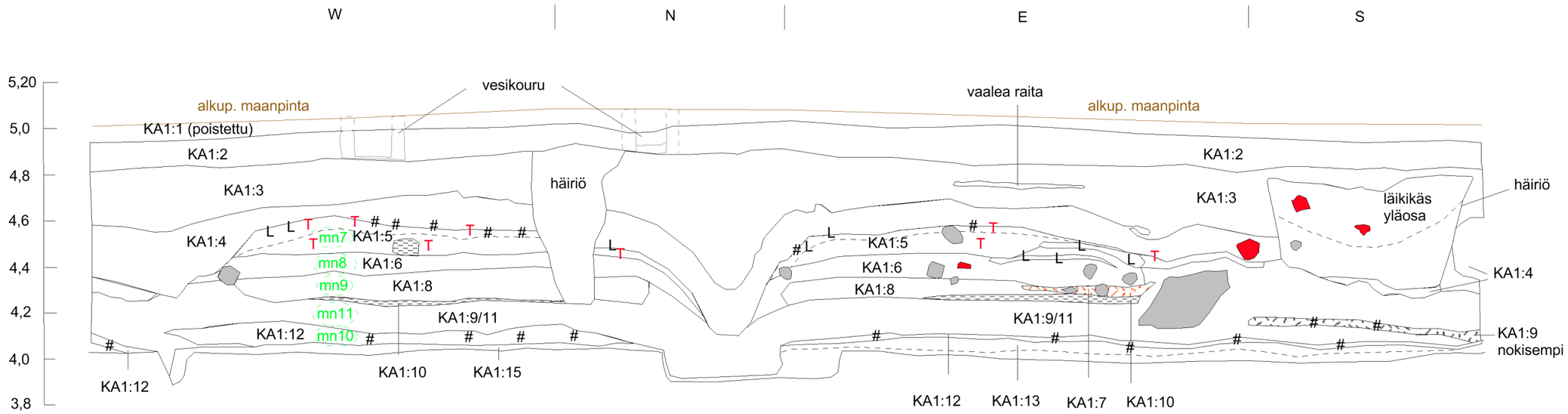

KA1:1	Pihakiveys
KA1:2	Kiveyksen laskuhiekka
KA1:3	Multa
KA1:4	Vaalea hiekka
KA1:5	Multainen hiekka, nokea, tiiltä
KA1:6	Ruskea mult. hiekka, tiiltä
KA1:7	Punertava hiekka, tiiltä
KA1:8	Harmaa hiekka
KA1:9	Tumma, harmaa hiekka, tiiltä, nokea
KA1:10	Puujätekerros
KA1:11	Samankaltainen kuin 9
KA1:12	Ohut palokerros
KA1:13	Harmaa likainen hiekka
KA1:14	Sekoittunut vaalea hiekka
KA1:15	Puhdas vaalea hiekka

		Maanäyte (mn1)
		Tiili
		Kivi
Tiiltä	T	
Hiiltä	#	Hiiltynyt puu/puujätekerros
Laastia	L	Punertava hiekka

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 1, profiilit Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 6.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 9

Taso1: pihakiveys 5,13
Taso 2

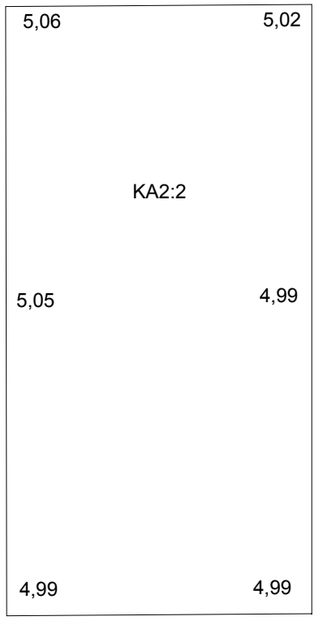

Taso 3

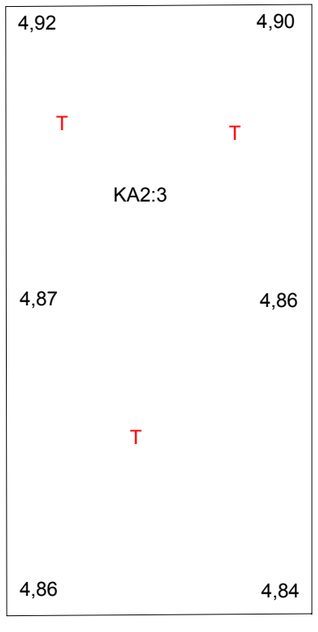

Taso 4

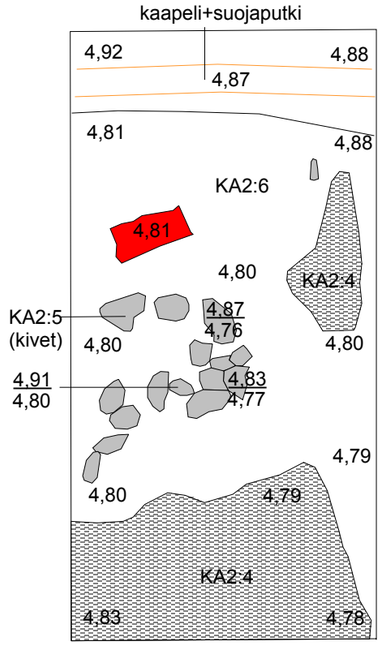

Taso 5

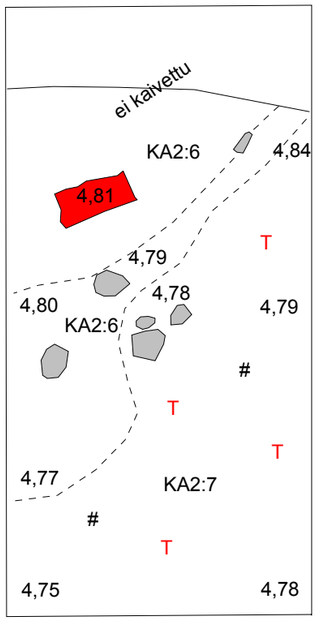

Taso 6

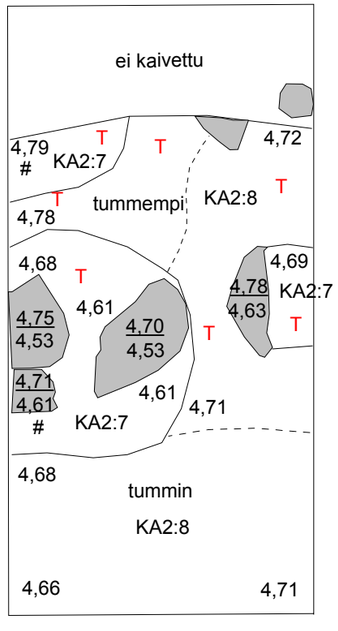

Taso 7

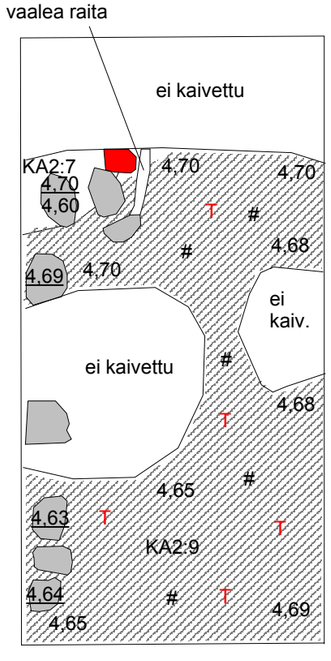

Taso 8

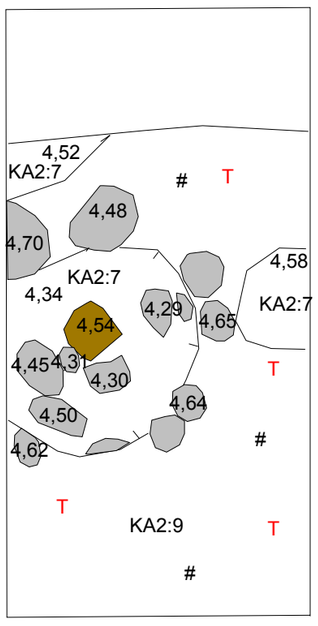

Taso 9

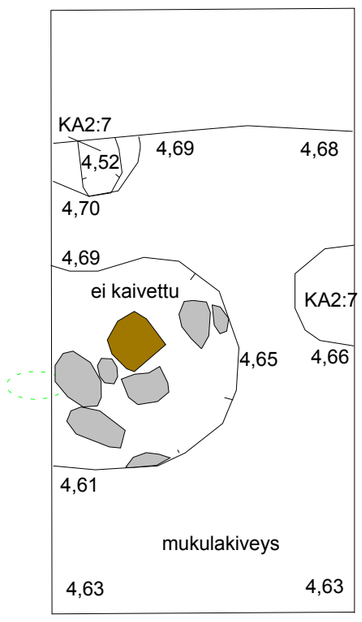

Taso 10

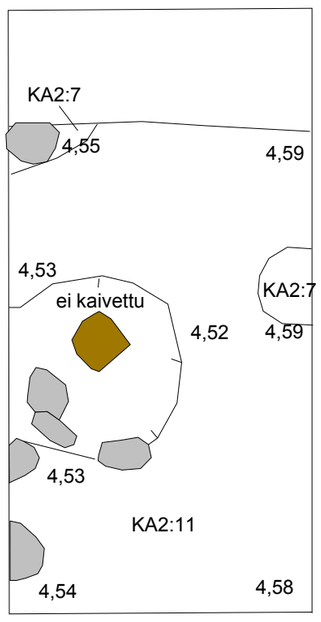

Taso 11

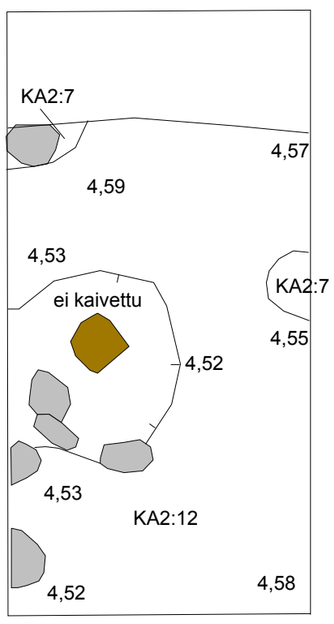

T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Paalu
	Tiili
	Kivi
	Hiiltynyttä puuta
	Kaapeli+suojaputki
KA2:1	Pihakiveys
KA2:2	Kivenlaskuhiekka
KA2:3	Ruskea hiekka, tiiltä, laastinmuruja
KA2:4	Hiiltynyttä puuta, ruskea hiekka
KA2:5	Mukulakiviä KA2:6:ssa
KA2:6	Ruskea hienompi hiekka
KA2:7	Tumma hiekka, tiiltä, hiiltä
KA2:8	Vaalea hiekka
KA2:9	Ruskea läikikäs hiekka, tiiltä, hiiltä
KA2:10	Mukulakiveys, kivet halk. 10-25 cm
KA2:11	Kellertävä hiekka (kivien alla)
KA2:12	Harmaa läikikäs hiekka, tiiltä, hiiltä

N

1 m

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 2, tasot 1-11. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 6.-7.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 10

Taso 12

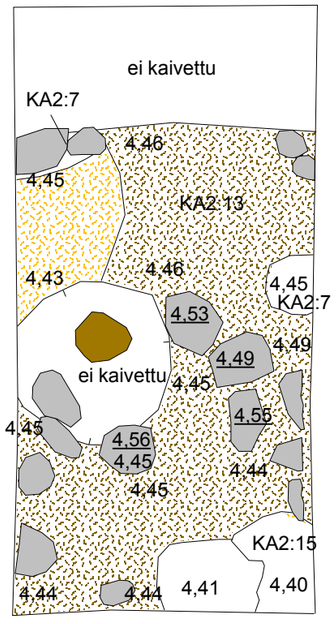

Taso 13

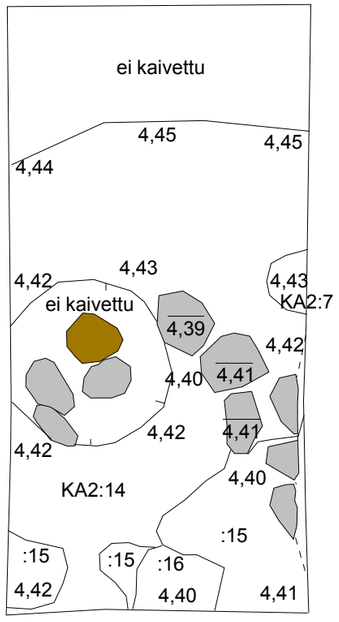

Taso 14

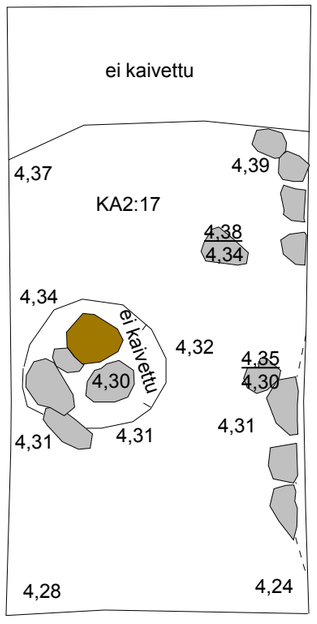

Taso 15

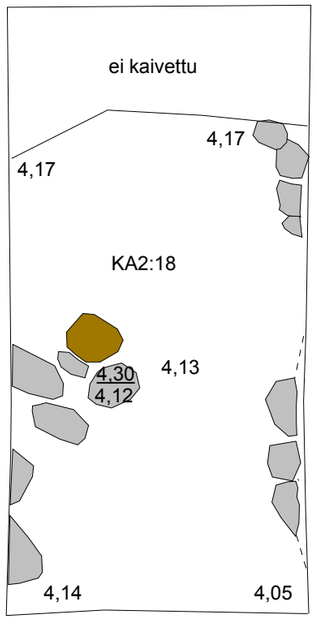

Taso 16

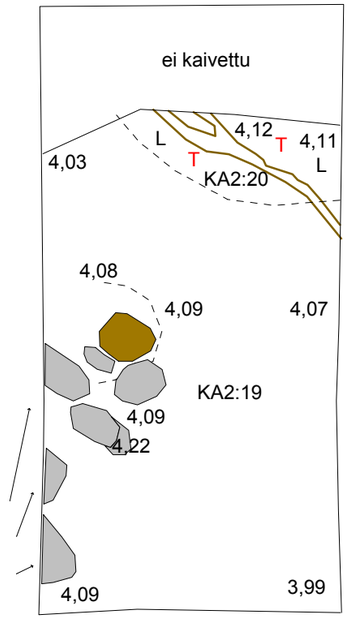

kivet profiilissa

Taso 17

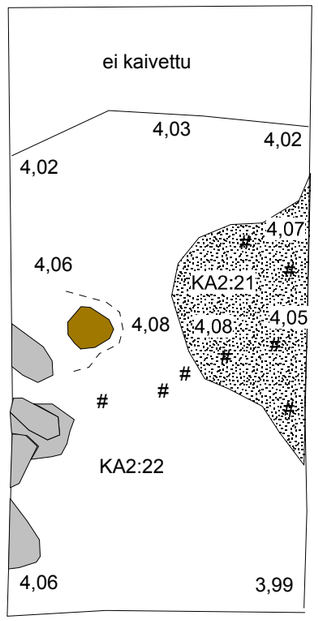

Taso 18

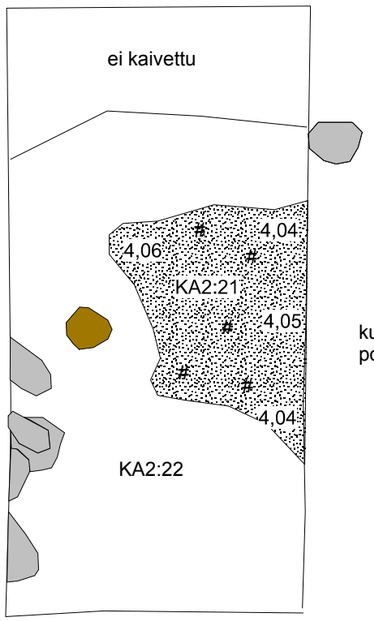

Taso 19

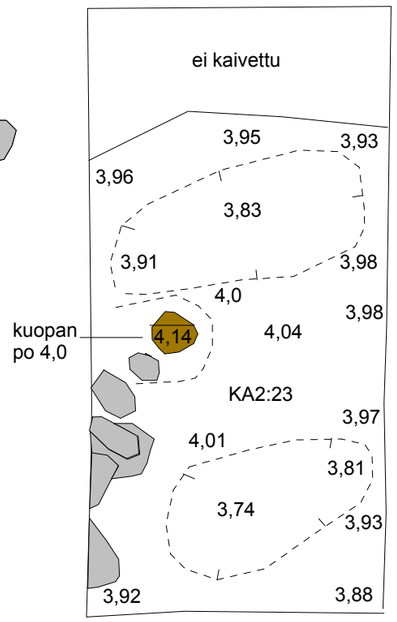

L	Laastia
T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Paalu
	Kivi
	Vähän puusilppua
	Maatunutta lastua, puusilppua
	Musta hiekka, nokea hiiltynyttä org. ainesta
	Juuri

KA2:7	Tumma hiekka, tiiltä, hiiltä
KA2:13	Maatunutta puusilppua, lastuja
KA2:14	Harmaa hiekka, tiilenmuruja
KA2:15	Vaaleanharmaa hiekka
KA2:16	Vaaleanruskea hiekka
KA2:17	Tumma nokinen siltti, tiiltä, kiviä
KA2:18	Tummanruskea tiivis siltti, nokea
KA2:19	Harmaanruskea hiekka
KA2:20	Tiilinen, laastinen hiekka
KA2:21	Musta hiekka, nokea, hiiltynyttä, maatunutta orgaanista ainesta
KA2:22	Ruskea läikikäs hiekka
KA2:23	Puhdas hiekka

N

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 2, tasot 12-19. Mk 1:20.	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 7.-8.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA	
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000	Kartta 11

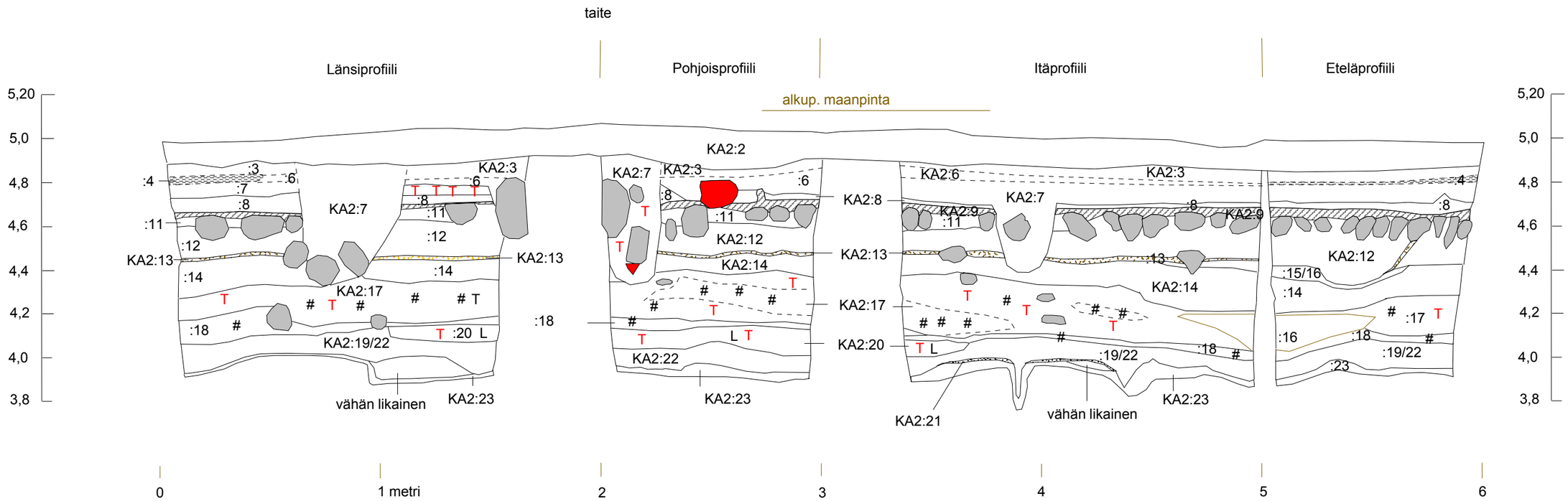

KA2:1	Pihakiveys
KA2:2	Kivenlaskuhiekka
KA2:3	Ruskea hiekka, tiiltä, laastinmuruja
KA2:4	Hiiltynyttä puuta, ruskea hiekka
KA2:5	Mukulakiviä KA2:6:ssa
KA2:6	Ruskea hienompi hiekka
KA2:7	Tumma hiekka, tiiltä, hiiltä
KA2:8	Vaalea hiekka
KA2:9	Ruskea läikikäs hiekka, tiiltä, hiiltä
KA2:10	Mukulakiveys, kivet halk. 10-25 cm
KA2:11	Kellertävä hiekka (kivien alla)
KA2:12	Harmaa läikikäs hiekka, tiiltä, hiiltä
KA2:13	Maatunutta puusilppua, lastuja
KA2:14	Harmaa hiekka, tiilenmuruja
KA2:15	Vaaleanharmaa hiekka
KA2:16	Vaaleanruskea hiekka
KA2:17	Tumma nokinen siltti, tiiltä, kiviä
KA2:18	Tummanruskea tiivis siltti, nokea
KA2:19	Harmaanruskea hiekka
KA2:20	Tiilinen, laastinen hiekka
KA2:21	Musta hiekka, nokea, hiiltynyttä, maatunutta orgaanista ainesta
KA2:22	Ruskea läikikäs hiekka
KA2:23	Puhdas hiekka

L	Laastia
T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Tiili
	Kivi
	Vähän puusilppua
	Maatunutta lastua, puusilppua
	Musta hiekka, nokea hiiltynyttä org. ainesta
	KA2:9

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 2. Mk. 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 8.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 12

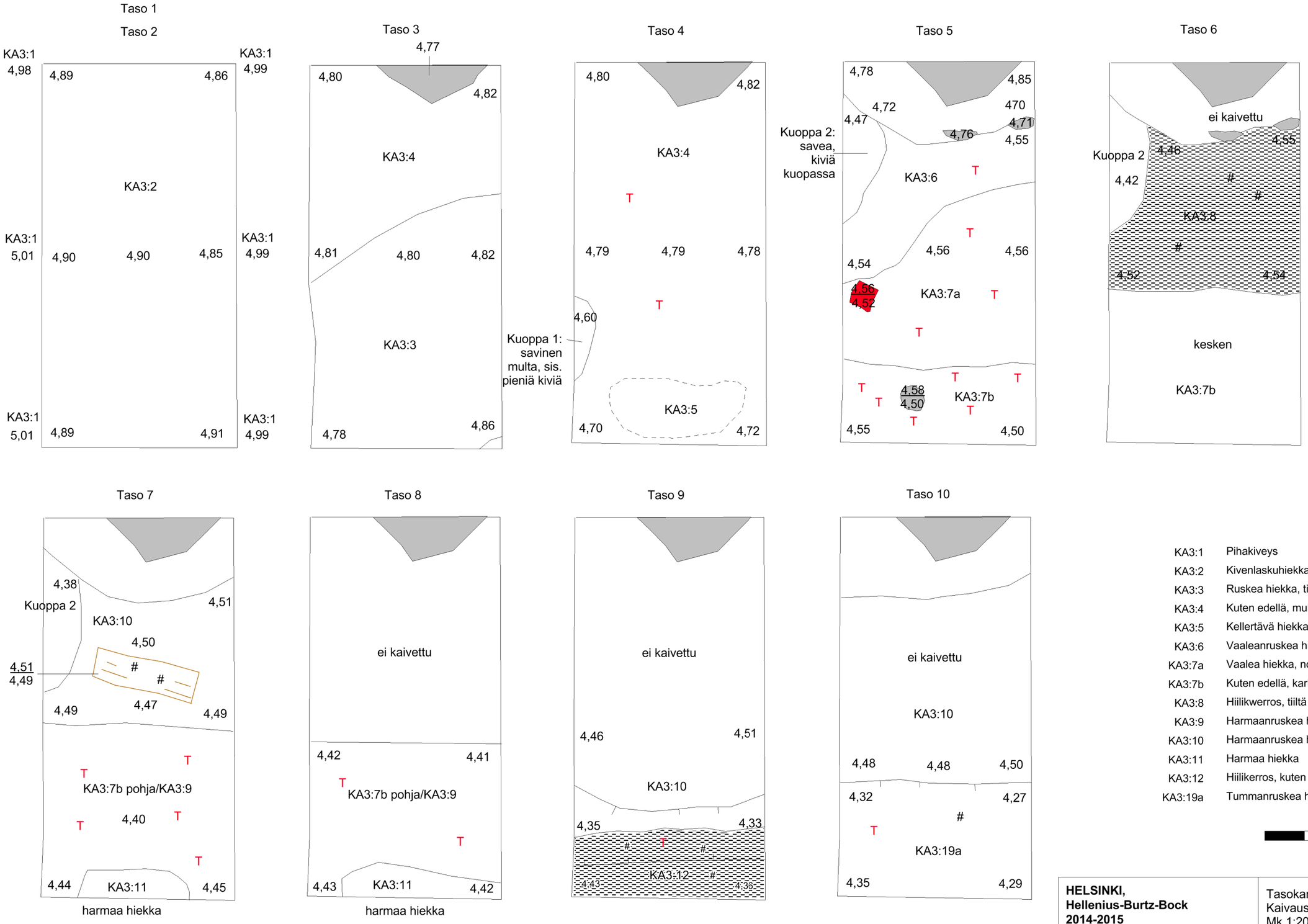

KA3:1	Pihakiveys
KA3:2	Kivenlaskuhiekka
KA3:3	Ruskea hiekka, tiiltä, multaa
KA3:4	Kuten edellä, multaisempi, tummempi
KA3:5	Kellertävä hiekka
KA3:6	Vaaleanruskea hiekka, nokea läikkinä, tiiltä
KA3:7a	Vaalea hiekka, nokea, tiiltä
KA3:7b	Kuten edellä, karkeampi
KA3:8	Hiilikwerros, tiiltä
KA3:9	Harmaanruskea hiekka, tiiltä
KA3:10	Harmaanruskea heikka
KA3:11	Harmaa hiekka
KA3:12	Hiilikerros, kuten 8
KA3:19a	Tummanruskea hiekka

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 3, tasot 1-10. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 11.-12.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 13

Taso 11

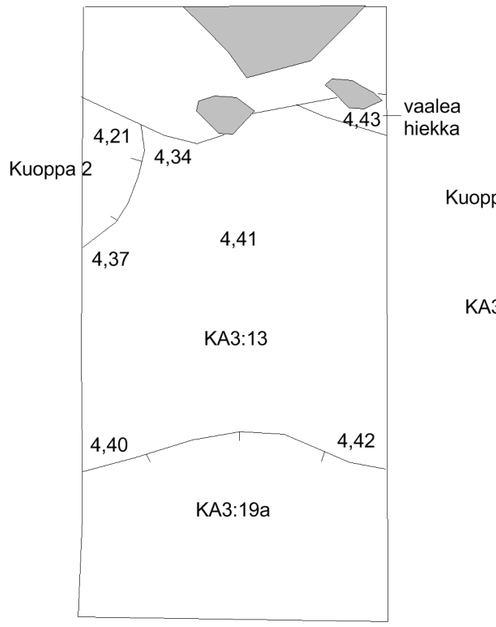

Taso 12

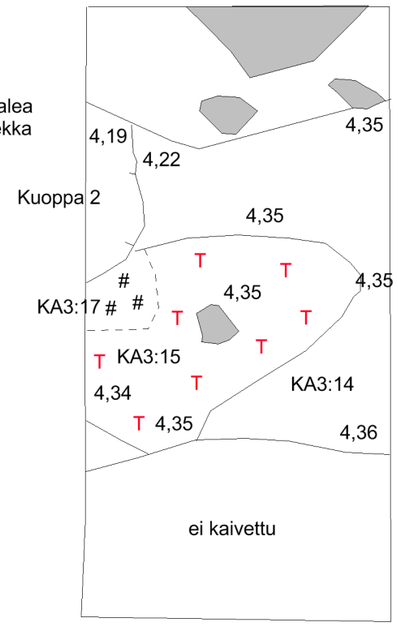

Taso 13

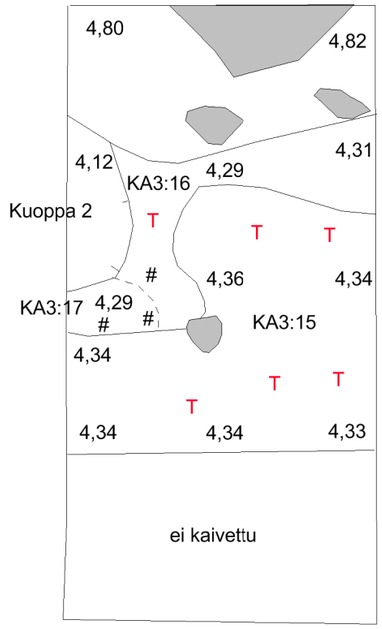

Taso 14

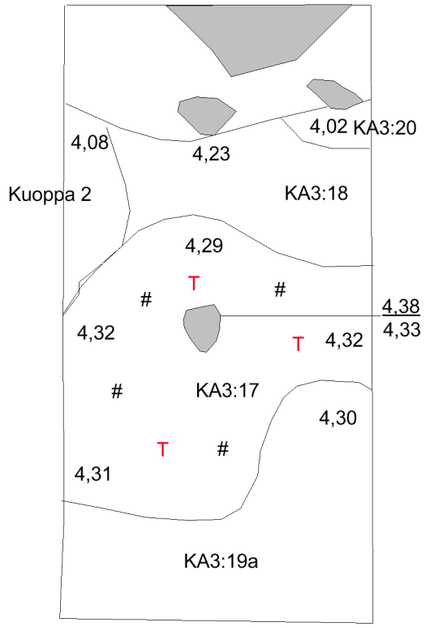

Taso 15

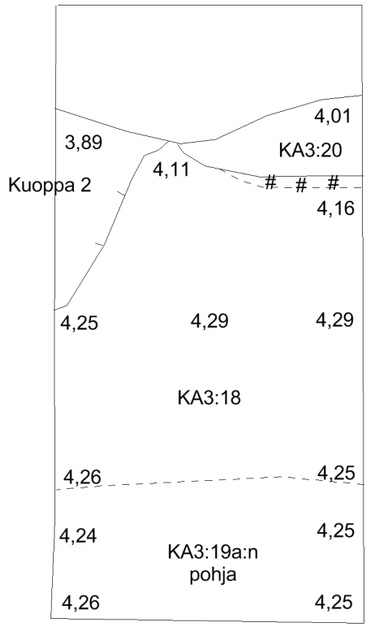

Taso 16

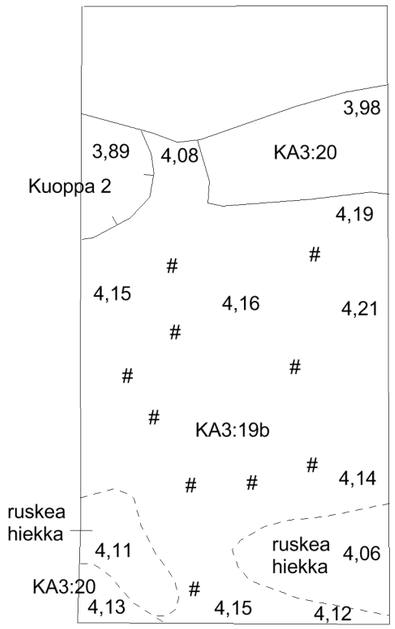

Pohjataso 17

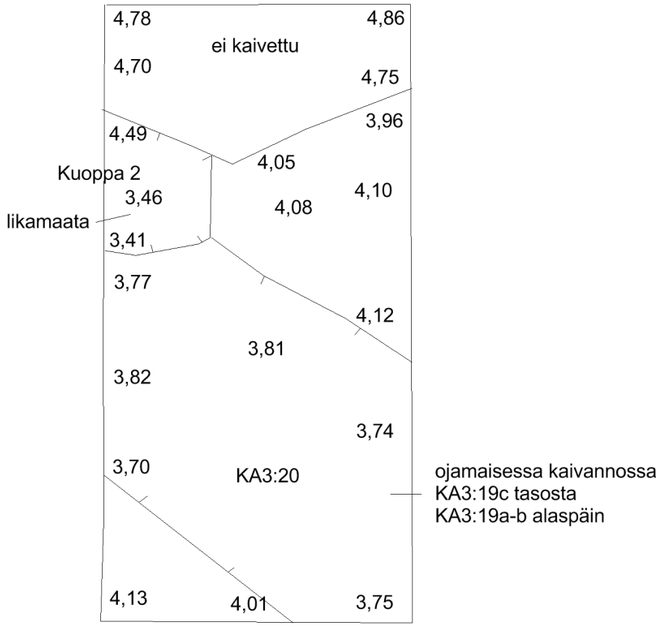

KA3:13	Harmaa hieno hiekka
KA3:14	kellertävä hiekka, tummia läikkiä
KA3:15	Tiilimurskaa
KA3:16	Harmaa hiekka, nokea, tiiltä
KA3:17	Nokinen siltti, savea, tiiltä
KA3:18	Harmaa hieno hiekka, savea
KA3:19a	Tummanruskea hiekka
KA3:19b	Ruskea hiekka, hiilenpaloja
KA3:19c	Likainen hiekka ojan täytteenä
KA3:20	Puhdas hiekka

T Tiiltä

\# Hiiltä

Kivi

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 3, tasot 11-17. Mk. 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 12.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 14

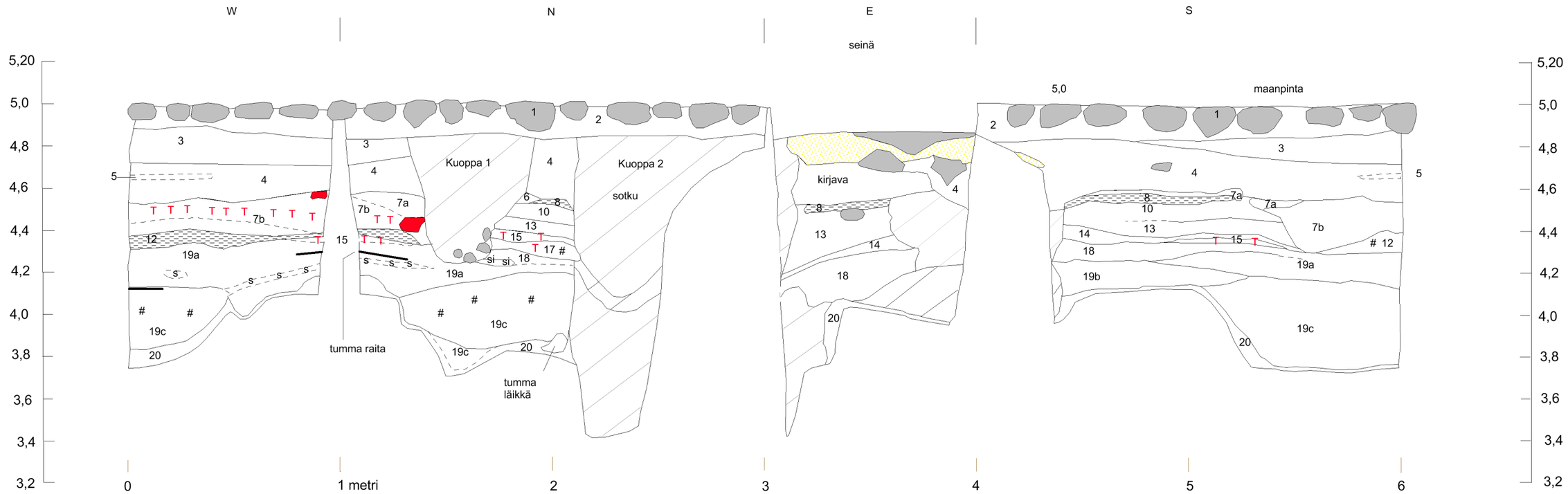

KA3:1	Pihakiveys
KA3:2	Kivenlaskuhiekka
KA3:3	Ruskea hiekka, tiiltä, multaa
KA3:4	Kuten edellä, multaisempi, tummempi
KA3:5	Kellertävä hiekka
KA3:6	Vaaleanruskea hiekka, nokea läikkinä, tiiltä
KA3:7a	Vaalea hiekka, nokea, tiiltä
KA3:7b	Kuten edellä, karkeampi
KA3:8	Hiilikerros, tiiltä
KA3:9	Harmaanruskea hiekka, tiiltä
KA3:10	Harmaanruskea heikka
KA3:11	Harmaa hiekka
KA3:12	Hiilikerros, kuten 8
KA3:13	Harmaa hieno hiekka
KA3:14	kellertävä hiekka, tummia läikkiä
KA3:15	Tiilimurskaa
KA3:16	Harmaa hiekka, nokea, tiiltä
KA3:17	Nokinen siltti, savea, tiiltä
KA3:18	Harmaa hieno hiekka, savea
KA3:19a	Tummanruskea hiekka
KA3:19b	Ruskea hiekka, hiilenpaloja
KA3:19c	Likainen hiekka ojan täytteenä
KA3:20	Puhdas hiekka

	Laasti		
	Hiilikerros	T	Tiiltä
s	Savinen kerros	#	Hiiltä
si	Silttinen kerros		Kivi
	Erilaisia sotkumaita		Tiili

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 3, profiilit. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 13.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 15

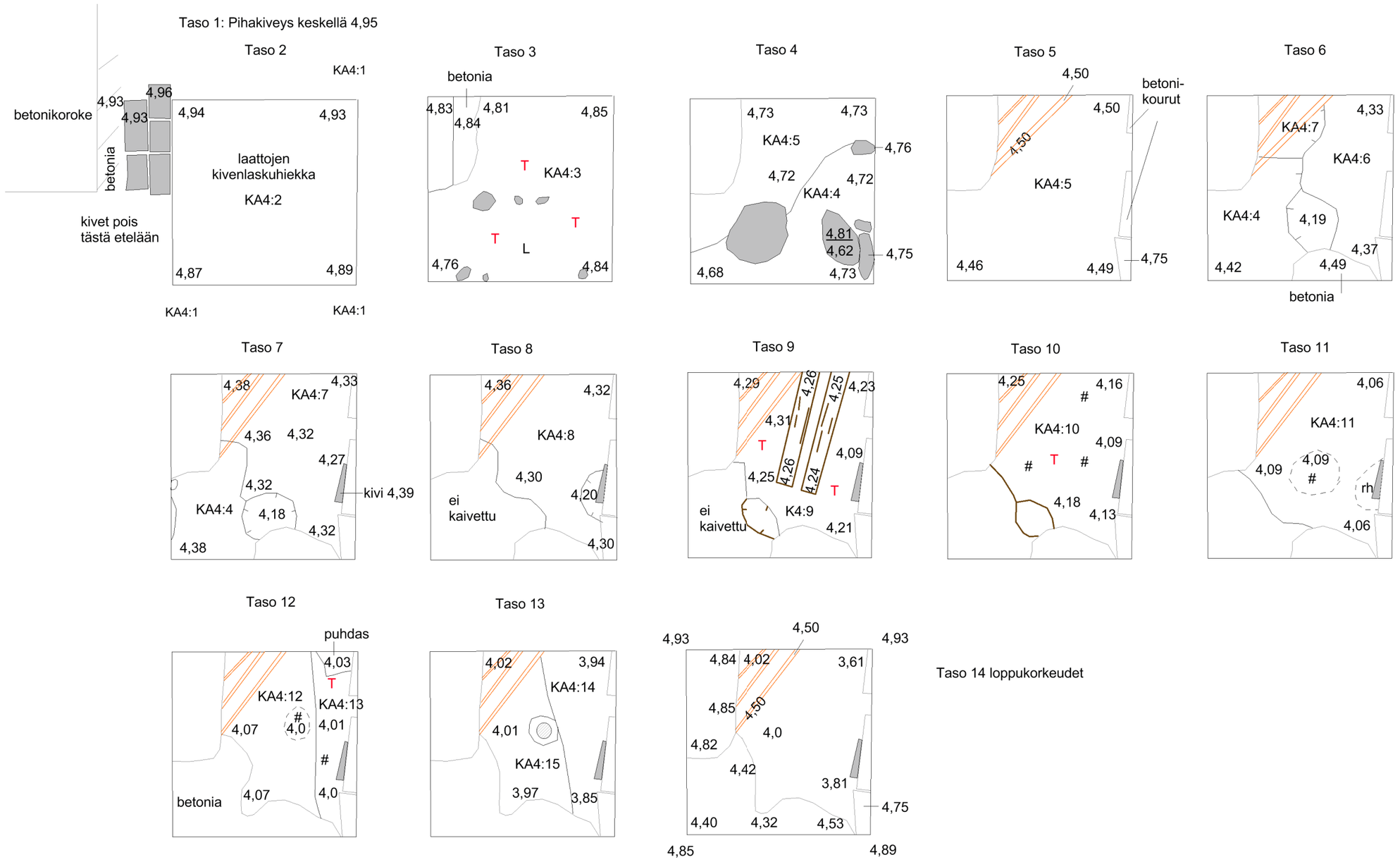

KA4:1	Pihakiveys		
KA4:2	Kivenlaskuhiekka		
KA4:3	Ruskea hiekka, tiiltä, kiviä, laastia	KA4:10	Nokinen hiekka, tiilenmuruja
KA4:4	Tummanharmaa hiekka, vaaleita läikkiä, betonia	KA4:11	Harmaa heikka
KA4:5	Vaalea sek. hiekka, läikkiä	rh	Ruskea hiekka
KA4:6	Vaalea hiekka, puuta välissä	KA4:12	Keskiruskea likainen hiekka
KA4:7	Harmaa siltti	KA4:13	Tummanharmaa hiekka, tiilenmuruja
KA4:8	Vaalea siltti, seassa hiekkaa	KA4:14	Vähän likainen vaalea karkea hiekka
KA4:9	Ruskea hiekka, tiilenmuruja	KA4:15	Puhdas hiekka (ojan täytteenä)

	Betonia		Kaapelit
	Lauta	T	Tiiltä
rh	Ruskea hiekka	#	Hiiltä
	Pyöreä ilmiö harmaata hiekkaa, mahd. paalu		Kivi/nupukivi

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 4, tasot 1-14. Mk 1:20.	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 13.-18.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA	
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000	Kartta 16

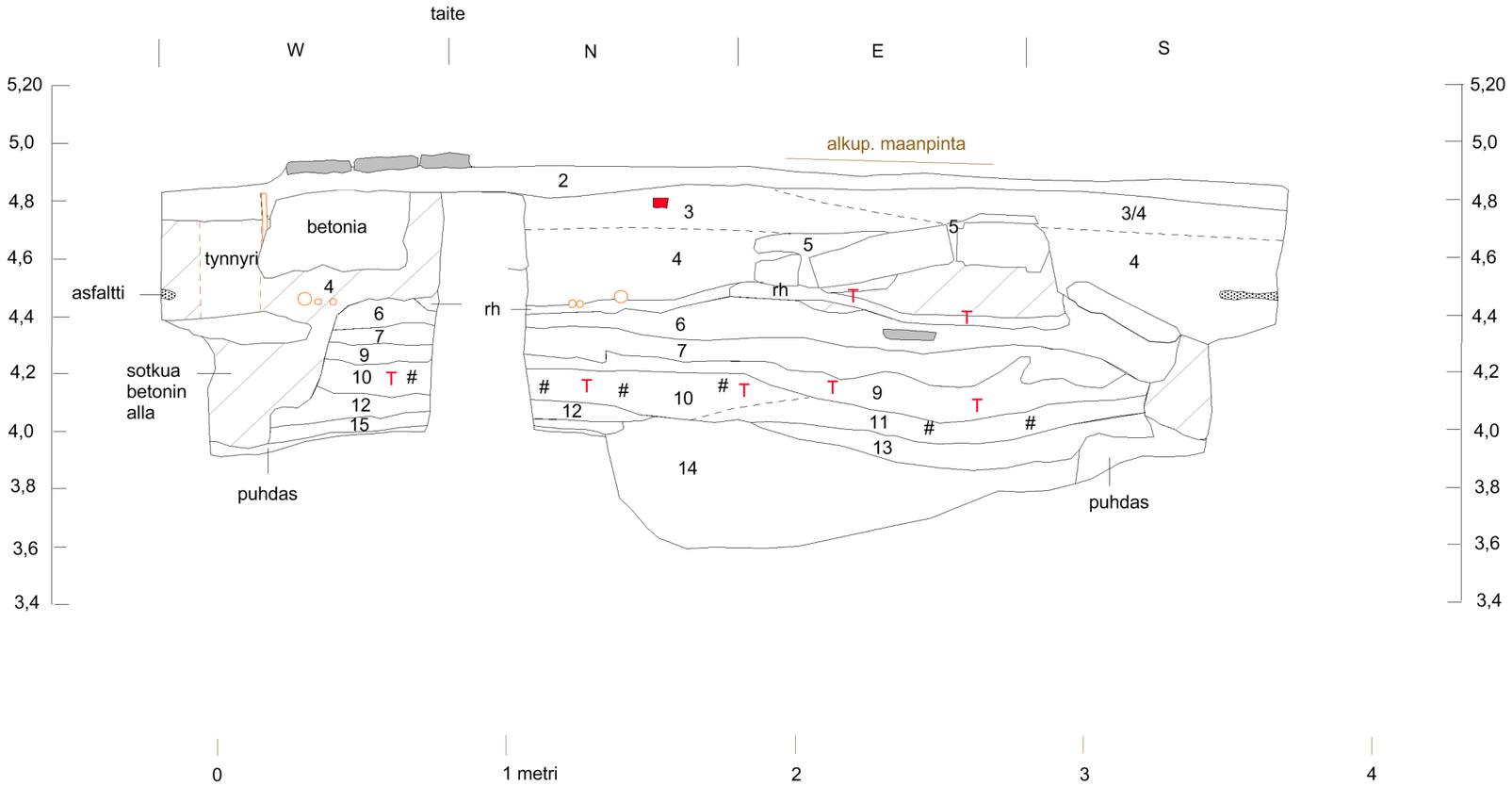

KA4:1	Pihakiveys
KA4:2	Kivenlaskuhiekka
KA4:3	Ruskea hiekka, tiiltä, kiviä, laastia
KA4:4	Tummanharmaa hiekka, vaaleita läikkiä, betonia
KA4:5	Vaalea sek. hiekka, läikkiä
KA4:6	Vaalea hiekka, puuta välissä
KA4:7	Harmaa siltti
KA4:8	Vaalea siltti, seassa hiekkaa
KA4:9	Ruskea hiekka, tiilenmuruja
KA4:10	Nokinen hiekka, tiilenmuruja
KA4:11	Harmaa heikka
rh	Ruskea hiekka
KA4:12	Keskiruskea likainen hiekka
KA4:13	Tummanharmaa hiekka, tiilenmuruja
KA4:14	Vähän likainen vaalea karkea hiekka
KA4:15	Puhdas hiekka (ojan täytteenä)

Betonia
Asfalttipala
rh Ruskea hiekka
Sekoittunut maa

Kaapelit
T Tiiltä
Hiiltä
Kivi/nupukivi
Tiili

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 4, profiilit. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 18.-19.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 17

Taso 1

Taso 2

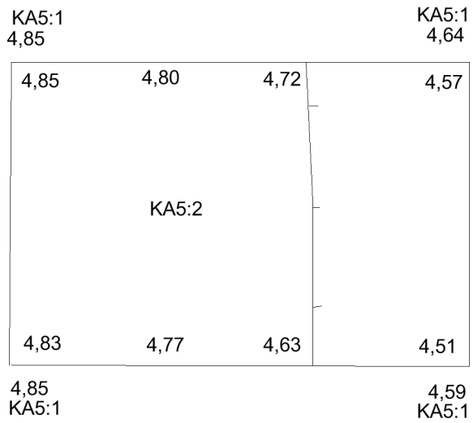

Taso 3

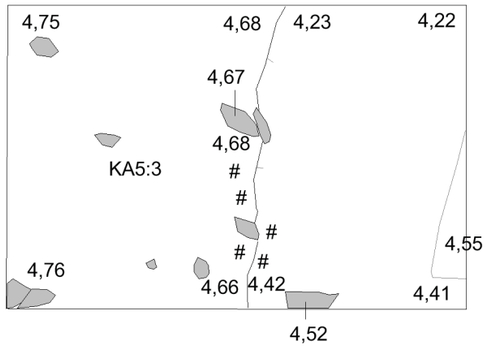

Taso 4

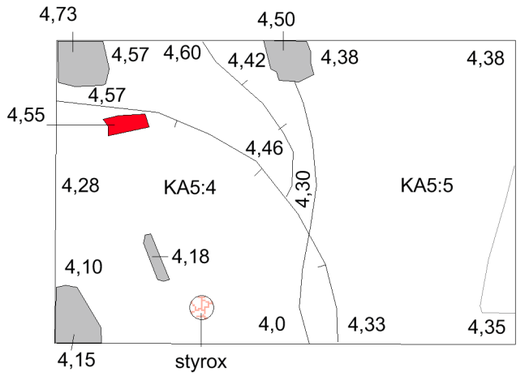

Taso 5

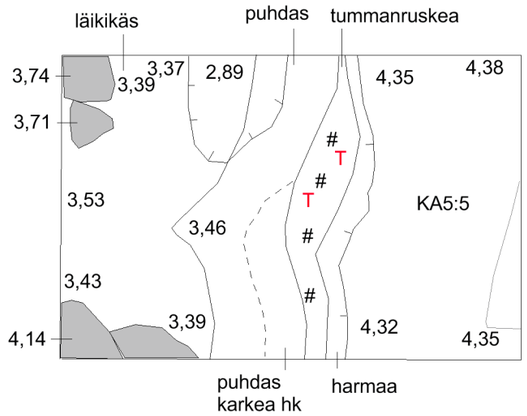

Taso 6

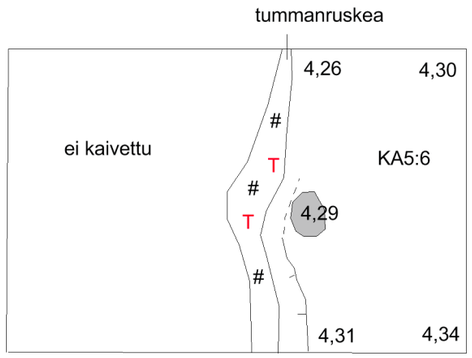

Taso 7

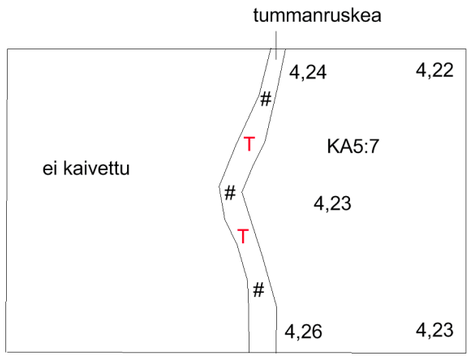

Taso 8

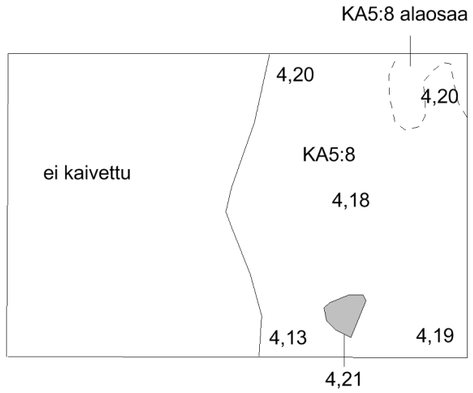

Taso 9

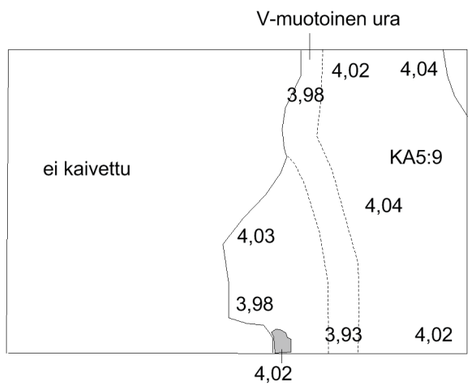

Pohjakorkeudet

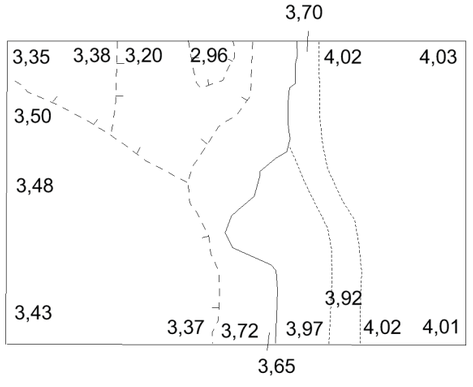

N

1 m

KA5:1	Pihakiveys
KA5:2	Kivenlaskuhiekka
KA5:3	Sekoittunut läikikäs hiekka, betonia, kiviä, muovia
KA5:4	Vaalea hiekka, jäänteitä yhteydestä 3
KA5:5	Läikikäs hieno hiekka, vaaleaa, tummaa
KA5:6	Harmaanruskea tasalaatuinen hiekka, tiiltä vähän
KA5:7	Kuten yllä, mutta hienompi, hiiltä
KA5:8	Edellistä tummempi, tiiltä, hiiltä
KA5:9	Puhdas oranssinsävyinen hiekka

T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Kivi/nupukivi
	Tiili
	Betonia
	Styroxia

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 4, tasot 1-10. Mk 1:20.	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 18.-19.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA	
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000	Kartta 18

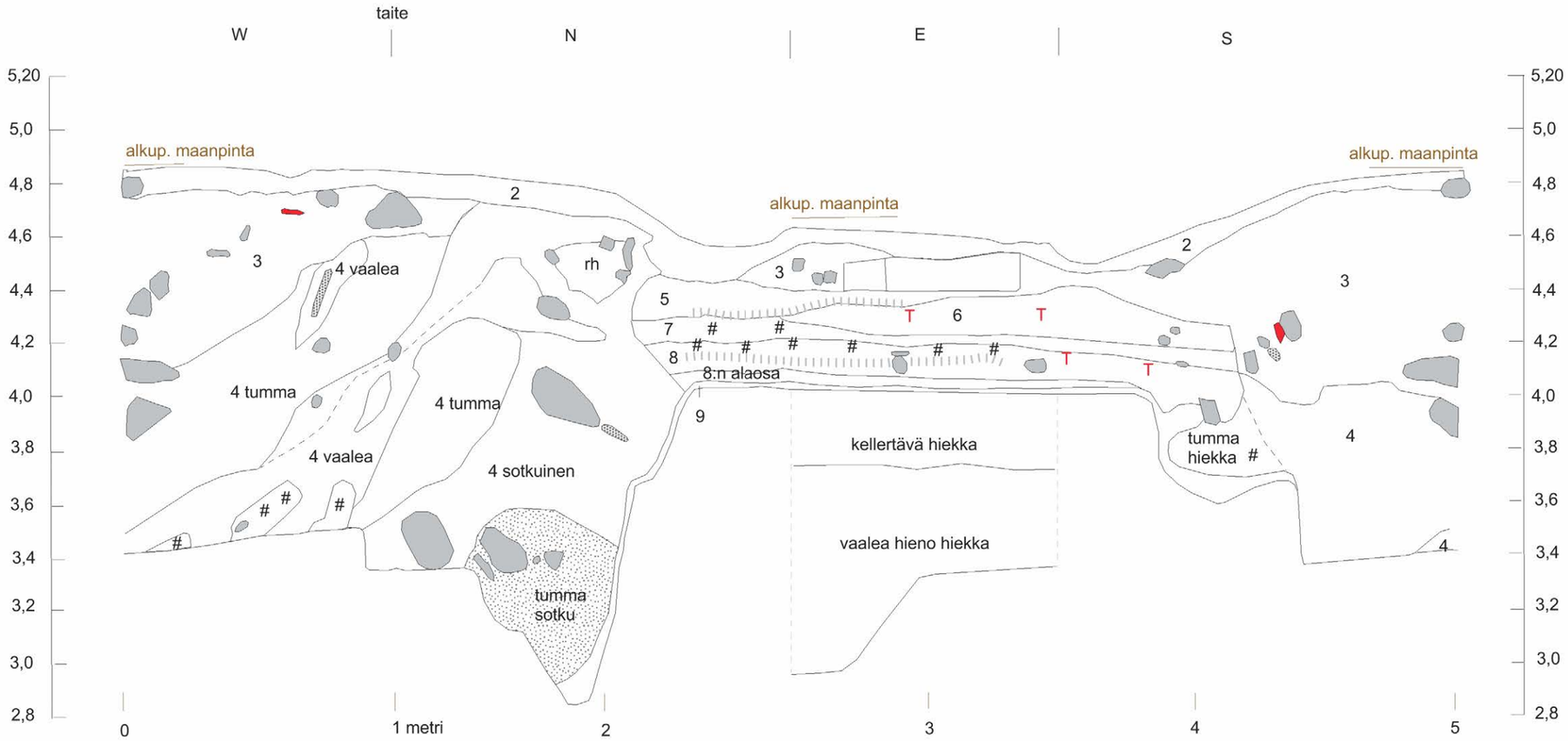

KA5:1	Pihakiveys
KA5:2	Kivenlaskuhiekka
KA5:3	Sekoittunut läikikäs hiekka, betonia, kiviä, muovia
KA5:4	Vaalea hiekka, jäänteitä yhteydestä 3
KA5:5	Läikikäs hieno hiekka, vaaleaa, tummaa
KA5:6	Harmaanruskea tasalaatuinen hiekka, tiiltä vähän
KA5:7	Kuten yllä, mutta hienompi, hiiltä
KA5:8	Edellistä tummempi, tiiltä, hiiltä
KA5:9	Puhdas oranssinsävyinen hiekka

T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Kivi
	Tiili
	Silttiraita
	Asfalttia
rh	Ruskea hiekka
	Betonia
	Tumma sek. maa

1 m

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 5, profiilit. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 20.5.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 19

Taso 1
Taso 2

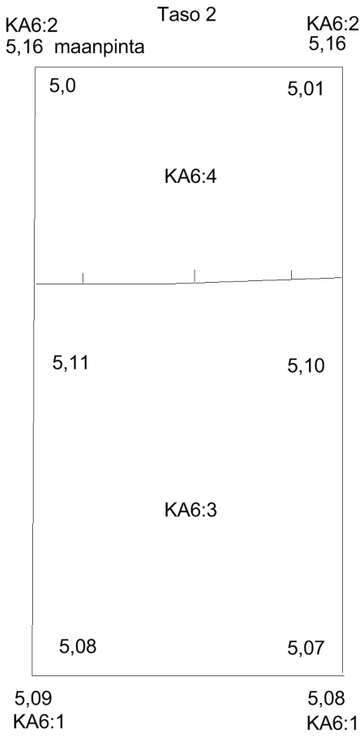

Taso 3

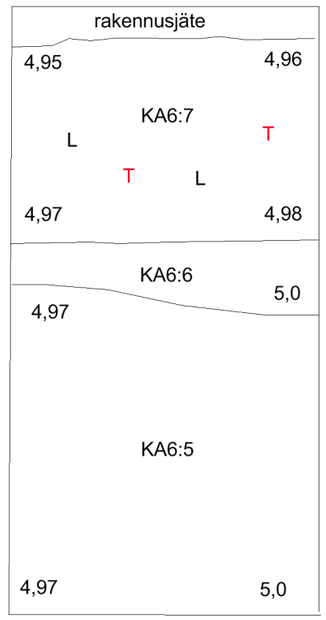

Taso 4

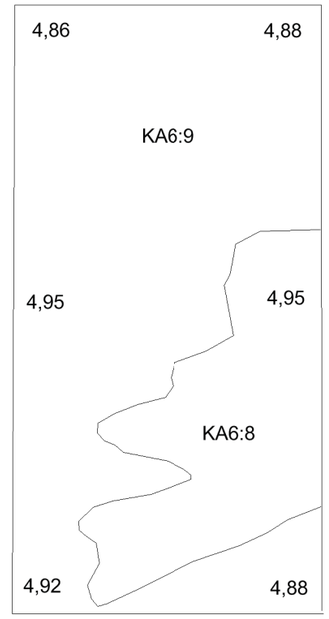

Taso 5

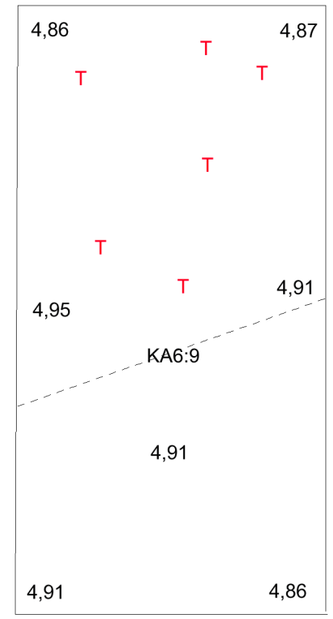

Taso 6

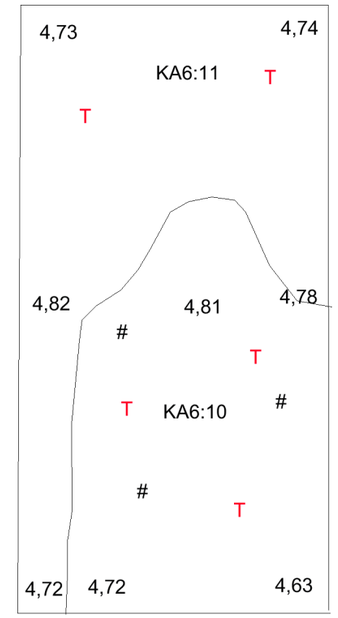

Taso 7

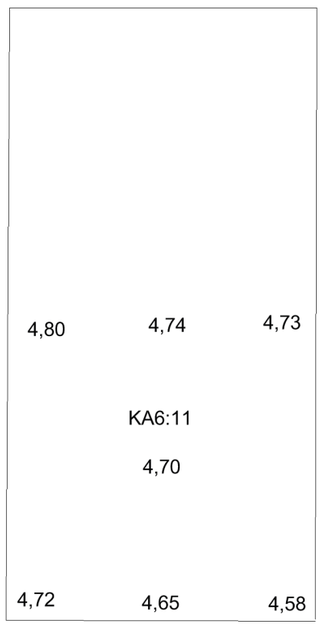

Taso 8

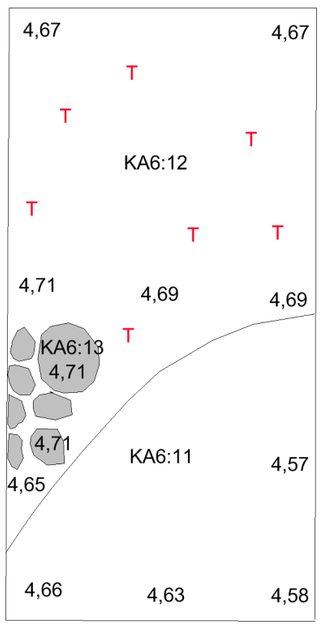

Taso 9

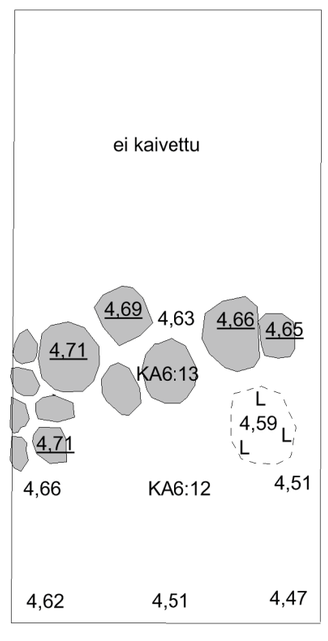

Taso 10

Taso 11
KA6:13 alla kivien laskuhiekka KA6:14, jonka pintakorkeudet ovat kivien pohjakorkeudet

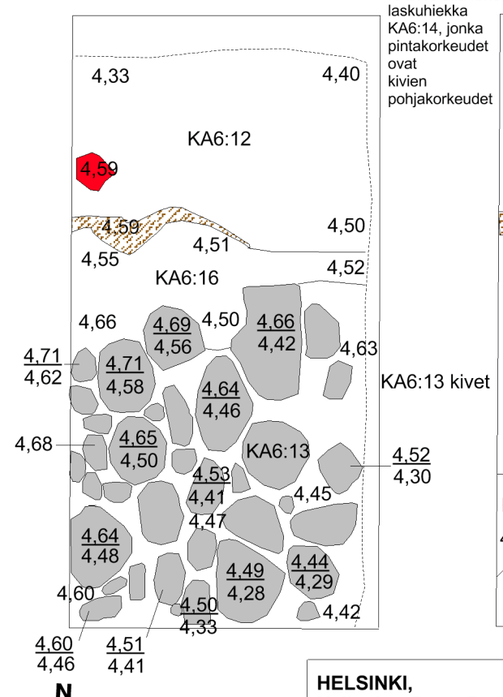

Taso 12

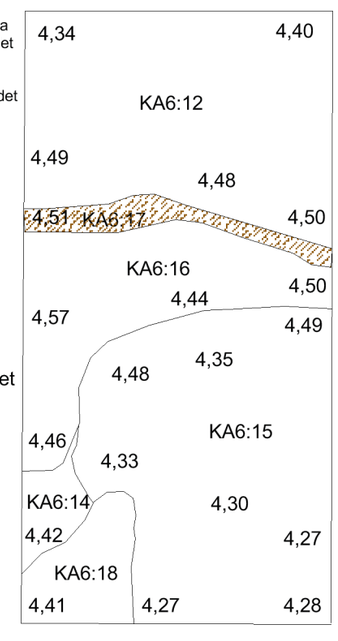

KA6:1	Pihakiveys (laatat)
KA6:2	Pihakiveys (nupukivet)
KA6:3	Sora, päällä ollut graniittilevyt
KA6:4	Karkea hiekka, päällä ollut nupukivet
KA6:5	Silttinen hiekka, pieniä kiviä
KA6:6	Vaalea hiekka (nupukivien alla)
KA6:7	Läikikäs hiekka, tiiltä, laastia
KA6:8	Vaaleanharmaa siltti
KA6:9	Tumma multahiekka, tiiltä
KA6:10	Tumma tiivis multahiekka, tiiltä, hiiltä

KA6:11	Läikikäs vaalea hiekka, tiiltä
KA6:12	Kuten yllä, tiilinen
KA6:13	Pihakiveys
KA6:14	Ruskea hiekka, tiiltä, laastia
KA6:15	Tumma, tiivis hieno hiekka, tiiltä, laastia
KA6:16	Vaalea hiekka
KA6:17	Puusilppu
KA6:18	Savi

1 m

L	Laasti
T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Kivi

N

	Tiili
L	Laastia
	Puusilppua

HELSINKI,
Hellenius-Burtz-Bock
2014-2015
M. Heikkinen, H. Hämäläinen

Tasokartta, Burtz piha.
Kaivausalue 6, tasot 1-12.
Mk 1:20.

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 27.-28.5.2015
Digitointi: H. Hämäläinen 2016

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA

Koord.: ETRSGK25
Korkeus: N2000

Kartta 20

KA6:12	Läikikäs vaalea hiekka, tiilinen
KA6:15	Tumma, tiivis hieno hiekka, tiiltä, laastia
KA6:17	Puusilppu
KA6:18	Savi
KA6:19	Harmaa tasalaatuinen karkea hiekka
KA6:20	Läikikäs hiekka, nokea, tiiltä, kiviä
KA6:21	Edellistä tummempi yhtenäinen kerros
KA6:22	Tiilinen, laastinen hiekka kirjava
KA6:23	Tummempi täyttömaa
KA6:24	Tasalaatuinen hiekka (hiilt. puiden ympärillä)
KA6:25	Hiiltyneet hirret ja lastut
KA6:26	Sotkuinen, läikikäs harmaa hiekka, laastia
KA6:27	Harmaa likainen hiekka, tiiltä
KA6:28	Puhdas hiekka
KA6:29	Puhdas hiekka

L	Laasti
T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Kivi
	Tiili
	Savea viistossa osassa
	Hiiltynyt puu
	Puusilppua

HELSINKI,
Hellenius-Burtz-Bock
2014-2015
M. Heikkinen, H. Hämäläinen

Tasokartta, Burtz piha.
Koealue 6, tasot 13-23.
Mk 1:20.

MITTAUSDOKUMENTOINTI
Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 28.5.-1.6.2015
Digitointi: H. Hämäläinen 2016

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA

Koord.: ETRSGK25
Korkeus: N2000

Kartta 21

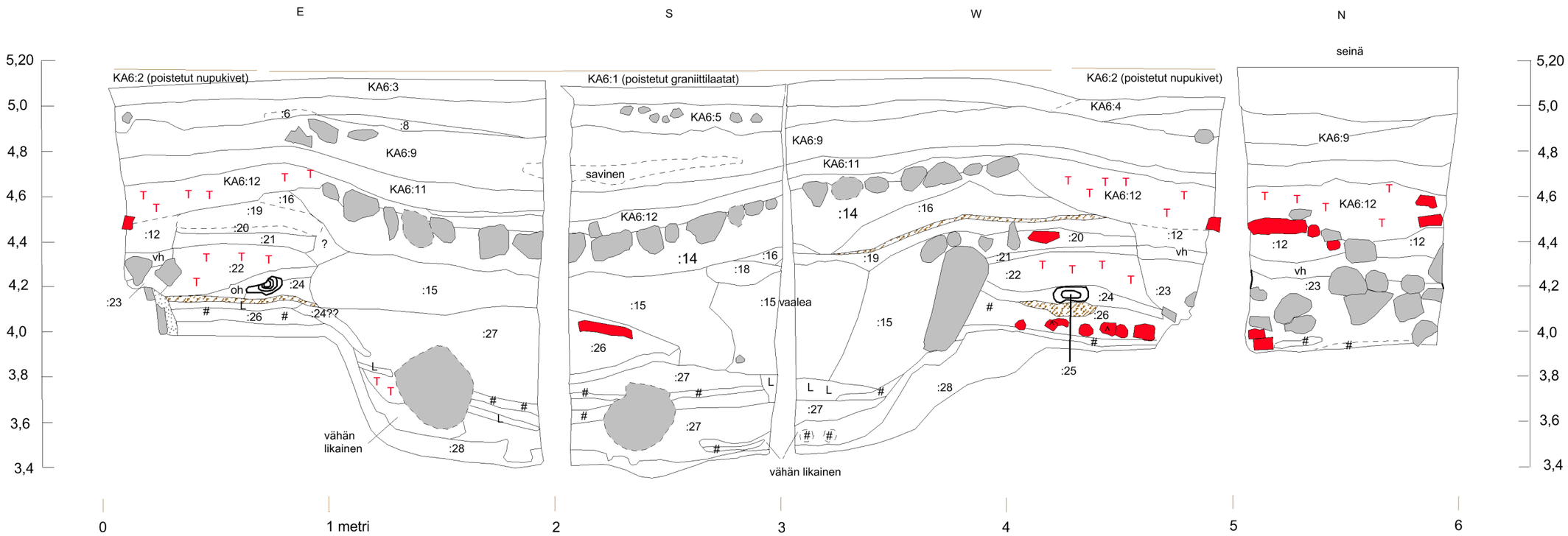

KA6:1	Pihakiveys (graniittilaatat)
KA6:2	Pihakiveys (nupukivet)
KA6:3	Sora, päällä ollut graniittilevyt
KA6:4	Karkea hiekka, päällä ollut nupukivet
KA6:5	Silttinen hiekka, pieniä kiviä
KA6:6	Vaalea hiekka (nupukivien alla)
KA6:7	Läikikäs hiekka, tiiltä, laastia
KA6:8	Vaaleanharmaa siltti
KA6:9	Tumma multahiekka, tiiltä
KA6:10	Tumma tiivis multahiekka, tiiltä, hiiltä
KA6:11	Läikikäs valea hiekka, tiiltä
KA6:12	Kuten yllä, tiilinen
KA6:13	Pihakiveys
KA6:14	Ruskea hiekka, tiiltä, laastia
KA6:15	Tumma, tiivis hieno hiekka, tiiltä, laastia
KA6:16	Vaalea hiekka
KA6:17	Puusilppu
KA6:18	Savi
KA6:19	Harmaa tasalaatuinen karkea hiekka
KA6:20	Läikikäs hiekka, nokea, tiiltä, kiviä
KA6:21	Tummahko yhtenäinen kerros
KA6:22	Tiilinen, laastinen hiekka kirjava
KA6:23	Tummempi täyttömaa
KA6:24	Tasalaatuinen hiekka (hiilt. puiden ympärillä)
KA6:25	Hiiltyneet hirret ja lastut
KA6:26	Sotkuinen, läikikäs harmaa hiekka, laastia
KA6:27	Harmaa likainen hiekka, tiiltä
KA6:28	Puhdas hiekka

L	Laastia
T	Tiiltä
#	Hiiltä
	Kivi
	Irronnut kivi
	Tiili
	Hajonnut tiili
	Puusilppua
	Hiiltynyt puu
vh	Vaalea hiekka
oh	Oranssi hiekka
	Savea viistossa osassa

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Kaivausalue 6, profiilit. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 1.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N 2000 Kartta 22

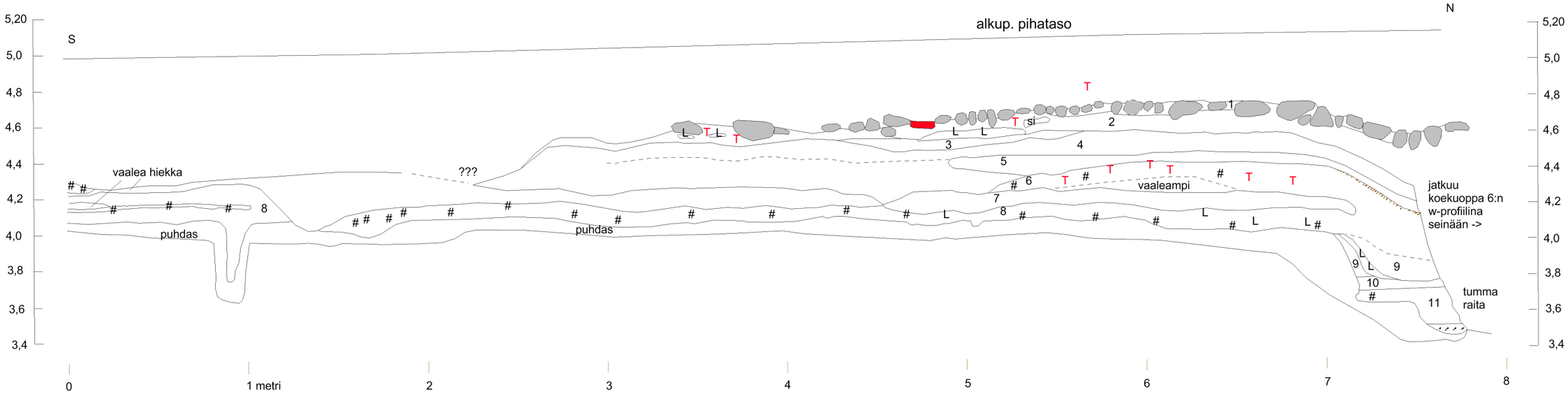

1 Mukulakivet ja niiden välissä kellertävä hiekka
2 Ruskea hiekka, tiiltä, laastia
3 Vaaleanharmaa hiekka
4 Keskiharmaa hiekka
5 Vaalea hiekka
6 Nokinen, tiilinen hiekka
7 Tumma hiekka, pieniä tiilenmuruja
8 Nokinen, tummanruskea hiekka
9 Ruskea hiekka
10 Keskiruskea hiekka
11 Likainen hiekka
si Siltti

L Laastia
T Tiiltä
Hiiltä

Kivi
Tiili
Puusilppua
L Laastia

1 m

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Pitkä N-S-suuntainen profiili 1. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 12.-17.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 23

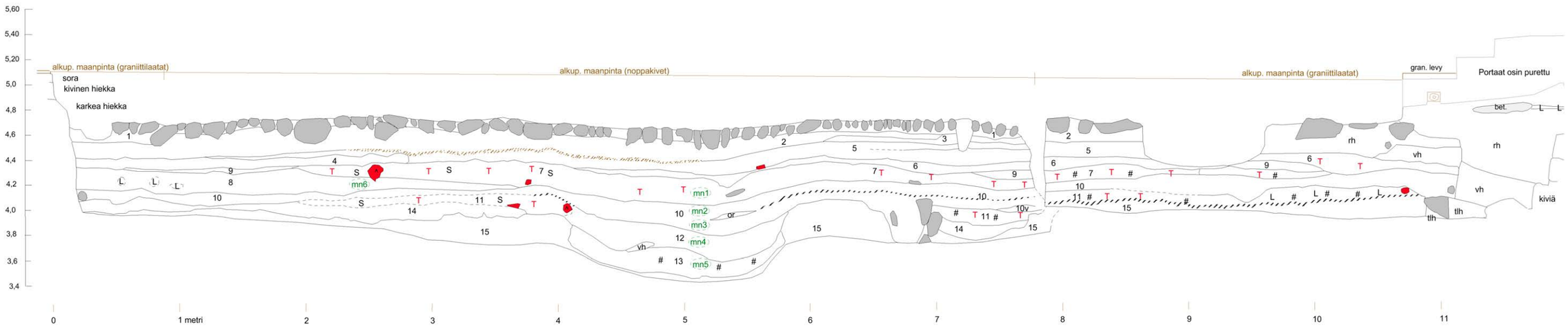

1 Mukulakivet ja niiden välissä kellertävä hiekka
2 Vaaleanruskea hiekka
3 Laasti
4 Siltti
5 Ruskea hiekka, vaaleampi ja tummempi kerros (itäosa), jotka sekoittuvat
6 Edellistä vaaleampi harmaa hiekka
7 Tumma tiiltä ja hiiltä sis. multainen hiekka
8 Edellistä vaaleampi tumma multainen hiekka
9 Tasalaatuinen ruskea hiekka
10 Tummanruskea hiekka
10v Edellistä vaaleampi hiekka

11 Kuten 10, tiilinen, sotkuinen
12 Raidallinen tumma hiekka
13 Nokinen tumma hiekka
14 Vähän likainen hiekka
15 Puhdas hiekka
or Oranssi hiekkaraita
vh Vaalea likainen hiekka
rh Ruskea likainen hiekka
tlh Tumma likainen hiekka

mn Maanäyte
S Siltti
L Laastia
T Tiiltä
Hiiltä

Kivi
Tiili
Hirsi
Tumma nokinen raita
Puusilppua
L Laastia

1 m

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Pitkä E-W-suuntainen profiili 2. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 11.-16.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 — Kartta 24

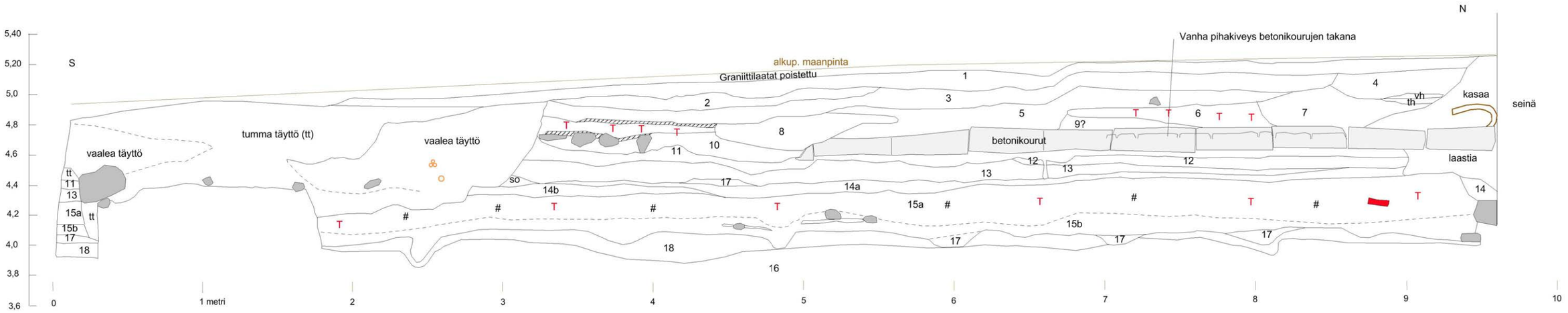

1 Sora
2 Keskiruskea hiekka
3 Tumma karkea hiekka
4 Sekoittunut sora, hiekka, siltti
5 Karkea sora
6 Tiilimurska
7 Sekoitunut aines, erilaisia hiekkoja, tiiltä
8 Kivinen sora
9 Ruskea hiekka, yläosassa laastia
10 Mukulakivet ja ruskea hiekka
11 Harmaa hiekka
12 Kellertävä vaalea hiekka
13 Vaaleanharmaa hiekka
14a Siltti, tummemman harmaa
14b Siltti, kuten 14a mutta kellertävä
15a Tumma maa, tiiltä, hiiltä, laastia
15b Kuten 15a, ei tiiltä
16 Kellertävä hiekkaraita
17 Vähän likainen hiekka
18 Puhdas hiekka
so Sekoittunut aines
vh Vaalea hiekka
th Tumma hiekka

Kaapeli
S Siltti
L Laastia
T Tiiltä
Hiiltä

Mukulakivet kaapelin länsipuolella
Kivi
Tiili
Kaapeli/putki
Tumma nokinen raita
Betonikouru

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, Burtz piha. Pitkä N-S-suuntainen profiili 3. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 24.-26.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 25

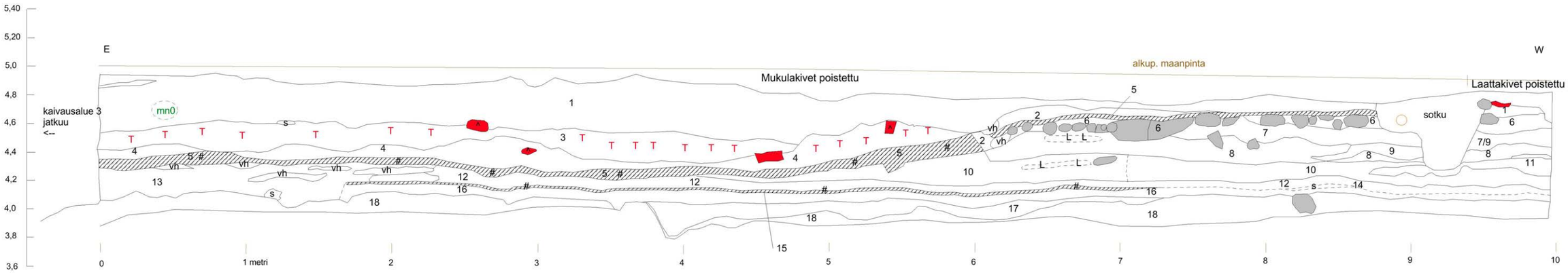

1 Tummanruskea hiekka, tiiltä
2 Vaalean ja ruskean läikikäs hiekka
3 Ruskea hiekka, tiiltä runsaasti
4 Vaalea hiekka
5 Tumma nokimaa
6 Mukulakivet ja keltainen hiekka kivien välissä
7 Tumma sekoittunut hiekka
8 Vaaleanruskea hieno hiekka
9 Tummemman harmaa hiekka
10 Harmaanruskea hieno hiekka
11 Vaaleaa silttiä ja hiekkaa
12 Ruskea tummahko hiekka
13 Ruskea tummahko hiekka, erittäin sekoittunut
14 Ruskea tummahko hiekka, tummempi kuin 12
15 Tumma ohut nokimaa
16 Tummanharmaa hiekka
17 Vähän likainen maa
18 Puhdas vaalea hiekka
s Savi
vh Vaalea hiekka

mn Maanäyte
S Savi
L Laastia
T Tiiltä
Hiiltä
Kivi
Tiili -hajonnut
Kaapeli/putki
Tumma nokinen raita
vh Vaalea hiekka

1 m

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, eteläprofiili, Burtz piha. Pitkä E-W-suuntainen profiili 4. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 15.-26.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 26

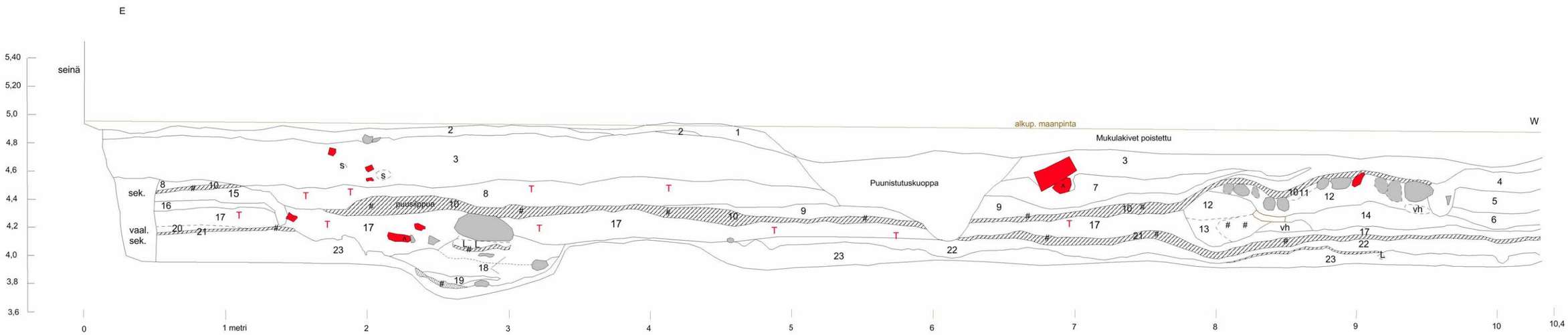

1 Uusi sora
2 Vaalea hiekka mukulakivien alla
3 Tumma multa, tiiltä
4 Tummanruskea hiekka, tiiltä
5 Vaaleanruskea hiekka, alaosa hienompi
6 Harmaanruskea hiekka, vaaleampi kuin 14
7 Vaaleanruskea hiekka, vaaleampi, vähemmän sotkuinen kuin 8
8 Vaaleanruskea hiekka, tiiltä, laastia
9 Vaaleanharmaa hieno hiekka
10 Nokikerros
11 Mukulakivet ja kellertävä hiekka kivien välissä
12 Ruskea sekoittunut hiekka
13 Kirjava läikikäs hiekka , osin nokinen
14 Harmaanruskea hieno hiekka, yläosa tummempi
15 Ruskea hiekka
16 Vaaleanruskea hiekka
17 Ruskea, tummahko hiekka, tiiltä
18 Harmaa siltti
19 Vaalea hiekka
20 Vaalea hiekka
21 Nokikerros
22 Tummanharmaa hiekka
23 Puhdas vaalea hiekka
L Laastia
s Savi
vh Vaalea hiekka

#	Nokinen hiekkaläikkä		Kivi
S	Savi	^	Tiili -hajonnut
L	Laastia		Puuta
T	Tiiltä	#	Tumma nokinen raita
#	Hiiltä	vh	Vaalea hiekka

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, eteläprofiili, Burtz piha. Pitkä E-W-suuntainen profiili 5. Mk 1:20.	
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 3.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA	
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000	Kartta 27

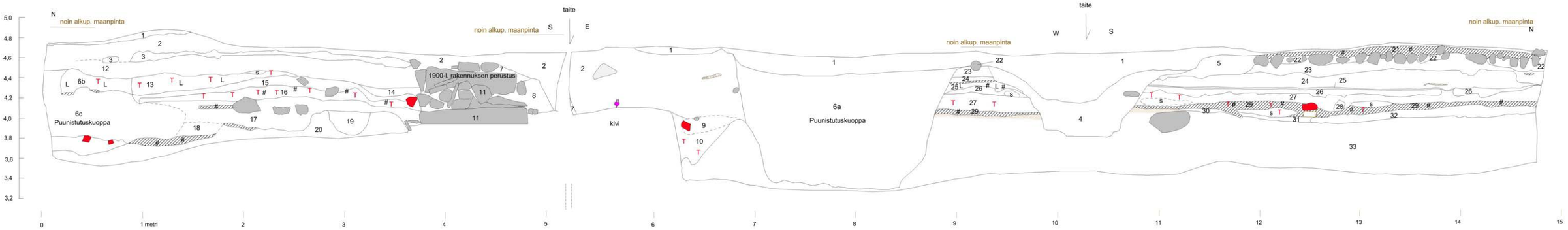

1 Uusi sora
2 Ruskea multainen hiekka, sekoittunut
3 Vaaleanharmaa siltti/hieno hiekka
4 Savinen multa
5 Ruskea ja kellertävä sekoittunut hiekka
6a Puunistustuskuoppa, savinen multa
6b Puunistutuskuoppa, harmaa täyttö
6c Puunistutukuoppa, ruskea täyttö
7 Ruskea hiekka kivien välissä
8 Tummanruskea hiekka, multainen, tiiliä
9 Ruskea hiekka, raitoja
10 Ruskea hiekka, tiilenmuruja
11 Petsamon kiviperustus
12 Tummanruskea hiekka, multainen, tiiltä
13 Ruskea hiekka, tiiltä, laastia
14 Harmaa hieno hiekka
15 Vaalea hieno hiekka
16 Tiilimurskaa, hiiltä
17 Harmaanruskea savinen hiekka
18 Vähän likainen hiekka, raitoja
19 Harmaa hiekka
20 Puhdas vaalea hiekka
21 Hiilikerros
22 Mukulakivet ja kellertävä hiekka kivien välissä
23 Vaaleanharmaa siltti/hieno hiekka
24 Vaaleanruskea hieno hiekka
25 Tummempi silttihiekka
26 Savinen siltti
27 Harmaanruskea savinen hiekka
28 Savinen siltti
29 Hiilikerros
30 Harmaanruskea savinen hiekka
31 Vähän likainen hiekka, raitoja
32 Ruskea hiekka
33 Puhdas vaalea hiekka

Puuta
Töpseli
S Savi
L Laastia
T Tiiltä
Hiiltä
Kivi
Kivi
Tiili -hajonnut
Puu
Tumma nokinen raita
Oranssi rikasturniskerros

1 m

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, itä-, etelä- ja länsiprofiili Burtz piha, puun istutuskuopan profiili 6. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen 19.-20.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 — Kartta 28

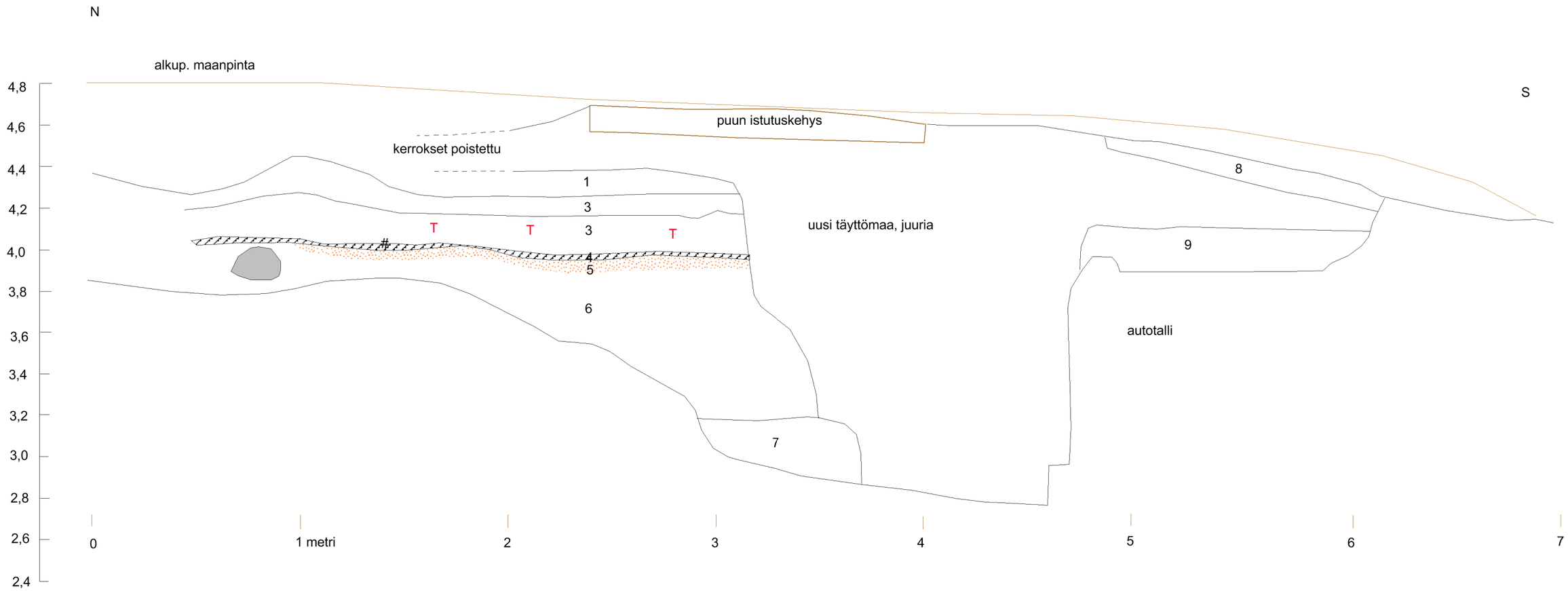

1 Vaalea hiekka
2 Harmaa hiekka
3 Tumma hiekka
4 Nokiraita
5 Oranssi hiekka, rikastumiskerros
6 Puhdas kerroksellinen hiekka
7 Puhdas vaalea hieno hiekka
8 Mukulakivien laskuhiekka
9 Sora

T Tiiltä
Hiiltä
Kivi
Lankku

1 m

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Profiilikartta, itäprofiili, Burtz piha. Pitkä N-S-suuntainen profiili 7. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: M. Heikkinen 1.-5.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 29

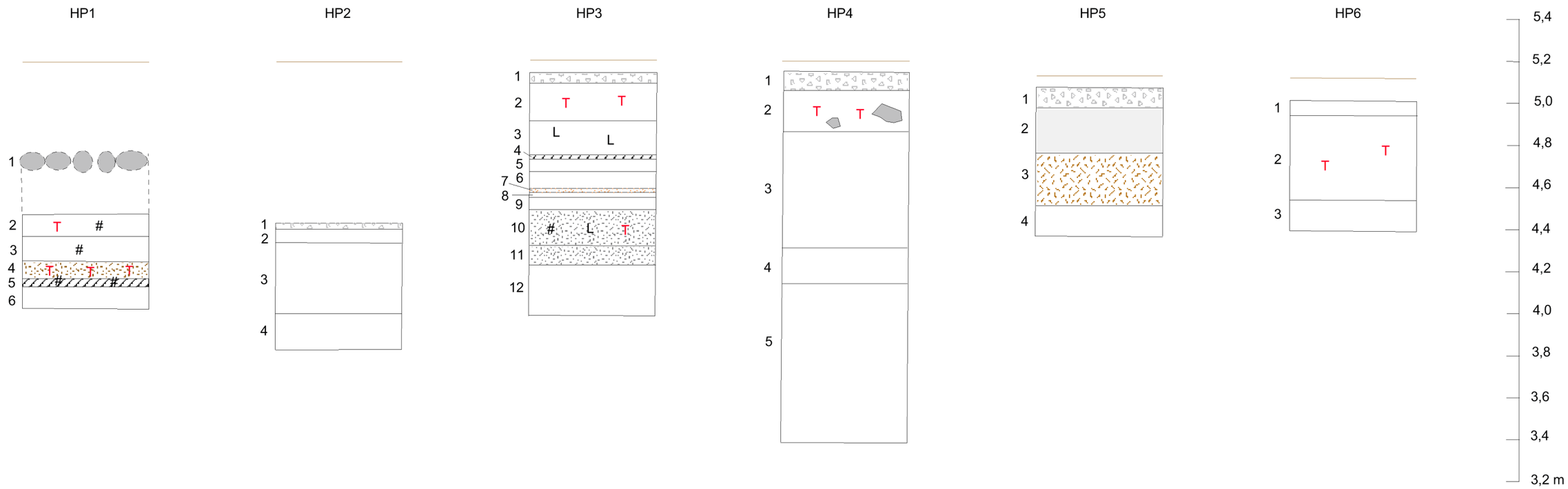

1 Poistetut vanhat pihakivet
2 Ruskea kirjava hiekka, tiiltä, hiiltä
3 Vaalea hiekka, nokea
4 Tumma tiilinen hiekka
5 Nokinen hiekka
6 Puhdas hieno hiekka

1 Sora
2 Vaaleanruskea hieno hiekka
3 Harmaa täyttö
4 Vaalea täyttö

1 Sora
2 Täyttömaa, kiveä, tiiltä, soraa
3 Kirjava sek. hiekka
4 Nokinen raita
5 Vaalea hiekka
6 Ruskea karkea hiekka
7 Oranssi hiekka
8 Keskiharmaa hiekka
9 Vaalea hiekka
10 Kuten 11, nokea, tiiltä, laastia
11 Tumma hieno hiekka
12 Puhdas hiekka

1 Sora
2 Ruskea täyttömaa, tiiltä, kiviä
3 Läikikäs hiekka
4 Kuten 5, enemmän sekoittunut
5 Vähän likainen hiekka

1 Irtomaa
2 Betoni
3 Ruskea täyttömaa
4 Harmaa likainen hiekka

1 Irtomaa
2 Täyttömaa, kivinen, tiiltä
3 Ruskeansekainen raidallinen hiekka

L Laastia
T Tiiltä
Hiiltä
Kiviä
Poistetut vanhat pihakivet

Alkup. pihapinta

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Havaintopistekartta, Burtz piha. Havaintopisteet Burtz piha HP1-HP6. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 23.6.-11.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 30

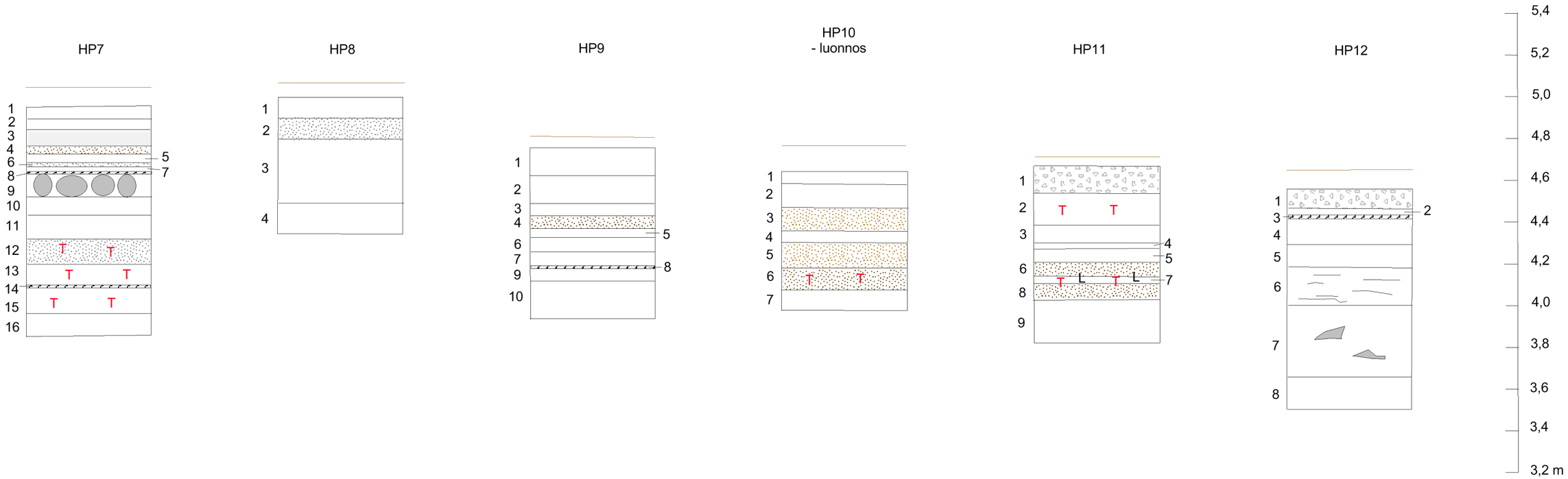

1 Irtonainen hiekka
2 Vaalea karkea hiekka
3 Betoni
4 Tummanruskea hiekka
5 Vaaleanharmaa hiekka
6 Harmaa hiekka
7 Vaalea hiekka
8 Nokikerros
9 Vanhat pihakivet ja kellertävä hiekka
10 Harmaa hiekka
11 Sekoittunut vaalea hiekka
12 Tummanharmaa hiekka, tiiltä
13 Vaaleanharmaa hiekka
14 Tumma raita
15 Vaaleanharmaa hiekka, tiiltä
16 Puhdas hiekka

1 Irtonainen hiekka
2 Tummanharmaa karkea hiekka
3 Raidallinen karkea hiekka, multainen
4 Kuten yllä, ei multainen

1 Uusi sek. hiekka
2 Uusi vaakea hiekka (vanhat pihakivet vieressä tässä tasossa)
3 Savinen ruskea hiekka
4 Tumma hiekka, multainen
5 Vaalea savinen siltti
6 Vaaleanruskea hiekka
7 Tummanruskea hieno hiekka
8 Nokiraita
9 Harmaa hiekka
10 Puhdas hiekka

1 Uusi sek. hiekka
2 Uusi vaakea hiekka (pihakivet tässä tasossa)
3 Savinen ruskea hiekka
4 Vaalea hiekka
5 Ruskea hiekka
6 Tummanruskea hieno hiekka
7 Puhdas hiekka

1 Käytävälaattojen alussora
2 Ruskea hiekka, tiiltä
3 Vaalea likainen hiekka
4 Vaalea ruskeanharmaa hiekka
5 Vaaleahko tasalaatuinen hiekka
6 Tummanruskea hiekka
7 Vaalea hiekka, laastia, tiiltä
8 Tummanruskea hiekka
9 Puhdas hiekka

1 Sora
2 Harmaanruskea tiivis hiekka
3 Tumma raita
4 Harmaanruskea tiivis hiekka
5 Vaalea likainen hiekka
6 Erivärisiä hiekkaraitoja
7 Läikikäs hiekka, lohkokiviä
8 Vaalea sekoittunut hiekka

Alkup. pihapinta
L Laastia
T Tiiltä
Kiviä

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Havaintopistekartta, Burtz piha. Havaintopisteet Burtz piha HP7-HP12. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 11.-12.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 31

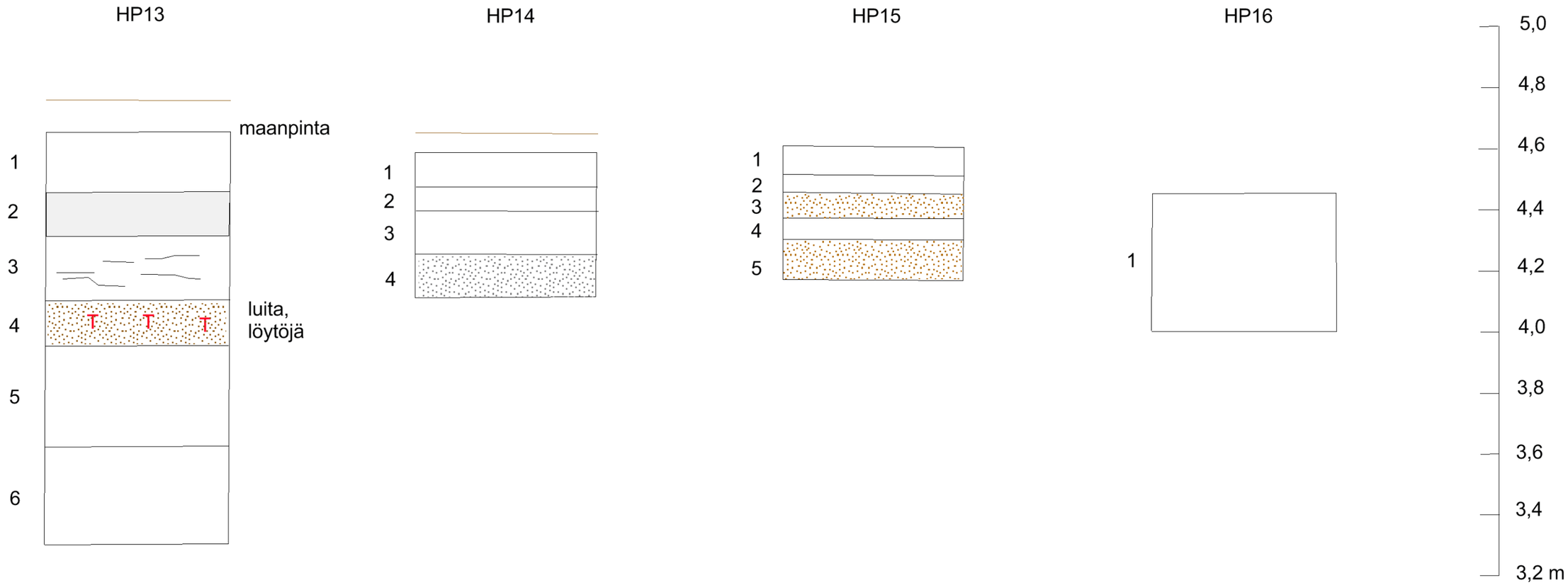

1 Täyttömaa betonikourun päällä
2 Betonikouru
3 Raidallinen hiekka
4 Ruskea hiekka, tiiltä, löytöjä
5 Karkea vaalea hiekka
6 Vaalea hiekka

1 Sekoittunut hiekka
2 Vaalea hiekka
3 Vaaleahko sek. hiekka
4 Tumma harmaanruskea hiekka

1 Sekoittunut täyttö
2 Vaalea hiekka
3 Ruskea sek. hiekka
4 Keltaruskea sek. hiekka
5 Ruskea sek. hiekka

1 Ruskea täyttömaa

Alkup. pihapinta

T Tiiltä

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Havaintopistekartta, Burtz piha. Havaintopisteet Burtz piha HP13-HP16. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 7.8.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 — Kartta 32

Säilytetty puu

k Kaivo, vanha

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta, Bock piha. Pintakorkeudet ennen kaivuutöitä. Mk 1:100.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 29.4.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 33

5 m

N

Rakennuksen kivijalka

Uusi rasvanerotuskaivo

Betonirakenne

Kaivauksen raja

Säilytetty puu

Kaivo, vanha

Metalliputki

HP4 Havaintopiste

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Yleiskartta kaivainnoista ja havaintopisteistä. Bock piha. Mk 1:100
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen & M. Heikkinen 29.4.-5.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 34

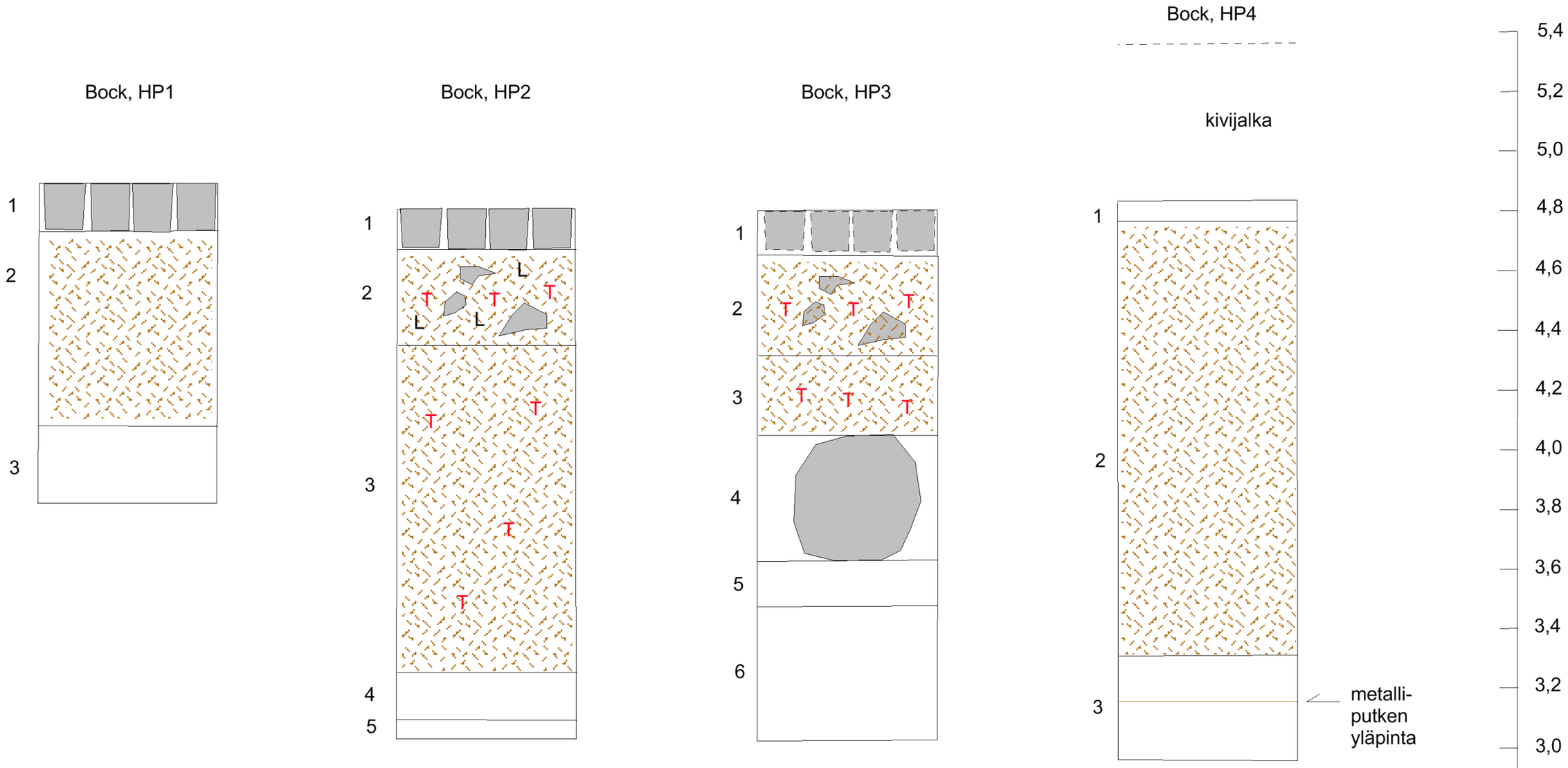

1 Pihakivet ja laskuhiekka
2 Sek. rakennusjätekerros
3 Puhdas hiekka

1 Pihakivet ja laskuhiekka
2 Ruskea täyttöhiekka, kiviä, tiiltä, laastia
3 Ruskea täyttö, tiiltä
4 Vähän likainen hiekka, jätettä
5 Puhdas hiekka

3 Pihakivet ja laskuhiekka
2 Ruskea täyttöhiekka, kiviä, tiiltä
3 Ruskea täyttöhiekka, tiiltä
4 Kookas kivi
5 Vähän likainen hiekka
6 Puhdas hiekka

1 Pihapinta (poistettu)
2 Täyttömaata
3 Puhdas hiekka

Kivi

Täyttömaa

Kivijalan yläreuna ulkoseinällä

T Tiiltä

L Laastia

HELSINKI, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Havaintopistekartta, Bock piha. Havaintopisteet Bock piha HP1-HP4. Mk 1:20.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: H. Hämäläinen& M. Heikkinen 13.5.-1.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 Kartta 35

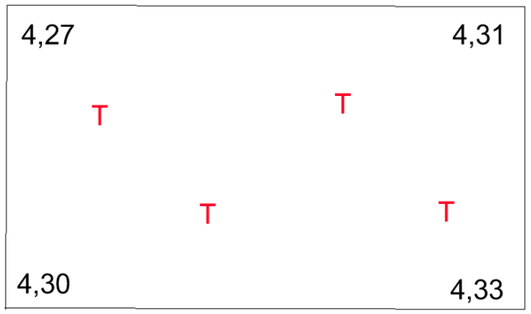

Taso 1
Vaalea hiekka, tiiltä

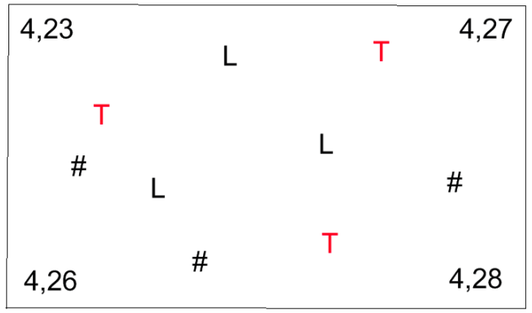

Taso 2
Tumma nokikerros, tiiltä, laastia, löytöjä

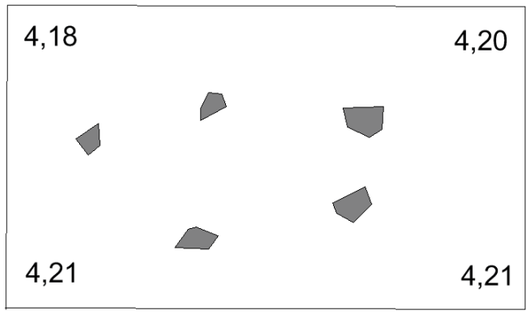

Taso 3
Ruskea hiekka, palaneita kiviä

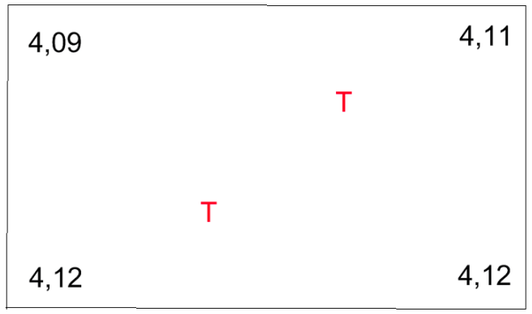

Taso 4
Hieno harmaa hiekka, vähän tiiltä

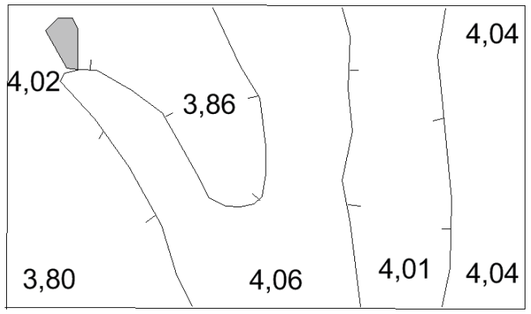

Taso 5/pohjataso
Puhdas vaalea hiekka

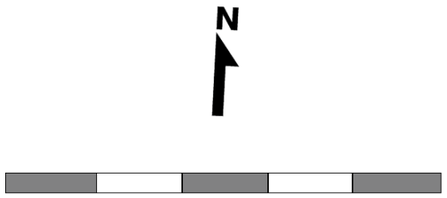

0,5 m

Palanut kivi

Kivi

#	Hiiltä
T	Tiiltä
L	Laastia

HELSINKI, **Hellenius-Burtz-Bock** **2014-2015** M. Heikkinen, H. Hämäläinen	Tasokartta, Burtz piha. Kaivausalue 7, tasot 1-5 Mk 1:10.
MITTAUSDOKUMENTOINTI Dokumentointi: M. Heikkinen 15.6.2015 Digitointi: H. Hämäläinen 2016	HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO, KULTTUURIYMPÄRISTÖ, ARKEOLOGIA
	Koord.: ETRSGK25 Korkeus: N2000 — Kartta 36

KUVALUETTELO

KUVALUETTELO

Digitaalikuvat HKM Helsinki, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015:1-563

Markku Heikkinen: kaikki muut kuvat paitsi

Heini Hämäläinen: kuvat 102-105, 238-239, 287-288, 414-417, 550 ja 562

Ala-nume-ro	Aihe	Kuvaus-suunta	Päivä-määrä	Ku-vaa ja
1	Hellenius, tila 145b. Sofiankadun puoleisen tilan 145 kaak-koiskulmaan tehtiin pieni wc-tila, jonka kohdalta on kuvassa poistettu lattiapinnoitteet ja -laudat.	E	16.4.2014	MH
2	Hellenius, tila 145b. Kuvan yläosassa näkyy lattiapinnoit-teita ja niiden alla ponttilautoja lattiavasan päällä.	N	16.4.2014	MH
3	Hellenius, tila 145b. Lattiavasojen alapuolista maata on poistettu. Hirret olivat maavaraisia.	S	22.4.2014	MH
4	Hellenius, tila 145b. Täyttömaiden alta keskeltä on saatu esiin alapuolisen kellarin tiiliholvi, jonka läpi on porattu kaksi pientä aukkoa putkia varten.	S	24.4.2014	MH
5	Hellenius-Burtz, tila 144. Aleksanterinkadun puoleinen tila, jossa puretaan lautarakenteisia koristeseinäraken-teita.	E	3.9.2014	MH
6	Hellenius-Burtz, tilat 143-144. Tilojen välinen seinä on purettu kuten myös lattiapinnoitteet betonilattian päältä.	E	26.9.2014	MH
7	Hellenius-Burtz, tilat 143-144. Tilojen välisen oviaukon kohdalta tilan 143 puolelta on avattu lattiaa kapealta alueelta.	E	1.10.2014	MH
8	Hellenius-Burtz, tila 143. Edellinen tilanne.	S	1.10.2014	MH
9	Hellenius-Burtz, tila 143. Havaintopiste Hellenius–Burtz 1 avatun kohdan pohjoispäässä itäprofiilissa. Betonilattian alla on samanlaista täyttömaata kuin idempänä sijaitsevissa puulattiallisissa tiloissa.	E	1.10.2014	MH
10	Hellenius-Burtz, tila 142. Tila ennen lattian purkua.	E	3.9.2014	MH
11	Hellenius-Burtz, tila 142. Lattia on purettu. Lattiavasat olivat maavaraisia, sillä ne menivät vain hiukan kivijalan päälle.	N	22.9.2014	MH
12	Hellenius-Burtz, tila 142. Tilan keskelle ennen täyttömai-den poistamista tehty havaintopiste Hellenius-Burtz 2.	W	22.9.2014	MH
13	Hellenius-Burtz, tila 142. Tila tyhjennettiin suurimurin avulla. Itä- ja länsiseinän juurella oli runsaasti sähköjohtojen ja ym muiden muovisia suojaputkia.	N	26.9.2014	MH
14	Hellenius-Burtz, tila 142. Tilan kaakkoiskulma, jossa oli lämmitysuunin jäännökset. Putket menivät alapuoliseen kellariin kuvan vasemmassa reunassa.	E	26.9.2014	MH
15	Hellenius-Burtz, tila 142. Alapuolisen kellarin W-E – suuntaisen tynnyrinholvin yläpinta tilan keskiosan itä-osassa.	E	26.9.2014	MH
16	Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne.	N	26.9.2014	MH
17	Hellenius-Burtz, tila 142. Tynnyriholvin länsipää.	W	26.9.2014	MH
18	Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne.	S	26.9.2014	MH
19	Hellenius-Burtz, tila 142. Tynnyriholvin keskiosan kor-kein kohta on esillä lähes kokonaisuudessaan.	E	26.9.2014	MH

20	Hellenius-Burtz, tila 142. Tila tyhjennyksen loppuvaiheessa. Pohjois- ja eteläreunoja ei puhdistettu tiiliholviin saakka. Vasemmalla näkyy Aleksanterinkadulta kellariin johtavan aukon holvi.	E	29.9.2014	MH
21	Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne.	N	29.9.2014	MH
22	Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne.	S	29.9.2014	MH
23	Hellenius-Burtz, tila 142. Tilan lattian alapuoli täytettiin uudella soralla.	NNE	1.10.2014	MH
24	Hellenius-Burtz, tila 141. Tilan lattia on purettu osittain. Oikealla on Butzin porttikongiin johtavat portaat.	NE	3.9.2014	MH
25	Hellenius-Burtz, tila 141. Lattiapinnoitteiden ja -lautojen alta tuli lattiavasat ja putkituksia. Lattiavasat olivat käytännössä maavaraisia, sillä ne menivät vain hiukan kivijalan päälle.	N	22.9.2014	MH
26	Hellenius-Burtz, tila 141. Täyttömaat on poistettu osittain.	N	26.9.2014	MH
27	Hellenius-Burtz, tila 141. Lattiavasan alapuolista täyttömaata.	S	26.9.2014	MH
28	Hellenius-Burtz, tila 141. Porttikongiin johtavan betoniportaikon alapuolista kerrosta.	SE	26.9.2014	MH
29	Hellenius-Burtz, tila 141. Kellarin W-E –suuntaisen tynnyriholvin korkein kohta on saatu esiin. Tilan pohjoisosa.	NE	1.10.2014	MH
30	Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne tilan eteläosassa.	E	1.10.2014	MH
31	Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne. Vasemmalla on portaat porttikongiin ja oikealla kulmassa tilan lämmitysuunin perustusjäännökset.	SE	1.10.2014	MH
32	Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne.	W	1.10.2014	MH
33	Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne. Tynnyriholvin keskiosa yläpuolelta kuvattuna.	S	1.10.2014	MH
34	Hellenius-Burtz, tila 141. Tilan lounaisnurkan tiilinen lämmitysuuninperusta.	SSW	1.10.2014	MH
35	Burtz, tila 138. Sisäpihalle johtavan porttikongin ensimmäisessä itäpuolisessa tilassa Aleksanterinkadun puolella on purettu osittain lattiapinnoitteita.	NE	29.4.2015	MH
36	Burtz, tila 138. Tilan länsireunassa lattiaa purettiin enemmän.	S	8.5.2015	MH
37	Burtz, tila 139.	S	29.4.2015	MH
38	Burtz, tila 139. Tilan ikkuna Aleksanterinkadulle avattiin oviaukoksi.	NE	8.5.2015	MH
39	Burtz, tila 135. Sisäpihan puoleisen tilan lattialaudat on poistettu. Alla oli sekalainen lattiavasasto, joka oli maavarainen.	S	29.4.2015	MH
40	Burtz, tila 135. Lattian alapuolista täyttömaata poistetaan. W-E –suuntaisen kellarin holvin korkein kohta on saavutettu.	S	6.5.2015	MH
41	Burtz, tila 135. Täyttömaata on poistettu lisää.	SW	8.5.2015	MH
42	Burtz, tila 135. Alapuolisen kellarin W-E –suuntainen holvi on saatu laajemmin esiin tilan keskiosassa. Vanhat lattiavasat on katkaistu. Ne jäivät vasemmalla näkyvien sähkökaappien alle.	S	13.5.2015	MH
43	Burtz, tila 135. Tilan kaakkoisosassa työmiehet rikkoivat vahingossa sisäpihalle kellarista johtaneen aukon tiiliholvin.	SE	21.5.2015	MH

44	Burtz, tila 135. Edellisestä aukosta näkyi kellarissa uudemman seinän harkkoseinä.	N	21.5.2015	MH
45	Burtz, tila 135. Tilan luoteisnurkka, jonne lattian alle tehtiin putkituksia varten uusia aukkoja. Seinien perustukset olivat kohdassa huonokuntoisia.	NW	22.5.2015	MH
46	Burtz, tilan 135 länsipuolinen tila. Tilasta 135 tilaan 136 johtava pieni tila, jossa on aiemmin ollut uloskäynti sisäpihalle.	W	1.6.2015	MH
47	Burtz, tila 135. Tilan lattian alapuoli täytettiin uudella soralla.	S	26.6.2015	MH
48	Burtz, tila 135. Vanha lattia koottiin uudelleen tilaan.	S	3.8.2015	MH
49	Burtz, tila 136. Vasemmalla on purettu tilan sisäseiniä kuten myös lattiarakenteita.	SSE	29.4.2015	MH
50	Burtz, tila 136. Edellinen tilanne.	NE	29.4.2015	MH
51	Burtz, tila 136. Itäseinän juurella keskellä oli lämmitysuunin perustusjäännös.	E	29.4.2015	MH
52	Burtz, tila 136. Lattialaudat on poistettu tilasta, jolloin lattiavasta ovat paljastuneet.	SE	8.5.2015	MH
53	Burtz, tila 136. Lattian alapuolisia täyttömaita on poistettu ja W-E –suuntaisen kellariholvin korkein keskiosa ja eteläsivu on saatu esiin.	E	12.5.2015	MH
54	Burtz, tila 136. Kellariholvin länsiosa. Sen pinnalla oli kreosiittia, joka poistettiin asianmukaisesti.	W	18.5.2015	MH
55	Burtz, tila 136. Edellinen tilanne.	S	18.5.2015	MH
56	Burtz, tila 136. Lähikuva holvauksesta.	N	18.5.2015	MH
57	Burtz, tila 136. Tilan sisäpihalle avautuva läntisen ikkuna muutettiin pihan kahvilan laajennusosaan johtavaksi oviaukoksi.	N	13.5.2015	MH
58	Bock, tila 129. Tila katossa olevien rakenteiden ja lattiapinnoitteiden purun aikana. K	N	29.4.2015	MH
59	Bock, tila 129. Tilan kaakkoisin ikkuna muutettiin Bockin pihalle johtavaksi oviaukoksi.	S	8.5.2015	MH
60	Bock, tila 129. Tila lattiapinnoitteiden purun ja siivoamisen jälkeen.	NW	8.5.2015	MH
61	Bock, tila 129. Tilan pohjoispäässä oli kapea betonilattia lautalattian sijaan.	W	8.5.2015	MH
62	Bock, tila 129. Betonin sisältä tuli esiin lautalattian lattiavasat.	W	11.5.2015	MH
63	Bock, tila 129. Lattialaudat on poistettu koko tilasta ja alla on esillä lattiavasojen päällä olevat lankut. Välissä on erilaista täyttömaata kuin aiemmissa tiloissa.	N	18.5.2015	MH
64	Bock, tila 129. Lattiatäytteet on poistettu. Lattiavasoissa oli lankuista tehdyt korotusosat. Vasojen alla näkyy lankkuja, joiden varassa oli lattian alapohjan laudoitus. Kuvan alareunassa on W-E –suuntainen kiviperustus, jonka kohdalla on ollut vuonna 1903 purettu seinä. Sen pohjoispuolella oli lattian alla maata ja eteläpuolella tyhjä tila.	S	19.5.2015	MH
65	Bock, tila 129. Lattiavasoja tilan eteläreunassa. Niiden alla näkyy tilan lounaisnurkassa ollut iso kivirakennelma, joka on kohdalla sijainneen alkuperäisen keittiön uuninperusta. Sen oikealla puolella näkyy lattian alapuolinen tyhjä tila.	W	19.5.2015	MH

66	Bock, tila 129. Tilan lounaisnurkka edellisen kiviperustuksen kohdalla. Lattian alapohjan laudat ovat vielä paikoillansa.	W	19.5.2015	MH
67	. Bock, tila 129. Tilan eteläpuoliskon alapuolisen tilan itäosa. Eteläseinän itäpäässä oli tiiliseinä kiviperustuksen sijasta. Tiiliholvin alapuolinen tiiliseinä on rikottu myöhemmissä korjauksissa.	S	19.5.2015	MH
68	Bock, tila 129. Tilan eteläosa. Taustalla oleva vino seinä on keittiön uuninperustus.	SW	19.5.2015	MH
69	Bock, tila 129. Tilan pohjoisosa. Vasemmalla on lounaiskulman uuninperustus, taustalla rakennuksen länsiseinän perustus ja oikealla tilan keskiosan W-E –suuntainen seinänperustus.	W	19.5.2015	MH
70	Bock, tila 129. Tilan itäosa. Oikealla on uuninperustus.	SE	19.5.2015	MH
71	Bock, tila 129. Tilan länsiosa. Latta on vinon uuninperustuksen vieressä.	W	19.5.2015	MH
72	Bock, tila 129. Itäseinän perustuksen pohjoisempi aukko kellarista Bockin pihalla. Aukko on tukittu tiilimuurauksella kuten muutkin aukot tässä rakennuksessa.	E	19.5.2015	MH
73	Bock, tila 129. Tilan keskiosan W-E –suuntainen kiviperustus, jonka päällä oli vielä hiukan 1903 puretun tiiliseinän jäännöksiä. Hirret katkesivat tässä kohtaa.	E	20.5.2015	MH
74	Bock, tila 129. Tilan itäseinän perustuksen pohjoisempi aukko lattian purun jälkeen.	E	20.5.2015	MH
75	Bock, tila 129. Tilan itäseinän perustuksen eteläinen korkeampi aukko lattiapurun jälkeen.	E	20.5.2015	MH
76	Bock, tila 129. Lattiavasat on katkaistu tilan kaakkoisosassa.	S	21.5.2015	MH
77	Bock, tila 129. Lattiavasat on katkaistu tilan keskiosassa.	S	21.5.2015	MH
78	Bock, tila 129. Maavaraiset lattiavasat on poistettu tilan pohjoisosassa.	NE	15.6.2015	MH
79	Bock, tila 129. Eteläosan tyhjä tila täytettiin aluksi soralla, jonka päälle laitettiin paksuja styrox-levyjä.	SSE	5.6.2015	MH
80	Bock, tila 130. Tilasta on poistettu lattiapinnoitteet ja katto.	W	7.5.2015	MH
81	Bock, tila 130. Lattialaudat on poistettu ja lattiavasojen päällä olevat lankut ovat esillä.	S	18.5.2015	MH
82	Bock, tila 130. Lattiavasat on poistettu ja alapuolisia täyttömaita on poistettu. Lattiavasoja näkyy taustalla kaapin alla. Keskellä kuvaa näkyy vuonna 1903 puretun seinän kiviperustus.	S	19.5.2015	MH
83	Bock, tila 130. Itäseinän perustuksen pohjoinen aukko Bockin pihalle.	E	19.5.2015	MH
84	Bock, tila 130. Itäseinän perustuksen eteläinen aukko.	E	19.5.2015	MH
85	Bock, tila 130. Tilan länsiseinän pohjoisempi tiilikaari, jonka alla näkyy laudoitus.	SW	19.5.2015	MH
86	Bock, tila 130. Tilan pohjoisseinän perustuksen tiilikaari, jonka alapuolinen tiiliseinä on rikottu myöhemmin.	NNE	19.5.2015	MH
87	Bock, tila 130. Tila on täytetty osittain soralla ja lattiaperus-	S	15.6.2015	MH

	tusta on tehty pohjoisosassa valamalla.			
88	Bock, tila 131. Tilan lattiapinnoitteita ja laudoista on purettu.	S	29.4.2015	MH
89	Bock, tila 131. Tilan keskellä lattian alla oli putkia N-S –suunnassa ja tällä kohdalla oli epämääräistä laudoitusta.	N	8.5.2015	MH
90	Bock, tila 131. Tilan jakavan W-E –suuntaisen seinäperustuksen pohjoispuolella (seinä yläpuolelta purettu 1903) ja itäseinän kulmassa oli yksi kokonainen puutynnyri ja yksi puolikas.	E	21.5.2015	MH
91	Bock, tila 131. Lattialautoja on poistettu ja kiviperustusten päällä olevien lattiavasojen alla näkyy lattian alapohja.	S	28.5.2015	MH
92	Bock, tila 131. Tilan keskiosan W-E-suuntainen kiviperustus,	N	29.5.2015	MH
93	Bock, tila 131. Edellinen tilanne.	W	29.5.2015	MH
94	Bock, tila 131. Tilaa jakavan W-E –suuntaisen kiviperustuksen itäpäässä oli tiilikaari ja sen alla tiiliseinä. Vasemmalla näkyy toinen tiilikaari ja sen alla laudoitus, jotka ovat uudemman N-S –suuntaisen seinän rakenteita.	SE	1.6.2015	MH
95	Bock, tila 131. Tilaa täytetään soralla.	S	5.6.2015	MH
96	Bock, tila 132. Tilan länsiosa purkuvaiheessa.	W	29.4.2015	MH
97	Bock, tila 132. Tilaa lattia sahattiin neliöiksi sen poistamiseksi.	W	8.5.2015	MH
98	Bock, tila 132. Tilan itäosa- ja keskiosan eteläpuoli on kaivettu tavoitesyvyyteen. Pohjalla oli yhtenäistä täyttöhiekkaa.	ESE	13.5.2015	MH
99	Bock, tila 132. Tilan eteläseinä ja sen alapuolinen styrox-kerros ennen täyttöhiekkaa.	ESE	13.5.2015	MH
100	Bock, tila 132. Koilliskulmassa oli kivikeskittymä.	E	13.5.2015	MH
101	Bock, tila 132. Tila on täytetty soralla.	E	27.5.2015	MH
102	Burtzin kellari, B006. Betonilattia on purettu ravintola Savotan uusien sosiaalitilojen rakentamisen takia. Latta sijaitsee koekuopan, havaintopiste Burtzin kellari 1, kohdalla.	E	18.9.2014	HH
103	Burtzin kellari, B006. Edellinen tilanne.	W	19.9.2014	HH
104	Burtzin kellari, B006. Koekuoppa, havaintopiste Burtzin kellari 1, tilan itäosassa.	E	18.9.2014	HH
105	Burtzin kellari, B006. Lähikuva koekuopasta.	E	18.9.2014	HH
106	Bockin kellari, B022. Tilan länsiosassa puretaan betonilattiaa kahvila Röntgenin uusien sosiaalitilojen rakentamisen takia.	w	22.5.2015	MH
107	Bockin kellari, B022. Betonilattia on purettu kokonaan.	W	25.5.2015	MH
108	Bockin kellari, B022. Edellinen tilanne.	W	25.5.2015	MH
109	Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 1 sijaitsi avatun alueen koillisosassa latan kohdalla.	W	25.5.2015	MH
110	Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 1.	W	25.5.2015	MH
111	Bockin kellari, B022. Lähikuva havaintopiste Bockin kellari 1:stä.	W	25.5.2015	MH
112	Bockin kellari, B022. Esinelöytöjä avatun alueen kaakkoisosasta.		25.5.2015	MH
113	Bockin kellari, B022. Pullon kaula korkkikorkkeineen.		25.5.2015	MH
114	Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 2 sijaitsi avatun alueen luoteisosassa latan kohdalla.	W	25.5.2015	MH

115	Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 2.	W	25.5.2015	MH
116	Bockin kellari, B022. Lähikuva havaintopiste Bockin kellari 2:sta.	W	25.5.2015	MH
117	Bockin kellari, B022. Avatun alueen pohjoisprofiili.	N	27.5.2015	MH
118	Bockin kellari, B022. Lähikuva avatun alueen pohjoispro-fiilin keskiosasta.	N	25.5.2015	MH
119	Bockin kellari, B022. Avatun alueen itäprofiili.	E	27.5.2015	MH
120	Bockin kellari, B022. Lähikuva avatun alueen eteläprofii-lin eteläosasta havaintopisteessä Bockin kellari 3.	E	27.5.2015	MH
121	Bockin kellari, B022. Avatun alueen koilliskulma, jossa oli kiviä ja pintakerroksissa jonkin verran uudempaa löytöaineistoa (kuvat 112-113).	SE	27.5.2015	MH
122	Bockin kellari, B022. raudoitetun betonilattian alle tuli styrox-levyjen kerros, johon tehtiin putkille tilat.	NE	26.6.2015	MH
123	Bockin kellari, P007. Edellisestä tilasta B002 kaivettiin sieltä lähtevään käytävään kapea kaivanto putkelle.	S	25.5.2015	MH
124	Bockin kellari, P007. Edellinen tilanne.	N	25.5.2015	MH
125	Bockin kellari, P007 ja B020. Edellinen putkikaivanto länteen johtavissa käytävissä.	W	25.5.2015	MH
126	Bockin kellari, B020. Putkilinja päättyi vanhan kaivorenkaan kohdalle sijoitettavaan uuteen kaivoon.	SW	25.5.2015	MH
127	Bockin kellari, B020. Vanha kaivorengas on poistettu ja kohta on syvennetty. Havaintopiste Bockin kellari 7 si-jaitsi latan kohdalla länsiprofiilissa ja havaintopiste Bockin kellari 8 oikealla pohjoisprofiilissa.	W	1.6.2015	MH
128	Bockin kellari, P007. Putkikaivanto läntisessä käytäväs-sä. Sen itäpäässä on havaintopiste Bockin kellari 4.	E	25.5.2015	MH
129	Bockin kellari, P007. Havaintopiste Bockin kellari 4 ka-pean kaivannon itäpään eteläprofiilissa.	S	25.5.2015	MH
130	Bockin kellari, B020. Havaintopiste Bockin kellari 5 si-jaitsi kapean kaivannon länsipäässä pohjoisprofiilissa latan kohdalla ja Bockin kellari 6 oikealle lähtevän kai-vannon lähemmässä länsiprofiilissa.	NE	25.5.2015	MH
131	Bockin kellari, B020. Lähikuva havaintopiste Bockin kellari 5:stä.	N	25.5.2015	MH
132	Bockin kellari, B020. Havaintopiste Bockin kellari 6 kaakkoon lähtevän kaivannon länsiseinässä.	SW	25.5.2015	MH
133	Burtzin piha. B020. Tilanne ennen rakennustöitä pihan länsiosassa. Keskellä on N-S –suuntainen graniittilaa-toista tehty käytävä, jonka molemmilla puolilla on muku-lakiveys. Vasemmalla on Sumppu ja taustalla Burtz ja sen porttikongi.	N	26.8.2014	MH
134	Burtzin piha. Tilanne ennen rakennustöitä. Pihan itäpuo-liskolla oli neljä koristepuuta mukulakiveyksen ympä-röimänä. Mukulakiveys laski voimakkaasti pihan etelä-reunassa laattakivetyllä pihalle, joka ei kuulunut työmaa-alueeseen.	NW	26.8.2014	MH
135	Burtzin piha. Pihan luoteiskulma. Tilanne ennen raken-nustöitä. Vasemmalla on Sumppu ja oikealla Burtz. Va-semmalla on portaikko Sumpun kellariin, kapeassa osassa on sisäänkäynti ravintola Savottaan ja oikealla ovi Burtzin kellariin.	W	26.8.2014	MH

136	Burtzin piha. Burtzin porttikongi. Tilanne ennen rakennustöitä.	N	26.8.2014	MH
137	Burtzin piha. Kuva porttikongista Burtzin pihalle. Tilanne ennen rakennustöitä.	S	26.8.2014	MH
138	Burtzin piha. Pihan pohjoisosan nupu-, laatta- ja noppakivetty ravintola Savotan ulkoterassi. Taustalla on Bockin länsisiipi. Tilanne ennen rakennustöitä.	E	26.8.2014	MH
139	Burtzin piha. Edellinen tilanne.	W	26.8.2014	MH
140	Burtzin piha. Pihan pohjoisosa, ravintola Savotan terassi, oli erotettu muusta pihasta rauta-aidalla. Tilanne ennen rakennustöitä.	NE	26.8.2014	MH
141	Burtzin piha. Pihan kaakkoisosa puineen ja mukulakiveyksineen. Tilanne ennen rakennustöitä.	SE	26.8.2014	MH
142	Burtzin piha, tuulikaappi. Ravintola Savotan sisäänkäyntiin pihan luoteiskulmaan tehtiin ensinnä tuulikaappi.	NW	30.1.2015	MH
143	Burtzin piha, tuulikaappi. Tuulikaappi tuli vanhojen portaiden kohdalle.	W	30.1.2015	MH
144	Burtzin piha, KA1 (=Kaivausalue 1), yhteys 1. Ensimmäinen kaivausalue sijoitettiin pihan koillisosaan, josta työmiehet poistivat noppa-, laatta- ja nupukivet eli yhteyden 1. Kaivausalue sijaitsee kuvan keskellä.	SW	29.4.2015	MH
145	Burtzin piha, KA1, yhteys 2. Yhteys 2 oli vaalea noppakivien laskuhiekka. Kaivausalue sijaitsee kuvan keskellä vesikourun kohdalla.	S	4.5.2015	MH
146	Burtzin piha, KA1, yhteys 3 (kartoitustaso 3). N-S –suuntainen (2x1 m).	N	4.5.2015	MH
147	Burtzin piha, KA1, yhteys 4 (kartoitustaso 4). Yhteys 3 painui syvemmälle niin pohjois- kuin eteläpäässä.	N	4.5.2015	MH
148	Burtzin piha, KA1, yhteys 4 (kartoitustaso 4). Pohjoispäässä yhteys 3 painui syvemmälle.	N	4.5.2015	MH
149	Burtzin piha, KA1, yhteys 4 (kartoitustaso 4). Kaivausalueen itäprofiili.	E	4.5.2015	MH
150	Burtzin piha, KA1, yhteys 5 (kartoitustaso 5). Vaalean hiekan alta tuli tumma multainen hiekka, jossa oli tiilimurskaa, laastinpaloja, nokea ym.	E	4.5.2015	MH
151	Burtzin piha, KA1, yhteys 5 (kartoitustaso 5). Pohjalla koilliskulmasta löytyi liitupiipun pesä.	E	4.5.2015	MH
152	Burtzin piha, KA1, yhteys 6 (kartoitustaso 6).	W	4.5.2015	MH
153	Burtzin piha, KA1, yhteydet 7 ja 8 (kartoitustaso 7). Kuopan keskiosa oli edelleen korkeammalla kuin etelä- ja pohjoispää.	W	5.5.2015	MH
154	Burtzin piha, KA1, yhteydet 10 ja 11 (kartoitustaso 8).	E	5.5.2015	MH
155	Burtzin piha, KA1, yhteys 10 (kartoitustaso 8). Lähikuva yhteydestä.	E	5.5.2015	MH
156	Burtzin piha, KA1, yhteys 11 (kartoitustaso 9).	E	5.5.2015	MH
157	Burtzin piha, KA1, yhteydet 11, 12 ja 14 (kartoitustaso 10).	W	5.5.2015	MH
158	Burtzin piha, KA1, yhteydet 13 ja 14 (kartoitustaso 11).	N	5.5.2015	MH
159	Burtzin piha, KA1, yhteys 15 (kartoitustaso 12).	E	5.5.2015	MH
160	Burtzin piha, KA1, yhteys 15 (kartoitustaso 12).	W	5.5.2015	MH
161	Burtzin piha, KA1, pohjoisprofiili.	N	5.5.2015	MH

162	Burtzin piha, KA1, itäprofiili.	E	5.5.2015	MH
163	Burtzin piha, KA1, eteläprofiili.	S	5.5.2015	MH
164	Burtzin piha, KA1, länsiprofiili.	W	5.5.2015	MH
165	Burtzin piha, KA2, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Kaivaus-alue 2 (1x2 m) sijaitsi pihan luoteisosassa N-S – suunnassa kuvan keskellä.	E	29.4.2015	MH
166	Burtzin piha, KA2, yhteys 2 (kartoitustaso 2).	N	5.5.2015	MH
167	Burtzin piha, KA2, yhteys 3 (kartoitustaso 3).	N	5.5.2015	MH
168	Burtzin piha, KA2, yhteydet 4, 5 ja 6 (kartoitustaso 4).	N	6.5.2015	MH
169	Burtzin piha, KA2, yhteydet 6 ja 7 (kartoitustaso 5).	N	6.5.2015	MH
170	Burtzin piha, KA2, yhteydet 7 ja 8 (kartoitustaso 6).	N	6.5.2015	MH
171	Burtzin piha, KA2, yhteys 9 (kartoitustaso 7).	N	6.5.2015	MH
172	Burtzin piha, KA2, länsireunan paalukuoppa (kartoitus-taso 8). Kaivausalueen länsireunan kuoppaa on kaivettu. Esiin on tullut paalun alaosa kivien ympäröimänä. Muu on kaivamatonta yhteyttä 9.	N	6.5.2015	MH
173	Burtzin piha, KA2. länsireunan paalukuoppa (kartoitus-taso 8). Edellinen tilanne.	W	6.5.2015	MH
174	Burtzin piha, KA2, yhteys 10 (kartoitustaso 9). Vanha mukulakivinen pihakiveys, jonka läpi on tehty paalulle kuoppa.	E	6.5.2015	MH
175	Burtzin piha, KA2, yhteys 11 (kartoitustaso 10). Mukula-kiveys on poistettu ja alta on tullut esiin laskuhiekka.	E	7.5.2015	MH
176	Burtzin piha, KA2, yhteys 12 (kartoitustaso 11).	E	7.5.2015	MH
177	Burtzin piha, KA2, yhteydet 13, 14, ja 15 (kartoitustaso 12).	S	7.5.2015	MH
178	Burtzin piha, KA2, yhteydet 14, 15 ja 16 (kartoitustaso 13).	E	7.5.2015	MH
179	Burtzin piha, KA2, yhteys 17 (kartoitustaso 14).	E	7.5.2015	MH
180	Burtzin piha, KA2, yhteys 18 (kartoitustaso 15).	E	7.5.2015	MH
181	Burtzin piha, KA2, yhteydet 19 ja 20 (kartoitustaso 16).	E	8.5.2015	MH
182	Burtzin piha, KA2, yhteydet 21 ja 22 (kartoitustasot 17-18).	E	8.5.2015	MH
183	Burtzin piha, KA2, yhteys 23 (kartoitustaso 19).	E	8.5.2015	MH
184	Burtzin piha, KA2, pohjoisprofiili.	N	8.5.2015	MH
185	Burtzin piha, KA2, itäprofiili.	E	8.5.2015	MH
186	Burtzin piha, KA2, eteläprofiili.	S	8.5.2015	MH
187	Burtzin piha, KA2, länsiprofiili.	W	8.5.2015	MH
188	Burtzin piha, KA3, yhteydet 1 ja 2 (kartoitustaso 2). Kai-vausalue 3 sijaitsi pihan itäreunassa Bockin länsisiiven vieressä W-E –suunnassa.	NNW	11.5.2015	MH
189	Burtzin piha, KA3, yhteydet 3 ja 4 (kartoitustaso 3).	N	11.5.201 5	MH
190	Burtzin piha, KA3, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 4). Poh-joisprofiilin länsipäässä oli savinen alue (kuoppa 1)	E	11.5.201 5	MH
191	Burtzin piha, KA3, yhteys 4. Yhteys yhteyden 5 ja kuo-	N	11.5.201	MH

	pan 1 kaivamisen jälkeen.		5	
192	Burtzin piha, KA3, yhteydet 6, 7a ja 7b (kartoitustaso 5).	N	11.5.2015	MH
193	Burtzin piha, KA3, yhteys 8 (kartoitustaso 6). Yhteys 8 sijaitsi itäosassa. Länsiosan kaivaus on kesken. Latan kohdalla alkaa erottua kuoppa 2.	N	11.5.2015	MH
194	Burtzin piha, KA3, yhteys 10, 7b:n pohja eli yhteys 9 ja 11 (kartoitustaso 7).	N	11.5.2015	MH
195	Burtzin piha, KA3, yhteys 12.	N	11.5.2015	MH
196	Burtzin piha, KA3, yhteydet 10 ja 12 (kartoitustaso 9).	N	11.5.2015	MH
197	Burtzin piha, KA3, yhteydet 10 ja 19a (kartoitustaso 10).	N	12.5.2015	MH
198	Burtzin piha, KA3, yhteydet 13 ja 19a (kartoitustaso 11).	N	12.5.2015	MH
199	Burtzin piha, KA3, yhteydet 14,15 ja 17 (kartoitustaso 12). Länsipään yhteyttä 19a ei ole kaivettu.	N	12.5.2015	MH
200	Burtzin piha, KA, yhteydet 15, 16 ja 17 (kartoitustaso 13). Länsipään yhteyttä 19a ei ole kaivettu.	N	12.5.2015	MH
201	Burtzin piha, KA3, yhteydet 17, 18 ja 19a (kartoitustaso 14).	N	12.5.2015	MH
202	Burtzin piha, KA3, yhteydet 17 ja 19a. Yhteyden 17/18 välikerros.	N	12.5.2015	MH
203	Burtzin piha, KA3, yhteydet 18, 19a:n pohja ja 20 (kartoitustaso 15).	N	12.5.2015	MH
204	Burtzin piha, KA3, yhteydet 18, 19a:n pohja ja 2 (kartoitustaso 15). Edellinen tilanne.	E	12.5.2015	MH
205	Burtzin piha, KA3, yhteys 19 a:n savilinssi.	E	12.5.2015	MH
206	Burtzin piha, KA3, yhteydet 19b ja 20 (kartoitustaso 16).	N	12.5.2015	MH
207	Burtzin piha, KA3, yhteys 20 (kartoitustaso 17). Kaivausalueen puhtaan hiekan läpi menee SW-NE – suunnassa leveämpi kaivanto.	N	12.5.2015	MH
208	Burtzin piha, KA3, pohjoisprofiili. Kuopat 1 ja 2 näkyvät profiilissa.	N	12.5.2015	MH
209	Burtzin piha, KA3, itäprofiili.	E	12.5.2015	MH
210	Burtzin piha, KA3, eteläprofiili.	S	12.5.2015	MH
211	Burtzin piha, KA3, eteläprofiili.	W	12.5.2015	MH
212	Burtzin piha, KA4, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Kohdasta oli poistettu laattakivet eli yhteys 1, joita näkyy vielä oikealla. Kaivausalue sijaitsi pihan länsireunalla Sumpun kellariin menevän portaikon kaakkoispuolella etupäässä käytävän kohdalla.	WNW	13.5.2015	MH
213	Burtzin piha, KA, yhteys 3. (kartoitustaso 3) Kaivausalue oli kooltansa 1x1 metriä.	N	13.5.2015	MH
214	Burtzin piha, KA4, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 4).	N	13.5.2015	MH
215	Burtzin piha, KA4, yhteys 5 (kartoitustaso 5).	N	13.5.2015	MH
216	Burtzin piha, KA4, yhteys 5 (kartoitustaso 6). Lähikuva luoteiskulman putkista ja betonirakenteesta.	N	13.5.2015	MH
217	Burtzin piha, KA4, yhteydet 5, 6 ja 7 (kartoitustaso 6).	N	13.5.2015	MH
218	Burtzin piha, KA4, yhteydet 4 ja 7 (kartoitustaso 7). Yhteys 4 lounaisnurkassa oli uudempaa sekoittunutta kerrosta kun yhteys 7 oli ensimmäinen vanha kerros. Lou-	N	13.5.2015	MH

	naisnurkan kaivaminen lopetettiin tähän läpipääsemättömän kerroksen takia.			
219	Burtzin piha, KA4, yhteys 8 (kartoitustaso 8).	N	13.5.2015	MH
220	Burtzin piha, KA4, yhteys 9 (kartoitustaso 9).	N	13.5.2015	MH
221	Burtzin piha, KA4, yhteys 9 (kartoitustaso 9). Edellinen tilanne.	E	13.5.2015	MH
222	Burtzin piha, KA4, yhteys 9 (kartoitustaso 9). Lähikuva yhteyden laudoista.	S	13.5.2015	MH
223	Burtzin piha, KA4, yhteys 10 (kartoitustaso 10).	N	13.5.2015	MH
224	Burtzin piha, KA4, yhteys 11 (kartoitustaso 11).	N	18.5.2015	MH
225	Burtzin piha, KA4, yhteydet 12, 13 ja 14 (kartoitustaso 12).	N	18.5.2015	MH
226	Burtzin piha, KA4, yhteydet 14 ja 15 (kartoitustaso 13). Länsipuolinen yhteys 15 on vaalea tiivis puhdas hiekka ja yhteys 14 irtonaisempi todennäköisesti puhdas hiekka.	N	18.5.2015	MH
227	Burtzin piha, KA4, pohjoisprofiili.	N	18.5.2015	MH
228	Burtzin piha, KA4, itäprofiili.	E	18.5.2015	MH
229	Burtzin piha, KA4, eteläprofiili.	S	18.5.2015	MH
230	Burtzin piha, KA4, länsiprofiili.	W	18.5.2015	MH
231	Burtzin piha, KA5, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Yhteys 1 eli mukulakivet on poistettu. Kaivausalue sijaitsi pihan lounaisosassa Sumpun seinän vieressä W-E –suunnassa jyrkällä mukulakivialueella käytävän vieressä.	N	18.5.2015	MH
232	Burtzin piha, KA5, yhteys 3 (kartoitustaso 3).	N	18.5.2015	MH
233	Burtzin piha, KA5, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 4).	S	18.5.2015	MH
234	Burtzin piha, KA5, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 5). Länsiosan yhteyttä 4 kaivettu on mahdollisemman syvälle. Itäosa, jossa on esillä yhteys 5, on kaivamaton. Sitä rajasi kaapeleiden betonikuoret itäprofiilissa.	NE	19.5.2015	MH
235	Burtzin piha, KA5, yhteys 6 (kartoitustaso 6).	N	19.5.2015	MH
236	Burtzin piha, KA5, yhteys 7 (kartoitustaso 7).	N	19.5.2015	MH
237	Burtzin piha, KA5, yhteys 8 (kartoitustaso 8).	N	19.5.2015	MH
238	Burtzin piha, KA5, yhteydet 8 ja 9 (kartoitustaso 9).	W	19.5.2015	HH
239	Burtzin piha, KA5, yhteys 9 (kartoitustaso 10). Yhteys oli puhdas hiekka.	N	19.5.2015	MH
240	Burtzin piha, KA5, pohjoisprofiili.	N	19.5.2015	MH
241	Burtzin piha, KA5, itäprofiili.	E	19.5.2015	MH
242	Burtzin piha, KA5, eteläprofiili.	S	19.5.2015	MH
243	Burtzin piha, KA5, länsiprofiili.	W	19.5.2015	MH
244	Burtzin piha, KA6, yhteydet 3 ja 4 (kartoitustaso 1). Kaivausalue (1x2 m) sijaitsi pihan koillisosassa Burtzin seinän juurella N-S –suunnassa. Kohdasta oli poistettu nupukivet ja laattakivet eli yhteydet 1 ja 2.	WNW	27.5.2015	MH
245	Burtzin piha, KA6, yhteydet 3 ja 4 (kartoitustaso 2).	N	27.5.2015	MH
246	Burtzin piha, KA6, yhteydet 5, 6 ja 7 (kartoitustaso 3).	N	27.5.2015	MH
247	Burtzin piha, KA6, yhteydet 8 ja 9 (kartoitustaso 4).	N	27.5.2015	MH
248	Burtzin piha, KA6, yhteys 9 (kartoitustaso 5).	N	27.5.2015	MH
249	Burtzin piha, KA6, yhteydet 10 ja 11 (kartoitustaso 6).	E	27.5.2015	MH

250	Burtzin piha, KA6, yhteys 11 (kartoitustaso 7).	W	27.5.2015	MH
251	Burtzin piha, KA6, yhteydet 11, 12 ja 13 (kartoitustaso 8). Yhteyttä 11 jäi kaivausalueen kaakkoisosaan. Vanhan pihakiveyksen, yhteys 13, kiviä on tullut esiin.	N	27.5.2015	MH
252	Burtzin piha, KA6, yhteys 12 ja 13 (kartoitustaso 9). Kaivausalueen eteläosasta poistettiin yhteys 11, jolloin alta tuli yhteys 12.	E	27.5.2015	MH
253	Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 13, 16 ja 17 (kartoitustaso 10).	E	27.5.2015	MH
254	Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 13, 16 ja 17 (kartoitustaso 10). Edellinen tilanne.	W	27.5.2015	MH
255	Burtzin piha, KA6, yhteys 14 (kartoitustaso 11). Pihakiveys, yhteys 13, on poistettu ja alta on tullut sen laskukerros yhteys 14.	E	28.5.2015	MH
256	Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 14, 15, 17 ja 18 (kartoitustaso 12).	E	28.5.2015	MH
257	Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15, 17 18 ja 19 (kartoitustaso 13).	E	28.5.2015	MH
258	Burtzin piha, KA6, yhteys 17. Lähikuva puusilpusta.	E	28.5.2015	MH
259	Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15, 18 ja 19. Ohut puusilppukerros on poistettu alueen keskeltä.	E	28.5.2015	MH
260	Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15, 18 ja 20 (kartoitustaso 14). Pohjois- ja eteläreunaa ei kaivettu.	E	28.5.2015	MH
261	Burtzin piha, KA6, yhteys 21 (kartoitustaso 15). Pohjois- ja eteläreunaa ei kaivettu.	E	29.5.2015	MH
262	Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15 ja 22 (kartoitustaso 16).	E	29.5.2015	MH
263	Burtzin piha, KA6, yhteys 22. Lähikuva yhteydestä sen poiskaivamisen aikana.	W	29.5.2015	MH
264	Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19).	N	29.5.2015	MH
265	Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19).	W	29.5.2015	MH
266	Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19). Hiiltyneiden lautojen pohjoispuolelta on kaivettu lisää.	E	29.5.2015	MH
267	Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19).	N	29.5.2015	MH
268	Burtzin piha, KA6, yhteys 26 (kartoitustaso 20).	N	29.5.2015	MH
269	Burtzin piha, KA6, yhteys 26 (kartoitustaso 20).	E	29.5.2015	MH
270	Burtzin piha, KA6, yhteydet 26 ja 27 (kartoitustaso 21). Aivan pohjoisinta reunaa on kaivettu lisää.	E	1.6.2015	MH
271	Burtzin piha, KA6, yhteydet 27 ja 28 (kartoitustaso 22). Alueen pohjoisosassa on esillä puhdas hiekka yhteys 28 ja sen pohjoispuolella Burtzin rakentamisen kerros.	E	1.6.2015	MH
272	Burtzin piha, KA6, yhteys 28 (kartoitustaso 23). Kuopan eteläosassa on saatu poistettua isot kivet ja saavutettu puhdas hiekka.	N	5.6.2015	MH
273	Burtzin piha, KA6, pohjoisprofiili.	N	5.6.2015	MH
274	Burtzin piha, KA6, itäprofiili.	E	5.6.2015	MH
275	Burtzin piha, KA6, eteläprofiili.	S	5.6.2015	MH
276	Burtzin piha, KA6, länsiprofiili.	W	5.6.2015	MH
277	Burtzin piha, A1. Pihan pohjoisreunan kahvilan laajennusosan aluetta avataan koillisnurkasta lähtien koneelli-	NE	8.6.2015	MH

	sesti.			
278	Burtzin piha, A1. Poistetun pihakiveyksen alla oli käytännössä kaivausalueiden 1, 2 ja 6 mukaiset kerrokset eli noin 30-40 cm viimeisen kiveyksen laskuhiekkaa, multaa, vaaleaa sekoittunutta tiilipitoista hiekkaa, rakennusjätekerros ja palokerros ennen nykyisiä rakennuksia vanhempaa pihakiveystä.	N	8.6.2015	MH
279	Burtzin piha, A1. Kerrosten alta paljastui pihan vanha mukulakiveys. Sen päällä oli sitä nuorempi 1800-luvun lopun kuistin muuraamaton kivijalka.	WNW	8.6.2015	MH
280	Burtzin piha, A1. Kiveyksessä oli avatulla alueella kaksi isoista kivistä muodostunutta riviä NNW-SSE – suunnassa, joiden välissä oli pienempiä kiviä.	E	8.6.2015	MH
281	Burtzin piha, A1. Kiveyksen päällä ollut kivijalka, joka oli Burtzin kuistin kivijalka 1800-luvun lopusta.	N	8.6.2015	MH
282	Burtzin piha, A1. Burtzin seinän vierestä puuttui kiveys. Kohdalla oli noin 80 cm leveydeltä hiekkaa johtuen Burtzin rakentamisesta. Edessä näkyy melko modernia yhtenäistä täyttöhiekkaa ja taaempana vanhempaa tiilistä täyttömaata.	E	8.6.2015	MH
283	Burtzin piha, A1.	N	8.6.2015	MH
284	Burtzin piha, A1-A4. Burtzin kuistin kivijalka on poistettu.	W	8.6.2015	MH
285	Burtzin piha, A1. Alueen itäosassa oli matalampi kaakkoon menevä syvenevä käytävä. Edessä näkyy kaivausalue KA6.	SSE	8.6.2015	MH
286	Burtzin piha, A1. Aivan itäpäässä Bockin seinän vierusta oli avattu melko äskettäin. Kohdassa saattoi olla N-S – suuntaisen vesikourun jäännös pikkukivien kohdalla. K	N	8.6.2015	MH
287	. Burtzin piha, A1, havaintopisteet Burtzin piha 1 ja 2. Poikkileikkaus sijaitsi alueen keskiosassa Burtzin eteläseinän luona. Profiilissa näkyy selvästi Burtzin rakentamisen takia kaivettu alue. Havaintopiste 1 sijaitsi mitan vasemmalla puolella ja 2 oikealla puolella.	NE	23.6.2015	HH
288	Burtzin piha, A1, havaintopiste Burtzin piha 2. Lähikuva. Kuvassa mitta on syvimmässä kohdassa ja sen edessä oli havaintopiste 2.	NNW	23.6.2015	HH
289	Burtzin piha, A2. Aluetta avataan koneellisesti kaapimalla. Kerrokset olivat samoja kuin alueella A1. Koneen kohdalla oli sijainnut kaivausalue KA1.	E	9.6.2015	MH
290	Burtzin piha, A2. Alueen länsiosassa näkyi pihan valaistuksen sähkökaapeleita, joita varten oli kaivettu kaivanto lähes kiveykseen saakka.	W	9.6.2015	MH
291	Burtzin piha, A2. Alue A2 on kiveyksen oikea puolisko. Vasen puolisko on alue A1.	E	9.6.2015	MH
292	Burtzin piha, A2. A2:n länsipuolisko. Latan takana on alue A1.	N	9.6.2015	MH
293	Burtzin piha, A2. A2:n itäpuolisko, jonka kaakkoisosassa ei ollut vanhaa pihakiveystä. Kaivausalue KA1 sijaitsi kuvan oikeassa alareunassa.	N	9.6.2015	MH
294	Burtzin piha, A2. A2 sijaitsee kiveyksen vasemmalla	W	9.6.2015	MH

	puoliskolla.			
295	Burtzin piha, A2. Alueen A2 pihakivetöntä aluetta syvennetään. Muodostuneet maaleikkaukset dokumentoitiin ja ne muodostivat osan profiileista 1 ja 2.	W	9.6.2015	MH
296	Burtzin piha, A2. Isot kivirivit näkyvät kiveyksessä.	S	9.6.2015	MH
297	Burtzin piha, A2. Alueen A1 käytävä jatkui syvenevänä alueelle A2.	SE	9.6.2015	MH
298	Burtzin piha, A2. Edellinen tilanne toisesta suunnasta kuvattuna.	N	9.6.2015	MH
299	Burtzin piha, A2. Alueen kiveyksessä oli aukkoja. Ne olivat myöhemmän puutarhan aidan pylväiden paikkoja tai puutarhan istutuskuoppia. Osassa näkyi paalujen päitä.	W	9.6.2015	MH
300	Burtzin piha, A2. Alueen lounaiskulman aukko, jossa näkyy paalun pää.	W	9.6.2015	MH
301	Burtzin piha, A3. Alueen A1 länsipuolelta avattiin pieni alue. Burtzin seinän vieressä oli tässä uudempaa hiekkaa mahdollisesti 1980-luvun korjaustöistä johtuen.	W	10.6.2015	MH
302	Burtzin piha, A4. Alue A4 sijaitsi A2:n eteläpuolella puun ympärillä. Kiveyksessä oli W-E –suuntainen isompi kivirivi, jonka jälkeen kiveksen pinta laski etelään päin. Kohdassa oli pienistä kivistä tehty W-E –suuntainen vesikouru ja sen oikealla puolella vaalealla hiekalla täytynyt kouru, mahdollisesti rakennuksen kohta.	E	10.6.2015	MH
303	Burtzin piha, A4. Kiveys loppui puun eteläpuolella. Puun eteläpuolella on mennyt W-E –suuntainen metalliaita, jonka pylväiden isot betoniperustukset olivat tuhonneet linjaa laajalti kuten myös puun istutuskuoppa.	N	10.6.2015	MH
304	Burtzin piha, A4. Alueen länsipäässä latan kohdalla kiveyksen päällä tuli hiukan hiilikerrosta ja sen päällä olevaa vaaleata hiekkakerrosta ennen muita kerroksia. Vastaavat kerrokset esiintyivät myöhemmin muuallakin etelämpänä.	W	10.6.2015	MH
305	Burtzin piha, A4. Lähikuva edellisestä. Kiveyksen reunalla on syvennys, jossa on voinut olla rakennuksen seinälinjan kohta.	W	10.6.2015	MH
306	Burtzin piha, A4. Alue sijaitsee kuvan vasemmassa reunassa.	SW	10.6.2015	MH
307	Burtzin piha, A4. Alue A4 sijaitsi puun kannon ympärillä. Kuvassa näkyy pihakiveyksessä olevia aukkoja alueella A2.	S	10.6.2015	MH
308	Burtzin piha, A5. Alueiden A1-A4 länsipuolelle avattiin alue A5.	W	11.6.2015	MH
309	Burtzin piha, A5. Kerrokset olivat enimmäkseen samoja kuin alueilla A1-4. Vaalean täyttöhiekan alla on tiilimurskakerros ennen mustaa palokerrosta ja vanhaa pihakiveystä.	S	11.6.2015	MH
310	Burtzin piha, A5. Alueen eteläosa, jossa näkyy metalliaidan tolppien aiheuttamat aukot. Edessä oikealla on portin tolppa ja vasemmalla sen tukitolppa. Vasemmalla latan takana on kaivausalue 2. Taustalla on A4-5. jotka	E	11.6.2015	MH

	olivat tuhoutuneet pitkälti aidan tolppien betoniperustusten takia.			
311	Burtzin piha, A5.	N	11.6.2015	MH
312	Burtzin piha, A5.	W	11.6.2015	MH
313	Burtzin piha, A5. Myös alueella A5 oli vanhempia aukko- ja kiveyksessä.	S	11.6.2015	MH
314	Burtzin piha, A5. Alueen luoteiskulma, jossa oli kaapelilinja kaivettu kiveykseen. Betoniset suojakuoret näkyvät kuvassa.	S	11.6.2015	MH
315	Burtzin piha, A1-5. Alueet sateen jälkeen.	E	12.6.2015	MH
316	Burtzin piha, A1-5. Edellinen tilanne.	W	12.6.2015	MH
317	Burtzin piha, A6. Alue A6 oli vahingoittunut metalliaidan tolppien perustusten takia. Säilyneessä kohdassa kerrosten alaosassa oli vaalean hiekan alla hiilikerros.	NE	15.6.2015	MH
318	Burtzin piha, A6. Edellinen kohta laajemman puhdistamisen jälkeen. Vasemmassa alakulmassa on kaivausalue 3.	W	15.6.2015	MH
319	Burtzin piha, A6. Edellinen tilanne. Hiilikerroksen molemmilla puolilla oli aidan tolppien takia sekoittuneet kerrokset.	N	15.6.2015	MH
320	Burtzin piha, A6. Edellinen tilanne.	W	15.6.2015	MH
321	Burtzin piha, A6, KA 7, yhteydet 1 ja 2. Maaleikkauksen viereen tehtiin vaaleaan hiekkaa (yhteys 1) pieni kaivaus. Vaalean hiekan alla oli edellisten kuviin liittyvä tasossa näkyvä hiili-tiilikerros (yhteys 2).	W	15.6.2015	MH
322	Burtzin piha, A6, KA7, yhteys 3.	W	15.6.2015	MH
323	Burtzin piha, A6, KA7, yhteys 4.	W	15.6.2015	MH
324	Burtzin piha, A6, KA7, yhteys 5. Alimpana oli puhdas hiekka, jonka pinta oli kuopilla.	W	15.6.2015	MH
325	Burtzin piha, A6, KA7, eteläprofiili.	S	15.6.2015	MH
326	Burtzin piha, A6. Alueen poikki muodostunut maaleikkaus kerrosten alaosasta. Kohtaa ei dokumentoitu.	S	15.6.2015	MH
327	Burtzin piha, A6. Alueen eteläosaan kerrosten alaosaan tehty kaivanto, jota piti tulla profiili 1 eteläosa. Se meni väärään kohtaan	W	17.6.2015	MH
328	Burtzin piha, A6. Kaivannon pohjalla näkyy metalliaidan tolpan perustuksen maita ja oikealla vanhoja kerroksia.	S	17.6.2015	MH
329	Burtzin piha, A6. Edellinen tilanne.	SE	17.6.2015	MH
330	Burtzin piha, A6. Edellisen länsipuolelle oikeaan kohtaan tehty profiili 1:n eteläosa. tehty.	SW	17.6.2015	MH
331	Burtzin piha, A7-8. Edessä A5:n eteläpuolelle tehty kiveyksen avaus A7 ja takana kivetön alue A8.	E	3.8.2015	MH
332	Burtzin piha, A7. Kiveyksen itäreunalla oli N-S – suuntainen vesikouru.	S	3.8.2015	MH
333	Burtzin piha, profiili 1. Edessä on pihan itäosassa sijainneen N-S –suuntaisen profiili 1:n keskiosa. Profiili dokumentoitiin pätkittäin.	E	10.6.2015	MH
334	Burtzin piha, profiili 1. Taaempana on profiilin oikea eteläpää välillä 0-2,2 m.	WSW	17.6.2015	MH
335	Burtzin piha, profiili 1. Profiilien 1 ja 4 risteys. Latan ta-	SE	17.6.2015	MH

	kana on W-E –suuntainen profiili 4.			
336	Burtzin piha, profiili 1. Profiilin eteläpää välillä 0-2,2 m.	W	17.6.2015	MH
337	Burtzin piha, profiili 1. Profiilin keskiosa välillä 2,2-5,5 m.	W	12.6.2015	MH
338	Burtzin piha, profiili 1. Edellinen kohta.	SW	12.6.2015	MH
339	Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kohdan eteläosa välillä 2,2-3,2 m.	W	12.6.2015	MH
340	Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kohdan keskiosa välillä 3-4,6 m.	W	12.6.2015	MH
341	Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kohdan pohjoisosa välillä 4,4-5,5 m.	W	12.6.2015	MH
342	Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kuvan kohta myöhemmässä vaiheessa kun profiilia on jatkettu pohjoiseen.	W	12.6.2015	MH
343	Burtzin piha, profiili 1. Pohjoiseen jatkettua profiilia välillä 5,4-7,5 m.	W	12.6.2015	MH
344	Burtzin piha, profiili 1. Pohjoiseen jatkettua profiilia välillä 6,2-7,8 m.	W	12.6.2015	MH
345	Burtzin piha, profiili 1. Profiilin keskiosa välillä 2,2-5,5 m.	SW	12.6.2015	MH
346	Burtzin piha, profiili 1. Profiilin pohjoisosaa välillä 4,7-7,8 m.	NW	12.6.2015	MH
347	Burtzin piha, profiili 2. Pihan pohjoisosasta on poistettu pihakiveys ja keskelle jätetty kerrokset kiveyksestä saakka paikallensa. Kannaksen eteläsivu dokumentoitiin profiili 2:na.	W	16.6.2015	MH
348	Burtzin piha, profiili 2. Profiili kannaksen kohdalla välillä 0-8 m.	NE	16.6.2015	MH
349	Burtzin piha, profiili 2. Profiilin länsiosa välillä 0-5 m.	NNW	16.6.2015	MH
350	Burtzin piha, profiili 2. Profiilin itäosa välillä 3-8 m.	NNE	16.6.2015	MH
351	Burtzin piha, profiili 2. profiili välillä 0-8 m.	NW	16.6.2015	MH
352	Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 0-2 m.	N	16.6.2015	MH
353	Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 2-4 m.	N	16.6.2015	MH
354	Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 4-6 m.	N	16.6.2015	MH
355	Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 6-8 m.	N	16.6.2015	MH
356	Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva profiilista kohdasta 2 m.	N	16.6.2015	MH
357	Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva profiilista kohdasta 5 m. Kohdasta otettiin näytteet makrofossiilitutkimusta varten.	N	16.6.2015	MH
358	Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva profiilista kohdasta 6,8 m.	N	16.6.2015	MH
359	Burtzin piha, profiili 2. Profiilin syvempää kohtaa vastapäätä oli myös syvempi kohta.	E	16.6.2015	MH
360	Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva edellisestä eteläseinän kuopasta.	SE	16.6.2015	MH
361	Burtzin piha, profiili 2. Profiilin aiemmin dokumentointi itäpää välillä 7,9-12 m.	N	11.6.2015	MH
362	Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 7,9-9,7 m.	N	11.6.2015	MH
363	Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 9,5-12 m.	N	11.6.2015	MH
364	Burtzin piha, profiili 3. Alueen A5 länsireunaan muodostui maaleikkaus, joka dokumentoitiin useammassa vaiheessa. Kuvassa profiili välillä 2,5-9,6 m.	NW	25.6.2015	MH

365	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-9,6 m.	NW	25.6.2015	MH
366	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-9,6 m.	W	25.6.2015	MH
367	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-9,6 m.	SW	25.6.2015	MH
368	Burtzin piha, profiili 3. Profiilia on jatkettu etelään. Kuvassa välillä 0-3 m. Vasemmalla näkyy metalliaidan yhden tolpan perustus.	SW	25.6.2015	MH
369	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0-9,6 m.	NW	25.6.2015	MH
370	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0-3 m.	NW	25.6.2015	MH
371	Burtzin piha, profiili 3. Profiilin edessä sijainnutta pohjoisempaa aidan tukiperustusta ollaan poistamassa.	SW	25.6.2015	MH
372	Burtzin piha, profiili 3. Perustus on poistettu.	SE	25.6.2015	MH
373	Burtzin piha, profiili 3. Aidan portin tolpan perustus.	E	25.6.2015	MH
374	Burtzin piha, profiili 3. Aidan potin perustusta hajotetaan.	NW	25.6.2015	MH
375	Burtzin piha, profiili 3. Edellinen tilanne	NW	25.6.2015	MH
376	Burtzin piha, profiili 3, yläosan eteläosa. Profiilin vanhan kiveyksen yläpuoliset kerrokset dokumentoitiin useammassa vaiheessa. Kuvassa tilanne ennen kiveyksen poistoa.	WW	12.6.2015	MH
377	Burtzin piha, profiili 3,yläosan keskiosa.	W	12.6.2015	MH
378	Burtzin piha, profiili 3, yläosan pohjoisosa.	W	12.6.2015	MH
379	Burtzin piha, profiili 3, yläosa.	SW	12.6.2015	MH
380	Burtzin piha, profiili 3, yläosa. Yläosan pohjoisosa myöhemmässä dokumentointivaiheessa välillä 6,7-9,4 m.	W	25.6.2015	MH
381	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0—1,7 m.	W	25.6.2015	MH
382	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0,5-1,7 m.	W	25.6.2015	MH
383	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä1,2-2,8 m.	W	25.6.2015	MH
384	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2-3,8 m.	W	25.6.2015	MH
385	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-4,8 m.	W	25.6.2015	MH
386	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 3,5-6 m.	W	25.6.2015	MH
387	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 4,8-6,8 m.	W	25.6.2015	MH
388	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 6-8,2 m.	W	25.6.2015	MH
389	Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 7,5-9,6 m.	W	25.6.2015	MH
390	Burtzin piha, profiili 4. W-E –suuntainen profiili oli A6:n eteläinen maaleikkaus. Profiilin itäosa välillä 0-3 m. Profiili dokumentoitiin useassa pätkässä. Profiilin ja Bockin välissä oli kaivausalue 3.	S	15.6.2015	MH
391	Ylimääräinen numero			
392	Burtzin piha, profiili 4. Profiilin itäosa välillä 0-3 m. Profiilin itäpuolella Bockin vieressä on kaivausalue KA3:n syvempi täytetty kohta.	S	18.6.2015	MH
393	Burtzin piha, profiili 4. Kaivausalue 3 ja profiilin itäosa välillä 0-0,5 m.	S	18.6.2015	MH

394	Burtzin piha, profiili 4. Profiilin itäosa välillä 0,2-2,8 m.	S	18.6.2015	MH
395	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-1,6 m.	S	18.6.2015	MH
396	Burtzin piha, profiili 4. Lähikuva profiilista kohdalla 0,8 m.	S	18.6.2015	MH
397	Burtzin piha, profiili 4. Profiilia on jatkettu länteen päin välillä 0-6,7 m.	SW	23.6.2015	MH
398	Burtzin piha, profiili 4. Jatkettu osuus välillä 2,2-6,7 m.	SW	23.6.2015	MH
399	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-6,7 m ja kaivaus-alue 3.	S	23.6.2015	MH
400	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-4 m.	S	23.6.2015	MH
401	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 2,6-6,7 m.	S	23.6.2015	MH
402	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-6,7 m.	SE	23.6.2015	MH
403	Burtzin piha, profiili 4. Lähikuva Profiili välillä 2-3,5 m.	S	23.6.2015	MH
404	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 2,8-4,4 m.	S	23.6.2015	MH
405	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 3,8-5,4 m.	S	23.6.2015	MH
406	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 5-6,7 m.	S	23.6.2015	MH
407	Burtzin piha, profiili 4. Profiilia on jatkettu uudelleen länteen päin välillä 6,7-10 m.	SW	25.6.2016	MH
408	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 8,5-10 m.	W	25.6.2016	MH
409	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 6,8-10 m.	S	25.6.2016	MH
410	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 6,2-8 m.	S	25.6.2016	MH
411	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 6,8-8,2 m.	S	25.6.2016	MH
412	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 8-9,4 m.	S	25.6.2016	MH
413	Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 8,9-10 m.	S	25.6.2016	MH
414	Burtzin piha, A8. Aluetta Bockin seinän luona. Kaivo ja putkia on asennettu.	NE	31.7.2015	MH
415	Burtzin piha, A8. Edellisen kohdan länsipuolella oli pienistä kivistä muodostunut kuoppa.	N	31.7.2015	MH
416	Burtzin piha, profiili 5. Eteläisin W-E –suuntainen profiili oli alueen A8 eteläreuna. Profiili dokumentoitiin pätkissä. Kuvassa profiili on välillä 0-3 m.	SE	30.7.2015	MH
417	Burtzin piha, profiili 5. Lähikuva edellisestä.	SE	30.7.2015	MH
418	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 0-7,6 m.	S	3.8.2015	MH
419	Burtzin piha, profiili 5. Edellinen tilanne. Profiilia dokumentoidaan.	SE	3.8.2015	MH
420	Burtzin piha, profiili 5.	SE	3.8.2015	MH
421	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 0—3,4 m.	S	3.8.2015	MH
422	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 2,6-5,4 m.	S	3.8.2015	MH
423	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 5—7,6 m.	S	3.8.2015	MH
424	Burtzin piha, profiili 5. Lähikuva profiilista kohdasta 3 m.	S	3.8.2015	MH
425	Burtzin piha, profiili 5. Lähikuva kohdasta 4,8 m.	S	3.8.2015	MH
426	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 1-10,4 m.	SW	3.8.2015	MH
427	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 1,6-7,6 m.	SW	3.8.2015	MH
428	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 7,6-10,4 m.	SW	3.8.2015	MH
429	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 1-10,4 m.	S	3.8.2015	MH
430	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 6,6-9 m.	S	3.8.2015	MH
431	Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 8,2-10,4 m.	S	3.8.2015	MH

432	Burtzin piha, profiili 5. Profiilin länsipäästä profiilia pohjoiseen päin.	W	3.8.2015	MH
433	Burtzin piha, A1-6. Pihan pohjoisosa ennen lopullista syventämistä.	W	17.6.2015	MH
434	Burtzin piha, A1-6. Edellinen tilanne.	E	17.6.2015	MH
435	Burtzin piha, A1-6. Aluetta tyhjennetään.	E	18.6.2015	MH
436	Burtzin piha, A1-6. Burtzin seinää.	E	22.6.2015	MH
437	Burtzin piha, A1-6. Pihan koilliskulmaa kaivetaan puhtaaseen hiekkaan saakka.	E	22.6.2015	MH
438	Burtzin piha, A1-6. Kaivamista alueiden itäosassa.	N	22.6.2015	MH
439	Burtzin piha, A1-6. Kaivamista alueiden länsiosassa.	NW	23.6.2015	MH
440	Burtzin piha, A1-6. Alueet on kaavittu puhtaaseen hiekkaa jo suurimmalta osalta aluetta.	NW	23.6.2015	MH
441	Burtzin piha, A1-6. Kahvila Röntgenin laajennusosaa rakennetaan.	NE	25.8.2015	MH
442	Burtzin piha, A1-6. Burtzin seinää kuvan 436 kohdalla syventämisen jälkeen.	N	25.6.2015	MH
443	Burtzin piha, A1-8. Laajennuksen portaiden edessä täytyi kaivaa lisää maanalaisten betoniosien ja putkilinjan takia.	NE	18.8.2015	MH
444	Burtzin piha, A9. Pihan eteläosaan kaivettiin iso istutuskuoppa puulle.	W	19.8.2015	MH
445	Burtzin piha, A9. Kuopan itäsivu kaivamisen aikana. Itäsivun eteläpäässä on 1900-luvun rakennuksen, Petsamon kivijalkaa.	E	19.8.2015	MH
446	Burtzin piha, A9. Kuoppa kaivamisen aikana.	E	20.8.2015	MH
447	Burtzin piha, A9. Kuopan eteläsivu. Vasemmalla Petsamon kivijalkaa ja keskellä poistetun puun istutuskuoppa.	E	20.8.2015	MH
448	Burtzin piha, A9. Kuopan luoteiskulmassa tuli jälleen vanhaa pihakiveystä.	E	20.8.2015	MH
449	Burtzin piha, A9. Vanha pihakiveys, jonka itäreunassa oli N-S –suuntainen vesikouru. Sen itäpuolella ei ollut kiveystä.	N	20.8.2015	MH
450	Burtzin piha, A9. Edellinen tilanne.	E	20.8.2015	MH
451	Burtzin piha, A9. Edellinen tilanne.	S	20.8.2015	MH
452	Burtzin piha, A9. Vesikouru.	S	20.8.201 5	MH
453	Burtzin piha, A9. Lähikuva vesikourusta.	S	20.8.2015	MH
454	Burtzin piha, A9. Kiveyksen eteläreunassa oli paalu, joka oli linjassa pohjoisten paalujen kanssa. Kyseessä oli ilmeisesti 1800-luvun puutarhan aidan tolppa.	N	20.8.2015	MH
455	Burtzin piha, A9. Lähikuva paalusta.	N	20.8.2015	MH
456	Burtzin piha, A9. Istutuskuoppa kaivettuna valmiiksi.	NW	21.8.2015	MH
457	Burtzin piha, A9. Edellinen tilanne.	SE	21.8.2015	MH
458	Burtzin piha, profiili 6. Kuopan luoteiskulma.	NW	21.8.2015	MH
459	Burtzin piha, profiili 6. Kuopan pohjoissivun keskiosa. Oikealla on vanha puuistutuskuoppa, joka näkyi myös profiilissa 5.	N	21.8.2015	MH
460	Burtzin piha, profiili 6.Kuopan koilliskulma. Itäsivulla on	NE	21.8.2015	MH

	säilynyt vanhoja kerroksia.			
461	Burtzin piha, profiili 6. Kuopan kaakkoiskulma. Oikealla Petsamon kivijalka.	SE	21.8.2015	MH
462	Burtzin piha, profiili 6. Kuopan eteläsivun keskiosa. Keskellä puuistutuskuoppa.	SE	21.8.2015	MH
463	Burtzin piha, profiili 6. Kuopan lounaisnurkka, jossa nuorempi häiriö..	SW	21.8.2015	MH
464	Burtzin piha, profiili 6. Kuopan länsisivu. 1980-luvun remontin kaivaussyvyys ulottuu profiilin eteläosassa jo vanhan pihakiveyksen tasolle.	W	21.8.2015	MH
465	Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja4. Pihan länsiosaan tuli useampia kaivoja ja putkilinjakaivanto, joiden kohdat tutkittiin. Kuvan keskellä tehtiin havaintopisteet Burtzin piha 3 ja 4.	N	11.8.2015	MH
466	Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja 4. Kaivon kohta on kaivettu ja havaintopisteet 3 ja 4 sijaitsevat sen W- ja E seinillä.	S	11.8.2015	MH
467	Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja 4. Länsisivulla oli havaintopiste 3, jossa oli säilynyt kapealla vyöhykkeellä vanhoja kerroksia. Keskellä ja idässä oli uudempia sotkeentuneita hiekkakerroksia.	N	11.8.2015	MH
468	Burtzin piha, A10, havaintopiste Burtz piha 3.	W	11.8.2015	MH
469	Burtzin piha, A10, havaintopiste Burtz piha 3. Lähikuva.	W	11.8.2015	MH
470	Burtzin piha, A10, havaintopiste Burtz piha 4.	E	11.8.2015	MH
471	Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja 4. Kuopan pohjalle tehtiin koepisto puhtaan maan saavuttamiseksi siinä onnistumatta.	N	11.8.2015	MH
472	Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja4. Lähikuva koepistosta.	N	11.8.2015	MH
473	Burtzin piha, A10. Koilliseen menevän pienen sadevesiputkikaivannon pohjalla tuli esiin vanhaa pihakiveystä.	NE	11.8.2015	MH
474	Burtzin piha, A10. Edellinen tilanne.	NE	11.8.2015	MH
475	Burtzin piha, A10. Edellinen tilanne.	NE	11.8.2015	MH
476	Burtzin piha, A10. Luoteeseen tehtiin vastaavanlainen sadevesiputkikaivanto. Täällä kerrokset havaintopisteen Burtz piha 3 länsipuolella olivat lähes kokonaan uudempia täyttömaita.	N	11.8.2015	MH
477	Burtzin piha, A11, havaintopisteet Burtz piha 5-8. Kaivosta etelään johtava syvempi kaivanto, jonka sivuilla oli havaintopisteet Burtz piha 5-8.	S	11.8.2015	MH
478	Burtzin piha, A11, havaintopisteet Burtz piha 5 ja 7. Havaintopisteet sijaitsivat kaivannon länsiprofiilissa.	W	11.8.2015	MH
479	Burtzin piha, A11, havaintopisteet Burtz piha 6 ja 8. Havaintopisteet sijaitsivat kaivannon itäsivulla.	NE	11.8.2015	MH
480	Burtzin piha, A1, havaintopiste Burtz piha 5.	W	11.8.2015	MH
481	Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7.	W	11.8.2015	MH
482	Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7.	W	11.8.201	MH

			5	
483	Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7. Putkikaivannon pohjalle tehtiin pieni koepisto puhtaan maan saavuttamiseksi.	W	12.8.2015	MH
484	Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7. Lähikuva koepistosta.	W	12.8.2015	MH
485	Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 8.	E	11.8.2015	MH
486	Burtzin piha, A11. Kaivantoa jatkettiin etelään päin. Kaivannon eteläpuolella oli sijainnut kaivausalue KA4.	S	12.8.2015	MH
487	Burtzin piha, A11-A12. Putkia asennetaan kaivantoon.	NNE	12.8.2015	MH
488	Burtzin piha, A14. N-S –suuntaisesta kaivannosta tehtiin kaksi pienempää sadevesiputkikaivantoa Sumppua kohti. Kuvan kaivanto sijaitsi etelämpänä kaivausalue KA5:n eteläpuolella. Kummatkin olivat 1980-luvun kerroksissa.	W	14.8.2015	MH
489	Burtzin piha, A12. Pohjoisempi sijaitsi Sumpun kellariin johtavien portaiden eteläpuolella.	W	14.8.2015	MH
490	Burtzin piha, A12. Putkikaivantoa etelään äin kaivettaessa tuli ennen sen tavoitesyvyyttä vastaan vanha pihakiveys. Kiveys rajautui idässä kaapeleiden betonisiin suojakuoriin.	S	12.8.2015	MH
491	Burtzin piha, A12. Edellinen tilanne.	N	12.8.2015	MH
492	Burtzin piha, A12.	N	12.8.2015	MH
493	Burtzin piha, A12.	E	12.8.2015	MH
494	Burtzin piha, A12. Kuvattu kauempaa A11:n pohjoispuolelta Vanha pihakiveys on poistettu ja kaivanto on kaivettu putkien tavoitesyvyyteen saakka.	S	12.8.2015	MH
495	Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10. Vanha pihakiveys on poistettu ja kaivanto on kaivettu putkien tavoitesyvyyteen saakka. Havaintopisteet sijaitsevat kaivannon länsireunalla. Pohjalla on alin palokerros.	S	12.8.2015	MH
496	Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10.	N	12.8.2015	MH
497	Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9-10.	W	12.8.2015	MH
498	Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10. Alueen eteläosa. Latan kohdalla havaintopiste 9 ja kuvan vasemmassa reunassa syvemmässä kohdassa havaintopiste 10.	W	12.8.2015	MH
499	Burtzin piha, A12, havaintopiste Burtz piha 9. Alueen pohjoisosa. Oikealla näkyy kaivausalue 4.	W	12.8.2015	MH
500	Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10. Havaintopiste 9 on latan kohdalla ja havaintopiste kuvan vasemmassa reunassa	NW	12.8.2015	MH
501	Burtzin piha, A12, havaintopiste Burtz piha 9.	W	12.8.2015	MH
502	Burtzin piha, A13. Putkikaivannon pohjalla on vanha pihakiveys esillä. Sitä oli alueen pohjoisosassa.	S	12.8.2015	MH
503	Burtzin piha, A13. Kiveyksen itäpuolella on pihan valaistuksen kaapeli.	E	5.8.2015	MH

504	Burtzin piha, A13, havaintopisteet Burtz piha 11 ja 12. Havaintopiste 11 on oikealla ja 12 vasemmalla. Ne sijaitsivat vanhan pihakiveyksen eteläpuolella.	W	5.8.2015	MH
505	Burtzin piha, A13, havaintopisteet Burtz piha 11 ja 12.	NW	5.8.2015	MH
506	Burtzin piha, A13, havaintopiste Burtz piha 11.	W	5.8.2015	MH
507	Burtzin piha, A13, havaintopiste Burtz piha 12.	W	5.8.2015	MH
508	Burtzin piha, A14. Vanha pihakiveys tuli esiin alueen eteläosassa.	S	7.8.2015	MH
509	Burtzin piha, A14.	N	7.8.2015	MH
510	Burtzin piha, A14.	N	7.8.2015	MH
511	Burtzin piha, A14.	W	7.8.2015	MH
512	Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13 ja14. Vanha pihakiveys on poistettu. Havaintopiste 13 sijaitsi kiveyksen pohjoispuolella kivettömällä osuudella latan kohdalla ja 14 kuvan vasemmassa reunassa.	W	7.8.2015	MH
513	Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13. Dokumentointivaihe. Koepiston pohjalla on tumma maa, mutta profiilissa puhdas hiekka sijaitsee korkeammalla.	W	7.8.2015	MH
514	Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13. Tumma ohut kerros pohjalta on poistettu ja sen alta tuli puhdas hiekka.	W	7.8.2015	MH
515	Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13. Sekoittuneet maat kuopan kohdalla liittyivät N-S –suuntaiseen vanhempaan kaivantoon.	W	7.8.2015	MH
516	Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 13-15. Kaivannon pohjoisosa.	NNE	7.8.2015	MH
517	Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 15 ja16. Kaivannon eteläosa.	SSW	7.8.2015	MH
518	Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 13-16.	NW	7.8.2015	MH
519	Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 14-15. Kaivannon keskiosa,	W	7.8.2015	MH
520	Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 16. Kaivannon eteläosa.	W	7.8.2015	MH
521	Burtzin piha, A15. Helleniuksen pihalla otetaan esiin 1980-luvulla rakennetun autotallin betonikattoa. Kohdalle tuli graniittiportaat. Oikealla aidan kohdalla alkaa edellisenä vuonna tehdyn Helleniuksen pihan osuus.	W	25.8.2015	MH
522	Burtzin piha, A15. Sumpun eteläpuolista jyrkää mukulakiveystä puretaan.	W	29.4.2015	MH
523	Burtzin piha, A15. Mukulakivetyksen alla oli niiden laskuhiekka.	W	7.5.2015	MH
524	Burtzin piha, A15. Laskuhiekan alla oli 1980-luvun täyttömaita ja autotallin betonikatto.	W	22.6.2015	MH
525	Burtzin piha, A15. Burtzin pihan eteläosan jyrkemmin etelään viettävää mukulakiveystä puretaan.	E	7.5.2015	MH
526	Burtzin piha, A15. Puiden ympärillä oli neliömäiset lankkukehikkot.	W	8.8.2015	MH
527	Burtzin piha, A15, profiili 7. Oikeassa alareunassa on autotallin katto ja sen pohjoispuolella sitä varten kaivetun kuopan täyttämisen täyttömaita. Pohjoispuolella	NE	1.6.2015	MH

	puun kehikon vieressä on puhtaan hiekan päällä hiukan vanhoja kerroksia.			
528	Burtzin piha, A15, profiili 7. Profiilin eteläosa. Ylhäällä on puun lankkukehikko ja oikealla 1980-luvun täyttömaat ja autotallin pohjoisseinä.	E	1.6.2015	MH
529	Burtzin piha, A15, profiili 7. Profiilia on jatkettu pohjoiseen.	E	5.6.2015	MH
530	Burtzin piha, A15. Edellisen kaivannon länsiprofiili. Profiilin keskiosassa oli säilynyt itäprofiilin tavoin vanhoja kerroksia vähän. Profiilin etelä- ja pohjoisosassa on 1980-luvulla sotkeentuneita kerroksia.	W	5.6.2015	MH
531	Burtzin piha, A15. Lähikuva länsiprofiilin keskiosasta.	W	5.6.2015	MH
532	Burtzin piha, A15. Lähikuva länsiprofiilin pohjoisosasta.	W	5.6.2015	MH
533	Burtzin piha, A15. Pihan eteläosassa oli autotallin betonikatto ja täyttömaita 1980-luvulta.	E	11.6.2015	MH
534	Burtzin piha, A15. Pohjoisprofiilia on puhdistettu puuistuskuopan kohdalta.	N	11.6.2015	MH
535	Burtzin piha, A15. Portaita ja luiskaa rakennetaan.	E	12.8.2015	MH
536	Burtzin piha, A15. Porttikongiin asetettiin uusia kaapeleita. Tilan pintaa nostettiin keskiosasta hiukan esteettömän kulun mahdollistamaksi oikean oven kautta kahvilaan.	N	5.8.2015	MH
537	Bockin piha. Bockin piha sijaitsi korokkeen takana. Tilanne ennen rakennustöitä.	N	2.4.2015	MH
538	Bockin piha. Bockin pihan länsiosa. Tilanne ennen rakennustöitä. Kohdalla on sijainnut aiemmin vuonna 1903 rakennettu ja 1980-luvun remontissa purettu kivirakennus.	N	2.4.2015	MH
539	Bockin piha. Edellinen tilanne.	N	2.4.2015	MH
540	Bockin piha. Bockin pihan eteläosa. Tilanne ennen rakennustöitä.	NW	2.4.2015	MH
541	Bockin piha. Bockin pihan luoteisosa. Tilanne ennen rakennustöitä.	N	2.4.2015	MH
542	Bockin piha. Bockin pihan länsiosa. Tilanne ennen rakennustöitä.	S	2.4.2015	MH
543	Bockin piha. Pihan eteläreunan koroketta puretaan ja sen takaista pihaa kaivetaan. Tilalle tuli raput.	N	27.4.2015	MH
544	Bockin piha. Korokkeen takaisia 1980-luvun täyttömaita on kaivettu.	NW	27.4.2015	MH
545	Bockin piha. Edellinen tilanne.	NE	27.4.2015	MH
546	Bockin piha. Pihan luoteiskulman kaivon sisäosat. Pohjalla on N-S- suuntaisen putken linja.	S	28.5.2015	MH
547	Bockin piha, havaintopiste Bock piha 1. Bockin piha, havaintopiste Bock piha 1. Pihan luoteisosaan kaivettiin syvä kuoppa rasvanerotuskaivoa varten, jonka kaivaminen kuvassa on kesken. Kuopan pohjoisreunalla sijaitsi havaintopiste Bockin piha 1.	N	13.5.2015	MH
548	Bockin piha, havaintopisteet Bock piha 2 ja 3. Rasvanerotuskaivon kohtaa on syvennetty. Puutukirakenne ja plastiikka ovat estämässä Bockin länsisiiven perustuksen valumista kuoppaan sateen vaikutuksesta. Kuo-	S	25.5.2015	MH

	pan itäreunalla latan kohdalla on havaintopiste Bockin piha 2. Havaintopiste 3 sijaitsee sen oikealla puolella kiven kohdalla. Havaintopisteet käsittivät vain 1980-luvun täyttömaita ja puhdasta hiekkaa.			
549	Bockin piha, havaintopisteet Bock piha 2 ja 3. Havaintopiste 1 sijaitsi latan kohdalla ja 2 sen oikealla puolella kiven kohdalla.	E	21.5.2015	MH
550	Bockin piha, havaintopisteet Bock piha 1 ja 2. Myöhäisempi tilanne. Kivet kuuluivat Bockin pihan länsilaidalla 1903 rakennettuun ja 1980-luvun remontissa puretun rakennuksen poikkiseinän perustuksiin.	NE	22.5.2015	HH
551	Bockin piha. Luoteiskulman rasvanerotuskaivo on asetettu paikoillensa ja betonivalukehikko on valmiina.	N	27.5.2015	MH
552	Bockin piha, havaintopiste Bock piha 4. Havaintopiste sijaitsee latan kohdalla Bockin länsisiiven edessä. Kuopan pohjalla on luoteiskulman kaivosta tuleva putki.	W	1.6.2015	MH
553	Bockin piha, havaintopiste Bock piha 4. Edellinen tilanne.	N	1.6.2015	MH
554	Bockin piha. Pihan länsireuna Bockin länsisiiven vieressä. Kohtaan tuli uusi putki ja kaapeleita melko lähelle maanpintaa.	N	17.6.2015	MH
555	Bockin piha. Pihan lounaiskulma, jossa vanhojen putkien lisäksi tuli uusia.	N	1.6.2015	MH
556	Bockin piha. Pihan lounaisnurkka. Uusia putkia on asennettu vanhojen kaivoihin.	SE	5.6.2015	MH
557	Bockin piha. Pihan lounaisnurkka, Edessä on uusi kaapelikaivo.	NNW	5.6.2015	MH
558	Bockin piha. Pihan eteläreuna. Ilmanottoaukkojen pohjoispuolelle tehtiin pieni matala kaivanto.	E	5.6.2015	MH
559	Työkuva. Heini Hämäläinen kairaa kaivausalueella 1.	SW	4.5.2015	MH
560	Työkuva. Heini Hämäläinen dokumentoi kaivausalue 2:n profiileita.	ENE	8.5.2015	MH
561	Työkuva. Heini Hämäläinen dokumentoi kaivausalue 4:n profiileita.	NE	18.5.2015	MH
562	Työkuva. Markku Heikkinen Bockin länsisiiven pohjoisessa tilassa.	N	19.5.2015	MH
563	Työkuva. Heini Hämäläinen dokumentoi profiili 5:tä.	E	3.8.2015	MH

KUVATAULUT

Kuva 1. Hellenius, tila 145b. Sofiankadun puoleisen tilan 145 kaakkoiskulmaan tehtiin pieni wc-tila, jonka kohdalta on kuvassa poistettu lattiapinnoitteet ja -laudat. Kuvaussuunta E. 16.4.2014.

Kuva 2. Hellenius, tila 145b. Kuvan yläosassa näkyy lattiapinnoitteita ja niiden alla ponttilautoja lattiavasan päällä. Kuvaussuunta N. 16.4.2014.

Kuva 3. Hellenius, tila 145b. Lattiavasojen alapuolista maata on poistettu. Hirret olivat maavaraisia. Kuvaussuunta S. 22.4.2014.

Kuva 4. Hellenius, tila 145b. Täyttömaiden alta keskeltä on saatu esiin alapuolisen kellarin tiiliholvi, jonka läpi on porattu kaksi pientä aukkoa putkia varten. Kuvaussuunta S. 24.4.2014.

Kuva 5. Hellenius-Burtz, tila 144. Aleksanterinkadun puoleinen tila, jossa puretaan lautarakenteisia koristeseinärakenteita. Kuvaussuunta E. 3.9.2014.

Kuva 6. Hellenius-Burtz, tilat 143-144. Tilojen välinen seinä on purettu kuten myös lattiapinnoitteet betonilattian päältä. Kuvaussuunta E. 26.9.2014.

Kuva 7. Hellenius-Burtz, tilat 143-144. Tilojen välisen oviaukon kohdalta tilan 143 puolelta on avattu lattiaa kapealta alueelta. Kuvaussuunta E. 1.10.2014.

Kuva 8. Hellenius-Burtz, tila 143. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta S. 1.10.2014.

Kuva 9. Hellenius-Burtz, tila 143. Havaintopiste Hellenius–Burtz 1 avatun kohdan pohjoispäässä itäprofiilissa. Betonilattian alla on samanlaista täyttömaata kuin idempänä sijaitsevissa puulattiallisissa tiloissa. Kuvaussuunta E. 1.10.2014.

Kuva 10. Hellenius-Burtz, tila 142. Tila ennen lattian purkua. Kuvaussuunta E. 3.9.2014.

Kuva 11. Hellenius-Burtz, tila 142. Lattia on purettu. Lattiavasat olivat maavaraisia, sillä ne menivät vain hiukan kivijalan päälle. Kuvaussuunta N. 22.9.2014.

Kuva 12. Hellenius-Burtz, tila 142. Tilan keskelle ennen täyttömaiden poistamista tehty havaintopiste Hellenius-Burtz 2. Kuvaussuunta W. 22.9.2014.

Kuva 13. Hellenius-Burtz, tila 142. Tila tyhjennettiin suurimurin avulla. Itä- ja länsiseinän juurella oli runsaasti sähköjohtojen ja ym muiden muovisia suojaputkia. Kuvaussuunta N. 26.9.2014.

Kuva 14. Hellenius-Burtz, tila 142. Tilan kaakkoiskulma, jossa oli lämmitysuunin jäännökset. Putket menivät alapuoliseen kellariin kuvan vasemmassa reunassa. Kuvaussuunta E. 26.9.2014.

Kuva 15. Hellenius-Burtz, tila 142. Alapuolisen kellarin W-E –suuntaisen tynnyrinholvin yläpinta tilan keskiosan itäosassa. Kuvaussuunta E. 26.9.2014.

Kuva 16. Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta N. 26.9.2014.

Kuva 17. Hellenius-Burtz, tila 142. Tynnyriholvin länsipää. Kuvaussuunta W. 26.9.2014.

Kuva 18. Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta S. 26.9.2014.

Kuva 19. Hellenius-Burtz, tila 142. Tynnyriholvin keskiosan korkein kohta on esillä lähes kokonaisuudessaan. Kuvaussuunta E. 26.9.2014.

Kuva 20. Hellenius-Burtz, tila 142. Tila tyhjennyksen loppuvaiheessa. Pohjois- ja eteläreunoja ei puhdistettu tiiliholviin saakka. Vasemmalla näkyy Aleksanterinkadulta kellariin johtavan aukon holvi. Kuvaussuunta E. 29.9.2014.

Kuva 21. Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta N. 29.9.2014.

Kuva 22. Hellenius-Burtz, tila 142. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta S. 29.9.2014.

Kuva 23. Hellenius-Burtz, tila 142. Tilan lattian alapuoli täytettiin uudella soralla. Kuvaussuunta NNE. 1.10.2014.

Kuva 24. Hellenius-Burtz, tila 141. Tilan lattia on purettu osittain. Oikealla on Butzin porttikongiin johtavat portaat. Kuvaussuunta NE. 3.9.2014.

Kuva 25. Hellenius-Burtz, tila 141. Lattiapinnoitteiden ja -lautojen alta tuli lattiavasat ja putkituksia. Lattiavasat olivat käytännössä maavaraisia, sillä ne menivät vain hiukan kivijalan päälle. Kuvaussuunta N. 22.9.2014.

Kuva 26. Hellenius-Burtz, tila 141. Täyttömaat on poistettu osittain. Kuvaussuunta N. 26.9.2014.

Kuva 27. Hellenius-Burtz, tila 141. Lattiavasan alapuolista täyttömaata. Kuvaussuunta S. 26.9.2014.

Kuva 28. Hellenius-Burtz, tila 141. Porttikongiin johtavan betoniportaikon alapuolista kerrosta. Kuvaussuunta SE. 26.9.2014.

Kuva 29. Hellenius-Burtz, tila 141. Kellarin W-E –suuntaisen tynnyriholvin korkein kohta on saatu esiin. Tilan pohjoisosa. Kuvaussuunta NE. 1.10.2014.

Kuva 30. Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne tilan eteläosassa. Kuvaussuunta E. 1.10.2014.

Kuva 31. Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne. Vasemmalla on portaat porttikongiin ja oikealla kulmassa tilan lämmitysuunin perustusjäännökset. Kuvaussuunta SE. 1.10.2014.

Kuva 32. Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 1.10.2014.

Kuva 33. Hellenius-Burtz, tila 141. Edellinen tilanne. Tynnyriholvin keskiosa yläpuolelta kuvattuna. Kuvaussuunta S. 1.10.2014.

Kuva 34. Hellenius-Burtz, tila 141. Tilan lounaisnurkan tiilinen lämmitysuuninperusta. Kuvaussuunta SSW. 1.10.2014.

Kuva 35. Burtz, tila 138. Sisäpihalle johtavan porttikongin ensimmäisessä itäpuolisessa tilassa Aleksanterinkadun puolella on purettu osittain lattiapinnoitteita. Kuvaussuunta NE. 29.4.2015.

Kuva 36. Burtz, tila 138. Tilan länsireunassa lattiaa purettiin enemmän. Kuvaussuunta S. 8.5.2015.

Kuva 37. Burtz, tila 139. Kuvaussuunta S. 29.4.2015.

Kuva 38. Burtz, tila 139. Tilan ikkuna Aleksanterinkadulle avattiin oviaukoksi. Kuvaussuunta NE. 8.5.2015.

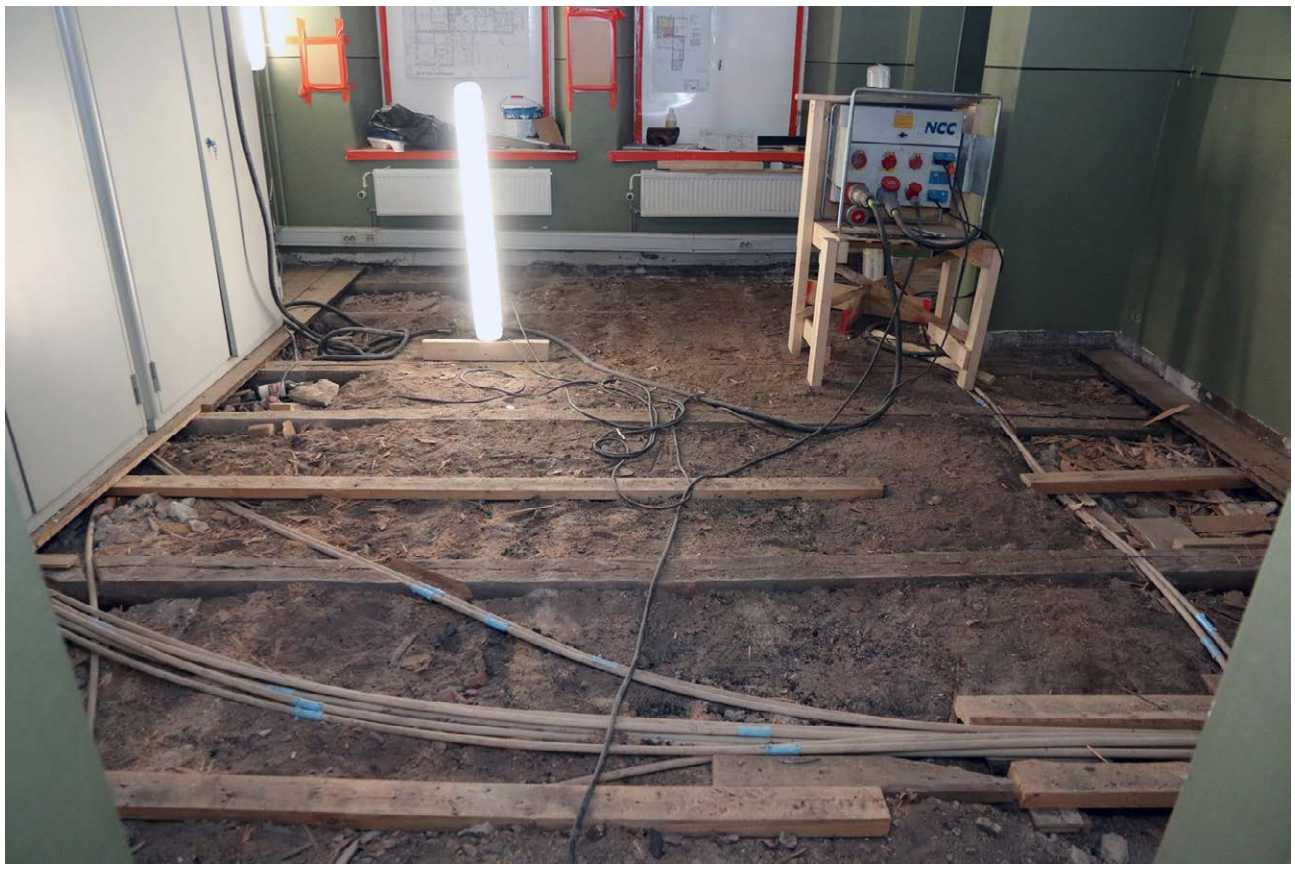

Kuva 39. Burtz, tila 135. Sisäpihan puoleisen tilan lattialaudat on poistettu. Alla oli sekalainen lattiavasasto, joka oli maavarainen. Kuvaussuunta S. 29.4.2015.

Kuva 40. Burtz, tila 135. Lattian alapuolista täyttömaata poistetaan. W-E –suuntaisen kellarin holvin korkein kohta on saavutettu. Kuvaussuunta S. 6.5.2015.

Kuva 41. Burtz, tila 135. Täyttömaata on poistettu lisää. Kuvaussuunta SW. 8.5.2015.

Kuva 42. Burtz, tila 135. Alapuolisen kellarin W-E –suuntainen holvi on saatu laajemmin esiin tilan keskiosassa. Vanhat lattiavasat on katkaistu. Ne jäivät vasemmalla näkyvien sähkökaappien alle. Kuvaussuunta S. 13.5.2015.

Kuva 43. Burtz, tila 135. Tilan kaakkoisosassa työmiehet rikkoivat vahingossa sisäpihalle kellarista johtaneen aukon tiiliholvin. Kuvaussuunta SE. 21.5.2015.

Kuva 44. Burtz, tila 135. Edellisestä aukosta näkyi kellarissa uudemman seinän harkkoseinä. Kuvaussuunta N. 21.5.2015.

Kuva 45. Burtz, tila 135. Tilan luoteisnurkka, jonne lattian alle tehtiin putkituksia varten uusia aukkoja. Seinien perustukset olivat kohdassa huonokuntoisia. Kuvaussuunta NW. 22.5.2015.

Kuva 46. Burtz, tilan 135 länsipuolinen tila. Tilasta 135 tilaan 136 johtava pieni tila, jossa on aiemmin ollut uloskäynti sisäpihalle. Kuvaussuunta W. 1.6.2015.

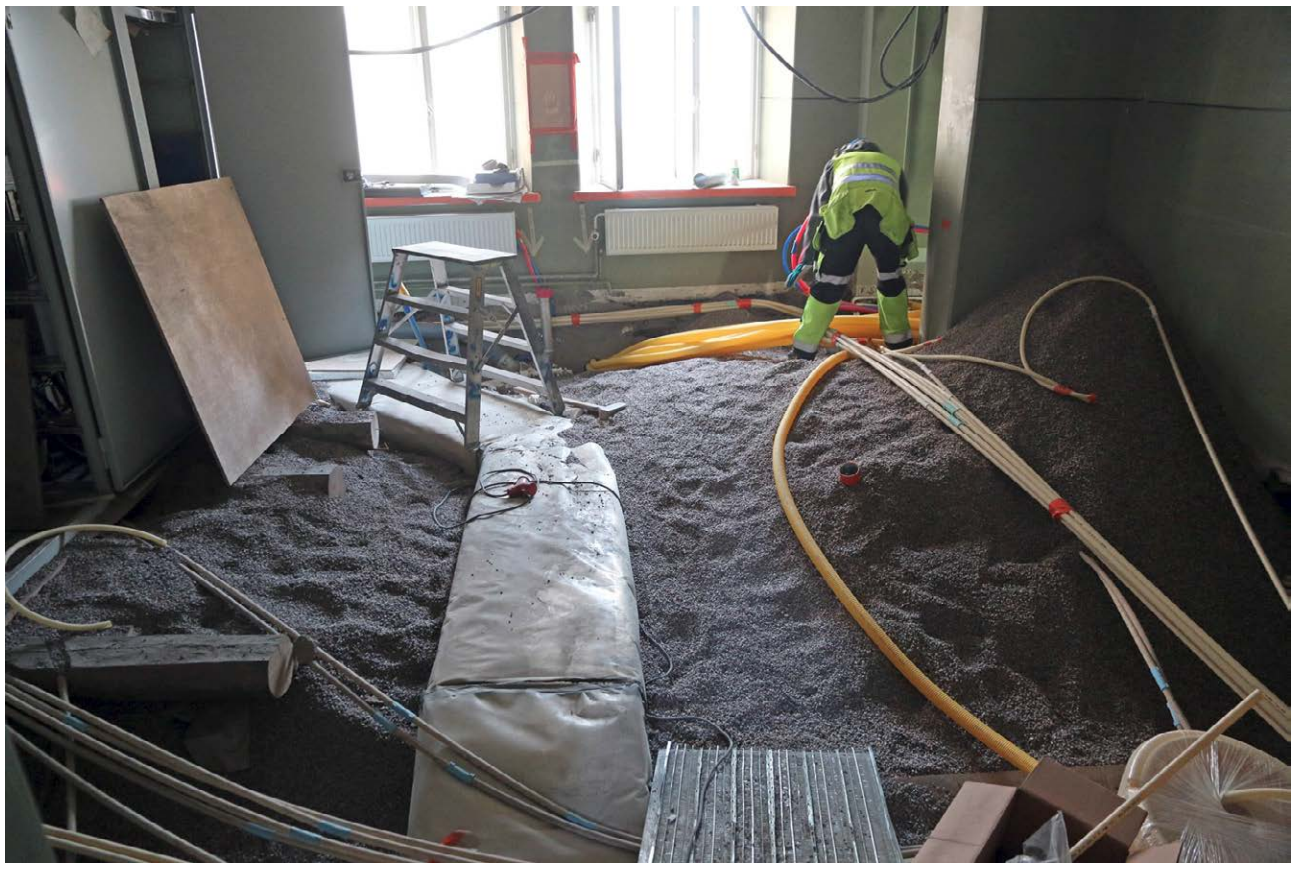

Kuva 47. Burtz, tila 135. Tilan lattian alapuoli täytettiin uudella soralla. Kuvaussuunta S. 26.6.2015.

Kuva 48. Burtz, tila 135. Vanha lattia koottiin uudelleen tilaan. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 49. Burtz, tila 136. Vasemmalla on purettu tilan sisäseiniä kuten myös lattiarakenteita. Kuvaussuunta SSE. 29.4.2015.

Kuva 50. Burtz, tila 136. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta NE. 29.4.2015.

Kuva 51. Burtz, tila 136. Itäseinän juurella keskellä oli lämmitysuunin perustusjäännös. Kuvaussuunta E. 29.4.2015.

Kuva 52. Burtz, tila 136. Lattialaudat on poistettu tilasta, jolloin lattiavasta ovat paljastuneet. Kuvaussuunta SE. 8.5.2015.

Kuva 53. Burtz, tila 136. Lattian alapuolisia täyttömaita on poistettu ja W-E –suuntaisen kellariholvin korkein keskiosa ja eteläsivu on saatu esiin. Kuvaussuunta E. 12.5.2015.

Kuva 54. Burtz, tila 136. Kellariholvin länsiosa. Sen pinnalla oli kreosiittia, joka poistettiin asianmukaisesti. Kuvaussuunta W. 18.5.2015.

Kuva 55. Burtz, tila 136. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta S. 18.5.2015.

Kuva 56. Burtz, tila 136. Lähikuva holvauksesta. Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 57. Burtz, tila 136. Tilan sisäpihalle avautuva läntisen ikkuna muutettiin pihan kahvilan laajennusosaan johtavaksi oviaukoksi. Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

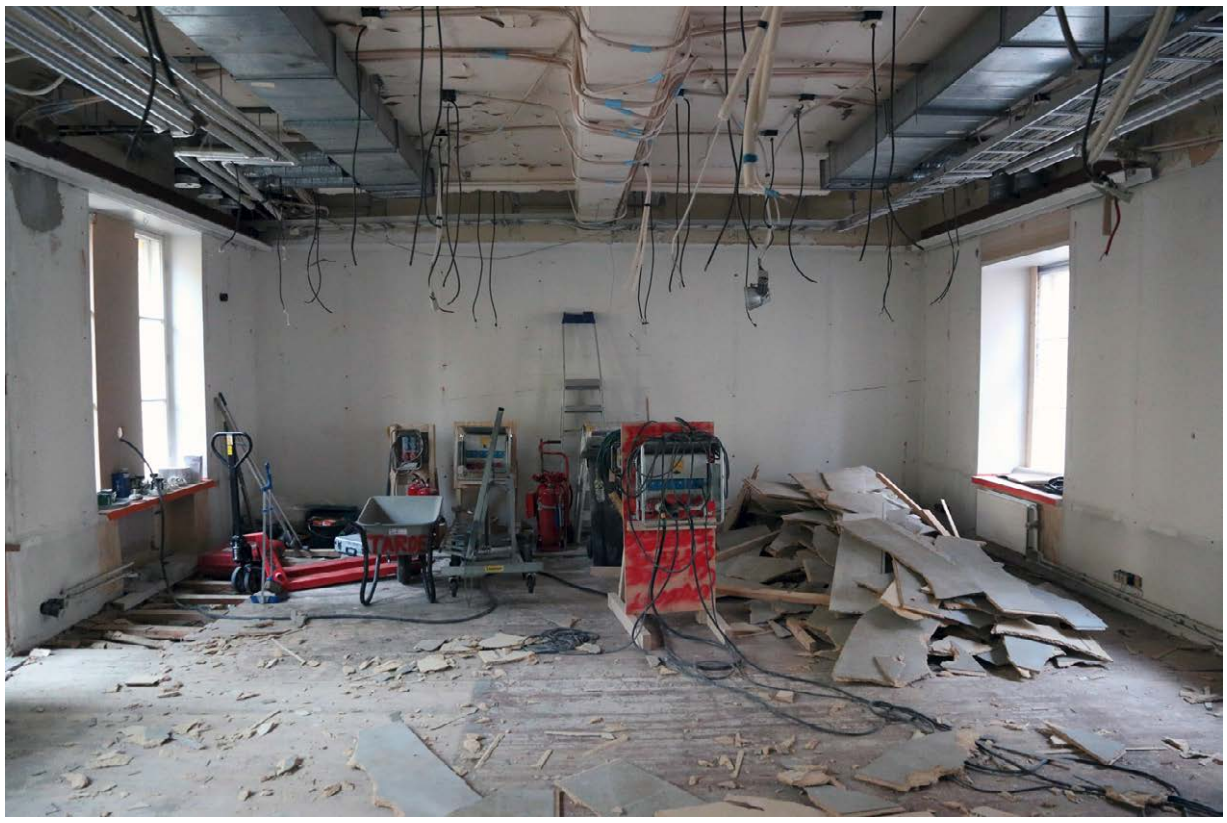

Kuva 58. Bock, tila 129. Tila katossa olevien rakenteiden ja lattiapinnoitteiden purun aikana. Kuvaussuunta N. 29.4.2015.

Kuva 59. Bock, tila 129. Tilan kaakkoisin ikkuna muutettiin Bockin pihalle johtavaksi oviaukoksi. Kuvaussuunta S. 8.5.2015.

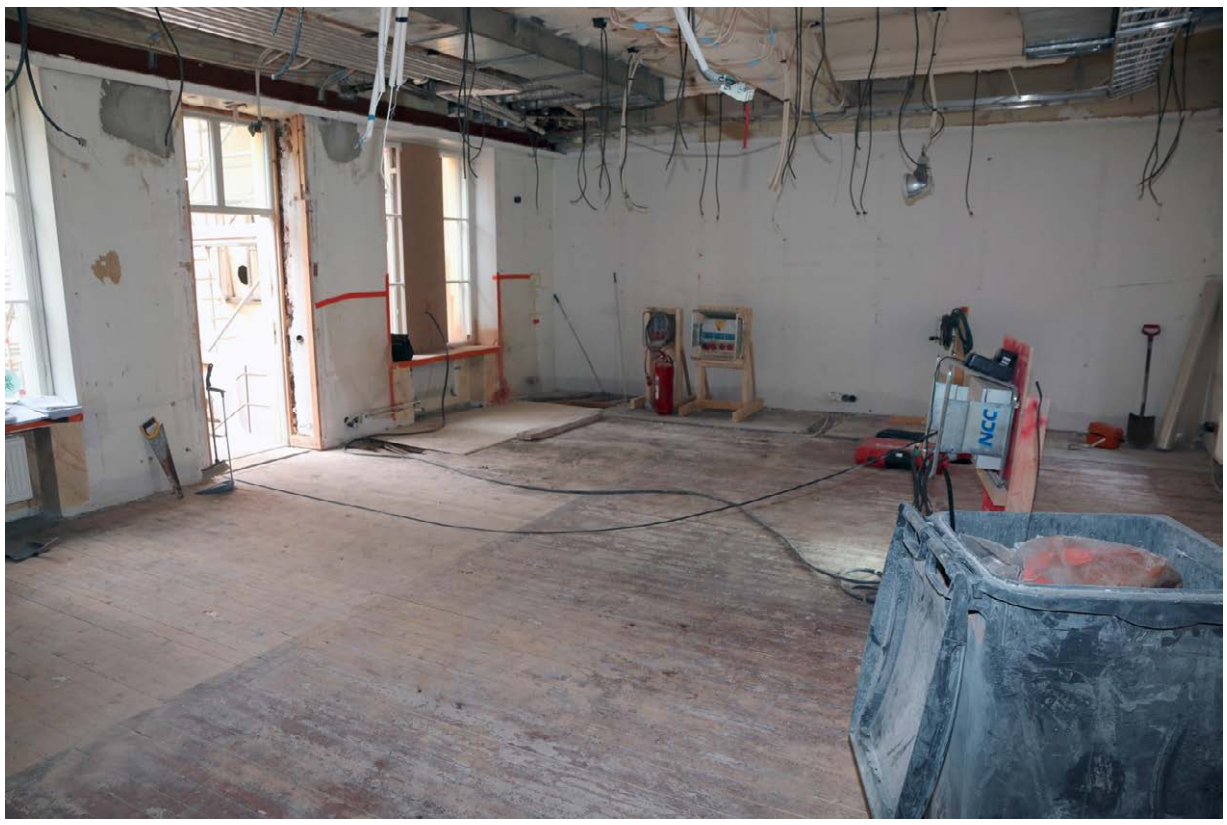

Kuva 60. Bock, tila 129. Tila lattiapinnoitteiden purun ja siivoamisen jälkeen. Kuvaussuunta NW. 8.5.2015.

Kuva 61. Bock, tila 129. Tilan pohjoispäässä oli kapea betonilattia lautalattian sijaan. Kuvaussuunta W. 8.5.2015.

Kuva 62. Bock, tila 129. Betonin sisältä tuli esiin lautalattian lattiavasat. Kuvaussuunta W. 11.5.2015.

Kuva 63. Bock, tila 129. Lattialaudat on poistettu koko tilasta ja alla on esillä lattiavasojen päällä olevat lankut. Välissä on erilaista täyttömaata kuin aiemmissa tiloissa. Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 64. Bock, tila 129. Lattiatäytteet on poistettu. Lattiavasoissa oli lankuista tehdyt korotusosat. Vasojen alla näkyy lankkuja, joiden varassa oli lattian alapohjan laudoitus. Kuvan alareunassa on W-E –suuntainen kiviperustus, jonka kohdalla on ollut vuonna 1903 purettu seinä. Sen pohjoispuolella oli lattian alla maata ja eteläpuolella tyhjä tila. Kuvaussuunta S. 19.5.2015.

Kuva 65. Bock, tila 129. Lattiavasoja tilan eteläreunassa. Niiden alla näkyy tilan lounaisnurkassa ollut iso kivirakennelma, joka on kohdalla sijainneen alkuperäisen keittiön uuninperusta. Sen oikealla puolella näkyy lattian alapuolinen tyhjä tila. Kuvaussuunta W. 19.5.2015.

Kuva 66. Bock, tila 129. Tilan lounaisnurkka edellisen kiviperustuksen kohdalla. Lattian alapohjan laudat ovat vielä paikoillansa. Kuvaussuunta W. 19.5.2015.

Kuva 67. Bock, tila 129. Tilan eteläpuoliskon alapuolisen tilan itäosa. Eteläseinän itäpäässä oli tiiliseinä kiviperustuksen sijasta. Tiiliholvin alapuolinen tiiliseinä on rikottu myöhemmissä korjauksissa. Kuvaussuunta S. 19.5.2015.

Kuva 68. Bock, tila 129. Tilan eteläosa. Taustalla oleva vino seinä on keittiön uuninperustus. Kuvaussuunta SW. 19.5.2015.

Kuva 69. Bock, tila 129. Tilan pohjoisosa. Vasemmalla on lounaiskulman uuninperustus, taustalla rakennuksen länsiseinän perustus ja oikealla tilan keskiosan W-E – suuntainen seinänperustus. Kuvaussuunta W. 19.5.2015.

Kuva 70. Bock, tila 129. Tilan itäosa. Oikealla on uuninperustus. Kuvaussuunta SE. 19.5.2015.

Kuva 71. Bock, tila 129. Tilan länsiosa. Latta on vinon uuninperustuksen vieressä. Kuvaussuunta W. 19.5.2015.

Kuva 72. Bock, tila 129. Itäseinän perustuksen pohjoisempi aukko kellarista Bockin pihalla. Aukko on tukittu tiilimuurauksella kuten muutkin aukot tässä rakennuksessa. Kuvaussuunta E. 19.5.2015.

Kuva 73. Bock, tila 129. Tilan keskiosan W-E –suuntainen kiviperustus, jonka päällä oli vielä hiukan 1903 puretun tiiliseinän jäännöksiä. Hirret katkesivat tässä kohtaa. Kuvaussuunta E. 20.5.2015.

Kuva 74. Bock, tila 129. Tilan itäseinän perustuksen pohjoisempi aukko lattian purun jälkeen. Kuvaussuunta E. 20.5.2015.

Kuva 75. Bock, tila 129. Tilan itäseinän perustuksen eteläinen korkeampi aukko lattiapurun jälkeen. Kuvaussuunta E. 20.5.2015.

Kuva 76. Bock, tila 129. Lattiavasat on katkaistu tilan kaakkoisosassa. Kuvaussuunta S. 21.5.2015.

Kuva 77. Bock, tila 129. Lattiavasat on katkaistu tilan keskiosassa. Kuvaussuunta S. 21.5.2015.

Kuva 78. Bock, tila 129. Maavaraiset lattiavasat on poistettu tilan pohjoisosassa. Kuvaussuunta NE. 15.6.2015.

Kuva 79. Bock, tila 129. Eteläosan tyhjä tila täytettiin aluksi soralla, jonka päälle laitettiin paksuja styrox-levyjä. Kuvaussuunta SSE. 5.6.2015.

Kuva 80. Bock, tila 130. Tilasta on poistettu lattiapinnoitteet ja katto. Kuvaussuunta W. 7.5.2015.

Kuva 81. Bock, tila 130. Lattialaudat on poistettu ja lattiavasojen päällä olevat lankut ovat esillä. Kuvaussuunta S. 18.5.2015.

Kuva 82. Bock, tila 130. Lattiavasat on poistettu ja alapuolisia täyttömaita on poistettu. Lattiavasoja näkyy taustalla kaapin alla. Keskellä kuvaa näkyy vuonna 1903 puretun seinän kiviperustus. Kuvaussuunta S. 19.5.2015.

Kuva 83. Bock, tila 130. Itäseinän perustuksen pohjoinen aukko Bockin pihalle. Kuvaussuunta E. 19.5.2015.

Kuva 84. Bock, tila 130. Itäseinän perustuksen eteläinen aukko. Kuvaussuunta E. 19.5.2015.

Kuva 85. Bock, tila 130. Tilan länsiseinän pohjoisempi tiilikaari, jonka alla näkyy laudoitus. Kuvaussuunta SW. 19.5.2015.

Kuva 86. Bock, tila 130. Tilan pohjoisseinän perustuksen tiilikaari, jonka alapuolinen tiiliseinä on rikottu myöhemmin. Kuvaussuunta NNE. 19.5.2015.

Kuva 87. Bock, tila 130. Tila on täytetty osittain soralla ja lattiaperustusta on tehty pohjoisosassa valamalla. Kuvaussuunta S. 15.6.2015.

Kuva 88. Bock, tila 131. Tilan lattiapinnoitteita ja laudoista on purettu. Kuvaussuunta S. 29.4.2015.

Kuva 89. Bock, tila 131. Tilan keskellä lattian alla oli putkia N-S –suunnassa ja tällä kohdalla oli epämääräistä laudoitusta. Kuvaussuunta N. 8.5.2015.

Kuva 90. Bock, tila 131. Tilan jakavan W-E –suuntaisen seinäperustuksen pohjoispuolella (seinä yläpuolelta purettu 1903) ja itäseinän kulmassa oli yksi kokonainen puutynnyri ja yksi puolikas. Kuvaussuunta E. 21.5.2015.

Kuva 91. Bock, tila 131. Lattialautoja on poistettu ja kiviperustusten päällä olevien lattiavasojen alla näkyy lattian alapohja. Kuvaussuunta S. 28.5.2015.

Kuva 92. Bock, tila 131. Tilan keskiosan W-E-suuntainen kiviperustus, jonka länsipäässä oli lämmitysuunin perustuksen jäännökset. Kuvaussuunta N. 29.5.2015.

Kuva 93. Bock, tila 131. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 29.5.2015.

Kuva 94. Bock, tila 131. Tilaa jakavan W-E –suuntaisen kiviperustuksen itäpäässä oli tiilikaari ja sen alla tiiliseinä. Vasemmalla näkyy toinen tiilikaari ja sen alla laudoitus, jotka ovat uudemman N-S –suuntaisen seinän rakenteita. Kuvaussuunta SE. 1.6.2015.

Kuva 95. Bock, tila 131. Tilaa täytetään soralla. Kuvaussuunta S. 5.6.2015.

Kuva 96. Bock, tila 132. Tilan länsiosa purkuvaiheessa. Kuvaussuunta W. 29.4.2015.

Kuva 97. Bock, tila 132. Tilaa lattia sahattiin neliöiksi sen poistamiseksi. Kuvaussuunta W. 8.5.2015.

Kuva 98. Bock, tila 132. Tilan itäosa- ja keskiosan eteläpuoli on kaivettu tavoitesyvyyteen. Pohjalla oli yhtenäistä täyttöhiekkaa. Kuvaussuunta ESE. 13.5.2015.

Kuva 99. Bock, tila 132. Tilan eteläseinä ja sen alapuolinen styrox-kerros ennen täyttöhiekkaa. Kuvaussuunta ESE. 13.5.2015.

Kuva 100. Bock, tila 132. Koilliskulmassa oli kivikeskittymä. Kuvaussuunta E. 13.5.2015.

Kuva 101. Bock, tila 132. Tila on täytetty soralla. Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Kuva 102. Burtzin kellari, B006. Betonilattia on purettu ravintola Savotan uusien sosiaalitilojen rakentamisen takia. Latta sijaitsee koekuopan, havaintopiste Burtzin kellari 1, kohdalla. Kuvaussuunta E. 18.9.2014.

Kuva 103. Burtzin kellari, B006. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 19.9.2014.

Kuva 104. Burtzin kellari, B006. Koekuoppa, havaintopiste Burtzin kellari 1, tilan itäosassa. Kuvaussuunta E. 18.9.2014.

Kuva 105. Burtzin kellari, B006. Lähikuva koekuopasta. Kuvaussuunta E. 18.9.2014.

Kuva 106. Bockin kellari, B022. Tilan länsiosassa puretaan betonilattiaa kahvila Röntgenin uusien sosiaalitilojen rakentamisen takia. Kuvaussuunta W. 22.5.2015.

Kuva 107. Bockin kellari, B022. Betonilattia on purettu kokonaan. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 108. Bockin kellari, B022. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 109. Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 1 sijaitsi avatun alueen koillisosassa latan kohdalla. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 110. Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 1. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 111. Bockin kellari, B022. Lähikuva havaintopiste Bockin kellari 1:stä. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 112. Bockin kellari, B022. Esinelöytöjä avatun alueen kaakkoisosasta. 25.5.2015.

Kuva 113. Bockin kellari, B022. Pullon kaula korkkikorkkeineen. 25.5.2015.

Kuva 114. Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 2 sijaitsi avatun alueen luoteisosassa latan kohdalla. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 115. Bockin kellari, B022. Havaintopiste Bockin kellari 2. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 116. Bockin kellari, B022. Lähikuva havaintopiste Bockin kellari 2:sta. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 117. Bockin kellari, B022. Avatun alueen pohjoisprofiili. Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

Kuva 118. Bockin kellari, B022. Lähikuva avatun alueen pohjoisprofiilin keskiosasta. Kuvaussuunta N. 25.5.2015.

Kuva 119. Bockin kellari, B022. Avatun alueen itäprofiili. Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Kuva 120. Bockin kellari, B022. Lähikuva avatun alueen eteläprofiilin eteläosasta havaintopisteessä Bockin kellari 3. Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Kuva 121. Bockin kellari, B022. Avatun alueen koilliskulma, jossa oli kiviä ja pintakerroksissa jonkin verran uudempaa löytöaineistoa (kuvat 112-113). Kuvaussuunta SE. 27.5.2015.

Kuva 122. Bockin kellari, B022. raudoitetun betonilattian alle tuli styrox-levyjen kerros, johon tehtiin putkille tilat. Kuvaussuunta NE. 26.6.2015.

Kuva 123. Bockin kellari, P007. Edellisestä tilasta B002 kaivettiin sieltä lähtevään käytävään kapea kaivanto putkelle. Kuvaussuunta S. 25.5.2015.

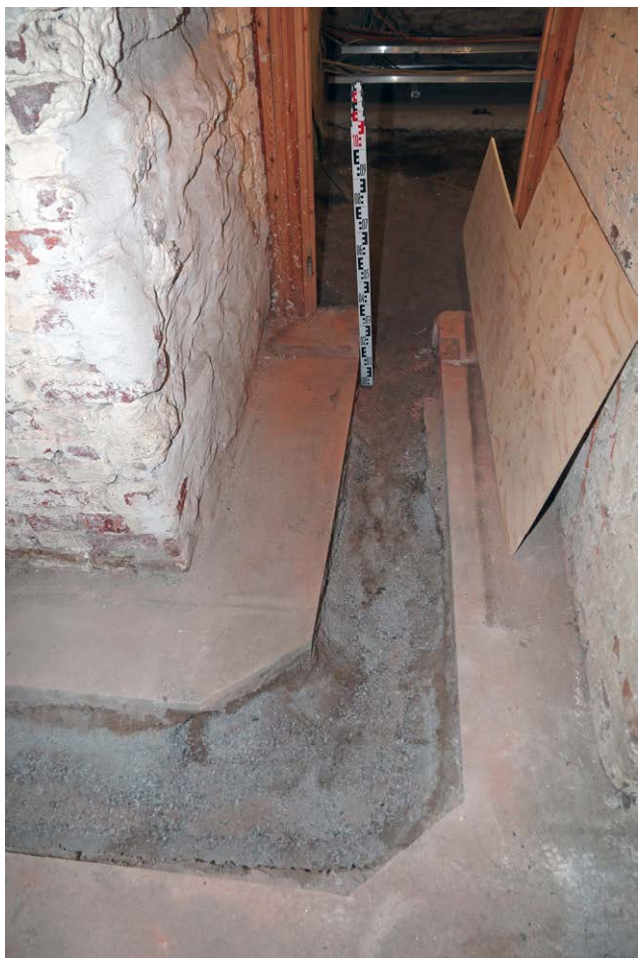

Kuva 124. Bockin kellari, P007. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta N. 25.5.2015.

Kuva 125. Bockin kellari, P007 ja B020. Edellinen putkikaivanto länteen johtavissa käytävissä. Kuvaussuunta W. 25.5.2015.

Kuva 126. Bockin kellari, B020. Putkilinja päättyi vanhan kaivorenkaan kohdalle sijoitettavaan uuteen kaivoon. Kuvaussuunta SW. 25.5.2015.

Kuva 127. Bockin kellari, B020. Vanha kaivorengas on poistettu ja kohta on syvennetty. Havaintopiste Bockin kellari 7 sijaitsi latan kohdalla länsiprofiilissa ja havaintopiste Bockin kellari 8 oikealla pohjoisprofiilissa. Kuvaussuunta W. 1.6.2015.

Kuva 128. Bockin kellari, P007. Putkikaivanto läntisessä käytävässä. Sen itäpäässä on havaintopiste Bockin kellari 4. Kuvaussuunta E. 25.5.2015.

Kuva 129. Bockin kellari, P007. Havaintopiste Bockin kellari 4 kapean kaivannon itäpään eteläprofiilissa. Kuvaussuunta S. 25.5.2015.

Kuva 130. Bockin kellari, B020. Havaintopiste Bockin kellari 5 sijaitsi kapean kaivannon länsipäässä pohjoisprofiilissa latan kohdalla ja Bockin kellari 6 oikealle lähtevän kaivannon lähemmässä länsiprofiilissa. Kuvaussuunta NE. 25.5.2015.

Kuva 131. Bockin kellari, B020. Lähikuva havaintopiste Bockin kellari 5:stä. Kuvaussuunta N. 25.5.2015.

Kuva 132. Bockin kellari, B020. Havaintopiste Bockin kellari 6 kaakkoon lähtevän kaivannon länsiseinässä. Kuvaussuunta SW. 25.5.2015.

Kuva 133. Burtzin piha. B020. Tilanne ennen rakennustöitä pihan länsiosassa. Keskellä on N-S –suuntainen graniittilaatoista tehty käytävä, jonka molemmilla puolilla on mukulakiveys. Vasemmalla on Sumppu ja taustalla Burtz ja sen porttikongi. Kuvaussuunta N. 26.8.2014.

Kuva 134. Burtzin piha. Tilanne ennen rakennustöitä. Pihan itäpuoliskolla oli neljä koristepuuta mukulakiveyksen ympäröimänä. Mukulakiveys laski voimakkaasti pihan eteläreunassa laattakivetyllä pihalle, joka ei kuulunut työmaa-alueeseen. Kuvaussuunta NW. 26.8.2014.

Kuva 135. Burtzin piha. Pihan luoteiskulma. Tilanne ennen rakennustöitä. Vasemmalla on Sumppu ja oikealla Burtz. Vasemmalla on portaikko Sumpun kellariin, kapeassa osassa on sisäänkäynti ravintola Savottaan ja oikealla ovi Burtzin kellariin. Kuvaussuunta W. 26.8.2014.

Kuva 136. Burtzin piha. Burtzin porttikongi. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta N. 26.8.2014.

Kuva 137. Burtzin piha. Kuva porttikongista Burtzin pihalle. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta S. 26.8.2014.

Kuva 138. Burtzin piha. Pihan pohjoisosan nupu-, laatta- ja noppakivetty ravintola Savotan ulkoterassi. Taustalla on Bockin länsisiipi. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta E. 26.8.2014.

Kuva 139. Burtzin piha. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 26.8.2014.

Kuva 140. Burtzin piha. Pihan pohjoisosa, ravintola Savotan terassi, oli erotettu muusta pihasta rauta-aidalla. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta NE. 26.8.2014.

Kuva 141. Burtzin piha. Pihan kaakkoisosa puineen ja mukulakiveyksineen. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta SE. 26.8.2014.

Kuva 142. Burtzin piha, tuulikaappi. Ravintola Savotan sisäänkäyntiin pihan luoteiskulmaan tehtiin ensinnä tuulikaappi. Kuvaussuunta NW. 30.1.2015.

Kuva 143. Burtzin piha, tuulikaappi. Tuulikaappi tuli vanhojen portaiden kohdalle. Kuvaussuunta W. 30.1.2015.

Kuva 144. Burtzin piha, KA1 (=Kaivausalue 1), yhteys 1. Ensimmäinen kaivausalue sijoitettiin pihan koillisosaan, josta työmiehet poistivat noppa-, laatta- ja nupukivet eli yhteyden 1. Kaivausalue sijaitsee kuvan keskellä. Kuvaussuunta SW. 29.4.2015.

Kuva 145. Burtzin piha, KA1, yhteys 2. Yhteys 2 oli vaalea noppakivien laskuhiekka. Kaivausalue sijaitsee kuvan keskellä vesikourun kohdalla. Kuvaussuunta S. 4.5.2015.

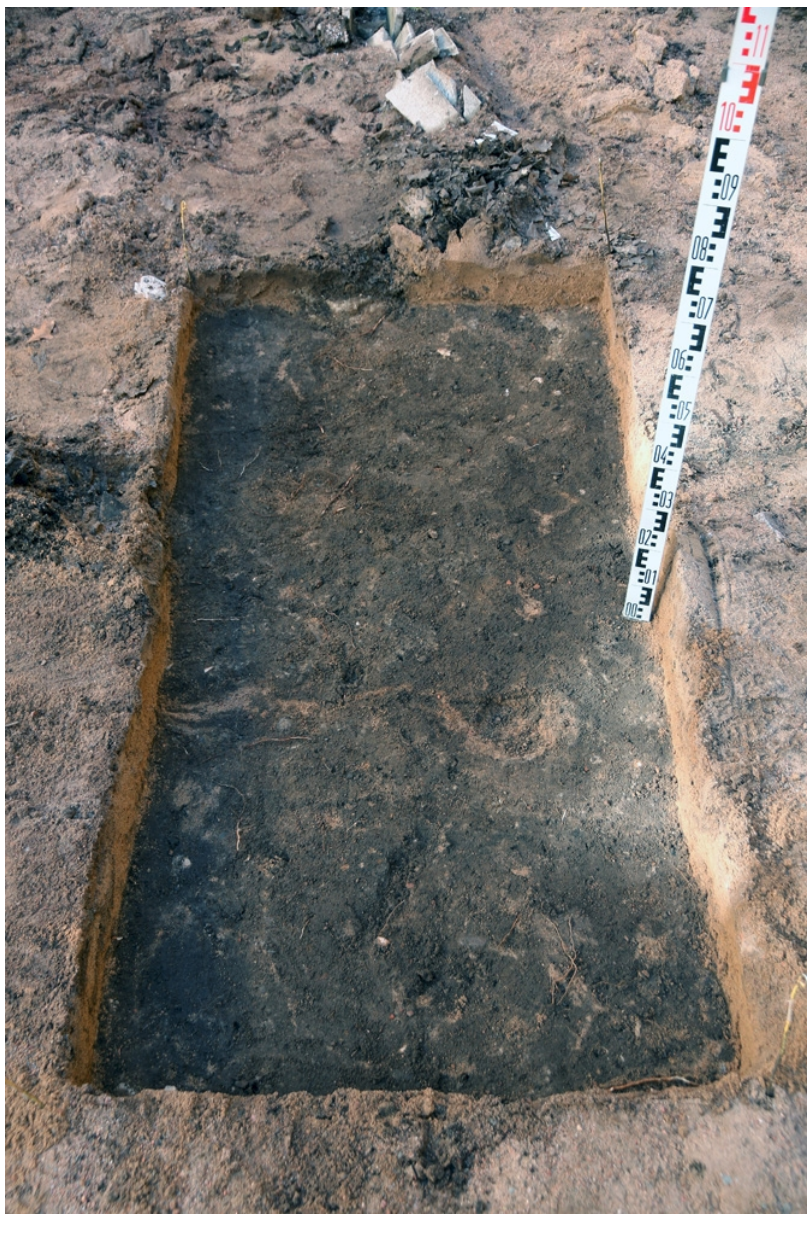

Kuva 146. Burtzin piha, KA1, yhteys 3 (kartoitustaso 3). N-S –suuntainen (2x1 m). Kuvaussuunta N. 4.5.2015.

Kuva 147. Burtzin piha, KA1, yhteys 4 (kartoitustaso 4). Yhteys 3 painui syvemmälle niin pohjois- kuin eteläpäässä. Kuvaussuunta N. 4.5.2015.

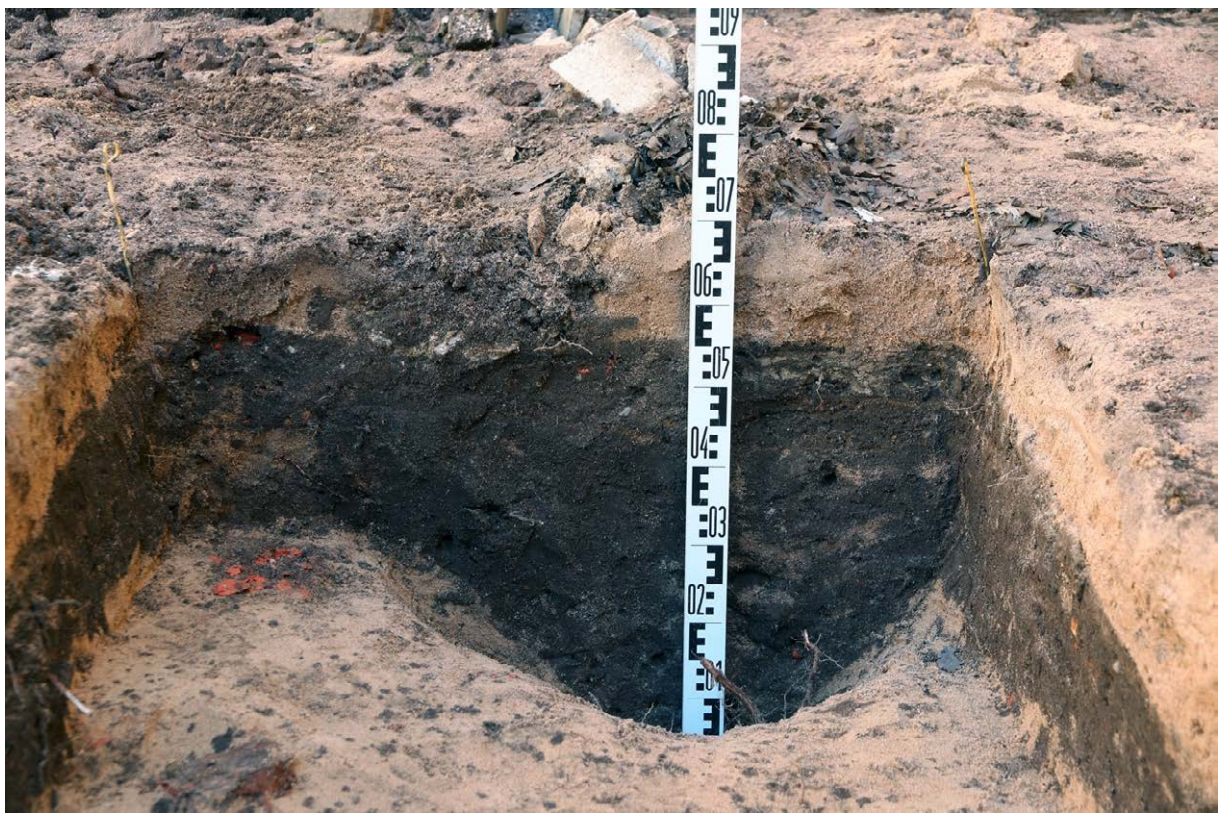

Kuva 148. Burtzin piha, KA1, yhteys 4 (kartoitustaso 4). Pohjoispäässä yhteys 3 painui syvemmälle. Kuvaussuunta N. 4.5.2015.

Kuva 149. Burtzin piha, KA1, yhteys 4 (kartoitustaso 4). Kaivausalueen itäprofiili. Kuvaussuunta E. 4.5.2015.

Kuva 150. Burtzin piha, KA1, yhteys 5 (kartoitustaso 5). Vaalean hiekan alta tuli tumma multainen hiekka, jossa oli tiilimurskaa, laastinpaloja, nokea ym. Kuvaussuunta E. 4.5.2015.

Kuva 151. Burtzin piha, KA1, yhteys 5 (kartoitustaso 5). Pohjalla koilliskulmasta löytyi liitupiipun pesä. Kuvaussuunta E. 4.5.2015.

Kuva 152. Burtzin piha, KA1, yhteys 6 (kartoitustaso 6). Kuvaussuunta W. 4.5.2015.

Kuva 153. Burtzin piha, KA1, yhteydet 7 ja 8 (kartoitustaso 7). Kuopan keskiosa oli edelleen korkeammalla kuin etelä- ja pohjoispää. Kuvaussuunta W. 5.5.2015.

Kuva 154. Burtzin piha, KA1, yhteydet 10 ja 11 (kartoitustaso 8). Kuvaussuunta E. 5.5.2015.

Kuva 155. Burtzin piha, KA1, yhteys 10 (kartoitustaso 8). Lähikuva yhteydestä. Kuvaussuunta E. 5.5.2015.

Kuva 156. Burtzin piha, KA1, yhteys 11 (kartoitustaso 9). Kuvaussuunta E. 5.5.2015.

Kuva 157. Burtzin piha, KA1, yhteydet 11, 12 ja 14 (kartoitustaso 10). Kuvaussuunta W. 5.5.2015.

Kuva 158. Burtzin piha, KA1, yhteydet 13 ja 14 (kartoitustaso 11). Kuvaussuunta N. 5.5.2015.

Kuva 159. Burtzin piha, KA1, yhteys 15 (kartoitustaso 12). Kuvaussuunta E. 5.5.2015.

Kuva 160. Burtzin piha, KA1, yhteys 15 (kartoitustaso 12). Kuvaussuunta W. 5.5.2015.

Kuva 161. Burtzin piha, KA1, pohjoisprofiili. Kuvaussuunta N. 5.5.2015.

Kuva 162. Burtzin piha, KA1, itäprofiili. Kuvaussuunta E. 5.5.2015.

Kuva 163. Burtzin piha, KA1, eteläprofiili. Kuvaussuunta S. 5.5.2015.

Kuva 164. Burtzin piha, KA1, länsiprofiili. Kuvaussuunta W. 5.5.2015.

Kuva 165. Burtzin piha, KA2, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Kaivausalue 2 (1x2 m) sijaitsi pihan luoteisosassa N-S –suunnassa kuvan keskellä. Kuvaussuunta E. 29.4.2015.

Kuva 166. Burtzin piha, KA2, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Kuvaussuunta N. 5.5.2015.

Kuva 167. Burtzin piha, KA2, yhteys 3 (kartoitustaso 3). Kuvaussuunta N. 5.5.2015.

Kuva 168. Burtzin piha, KA2, yhteydet 4, 5 ja 6 (kartoitustaso 4). Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

Kuva 169. Burtzin piha, KA2, yhteydet 6 ja 7 (kartoitustaso 5). Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

Kuva 170. Burtzin piha, KA2, yhteydet 7 ja 8 (kartoitustaso 6). Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

Kuva 171. Burtzin piha, KA2, yhteys 9 (kartoitustaso 7). Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

Kuva 172. Burtzin piha, KA2, länsireunan paalukuoppa (kartoitustaso 8). Kaivausalueen länsireunan kuoppaa on kaivettu. Esiin on tullut paalun alaosa kivien ympäröimänä. Muu on kaivamatonta yhteyttä 9. Kuvaussuunta N. 6.5.2015.

Kuva 173. Burtzin piha, KA2. länsireunan paalukuoppa (kartoitustaso 8). Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 6.5.2015.

Kuva 174. Burtzin piha, KA2, yhteys 10 (kartoitustaso 9). Vanha mukulakivinen pihakiveys, jonka läpi on tehty paalulle kuoppa. Kuvaussuunta E. 6.5.2015.

Kuva 175. Burtzin piha, KA2, yhteys 11 (kartoitustaso 10). Mukulakiveys on poistettu ja alta on tullut esiin laskuhiekka. Kuvaussuunta E. 7.5.2015.

Kuva 176. Burtzin piha, KA2, yhteys 12 (kartoitustaso 11). Kuvaussuunta E. 7.5.2015.

Kuva 177. Burtzin piha, KA2, yhteydet 13, 14, ja 15 (kartoitustaso 12). Kuvaussuunta S. 7.5.2015.

Kuva 178. Burtzin piha, KA2, yhteydet 14, 15 ja 16 (kartoitustaso 13). Kuvaussuunta E. 7.5.2015.

Kuva 179. Burtzin piha, KA2, yhteys 17 (kartoitustaso 14). Kuvaussuunta E. 7.5.2015.

Kuva 180. Burtzin piha, KA2, yhteys 18 (kartoitustaso 15). Kuvaussuunta E. 7.5.2015.

Kuva 181. Burtzin piha, KA2, yhteydet 19 ja 20 (kartoitustaso 16). Kuvaussuunta E. 8.5.2015.

Kuva 182. Burtzin piha, KA2, yhteydet 21 ja 22 (kartoitustasot 17-18). Kuvaussuunta E. 8.5.2015.

Kuva 183. Burtzin piha, KA2, yhteys 23 (kartoitustaso 19). Kuvaussuunta E. 8.5.2015.

Kuva 184. Burtzin piha, KA2, pohjoisprofiili. Kuvaussuunta N. 8.5.2015.

Kuva 185. Burtzin piha, KA2, itäprofiili. Kuvaussuunta E. 8.5.2015.

Kuva 186. Burtzin piha, KA2, eteläprofiili. Kuvaussuunta S. 8.5.2015.

Kuva 187. Burtzin piha, KA2, länsiprofiili. Kuvaussuunta W. 8.5.2015.

Kuva 188. Burtzin piha, KA3, yhteydet 1 ja 2 (kartoitustaso 2). Kaivausalue 3 sijaitsi pihan itäreunassa Bockin länsisiiven vieressä W-E –suunnassa. Kuvaussuunta NNW. 11.5.2015.

Kuva 189. Burtzin piha, KA3, yhteydet 3 ja 4 (kartoitustaso 3). Kuvaussuunta N. 11.5.2015.

Kuva 190. Burtzin piha, KA3, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 4). Pohjoisprofiilin länsipäässä oli savinen alue (kuoppa 1) Kuvaussuunta E. 11.5.2015.

Kuva 191. Burtzin piha, KA3, yhteys 4. Yhteys yhteyden 5 ja kuopan 1 kaivamisen jälkeen. Kuvaussuunta N. 11.5.2015.

Kuva 192. Burtzin piha, KA3, yhteydet 6, 7a ja 7b (kartoitustaso 5). Kuvaussuunta N. 11.5.2015.

Kuva 193. Burtzin piha, KA3, yhteys 8 (kartoitustaso 6). Yhteys 8 sijaitsi itäosassa. Länsiosan kaivaus on kesken. Latan kohdalla alkaa erottua kuoppa 2. Kuvaussuunta N. 11.5.2015.

Kuva 194. Burtzin piha, KA3, yhteys 10, 7b:n pohja eli yhteys 9 ja 11 (kartoitustaso 7). Kuvaussuunta N. 11.5.2015.

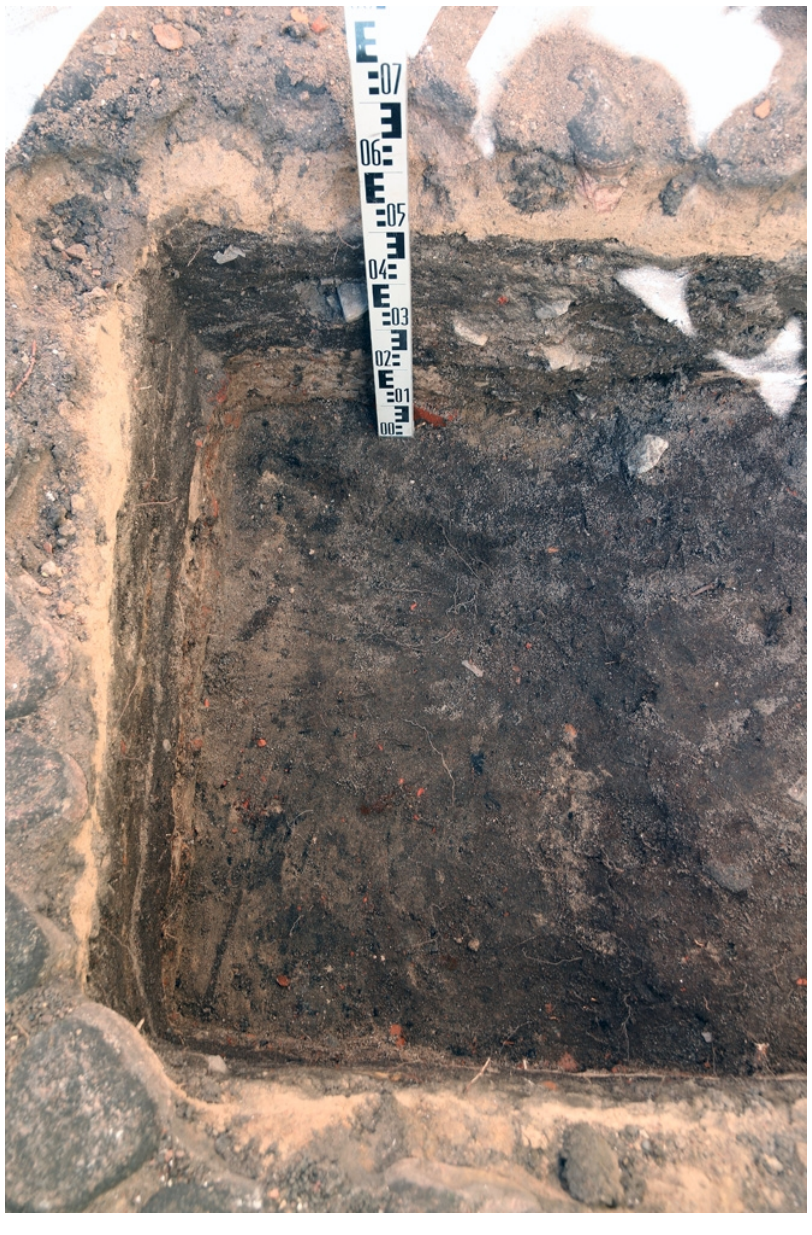

Kuva 195. Burtzin piha, KA3, yhteys 12. Kuvaussuunta N. 11.5.2015.

Kuva 196. Burtzin piha, KA3, yhteydet 10 ja 12 (kartoitustaso 9). Kuvaussuunta E. 11.5.2015.

Kuva 197. Burtzin piha, KA3, yhteydet 10 ja 19a (kartoitustaso 10). Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 198. Burtzin piha, KA3, yhteydet 13 ja 19a (kartoitustaso 11). Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 199. Burtzin piha, KA3, yhteydet 14,15 ja 17 (kartoitustaso 12). Länsipään yhteyttä 19a ei ole kaivettu. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 200. Burtzin piha, KA, yhteydet 15, 16 ja 17 (kartoitustaso 13). Länsipään yhteyttä 19a ei ole kaivettu. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 201. Burtzin piha, KA3, yhteydet 17, 18 ja 19a (kartoitustaso 14). Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 202. Burtzin piha, KA3, yhteydet 17 ja 19a. Yhteyden 17/18 välikerros. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 203. Burtzin piha, KA3, yhteydet 18, 19a:n pohja ja 20 (kartoitustaso 15). Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 204. Burtzin piha, KA3, yhteydet 18, 19a:n pohja ja 2 (kartoitustaso 15). Edellinen tilanne. Kuvaussuunta E. 12.5.2015.

Kuva 205. Burtzin piha, KA3, yhteys 19 a:n savilinssi. Kuvaussuunta E. 12.5.2015.

Kuva 206. Burtzin piha, KA3, yhteydet 19b ja 20 (kartoitustaso 16). Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 207. Burtzin piha, KA3, yhteys 20 (kartoitustaso 17). Kaivausalueen puhtaan hiekan läpi menee SW-NE –suunnassa leveämpi kaivanto. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 208. Burtzin piha, KA3, pohjoisprofiili. Kuopat 1 ja 2 näkyvät profiilissa. Kuvaussuunta N. 12.5.2015.

Kuva 209. Burtzin piha, KA3, itäprofiili. Kuvaussuunta E. 12.5.2015.

Kuva 210. Burtzin piha, KA3, eteläprofiili. Kuvaussuunta S. 12.5.2015.

Kuva 211. Burtzin piha, KA3, eteläprofiili. Kuvaussuunta W. 12.5.2015.

Kuva 212. Burtzin piha, KA4, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Kohdasta oli poistettu laattakivet eli yhteys 1, joita näkyy vielä oikealla. Kaivausalue sijaitsi pihan länsireunalla Sumpun kellariin menevän portaikon kaakkoispuolella etupäässä käytävän kohdalla. Kuvaussuunta WNW. 13.5.2015.

Kuva 213. Burtzin piha, KA, yhteys 3. (kartoitustaso 3) Kaivausalue oli kooltansa 1x1 metriä. Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 214. Burtzin piha, KA4, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 4). Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 215. Burtzin piha, KA4, yhteys 5 (kartoitustaso 5). Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 216. Burtzin piha, KA4, yhteys 5 (kartoitustaso 6). Lähikuva luoteiskulman putkista ja betonirakenteesta. Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 217. Burtzin piha, KA4, yhteydet 5, 6 ja 7 (kartoitustaso 6). Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 218. Burtzin piha, KA4, yhteydet 4 ja 7 (kartoitustaso 7). Yhteys 4 lounaisnurkassa oli uudempaa sekoittunutta kerrosta kun yhteys 7 oli ensimmäinen vanha kerros. Lounaisnurkan kaivaminen lopetettiin tähän läpipääsemättömän kerroksen takia. Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 219. Burtzin piha, KA4, yhteys 8 (kartoitustaso 8). Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 220. Burtzin piha, KA4, yhteys 9 (kartoitustaso 9). Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 221. Burtzin piha, KA4, yhteys 9 (kartoitustaso 9). Edellinen tilanne. Kuvaussuunta E. 13.5.2015.

Kuva 222. Burtzin piha, KA4, yhteys 9 (kartoitustaso 9). Lähikuva yhteyden laudoista. Kuvaussuunta S. 13.5.2015.

Kuva 223. Burtzin piha, KA4, yhteys 10 (kartoitustaso 10). Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 224. Burtzin piha, KA4, yhteys 11 (kartoitustaso 11). Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 225. Burtzin piha, KA4, yhteydet 12, 13 ja 14 (kartoitustaso 12). Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 226. Burtzin piha, KA4, yhteydet 14 ja 15 (kartoitustaso 13). Länsipuolinen yhteys 15 on vaalea tiivis puhdas hiekka ja yhteys 14 irtonaisempi todennäköisesti puhdas hiekka. Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 227. Burtzin piha, KA4, pohjoisprofiili. Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 228. Burtzin piha, KA4, itäprofiili. Kuvaussuunta E. 18.5.2015.

Kuva 229. Burtzin piha, KA4, eteläprofiili. Kuvaussuunta S. 18.5.2015.

Kuva 230. Burtzin piha, KA4, länsiprofiili. Kuvaussuunta W. 18.5.2015.

Kuva 231. Burtzin piha, KA5, yhteys 2 (kartoitustaso 2). Yhteys 1 eli mukulakivet on poistettu. Kaivausalue sijaitsi pihan lounaisosassa Sumpun seinän vieressä W-E –suunnassa jyrkällä mukulakivialueella käytävän vieressä. Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 232. Burtzin piha, KA5, yhteys 3 (kartoitustaso 3). Kuvaussuunta N. 18.5.2015.

Kuva 233. Burtzin piha, KA5, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 4). Kuvaussuunta S. 18.5.2015.

Kuva 234. Burtzin piha, KA5, yhteydet 4 ja 5 (kartoitustaso 5). Länsiosan yhteyttä 4 kaivettu on mahdollisemman syvälle. Itäosa, jossa on esillä yhteys 5, on kaivamaton. Sitä rajasi kaapeleiden betonikuoret itäprofiilissa. Kuvaussuunta NE. 19.5.2015.

Kuva 235. Burtzin piha, KA5, yhteys 6 (kartoitustaso 6). Kuvaussuunta N. 19.5.2015.

Kuva 236. Burtzin piha, KA5, yhteys 7 (kartoitustaso 7). Kuvaussuunta N. 19.5.2015.

Kuva 237. Burtzin piha, KA5, yhteys 8 (kartoitustaso 8). Kuvaussuunta N. 19.5.2015.

Kuva 238. Burtzin piha, KA5, yhteydet 8 ja 9 (kartoitustaso 9). Kuvaussuunta W. 19.5.2015.

Kuva 239. Burtzin piha, KA5, yhteys 9 (kartoitustaso 10). Yhteys oli puhdas hiekka. Kuvaussuunta N. 19.5.2015.

Kuva 240. Burtzin piha, KA5, pohjoisprofiili. Kuvaussuunta N. 19.5.2015.

Kuva 241. Burtzin piha, KA5, itäprofiili. Kuvaussuunta E. 19.5.2015.

Kuva 242. Burtzin piha, KA5, eteläprofiili. Kuvaussuunta S. 19.5.2015.

Kuva 243. Burtzin piha, KA5, länsiprofiili. Kuvaussuunta W. 19.5.2015.

Kuva 244. Burtzin piha, KA6, yhteydet 3 ja 4 (kartoitustaso 1). Kaivausalue (1x2 m) sijaitsi pihan koillisosassa Burtzin seinän juurella N-S –suunnassa. Kohdasta oli poistettu nupukivet ja laattakivet eli yhteydet 1 ja 2. Kuvaussuunta WNW. 27.5.2015.

Kuva 245. Burtzin piha, KA6, yhteydet 3 ja 4 (kartoitustaso 2). Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

Kuva 246. Burtzin piha, KA6, yhteydet 5, 6 ja 7 (kartoitustaso 3). Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

Kuva 247. Burtzin piha, KA6, yhteydet 8 ja 9 (kartoitustaso 4). Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

Kuva 248. Burtzin piha, KA6, yhteys 9 (kartoitustaso 5). Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

Kuva 249. Burtzin piha, KA6, yhteydet 10 ja 11 (kartoitustaso 6). Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Kuva 250. Burtzin piha, KA6, yhteys 11 (kartoitustaso 7). Kuvaussuunta W. 27.5.2015.

Kuva 251. Burtzin piha, KA6, yhteydet 11, 12 ja 13 (kartoitustaso 8). Yhteyttä 11 jäi kaivausalueen kaakkoisosaan. Vanhan pihakiveyksen, yhteys 13, kiviä on tullut esiin. Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

Kuva 252. Burtzin piha, KA6, yhteys 12 ja 13 (kartoitustaso 9). Kaivausalueen eteläosasta poistettiin yhteys 11, jolloin alta tuli yhteys 12. Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Kuva 253. Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 13, 16 ja 17 (kartoitustaso 10). Kuvaussuunta E. 27.5.2015.

Kuva 254. Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 13, 16 ja 17 (kartoitustaso 10). Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 27.5.2015.

Kuva 255. Burtzin piha, KA6, yhteys 14 (kartoitustaso 11). Pihakiveys, yhteys 13, on poistettu ja alta on tullut sen laskukerros yhteys 14. Kuvaussuunta E. 28.5.2015.

Kuva 256. Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 14, 15, 17 ja 18 (kartoitustaso 12). Kuvaussuunta E. 28.5.2015.

Kuva 257. Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15, 17 18 ja 19 (kartoitustaso 13). Kuvaussuunta E. 28.5.2015.

Kuva 258. Burtzin piha, KA6, yhteys 17. Lähikuva puusilpusta. Kuvaussuunta E. 28.5.2015.

Kuva 259. Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15, 18 ja 19. Ohut puusilppukerros on poistettu alueen keskeltä. Kuvaussuunta E. 28.5.2015.

Kuva 260. Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15, 18 ja 20 (kartoitustaso 14). Pohjois- ja eteläreunaa ei kaivettu. Kuvaussuunta E. 28.5.2015.

Kuva 261. Burtzin piha, KA6, yhteys 21 (kartoitustaso 15). Pohjois- ja eteläreunaa ei kaivettu. Kuvaussuunta E. 29.5.2015.

Kuva 262. Burtzin piha, KA6, yhteydet 12, 15 ja 22 (kartoitustaso 16). Kuvaussuunta E. 29.5.2015.

Kuva 263. Burtzin piha, KA6, yhteys 22. Lähikuva yhteydestä sen poiskaivamisen aikana. Kuvaussuunta W. 29.5.2015.

Kuva 264. Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19). Kuvaussuunta N. 29.5.2015.

Kuva 265. Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19). Kuvaussuunta W. 29.5.2015.

Kuva 266. Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19). Hiiltyneiden lautojen pohjoispuolelta on kaivettu lisää. Kuvaussuunta E. 29.5.2015.

Kuva 267. Burtzin piha, KA6, yhteydet 24 ja 25 (kartoitustaso 19). Kuvaussuunta N. 29.5.2015.

Kuva 268. Burtzin piha, KA6, yhteys 26 (kartoitustaso 20). Kuvaussuunta N. 29.5.2015.

Kuva 269. Burtzin piha, KA6, yhteys 26 (kartoitustaso 20). Kuvaussuunta E. 29.5.2015.

Kuva 270. Burtzin piha, KA6, yhteydet 26 ja 27 (kartoitustaso 21). Aivan pohjoisinta reunaa on kaivettu lisää. Kuvaussuunta E. 1.6.2015.

Kuva 271. Burtzin piha, KA6, yhteydet 27 ja 28 (kartoitustaso 22). Alueen pohjoisosassa on esillä puhdas hiekka yhteys 28 ja sen pohjoispuolella Burtzin rakentamisen kerros. Kuvaussuunta E. 1.6.2015.

Kuva 272. Burtzin piha, KA6, yhteys 28 (kartoitustaso 23). Kuopan eteläosassa on saatu poistettua isot kivet ja saavutettu puhdas hiekka. Kuvaussuunta N. 5.6.2015.

Kuva 273. Burtzin piha, KA6, pohjoisprofiili. Kuvaussuunta N. 1.6.2015.

Kuva 274. Burtzin piha, KA6, itäprofiili. Kuvaussuunta E. 5.6.2015.

Kuva 275. Burtzin piha, KA6, eteläprofiili. Kuvaussuunta S. 5.6.2015.

Kuva 276. Burtzin piha, KA6, länsiprofiili. Kuvaussuunta W. 5.6.2015.

Kuva 277. Burtzin piha, A1. Pihan pohjoisreunan kahvilan laajennusosan aluetta avataan koillisnurkasta lähtien koneellisesti. Kuvaussuunta NE. 8.6.2015.

Kuva 278. Burtzin piha, A1. Poistetun pihakiveyksen alla oli käytännössä kaivausalueiden 1, 2 ja 6 mukaiset kerrokset eli noin 30-40 cm viimeisen kiveyksen laskuhiekkaa, multaa, vaaleaa sekoittunutta tiilipitoista hiekkaa, rakennusjätekerros ja palokerros ennen nykyisiä rakennuksia vanhempaa pihakiveystä. Kuvaussuunta N. 8.6.2015.

Kuva 279. Burtzin piha, A1. Kerrosten alta paljastui pihan vanha mukulakiveys. Sen päällä oli sitä nuorempi 1800-luvun lopun kuistin muuraamaton kivijalka. Kuvaussuunta WNW. 8.6.2015.

Kuva 280. Burtzin piha, A1. Kiveyksessä oli avatulla alueella kaksi isoista kivistä muodostunutta riviä NNW-SSE –suunnassa, joiden välissä oli pienempiä kiviä. Kuvaussuunta E. 8.6.2015.

Kuva 281. Burtzin piha, A1. Kiveyksen päällä ollut kivijalka, joka oli Burtzin kuistin kivijalka 1800-luvun lopusta. Kuvaussuunta N. 8.6.2015.

Kuva 282. Burtzin piha, A1. Burtzin seinän vierestä puuttui kiveys. Kohdalla oli noin 80 cm leveydeltä hiekkaa johtuen Burtzin rakentamisesta. Edessä näkyy melko modernia yhtenäistä täyttöhiekkaa ja taaempana vanhempaa tiilistä täyttömaata. Kuvaussuunta E. 8.6.2015.

Kuva 283. Burtzin piha, A1. Kuvaussuunta N. 8.6.2015.

Kuva 284. Burtzin piha, A1-A4. Burtzin kuistin kivijalka on poistettu. Kuvaussuunta W. 8.6.2015.

Kuva 285. Burtzin piha, A1. Alueen itäosassa oli matalampi kaakkoon menevä syvenevä käytävä. Edessä näkyy kaivausalue KA6. Kuvaussuunta SSE. 8.6.2015.

Kuva 286. Burtzin piha, A1. Aivan itäpäässä Bockin seinän vierusta oli avattu melko äskettäin. Kohdassa saattoi olla N-S – suuntaisen vesikourun jäännös pikkukivien kohdalla. Kuvaussuunta N. 8.6.2015.

Kuva 287. Burtzin piha, A1, havaintopisteet Burtzin piha 1 ja 2. Poikkileikkaus sijaitsi alueen keskiosassa Burtzin eteläseinän luona. Profiilissa näkyy selvästi Burtzin rakentamisen takia kaivettu alue. Havaintopiste 1 sijaitsi mitan vasemmalla puolella ja 2 oikealla puolella. Kuvaussuunta NE. 23.6.2015.

Kuva 288. Burtzin piha, A1, havaintopiste Burtzin piha 2. Lähikuva. Kuvassa mitta on syvimmässä kohdassa ja sen edessä oli havaintopiste 2. Kuvaussuunta NNW. 23.6.2015.

Kuva 289. Burtzin piha, A2. Aluetta avataan koneellisesti kaapimalla. Kerrokset olivat samoja kuin alueella A1. Koneen kohdalla oli sijainnut kaivausalue KA1. Kuvaussuunta E. 9.6.2015.

Kuva 290. Burtzin piha, A2. Alueen länsiosassa näkyi pihan valaistuksen sähkökaapeleita, joita varten oli kaivettu kaivanto lähes kiveykseen saakka. Kuvaussuunta W. 9.6.2015.

Kuva 291. Burtzin piha, A2. Alue A2 on kiveyksen oikea puolisko. Vasen puolisko on alue A1. Kuvaussuunta E. 9.6.2015.

Kuva 292. Burtzin piha, A2. A2:n länsipuolisko. Latan takana on alue A1. Kuvaussuunta N. 9.6.2015.

Kuva 293. Burtzin piha, A2. A2:n itäpuolisko, jonka kaakkoisosassa ei ollut vanhaa pihakiveystä. Kaivausalue KA1 sijaitsi kuvan oikeassa alareunassa. Kuvaussuunta N. 9.6.2015.

Kuva 294. Burtzin piha, A2. A2 sijaitsee kiveyksen vasemmalla puoliskolla. Kuvaussuunta W. 9.6.2015.

Kuva 295. Burtzin piha, A2. Alueen A2 pihakivetöntä aluetta syvennetään. Muodostuneet maaleikkaukset dokumentoitiin ja ne muodostivat osan profiileista 1 ja 2. Kuvaussuunta W. 10.6.20 15.

Kuva 296. Burtzin piha, A2. Isot kivirivit näkyvät kiveyksessä. Kuvaussuunta S. 9.6.2015.

Kuva 297. Burtzin piha, A2. Alueen A1 käytävä jatkui syvenevänä alueelle A2. Kuvaussuunta SE. 9.6.2015.

Kuva 298. Burtzin piha, A2. Edellinen tilanne toisesta suunnasta kuvattuna. Kuvaussuunta N. 9.6.2015.

Kuva 299. Burtzin piha, A2. Alueen kiveyksessä oli aukkoja. Ne olivat myöhemmän puutarhan aidan pylväiden paikkoja tai puutarhan istutuskuoppia. Osassa näkyi paalujen päitä. Kuvaussuunta W. 9.6.2015.

Kuva 300. Burtzin piha, A2. Alueen lounaiskulman aukko, jossa näkyy paalun pää. Kuvaussuunta W. 9.6.2015.

Kuva 301. Burtzin piha, A3. Alueen A1 länsipuolelta avattiin pieni alue. Burtzin seinän vieressä oli tässä uudempaa hiekkaa mahdollisesti 1980-luvun korjaustöistä johtuen. Kuvaussuunta W. 10.6.2015.

Kuva 302. Burtzin piha, A4. Alue A4 sijaitsi A2:n eteläpuolella puun ympärillä. Kiveyksessä oli W-E –suuntainen isompi kivirivi, jonka jälkeen kiveksen pinta laski etelään päin. Kohdassa oli pienistä kivistä tehty W-E –suuntainen vesikouru ja sen oikealla puolella vaalealla hiekalla täytynyt kouru, mahdollisesti rakennuksen kohta. Kuvaussuunta E. 10.6.2015.

Kuva 303. Burtzin piha, A4. Kiveys loppui puun eteläpuolella. Puun eteläpuolella on mennyt W-E –suuntainen metalliaita, jonka pylväiden isot betoniperustukset olivat tuhonneet linjaa laajalti kuten myös puun istutuskuoppa. Kuvaussuunta N. 10.6.2015.

Kuva 304. Burtzin piha, A4. Alueen länsipäässä latan kohdalla kiveyksen päällä tuli hiukan hiilikerrosta ja sen päällä olevaa vaaleata hiekkakerrosta ennen muita kerroksia. Vastaavat kerrokset esiintyivät myöhemmin muuallakin etelämpänä. Kuvaussuunta W. 10.6.2015.

Kuva 305. Burtzin piha, A4. Lähikuva edellisestä. Kiveyksen reunalla on syvennys, jossa on voinut olla rakennuksen seinälinjan kohta. Kuvaussuunta W. 10.6.2015.

Kuva 306. Burtzin piha, A4. Alue sijaitsee kuvan vasemmassa reunassa. Kuvaussuunta SW. 10.6.2015.

Kuva 307. Burtzin piha, A4. Alue A4 sijaitsi puun kannon ympärillä. Kuvassa näkyy pihakiveyksessä olevia aukkoja alueella A2. Kuvaussuunta S. 10.6.2015.

Kuva 308. Burtzin piha, A5. Alueiden A1-A4 länsipuolelle avattiin alue A5. Kuvaussuunta W. 11.6.2015.

Kuva 309. Burtzin piha, A5. Kerrokset olivat enimmäkseen samoja kuin alueilla A1-4. Vaalean täyttöhiekan alla on tiilimurskakerros ennen mustaa palokerrosta ja vanhaa pihakiveystä. Kuvaussuunta S. 11.6.2015.

Kuva 310. Burtzin piha, A5. Alueen eteläosa, jossa näkyy metalliaidan tolppien aiheuttamat aukot. Edessä oikealla on portin tolppa ja vasemmalla sen tukitolppa. Vasemmalla latan takana on kaivausalue 2. Taustalla on A4-5. jotka olivat tuhoutuneet pitkälti aidan tolppien betoniperustusten takia. Kuvaussuunta E. 11.6.2015.

Kuva 311. Burtzin piha, A5. Kuvaussuunta N. 11.6.2015.

Kuva 312. Burtzin piha, A5. Kuvaussuunta W. 11.6.2015.

Kuva 313. Burtzin piha, A5. Myös alueella A5 oli vanhempia aukkoja kiveyksessä. Kuvaussuunta S. 11.6.2015.

Kuva 314. Burtzin piha, A5. Alueen luoteiskulma, jossa oli kaapelilinja kaivettu kiveykseen. Betoniset suojakuoret näkyvät kuvassa. Kuvaussuunta S. 11.6.2015.

Kuva 315. Burtzin piha, A1-5. Alueet sateen jälkeen. Kuvaussuunta E. 12.6.2015.

Kuva 316. Burtzin piha, A1-5. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 317. Burtzin piha, A6. Alue A6 oli vahingoittunut metalliaidan tolppien perustusten takia. Säilyneessä kohdassa kerrosten alaosassa oli vaalean hiekan alla hiilikerros. Kuvaussuunta NE. 15.6.2015.

Kuva 318. Burtzin piha, A6. Edellinen kohta laajemman puhdistamisen jälkeen. Vasemmassa alakulmassa on kaivausalue 3. Kuvaussuunta W. 15.6.2015.

Kuva 319. Burtzin piha, A6. Edellinen tilanne. Hiilikerroksen molemmilla puolilla oli aidan tolppien takia sekoittuneet kerrokset. Kuvaussuunta N. 15.6.2015.

Kuva 320. Burtzin piha, A6. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta W. 15.6.2015.

Kuva 321. Burtzin piha, A6, KA 7, yhteydet 1 ja 2. Maaleikkauksen viereen tehtiin vaaleaan hiekkaa (yhteys 1) pieni kaivaus. Vaalean hiekan alla oli edellisten kuviin liittyvä tasossa näkyvä hiili-tiilikerros (yhteys 2). Kuvaussuunta W. 15.6.2015.

Kuva 322. Burtzin piha, A6, KA7, yhteys 3. Kuvaussuunta W. 15.6.2015.

Kuva 323. Burtzin piha, A6, KA7, yhteys 4. Kuvaussuunta W. 15.6.2015.

Kuva 324. Burtzin piha, A6, KA7, yhteys 5. Alimpana oli puhdas hiekka, jonka pinta oli kuopilla. Kuvaussuunta W. 15.6.2015.

Kuva 325. Burtzin piha, A6, KA7, eteläprofiili. Kuvaussuunta S. 15.6.2015.

Kuva 326. Burtzin piha, A6. Alueen poikki muodostunut maaleikkaus kerrosten alaosasta. Kohtaa ei dokumentoitu. Kuvaussuunta S. 15.6.2015.

Kuva 327. Burtzin piha, A6. Alueen eteläosaan kerrosten alaosaan tehty kaivanto, jota piti tulla profiili 1 eteläosa. Se meni väärään kohtaan. Kuvaussuunta W. 17.6.2015.

Kuva 328. Burtzin piha, A6. Kaivannon pohjalla näkyy metalliaidan tolpan perustuksen maita ja oikealla vanhoja kerroksia. Kuvaussuunta S. 17.6.2015.

Kuva 329. Burtzin piha, A6. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta SE. 17.6.2015.

Kuva 330. Burtzin piha, A6. Edellisen länsipuolelle oikeaan kohtaan tehty profiili 1:n eteläosa. tehty. Kuvaussuunta SW. 17.6.2015.

Kuva 331. Burtzin piha, A7-8. Edessä A5:n eteläpuolelle tehty kiveyksen avaus A7 ja takana kivetön alue A8. Kuvaussuunta E. 3.8.2015.

Kuva 332. Burtzin piha, A7. Kiveyksen itäreunalla oli N-S –suuntainen vesikouru. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 333. Burtzin piha, profiili 1. Edessä on pihan itäosassa sijainneen N-S –suuntaisen profiili 1:n keskiosa. Profiili dokumentoitiin pätkittäin. Kuvaussuunta E. 10.6.2015.

Kuva 334. Burtzin piha, profiili 1. Taaempana on profiilin oikea eteläpää välillä 0-2,2 m. Kuvaussuunta WSW. 17.6.2015.

Kuva 335. Burtzin piha, profiili 1. Profiilien 1 ja 4 risteys. Latan takana on W-E –suuntainen profiili 4. Kuvaussuunta SE. 17.6.2015.

Kuva 336. Burtzin piha, profiili 1. Profiilin eteläpää välillä 0-2,2 m. Kuvaussuunta W. 17.6.2015.

Kuva 337. Burtzin piha, profiili 1. Profiilin keskiosa välillä 2,2-5,5 m. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 338. Burtzin piha, profiili 1. Edellinen kohta. Kuvaussuunta SW. 12.6.2015.

Kuva 339. Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kohdan eteläosa välillä 2,2-3,2 m. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 340. Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kohdan keskiosa välillä 3-4,6 m. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 341. Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kohdan pohjoisosa välillä 4,4-5,5 m. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 342. Burtzin piha, profiili 1. Edellisen kuvan kohta myöhemmässä vaiheessa kun profiilia on jatkettu pohjoiseen. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 343. Burtzin piha, profiili 1. Pohjoiseen jatkettua profiilia välillä 5,4-7,5 m. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 344. Burtzin piha, profiili 1. Pohjoiseen jatkettua profiilia välillä 6,2-7,8 m. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 345. Burtzin piha, profiili 1. Profiilin keskiosa välillä 2,2-5,5 m. Kuvaussuunta SW. 12.6.2015.

Kuva 346. Burtzin piha, profiili 1. Profiilin pohjoisosaa välillä 4,7-7,8 m. Kuvaussuunta NW. 12.6.2015.

Kuva 347. Burtzin piha, profiili 2. Pihan pohjoisosasta on poistettu pihakiveys ja keskelle jätetty kerrokset kiveyksestä saakka paikallensa. Kannaksen eteläsivu dokumentoitiin profiili 2:na. Kuvaussuunta W. 16.6.2015.

Kuva 348. Burtzin piha, profiili 2. Profiili kannaksen kohdalla välillä 0-8 m. Kuvaussuunta NE. 16.6.2015.

Kuva 349. Burtzin piha, profiili 2. Profiilin länsiosa välillä 0-5 m. Kuvaussuunta NNW. 16.6.2015.

Kuva 350. Burtzin piha, profiili 2. Profiilin itäosa välillä 3-8 m. Kuvaussuunta NNE. 16.6.2015.

Kuva 351. Burtzin piha, profiili 2. profiili välillä 0-8 m. Kuvaussuunta NW. 16.6.2015.

Kuva 352. Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 0-2 m. Kuvaussuunta N. 16.6.2015.

Kuva 353. Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 2-4 m. Kuvaussuunta N. 16.6.2015.

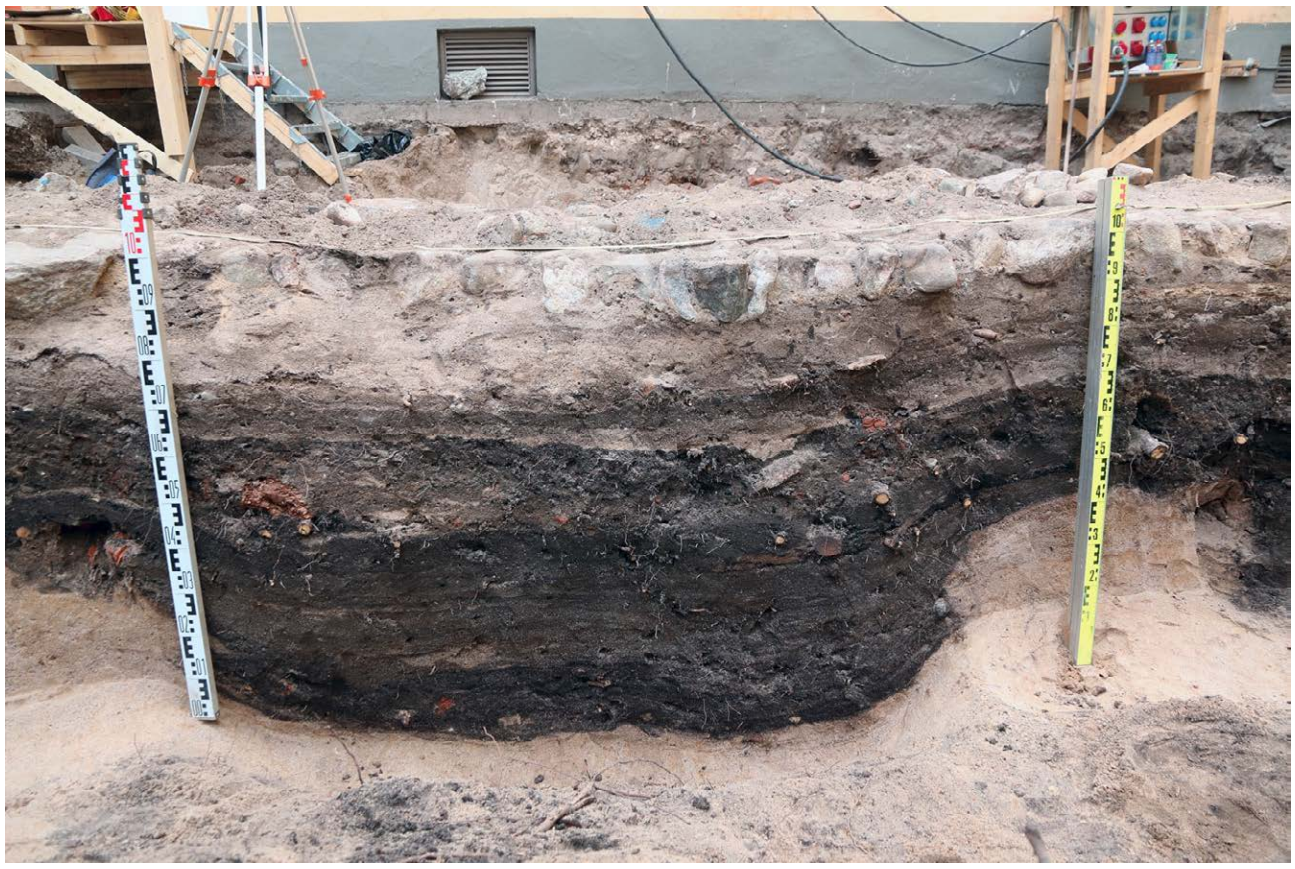

Kuva 354. Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 4-6 m. Kuvaussuunta N. 16.6.2015.

Kuva 355. Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 6-8 m. Kuvaussuunta N. 16.6.2015.

Kuva 356. Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva profiilista kohdasta 2 m. Kuvaussuunta N. 16.6.2015.

Kuva 357. Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva profiilista kohdasta 5 m. Kohdasta otettiin näytteet makrofossiilitutkimusta varten. Kuvaussuunta N. 16.6.2015.

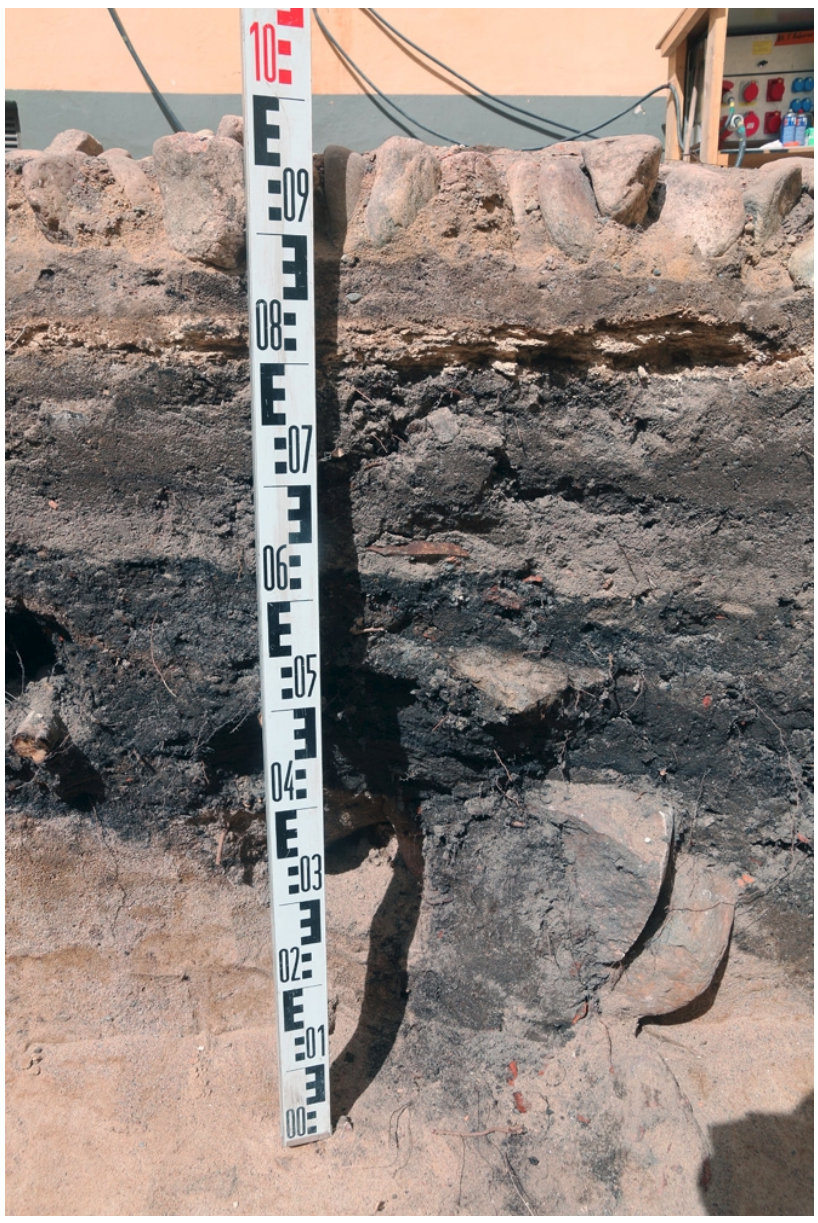

Kuva 358. Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva profiilista kohdasta 6,8 m. Kuvaussuunta N. 16.6.2015.

Kuva 359. Burtzin piha, profiili 2. Profiilin syvempää kohtaa vastapäätä oli myös syvempi kohta. Kuvaussuunta E. 16.6.2015.

Kuva 360. Burtzin piha, profiili 2. Lähikuva edellisestä eteläseinän kuopasta. Kuvaussuunta SE. 16.6.2015.

Kuva 361. Burtzin piha, profiili 2. Profiilin aiemmin dokumentointi itäpää välillä 7,9-12 m. Kuvaussuunta N. 11.6.2015.

Kuva 362. Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 7,9-9,7 m. Kuvaussuunta N. 11.6.2015.

Kuva 363. Burtzin piha, profiili 2. Profiili välillä 9,5-12 m. Kuvaussuunta N. 11.6.2015.

Kuva 364. Burtzin piha, profiili 3. Alueen A5 länsireunaan muodostui maaleikkaus, joka dokumentoitiin useammassa vaiheessa. Kuvassa profiili välillä 2,5-9,6 m. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Kuva 365. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-9,6 m. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Kuva 366. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-9,6 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 367. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-9,6 m. Kuvaussuunta SW. 25.6.2015.

Kuva 368. Burtzin piha, profiili 3. Profiilia on jatkettu etelään. Kuvassa välillä 0-3 m. Vasemmalla näkyy metalliaidan yhden tolpan perustus. Kuvaussuunta SW. 25.6.2015.

Kuva 369. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0-9,6 m. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Kuva 370. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0-3 m. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Kuva 371. Burtzin piha, profiili 3. Profiilin edessä sijainnutta pohjoisempaa aidan tukiperustusta ollaan poistamassa. Kuvaussuunta SW. 25.6.2015.

Kuva 372. Burtzin piha, profiili 3. Perustus on poistettu. Kuvaussuunta SE. 25.6.2015.

Kuva 373. Burtzin piha, profiili 3. Aidan portin tolpan perustus. Kuvaussuunta E. 25.6.2015.

Kuva 374. Burtzin piha, profiili 3. Aidan potin perustusta hajotetaan. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Kuva 375. Burtzin piha, profiili 3. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta NW. 25.6.2015.

Kuva 376. Burtzin piha, profiili 3, yläosan eteläosa. Profiilin vanhan kiveyksen yläpuoliset kerrokset dokumentoitiin useammassa vaiheessa. Kuvassa tilanne ennen kiveyksen poistoa. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 377. Burtzin piha, profiili 3,yläosan keskiosa. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 378. Burtzin piha, profiili 3, yläosa pohjoisosa. Kuvaussuunta W. 12.6.2015.

Kuva 379. Burtzin piha, profiili 3, yläosa. Kuvaussuunta SW. 12.6.2015.

Kuva 380. Burtzin piha, profiili 3, yläosa. Yläosan pohjoisosa myöhemmässä dokumentointivaiheessa välillä 6,7-9,4 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 381. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0—1,7 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 382. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 0,5-1,7 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 383. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä1,2-2,8 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 384. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2-3,8 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 385. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 2,5-4,8 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 386. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 3,5-6 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 387. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 4,8-6,8 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 388. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 6-8,2 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 389. Burtzin piha, profiili 3. Profiili välillä 7,5-9,6 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 390. Burtzin piha, profiili 4. W-E – suuntainen profiili oli A6:n eteläinen maaleikkaus. Profiilin itäosa välillä 0-3 m. Profiili dokumentoitiin useassa pätkässä. Profiilin ja Bockin välissä oli kaivausalue 3. Kuvaussuunta S. 15.6.2015.

Kuva 392. Burtzin piha, profiili 4. Profiilin itäosa välillä 0-3 m. Profiilin itäpuolella Bockin vieressä on kaivausalue KA3:n syvempi täytetty kohta. Kuvaussuunta S. 18.6.2015.

Kuva 393. Burtzin piha, profiili 4. Kaivausalue 3 ja profiilin itäosa välillä 0-0,5 m. Kuvaussuunta S. 18.6.2015.

Kuva 394. Burtzin piha, profiili 4. Profiilin itäosa välillä 0,2-2,8 m. Kuvaussuunta S. 18.6.2015.

Kuva 395. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-1,6 m. Kuvaussuunta S. 18.6.2015.

Kuva 396. Burtzin piha, profiili 4. Lähikuva profiilista kohdalla 0,8 m. Kuvaussuunta S. 18.6.2015.

Kuva 397. Burtzin piha, profiili 4. Profiilia on jatkettu länteen päin välillä 0-6,7 m. Kuvaussuunta SW. 23.6.2015.

Kuva 398. Burtzin piha, profiili 4. Jatkettu osuus välillä 2,2-6,7 m. Kuvaussuunta SW. 23.6.2015.

Kuva 399. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-6,7 m ja kaivausalue 3. Kuvaussuunta S. 23.6.2015.

Kuva 400. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-4 m. Kuvaussuunta S. 23.6.2015.

Kuva 401. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 2,6-6,7 m. Kuvaussuunta S. 23.6.2015.

Kuva 402. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 0-6,7 m. Kuvaussuunta SE. 23.6.2015.

Kuva 403. Burtzin piha, profiili 4. Lähikuva Profiili välillä 2-3,5 m. Kuvaussuunta S. 23.6.2015.

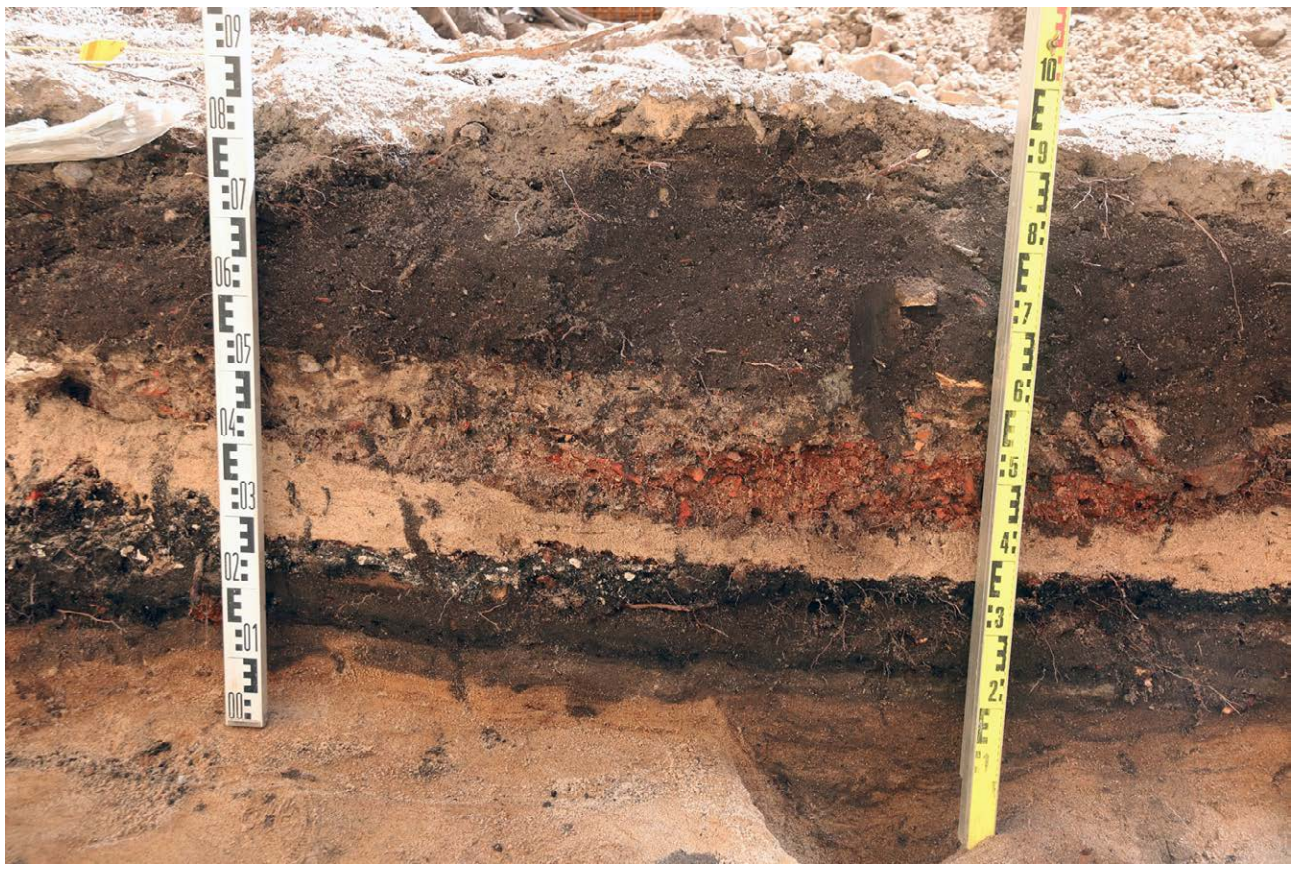

Kuva 404. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 2,8-4,4 m. Kuvaussuunta S. 23.6.2015.

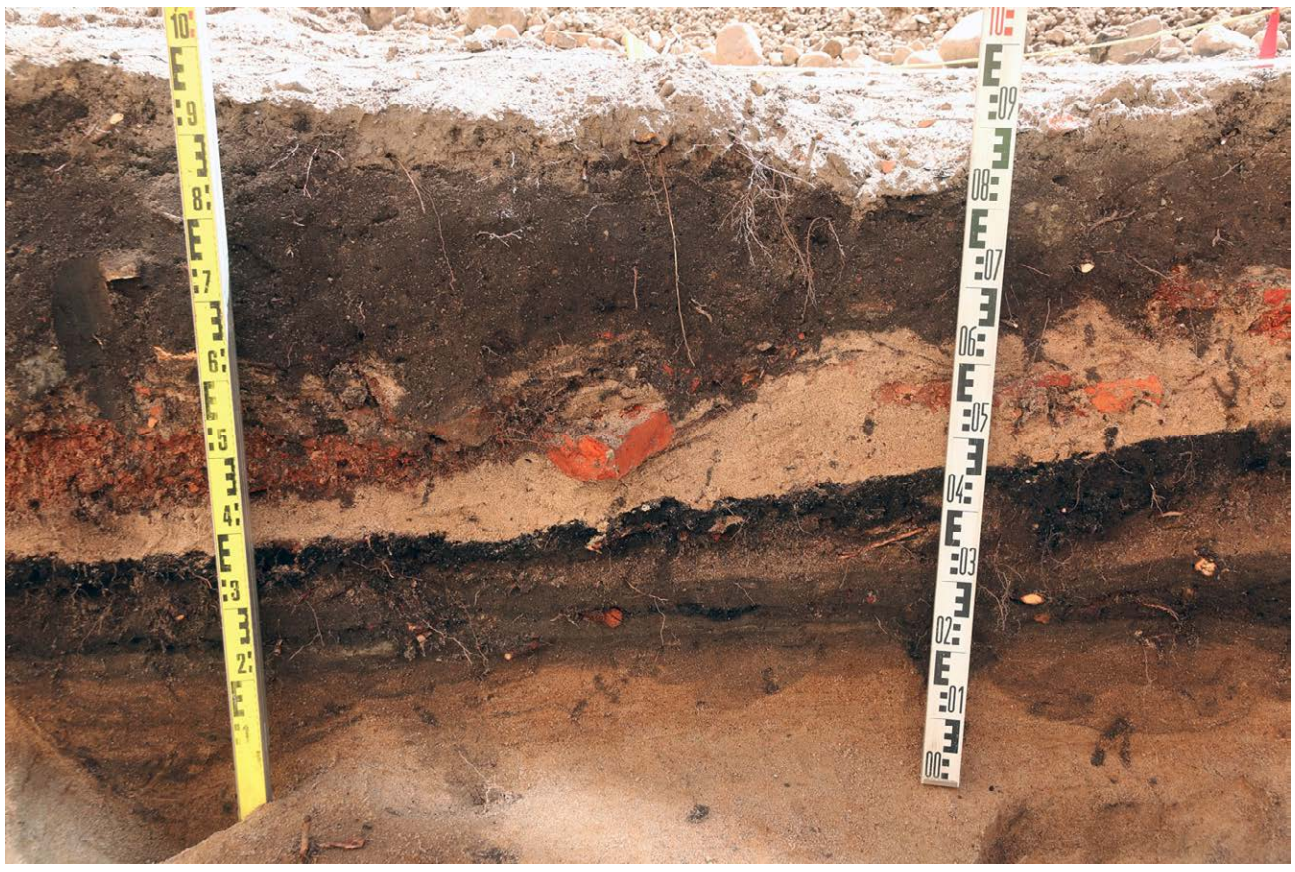

Kuva 405. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 3,8-5,4 m. Kuvaussuunta S. 23.6.2015.

Kuva 406. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 5-6,7 m. Kuvaussuunta S. 23.6.2015.

Kuva 407. Burtzin piha, profiili 4. Profiilia on jatkettu uudelleen länteen päin välillä 6,7-10 m. Kuvaussuunta SW. 25.6.2015.

Kuva 408. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 8,5-10 m. Kuvaussuunta W. 25.6.2015.

Kuva 409. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 6,8-10 m. Kuvaussuunta S. 25.6.2015.

Kuva 410. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 6,2-8 m. Kuvaussuunta S. 25.6.2015.

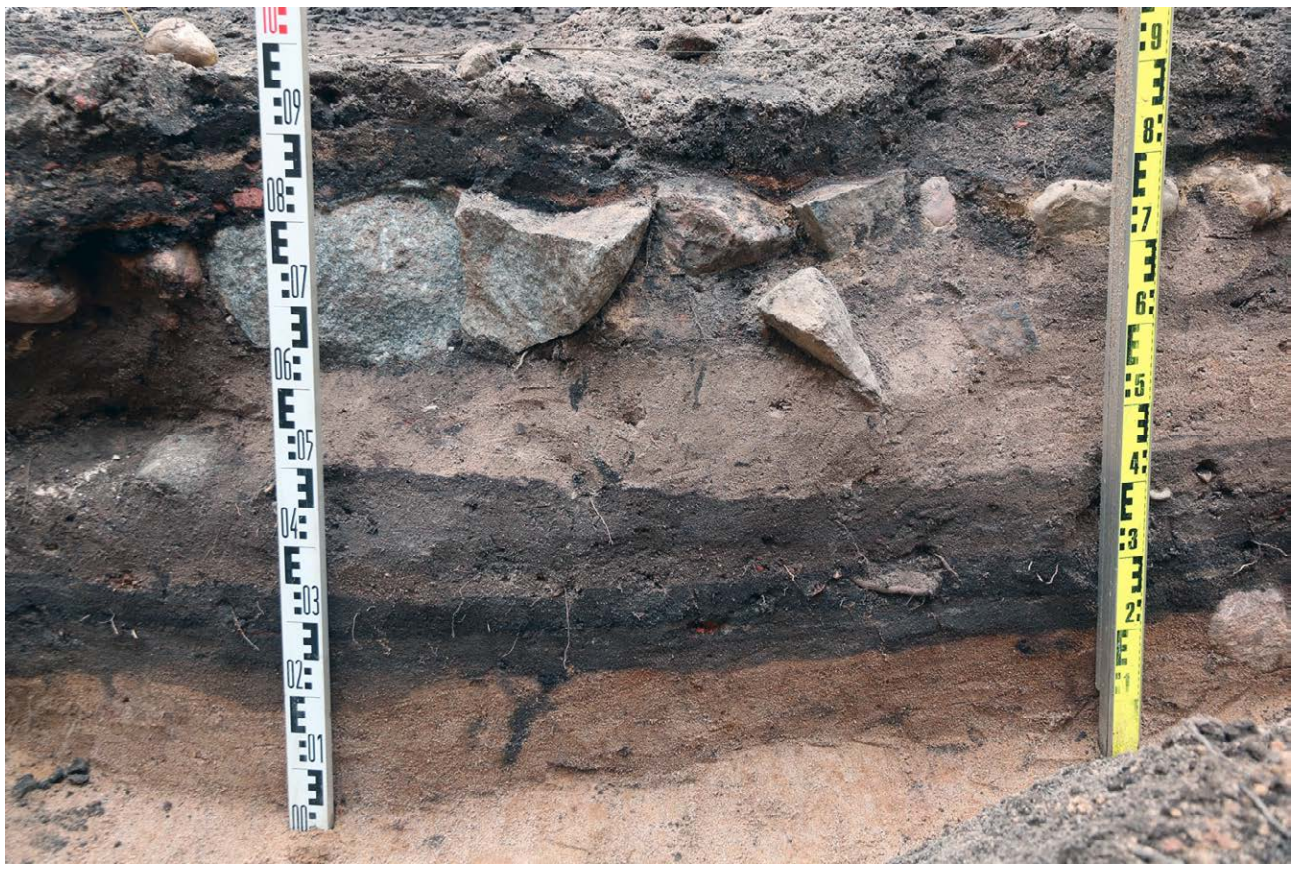

Kuva 411. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 6,8-8,2 m. Kuvaussuunta S. 25.6.2015.

Kuva 412. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 8-9,4 m. Kuvaussuunta S. 25.6.2015.

Kuva 413. Burtzin piha, profiili 4. Profiili välillä 8,9-10 m. Kuvaussuunta S. 25.6.2015.

Kuva 414. Burtzin piha, A8. Aluetta Bockin seinän luona. Kaivo ja putkia on asennettu. Kuvaussuunta NE. 31.7.2015.

Kuva 415. Burtzin piha, A8. Edellisen kohdan länsipuolella oli pienistä kivistä muodostunut kuoppa. Kuvaussuunta N. 31.7.2015.

Kuva 416. Burtzin piha, profiili 5. Eteläisin W-E –suuntainen profiili oli alueen A8 eteläreuna. Profiili dokumentoitiin pätkissä. Kuvassa profiili on välillä 0-3 m. Kuvaussuunta SE. 30.7.2015.

Kuva 417. Burtzin piha, profiili 5. Lähikuva edellisestä. Kuvaussuunta SE. 30.7.2015.

Kuva 418. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 0-7,6 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 419. Burtzin piha, profiili 5. Edellinen tilanne. Profiilia dokumentoidaan. Kuvaussuunta SE. 3.8.2015.

Kuva 420. Burtzin piha, profiili 5. Kuvaussuunta SE. 3.8.2015.

Kuva 421. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 0—3,4 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 422. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 2,6-5,4 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 423. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 5—7,6 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 424. Burtzin piha, profiili 5. Lähikuva profiilista kohdasta 3 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 425. Burtzin piha, profiili 5. Lähikuva kohdasta 4,8 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 426. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 1-10,4 m. Kuvaussuunta SW. 3.8.2015.

Kuva 427. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 1,6-7,6 m. Kuvaussuunta SW. 3.8.2015.

Kuva 428. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 7,6-10,4 m. Kuvaussuunta SW. 3.8.2015.

Kuva 429. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 1-10,4 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 430. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 6,6-9 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 431. Burtzin piha, profiili 5. Profiili välillä 8,2-10,4 m. Kuvaussuunta S. 3.8.2015.

Kuva 432. Burtzin piha, profiili 5. Profiilin länsipäästä profiilia pohjoiseen päin. Kuvaussuunta W. 3.8.2015.

Kuva 433. Burtzin piha, A1-6. Pihan pohjoisosa ennen lopullista syventämistä. Kuvaussuunta W. 17.6.2015.

Kuva 434. Burtzin piha, A1-6. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta E. 17.6.2015.

Kuva 435. Burtzin piha, A1-6. Aluetta tyhjennetään. Kuvaussuunta E. 18.6.2015.

Kuva 436. Burtzin piha, A1-6. Burtzin seinää. Kuvaussuunta E. 22.6.2015.

Kuva 437. Burtzin piha, A1-6. Pihan koilliskulmaa kaivetaan puhtaaseen hiekkaan saakka. Kuvaussuunta E. 22.6.2015.

Kuva 438. Burtzin piha, A1-6. Kaivamista alueiden itäosassa. Kuvaussuunta N. 22.6.2015.

Kuva 439. Burtzin piha, A1-6. Kaivamista alueiden länsiosassa. Kuvaussuunta NW. 23.6.2015.

Kuva 440. Burtzin piha, A1-6. Alueet on kaavittu puhtaaseen hiekkaa jo suurimmalta osalta aluetta. Kuvaussuunta NW. 23.6.2015.

Kuva 441. Burtzin piha, A1-6. Kahvila Röntgenin laajennusosaa rakennetaan. Kuvaussuunta NE. 25.8.2015.

Kuva 442. Burtzin piha, A1-6. Burtzin seinää kuvan 436 kohdalla syventämisen jälkeen. Kuvaussuunta N. 25.6.2015.

Kuva 443. Burtzin piha, A1-8. Laajennuksen portaiden edessä täytyi kaivaa lisää maanalaisten betoniosien ja putkilinjan takia. Kuvaussuunta NE. 18.8.2015.

Kuva 444. Burtzin piha, A9. Pihan eteläosaan kaivettiin iso istutuskuoppa puulle. Kuvaussuunta W. 19.8.2015.

Kuva 445. Burtzin piha, A9. Kuopan itäsivu kaivamisen aikana. Itäsivun eteläpäässä on 1900-luvun rakennuksen, Petsamon kivijalkaa. Kuvaussuunta E. 19.8.2015.

Kuva 446. Burtzin piha, A9. Kuoppa kaivamisen aikana. Kuvaussuunta E. 20.8.2015.

Kuva 447. Burtzin piha, A9. Kuopan eteläsivu. Vasemmalla Petsamon kivijalkaa ja keskellä poistetun puun istutuskuoppa. Kuvaussuunta E. 20.8.2015.

Kuva 448. Burtzin piha, A9. Kuopan luoteiskulmassa tuli jälleen vanhaa pihakiveystä. Kuvaussuunta E. 20.8.2015.

Kuva 449. Burtzin piha, A9. Vanha pihakiveys, jonka itäreunassa oli N-S –suuntainen vesikouru. Sen itäpuolella ei ollut kiveystä. Kuvaussuunta N. 20.8.2015.

Kuva 450. Burtzin piha, A9. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta E. 20.8.2015.

Kuva 451. Burtzin piha, A9. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta S. 20.8.2015.

Kuva 452. Burtzin piha, A9. Vesikouru. Kuvaussuunta S. 20.8.2015.

Kuva 453. Burtzin piha, A9. Lähikuva vesikourusta. Kuvaussuunta S. 20.8.2015.

Kuva 454. Burtzin piha, A9. Kiveyksen eteläreunassa oli paalu, joka oli linjassa pohjoisten paalujen kanssa. Kyseessä oli ilmeisesti 1800-luvun puutarhan aidan tolppa. Kuvaussuunta N. 20.8.2015.

Kuva 455. Burtzin piha, A9. Lähikuva paalusta. Kuvaussuunta N. 20.8.2015.

Kuva 456. Burtzin piha, A9. Istutuskuoppa kaivettuna valmiiksi. Kuvaussuunta NW. 21.8.2015.

Kuva 457. Burtzin piha, A9. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta SE. 21.8.2015.

Kuva 458. Burtzin piha, profiili 6. Kuopan luoteiskulma. Kuvaussuunta NW 21.8.2015.

Kuva 459. Burtzin piha, profiili 6. Kuopan pohjoissivun keskiosa. Oikealla on vanha puuistutuskuoppa, joka näkyi myös profiilissa 5. Kuvaussuunta N. 21.8.2015.

Kuva 460. Burtzin piha, profiili 6.Kuopan koilliskulma. Itäsivulla on säilynyt vanhoja kerroksia. Kuvaussuunta NE. 21.8.2015.

Kuva 461. Burtzin piha, profiili 6. Kuopan kaakkoiskulma. Oikealla Petsamon kivijalka. Kuvaussuunta SE. 21.8.2015.

Kuva 462. Burtzin piha, profiili 6. Kuopan eteläsivun keskiosa. Keskellä puuistutuskuoppa. Kuvaussuunta SE. 21.8.2015.

Kuva 463. Burtzin piha, profiili 6. Kuopan lounaisnurkka, jossa uudempi häiriö kulmassa. Kuvaussuunta SW. 21.8.2015.

Kuva 464. Burtzin piha, profiili 6. Kuopan länsisivu. 1980-luvun remontin kaivaussyvyys ulottuu profiilin eteläosassa jo vanhan pihakiveyksen tasolle. Kuvaussuunta W. 21.8.2015.

Kuva 465. Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja4. Pihan länsiosaan tuli useampia kaivoja ja putkilinjakaivanto, joiden kohdat tutkittiin. Kuvan keskellä tehtiin havaintopisteet Burtzin piha 3 ja 4. Kuvaussuunta N. 11.8.2015.

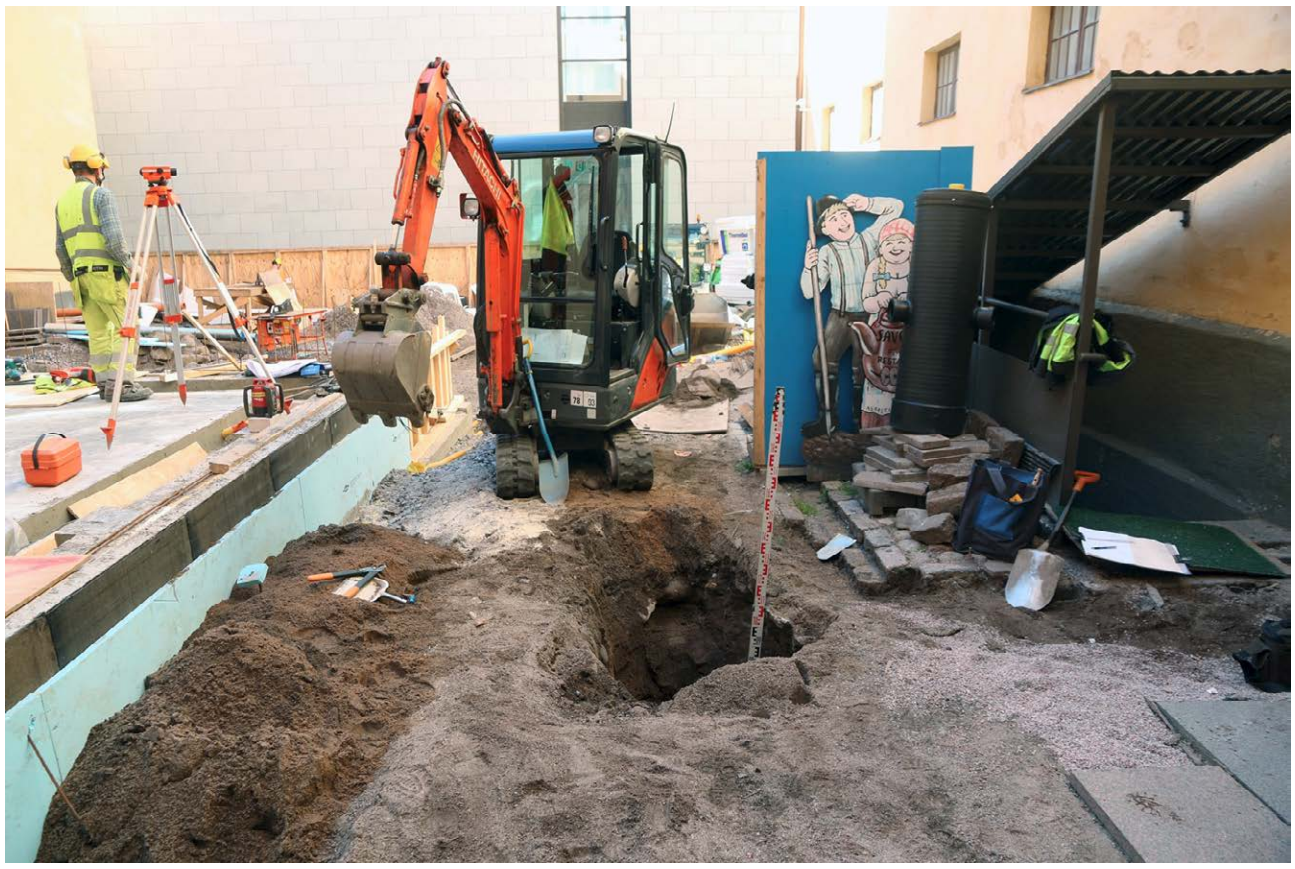

Kuva 466. Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja 4. Kaivon kohta on kaivettu ja havaintopisteet 3 ja 4 sijaitsevat sen W- ja E seinillä. Kuvaussuunta S. 11.8.2015.

Kuva 467. Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja 4. Länsisivulla oli havaintopiste 3, jossa oli säilynyt kapealla vyöhykkeellä vanhoja kerroksia. Keskellä ja idässä oli uudempia sotkeentuneita hiekkakerroksia. Kuvaussuunta N. 11.8.2015.

Kuva 468. Burtzin piha, A10, havaintopiste Burtz piha 3. Kuvaussuunta W. 11.8.2015.

Kuva 469. Burtzin piha, A10, havaintopiste Burtz piha 3. Lähikuva. Kuvaussuunta W. 11.8.2015.

Kuva 470. Burtzin piha, A10, havaintopiste Burtz piha 4. Kuvaussuunta E. 11.8.2015.

Kuva 471. Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja 4. Kuopan pohjalle tehtiin koepisto puhtaan maan saavuttamiseksi siinä onnistumatta. Kuvaussuunta N. 11.8.2015.

Kuva 472. Burtzin piha, A10, havaintopisteet Burtz piha 3 ja4. Lähikuva koepistosta. Kuvaussuunta N. 11.8.2015.

Kuva 473. Burtzin piha, A10. Koilliseen menevän pienen sadevesiputkikaivannon pohjalla tuli esiin vanhaa pihakiveystä. Kuvaussuunta NE. 11.8.2015.

Kuva 474. Burtzin piha, A10. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta NE. 11.8.2015.

Kuva 475. Burtzin piha, A10. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta NE. 11.8.2015.

Kuva 476. Burtzin piha, A10. Luoteeseen tehtiin vastaavanlainen sadevesiputkikaivanto. Täällä kerrokset havaintopisteen Burtz piha 3 länsipuolella olivat lähes kokonaan uudempia täyttömaita. Kuvaussuunta N. 11.8.2015.

Kuva 477. Burtzin piha, A11, havaintopisteet Burtz piha 5-8. Kaivosta etelään johtava syvempi kaivanto, jonka sivuilla oli havaintopisteet Burtz piha 5-8. Kuvaussuunta S. 11.8.2015.

Kuva 478. Burtzin piha, A11, havaintopisteet Burtz piha 5 ja 7. Havaintopisteet sijaitsivat kaivannon länsiprofiilissa. Kuvaussuunta W. 11.8.2015.

Kuva 479. Burtzin piha, A11, havaintopisteet Burtz piha 6 ja 8. Havaintopisteet sijaitsivat kaivannon itäsivulla. Kuvaussuunta NE. 11.8.2015.

Kuva 480. Burtzin piha, A1, havaintopiste Burtz piha 5. Kuvaussuunta W. 11.8.2015.

Kuva 481. Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7. Kuvaussuunta W. 11.8.2015.

Kuva 482. Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7. Kuvaussuunta W. 11.8.2015.

Kuva 483. Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7. Putkikaivannon pohjalle tehtiin pieni koepisto puhtaan maan saavuttamiseksi. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

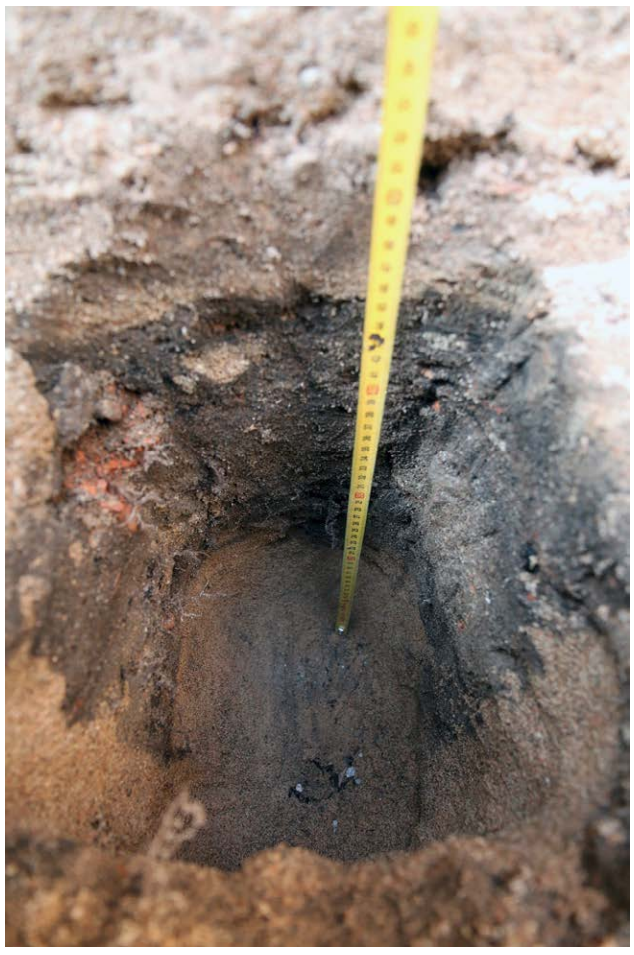

Kuva 484. Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 7. Lähikuva koepistosta. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

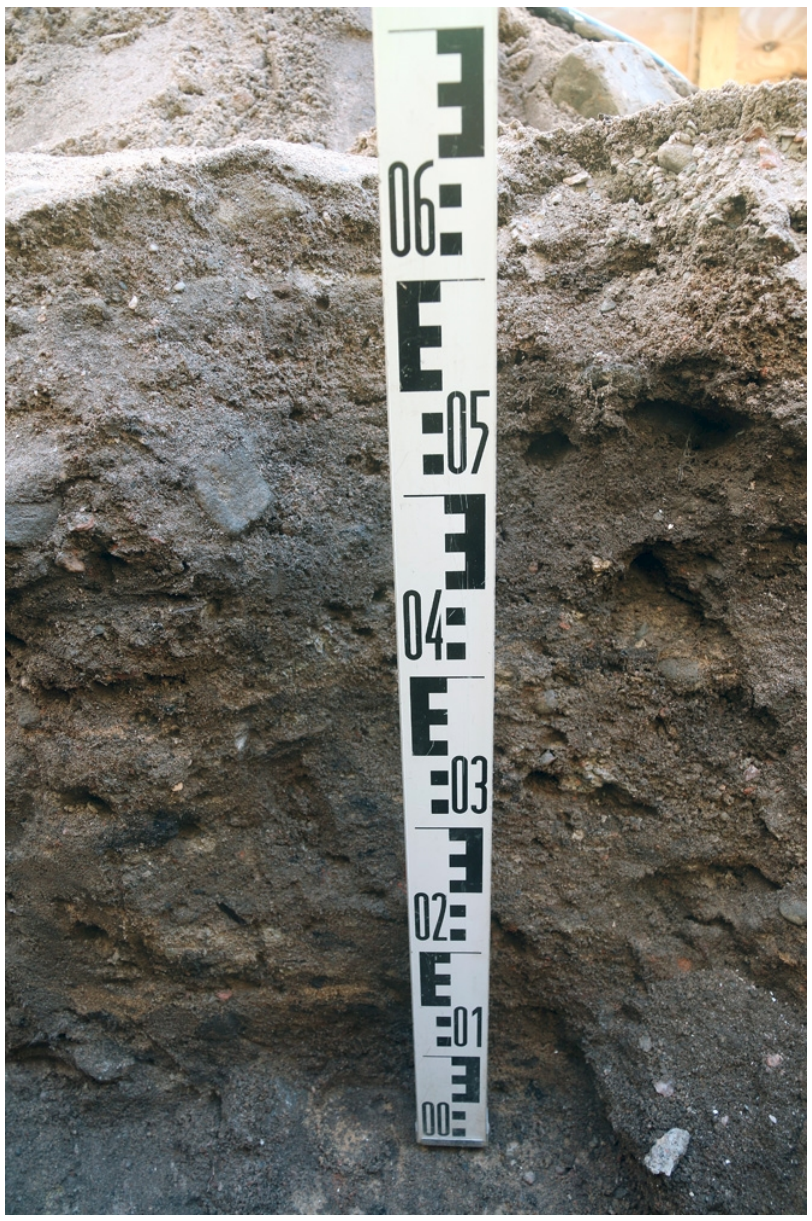

Kuva 485. Burtzin piha, A11, havaintopiste Burtz piha 8. Kuvaussuunta E. 11.8.2015.

Kuva 486. Burtzin piha, A11. Kaivantoa jatkettiin etelään päin. Kaivannon eteläpuolella oli sijainnut kaivausalue KA4. Kuvaussuunta S. 12.8.2015.

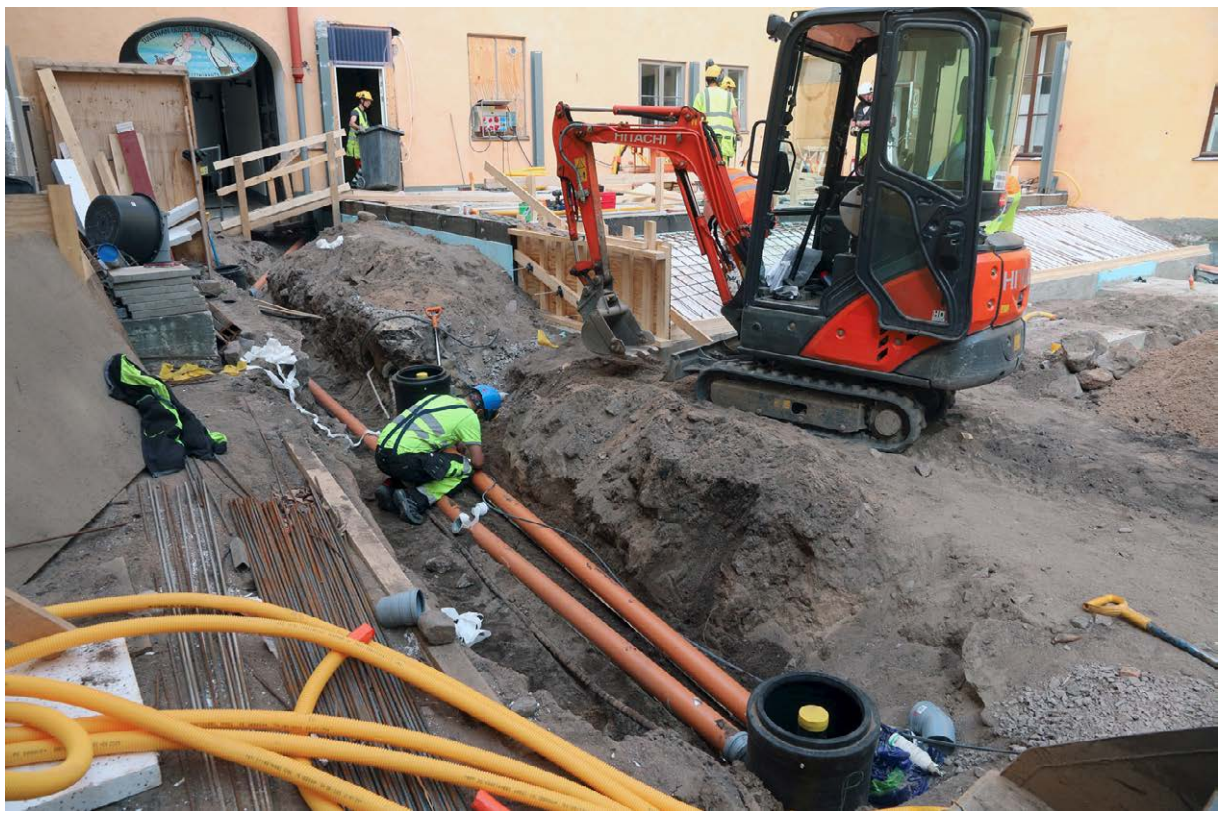

Kuva 487. Burtzin piha, A11-A12. Putkia asennetaan kaivantoon. Kuvaussuunta NNE. 12.8.2015.

Kuva 488. Burtzin piha, A14. N-S –suuntaisesta kaivannosta tehtiin kaksi pienempää sadevesiputkikaivantoa Sumppua kohti. Kuvan kaivanto sijaitsi etelämpänä kaivausalue KA5:n eteläpuolella. Kummatkin olivat 1980-luvun kerroksissa. Kuvaussuunta W. 14.8.2015.

Kuva 489. Burtzin piha, A12. Pohjoisempi sijaitsi Sumpun kellariin johtavien portaiden eteläpuolella. Kuvaussuunta W. 14.8.2015.

Kuva 490. Burtzin piha, A12. Putkikaivantoa etelään äin kaivettaessa tuli ennen sen tavoitesyvyyttä vastaan vanha pihakiveys. Kiveys rajautui idässä kaapeleiden betonisiin suojakuoriin. Kuvaussuunta S. 12.8.2015.

Kuva 491. Burtzin piha, A12. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta N. 12.8.2015.

Kuva 492. Burtzin piha, A12. Kuvaussuunta N. 12.8.2015.

Kuva 493. Burtzin piha, A12. Kuvaussuunta E. 12.8.2015.

Kuva 494. Burtzin piha, A12. Kuvattu kauempaa A11:n pohjoispuolelta Vanha pihakiveys on poistettu ja kaivanto on kaivettu putkien tavoitesyvyyteen saakka. Kuvaussuunta S. 12.8.2015.

Kuva 495. Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10. Vanha pihakiveys on poistettu ja kaivanto on kaivettu putkien tavoitesyvyyteen saakka. Havaintopisteet sijaitsevat kaivannon länsireunalla. Pohjalla on alin palokerros. Kuvaussuunta S. 12.8.2015.

Kuva 496. Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10. Kuvaussuunta N. 12.8.2015.

Kuva 497. Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9-10. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

Kuva 498. Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10. Alueen eteläosa. Latan kohdalla havaintopiste 9 ja kuvan vasemmassa reunassa syvemmässä kohdassa havaintopiste 10. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

Kuva 499. Burtzin piha, A12, havaintopiste Burtz piha 9. Alueen pohjoisosa. Oikealla näkyy kaivausalue 4. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

Kuva 500. Burtzin piha, A12, havaintopisteet Burtz piha 9 ja10. Havaintopiste 9 on latan kohdalla ja havaintopiste kuvan vasemmassa reunassa. Kuvaussuunta NW. 12.8.2015.

Kuva 501. Burtzin piha, A12, havaintopiste Burtz piha 9. Kuvaussuunta W. 12.8.2015.

Kuva 502. Burtzin piha, A13. Putkikaivannon pohjalla on vanha pihakiveys esillä. Sitä oli alueen pohjoisosassa. Kuvaussuunta S. 5.8.2015.

Kuva 503. Burtzin piha, A13. Kiveyksen itäpuolella on pihan valaistuksen kaapeli. Kuvaussuunta E. 5.8.2015.

Kuva 504. Burtzin piha, A13, havaintopisteet Burtz piha 11 ja 12. Havaintopiste 11 on oikealla ja 12 vasemmalla. Ne sijaitsivat vanhan pihakiveyksen eteläpuolella. Kuvaussuunta W. 5.8.2015.

Kuva 505. Burtzin piha, A13, havaintopisteet Burtz piha 11 ja 12. Kuvaussuunta NW. 5.8.2015.

Kuva 506. Burtzin piha, A13, havaintopiste Burtz piha 11. Kuvaussuunta W. 5.8.2015.

Kuva 507. Burtzin piha, A13, havaintopiste Burtz piha 12. Kuvaussuunta W. 5.8.2015.

Kuva 508. Burtzin piha, A14. Vanha pihakiveys tuli esiin alueen eteläosassa. Kuvaussuunta S. 7.8.2015.

Kuva 509. Burtzin piha, A14. Kuvaussuunta N. 7.8.2015.

Kuva 510. Burtzin piha, A14. Kuvaussuunta N. 7.8.2015.

Kuva 511. Burtzin piha, A14. Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Kuva 512. Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13 ja14. Vanha pihakiveys on poistettu. Havaintopiste 13 sijaitsi kiveyksen pohjoispuolella kivettömällä osuudella latan kohdalla ja 14 kuvan vasemmassa reunassa. Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Kuva 513. Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13. Dokumentointivaihe. Koepiston pohjalla on tumma maa, mutta profiilissa puhdas hiekka sijaitsee korkeammalla. Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Kuva 514. Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13. Tumma ohut kerros pohjalta on poistettu ja sen alta tuli puhdas hiekka. Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Kuva 515. Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 13. Sekoittuneet maat kuopan kohdalla liittyivät N-S –suuntaiseen vanhempaan kaivantoon. Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Kuva 516. Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 13-15. Kaivannon pohjoisosa. Kuvaussuunta NNE. 7.8.2015.

Kuva 517. Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 15 ja16. Kaivannon eteläosa. Kuvaussuunta SSW. 7.8.2015.

Kuva 518. Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 13-16. Kuvaussuunta NW. 7.8.2015.

Kuva 519. Burtzin piha, A14, havaintopisteet Burtz piha 14-15. Kaivannon keskiosa, Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Kuva 520. Burtzin piha, A14, havaintopiste Burtz piha 16. Kaivannon eteläosa. Kuvaussuunta W. 7.8.2015.

Kuva 521. Burtzin piha, A15. Helleniuksen pihalla otetaan esiin 1980-luvulla rakennetun autotallin betonikattoa. Kohdalle tuli graniittiportaat. Oikealla aidan kohdalla alkaa edellisenä vuonna tehdyn Helleniuksen pihan osuus. Kuvaussuunta W. 25.8.2015.

Kuva 522. Burtzin piha, A15. Sumpun eteläpuolista jyrkää mukulakiveystä puretaan. Kuvaussuunta W. 29.4.2015.

Kuva 523. Burtzin piha, A15. Mukulakivetyksen alla oli niiden laskuhiekka. Kuvaussuunta W. 7.5.2015.

Kuva 524. Burtzin piha, A15. Laskuhiekan alla oli 1980-luvun täyttömaita ja autotallin betonikatto. Kuvaussuunta W. 22.6.2015.

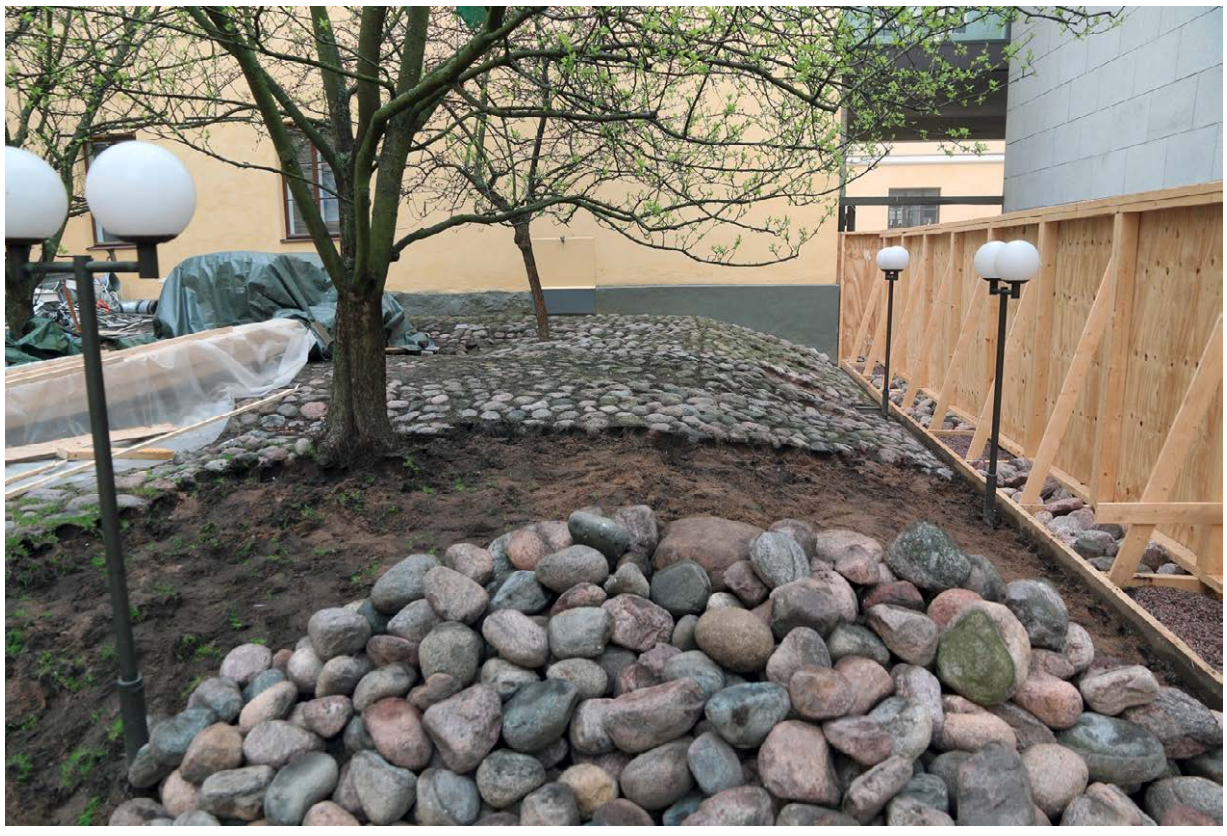

Kuva 525. Burtzin piha, A15. Burtzin pihan eteläosan jyrkemmin etelään viettävää mukulakiveystä puretaan. Kuvaussuunta E. 7.5.2015.

Kuva 526. Burtzin piha, A15. Puiden ympärillä oli neliömäiset lankkukehikkot. Kuvaussuunta W. 8.8.2015.

Kuva 527. Burtzin piha, A15, profiili 7. Oikeassa alareunassa on autotallin katto ja sen pohjoispuolella sitä varten kaivetun kuopan täyttämisen täyttömaita. Pohjoispuolella puun kehikon vieressä on puhtaan hiekan päällä hiukan vanhoja kerroksia. Kuvaussuunta NE. 1.6.2015.

Kuva 528. Burtzin piha, A15, profiili 7. Profiilin eteläosa. Ylhäällä on puun lankkukehikko ja oikealla 1980-luvun täyttömaat ja autotallin pohjoisseinä. Kuvaussuunta E. 1.6.2015.

Kuva 529. Burtzin piha, A15, profiili 7. Profiilia on jatkettu pohjoiseen. Kuvaussuunta E. 5.6.2015.

Kuva 530. Burtzin piha, A15. Edellisen kaivannon länsiprofiili. Profiilin keskiosassa oli säilynyt itäprofiilin tavoin vanhoja kerroksia vähän. Profiilin etelä- ja pohjoisosassa on 1980-luvulla sotkeentuneita kerroksia. Kuvaussuunta W. 5.6.2015.

Kuva 531. Burtzin piha, A15. Lähikuva länsiprofiilin keskiosasta. Kuvaussuunta W. 5.6.2015.

Kuva 532. Burtzin piha, A15. Lähikuva länsiprofiilin pohjoisosasta. Kuvaussuunta W. 5.6.2015.

Kuva 533. Burtzin piha, A15. Pihan eteläosassa oli autotallin betonikatto ja täyttömaita 1980-luvulta. Kuvaussuunta E. 11.6.2015.

Kuva 534. Burtzin piha, A15. Pohjoisprofiilia on puhdistettu puuistuskuopan kohdalta. Kuvaussuunta N. 11.6.2015.

Kuva 535. Burtzin piha, A15. Portaita ja luiskaa rakennetaan. Kuvaussuunta E. 12.8.2015.

Kuva 536. Burtzin piha, A15. Porttikongiin asetettiin uusia kaapeleita. Tilan pintaa nostettiin keskiosasta hiukan esteettömän kulun mahdollistamaksi oikean oven kautta kahvilaan. Kuvaussuunta N. 5.8.2015.

Kuva 537. Bockin piha. Bockin piha sijaitsi korokkeen takana. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta N. 2.4.2015.

Kuva 538. Bockin piha. Bockin pihan länsiosa. Tilanne ennen rakennustöitä. Kohdalla on sijainnut aiemmin vuonna 1903 rakennettu ja 1980-luvun remontissa purettu kivirakennus. Kuvaussuunta N. 2.4.2015.

Kuva 539. Bockin piha. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta N. 2.4.2015.

Kuva 540. Bockin piha. Bockin pihan eteläosa. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta NW. 2.4.2015.

Kuva 541. Bockin piha. Bockin pihan luoteisosa. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta N. 2.4.2015.

Kuva 542. Bockin piha. Bockin pihan länsiosa. Tilanne ennen rakennustöitä. Kuvaussuunta S. 2.4.2015.

Kuva 543. Bockin piha. Pihan eteläreunan koroketta puretaan ja sen takaista pihaa kaivetaan. Tilalle tuli raput. Kuvaussuunta N. 27.4.2015.

Kuva 544. Bockin piha. Korokkeen takaisia 1980-luvun täyttömaita on kaivettu. Kuvaussuunta NW. 27.4.2015.

Kuva 545. Bockin piha. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta NE. 27.4.2015.

Kuva 546. Bockin piha. Pihan luoteiskulman kaivon sisäosat. Pohjalla on N-S-suuntaisen putken linja. Kuvaussuunta S. 28.5.2015.

Kuva 547. Bockin piha, havaintopiste Bock piha 1. Pihan luoteisosaan kaivettiin syvä kuoppa rasvanerotuskaivoa varten, jonka kaivaminen kuvassa on kesken. Kuopan pohjoisreunalla sijaitsi havaintopiste Bockin piha 1. Kuvaussuunta N. 13.5.2015.

Kuva 548. Bockin piha, havaintopisteet Bock piha 2 ja 3. Rasvanerotuskaivon kohtaa on syvennetty. Puutukirakenne ja plastiikka ovat estämässä Bockin länsisiiven perustuksen valumista kuoppaan sateen vaikutuksesta. Kuopan itäreunalla latan kohdalla on havaintopiste Bockin piha 2. Havaintopiste 3 sijaitsee sen oikealla puolella kiven kohdalla. Havaintopisteet käsittivät vain 1980-luvun täyttömaita ja puhdasta hiekkaa. Kuvaussuunta S. 25.5.2015.

Kuva 549. Bockin piha, havaintopisteet Bock piha 2 ja 3. Havaintopiste 1 sijaitsi latan kohdalla ja 2 sen oikealla puolella kiven kohdalla. Kuvaussuunta E. 21.5.2015.

Kuva 550. Bockin piha, havaintopisteet Bock piha 1 ja 2. Myöhäisempi tilanne. Kivet kuuluivat Bockin pihan länsilaidalla 1903 rakennettuun ja 1980-luvun remontissa puretun rakennuksen poikkiseinän perustuksiin. Kuvaussuunta NE. 22.5.2015.

Kuva 551. Bockin piha. Luoteiskulman rasvanerotuskaivo on asetettu paikoillensa ja betonivalukehikko on valmiina. Kuvaussuunta N. 27.5.2015.

Kuva 552. Bockin piha, havaintopiste Bock piha 4. Havaintopiste sijaitsee latan kohdalla Bockin länsisiiven edessä. Kuopan pohjalla on luoteiskulman kaivosta tuleva putki. Kuvaussuunta W. 1.6.2015.

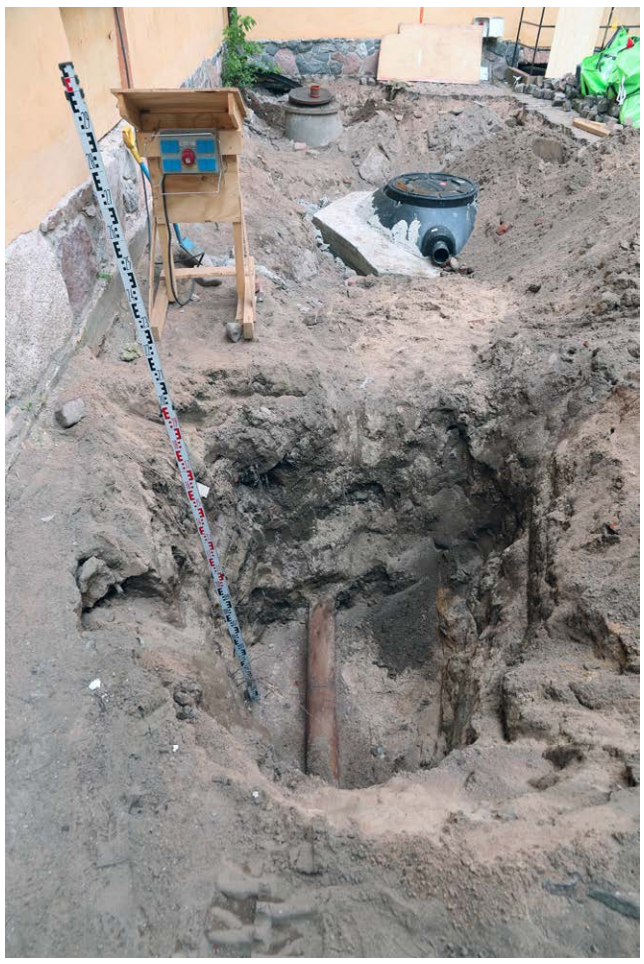

Kuva 553. Bockin piha, havaintopiste Bock piha 4. Edellinen tilanne. Kuvaussuunta N. 1.6.2015.

Kuva 554. Bockin piha. Pihan länsireuna Bockin länsisiiven vieressä. Kohtaan tuli uusi putki ja kaapeleita melko lähelle maanpintaa. Kuvaussuunta N. 17.6.2015.

Kuva 555. Bockin piha. Pihan lounaiskulma, jossa vanhojen putkien lisäksi tuli uusia. Kuvaussuunta N. 1.6.2015.

Kuva 556. Bockin piha. Pihan lounaisnurkka. Uusia putkia on asennettu vanhojen kaivoihin. Kuvaussuunta SE. 5.6.2015.

Kuva 557. Bockin piha. Pihan lounaisnurkka, Edessä on uusi kaapelikaivo. Kuvaussuunta NNW. 5.6.2015.

Kuva 558. Bockin piha. Pihan eteläreuna. Ilmanottoaukkojen pohjoispuolelle tehtiin pieni matala kaivanto. Kuvaussuunta E. 5.6..2015.

Kuva 559. Työkuva. Heini Hämäläinen kairaa kaivausalueella 1. Kuvaussuunta SW. 4.5.2015.

Kuva 560. Työkuva. Heini Hämäläinen dokumentoi kaivausalue 2:n profiileita. Kuvaussuunta ENE. 8.5.2015.

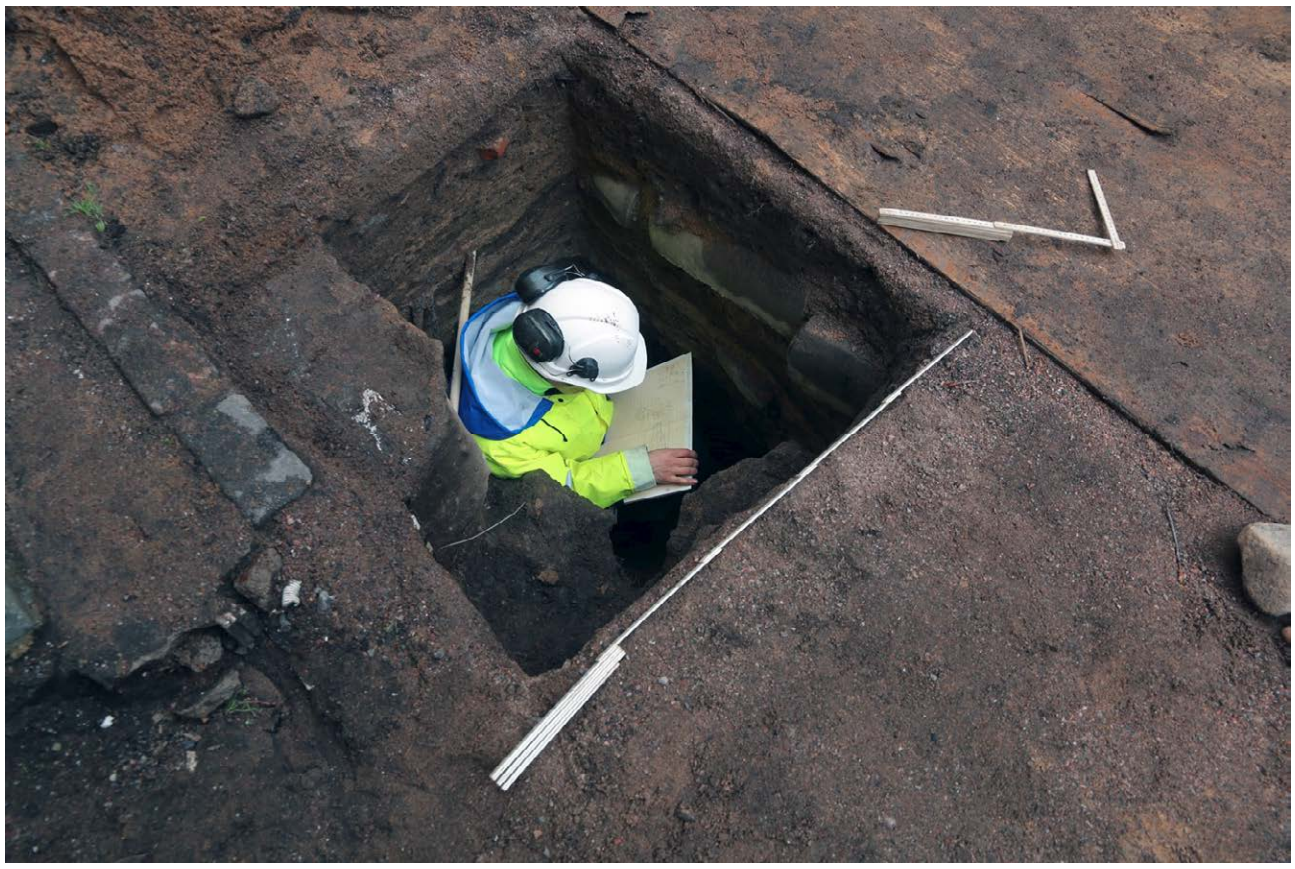

Kuva 561. Työkuva. Heini Hämäläinen dokumentoi kaivausalue 4:n profiileita. Kuvaussuunta NE. 18.5.2015.

Kuva 562. Työkuva. Markku Heikkinen Bockin länsisiiven pohjoisessa tilassa. Kuvaussuunta N. 19.5.2015.

Kuva 563. Työkuva. Heini Hämäläinen dokumentoi profiili 5:tä. Kuvaussuunta E. 3.8.2015.

LÖYTÖLUETTELO

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
1	Hellenius, 145b					lattian alta	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	43x8	8,9	
2	Hellenius, 145b					lattian alta	Majolika	Astia	Majolika. Pohjareunapala lautasesta, kylkeä mukana. Enimmäkseen lohjenneella sisäpinnalla sinisellä tehtyä viivamaalauskoristelua ja valkoinen tinalasitus. Kermanvärisellä ulkopinnalla lyijylasitus. Leveä pohjareuna.	1	93x59x10 110	44,4	
3	Hellenius, 145b					lattian alta	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja pohjareunapala eri lautasista. Reunapalassa sisäpinnalla sinisellä maalattu ympyräkeskinen raita. Pohjareunapalassa sisäpinnalla sinisellä maalatut ympyräkeskiset raidat ja viivakoristelua. Molemmissa paloissa molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	2	45x56x7	15,6	
4	Hellenius, 145b					lattian alta	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala vadista tai kulhosta. Lieri taipuu voimakkaasti ulospäin ja on vaakasuora. Lieri on 27 mm leveä. Molemmilla pinnoilla on jäänteitä vaaleasta savilietteestä.	1	70x37x10 220	19,5	
5	Hellenius, 145b					lattian alta	Punasavi	Astia	Punasavi.Kaksi palaa eri astioista. Toinen on suureunapala ruukusta, kahdessa osassa. Suureuna on hieman viisto sisäänpäin ja ulkopinnalla kaksi matalaa koristeuraa. Astian kylki kaareutuu ulospäin suureunan alapuolella. Molemmilla pinnoilla punaruskeaa ja vihertävää lyijylasitetta. Toinen pala on mahdollisesti murtunut reunapala tai kylkipala, mutta se on sulanut pahoin karkeaksi. Molemmilla pinnoilla vaikuttaa olleen tumma lyijylasitus.	2	107x45x4,5-11 180	99,6	
6	Hellenius, 145b					lattian alta	Lasi	Astia	Lasi. Kirkkaan pikarin maljaosan pohja sekä noin viidennes kyljestä suureunalla, kahdessa osassa. Maljaosan ulkopinnalla alaosassa fasetointi, jossa 12 tasaista pystyvyöhykettä. Maljaosa levenee hieman ylöspäin ja pohja on tasainen, korkeus 53 mm. kahdeksankulmaiseksi fasetoitu 13 mm paksu jalka on katkennut. Puristelasia, uudehko.	1	68x43x2-3 ~50	42,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
7	Hellenius, 145b					lattian alta	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapala vihertävänturkoosista pullosta. Pohja on voimakkaan kovera ja lasissa on ilmakulpia. Puntteliarpi, puhallettu siis. Kylkiosa sylinterinmuotoinen, ohutta lasia, pienehkö pullo.	1	50x46x1-4 50	17,4	
8	Hellenius, 145b					lattian alta	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu. Nikamia, luita ja luun katkelmia eri eläimistä. Muutamassa luussa on leikkuujälkiä. Yksi luu on palanut tummaksi.	16		169,6	Yhteydestä löytyi myös tupakka-askin käärepaperi, tuotenimi Tjock Piccanelle. Tupakkatehdas on turkulainen W. Falck&C:o Tobaksfabrik, joka alkoi myydä tuotteitaan v. 1879.
9	Burtz, 142					lattian alta	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	32x6,5	0,7	
10	Burtz, 142					lattian alta	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieni kylkipala astiasta. Sisäpinnalla sinisellä tehtyä viivakoristelua ja molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Saviaines oranssinruskeaa.	1	12x13x4,5	0,6	
11	Burtz, 142					lattian alta	Posliini	Astia	Posliini. Pieni kylkipala. Sisäpinnalla näkyy tummaa viivakoristelua. Ulkopinta on tummanruskea ja hieman huonokuntoinen. Kuppi tai lautanen.	1	14x13x2,5	0,6	
12	Burtz, 142					lattian alta	Punasavi	Astia	Punasavi. Pieni kylkipala mahdollisesti astiasta. Pala on hyvin tasainen. Palan sisäpinnalla on väritön lyijylasitus. Ulkopinta on lasittamaton, siellä näkyy muotoilu/sivelyjälkiä. Saviaines huokoinen.	1	29x25x8	3,7	
13	Burtz, 142					lattian alta	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Reuna- ja kulmapaloja erilaisista levykaakeleista. Yksi pala kahdessa osasa. Monissa paloissa on mukana kiinnityslistaa, jolla kaakelit on kiinnitetty toisiinsa taustapuolelta.	23	178x128x24	985,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									Paloissa on vihreää, keltaista ja mustaa lyijylasitusta. Kaakelien kulmissa on sekä kaarevia että teräviä kulmia. Yhden reunapalan kinnityslistassa on reikä: Kaakeleita on liitetty toisiinsa pujottamalla reikien kautta metallilankaa tai metallisinkilä.				
14	Burtz, 142					lattian alta	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Kattotiili. Reunapaloja ja paloja kattotiiltä. Yhdessä palassa on reunalla 15 mm korkea suorakaiteen muotoinen paksunnos. Paksunnos on kooltaan 28x32 mm. Paksunnos on kiinnittänyt/tukenut tiilen katon horisontaalia listaa vasten.Yksi paloista on harmaa ja toiselta pinnaltaan murtunut, mahdollisesti harmaasavea.	4	125x87x17	411,8	
15	Burtz, 142					lattian alta	Valkosavi/savi	Astia	Valkosavi tai savi. Astia. Kylkipala astiasta, jonka saviaines on vaalea ruskeanharmaa. Ulkopinnalla on kaksi vierekkäistä matalaa koristeuraa. Ei lasitusta. Sisäpinta karkea ja harmaa.	1	23x4x56	4,8	
16	Burtz, 142					lattian alta	Lasi	Pullo?	Lasi. Pala pullon omatuntoa mahdollisesti. Lasi aavistuksen vihreää. Pala on sulanut kuumuudessa, joten palan alkuperäisestä muodosta ei ole varmuutta.	1	30x16x3	2,3	
17	Burtz, 142					lattian alta	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Palat ikkunalasia, toinen pala aavistuksen vihertävä, toinen kirkas. Paksuudet 1 ja 2 mm.	2	32x24x1	3,6	
18	Burtz, 142					lattian alta	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu. Luita ja luun paloja eri osista eläintä/eläimiä.	5	180x58x30	152,4	Yhteydessä oli myös lastuja ja pieniä puun paloja ja muuta purkujätettä.
19	Burtz, KA1					KA1:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesän suureunapalat, joissa pesän kylkeä sekä yksi kylkipala. Koristelemattomia. Kylkipala on nokeentunut ulkopinnalta, palon jäljiltä.	3	21x12x4	2,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
20	Burtz, KA1					KA1:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelma. Vartta kiertää leimakoristeluna pallorivi ja sen toisella puolella kohovyö ennen seuraavaa palloriviä, jonka molemmilla puolilla kohovyöt. Pallorivien ja kohovöiden välissä erottuu kirjain O ja useampia vinopalkkeja.	1	28x8	2,2	
21	Burtz, KA1					KA1:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koriselemattomia liitupiipun varren katkelmia. Yhtä paksua katkelmaa on selvästi veistelty kapeammaksi, paremmin suuhun sopivaksi. Paksuudet 5-11 mm.	32	56x8	77,8	
22	Burtz, KA1					KA1:3	Kivitavara	Astia/pullo	Kivisavikeramiikka. Kylkipalat eri astioista tai pulloista. Toisessa palassa ulkopinnalla ruskea liete ja suolalasitus, vertikaalit sivelyjäljet. Sisäpinnalla rihlaus. Saviaines vaaleanruskea. Toinen pala on hyvin vaaleanharmaa. Molemmilla pinnoilla suolalasitus, sisäpinnalla matala rihlaus. Saviaines hyvin vaaleanharmaata ja kovaa. Molemmat mahdollisesti pulloista.	2	33x20x5,5	7,9	
23	Burtz, KA1					KA1:3	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja erilaisista fajanssiastioista: lautasista, kupeista. Yksi kylkipala kahdessa osassa. Osassa paloista sisäpinnalla sinisellä tehtyä viivakoristelua. Kolmessa palassa ulkopinnalla sinistä, lilaa tai tummanlilaa viivakoristelua. Joistakin paloista pinta tai lasitus on lohjennut pois. Saviaines paloissa on oranssinsävyistä tai vaaleanruskeaa. Lautasen palan pohjan halk. 140 mm. Pienen kupin suureuna 60 mm.	21	57x26x2,5-8 140	46,7	
24	Burtz, KA1					KA1:3	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna- (2) ja kylkipaloja (3) eri astioista. Suureunapaloista toisen sisäreunaa kiertää sinisellä tehty ristikkäinen viivakoristelu. Toisen suureunapalan sisäreunaa kiertää lila viivakoristelu ja ulkopinnalla on lilaa ja ruskeaa kukkakoristelua. Kookkaassa kupin kylkipalassa on sisäpinnalla ympyräkeskinen sininen viiva	5	54x42x3-6	21,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									ja ulkopinnalla tyylitelty kasviaihe koristeena. Kahdessa muussa kylkipalassa on sinisellä tehtyä viivakoristelua, toisessa mahdollisesti maisema-aihe.				
25	Burtz, KA1					KA1:3	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Kylkipalat eri astioista. Toisessa molemmilla pinnoilla lohkeillut valkoinen tinalasitus. Toisessa palassa ulkopinnalla koristeena horisontaalia kapeaa kohovyö/urakoristelua, sekä suoraa että aaltoilevaa uraa/kohovyötä. Sisäpinta tasainen. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Mahdollisesti kuppi. Uudehko.	2	31x21x3	4,4	
26	Burtz, KA1					KA1:3	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- (4), pohja- (1) ja kylkipaloja (12) vadeista ja mahdollisesti muista astiatyypeistä. Sisäpinnoilla on koristeena vaihtelevasti vaaleaita tai vihreitä bolusraitoja ja lyijylasitusta tai pelkkää lyijylasitusta sävyinä vihertävä ja ruskea. Joissakin paloissa lasitus on kulunut karkeaksi. Pohjapalan sisäpinnalla vihertävä lyijylasitus, ulkopinta lsitteeton ja pohja tasainen. Ulkopinnat pääasiassa lasitteetomat, osassa ulkopinta lohjennut irti. Yhden palan ulkopinnalla ruskea lyijylasitus ja yhdessä vadin lierissä vaalea liete. Osa vaikuttaa kukkaruukkutyyppisiltä.	16	56x43x10 160	98,9	
27	Burtz, KA1					KA1:3	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- (4) ja kylkipaloja (2) sekä kolme epämääräisempää palaa ruukuista ja mahdollisesti muista astioista. Kaksi lasitteetonta suureunapalaa kukkaruukkutyyppisestä astiasta. Yhdessä palassa suureunan päällä vaatea lieteraita ja sisäpinnalla ruskea lyijylasitus. Yksi suureunapala on palanut tummaksi. Toisessa kylkipalassa ulkopinnalla kolme kapeaa koristeuraa ja sisäpinnalla ruskea lyijylasitus. Toisessa kylkipalassa sisäpinnalla vaalea liete, ulkopinta lasitteeton. Kolme epämääräistä palaa, jotka eivät ehkä ole astioista lainkaan.	9	48x25x4	75,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
28	Burtz, KA1					KA1:3	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Pala tasaista levykaakelia, jonka etupinnalla kulunut lyijylasitus, tausta lasitteeton.	1	50x39x7	11,8	
29	Burtz, KA1					KA1:3	Punasavi/ Harmaasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapaloja ja paloja kattotiiltä. Kattotiilet ovat kaarevia. Yhdessä palassa ulkopinnalla mustaa lyijylasitusta. Yksi pala on harmaa massaltaan ja vaikuttaa olevan harmaasavea/savea.	5	76x37x14	147,9	
30	Burtz, KA1					KA1:3	Lasi	Astia/pullo	Lasi. Kaulapala ja kylkipaloja vihertävistä ja ruskeista lasiastioista ja pulloista. Lasin paksuus kylkipaloissa 1-8,5 mm. Kaulan halkaisija on 29 mm.	35	69x42x2	168,9	
31	Burtz, KA1					KA1:3	Lasi	Astia, Pullo	Lasi. Suureuna- , pohjapala ja kaarevia kylkipaloja kirkkaasta lasista valmistetusta astioista ja pulloista. Suureunapalan reuna suora, lasin paksuus 2 mm ja halk. 60 mm. Pohjapala pienestä sirosta pullosta, pohjan halk. 38 mm. Pohja kupera ja pohjassa puntteliarpi. Osassa paloista irisoitumista.	7	40x39x2 38	21,2	
32	Burtz, KA1					KA1:3	Lasi	Ikkunalasi	Ikkunalasi. Paloja eripaksuisia kirkkaita ja vihertäviä ikkunalaseja. Paksuudet 0,5-2 mm. Joukossa myös yksi sulanut katkelma lasin reunapaksunnosta.	23	37x24x1	24,4	
33	Burtz, KA1					KA1:3	Pii	Iskos	Pii. Kaksi litteää palaa piitä, toinen ruskea, toinen harmaa. Ruskean suurinpiirtein suorakaiteen muotoisen palan kaikki reunat työstetty. Palaa on käytetty iskupiinä todennäköisesti. Pienemmän harmaan palan reunat ovat terävät ja kulumattomat.	2	31x21x4	6,6	
34	Burtz, KA1					KA1:3	Palamaton luu	Eläimen hammas	Eläimen palamaton hammas. Hammas on pienehkö, talttamainen ja yksijuurinen.	1	33x11x7	1,6	
35	Burtz, KA1					KA1:3	Palamaton luu	Eläimen luu	Palamaton eläimen luu. Luita, luun katkelmia, pallonivel eri (?)eläimistä.	14		89,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
36	Burtz, KA1					KA1:4	Posliini	Astia	Posliini, Pieni kylkipala astiasta, mahdollisesti kupista. Sisäpinnalla katkelma sinisellä maalattua viivakoristelua. Ulkopinta sisäpinta tummempi, vaaleanharmahtava.	1	17x10x2	0,6	
37	Burtz, KA1					KA1:4	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala jostain laakeasta astiasta, mahdollisesti vadista. Sisäpinnalla osin lohjennut ruskea lyijylasitus ja hyvin loivaa rihlausta. Ulkopinta lohjennut.	1	60x48x9	15,7	
38	Burtz, KA1					KA1:4	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipala kohtuullisen kookkaasta, vihreästä mahapulosta, kaareva. Melko ohutta lasia ja lasimassassa on ilmakuplia.	1	85x32x2	12,9	
39	Burtz, KA1					KA1:5 pinta	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kokonainen liitupiipun pesä, kanta ja hieman vartta. Suun halk. 21 mm ja halkaisija pesän kohdalta 22 mm. Kannassa ei ole leimaa, koko on 6x5x4 mm. Pesän kyljessä leima, jossa on kolme kruunua ja päällä huonosti näkyvä teksti, todennäköisesti 'HELSING'. Kruunujen alapuolella kirjaimet "A:F". Piippu on todennäköisesti valmistettu Per Hansson Sunnin piipputehtaassa 1758-1761 Kiseleff-Sunnin korttelissa.	1	93x22x9-21 21	19,1	
40	Burtz, KA1					KA1:5	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapalat ja kylkipaloja liitupiipun pesästä. Yhden suureunapalan kyljessä näkyy katkelma kukkaleimaa. Piippu on valmistettu Per Hansson Sunnin piipputehtaassa Helsingissä. Toisessa suureunapalassa näkyy heikosti kolme kruunua -leima ja päällä heikosti kirjaimet 'OCKH' ja alla katkelmia kruunuisra, jotka viittaavat todennäköisesti tukholmalaisen piipputehtaan Tre kronor -piippuun 1700-luvun puoliväliin.	5		4,9	
41	Burtz, KA1					KA1:5	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Paksuudet välillä 5-10 mm.	49	106x10	129,0	
42	Burtz, KA1					KA1:5	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja lautasesta. Monet palat ovat useassa osassa.	30	180x50x8 260	156,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									Sisäpinnalla sinisellä maalattua viiva ja apilakoristelua: lierissä ympyräkeskisiä ohuita viivoja, joiden välisessä kentässä tyyliteltyjä 'kolmiapiloita'. Aivan suuureunan lähellä reunaa kiertää neliömäinen koristerivi. Kylki- ja pohjaosassa myös apilakuviota ja keskellä kaksi ympyräkeskistä viivaa ja keskuskukka. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Useita paloja saa koottua kookkaammaksi palaksi.				
43	Burtz, KA1					KA1:5	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kookas pala lautasesta, joka on 23 osassa. Lisäksi yksi pala, joka saattaa olla eri astiasta. Pohja on tasainen ja lierissä on sisäpuolinen taite. Pohjan halkaisija on 105 mm. Keskellä on sinisellä maalattua kasvi/lehvä-aiheista koristelua. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Osa lautasen paloista on kärsinyt palosta ja tummunut. Astia on siis hajonnut ja osa paloista altistunut tulelle.	2	175x~130x10 220-230	140,7	
44	Burtz, KA1					KA1:5	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipaloja todennäköisesti samasta lautasesta. Monet paloista on useassa osassa. Lautasessa on sisäpinnalla sinisellä maalattua viiva- pallo- ja lehväkoristelua: suureunassa ja keskemmällä lautasta on ympyräkeskiset viivat, joiden väliin jäävässä kentässä on ristikko+pallo -koristelua ja tyyliteltyä lehvä-aihetta. Kuvioista ei saa kokonaiskuvaa. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus.	17	68x44x5 180	44,9	
45	Burtz, KA1					KA1:5	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipaloja ainakin viidestä eri lautasesta. Näissä eri lautasissa on kaikissa sinisellä tehtyä viiva-, lehvä- tai ristikko+pallo -aiheista (vrt. :44) koristelua. Ulkopinnat ovat koristeettomat. Astioiden molemmilla pinnoilla on valkoinen tinalasitus.	8	45x31x5,5	26,9	
46	Burtz, KA1					KA1:5	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja ainakin viidesta eri astiasta, joista kaksi on matalia kuppeja/lautasia. Paloista 11 on astiasta, jossa	16	123x72x2-4 140	85,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									suureunaa kiertää sinisten ristikkäisten viivojen vyöhyke ja pohjassa on kasviaiheista koristelua. Ulkopinnalla kylkiosa on harmaa, mutta pohja valkoinen. Yksi kookas ja yksi pieni pala ovat ns. cafe-au-lait -posliinia, missä ulkopinta on pohjaa lukuun ottamatta ruskea. Sisäpinnalla reunalla sekä pohjassa kasvi-aiheista koristelua. Pohjan ja kyljen taitteeessa ympyräkeskinen kaksoisraita. Yhdessä pienessä suureunapalassa on ulkopinnalla kauttaaltaa ja sisäpinnalla reunassa punaista ja sinistä kasiaihekoristelua. Viimeiset suureunapala- ja pohjapala saattavat ola samasta astiasta: pohjassa kukkakoriste ja kyljessä vinoviivoja, kasviaihetta ja jotain abstraktia aihetta.				
47	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ja kylkipala vadista. Yksi pala kahdessa osassa. Ovat mahdollisesti samasta vadista. Suureunapalan sisäpinnalla on ympyräkeskinen vyöhyke, jossa on ollut scraffitokoristelua ja tämän ulkopuolella aaltoilevaa bolusraitaa. Jäänteitä vihreästä lyijylasitteesta. Ulkopinnalla valuma vaaleaa lietettä. Kylkipala, jossa tasaista pohjaa mukana saattaa olla samasta astiasta. Kyljessä on jäänteitä aaltomaisesta bulosraidasta ja kuluneesta lyijylasiteesta. Ulkopinta lasitteeton.	2	100x65x13 280	149,5	
48	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna, pohja ja kylkipaloja samasta pienehköstä ruukusta. Yksi pala kahdessa osassa. Suureuna taipuu kaarevasti ulospäin. Suun hak. 120 mm. Sisäpinnalla vihertävä lyijylasitus, Ulkopinnalla matalaa rihlausta ja se on mustunut noesta. Pohja on tasainen.	5	85x43x9 120	78,3	
49	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapaloja kahdesta astiasta. Kaksi palaa kahdessa osassa. Toisen astian suureuna on ulkopinnalta profiloitu, niin että siinä on koristeuria ja suureunan ja kyljen rajalla kohovyö. Sisäpinnalla ja reunan päällä lohkeillut vihertävä	5	66x76x13	170,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									lyijylasitus. Ulkopinnalla lyijylasitusroiske ja nokea. Toinen astia on ruukku tai pata. Suureuna on poikkielikkaukseltaa kolmiomainen ja molemmilla pinnoilla näkyy jäänteitä palaneesta lyijylasitteesta.				
50	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapaloja samasta astiasta. Yksi pala kolmessa osassa. Toinen pala kahdessa osassa. Sisäpinnalla jäänteitä lyijylasituksesta ja reunan päällä palanutta lasitetta. Suureuna on ulkopinnaltaan profiloitu niin, että siinä on uria ja kohovyö.	3	69x48x11	92,6	
51	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ja kylkipaloja mahdollisesti samasta astiasta. Suureuna on tasapaksu, ulkopinnalla lähellä reunaa ura koristeena. Ulkopinta lasitteeton. Sisäpinnalla tummaksi palanut lyijylasitus. Lähes kaikista kylkipaloista ulkopinta lohjennut pois. Saviaines palanut harmaaksi.	13	61x41x14 260	82,4	
52	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja mahdollisesti samasta ruukusta. Astia on melko kookas. Sisäpinnalla on lohkeillut ja kulunut ruskehtava lyijylasitus tai pinta lohjennut tai palanut. Ulkopinnalla horisontaaleja kapeita koristeuria siten, että kaksi uraa on vierekkäin, alapuolella horisontaali aaltoviivakenttä ja tämän alapuolella toiset kaksi vierekkäistä uraa. Ulkopinnalla lyijylasitusroiskeita ja nokea.	19	109x45x11	207,1	
53	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohjapaloja ainakin viidestä eri astiasta. Kaksi palaa on kahdessa osassa. Yhdessä palassa on ulkoneva pohjareuna, tämän halk. noin 100-120 mm. Sisäpinnoilla on vihertävä tai lohjennut lyijylasitus. Ulkopinnalla lyijylasitusvaluma ja joissakin paloissa nokea. Pohjat ovat tasaisia.	7	66x32x11 140	83,4	
54	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Kaarevia kylkipaloja samasta astiasta, joka on ruukku tai pata. Sisäpinnalla osin lohkeillut ja tummunut vihertävä lyijylasitus. Ulkopinnalla matala rihlaus, nokea ja lyijylasitusroiskeita.	8	75x70x6,5	73,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									Kahden palan ulkopintaan tarttunut jotain vaaleaa ainetta, ehkä laastia?				
55	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja samasta astiasta, mahdollisesti ruukusta. Sisäpinnalla osin lohkeillut vihreä lyiyjlasitus. Ulkopinnalla osassa paloista matala rihlaus ja lyijylasitusroiskeita. Samankaltaisia paloja kuin :54, saattaa olla samaa astiaa.	9	35x32x4,5	23,7	
56	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat samasta astiasta. Sisäpinnat lohjenneet pois. Lasittamattomalla ulkopinnalla kapea horisontaali kohovyö/profilointi ja tämän alapuolella aaltomainen ura. Karkeatekoinen ja karkea saviaines. Toinen pala tummunut harmaaksi, toinen ruskeanpunertava.	2	38x32x9	12,5	
57	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi/ harmaasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja eri astioista. Tosin joukossa saattaa olla paloja samasta astiasta. Sisäinnoilla ruskea tai vihreä lyijylasitus. Yhdessä palassa vaaleita, lohkeilleita bolusraitoja. Monista paloista jompikumpi pinta lohjennut pois. Kahdessa palassa jälki irronneesta kahvasta tai korvasta. Toisessa näistä on molemmilla pinnoilla vaaleaa lietettä. Sisäpinnalla ei lasitusta, ulkopinnalla lyijylasitusroiske.	42	68x49x8	178,2	
58	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Kaakeli. Reunapala levykaakelista, jonka reunassa on ura/kohovyö-profilointia. Pinnalla vihreä lyijylasitus. Taustalle takertunut vaaleaa laastia.	2	67x43x19	55,2	
59	Burtz, KA1					KA1:5	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Kattotiili. Reunapala ja palat kattotiiltä. Palat osin tummuneita harmaaksi ja niihin on takertunut vaaleaa laastia.	3	54x41x17	95,2	
60	Burtz, KA1					KA1:5	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapalat vihreästä astiasta. Kyseessä kulho. Suureunassa 12 mm leveä ontto taite. Taitteen paksuus 7 mm ja lasin 2 mm. Suun halk. noin 20 mm.	3	81x20x2-7 220	28,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
61	Burtz, KA1					KA1:5	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapaloja ja kylkipala samasta astiasta, todennäköisesti kulhosta. Suureuna on suora ja samanpaksuinen kuin kylki. Reuna on pyöristynyt. Lasi on vihreää ja siinä on pieniä ilmakuplia. Suun halk. noin 120 mm.	5	87x22x2,5 120	30,3	
62	Burtz, KA1					KA1:5	Lasi	Astia/pullo	Lasi. Suureuna- ja kylkipaloja viidestä eri astiasta, jotka ovat kirkkaasta lasista. Suureunapala on viidessä osassa. Koottuna muistuttaa lähinnä 'punaviinilasia'. Kylki kaareutuu ulospäin suureunan alapuolella.Suureunan halk. ~110 mm. Yksi pieni pala on kyljen ja pohjan taitteesta, pohja on tasainen ja lasi on hieman paksumpaa. Neljä kylkipalaa ovat todennäköisesti samasta aavistuksen kellertävästä ohutseinäisestä astiasta tai pullosta. Seitsemän kulunutta, kaarevaa kylkipalaa ovat todennäköisesti samasta astiasta. Yksi kaareva kylkipala aavistuksen turkoosinsävyisestä astiasta tai pullosya, ilmakulpia massassa.	14	86x75x2-3 110	49,8	
63	Burtz, KA1					KA1:5	Lasi	Pullo	Lasi. Suu- ja kaulapaloja eri vihreistä pulloista. Kahdessa suupalassa lasinauha suun ympärillä. Suun halk. ovat 35-38 mm. Yhdessä suupalassa suun reuna taittuu suorakulmaisesti ulospäin eikä siinä ole lasinauhaa vahvikkeena. Tällaisia pulloja on tehty 1600-luvulta. Osassa paloista on ilmakuplia.	11	74x34x2-9 38	156,3	
64	Burtz, KA1					KA1:5	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapaloja useasta eri vihreästä pullosta sekä yhdestä kirkkaasta lasipullosta. Kirkkaassa pohjapalassa hieman sylinterinmuotoista kylkeä, pohja hieman kuperra ja puntteliarpi. Pohjan halk. on 55 mm. Osa vihreistä pohjista on suht kookkaista pulloista. Yksi pohja on soikea, tämän halk ~110 mm. Neljässä näkyy puntteliarpi. Yksi pala on pelkkä omatunto, jossa puntteliarpi.	13	137x98x2-8 110	594,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
65	Burtz, KA1					KA1:5	Lasi	Pullo/astia?	Lasi. Kylkipaloja eri vihreistä ja ruskeista pulloista tai mahdollisesti myös astioista. Viidessä palassa kylki on muotoiltu aaltomaiseksi. Pullon/astian kylki ei siis ole sylinterin muotoinen tai pallomainen vaan aaltoileva. Paloja on erikokoisista ja paksuisista pulloista. Osa paloista irisoitunut.	106	107x58x3-6	582,0	
66	Burtz, KA1					KA1:5	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala ja paloja eri vihreätä ikkunalasia. Yksi pala kahdessa osassa. Yhdessä palassa näkyy reunalla 'karmin' jälki. Yhdessä palassa vähän retusoinninomaista muotoilua. Paksuudet 1-1,5 mm.	7	51x49x1,5	16,6	
67	Burtz, KA1					KA1:5	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamatonta leukaluuta, jossa on kiinni kolme hammasta.	1	103x44x16	24,4	
68	Burtz, KA1					KA1:5	Palamaton luu	Eläimen luu	Palamattomia eläimen luita. Nikamia, putkiluita ja niiden katkelmia.	31		424,6	
69	Burtz, KA1					KA1:5	Palamaton luu	Kalan nikama, kalan luu?	Palamattomia kalan nikamia ja muita luita. Hyvin pieniä!	5		0,05	
70	Burtz, KA1					KA1:5	Palanut luu	Eläimen leukaluu, luu	Eläimen palanut leukaluun katkelma ja muita luita. Leukaluu on palanut mustaksi. Mukana myös siro putkiluu.	3		4,1	
71	Burtz, KA1					KA1:6	Kuparilejeerinki	Esineen osa	Kuparisekoite. Pyöreähkö litteä pala, jossa näkyy vihreää kuparin tai sekoitteen oksidia. Palaan on takertunut hiekkaa ja ruohoa ja toisella pinnalla on puuta. Möykkymäisen olemuksen sisällä saattaa olla esine tai esineen katkelma, esim. nappi.	1	27x24x12	5,7	
72	Burtz, KA1					KA1:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesiä, pesän suureunapala ja pesän kylkipala. Neljässä pesässä on leima tai kantaleima, kaksi on koristelemattomia. Kahdessa pesässä on kyljessä kruunun alla vaakunakilvessä Merkuriuksen sauva. Toisessa on lisäksi molemmin puolin kantaa 6-terälehtistä kukkaa muistuttava leima. Isoimmassa pesässä suureunaa kiertää	6	54x25x24 21-23	44,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									pisterivi, kannassa on Goudan kaupungin tornia esittävä leima, kannan sivulla on piste ja toisella sivulla huonolaatuinen leima (kookkain pesä). Yhdessä pesässä suureunaa kiertää pisterivi ja kyljessä on leima, ihmishahmo. Kuvio muistuttaa lähinnä Goudassa 1695/1710-1774 valmistettua piippua, jonka leimassa henkilö istuu tuolilla ja polttaa piippua. Pesien suut ovat vinossa varsiin nähden, joka on tyypillinen piirre hollantilaisille piipuille. Ilmeisesti piiput ovat Hollannista 1700-luvun ensipuoliskolta, lähempää vuosisadan keskivaiheilta.				
73	Burtz, KA1					KA1:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Paksuudet 4,5-9 mm.	57	71x7,5	121,8	
74	Burtz, KA1					KA1:6	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipaloja eri astioista, osa ainakin lautasista. Yhdessä palassa lohkeillut musta lasite. Muissa paloissa molemminpuolinen valkoinen tinalasitus. Yhdeksässä palassa sisäpinnalla sinisellä maalattua lehvä- tai viivakoristelua.	12	59x46x7	38,9	
75	Burtz, KA1					KA1:6	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna- ja pohjakylkipaloja eri astioista. Kyseessä pienet matalat lautaset. Yksi pala kahdessa osassa. Em. on cafe-au-lait -keramiikkaa noin puolikas lautanen. Sisäpuolen reunoja kiertää tyylitelty lehvä/pallokoristelu. Lautasen keskelle on maalattu maisema, jossa näkyy puu, huvimaja ja ehkä vesialue. Ulkopinta maalattu ruskeaksi. Toinen suureunapala mahd. tätä samaa astiaa. Pienessä suureunapalassa sisäpinnalla punaisella ja sinisellä maalattuja viivoja ja ulkopinnalla sinistä koristelua sekä kultaista viivaa. Pohjakylkipala on myös pienestä posliinilautasesta, sisäpinnalla kuvion katkelmaa.	4	107x52x3 120	34,5	
76	Burtz, KA1					KA1:6	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja eri astioista, mahdollisesti vadeista. Yksi pala kolmessa osassa ja yksi pala kahdessa	8	105x78x13	135,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									osassa. Suureunapalan reunan päällä vaalea saviliete. Lierin ja kyljen rajalla sisäpuolinen taite. Sisäpinnalla lohkeillut vihreä (kuparioksidi) lyijylasitus. Samaa astiaa saattavat olla kaksi kylkipalaa, joissa sisäp. vihreä lasitus. Yhdessä kylkipalassa ulkopinnalla vaaleaa lietettä ja sisäpinnalla voimakkaanvihreä lyiijylasitus. Yhdessä kylkipalassa sisäp. ruskea lasitus. Yhdessä palassa sisäp. kulunut lyijylasitus, toinen pinta murtunut. Yhdessä palassa sisäp. vaalealla lietteellä tehtyä aaltoviivaa ja lyiyjlasitus. Kolmessa osassa olevan pohjapalan sisäpinnalla bolusraitoja ja kulunut lyiyjylasitus, pohja tasainen.				
77	Burtz, KA1					KA1:6	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohja- ja kylkipaloja astiasta, mahdollisesti samasta vadista. Sisäpinnalla vihertävä lyijylasitus, ulkopinnat lohjenneet. Pohja on tasainen ja siinä on lyijylasitusroiskeita.	5	64x60x12	87,2	
78	Burtz, KA1					KA1:6	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohjakylkipala kolmijalkapadasta. Palassa on siro jalka, jonka pituus on noin 35 mm. Sisäpinnalla on kulunut ja osin tummunut lyijylasitus, ulkopinnalla lyijylaitusroiske. Huokoinen ja kärsineen näköinen.	1	71x40x8	54,9	
79							Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja mahdollisesti samasta astiasta. Sisäpinnalla on kuplille palanut lyijylasitus tai pinta lohjennut. Ulkopinnalla on koristeena kaksi matalaa horisontaalia uraa sekä näiden alapuolella aaltoilevaa uraa. Ulkopinnalla myös palanutta lyijylasitusvalumaa. paksuseinäinen. Samankaltainen kuin :52.	17	69x25x13	183,7	
80	Burtz, KA1					KA1:6	Punasavi	Astia?	Punasavi. Kylkipalat tai palat. Yksi kaareva pala on astiasta, jonka sisäpinta on murtunut, ulkopinta lasitteeton. kaksi palaa ovat epämääräisiä, saattavat olla tiiltä tai muuta.	3	50x28x8	24,1	
81	Burtz, KA1					KA1:6	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Levykaakelin paloja. Toinen paloista on kaakelin pyöristetystä etureunasta ja tämä on	2	73x58x11	64,3	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									kahdessa osassa. Pyöristetyllä pinnalla on vihreä lyijylasitus. Toisessa palassa on pinnalla punainen lyiyjlasitus ja saviaines on harmaanruskeaa.				
82	Burtz, KA1					KA1:6	Punasavi/ harmaasavi	Kattotiili	Punasavi/harmaasavi. Palat kaarevaa kattotiiltä. Toisen palan toisella pinnalla laastia. Toinen pala on harmaa, suorastaan harmaasavea.	2	54x45x16	94,5	
83	Burtz, KA1					KA1:6	Harmaasavi	Upokas	Harmaasavi. Upokas. Kaareva kylkipala upokkaasta, noin viidesosa upokkaan ympärysmitasta. Palassa pieni kaistale tasaista pohjaa. Saviaines karkeaa, harmaanruskeaa. Palan korkeus on 38 mm, mutta suureuna puuttuu.	1	38x25x7	7,0	
84	Burtz, KA1					KA1:6	Lasi	Astia	Lasi. Pikarin suureunapala kirkkaasta lasista. Pikari on muodoltaan sylinterinmuotoinen ja ylöspäin laajeneva. Suureuna on suora. Ulkopinnalla on kaivertamalla tehtyä koristelua: kuviona kruunu, jonka yläkulmissa on tupsut. Tämän vieressä kaarevaa viivaa sekä lehväkoristelua.	1	31x36x2 90-100	3,1	
85	Burtz, KA1					KA1:6	Lasi	Astia/pullo	Lasi. Kylkipaloja kirkkaasta lasista tehdyista astioista tai pulloista. Yksi pala kahdessa osassa. Palat ovat kaarevia ja kahdessa irisoitumista.	5	36x55x4,5	21,3	
86	Burtz, KA1					KA1:6	Lasi	Pullolasi	Lasi. Nelikulmainen pullo. Kylkipalat (?) pulloista, toinen on tummemmanvihreä sävyltään. Toinen pala on tasainen ja toisessa on suora kulma.	2	41x19x3	14,7	
87	Burtz, KA1					KA1:6	Lasi	Pullo	Lasi. Pohja- ja kylkipaloja mahapulloista. Kaksi kookkaampaa pohjapalaa, joista toinen pohja on varsin tasainen. Toinen pohja vaikuttaa olevan soikeapohjaisesta pullosta, pohja on kupera ja siinä on puntteliarpi. Palat ovat väriltään vihreitä, ruskeita ja lähes kirkkaita ja niissä näkyy ilmakuplia.	19	125x107x4-8 130	343,9	
88	Burtz, KA1					KA1:6	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasi. Vihertäviä ja yksi mustunut ikkunalasin pala tai reunapala. Yhdessä palassa pyöristynyt reunapaksunnos, reunan paksuus 4,5	7	39x27x1,5	11,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									mm. Yhdessä palassa näkyy hieman nyrhintää yhdellä reunalla. Paksuudet 1-3 mm.				
89	Burtz, KA1					KA1:6	Pii	Raaka-aine	Pii. Raaka-aine. Litteä, kolmion muotoa lähenevä pala harmaata piitä, teräväreunainen.	1	29x17x3	1,3	
90	Burtz, KA1					KA1:6	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu. Luita ja luun katkelmia sekä muutama pieni murunen.	13		155,9	
91	Burtz, KA1					KA1:6	Palamaton luu	Kalan luu	Palamattomia kalan tai kalojen luita (17), nikamia (12) ja suomuja (9).	38		0,2	
92	Burtz, KA1					KA1:6	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palanut luu. Kaksi hyvin pientä palaa.	2		0,1	
93	Burtz, KA1					KA1:8	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	4	32x6,5	3,4	
94	Burtz, KA1					KA1:8	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ruukusta. Suureunan ulkoreunalla on koristeura. Sisäpinnalla enimmäkseen lohjennut ruskehtava lyijylasitus. Ulkopinnalla lyijylasitusvaluma.	1	30x22x10	6,1	
95	Burtz, KA1					KA1:8	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta. Sisäpinnalla vaalealla lietteellä sekä vihreällä lasitteella tehtyä koristelua. Pinnalla kulunut lyijylasitus. Ulkopinta lohjennut.	1	23x19x2	1,1	
96	Burtz, KA1					KA1:8	Palamaton luu	Eläimen luu	Palamaton eläimen luu. Yksi selkänikama ja kaksi luun katkelmaa.	3		66,3	
97	Burtz, KA1					KA1:8	Palamaton luu	Kalan nikama	Palamaton kalan nikama, hyvin pieni.	1		0,1	
98	Burtz, KA1					KA1:11	Kuparilejeerinki	Esineen katkelma	Kuparilejeerinki. Pitkänomainen pala ohutta levyä. Pinnassa näkyy kuparin vihreää korroosiokerrrosta. pala on katkelma jostain esineestä.	1	22x12x1,5	1,6	
99	Burtz, KA1					KA1:11	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	47x9	6,3	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
100	Burtz, KA1					KA1:11	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala ja kylkipala mahdollisesti eri astioista. Pohjapalan pohja on tasainen, Sen sisäpinnalla näkyy katkelma sinisellä tehtyä maalauskoristelua ja molemmilla pinnoilla on valkoinen tinalalasitus. Kylkipalassa ulkopinnalla sinistä maalauskoristelua ja mustia ohuita viivoja ja molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Tämä saattaa olla kupista. Molempien saviaines vaaleanruskeaa.	2	35x33x10	8,4	
101	Burtz, KA1					KA1:11	Posliini?	Astia?	Posliini? Litteä pala posliinilta vaikuttavaa materiaalia, mutta toisaalta materiaali vaikuttaa muovilta keveyden ja ulkonäön perusteella. Levy on tasapaksu, aines on vaaleaa ja läpinäkymätöntä.	1	37x21x4	4,6	
102	Burtz, KA1					KA1:11	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat eri astioista, pieniä sirpaleita. Toisessa palassa on sisäpinnalla ruskea lyijylasitus ja lasittamattomalla ulkopinnalla on kapeita, matalia horisontaaleja uria. Toisen palan ulkopinta on lohjennut ja sisäpinta on lasittamaton.	2	38x21x9	11,1	
103	Burtz, KA1					KA1:11	Punasavi	Kaakeli/kattotiili	Punasavi. Reunapala kaakelista (tai kattotiilestä). Palan toinen pinta on sulanut ja tummunut kupruille. Myös toinen pinta on osittain tummunut eli pala on altistunut tulelle tai kuumuudelle.	1	75x53x13	50,4	
104	Burtz, KA1					KA1:11	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala vihertävää ikkunalasia, reuna pyöristynyt. Pinta irisoitunut.	1	39x28x3	4,5	
105	Burtz, KA1					KA1:11	Palamaton luu	Kalan suomu/luu	Palamaton kalan suomu ja luu. Hyvin pieniä luita ja suomuja.	7		0,05	
106	Burtz, KA1					KA1:11 NE-nurkka	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	2	48x5	3,3	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
107	Burtz, KA1					KA1:11 NE-nurkka	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala lautasesta. Sisäpinnalla lierissä sinisellä tehtyjä ympyräkeskisiä kapeita raitoja ja näiden väliin jäävässä kentässä lehvä- tai kukka-aiheista koristelua. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Lautasen halkaisija noin 22 cm.	1	46x39x5 220	10,9	
108	Burtz, KA1					KA1:11 NE-nurkka	Punasavi	Astia	Punasavi. Pieni kylkipala astiasta. Ulkopinta on lohjennut, sisäpinnalla ruskehtava lyijylasitus ja pintaan on takertunut laastia. Karkeahko saviaines.	1	31x21x4	2,4	
109	Burtz, KA1					KA1:11 NE-nurkka	Punasavi	Kattoliiti	Punasavi. Pala kattotiiltä, jonka toiselle karkeammalle ja epätasaisemmalle pinnalle on takertunut hieman laastia.	1	70x43x15	57,9	
110	Burtz, KA1					KA1:11 NE-nurkka	Savi/laasti	Laasti/Tiiviste?	Laasti tai savi. Pala vaaleaa pala laastimaista ainetta. Aineksen seassa on pieniä muruja punasavea. Aines tuntuu kädessä hieman karkealta ja on kevyttä. Kyseessä saattaa olla tiili- tai kiviseinän tiiviste/kiinnityslaasti.	1	24x19x15	2,8	
111	Burtz, KA1					KA1:12	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala lautasesta. Sisäpinnalla ollut sinisellä ja ilmeisesti keltaisella tehtyä maalauskoristelua ja valkoinen tinalasitus. Pohjasta ja ulkopinnalta valkoinen tinalasite lohkeillut enimmäkseen pois. Pohja on tasainen. Nokeentunut.	1	32x22x7	4,1	Palokerros.
112	Burtz, KA1					KA1:12	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta, mahdollisesti padasta tai ruukusta. Sisäpinnalla lyijylasitus. Ulkopintalla matalaa rihlausta, ei lasitusta.	1	48x33x7	12,1	
113	Burtz, KA2					KA2:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipala liitupiipun pesästä. Kanta lohjennut irti. Ei leimaa eikä koristelua.	1	28x14x20	3,6	
114	Burtz, KA2					KA2:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	41x6,5	4,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
115	Burtz, KA2					KA2:3	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieni kylkipala, jossa loiva sisäpuolinen taite. Lohkeilleella sisäpinnalla ollut sinisellä maalattua koristelua ja valkoinen tinalasitus. Ulkopinnalla valkoinen tinalasitus. Pala on osittain nokeentunut harmahtavaksi tai mustaksi.	1	24x19x4	2,3	
116	Burtz, KA2					KA2:3	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapala kupista. Sisäpinnalla suureunaa kiertää koristeluvyöhyke, jossa on sinisillä erisuuntaisilla viivoilla tehtyä 'hapsutusta'. Ulkopinnalla näkyy katkelmia kasviaiheisesta sinisellä tehdystä koristelusta. Suun halk. 100 mm. Sopii yhteen palan :131 kanssa. Saattaa olla samaa astiastoa kuin :123.	1	31x30x1,5 100	3,0	
117	Burtz, KA2					KA2:3	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna- ja kylkipaloja eri astioista. Pintoja lohkeillut, mutta Paloissa molemmilla pinnoilla ollut kuitenkin valkoinen tinalasitus. Yksi paloista todennäköisesti lautasesta. Yksi paloista sopii yhteen :124:n yhden palan kanssa.	5	31x21x5	7,8	
118	Burtz, KA2					KA2:3	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta. Sisäpinnalla jäänteitä palaneesta lyijylasitteesta, Ulkopinnalla matalaa rihlausta. Pala nokeentunut harmahtavaksi. Toinen pala on oranssi, kaareva, litteä pala. Pinnat eivät ole tasaiset ja pala saattakin olla jostain muusta kuin astiasta. Palassa ei ole lasitetta tai koristelua.	2	39x25x4,5	7,8	
119	Burtz, KA2					KA2:3	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjareunapala ja kylkipalat eri pulloista. Pohjareunapala on aavistuksen turkoosinsävyinen ja siinä on puntteliarpi. Kylkipaloista toinen on ruskean ja toinen vihreän värinen. Vihreän palan pinta on irisoitunut.	3	36x22x5	11,7	
120	Burtz, KA2					KA2:3	Lasi	Jäte	Kuona. Litteä pitkänomainen pala lasikuonaa, vaaleansininen.	1	41x21x2	2,2	
121	Burtz, KA2					KA2:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipala liitupiipun pesästä. Kanta on lohjennut irti. Ei leimaa tai koristelua.	1	24x16x14	4,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
122	Burtz, KA2					KA2:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	7	37x7,5	8,2	
123	Burtz, KA2					KA2:6	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapala kupista tai pienestä lautasesta. Sisäpinnalla suureunaa kiertää ohuet ympyräkeskiset viivat, joiden väliin jäävään kapeaan kenttään on maalattu sinisellä erisuuntaisia hapsuviivoja. Sisäpinnalla myös tyyliteltyä kasviaiheista koristelua sinisellä maalattuna. Suun halk. noin 120 mm. Saattaa olla samaa astiastoa kuin :116 ja :131.	1	36x28x3 120	4,2	
124	Burtz, KA2					KA2:6	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna- ja kylkipaloja astioista. Yksi paloista kahdessa osassa. Paloissa molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Yksi paloista sopii yhteen :117:n yhden palan kanssa.	3	31x20x5	7,0	
125	Burtz, KA2					KA2:6	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipala vihreästä lasista tehdystä mahapullosta. Pinnat irisoituneet.	1	44x38x3,5	7,7	
126	Burtz, KA2					KA2:6	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasin paloja eri vihreistä laseista. Paksuudet 1-1,5 mm.	3	28x27x1	5,0	
127	Burtz, KA2					KA2:6	Palamaton luu	Eläimen luu	Palamattomia eläinten luiden katkelmia. Yksi luun pala kahdessa osassa.	3		13,4	
128	Burtz, KA2					KA2:6	Palamaton luu	Kalan ruoto	Kalan palamattomia ruotoja.	13		0,05	
129	Burtz. KA2					KA2:7	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Paksuudet 5-9 mm.	9	53x9	13,6	
130	Burtz, KA2					KA2:7	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja mahdollisesti pohjapala eri astioista. Suureunapalan sisäpinnalla ripe sinisellä tehtyä maalauskoristelua, molemmilla pinnoilla ollut valkoinen tinalasitus. Saviaines kellertävä. Toinen pala on hyvin tasainen, sen toinen pinta enimmäkseen lohjennut ja toisella (sisäpinnalla) pinnalla sinisellä tehtyä maalauskoristelua.	2	16x13x4	1,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									Molemmin puolin ollut valkoinen tinalasitus. Saviaines ruskehtava.				
131	Burtz. KA2					KA2:7	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapala ja kylkipalat kupista. Yksi pala kahdessa osassa. Sisäpinnalla suureunaa kiertää ohuet ympyräkeskiset viivat, joiden väliin jäävään kapeaan kenttään on maalattu sinisellä erisuuntaisia hapsuviivoja. Ulkopinnalla on tyyliteltyä kukka-aiheista koristelua sinisellä maalattuna. Kahdessa kylkipalassa ulkopinnalla sinistä kasviaiheista koristelua. Suun halk. noin 100 mm. Sopii yhteen palan :116 kanssa. Saattaa olla samaa astiastoa kuin :123.	3	30x26x1,5 100	3,4	
132	Burtz. KA2					KA2:7	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureunapala ja kylkipala. Suureunapala on lautasesta ja siinä on molemmin puolin tinalasitus. Pala kahdessa osassa. Kylkipalan pinnat enimmäkseen lohjenneet, mutta palassa ollut molemmin puolin tinalasitus.	2	40x23x4	4,4	
133	Burtz. KA2					KA2:7	Punasavi	Astia	Punasavi. Pieni kylkipala astiasta. Sisäpinta lohjennut. Ulkopinnalla vaalea liete ja katkelma tummaa viivakoristelua ja kellertävää väriä. Päällä väritön lyiyjylasitus.	1	32x15x3,5	1,8	
134	Burtz. KA2					KA2:7	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Pala kaarevaa kattotiiltä. Kuperalle pinnalla tarttunut vähän laastia, toisella pinnalla läikkä palanutta lasitetta. Kärsineen näköinen.	1	80x78x15	151,4	
135	Burtz. KA2					KA2:7	Harmaasavi	Astia	Harmaasavi. Suureunapala astiasta. Sisäpinnalla kuplille palanut punainen lyijylasitus. Ulkopinta nokeentunut tummanharmaaksi. Saviaines tummanharmaa ja tiivis. Arvio suun halkaisijasta 220-240 mm.	1	43x33x7,5 220-240	9,5	
136	Burtz. KA2					KA2:7	Lasi	Astia, Pullo	Lasi. Kylkipalat astioista ja pullosta. Kaksi kaarevaa palaa kirkasta lasia. Paksumpiseinäinen saattaa olla pullosta. Toinen on hyvin ohutta lasia, ehkä astiasta. Yksi kaareva, vihertävä kylkipala on todennäköisesti pullosta.	3	36x20x1,5	3,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
137	Burtz, KA2					KA2:7	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pienet palat ikkunalasia, toinen vihertävä, toinen kirkas. Molempien paksuus 1 mm.	2	32x21x1	1,8	
138	Burtz. KA2					KA2:7	Palamaton luu	Eläimen hammas	Palamaton eläimen hammas. Pienehkö ja yksijuurinen.	1		2,5	
139	Burtz. KA2					KA2:7	Palamaton luu	Eläimen luu	Palamattomia eläinten luiden katkelmia.	6		34,0	
140	Burtz. KA2					KA2:8	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	38x8	2,7	
141	Burtz. KA2					KA2:paaluk kuoppa	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	8	43x9,5	18,3	
142	Burtz. KA2					Ka2:paaluk kuoppa	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipala astiasta. Sisäpinta lohennut, ulkopinnalla valkoinen tinalasitus. Saviaines hyvin vaaleanruskeaa.	1	26x14x3	1,2	
143	Burtz. KA2					KA2:paaluk kuoppa	Posliini	Astia	Posliini. Pieni kylkipala astiasta. Sisäpinnalla ei koristelua, ulkopinnalla pieni sininen piste.	1	17x10x2	0,6	
144	Burtz. KA2					KA2:paaluk kuoppa	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna- ka kylkipala. Saattavat olla samasta astiasta. Molemmilla pinnoilla tinalasitus, ei koristelua.	2	23x22x4	3,7	
145	Burtz, KA2					KA2:paaluk kuoppa	Punasavi	Astia?	Punasavi. Kylkipala mahdollisesti astiasta. Pala on melko tasainen, paksu ja karkeatekoinen. Ulkopinta lohjennut ja sisäpinta lasittamaton. Saattaa olla myös kaakelia tms.	1	32x22x13	8,8	
146	Burtz, KA2					KA2:9	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Toinen nokeentunut harmaaksi.	2	40x6	4,2	Mukulakivien päältä, mukulakiveystä puhdistettaessa.
147	Burtz, KA2					KA2:9	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala ja kylkipala eri astioista. Suureunapala on todennäköisesti lautasesta, kahdessa osassa. Palan sisäpinnalla lieriosan reunoilla on sinisellä maalatut ympyräkeskiset	2	54x38x5,5	9,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									raidat. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Pienen kylkipalan ulkopinta on tumma siniharmaa ja sisäpinta harmaa. Molemmat pinnat ovat kärsineet kuumuudesta (kuplilla), molemmin puolin ollut siis tinalasitus.				
148	Burtz, KA2					KA2:9	Punasavi	Astia?	Punasavi. Litteä, soikeahko pala, jonka molemmat pinnat ovat murtuneet. Muodon perusteella saattaa olla astian kohdasta, josta jalka tai kahva on irronnut. Vaikeasti tulkittava.	1	30x25x4,5	2,3	
149	Burtz, KA2					KA2:9	Lasi	Pullolasi	Lasi. Kylkipalat eri vihreistä pulloista, kaarevat. Paksuudet 2-4 mm.	2	20x20x4	4,7	
150	Burtz, KA2					KA2:9	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala ohutta, lähes kirkasta ikkunalasia.	1	23x17x1	0,9	
151	Burtz, KA2					KA2:9	Palamaton luu	Eläimen luu	Palamaton eläimen luu, katkelma.	1		10,1	
152	Burtz, KA2					KA2:12	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesän pohja, kanta ja vartta sekä pienempiä pesän suureuna- ja kylkipaloja. Pesä-kanta-varsipalassa on pesän kyljessä leiman katkelma leimasta, jossa on kuvattuna Merkuriuksen sauva. Tämän piipun kannassa on hiekot leimat. Kannan toisella puolella pitkänomainen 'torni' tai 'työkalu'. Toinen leima muistuttaa lähinnä jotain 'eläintä'. Kanta on hyvin pieni ja pesä saattaa myös olla pienehkö.	9	83x18x8/20	15,4	
153	Burtz, KA2					KA2:12	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Paksuudet 5-8 mm.	16	65x5,5	20,2	
154	Burtz, KA2					KA2:12	Kivitavara?	Astia	Kivitavara. Pieni kylkipala astiasta puolipallon muotoisen kohovyön kohdalta. Ulkopinnalla on koboltinsiniseksi värjätyllä lasitteella tehtyä koristelua. Sisäpinta on lohjennut. Saviaines on vaaleaa ja heman huokoista. Saattaa olla Westerwald-kannusta värityksen perusteella.	1	17x8x5	0,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
155	Burtz, KA2					KA2:12	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala astiasta. Sisäpinnalla lähellä reunaa ympyräkeskinen sininen raita ja keskemmällä viistoja, sinisiä, eripaksuisia raitoja koristeena. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Saviaines kellertävä.	1	20x13x4	1,4	
156	Burtz, KA2					KA2:12	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipaloja eri astioista. Toisessa ohutseinäisessä suureunapalassa on molemmin puolin engobe ja lyijylasitus. Ulkopinnalla on ruskea kaareva koristeraita. Suureuna kaartuu sisäänpäin ja reunassa ulkopuolella koristeura. Toisessa suureunapalassa reunan päällä ja sisäpinnalla ruskea lyijylasitus. Lasittamattomalla ulkopinnalla reunassa V-muotoinen kapea ura. Kylkipalat saattavat ola samasta astiasta. Sisäpinnoilla ruskea lyijylasitus. Toisen ulkopinnalla matalaa rihlausta, toisessa taas kapea koristeura ja lasitusroiske. Kylkipalat ohutseinäisiä.	4	40x28x5	17,2	
157	Burtz, KA2					KA2:12	Lasi	Astia?	Lasi. Pieni, pitkänomainen pala lähes kirkasta lasia. Pala on melko tasainen ja pahoin lohkeillut. Saattaa olla pullon tai astian pohjasta. Irisoitunut.	1	23x13x3	1,2	
158	Burtz, KA2					KA2:12	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia ja luita.	6		117,2	
159	Burtz, KA2					KA2:12 N	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	12x8	0,8	Löydöt saatu yhteys 12 poiston yhteydessä uudemmista kuopista alueen pohjois-osasta.
160	Burtz, KA2					KA2:12 N	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieni pohjapala astiasta. Sisäpinnalla valkoinen tinalasitus. Ulkopinta eli pohja on tasainen ja pinta on lohjennut pois. Saviaines kellertävä.	1	16x13x3,5	0,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
161	Burtz, KA2					KA2:12 N	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohjapala ja kylkipala eri astioista. Pohjapalassa sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä ja lasittamaton ulkopinta on tasainen. Pienessä kaarevassa kylkipalassa on sisäpinnalla ruskea lyijylasitus ja ulkopinta on lasittamaton.	2	22x12x6	3,2	
162	Burtz, KA2					KA2:12 N	Punasavi	Tiili	Punasavi. Pala tiilen pinnasta. Pinta on harmahtava mutta murtopinta on oranssinruskea. Saattaa olla myyös kattotiilestä.	1	24x26x11	6,8	
163	Burtz, KA2					KA2:12 N	Lasi	Pullo, Astia?	Lasi. Pohjareunapala mahdollisesti pullosta ja kylkipala astiasta tai pullosta. Pohjareunapala on aavistuksen turkoosin sävyinen, pohja on kupera ja siinä on puntteliarpi. Pohjan halkaisija on noin 40-45 mm. Kaareva kylkipala on kirkasta lasia ja seinämän paksuus on 2 mm.	2	40x32x5 40-45	10,0	
164	Burtz, KA2					KA2:12 N	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu, katkelma.	1		1,7	
165	Burtz, KA2					KA2:13	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Pieni suureunapala liitupiipun pesästä. Ei leimoja.	1	11x8x2,5	0,3	
166	Burtz, KA2					KA2:13	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelmia. Yhdessä varressa on pieni katkelma kantaa, jossa näkyy piste eli osa jonkinlaisesta kantaleimasta. Muut koristelemattomia.	11		16,7	
167	Burtz, KA2					KA2:13	Punasavi	Astia	Punasavi. Pienet kylkipalat, jotka saattavat olla samasta astiasta. Sisäpinnalla vihertävä lyijylasitus, ulkopinta lasittamaton. Karkeahko saviaines.	2	21x12x6,5	2,6	
168	Burtz, KA2					KA2:13	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjareunapala pullosta, pohjan ja kyljen taitteesta. Pohjan halkaisija on melko pieni ja pohja kaartuu kuperaksi. Lasi on aavistuksen turkoosia, saattaa olla samaa astiaa kuin :163.	1	18x11x4	1,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
169	Burtz, KA2					KA2:13	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pienet palat ikkunalasia, eri vihreitä. Paksuudet 2-2,5 mm.	2	17x12x2,5	1,6	
170	Burtz, KA2					KA2:13	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu. Yksi kookkaampi katkaistu pala ja pieniä muruja.	4		13,5	
171	Burtz, KA2					KA2:13	Palamaton luu	Kalan suomu	Palamattomia kalan suomuja, monenkokoisia.	74		0,1	
172	Burtz, KA2					KA2:13		Väriaine?	Väriaine? Mineraali? Paakkuinen, vaaleanvioletti jauhe tai jauhemainen aine. Hajoaa helposti pieneksi muruksi. Olisiko väriaine? Maali?			6,0	Otettu talteen puusilpun alta.
173	Burtz, KA2					KA2:14/7	Kuparilejeerinki	Raha	Raha. Ulrika Eleonora. Ruotsalainen kupariraha, 1 öre vuodelta 1719? Toisella pinnalla vaakunakilven sisällä ristikkäiset nuolet ja kilven päällä iso kruunu. Kruunun oikealla puolella erottuu heikosti 'ÖR'. Rahan toinen pinta on hyvin kulunut, mutta siinä erottaa kolme pienempää kruunua ja niiden alapuolella ilmeisesti numerot '71'. Raha olisi siis 1710-luvulta ja todennäköisesti vuodelta 1719. Ks. Tingström Bertel 1968, Ulrika Eleonora, n:o 10.	1	25x25x1	4,6	Löydöt saatu yhteyden 14 ja häiriön KA2:7 pohjan rajalta.
174	Burtz, KA2					KA2:14/7	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomat liitupiipun varren katkelmat.	2	30x7	2,5	
175	Burtz, KA2					KA2:14/7	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapala astiasta sekä kylkipala astiasta tai pullosta. Suureunapala on aavistuksen turkoosinväristä ohuehkoa lasia ja suurena taipuu voimakkaasti ulospäin. Kylki on kaareva ja ulottuu suureunaa leveämmälle. Suun halk. noin 110 mm. Kyseessä saattaa olla pulleakylkinen pieni säilytys- tai tarjoiluastia (samaa kuin :189). Kylkipala on kaareva ja vihreää lasia, paksuus 1,5 mm.	2	30x13x2 110	2,9	
176	Burtz, KA2					KA2:14	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesiä ja pesien suureuna- ja kylkipaloja. Kahdessa palassa näkyy leima. Yhden pesän kyljessä näkyy katkelma mahdollisesti kruunua ja sen alla kirjaimet 'F.R'. Toisen pesän	18	47x21x18/2	39,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									kylkipalassa näkyy heikkoa lehväntapaista kuviota. Yhden pesän suureunapalassa suureunaa kiertää pisteleimakoristelu. Mukana myös kannallinen varsi, jossa varren ja pesän rajalta alkaa jonkinlainen leima, mutta pienestä leiman katkelmasta ei sa selvää. Muissa pesien paloissa ei näy leimeja tms.				
177	Burtz, KA2					KA2:14	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelma, jossa vartta kiertää kolme rengasleimariviä. Rivien välistys on 8 mm.	1	63x7	3,8	
178	Burtz, KA2					KA2:14	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Paksuudet 4,5-10 mm. Yhdessä varressa on leimaton kanta. Tämä piippu vaikuttaa ollen varsin siro.	108		181,1	
179	Burtz, KA2					KA2:14	Majolika	Astia	Majolika. Suureunapala astiasta, mahdollisesti lautasesta. Kapean palan sisäpinta on maalattu sinisellä värillä. Ulkopinnalla on vaaleanruskea lyijylasitus. Saviaines on vaaleanruskeaa.	1	27x11x7,5	2,6	
180	Burtz, KA2					KA2:14	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja astiasta, todennäköisesti samasta lautasesta. Yksi pala kahdessa osassa. Sisäpinnalla lierin reunoilla ympyräkeskiset siniset raidat ja näiden välisessä kentässä onkatkelma viivakoristelua. Kyljen sisäpinnalla lehvä-aiheista koristelua myös sinisellä maalattuna. Sinisellä tehtyjä viivakoristelun katkelmia myös muissa paloissa. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus.	6	36x30x5	8,6	
181	Burtz, KA2					KA2:14	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat ja kylki- tai pohjapala eri astioista. Molemmissa suureunapaloissa on sisäpinnalla sinisellä maalattua viistoristikko-kuviota, jossa ristikkoruutujen sisällä on palloja. Mahdollisessa pohjapalassa on kaksi sinisellä tehtyä ympyräkeskistä raitaa. Kaikissa paloissa molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	3	20x12x6	3,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
182	Burtz, KA2					KA2:14	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipala mahdollisesti samasta astiasta. Suureunapalan ulkopinnalla on sinisellä tehtyä piste- ja viivakoristelua. Kylkipalassa taas sisäpinnalla samansävyisellä sinisellä tehtyä piste- ja viivakoristelua. Paloissa molemmin puolin aavistuksen siniharmaa tinalasitus. Sun halkaisija 90 mm. Kyseessä kuppi tai pieni kulho.	2	38x32x3,5 90	5,0	
183	Burtz, KA2					KA2:914	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja eri astioista. Suureunapala todennäköisesti lautasesta, jonka halk. noin 260 mm. Paloissa on valtaosaltaan molemminpuolinen valkoinen tinalasitus, joistakin paloista pinta lohjennut. Yhden kylkipalan sisäpinta maalattu sinisellä ja toisen palan ulkopinta maalattu sinisellä. Muissa paloissa ei näy koristelua.	8	33x31x5 260	11,1	
184	Burtz, KA2					KA2:14	Posliini	Astia	Posliini. Pohjareunapala, jossa kylkeä mukana. Sisäpinnalla sinisellä maalattua kasvi/ hyönteiskoristelua, josta näkyy vain katkelma. Siro pystysuora pohjarengas. Pohjarenkaan halk. noin 60 mm. Pienestä kupista tai kulhosta.	1	21x20x3 60	2,0	
185	Burtz, KA2					KA2:14	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohja- ja kylkipaloja todennäköisesti samasta tasapohjaisesta kulhosta. Yksi pala kolmessa osassa ja toinen pala kahdessa osassa. Sisäpinnalla on ruskea lyijylasitus. Pieni kaareva ulospäin pullistuva pohjareuna. Pohjapalan kylkiosassa ja yhdessä kylkipalassa kapea horisontaali ura. Ulkopinnalla pieni tumma lasiteroiske.	8	74x47x8,5 90	69,7	
186	Burtz, KA2					KA2:14	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja mahdollisesti samasta astiasta. Paloissa on molemmilla pinnoilla ruskeanvihertävä lyijylasitus.	3	22x21x5	6,9	
187	Burtz, KA2					KA2:14	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat mahdollisesti samasta astiasta. kaikissa paloissa sisäpinnalla Vihertävä	3	19x15x5	3,9	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									lyijylasitus. Ulkopinnat lasittamattomat ja kahdella palassa karkeahkot.				
188	Burtz, KA2					KA2:14	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna-, pohjareuna- ja kylkipaloja eri astioista. Suureunapalassa molemmilla pinnoilla keltainen lyijylasitus, reuna hieman kylkeä paksumpi. Pohjapalassa hieman pohjaa ja kylkeä. Sisäpinnalla lyijylasitus, ulkopinta lasittamaton. Pohja tasainen. Kylkipaloissa (4 kpl) pääasiassa vain sisäpinnalla väritön tai ruskea lyijylasitus. Kolmessa palassa jäänteitä vaaleasta lietteestä tai bolusraidoista. Kahdessa ulkopinnalla lasitusroiske.	6	43x25x10	25,0	
189	Burtz, KA2					KA2:14	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapalat ja kylkipaloja mahdollisesti samasta astiasta. Palat ovat aavistuksen turkoosinväristä ohuehkoa lasia ja suureuna taipuu voimakkaasti ulospäin. Kylki on kaareva. Suun halk. noin 110 mm. Kyseessä saattaa olla pulleakylkinen pieni säilytys- tai tarjoiluastia (samaa kuin :175). Näiden lisäksi kaksi kylkipalaa ohutta (1-2 mm) kirkasta lasia, jotka saattavat myös olla astioista.	8	37x35x3 110	13,5	
190	Burtz, KA2					KA2:14	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapalat vihreästä lasista tehdyistä mahapulloista. Toinen pala, lähes kokonainen pohja, on viidessä osassa. Toinen pala kahdessa osassa. Molemmat pohjat voimakkaan kuperia ja niissä on puntteliarpi. Paksua lasia. Pohjan halk. 130-140 mm.	2	133x115x7 130-140	259,0	
191	Burtz, KA2					KA2:14	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipaloja eri vihreistä ja eri paksuisista pulloista. Paksuudet 1-5 mm. Osa irisoituneita. Jokunen saattaa olla astiasta.	38	58x33x3,5	76,6	
192	Burtz, KA2					KA2:14	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapaja, kaula- sekä kylkipaloja pienestä sylinterinmuotoisesta pullosta. Lasi aavistuksen turkoosin sävyistä. Pohja on voimakkaan kupera, siinä on puntteliarpi sekä lasiaineksen sisällä möykkymäinen epäpuhtaus. Pohjan halk. 40	6	40x20x1,5 40	15,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									mm. Kylkipalat ovat kaarevia ja kaulapala voimakkaammin kaareva.				
193							Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasin reunapaksunnospala, retusoitu reunapala sekä paloja. Reunapaksunnospalassa on pyöristynyt reuna. Valtaosa paloista eri vihreitä, kaksi palaa kirkasta lasia. Paksuudet 1-4 mm. Osa paloista irisoitunut.	12	46x15x4	20,3	
194	Burtz, KA2					KA2:14	Pii	Raaka-aine	Pii. Litteä, suorakaiteen muotoinen, toiseen päähän kapeneva pala harmaata piitä. Poikkileikkaus trapetsoidin muotoinen.	1	27x22x7	4,8	
195	Burtz, KA2					KA2:14	Palamaton luu	Eläimen torahammas	Eläimen palamaton torahammas. Katkennut niin, että juuripää puuttuu.	1		3,4	
196	Burtz, KA2					KA2:14	Palamaton luu	Eläimen hammas	Eläimen palamattomia hampaita. Kaksi talttamaista pienempää yksijuurista hammasta. Yksi kookkaampi hammas, jonka purupinta on kulunut.	3		7,5	
197	Burtz, KA2					KA2:14	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamaton leukaluu ja hampaat. Leukaluu murtunut molemmista päistä.	1		31,5	
198	Burtz, KA2					KA2:14	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita, erikokoisia luita ja luun katkelmia eri lajeista.	76		714,3	
199	Burtz, KA2					KA2:14	Palamaton luu	Kalan luu	Kalan palamattomia luita. (Tosin määrityksen tehnyt ei-osteologi).	5		2,4	
200	Burtz, KA2					KA2:14	Palamaton luu	Kalan suomu	Kalan palamattomia suomuja.	135		0,1	
201	Burtz, KA2					KA2:14	Palamaton luu	Kalan ruoto	Kalan palamaton ruoto.	1		0,01	
202	Burtz, KA2					KA2:14	Laasti		Laasti. Pienet kokkareet valkoista laastia.	2		1,2	
203	Burtz, KA2					KA2:17	Kuparilejeerinki	Esineen katkelma	Kuparilejeerinki. Pientä vihreää kuparisekoitteisen metallin silppua maannoksen seassa. Mahdollisesti			85,4	Ei eroteltu maannoksesta eikä konservoitu.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									peräisin palaneesta esineestä, koska on palokerroksesta.				Paino on maannoksen kanssa.
204	Burtz, KA2					KA2:17	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureuna- ja kylkipaloja liitupiipun pesästä. Suureunapalan suureuna on viisto ja sen kyljessä on pieni katkelma liemaa, jota ei voi tunnistaa. Toisessa kylkipalassa on kaksi suoraa uraa, jotka ovat osa leimaa, jota ei voi tunnistaa. Toinen kylkipala on koristeeton.	3	27x18x2	2,9	
205	Burtz, KA2					KA2:17	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelma. jonka vartta kiertää neljä riviä tiheää sahalaitakuviota ja viidentenä, laitimmaisena rivi kookkaampaa sahalaitaa.	1	28x8	3,2	
206	Burtz, KA2					KA2:17	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Paksuudet 4,5-9 mm.	14	55x7,5	27,3	
207	Burtz, KA2					KA2:17	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjareuna- ja kylkipalat eri astioista. Toinen kylkipala kahdessa osassa. Pohjareunapalassa on kapea pystysuora pohjarengas ja palassa on molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus. Pohjan halk. 80 mm. Toisessa kylkipalassa sisäpinnalla sinisellä tehtyjä ympyräkeskisiä raitoja ja molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus. Toisessa kylkipalassa sisäpinnalla musta lasitus, ulkopinnalta lasitus lohjennut pois.	3	42x28x7	9,8	
208	Burtz, KA2					KA2:17	Fajanssi	Siivilä	Fajanssi. Siivilän paloja. Yksi pala kolmessa osassa. Osassa paloista on hieman toiseen päähän kapenevia läpireikiä (reiän halk. 4-6 mm). Reikien etäisyys toisistaan, reiän keskikohdasta, on 10-20 mm. Osassa paloista on molemmin puolin valkoinen tinalasitus, osasta toinen pinta lohjennut. Ilmeisesti samaa astiaa kuin :564.	8	39x29x10	15,0	
209	Burtz, KA2					KA2:17	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipaloja padasta tai ruukusta, mahdollisesti padasta. Yksi pala	3	122x47x9 160	64,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									kuudessa osassa. Sisäpinnalla ruskea lyijylasitus. Hieman ulospäin taipuvan suunreunan ulkopinnalla koristeura ja kyljessä matalaa rihlausta. Ulkopinta nokinen. Suunreunan ja kyljen taitteessa kohovyö ulkopinnalla. Suun halk. on 160 mm. Kylki pullistuu leveämmäksi kuin suunreuna.				
210	Burtz, KA2					KA2:17	Punasavi	Astia?	Punasavi. Kylkipalat samasta astiasta. Palat ovat hyvin tasaiset. Molemmissa paloissa ulkopinnalla väritön lyijylasitus, toiset pinnat lohjenneet.	2	23x17x2,5	2,5	
211	Burtz, KA2					KA2:17	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja eri astioista. Yksi pala on läheltä suureunaa. Kaikissa paloissa on sisäpinnalla enemmän tai vähemmän tummunut tai palanut lyijylasitus. Kaksi paloista on tummunut ja nokeentunut niin, että saviaines näyttää harmaalta tai sitten kyse on harmaasavesta. Yhdessä palassa on ulkopinnalla matalaa rihlausta.	4	40x37x5,5	25,6	
212	Burtz, KA2					KA2:17	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapaloja ja paloja kattotiiltä. Yksi pala kolmessa osassa ja toinen pala kahdessa osassa. Kolmessa palassa toisella pinnalla jäänteitä harmaasta tai vaaleasta laastista.	4	66x52x16	189,1	
213	Burtz, KA2					KA2:17	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapala passglas-pikarista ja kylkipala mahdollisesti myös astiasta. Passglas-palassa näkyy kaksi kyljen taitekohtaa. Pinta on irisoitunut ja väri aavistuksen vihreä. Toisessa tasaisessa kylkipalassa on reunassa taitteeseen viittaava muoto, mutta se saattaa olla erilaisesta astiasta kuin passglasista ja on vihertävää lasia.	2	56x31x1	7,1	
214	Burtz, KA2					KA2:17	Lasi	Astia	Lasi. Kylkipalat eri astioista. Toinen pala on aavistuksen turkoosin väristä lasia ja se on mahdollisesti kyljen ja pohjan taitteesta. Toinen pala on vain aavistuksen kaareva ja irisoitunut, aavistuksen vihertävää lasia. Tämä saattaa olla ikkunalasia.	2	37x13x2,5	4,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
215	Burtz, KA2					KA2:17	Lasi	Pullo	Lasi. Pohja- ja kaula- (?) pala eri pulloista. Pohjapalassa on jäänne puntteliarvesta ja se on irisoitunut täysin mattapintaiseksi. Toinen voimakkaan kaareva pala vihreää lasia saattaa olla pullon kaulasta.	2	50x26x10	19,0	
216	Burtz, KA2					KA2:17	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasin paloja eri vihreän ja turkoosin sävyisisä. Osassa paloista irisoitumista ja yksi pala sulanut hieman muodottomaksi. Yhdessä palassa hieman nyrhinnän jälkiä. Paksuudet 1-1,5 mm.	8	27x24x1	7,7	
217	Burtz, KA2					KA2:17	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia.	18		226,8	
218	Burtz, KA2					KA2:17	Palamaton luu	Kalan ruoto	Kalan palamaton ruoto. Toisessa päässä on leveämpi osa ja siinä reikä.	1	25x3x1,5	0,05	
219	Burtz, KA2					KA2:17	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneita luiden katkelmia ja murusia.	21		23,8	
220	Burtz, KA2					KA2:18	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Kaarevat palat kattotiiltä. Molempien palojen toiseen pintaan on takertunut hieman vaaleaa laastia .	2	54x43x17	55,8	Yhteys 18 ja sen alla oleva sotkukerros.
221	Burtz, KA2					KA2:18	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala ikkunalasia, joka on kuumuudesta vääntynyt, kuplilla ja mattapintainen. Saattaa olla astiastakin.	1	36x24x3	4,6	
222	Burtz, KA2					KA2:18	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia. Yksi pieni putkiluu kahdessa osassa. Yhdessä palassa työstön jälkiä.	3		9,4	
223	Burtz, KA2					KA2:18	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomat liitupiipun varren katkelmat.	2	17x7	1,9	Yhteys 18, tiivis tumma ohut kerros.
224	Burtz, KA2					KA2:18	Kivitavara	Astia? pullo?	Kivisavikeramiikka. Pieni kylkipala astiasta tai mahdollisesti kannusta tai pullosta. Sisäpinnalla näkyy pyyhkäisyjälki. Ulkopinnalla suolalasitus. Saviaines hyvin vaaleanharmaa ja tiivis.	1	14x9x4	0,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
225	Burtz, KA2					KA2:18	Harmaasavi	Astia	Harmaasavi. Kylkipala astiasta. Sisäpinnalla vihertävä palanut lyijylasitus. Ulkoipnta tummanharmaa ja lasittamaton. Saviaines harmaata ja aavistuksen huokoista.	1	31x19x9	5,2	
226	Burtz, KA2					KA2:18	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pienet palat ikkunalasia, toinen vihreä ja toinen lähes kirkas. Jälkimmäinen irisoitunut. Paksuudet 1 mm.	2	9x8x1	0,5	
227	Burtz, KA2					KA2:7 pohja	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala vihertävää ikkunalasia. Irisoitunut.	1	35x26x1	2,6	Löytö on saatu paalun kuopan täyttömaasta paalun alaosasta.
228	Burtz, KA2					KA2:19	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamaton leukaluu ja hampaita. Katkelma leukaluuta, jossa neljä hammasta kiinni.	1	62x32x11	9,2	
229	Burtz, KA2					KA2:20	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala mahdollisesti vadista, suureunan ulkopinnalla olevan paksunnoksen kohdalta. Reunan päällä jäänteitä vaaleasta savilietteestä. Sisäpinta lohjennut.	1	25x18x7	2,7	
230	Burtz, KA2					KA2:20	Savi		Kuona. Litteähkö pala mahdollisesti savikuonaa. Pala tummanharmaa, huokoinen ja osin kiiltävä. Yhdessä kohdassa näkyy harmaata savimaista ainesta ja aineksen seassa on karkeaa hiekkaa.	1	74x70x20	64,4	
231	Burtz, KA2					KA2:21	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon pieni liitupiipun varren katkelma.	1	12x6	0,5	Tumma ohut kerros.
232	Burtz, KA2					KA2:22	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu ja luun katkelma.	2		14,9	Nokinen hiekka.
233	Burtz, KA2					KA2:22	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun katkelma.	1	24x20x12	1,4	
234	Burtz, KA3					KA3:4	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesät, joista toisessa suureunaa jäljellä. Toinen pesä on nokeentunut osin tummaksi. Toinen pesä on neljässä osassa ja	2	31x22x2 21	11,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									tässä on leima kyljessä, mutta siitä ei saa selvää, koska se on heikko ja kulunut.				
235	Burtz, KA3					KA3:4	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Kaksi varren katkelmiasta on punertavaa savea. Paksuudet 6-10,5 mm.	13	109x7	33,2	
236	Burtz, KA3					KA3:4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohjareuna- ja kylkipalat mahdollisesti samasta astiasta. Sisäpinnalla ympyräkeskisiä sinisiä raitoja, leveämpi raita lähellä suureunaa. Myös muun viivakoristelun katkelma. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Saviaines kellertävä.	3	21x19x7	5,4	
237	Burtz, KA3					KA3:4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat samasta astiasta. Sisäpinnalla suureunassa ympyräkeskinen sininen raita. Molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus. Saviaines vaaleanruskea.	2	45x27x3 200	2,9	
238	Burtz, KA3					KA3:4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala (?) ja kylkipala eri astioista. Mahdollinen pohjapala on tasainen ja siinä on molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Toinen pala on pohjan ja kyljen taitteesta ja ehkä lautasesta. Pohja on tasainen ja palassa on molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	2	23x19x6	3,7	
239	Burtz, KA3					KA3:4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohja- ja kylkipalat kupista. Ulkopinnalla sinisellä maalattua kukka-aiheista koristelua sekä vaaleita viivoja ja pilkkuja. Molemmilla pinnoilla sinertävä tinalasitus. Pohja tasainen.	2	42x40x5	10,8	
240	Burtz, KA3					KA3:4	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna-, pohja- ja kylkipalat eri posliinikupeista. Kaikissa paloissa on erisävyinen ruskea ulkopinta eli ovat ns. cafe-au-lait -keramiikkaa? Suureunapalassa sisäpinnalla reunaa kiertää ympyräkeskiset kapeat siniset raidat ja niiden välissä on viistoja viivoja. Myös muualla sisäpinnalla viivojen katkelmia näkyvissä. Pohjapalassa siro pystysuora pohjarengas, jonka halk. noin 40 mm. Sisäpinnalla kasviaiheista	3	31x24x3 ~40	8,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									koristelua. Kylkipalan sisäpinnalla maisema-aiheista koristelua sinisellä ja punaisella värillä tehtynä.				
241	Burtz, KA3					KA3:4	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna- ja pohjapalat ainakin kahdesta eri astiasta. Toinen suureunapala kahdessa osassa (lautanen).Tämän lierissä sisäpinnalla kohokuviona aaltokuviota ja reunan muoto on aaltoileva. Sisäpuolinen taite lierin ja kyljen rajalla. Toisen suureunapalan halk. noin 120 mm ja pala voi olla kupista. Pohjapalassa kapea matala pohjarengas. Neljännen, pienen tasaisen palan toinen pinta on lohjennut. Muutoin kaikissa paloissa molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	4	57x35x5 200-240	17,7	
242	Burtz, KA3					KA3:4	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipalat eri astioista. Suureunapala pienestä kupista tai ruukusta, halk. noin 150 mm. Sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä ja lyijylasitusta on jäljellä reunan päällä. Lasittamattomalla ulkopinnalla matalia kapeita koristeuria. Toinen kylkipala on vadin lieristä, missä sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä ja lyijylasituksesta ja ulkopinnalla myös osin vaaleaa lietettä. Toinen pieni kylkipala on sisäpinnalta lasitettu ruskealla lyijylasitteella ja aines on karkeahkoa.	3	48x50x8	18,7	Yhteydestä myös kaksi tiilenpalaa, joita ei luetteloitu.
243	Burtz, KA3					KA3:4	Lasi	Astia	Lasi. Karahvin korkki ja pieni kylkipala kirkasta lasia ehkä samasta astiasta. Korkissa on alaosassa lierimäinen osa (ei ehjä) ja nuppi on ikäänkuin keskeltä pullistunut lieriö, Poikkileikkaus siis pyöreä. Nuppiin on tehty fasetoimalla tasaisia pintoja, neljässä horisontaalissa vyöhykkeessä kahdeksan 'pintaa'. Nupin alaosassa vielä levennys ennen lierimäistä osaa. Korkin korkeus on 54 mm ja nupin halk. 26 mm leveimmästä kohdasta. Pieni voimakkaan kaareva kylkipala kirkasta lasia voi olla samaa astiaa.	2	54x45x5/26	52,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
244	Burtz, KA3					KA3:4	Lasi	Astia	Lasi. Astia? Pikari? Pieni kylkipala ohutta kirkasta lasia. Palassa on ulkopinnalla kaivertamalla tehtyjä kapeita vierekkäisiä uurteita.	1	15x11x1	0,2	
245	Burtz, KA3					KA3:4	Lasi	Pullo	Lasi, Kaula- ja kylkipaloja eri vihreistä ja ruskeista pulloista. Yksi on aavistuksen turkoosin sävyinen. kaksi voimakkaammin kaartuvaa palaa saattaa olla kaulasta. Osa paloista irisoitunut.	15	64x15x2	62,9	
246	Burtz, KA3					KA3:4	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasin paloja eri vihreistä ja kirkkaasta lasista. Paksuudet 1-2 mm. Palat irisoituneet.	5	41x21x2	6,6	
247	Burtz, KA3					KA3:4	Pii	Raaka-aine	Pii. Raaka-ainepalat harmaata piitä. Cortexia jäljellä molemmissa.	2	43x27x14	19,7	
248	Burtz, KA3					KA3:4	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläinten palamattomien luiden katkelmia, osassa on käsittelyjälkiä.	5		13,4	
249	Burtz, KA3					KA3:4	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneiden luiden katkelmia, pieniä palasia.	3		0,8	
250	Burtz, KA3					KA3:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapala liitupiipun pesästä, ehkä noin viidesosa pesän ympärysmitasta. Suureunaa kiertää matala kapea koristeura.	1	41x16x3	2,6	
251	Burtz, KA3					KA3:6	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palanut luu, tummuneita ja valkoiseksi palaneita pieniä katkelmia.	5		3,7	
252	Burtz, KA3					KA3:7	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Pieni kylkipala liitupiipun pesästä, koristelematon.	1	12x8x4	0,4	
253	Burtz, KA3					KA3:7	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelma. Vartta kiertää leima, josta erottuu hiekosti kirjaimet 'OCKHOLM', mikä viittaisi johonkin tukholmalaiseen piipputehtaaseen. Tekstin yläpuolella on aaltoviiva.	1	21x7	1,2	
254	Burtz, KA3					KA3:7	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	5	61x7	7,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
255	Burtz, KA3					KA3:7	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjakylki- ja kylkipaloja kahdesta eri astiasta. Yksi pala kahdessa osassa. Toinen ainakin lautanen. Kolme palaa on astiasta, jossa on molemmin puolin vaaleansininen tinalasitus, joistakin paloista pinta on irronnut. Kolme palaa on lautasesta, jossa on sisäpinnalla yksittäinen tai kaksi rinnakkaista sinisellä tehtyä ympyräkeskistä raitaa. Molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus, osin lohkeillut. Yksi paloista pohjan ja kyljen taitteesta.	5	36x17x3	9,2	
256	Burtz, KA3					KA3:7	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Pala levykaakelia. Etupinnalla lohkeillut vihertävä lyijylasitus. Taustapinnalla jäänteitä laastista.	1	60x52x9	39,3	
257	Burtz, KA3					KA3:7	Lasi	Astia, pullo	Lasi. Suureunapala kirkkaasta lasista tehdystä astiasta, vain kapea suikale. Saattaa olla myös ikkunalasin reunapala. Toinen pala on kylkipala tai pohjapala vihreästä lasipullosta. Massassa on hieman ilmakuplia.	2	26x18x4,5	2,6	
258	Burtz, KA3					KA3:7	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Palat ikkunalasia. Molemmat ovat irisoituneet sameiksi, mutta vaikuttavat olevat kirkasta lasia. Toisessa palassa on yhdellä reunalla nyrhimisen näköistä jälkeä, paksuus 1,5 mm.	2	35x32x2	3,9	
259	Burtz, KA3					KA3:7	Palamaton luu	Eläimen hammas	Eläimen palamaton hammas, pieni.	1	18x10x6	0,8	
260	Burtz, KA3					KA3:7	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia.	7		86,0	
261	Burtz, KA3					KA3:7	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneita luita ja luun katkelmia.	4		11,4	
262	Burtz, KA3					KA3:7	Savi	Jäte	Kuona. Möykkymäinen pala harmaanviolettia kuonaa. Pinnassa on savea tai laastia, kyseessä ehkä savikuona. Melko painava suhteessa kokoon.	1	73x69x35	112,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
263	Burtz, KA3					KA3:8	Kuparilejeerinki	Esineen katkelma	Kuparilejeerinki. Pieniä vihreitä kuparisekoitteisen metallin palasia maannoksen seassa. Mahdollisesti peräisin palaneesta esineestä, koska on palokerroksesta.	2		1,2	Palokerros.
264	Burtz, KA3					KA3:8	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma. Haljennut pitkittäin.	1	19x7x3	0,4	
265	Burtz, KA3					KA3:8	Lasi	Pullo/astia	Lasi. Kaarevia kylkipaloja vihreistä ja yhdestä kirkkaasta pullosta. Osa vihreistä paloista saattaa olla samasta pullosta. Osa saattaa olla astiastakin.	5	86x37x4	24,1	
266	Burtz, KA3					KA3:8	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun katkelmat, pienet palaset.	2		0,8	
267	Burtz, KA3					KA3:9	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	20x6,5	5,8	
268	Burtz, KA3					KA3:9	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja kolmesta eri astiasta. Suureunapalassa on sisäpinnalla ympyräkeskinen sininen raita. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Kaksi kylkipalaa, joissa on molemmin puolin aavistuksen sinertävä tinalasitus. Toisessa palassa on sisäpinnalla katkelmia sinisestä maalauskoristelusta. Loput neljä palaa, pohjapala ja kylkipalat, ovat samasta astiasta. Siinä on lohkeillut molemminpuolinen valkoinen tinalasitus. Yhdessä palassa ulkopinnalla katkelmat sinisellä tehtyjä raitoja ja yhdessä palassa sisäpinnalla sinistä koristelua. Saviaines on ruskeankirjava.	7	30x13x6,5	10,5	
269	Burtz, KA3					KA3:9	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna- ja kylkipalat eri kupeista. Kookkaimmassa palassa on suureuna, kylkeä ja pohjarengas. Sisäpinnalla reunaa kiertää ristikkäin maalattu viivakoristelu ja kyljessä on kasviaiheista koristelua. Ulkopinta on ruskea. Toisen suureunapalan sisäreunaa kiertää vyöhyke tyyliteltyä kasviaihekoristetta ja ulkopinta on	4	51x26x5 100	12,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									ruskea. Kylkipalassa on kapeat siniset raidat sisäpinnalla ja ulkopinta on ruskea. Edellä mainitut ovat ns. cafe-au-lait -keramiikkaa. Kolmas pieni suureunapala kupista. Sisäreuna kiertää viiva- ja vinoneliökoristelu. Ulkopinta on maalattu harmaanruskealla värillä.				
270	Burtz, KA3					KA3:9	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala vadista, kahdessa osassa. Sisäpinnalla ja reunan päällä kulunut vihreänruskea lyijyilasitus. Ulkopinnalla lyijylasitusroiskeita. Suureuna paksunee ulkopinnalla 'ulospäin' ja paksunnoksessa on kaksi horisontaalia koristeuraa.	1	149x32x14 360-400	70,4	
271	Burtz, KA3					KA3:9	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipaloja todennäköisesti samasta ruukusta. Yksi pala neljässä osassa. Sisäpinnalla lohkeillut ja tummunut vihreänruskea lyijylasitus. Ulkopinnalla on jäänteitä lyijylasitusroiskeista ja se on tummunut noesta, matalaa rihlausta. Suureuna kaartuu voimakkaasti ulospäin ja pakunee hieman reunaan.	3	106x58x10 200	77,5	
272	Burtz, KA3					KA3:9	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna-, korva- ja kylkipaloja mahdollisesti samasta astiasta. Suureuna taipuu hieman ulospäin. Toisessa suureunapalassa on korvan tynkä, korvan poikkileikkaus vaikuttaa pyöreältä. Korvapala taas on horisontaalista korvasta ja sen poikkielikkkaus on litteän soikea. Kaikissa paloissa on ulkopinnalla vaalea liete ja vihreäksi värjättyä lohkeillutta lyijylasitetta. Kahdessa kylkipalassa myös ruskeita lyijylasitusläikkiä. Myös sisäpinnoilla on jäänteitä vaaleasta lietteestä ja osassa paloja myös vihreäksi värjättyä lohkeillutta lyijylasitetta.	5	44x46x4 220	46,0	
273	Burtz, KA3					KA3:9	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ja kylkipalat eri astioista. Suureunapalassa suureuna taipuu voimakkaasti ulospäin. Sisäpinnalla ja reunan päällä on tumma, lähes musta lyijylasitus ja ulkopinnalla tämän roiskeita. Mahdollisesti kulho. Toinen	3	58x36x8 220	27,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									kylkipala on saanut sisäpinnalleen vaaleanruskean lyijylasitteen, ulkopinta lasitteeton. Toinen kylkipala on sisäpinnalta lasitteeton ja ulkopinta on lohjennut.				
274	Burtz, KA3					KA3:9	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja ruukusta. Sisäpinnalla lohkeillut vaaleanruskea lyijylasitus. Ulkopinnalla on koristeena kapeita uria. Kahden vierekkäisen horisontaalin uran alapuolella on kenttä, jossa on aaltoviiva-uraa. Ulkopinta osin nokeentunut.	3	106x82x6	154,1	
275	Burtz, KA3					KA3:9	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Pala kaarevaa kattotiiltä. Molemmilla pinnoilla jäänteitä vaaaleasta, ehkä laastista?	1	62x51x15	75,8	
276	Burtz, KA3					KA3:9	Lasi	Astia?	Lasi. Suureunapala ja kylkipalat eri astioista. Suureunapala ja kaksi kylkipalaa on ohutta, kirkasta lasia ja loivasti kaarevia. Yksi kylkipala on aavistuksen turkoosin sävyinen ja voimakkaammin kaareva. Paksuus 3 mm. Astiasta tai pullosta.	2	24x18x1,5	1,8	
277	Burtz, KA3					KA3:9	Lasi	Pullo	Lasi. Kaula-, pohja- ja kylkipaloja eri vihreistä pulloista. Kaulapalassa on noin neljännes kaulan ympärysmitasta. Kaulaa kiertää lasinauha ja kaulan halk. noin 35-40 mm. Pohjapalassa on jälki puntteliarvesta. Osa paloista on mahapulloista.	29	100x93x8,5 180	339,4	
278	Burtz, KA3					KA3:9	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala lähes kirkasta ikkunalasia, irisoitunut.	1	28x23x2	3,1	
279	Burtz, KA3					KA3:9	Palamaton luu	Eläimen hammas	Eläimen palamaton hammas, pieni.	1		1,2	
280	Burtz, KA3					KA3:9	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu, katkelmia. Yhdessä palassa leikkuujälkiä.	8		99,1	
281	Burtz, KA3					KA3:9	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun paloja.	9		2,4	
282	Burtz, KA3					KA3:10	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	38x8	6,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
283	Burtz, KA3					KA3:10	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala ja kylkipala eri astioista. Suureunapala on lautasesta, kahdessa osassa. Sisäpinnalla reunaa kiertää sininen raita, muutoin molemmin puolin sinertävä tinalasitus. Kylkipalassa näkyy ulkopinnalla katkelma sinistä raitaa, molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus. Mahdollisesti kupista.	2	39x30x5 220-240	7,7	
284	Burtz, KA3					KA3:10	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna-, pohjakylki- ja kylkipaloja ainakin kolmesta eri astista. Pohjakylkipala on kahdessa osassa. Toisen suureunapalan sisäreunaa kiertää viiva- ja vinoneliökoristelu. Ulkopinta on maalattu harmaanruskealla värillä (samanlainen kuin :269). Toisessa suureunapalassa reunaa kiertää hapsuviivoitus ja ulkopinta on ruskea. Edellisen kanssa ehkä samaa astiaa on pohjakylkipala, jossa sisäpinnalla on ympyräkehän sisällä viivakoristelua sinisellä. Siro pystysuora pohjarengas ja ulkopinta on ruskea. Neljännen pohjakylkipalan sisäpinnalla on sinisellä tehtyä koristelua (ehkä maisema) ja ulkopinta ruskea. Siro pystysuora pohjarengas. Pohjien halk. noin 40 mm. Ulkopinnalta ruskeat ovat ns. cafe-au-lait -keramiikkaa.	4	34x26x4,5 40	11,1	
285	Burtz, KA3					KA3:10	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala kulhosta. Palassa on kapea suikale tasaista pohjaa. Sisäpinnalla kulunut ruskehtava lyijylasitus. Ulkopinnalla on matalaa rihlausta ja lyijylasitusroiskeita. Pohjan halk. noin 150 mm. Pohja on 14 mm paksu.	1	87x63x6/14 ~150	56,3	
286	Burtz, KA3					KA3:10	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohjapala kulhosta (tai vadista), hieman kylkeä mukana. Pala on kahdessa osassa. Sisäpinnalla on ruskea lyijylasitus, osin lohjennut. Ulkopinnalla on lyijylasitusroiskeita. Pohja on tasainen.	1	67x39x8	21,9	
287	Burtz, KA3					KA3:10	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna-, korva- ja kylkipaloja mahdollisesti samasta astiasta. Yksi pala kahdessa	8	62x31x7 220	46,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									osassa. Suureuna taipuu hieman ulospäin ja ulkopinnalla on koristeuria. Suureuna- ja kylkipaloissa on ulkopinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä ja vihreästä ja ruskeasta lyijylasitteesta. Myös sisäpinnoilla on jäänteitä vaaleasta lietteestä ja osassa paloja myös vihreäksi värjätystä lyijylasitteesta. Korvapala on horisontaalista korvasta ja sen poikkileikkaus on soikea. Korvassa myös jäänteitä vaaleasta lietteestä ja vihreäksi värjätystä lyijylasitteesta. Yksi pala sopii yhteen :272 kanssa.				
288	Burtz, KA3					KA3:10	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala ruukusta, kahdessa osassa. Sisäpinnalla on lohkeillut ja kulunut vaaleanruskea lyijylasitus. Ulkopinnalla on koristeena kapeita uria. Kahden vierekkäisen horisontaalin uran väliin jää tyhjä kenttä. Ulkopinnalla lyijylasitusvaluma. Samaa astiaa kuin :274.	1	106x63x7	47,9	
289	Burtz, KA3					KA3:10	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat samasta ruukusta. Sisäpinnalla vihreänruskea lyijylasitus. Ulkopinnalla matalaa rihlausta, yhden palan ulkopinta lohjennut.	4	38x28x5	13,0	
290	Burtz, KA3					KA3:10	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipaloja eri astioista. Yksi pala kahdessa osassa. Suureunapaloista (2 kpl) toisessa on sisäpinnalla vihreä lyijylasitus, ulkopinnalla reunassa koristeura. Toisen suureunapalan sisäpinta lohjennut, ulkopinnalla reunassa koristeura. Kylkipaloista yhdessä on molemmin puolin lyijylasitus. Toisessa sisäpinnalla ruskea lohkeillut lyijylasitus ja ulkopinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä, matala rihlaus. Kolmas pala on saanut vain sisäpinnalleen lyijylasitteen.	5	44x30x9	36,2	
291	Burtz, KA3					KA3:10	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Palat kaakelista. Toinen pala on levykaakelia, jonka etupinnalla on jäänteitä vihreästä lyijylasitteesta. Toinen pala toiselta pinnaltaan lohjennut, toisella pinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä tai laastista.	2	59x57x10	40,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
292	Burtz, KA3					KA3:10	Savi	tiiviste? Esine?	Savi (harmaasavi?). Harmaita tai harmaanoransseja paloja savea, jotka ovat yhdeltä pinnaltaan tasaisia. Ehjä pinta on osassa tasainen ja osassa kuperan kaareva. Saattavat olla tiivistettä, kaakelinpaloja, karkeatekoisen astian/ esineen paloja tai muuta.	5	47x27x11,5	34,5	
293	Burtz, KA3					KA3:10	Lasi	Astia, Pullo?	Lasi. Kylkipalat ohutta kirkasta lasia, kaarevat. Toinen pala on voimakkaammin kaareva ja saattaa ollla esim. pullon kaulasta. Toinen kylkipala on hyvin ohutta lasia, paksuus 1 mm.	2	23x17x1	1,2	
294	Burtz, KA3					KA3:10	Lasi	Pullo	Lasi. Pohja- ja kylkipaloja eri vihreistä ja ruskeista pulloista. Pohjapalassa näkyy puntteliarpi ja se on kupera. Osa paloista irisoituneita.	22	76x40x5,5 100-120	92,9	
295	Burtz, KA3					KA3:10	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamaton leukaluu ja hampaita. Leukaluun palasia on neljä, joista kahdessa on hampaita kiinni. Leuat saattavat olla eri eläimistä. Näiden lisäksi on kolme irtohammasta.	7		64,7	
296	Burtz, KA3					KA3:10	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläinten palamattomia luita ja luiden katkelmia.	8		323,3	
297	Burtz, KA3					KA3:10	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luut katkelmia ja palasia.	4		1,2	
298	Burtz, KA3					KA3:12	Kuparilejeerinki	Esineen katkelma	Kuparilejeerinki. Esineen katkelmia? Möykkyjä ja palasia kuparisekoitteisesta esineestä.			295,9	Ei konservoitu. Painossa maannosta mukana.
299	Burtz, KA3					KA3:12	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ja kylkipala eri astioista. Suureunapalassa on reunan päällä bolusraita, muutoin ruskehtava lyijylasitus. Ulkopinnalla reunassa kapeat koristeraidat ja lyijylasitusvaluma. Kylkipalassa sisäpinnalla ruskea lyijylasitus ja ulkopinta lasitteeton.	2	41x19x8 200	11,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
300	Burtz, KA3					KA3:12	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala kirkasta ikkunalasia? Pala on tasainen, mutta paksunee toiseen reunaan.	1	34x24x2,5	3,6	
301	Burtz, KA3					KA3:12	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat eri astioista, todennäköisesti lautasista. Toisessa palassa on valkoista tinalasitetta vain reunan päällä. Toisessa palassa näkyy katkelma sinistä maalauskoristelua ja muutoin molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus. Saviaines molemmissa vaaleanruskea.	2	22x15x5	2,5	
302	Burtz, KA3					KA3:12	Punasavi	Tiili?	Punasavi. Pieni pala ruskeanoranssia keramiikkaa, jossa on yksi tasainen pinta. Pala saattaa olla karkeasta astiasta, tiiltä tai tiivistettä.	1	25x19x8	2,8	
303	Burtz, KA3					KA3:12	Palamaton luu/ palanut luu	Eläimen hammas	Eläimen palamaton ja palanut hammas. Tummaksi ja karrelle palaneita hampaan paloja. Myös paloja hampaasta joka on hajonnut pieniksi palasiksi.	18		18,2	
304	Burtz, KA3					KA3:17	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Yksi pala kahdessa osassa.	3	54x6	7,1	
305	Burtz, KA3					KA3:17	Valkosavi? Fajanssi?	Kaakeli?	Valkosavi? Reunapala ja paloja levymäisestä vaaleasavisesta esineestä, mahdollisesti levykaakelista. Yksi pala kahdessa osassa. Paloissa on toisella pinnalla mustaa lasitetta, mutta yhdessä palassa ripe lasitetta myös toisella pinnalla. Toiset pinnat pääasiassa lohjenneet, Saviaines on vaaleaa, osin tummunut harmaaksi.	4	53x35x4,5	9,5	
306	Burtz, KA3					KA3:17	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Reunapala kaakelia, kahdessa osassa. Muodoltaan T-muotoinen, jonka päällinen on kuperan kaareva. Reunan päällinen on palanut kuplille ja mustaksi. Kuten löytö :314.	1	46x31x28	30,8	
307	Burtz, KA3					KA3:17	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala ja palat eri vihreistä ikkunalaseista. Yhdessä palassa reunapaksunnos, pyöristetty. Paksuudet 1-2,5 mm. Paloissa irisoitumista.	3	35x19x2,5	5,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
308	Burtz, KA3					KA3:17	Palamaton luu	Eläimen hammas	Eläimen palamaton hammas, pieni ja yksijuurinen. Juuren kärki katkennut.	1	30x12x7	1,5	
309	Burtz, KA3					KA3:17	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman luun katkelma, hajonnut kuuteen osaan.	1		3,1	
310	Burtz, KA3					KA3:17	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun palat.	2		3,1	
311	Burtz, KA3					KA3:18	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapala liitupiipun pesästä. Suureunaa kiertää rivi pisteleimakoristelua. Sisäpuolella nokea, ulkopinnalla tummaa likaa tai nokea.	1	20x11x3,5	0,5	
312	Burtz, KA3					KA3:18	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieni kylkipala astiasta, mahdollisesti kupista. Ulkopinnalla on sinisellä tehtyä maalauskoristelua sekä musta kapea viiva. Muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	1	13x8x5	0,4	
313	Burtz, KA3					KA3:18	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat eri astioista. Kookkaammassa palassa on molemmin puolin lyijylasitus, jossa on hieman ruskeita läikkiä. Toisessa pienessä palassa on vain toisella pinnalla, ilmeisesti sisäpinnalla, ripe lyijylasitusta.	2	44x41x6	15,6	
314	Burtz, KA3					KA3:18	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Reunapalat kaakelia, hieman erilaiset, mutta todennäköisesti molemmat kaakelia. Toinen pala on muodoltaan T-muotoinen, jonka päällinen on kuperan kaareva. Reunan päällinen/ kaakelin etupuoli on palanut kuplille ja mustaksi. Taustapuolen kiinnityslista on murtunut. Kuten löytö :306. Toinen pala on litteä kulmapala, jonka toinen pinta on palanut kuplille ja tummaksi, toinen pinta murtunut.	2	65x25x20	42,3	
315	Burtz, KA3					KA3:19a	Fajanssi	Esine	Fajanssi. Pelinappula? Kylkipala kupista. Pala lähestyy muodoltaan kolmiota, mutta kulmat ovat pyöristetyt. Tulee vaikutelma, että pala olisi tarkoituksellisesti muokattu ja hiottu tämän	1	34x22x5	2,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									muotoiseksi. Palassa (kupissa) on ulkopinnalla sinisellä tehtyä viiva- ja muuta koristelua, sisäpinnalta lasite lohjennut/poistettu. Saattaa olla pelinappula.				
316	Burtz, KA4					KA4:5	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	4	56x7	11,3	
317	Burtz, KA4					KA4:5	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipala todennäköisesti lautasesta. Sisäpinnalla sinisellä maalattuja ympyräkeskisiä raitoja kaksi vierekkäin sekä katkelma muuta koristelua. Muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	1	28x21x5	2,5	
318	Burtz, KA4					KA4:5	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureunapala lautasen lieriosasta. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus, pinnat hieman lohkeilleet.	1	36x34x3,5 ~160?	3,4	
319	Burtz, KA4					KA4:6	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala ehkä padasta. Sisäpinnalla tummaksi palanut lyijylasitus, karkea. Rihlatulla ulkopinnalla on tummaa ja kuplille palanutta lyijylasitetta. Tai vain lasittamaton pinta on palanut tummaksi ja kuplille.	1	28x28x5	4,9	
320	Burtz, KA4					KA4:6	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamattoman leukaluun katkelma ja hampaita. Kookas. Luusta ja hampaista irronnut pieniä paloja.	1		175,7	
321	Burtz, KA4					KA4:6	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu ja luun katkelma.	2		24,9	
322	Burtz, KA4					KA4:7	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala mahdollisesti lautasesta tai kupista. Sisäpinnalla on sinisellä maalattu ympyräkeskinen raita. Alapinnalla on katkelma pystysuoraa pohjarengasta. Molemmin puolin on valkoinen tinalasitus.	1	23x15x4,5	2,1	
323	Burtz, KA4					KA4:8	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Pieni kylkipala liitupiipun pesästä. Koristelematon.	1	14x7x3	0,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
324	Burtz, KA4					KA4:8	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	4	32x6	3,2	
325	Burtz, KA4					KA4:9	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	2	24x7,5	2,5	
326	Burtz, KA4					KA4:9	Kivitavara	Astia	Kivisavikeramiikka. Kylkipala Westerwald-kannusta. Pienessä palassa on ulkopinnalla katkelmat kahdesta pyöreästä kohokoristeesta, jossa on kehänä puolipallo-kohoumia ja niitä reunustaa kohovyö. Näillä alueilla on väritön suolalasitus, muualla koboltinsininen suolalasitus. Sisäpinnalla vaaleanruskea liete ja suolalasitus. Saviaines harmaa ja kova.	1	23x11x4	1,5	
327	Burtz, KA4					KA4:9	Savi	Tiiviste?	Keramiikka. Litteähkö pala harmaata palanutta savea, jossa on yksi tasainen pinta. Vaikuttaa tiivisteeltä.	1	29x25x10	5,6	
328	Burtz, KA4					KA4:9	Lasi	Astia/pullo	Lasi. Pieni kylkipala kirkasta lasia. Aavistuksen kaareva, vaikea sanoa onko pullosta vai astiasta.	1	15x13x2,5	0,6	
329	Burtz, KA4					KA4:9	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia, yhdessä leikkuujälki.	3		16,8	
330	Burtz, KA4					KA4:10	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Pieni suureunapala liitupiipun pesästä. Suureunaa kiertää sahalaitakoristelu.	1	18x8x2	0,3	
331	Burtz, KA4					KA4:10	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	23x5,5	0,8	
332	Burtz, KA4					KA4:10	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Korvan katkelma kupista tai vastaavasta. Vertikaali. Pinnalla enimmäkseen lohjennut valkoinen tinalasitus sekä sinisellä maalattua 'läikkäkoristelua'. Korva on kaareva ja levenee hieman ylöspäin. Poikkileikkaus on litteän soikea, sisäpuoli litteä.	1	48x18x11	9,8	
333	Burtz, KA4					KA4:10	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ja kylkipalat eri astioista. Suureunapala on kahdessa osassa. palan	3	100x53x6/11 280	51,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									sisäpinnalla ja suureunan ulkopinnalla on ruskehtava lyijylasitus, muutoin ulkopinnalla lyijylasitusvaluma. Suureuna on paksunnettu kolmion muotoiseksi. Toinen kylkipaloista on saanut molemmille pinnoilleen vaaleanruskean lyijylasitteen. Toisessa kylkipalassa sisäpinnalla mustaksi ja karrelle palanut lasite, toinen pinta mustunut.				
334	Burtz, KA4					KA4:10	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Paloja ikkunalasia, osa paloista on sulanut kuumuudessa muodottomaksi ja läpinäkymättömäksi, osa irisoitunut. Paksuudet 1-5 mm. Osa saattaa olla astioista.	10	37x31x2	13,2	
335	Burtz, KA4					KA4:10	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luun katkelmia. Osa paloista on samasta luusta.	14		14,4	
336	Burtz, KA4					KA4:10	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun katkelma.	1		2,7	
337	Burtz, KA4					KA4:11	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	27x5	0,6	
338	Burtz, KA4					KA4:11	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapala ja kaksi palaa kattotiilestä. Kaikista paloista lohjennut toinen pinta irti.	3	63x42x11	40,5	
339	Burtz, KA4					KA4:11	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Paloja ikkunalasia, joista kaksi on kirkasta lasia. Kaksi muuta palaa on sulanut muodottomiksi ja läpinäkymättömiksi ja toisessa näistä kaksi lasinpalaa on sulanut toisiinsa kiinni. Paksuudet 1-2 mm.	4	43x26x2	9,8	
340	Burtz, KA4					KA4:11	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia, leikkuujälkiä.	12		48,5	
341	Burtz, KA4					KA4:11 nokikuoppa	Punasavi	Astia	Punasavi. Padan jalkapala, jossa vähän kylkeä mukana. Jalan kärki on lohjennut. Sisäpinnalla vihreänruskea lyijylasitus, ulkopinnalla lyijylasitusvaluma. Ulkopinta nokeentunut ja	1	43x52x6	42,6	Alueen keskellä yhteyden 11 alla olevasta nokisesta kuopasta.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									harmaantunut. Jalan pituus on 43 mm ja se paksunee voimakkaasti ylöspäin.				
342	Burtz, KA4					KA4:12,13	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Pala kattotiiltä, yksi tasainen pinta, toinen pinta lohjennut. Kuten :338.	1	33x21x8	5,5	
343	Burtz, KA4					KA4:12,13	Savi	Tiiviste?	Savi. Litteähkö pala harmaata palanutta savea. Pieni osa pinnasta on tasainen. Saattaa olla tiivistettä tai pala hajonnutta astiaa tms.	1	33x21x9	3,8	
344	Burtz, KA4					KA4:12,13	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luiden katkelmia.	6		12,2	
345	Burtz, KA4					KA4:14	Asfaltti		Pala asfalttia, litteähkö, seassa karkeaa hiekkaa. Tosin ei tuoksu asfaltille/pielle. Toiseen pintaan on takertunut vaaleaa laastia tai betonia. Tummanharmaa/lähes musta.	1	64x49x19	48,7	
346	Burtz, KA5					KA5:4	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapala liitupiipun pesästä, noin puolet pesän ympärysmitasta. Pesän kyljessä on leima, jossa vaakunakilven sisällä on merkuriuksen sauva, kilven yläpuolella kruunu, kruunua reunustavat kirjaimet 'O' ja 'F', jotka viittaavat tukholmalaisen Olof Forsbergin piipputehtaaseen. Olof Forsberg Södermalmin tehdas teki piippuja välillä 1739-1755. Kruunun päällä lukee 'STOCKH', mikä viittaa Tukholmaan.	1	42x20x2,5 20-21	6,7	
347	Burtz, KA5					KA5:4	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	41x7,5	7,3	
348	Burtz, KA5					KA5:4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipala mahdollisesti lautasesta. Sisäpinnallasinisellä maalattu ympyräkeskinen raita, muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Pala on loivasti kaareva. Saviaines vaaleanruskeaa.	1	19x18x6,5	2,5	
349	Burtz, KA5					KA5:4	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureunapala kupista tai korkeareunaisesta lautasesta. Palassa on matala pystysuora pohjarengas ja kylki kaartuu melko	1	38x32x3 90/	5,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									voimakkaasti ylöspäin. Sisäpinnalla reunaa kiertää ympyräkeskinen sininen raita ja kyljessä viiva- ja pilkkukoristelua (tyylitelty kasviaihe). Muutoin molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus. Pohjan halk. 90 mm.				
350	Burtz, KA5					KA5:4	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta, jossa molemmilla pinnoilla on voimakkaan vihreä lyijylasitus. Ulkopinnalla matalaa rihlausta.	1	48x46x6,5	14,9	
351	Burtz, KA5					KA5:4	Lasi	Astia	Lasi. Pala purkkimaisesta lasiastiasta, jossa on kylkeä ja kaulaosaa. Kaulaosassa on kaksi 'jengaa', eli horisontaalia kaarevaa kohovyötä. Mateeriaali on kaksikerroksinen siten, että ulkopinta on kirkas ja sisäpinta on valkoinen ja läpikuultamaton. Kaulan kohdalla sisäpinnalla vielä kolmas kirkas kerros. Suun halk. 100 mm. Vaikuttaa muoviselta. Kyseessä on jonkinlainen säilytyspurkki.	1	64x39x5,5 100	30,1	
352	Burtz, KA5					KA5:5	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureuna- ja kylkipaloja kolmesta liitupiipun pesästä. Yksi pesä kolmessa osassa. Tässä pesässä on leima. Yläreunassa on rivi 'kolmiapilalehtiä'. Tämän alapuolella on kolme kruunua ja kruunujen alapuolella kirjaimet 'F.R'. Saattaa olla ruotsalaista valmistusta. Toisessa suureunapalassa ja pienessä kylkipalassa ei ole leimoja.	3	43x23x3,5/20 23	13,8	
353	Burtz, KA5					KA5:5	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	15	66x8	31,3	
354	Burtz, KA5					KA5:5	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipalat eri astioista. Kookkaammassa kylkipalassa on sisäpinnalla sinisellä maalattu ympyräkeskinen raita, muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Mahdollisesti lautanen. Pienemmässä ja ohuemmassa palassa myös sisäpinnalla sinisellä maalattua koristelua ja molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	2	24x27x7	4,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									Mahdollisesti kuppi. Saviaines molemmissa hyvin vaaleanruskea.				
355	Burtz, KA5					KA5:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Pieni kylkipala läheltä astian suureunaa. Suureuna taipuu ulospäin. Sisäpinnalla jäänteitä vaalealla lietteellä tehdyistä bolusraidoista ja reunan päällä ripe vihreää lyijylasitusta. Ulkopinta lasitteeton. Reunan päällinen enimmäkseen lohjennut.	1	23x22x9	3,9	
356	Burtz, KA5					KA5:5	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipala ruskeanvihreästä pullosta, kaareva. Kulunut ja aavistuksen irisoitunut.	1	32x24x3,5	3,5	
357	Burtz, KA5					KA5:5	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia.	4		8,9	
358	Burtz, KA5					KA5:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapala ja kylkipalat liitupiipun pesästä. Suureunapalassa on katkelma leimaa, jossa on vaakunakehyksen sisällä Merkuriuksen sauva ja yläpuolella ilmeisesti kruuunu. Tämä saattaa olla ruotsalaista Olof Forsbergin tuotantoa 1700-luvulta. Kahdessa kylkipalassa ei näy koristelua.	3	32x17x4	3,8	
359	Burtz, KA5					KA5:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	15	50x6	27,9	
360	Burtz, KA5					KA5:6	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieniä suureuna- ja kylkipaloja ainakin kolmesta eri astiasta. Yksi suureuna- ja kylkipala ovat ohutseinäisestä astiasta, jossa on ulkopinnalla eri sinisen sävyillä maalattua koristelua. Muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Toiset suureuna- ja kylkipala ovat kellertävämassaisesta savesta. Suureunapalan toisella pinnalla on jäänne sinisestä raidasta, Valkoinen tinalasitus lähes kokonaan lohjennut pois. Viidennessä pienessä suureunapalassa vain toisella pinnalla kulunut vaalea tinalasitus.	5	19x12x4	2,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
361	Burtz, KA5					KA5:6	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohja-ja kylkipala eri astioista. Pohjapala on tasainen ja sen sisäpinnalla on sinisellä maalattua viivakoristelua. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Lautasesta. Pienessä kylkipalassa (?) on toisella pinnalla sinisellä maalattu raita, muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	2	31x35x5	5,8	
362	Burtz, KA5					KA5:6	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapala kattotiilestä, kaareva.	1	38x35x17	26,7	
363	Burtz, KA5					KA5:6	Lasi	Astia	Lasi. Kaareva kylkipala kirkasta lasia, ohutseinäinen.	2	16x19x1	3,2	
364	Burtz, KA5					KA5:6	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala ikkunalasia, joka on irisoitunut läpinäkymättömäksi. Vaikuttaa lähes kirkkaalta.	1	27x22x2	2,5	
365	Burtz, KA5					KA5:6	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia, leikkuujälkiä.	9		171,9	
366	Burtz, KA5					KA5:7	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	6	67x7	8,0	
367	Burtz, KA5					KA5:7	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipala eri astioista. Suureunapalan ulkopinnalla on sinisellä maalattua raita- ja ruutukoristelua horisontaalissa rivissä. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Mahdollisesti kupista. Kylkipala on paksumpi ja siinä on molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Molempien saviaines vaaleanruskea.	2	20x12x3	1,8	
368	Burtz, KA5					KA5:7	Lasi	Astia	Lasi. Pieni kaareva kylkipala kirkasta lasia, mahdollisesti astiasta.	1	12x10x1	0,3	
369	Burtz, KA5					KA5:7	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapaksunnospala ja pala ikkunalasia. Vähän irisoitumista.	2	21x6x3	1,1	
370	Burtz, KA5					KA5:7	Palamaton luu	Eläimen hammas	Eläimen palamaton hammas, pieni ja yksijuurinen.	1	32x12x8	1,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
371	Burtz, KA5					KA5:7	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia, leikkuujälkiä.	5		30,7	
372	Burtz, KA5					KA5:8	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipalat liitupiipun pesästä. Ei leimoja. Kookkaampi on lian ruskeaksi läikittämä.	2	19x18x4,5	2,2	
373	Burtz, KA5					KA5:8	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	21	52x8	40,9	
374	Burtz, KA5					KA5:8	Majolika	Astia	Majolika. Suureunapala ja kylkipalat astiasta. Kaikissa paloissa on ulkopinnalla ruskehtava lyijylasitus. Suureunapalassa ja toisessa kylkipalassa on sisäpinnalla sinisellä ja suureunapalassa myös keltaisella tehtyä maalauskoristelua. Lisäksi valkoinen tinalasitus. Toisen kylkipalan sisäpinta on lohjennut.	3	26x19x5,5	6,6	
375	Burtz, KA5					KA5:8	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat eri astioista. Toisessa palassa molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Toisessa palassa sisäpinnalla lehvä-aiheista koristelua, molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	2	20x17x6	2,6	
376	Burtz, KA5					KA5:8	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala ja kylkipaloja eri astioista. Pohjapala on tasainen ja siinä on molemmin puolin valkoinen tinalasitus, pala on kahdessa osassa. Kahdessa kylkipalassa on ulkopinnalla sinisellä tehtyä viivakoristelua, ympyräkeskisiä viivoja, toisessa molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Toisessa lohkeillut sinertävä tinalasitus. Yhdestä palasta molemmat pinnat lohjenneet. Neljännessä kylkipalassa on sisäpinnalla sinistä koristelua ja ulkopinta osin tummunut harmaaksi.	5	28x20x3	6,7	
377	Burtz, KA5					KA5:8	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja samasta astiasta. Yksi pala kahdessa osassa. Sisäpinnalla vihertävä lyijylasitus. Ulkopinnalla matala rihlaus ja voimakas noki.	4	63x45x4	22,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
378	Burtz, KA5					KA5:8	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ja kylkipaloja eri astioista. Yksi kylkipala kahdessa osassa. Suureunapala on pinnaltaan sulanut kokonaan kuplille molemmin puolin. Yhdessä kylkipalassa sisäpinnalla kulunut lyijylasitus, matalaa rihlausta sisältävä ulkopinta nokeentunut. Toisessa kylkipalassa tumma vihertävä lyijylasitus, ulkopinta lasitteeton. Kolmannessa kylkipalassa sisäpinnalla musta lyijylasitus, ulkopinta mustunut.	4	34x33x4,5	14,6	
379	Burtz, KA5					KA5:8	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapala ja pala kattotiiltä.	2	68x47x16	54,1	
380	Burtz, KA5					KA5:8	Lasi	Astia/pullo	Lasi. Pienet kaarevat kylkipalat astioista tai pulloista. Toinen on kirkasta lasia. Toinen on aavistuksen vihreää lasia ja pala on irisoitunut.	2	16x15x2	1,7	
381	Burtz, KA5					KA5:8	Lasi	Pullo	Lasi. Kokonainen pohja ja kylkipaloja nelikulmaisesta pullosta. Pohja on kolmessa osassa. Pohja on suorakaiteen muotoinen 100x82 mm. Kuperassa pohjassa on alapinnalla puntteliarpi. Muutama kylkipala ovat todennäköisesti samasta pullosta. Korkeutta pohjalla on 61 mm. Pinnat ovat irisoituneet.	4	100x82x45/6 82/100	282,2	
382	Burtz, KA5					KA5:8	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapaloja ja paloja eri vihreitä ikkunalaseja. Reunapaloissa on leikkaamisen jälkiä. Irisoituneita.	14	48x43x1,5	18,2	
383	Burtz, KA5					KA5:8	Pii	Raaka-aine	Pii. Raaka-ainepala piitä, lohkottu, mutta cortexia jäljellä. Ruskea.	1	27x25x20	11,6	
384	Burtz, KA5					KA5:8	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamaton leukaluu ja hammas. Viisi leukaluuta, joista neljässä on hampaita kiinni. Näiden lisäksi kuusi irtohammasta tai hampaan palaa.	11		297,0	
385	Burtz, KA5					KA5:8	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia. Eri eläimistä. Monissa on leikkuujälkiä.	124		820,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
386	Burtz, KA5					KA5:8	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun paloja.	8		4,3	
387	Burtz, KA6					KA6:9	Kuparilejeerinki	Esine	Kuparilejeerinki. Litteä pyöreä nappi. Kupera muodoltaan, aivan päällisen keskiosa on aavistuksen kovera. Taustapuoli on litteä ja siinä on röpelöinen reikä, jonka kohdalta on ilmeisesti irronnut kiinnityslenkki.	1	16x4,5 16	2,0	
388	Burtz, KA6					KA6:9	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipaloja liitupiipun pesistä. Yksi pesä kahdessa osassa. Kahdessa palassa on pesän tyvi ja kanta (liemattomat). Toinen tyvi on pienen oloinen. Toisessa kylkipalassa on katkelma leimaa, josta ei saa selvää.	4	24x16x5	7,2	
389	Burtz, KA6					KA6:9	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varret joissa on leimakoristelu. Molempien vartta kiertää 3-4 hapsuviivariviä. Näiden molemmin puolin vartta kiertää heikko teksti 'STOCKHOLM' ja kirjaimet 'T:LI' sekä kirjaimia, joista ei sa selvää. Teksti viittaa johonkin tukholmalaiseen piipputehtaaseen.	2	112x7	14,3	
390	Burtz, KA6					KA6:9	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Paksuudet 5-10 mm.	32	106x10	90,0	
391	Burtz, KA6					KA6:9	Kivitavara	Pullo	Kivitavara. Kylkipalat eri pulloista. Kookkaampi pala on hyvin vaalea ja siinä on ulkopinnalla suolalasitus, sisäpinnalla rihlaus ja suolalasitus. Saviaines vaaleaa ja kovaa. Toisessa palassa on ulkopinnalla ruskea liete ja suolalasitus, sisäpinnalla matala rihlaus. Saviaines harmaata ja kovaa.	2	47x24x5	13,3	
392	Burtz, KA6					KA6:9	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat ja pohjapala mahdollisesti samasta astiasta. Paloissa on molemmin puolin valkoisen ja vaaleanpunaisen sekainen tinalasitus. Pohja on tasainen ja suureuna on suora.	3	33x30x6,5	6,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
393	Burtz, KA6					KA6:9	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja pohjapala mahdollisesti samasta astiasta. Suureunassa sisäpinnalla sinisellä tehtyä ympyräkeskistä raitakoristelua. Molemmin puolin aavistuksen sinertävä tinalasitus. Pohjapalassa sisäpinnalla himmeää sinistä koristelua (kukka-aihe?). Alapinnalla aavistuksen sinertävä tinalasitus. Saviaines kellertävä.	2	36x22x4	6,4	
394	Burtz, KA6					KA6:9	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjarengaspala ja kylkipalat mahdollisesti samasta astiasta. Pohjarengas on matala, pystysuora ja poikkileikkaukseltaan kolmion muotoinen. Kylkipaloissa on ulkopinnalla sinistä lehväkoristelua ja valkoisia viivoja, Muutoin molemmin puolin aavistuksen sinertävä tinalasitus.	3	23x11x3 50	3,8	
395	Burtz, KA6					KA6:9	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Korvapala astiasta. Sisäpinta lohjennut eikä voi sanoa onko vaaka- vai pystysuuntainen. Poikkileikkaus todennäköisesti soikea. Ulkopinnalla violettia maalauskoristelua ja valkoinen tinalasitus.	1	34x17x6	2,6	
396	Burtz, KA6					KA6:9	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala ja kylkipaloja eri astioista. Yksi pala kahdessa osassa. Kaikissa paloissa on molemminpuolinen valkoinen tai sinertävä tinalasitus, paitsi yhdestä palasta ulkopinta on lohjennut. Yhdessä kylkipalassa sisäpinnalla violettia maalauskoristelua. Pohjapalassa sisäpinnalla sinisellä tehtyä lehväkoristelua.	6	53x34x5	18,2	
397	Burtz, KA6					KA6:9	Posliini	Astia	Posliini. Pohjapaloja samasta astiasta. Kahdessa palassa matala pystysuora pohjarengas ja vähän kylkeä mukana. Palanutta maalauskoristelua. Tasaisessa pohjapalassa on sisäpinnalla punaista kasviaiheista koristelua.	3	66x29x3 ~80	14,8	
398	Burtz, KA6					KA6:9	Piiposliini	Astia	Piiposliini.Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja astioista. Valtaosa paloista on todennäköisesti samasta koristelemattomasta lautasesta. Kahdessa kylkipalassa on ulkopinnalla violettia	30	86x48x4,5	86,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									maalauskoristelua (maisema-aihe). Tämä ehkä kuppi. Kaikissa molemminpuolinen tinalasitus.				
399	Burtz, KA6					KA6:9	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat astioista. Toisessa palassa vain ulkopinnalla lyijylasitus. Toinen pala on voimakkaan kaareva, mutta sulanut täysin pinnastaan kuplille ja on saattanut muuttaa muotoaan.	2	42x43x5	23,1	
400	Burtz, KA6					KA6:9	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Kulma- ja reunapala sekä paloja eri kaakeleista. Yksi paloista on kaareva kulmapala, jossa on etupuolella sekä taustapuolella rippeita valkoisesta tinalasitteesta. Yhdessä reunapalassa ei ole koristeita, reuna on kolmion muotoinen. Kolmessa tasaisessa palassa on toisella pinnalla sulanut punertava lyijylasitus.	5	53x33x14	68,8	
401	Burtz, KA6					KA6:9	Lasi	Astia	Lasi. Kylkipaloja vihreästä ja kirkkaasta ohutseinäisestä astiasta. Vihertävät ohuet palat ovat todennäköisesti samasta astiasta. Joukossa myös kaksi kirkasta kaarevaa palaa. Toisessa kirkkaassa palassa on vertikaali kapea kohovyö.	11	33x27x1	7,4	
402	Burtz, KA6					KA6:9	Lasi	Pullo	Lasi. Pohja-, kaula- ja kylkipaloja eri pulloista, vihreistä ja kirkkaista. Pohjapala on vihreästä melko paksulasisesta pullosta ja pohja on hieman kupera. Kaulapala on ohuttaa vihreää lasia ja suureuna taipuu lähes vaakasuoraan ulospäin. Suun halk. 26 mm, kaulan 15 mm kapeimmillaan. Kaulaosan pituus 15 mm. Yksi kylkipala saattaa olla kulmikkaasta turkoosinsävyisestä pullosta ja yksi kirkkaasta sylinterinmuotoisesta pullosta, pohjan halk 80 mm.	13	62x19x5	99,9	
403	Burtz, KA6					KA6:9	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Paloja eri vihreistä ja kirkkaista ikkunalaseista. Yhden palan yhdessä reunassa pientä retusoinnin jälkeä. Paksuudet 1-2 mm.	42	42x29x1,5	42,9	
404	Burtz, KA6					KA6:9	Pii	Iskupii	Pii. Iskupii. Litteät palat vaaleanruskeaa piitä, reunat kuluneet. Käytetty tulen tekoon.	2	30x16x6	8,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
405	Burtz, KA6					KA6:9	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia, leikkuujälkiä.	18		124,0	
406	Burtz, KA6					KA6:9	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palanut luu, kaksi pientä luun katkelmaa.	2		1,3	
407	Burtz, KA6					KA6:10	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipalat liitupiipun pesästä. Ei leimoja. Ei kovin kookas pesä, vajaa puolet pesän ympärysmitasta.	2	28x20x4	4,6	
407	Burtz, KA6					KA6:10	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	4	42x6,5	8,6	
409	Burtz, KA6					KA6:10	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapaloja samasta astiasta, todennäköisesti lautasesta. Yksi pala kolmessa osassa. Matala pystysuora pohjarengas. Molemmilla pinnoilla on rippeitä violetista tinalasitteesta. Saviaines kellertävä.	3	62x32x5 alle 100	8,6	
410	Burtz, KA6					KA6:10	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- (1) ja kylkipalat (2) eri astioista. Suureunapalan ulkopinta lohjennut, sisäpinnalla valkoinen tinalasitus. Kylkipaloissa molemmin puolin valkoinen tinalasitus, toisen palan pinta sulanut karkeaksi.	3	16x16x3	2,3	
411	Burtz, KA6					KA6:10	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Pieni suureunapala astiasta. Aivan reunassa kapeaa ura/kohovyö profilointia. Mahdollisesti lautanen.	1	16x9x3 100	0,5	
412	Burtz, KA6					KA6:10	Lasi	Astia	Lasi. Suureuna- ja kylkipalat kirkaslasisista astioista. Suureuna on kaksinkerroin (alaspäin) taitettua lasia mahdollisesti kulhon reunasta. Taitoksen leveys 14 mm ja paksuus 10 mm. Kylkipalassa on matala kohovyö.	2	42x16x10 240	7,0	
413	Burtz, KA6					KA6:10	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapala kirkkaasta pullosta. Pohja hieman kupera, puntteliarpi. Sylinterinmuotoinen pullo. irisoitunut.	1	53x34x7 70	19,3	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
414	Burtz, KA6					KA6:10	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Paloja eri vihreitä ja kirkkaita ikkunalasin paloja. Paksuudet 1,5-2 mm. Irisoituneita.	13	72x16x2	30,8	
415	Burtz, KA6					KA6:10	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia.	14		86,8	
416	Burtz, KA6					KA6:11	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapala pesästä sekä puolikas liitupiipun pesä. Pesän suureunaa kiertää pistekoristelu. Melko kookas pesä. Sama reunakoristelu pienessä suureunapalassa.	2	55x24x3,5	9,6	
417	Burtz, KA6					KA6:11	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Yhdessä varressa on kanta ja hieman pesän pohjaa jäljellä. Kannassa on sivuilla leimat: 'O' tai 'Q' ja toisella sivulla 'N'. Pesän pinnassa on pesän pituussuuntaisia kaarevia kohoumia.	12	128x9	48,3	
418	Burtz, KA6					KA6:11	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipaloja samasta astiasta. Yksi pala kahdessa osassa. Sisäpinnalla suureunaa kiertää sininen ympyräkeskinen raita, muutoin koristeena sinisiä ja valkoisia viivoja. Palojen pinnalla sinertävä tinalasitus. Kuten :433.	5	53x28x4 ~120	19,2	
419	Burtz, KA6					KA6:11	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala astiasta, ehkä lautasesta. Kahdessa osassa. Sisäpinnalla reunaa kiertää ympyräkeskinen sininen raita ja kyljessä valkoisia erisuuntaisia viivoja. Molemmin puolin vaaleanvioletti tinalasitus.	1	27x26x4 150	2,9	
420	Burtz, KA6					KA6:11	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapalat eri astioista. Lautasen pohjapalassa on kylkeä mukana. Sisäpinnalla katkelmia sinistä viivakoristelua, hyvin matala pohjarengas. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Toinen tasainen pohjapala on pinnoiltaan kulunut ja ilmeisesti palon karhentama. Toisella pinnalla näkyy jonkinlaista lilahtavaa koristelua.	2	49x35x6 100-120	22,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
421	Burtz, KA6					KA6:11	Lasi	Astia	Lasi. Ontto jalanreunuspala ja kylkipaloja eri astioista. Ontto jalanreunus on taitettu 7 mm leveydeltä ja taitoksen paksuus on 4 mm. Pala on kuumuuudesta karhentunut ja muuttanut hieman muotoaan. Kaksi kaarevista kylkipaloista on kirkasta lasia. Yksi loivasti kaareva pala on aavistuksen vihreä.	4	34x20x2/4 80	4,7	
422	Burtz, KA6					KA6:11	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjakylkipala ja kylkipalat eri pulloista. Pohjakylkipala pienestä vihreästä sylinterinmuotoisesta pullosta, jonka kuperassa pohjassa on puntteliarpi. Pohjan halk. 30 mm. Kylkipalat eri vihreästä pullosta, toinen irisoitunut.	3	55x54x2	20,0	
423	Burtz, KA6					KA6:11	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala (leikattu) ja paloja eri vihreitä ja kirkkaita ikkunalaseja.	5	48x38x1,5	12,3	
424	Burtz, KA6					KA6:11	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia.	14		108,9	
425	Burtz, KA6					KA6:11	Palamaton luu	Kalan ruoto	Kalan palamaton ruoto. Pitkä ja kaareva. Samanlaisia :429.	1	93x7x1	0,3	
426	Burtz, KA6					KA6:11	Palanut luu	Eläimen luu	Elämen palaneen luun katkelmia.	4		5,0	
427	Burtz, KA6					KA6:12	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapala liitupiipun pesästä sekä noin puolikas pesä. Pesän kyljessä on kukkaleima. Se on valmistettu Per Hansson Sunnin piipputehtaassa 1758-1761 Kiseleff-Sunnin korttelissa.	2	41x20x3	6,0	
428	Burtz, KA6					KA6:12	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	56x8	8,0	
429	Burtz, KA6					KA6:12	Palamaton luu	Kalan ruoto	Kalan palamaton ruoto. Samanlaisia kuten :425.	5		1,2	
430	Burtz, KA6					KA6:14	Valkosavi, punasavi	Liitupiippu	Valkosavi ja punasavi. Kylkipalat liitupiipun pesistä. Toinen kylkipala on punasavisesta piipusta, ei	2	32x17x2	5,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									leimaa. Per Hansson Sunn:n piipputehdas on tehnyt piippuja punasavesta 1758-1761. Toisessa pesän palassa onleimaton kanta. Pesän kyljessä katkelma leimaa, jossa näkyy vain kaareva ura. Leimaa ei pysty tunnistamaan.				
431	Burtz, KA6					KA6:14	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	13	66x8,5	28,4	
432	Burtz, KA6					KA6:14	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjarengaspalat, joissa astian sisäpintaa mukana. Sisäpinnalla katkelmia sinisellä maalatusta koristelusta. Muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Kolmionmuotinen pystysuora pohjarengas.	2	63x20x2,5/10 110	17,1	
433	Burtz, KA6					KA6:14	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipalat samasta astiasta. Sisäpinnalla sininen ympyräkeskinen raita sekä valkoisia erisuuntaisia viivoja ja palloja. Toinen pala kyljen ja pohjan rajalta. Palojen pinnalla sinertävä tinalasitus. Kuten :433.	2	36x32x5	11,0	
434	Burtz, KA6					KA6:14	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- (1), pohja- (1) ja kylkipaloja (4) eri astioista. Kaikissa paloissa pääasiassa molemmin puolin valkoinen tai sinertävä tinalasitus. Osa pinnoista lohjennut. Suureunapalassa sekä kahdessa kylkipalassa on sisäpinnalla sinisellä maalattua ympyräkeskistä raitakoristelua ja pilkkuja, mutta saattavat silti olla eri astioista. Saviaines kaikissa vaalea ruskeanoranssin sävyinen.	6	22x12x5,5	8,1	
435	Burtz, KA6					KA6:14	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapalat eri astioista. Yksi pala kolmessa osassa. Kookkaamman palan sisäpinnalla reunaa kiertää vinoruutu ja ristikkäinen vinoviivakoristelu. Ulkopinta on harmaa. Toisen palan suureunaa kiertää molemmilla pinnoilla ympyräkeskinen raita sekä muu sinisellä tehty koristelu.	2	31x23x3	3,3	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
436	Burtz, KA6					KA6:14	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja todennäköisesti samasta vadista. Sisäpinnalla lierissä on vaalea liete ja scraffitokoristelua. Keskemmällä on ympyräkeskisiä bolusraitoja sekä vihreää lyijylasitusta. Reunan päällä vaaleaa lietettä ja ulkopinnalla lyijylasitusroiskeita.	10	63x41x6 ~260	75,7	
437	Burtz, KA6					KA6:14	Punasavi	Astia/kaakeli	Punasavi. Tasainen pala levykaakelia tai pohjapala astiasta. Sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä ja vihreästä lyijylasitteesta. Alapinta lasitteeton.	1	52x32x9	16,7	
438	Burtz, KA6					KA6:14	Savi	Palanut savi	Savi. Pala palanutta savea, ruskeanharmaa. Palassa on yksi tasainen pinta. Saattaa olla tiivistettä.	1	20x16x10	2,5	
439	Burtz, KA6					KA6:14	Lasi	Pullo	Lasi. Pohja- ja kylkipaloja eri vihreistä lasipulloista. Pohjapala on kahdessa osassa.Pohja on voimakkaan kupera ja siinä on puntteliarpi. Toiseen pieneen pohjapalaan on takertunut laastia. Lisäksi kolme kaarevaa vihreää kylkipalaa.	5	110x55x7 110-120	156,3	
440	Burtz, KA6					KA6:14	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia.	10		121,1	
441	Burtz, KA6					KA6:15	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipala liitupiipun pesästä. Koristelematon.	1	24x12x2	0,6	
442	Burtz, KA6					KA6:15	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelmia. Yhtä vartta kiertää rengasleimakoristelu, muut varret ovat koristelemattomia.	13	88x8	43,2	
443	Burtz, KA6					KA6:15	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja samasta lautasesta. Yksi pohjapala kahdessa osassa. Lähes kaikki tinalasitteet lohjenneet paloista, mutta astiassa on ollut sinisellä maalattua koristelua ja pohjassa myös alapinnalla sinisiä viivoja, ehkä joku leima tsm. Matala pohjarengas. Saviaines kellertävä.	14	67x53x8 180	86,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
444	Burtz, KA6					KA6:15	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja eri astioista. Kaksi suureunapalaa samasta astiasta (lautanen), jossa sisäpinnalla reunaa kiertää ympyräkeskinen sininen raita. Pohjapalassa on sinisellä maalattuja kaarevia raitoja. Muutoin kaikissa paloissa on molemminpuolinen valkoinen tinalasitus.	5	21x20x4 180	6,1	
445	Burtz, KA6					KA6:15	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapalat eri vadeista. Yhden palan suureuna kolmiomainen, tämän sisäpinnalla lohkeillut lyijylasitus ja reunan päällä ja hieman ulkopinnalla ollut vaaleaa lietettä. Toisen palan sisäpinnalla vihreä lyijylasitus, ulkopinnalla suureunassa kapeat matalat urat. Kolmas astia on saanut sisäpinnalleen reunaan ympyräkeskisen vaalean raidan sekä viistoja raitoja ja palloja lieriin. Tummaa ja vihertävää lyijylasitusta. Ulkopinta lasitteeton.	3	54x29x14 280	65,3	
446	Burtz, KA6					KA6:15	Punasavi	Astia	Punasavi. Pieni erikoisen muotoinen pala. Saattaa olla astian kyljestä irronnut ulkoneva otin, palanen sellaisesta. Toinen pinta murtunut ja osin lohjenneella 'ulkopinnalla' on lyijylasitus.	1	33x21x11	4,3	
447	Burtz, KA6					KA6:15	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta. Sisäpinnalla jääänteitä vaaleasta lietteestä. Ulkopinnalla läikkiä vaaleaa lietettä ja lyijylasitusta.	1	66x26x5	8,1	
448	Burtz, KA6					KA6:15	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Palat kaarevaa kattotiiltä. Molemmista palosta toinen pinta lohjennut. Harmaanpunaista ja karkeaa ainesta.	2	49x36x14	31,8	Yhteydestä myös kolme tiilenpalaa joita ei luetteloitu.
449	Burtz, KA6					KA6:15	Lasi	Astia/muu	Lasi. Suureuna- ja kylkialoja eri astioista tai pulloista. Kaikki ovat melko ohutta lasia. Kirkaslasisen suureunapalan reuna on suora ja halkaisija 60 mm. Reunan ulkopinnalle on kaiverrettu aaltoviivaa, tämän alla vaakasuora ura sekä kaareva ura. Varmaankin lasista tai pikarista, lasin paksuus 1 mm. Pieni kirkas irisoitunut	6	30x20x1	4,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									kylkipala. Loput kylkipalat ovat vihertävää lasia ja kuumuuden vääristämiä ja karheuttamia.				
450	Burtz, KA6					KA6:15	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipaloja eri vihreistä pulloista. Yksi voimakkaammin kaareva saattaa olla kaulaosasta.	5	74x67x6	73,0	
451	Burtz, KA6					KA6:15	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala aavistuksen vihertävää ja irisoitunutta ikkunalasia.	1	21x11x2	1.1	
452	Burtz, KA6					KA6:15	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamaton leukaluu ja hammas. Leuan katkelma, jossa neljä hammasta kiinni.	1		43,0	
453	Burtz, KA6					KA6:15	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia.	19		183,3	
454	Burtz, KA6					KA6:15	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun katkelmia.	3		8,0	
455	Burtz, KA6					KA6:18	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	64x6	2,3	Yhteydestä 17 on otettu näytteenä puuta ja lastuja talteen.
456	Burtz, KA6					KA6:18	Lasi	Astia	Lasi. Suureuna astiasta. Suureunassa ulkopinnalla on horisontaali makkaramainen lasinauha koristeena. Lasinauhan poikkileikkaus on puolipallo ja leveys 4 mm. Suureunan halk. on vain noin 50-60 mm, joten kyseessä saattaa olla pieni lasi tai pikari. Lasiaines aavistuksen vihreää.	1	15x12x1,5/5 50-60	0,9	
457	Burtz, KA6					KA6:18	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia.	5		130,1	
458	Burtz, KA6					KA6:19	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	4	67x6	7,8	
459	Burtz, KA6					KA6:19	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipala pullosta ja toinen pieni kylkipala (?) ehkä myös pullosta. Ensimmäinen on loivasti kaareva ja vihertävää lasia. Pieni lasinmuru on aavistuksen turkoosia lasia.	2	25x21x3,5	3,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
460	Burtz, KA6					KA6:19	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luun katkelmia.	3		124,4	
461	Burtz, KA6					KA6:20	Valkosavi	Astia?	Valkosavi. Kylkipalat todennäköisesti astiasta. Sisäpinnalla keltainen lyijylasitus ja ulkopinnalla ruskea lyijylasitus. Hyvin ohutseinäinen. Saviaines vaaleanharmaata.	2	18x14x3	1,1	
462	Burtz, KA6					KA6:20	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu, pieni katkelma.	1		0,5	
463	Burtz, KA6					KA6:21	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat eri astioista. Toinen pala läheltä astian suureunaa. Tässä palassa sisäpinnalla kulunut lyijylasitus, ulkopinta lasitteeton. Toisessa palassa sisäpinnalla tummaksi ja karkeaksi palanut lyijylasitus, ulkopinta lohjennut.	2	34x22x7	10,4	
464	Burtz, KA6					KA6:21	Punasavi	Tiili/kattotiili	Punasavi. Kaksi pientä pintapalaa joko tiiltä tai kattotiiltä.	2	31x24x11	9,5	
465	Burtz, KA6					KA6:21	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Paloja kuumuudessa taipunutta ja irisoitunutta ikkunalasia, lähes kirkkaita.	4	37x25x1,5	6,8	
466	Burtz, KA6					KA6:21	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu, joka murtunut toisesta päästä.	1		8,9	
467	Burtz, KA6					KA6:22	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipala liitupiipun pesästä. Koristelematon.	1	20x9x3	0,6	
468	Burtz, KA6					KA6:22	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta, todennäköisesti vadista. Sisäpinnalla ollut vaalealla savilietteellä tehtyjä ympyräkeskisiä raitoja, jotka lohjenneet, Jäljellä raitoja rapistunutta vihertävää lyijylasitusta. Ulkopinta lohjennut pois.	1	74x42x7	17,4	
469	Burtz, KA6					KA6:22	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapaloja ja paloja kaarevaa kattotiiltä. Yksi pala kahdessa osassa. Joihinkin paloihin takertunut laastia.	8	111x95x18	413,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
470	Burtz, KA6					KA6:22	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasin paloja, jotka osin tai täysin sulaneet muodottomiksi ja ruskeiksi. Joihinkin paloihin on takertunut laastia, joihinkin hiekkaa. Joissakin paloissa monta lasia sulanut päällekäin kiinni toisiinsa. Irisoituneita. Suuresta määrästä paloja otettiin vain joitakin näytteeksi.	10	60x58x3	73,2	Paloja yhteensä 136 ja paino 338,1 grammaa.
471	Burtz, KA6					KA6:22	Laasti		Laasti. Möykkymäinen ja levymäiset palat laastia, vaaleaa ja karkeaa.	3		52,3	
472	Burtz, KA6					KA6:23	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	42x8	7,1	
473	Burtz, KA6					KA6:23	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Paloja kuumuudessa taipuneita, sulaneita ikkunalasin paloja. Muuttuneet täysin läpinäkymättömäksi.	3	49x29x2	6,8	
474	Burtz, KA6					KA6: puiden päältä	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Kuumuudessa taipuneita aavistuksen vihertäviä ikkunalasin paloja, irisoituneita.	5	30x25x1	3,9	Paksun E-W-suuntaisen hirren yhteydestä.
475	Burtz, KA6					KA6:26 KA6:26	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	28x7	1,8	Hirsien alla oleva nokinen lastu- ja hiekkakerros.
476	Burtz, KA6					KA6:26	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Kaarevia kattotiilen reunapaloja ja paloja. Yksi pala kuudessa osassa. Yhden palan takapinnalla on reunan myötäisesti 17 mm korkea suorakaiteen muotoinen paksunnos. Paksunnos on kooltaan 28x56 mm. Paksunnos on kiinnittänyt/ tukenut tiilen katon horisontaalia listaa vasten.	4	190x100x21	1241,4	
477	Burtz, KA6					KA6:26	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman luun pieni katkelma.	1		1,1	
478	Burtz, KA6					KA6:27	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	11	85x10	39,9	Harmaa likainen hiekka, tiilenmuruja.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
479	Burtz, KA6					KA6:27	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja pohjapalat samasta lautasesta. Sisäpinnalla lieriä reunustaa kapeat ympyräkeskiset raidat ja näiden väliin jäävässä kentässä on viiva-, ristikko-, pallo- ja lehväkoristelua sinisellä tehtynä. Myös pohjassa sinistä koristelua. Pinnoilla molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Pohjassa alapinnalla kirjaimet 'VIII' viitannee lukuun kahdeksan.	4	58x50x8 200-220	48,0	
480	Burtz, KA6					KA6:27	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat samasta lautasesta. Sisäpinnalla reunaa kiertää kapea sininen raita. Muutoin molemmilla pinnoilla valkoinen tinalasitus.	2	36x26x4	5,7	
481	Burtz, KA6					KA6:27	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala lautasesta? Sisäpinnalla suureunaa kiertää kapea violetti raita ja myös muuta violettia koristelua. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Saviaines kellertävä.	1	29x21x4	2,5	
482	Burtz, KA6					KA6:27	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala purkista. Kyljen yläosa kaartuu sisäänpäin, mutta aivan suureuna vaakasuoraan ulospäin. Kyljen alaosa on melko pystysuora. Kyseessä lienee pieni säilytyspurkki, maustepurkki tms. Valkoinen tinalasitus, saviaines vaaleanruskehtava.	1	39x37x5 80	8,4	
483	Burtz, KA6					KA6:27	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapaloja eri astioista. Kookkaimmassa palassa (lautanen) on lohjennut pohjarengas. Sisäpinnalla sinistä maalauskoristelua, molemmin puolin ollut valkoinen tinalasitus. Päällispuoli on aaltomaisesti muotoiltu. Kaksi pienempää palaa ovat tasaisia, molemmissa sisäpinnalla sinistä maalauskoristelua, toisessa myös alapinnalla sinisiä viivankatkelmia ilmeisesti leimasta. Saviaines kellertävää. Neljäs pala on kuumuuden karhentama eikä pintakäsittelystä saa selvää. Siinä on matala kolmiomainen pohjarengas, mukana hieman pohjaa ja kylkeä.	4	48x46x11	25,3	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
484	Burtz, KA6					KA6:27	Posliini	Astia	Posliini. Pienet suureunapalat eri astioista. Toisessa palassa suureunaa kiertää sininen raita ja lehväkoristelu. Tausta on ruskea. Toisen palan reunaa kiertää punaisella tehty viivakoristelu. Tausta on ruskea. Palat ovat cafe-au-lait -keramiikkaa.	2	20x12x2	1,2	
485	Burtz, KA6					KA6:27	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipala samasta astiasta. Sisäpinnalla ruskea lyijylasitus, ulkopinnalla matala rihlaus ja lyijylasitusvaluma. Suureuna paksunee hieman reunassa ja ulkopinnalla on matala kohovyö suureunan ja kyljen taitteessa.	2	58x66x8,5	54,0	
486	Burtz, KA6					KA6:27	Punasavi	Astia	Punasavi. Pala, jossa on pohjaa ja kylkeä. Pohja on tasainen ja kylki kaartuu melko voimakkaasti ylöspäin. Sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä (kuvioita, pilkkuja?) ja vihertävästä lyijylasitteesta. Kyljen ulkopinta lohjennut. Kulho tai vati.	1	92x61x15 160-180	67,4	
487	Burtz, KA6					KA6:27	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat eri astioista. Toisessa sisäpinnalla vaalea liete ja ulkopinnalla osin tummahko lyijylasitus. Toisessa palassa sisäpinnalla ruskea lyijylasitus ja ulkopinnalla lyijylasitusvaluma ja matala rihlaus.	2	46x41x5	19,7	
488	Burtz, KA6					KA6:27	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Kaarevien kattotiilien reunapaloja ja paloja. Kolme paloista on harmaantunut noesta ja näihin on takertunut laastia. Yhdessä em. on palan takapinnalla on reunan myötäisesti ~17 mm korkea suorakaiteen muotoinen paksunnos. Murtunut paksunnos on kooltaan 28x34 mm. Paksunnos on kiinnittänyt/tukenut tiilen katon horisontaalia listaa vasten.	7	133x113x18	991,1	
489	Burtz, KA6					KA6:27	Lasi	Astia	Lasi. Ontto jalanreunuspala ja jalkalevyä pikarista. Jalanreunus on taitettu 5 mm leveydeltä ja taitoksen paksuus on 2,5 mm. Muutoin lasin paksuus 1-2 mm. Lasi on kirkasta, hieman irisoitunut. Pohjan halk. 60 mm.	1	27x20x2,5 60	1,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
490	Burtz, KA6					KA6:27	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapala ja kaula- ja kylkipaloja eri vihreistä ja ruskeista pulloista. Vihreä pohja on voimakkaan kupera ja sen halk. on 110 mm. Massassa ilmakuplia. Kaulapala on vihreää lasia ja kylkipalat vihreää ja ruskeaa lasia.	6	107x44x3/7 110	138,8	
491	Burtz, KA6					KA6:27	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasin paloja, joista kaksi on kuumudesta taipunut ja karhentunut. Pintaan on takertunut laastia ja ne ovat irisoituneet, kirkasta lasia. Toisessa on kaareva reuna, olisiko pyöreästä ikkunalasista (halk. 110 mm). Kolmas pala on kirkasta paksua (3 mm) lasia.	3	61x46x2	17,2	
492	Burtz, KA6					KA6:27	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden klatkelmia. Leikkuujälkiä.	19		162,1	
493	Burtz, KA6					KA6:27	Palamaton luu	Kalan luu, nikama	Kalan palamattomia luita ja yksi nikama.	5		0,3	
494	Burtz, KA6					KA6:27	Palamaton luu	Kalan suomu	Kalan palamaton suomu, eri kokoisia.	5		0,05	
495	Burtz, KA6					KA6:27	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palanut luu, pienet katkelmat.	2		3,1	
496	Burtz, KA6					KA6:27 pohja	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelma. Vartta kiertää leimakoristelu, josta erottaa kirjaimet 'N (piste) GOUDA'. Ennen N:ää ehkä 'I'. Tekstin päällä rivi hapsuviivaa ja tämän päällä rivi sahalaita-leimaa. Kyseessä Goudassa valmistettu piippu.	1	58x7	3,7	
497	Burtz, KA6					KA6:27 pohja	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapala kupista. Sisäpuolella suureunaa kiertää ympyräkeskiset viivat ja näiden välissä kaarevaa kuviointia sinisellä maalattuna. Ulkoreunaa kiertää sininen ympyräkeskinen raita.	1	35x21x3	2,5	Yhteydestä myös pinnaton vaalearuskea litteähkö pala palanutta savea, jossa tiiltä seassa.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
498	Burtz, KA6					KA6:27 pohja	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia. Leikkuujälki.	4		24,4	
499	Burtz, KA6					KA6:27 pohja	Palamaton luu	Kalan luu	Kalan palamattomia luita.	6		0,7	
500	Burtz, KA6					KA6:27 pohja	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun katkelmat.	2		1,2	
501	Burtz, KA7					KA7:2	Kivi	Kalkkikivi?	Kivi. Möykyt valkoista kalkkikiveä? Tai kalkkia. Pinnasta irtoaa valkoista ainesta.	2		155,8	Löydöt saatu tummasta nokikerroksesta.
502	Burtz, KA7					KA7:2	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman luun katkelma.	1		37,4	
503	Burtz, KA7					KA7:4	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala (lieri) kulhosta tai vadista. Sisäpinnalla ja reunan päällä ruskea lyijylasitus. Ulkopinnalla lyijylasitusroiske sekä hieman profilointia: kulmikas ura.	1	41x35x10	14,6	Löydöt saatu puhtaan maan päällä olevasta harmaasta hiekasta.
504	Burtz, KA7					KA7:4	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmat.	2		65,1	
505	Burtz, prof. 1					Prof. 1: 2	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	8	37x5	4,0	
506	Burtz, prof. 1					Prof. 1:2	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipala eri astioista. Suureunapalassa lähellä reunaa ympyräkeskinen sininen raita, molemminpuolinen valkoinen tinalasitus (lautanen?). Kylkipalassa myös molemminpuolinen valkoinen tinalasitus, ulkopinnalla pieni sininen läikkä.	2	23x14x3 ~180	2,5	
507	Burtz, prof. 1					Prof. 1:2	Lasi	Pullo	Lasi. Ruskea pohjapala pullosta, tasainen.	1	36x25x4	6,6	
508	Burtz, prof. 1					Prof. 1:2	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmat.	2		59,9	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
509	Burtz, prof. 1					Prof. 1:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelmia. Yhden vartta kiertää viisi riviä tiheää sahalaitaleimaa ja näiden reunalla yksi rivi väljempää sahalaita-tyyppistä leimaa. Muut varren ovat koristeettomia.	5	68x8	18,5	
510	Burtz, prof. 1					Prof. 1:6	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala kupista. Ulkopinnalla reunan lähellä ympyräkeskinen sininen raita, ulkokyljessä myös katkelma muuta sinistä koristelua. Molemmin puolin sinertävä tinalasitus.	1	33x21x5 80	2,8	
511	Burtz, prof. 1					Prof. 1:6	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala ja kylkipala ehkä eri astioista. Pohjapala on tasainen ja siinä on molemminpuolinen valkoinen tinalasitus. Kylkipala on kohdasta, josta korva on katkennut, sen tynkä on kyljessä. Kyseessä on vertikaali litteänsoikea korva. Ulkopinnalla on sinisellä tehtyä maalauskoristelua ja valkoinen tinalasitus, sisäpinta lohjennut. Kuppi tai kannu.	2	39x21x4	14,5	
512	Burtz, prof. 1					Prof. 1:6	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapala kattotiiltä, kaareva. Palaan on tarttunut vähän laastia.	1	50x29x14	21,8	
513	Burtz, prof 1					Prof. 1:6	Lasi	Pullo/astia	Lasi. Pohjareuna pullosta tai astiasta. Pohja on tasainen ja kylki nousee siitä kaarevana. Aavistuksen vihertävä, kulunut, samea.	1	68x47x3	23,1	
514	Burtz, prof. 1					Prof. 1:6	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Palat ikkunalasia, aavistuksen vihertävät ja irisoituneet.	2	48x22x3	4,7	
515	Burtz, prof. 1					Prof. 1:6	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia. Leikkuujälkiä.	5		99,1	
516	Burtz, prof. 1					Prof. 1:6	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun murusia.	3		1,2	
517	Burtz, prof. 1					Prof. 1:8	Punasavi	Liitupiippu	Punasavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	26x9	4,3	
518	Burtz, prof. 1					Prof. 1:8	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Kaarevia kattotiilen kulma- ja reunapaloja. Yhdessä palassa takapinnalla on	3	162x75x16	807,5	Yhteydestä on lisäksi 7 muuta

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									reunan myötäisesti ~18 mm korkea suorakaiteen muotoinen paksunnos. Paksunnos on kooltaan 48x36 mm. Paksunnos on kiinnittänyt/tukenut tiilen katon horisontaalia listaa vasten.				kattotiilen palaa, mutta vain kolme tallennettu.
519	Burtz, prof. 1					Prof. 1:8	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Ikkunalasin kulma- ja reunapalat. Paloissa näkyy raamien jäljet. Irisoituneita.	3	49x27x1,5	6,4	
520	Burtz, prof. 1					Prof. 1:8	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman luun katkelma.	1		0,9	
521	Burtz, prof. 1					prof. 1 irto	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	8	49x8	22,6	
522	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Kivitavara	Astia	Kivisavikeramiikka. Kylkipala kannusta. Saviaines on harmaata ja kovaa. Ulkopinnalla on ruskeita pieniä pilkkuja ja suolalasitus. Sisäpinnalla on vaaleanruskea saviliete ja suolalasitus. Mahdollisesti Bartmann- tai Raeren-kannusta.	1	48x20x8	9,7	
523	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohja- ja kylkipala ehkä samasta astiasta. Kylkipalassa on lierin ja kyljen taitteessa sininen ympyräkeskinen raita, molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Tasaisessa pohjapalassa on sisäpinnalla sinisiä ympyräkeskisiä ja kaarevia raitoja ja alapinnalla leimana jonkinlaisia kirjaimia. Molemminpuolinen valkoinen tinalasitus.	2	41x31x5	15,9	
524	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipala lautasesta. Kahdessa osassa. Lierin ja kyljen taitteessa ympyräkeskinen sininen raita. Molemmin puolin lohkeillut vaaleanpunertava tinalasitus.	1	31x28x7	6,3	
525	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala vadista. Kahdessa osassa. Sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä ja lyijylasituksesta. Ulkopinta lasittamaton.	1	54x34x11 ~250	19,6	
526	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Punasavi	Astia	Punasavi. Kupin pohjaa ja kylkeä. Pohja on tasainen ja kylki nousee siitä jyrkästi. Pinnoilla ei ole lasitusta.	1	52x28x10 60	15,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
527	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat samasta astiasta. Sisäpinnalla ruskea lyijylasitus. Lasittamattomalla ulkopinnalla matalaa rihlausta.	2	62x55x10	41,0	Irtolöytönä myös pala tiiltä, jota ei talletettu.
528	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala ikkunalasia. Pala on kirkasta ja irisoitunut.	1	18x16x1	0,9	
529	Burtz, prof. 1					Prof. 1 irto	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia.	3		110,0	
530	Burtz, prof. 2					Prof. 2:7	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Kylkipala astiasta. Tahdessa osassa. Tasaisen palan toisella pinnalla on valkoinen tinalasitus, toinen pinta lohjennut.	1	40x18x6	2,9	Löytö saatu maanäytteestä, jotka otettu profiilista.
531	Burtz, prof. 2					Prof. 2:7	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Palat ikkunalasia, Toinen kuumuuden takia sulanut karkeaksi. Toinen irisoitunut, kirkasta lasia.	2	29x17x2	2,0	
532	Burtz, prof. 2					Prof. 2:7	Palamaton luu	Kalan luu, nikama, ruoto, suomu	Kalan palamattomia luita (12), nikama (1), suomuja (8) ja ruotoja (9).	30		0,1	
533	Burtz, prof. 2					Prof. 2:8	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman luun katkelma.	1		1,7	
534	Burtz, prof. 2					Prof. 2:8	Palamaton luu	Kalan suomu,luu, nikama, ruoto	Kalan palamattomia luita (7), nikamia (2), suomuja (8) ja ruotoja (8).	25		0,1	Yhteydestä myös hiiltä, jota ei otettu talteen.
535	Burtz, prof. 2					Prof. 2: 10y	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala lasia, reuna pyöristetty. Aavistuksen vihertävää, irisoitunut.	1	21x20x2	1,9	Maanäytteestä yhteys 10 yläosasta.
536	Burtz, prof. 2					Prof. 2:10y	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmat.	2		6,3	
537	Burtz, prof. 2					Prof. 2:10y	Palamaton luu	Kalan luu, suomu, nikama, ruoro	Kalan palamattomia luita (12), suomuja (31), ruotoja (7) ja nikamia (1).	51		0,05	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
538	Burtz, prof. 2					Prof. 1:10a	Palamaton luu	Kalan luu, suomu, nikama, ruoto	Kalan palamaton luu (8), suomu (~80), nikama (5) ja ruotoja muutama.	~100		0,05	Aineisto saatu maanäytteesstä yhteyden 10 alaosasta.
539	Burtz, prof. 2					Prof. 2:12	Palamaton luu	Kalan luu, suomu, nikama, ruoto	Kalan palamattomia luita (12), suomuja (14), nikamia (2) ja ruotoja muutama,	~30		0,05	
540	Burtz, prof. 2					Prof. 2:13	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipala ehkä samasta vadista tai kulhosta. Molemmissa paloissa sisäpinnalla ympyräkeskisiä bolus-raitoja ja päällä lyijylasitus. Suureuna taipuu hieman sisäänpäin ja sen ulkopinta on lohjennut. Kylkipalassa ulkopinnalla rihlausta ja läikkä vaaleaa lietettä.	2	39x34x5	14,0	
541	Burtz, prof. 2					Prof. 2:13	Punasavi	Astia	Punasavi. Padan jalka, jossa astian sisäpinta mukana. Sisäpinnalla ruskea lyijylasitus. Jalka on hieman nokinen ja sen kärjestä on lohjennut pieni pala. Jalan pituus 45-50 mm. Paksuus tyvessä vajaat 40 mm.	1	53x43x8	49,1	
542	Burtz, prof. 2					Prof. 2:13	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat eri astioista.Yhdessä palassa sisäpinnalla lyijylasitus ja ulkopinnalla lyijylasitusroiske. Toisessa palassa samoin sisäpinnalla lyijylasitus, ulkopinnalla rihlaus ja ilmeisesti korvan tai kahvan irtoamiskohta. Kolmannessa palassa sisäpinnalla lohkeillut musta pinta. Ulkopinnalla katkelmat kahta koristeuraa ja läikkä tummaa lyijylasitusta. Ulkopinta tummanharmaa.	3	50x41x7	24,1	
543	Burtz, prof. 2					Prof. 2:13	Lasi	Astia?	Lasi. Kylkipalat eri astioista. Molemmat ovat ohutta lasia ja loivasti kaarevia. Toinen on kirkasta mataksi irisoitunutta lasia. Toinen, 1 mm paksu lasi, on vihertävää ja saattaa olla hieman taipunut ikkunalasi.	2	21x16x1	1,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
544	Burtz, prof. 2					Prof. 2:13	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia. Leikkuujälkiä.	10		388,1	
545	Burtz, prof. 2					Prof. 2:13	Palamaton luu	Kalan luu, suomu, ruoto, nikama	Kalan palamattomia luita (~10), suomuja (~55) ja ruotoja (5) sekä pari nikamaa.	~70		0,05	
546	Burtz, prof. 2					Prof. 2	Kuparilejeerinki	Esine?	Kuparilejeerinki. Soikeahko ja enemmän litteä pala ja pieni levymäinen pala vihertävää kuparisekoitetta. Ehkä jostain sulaneesta, rikkoontuneesta esineestä.	2	18x13x6	5,2	Löydöt saatu profiilin länsiosasta palokerroksen alapuolisesta ruskeasta hiekasta. Yht. 10 tai 14.
547	Burtz, prof. 2					Prof. 2	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala lautasesta, lieri ja hieman kylkeä. Sisäpinnalla ympyräkeskisiä sinisiä raitoja ja pallokuvioita (kolmiapilatyyppinen kuvio). Pinta lohkeillut. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	1	103x49x6 230	27,5	
548	Burtz, prof. 3					Prof. 3 alaosa	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapala nelikulmapullosta, noin puolikas pohjasta ja kylkeä. Kuperassa pohjassa puntteliarpi. Kyljet hieman 'notkollaan' sisäänpäin. Lasi vihertävää ja pinta irisoitunut.	1	89x82x6	137,8	Profiilin pohjoispäästä, 2 m pohjoisseinästä etelään. Alaosan tummasta maasta. Yhteys 15a?
549	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala kupista. Ulkopinnalla sinisellä tehtyä kukkakoristelua ja lähellä reunaa ympyräkeskinen rairta. Molemmin puolin sinertävä tinalasitus.	1	46x27x5 140	8,0	Löydöt on saatu sekoittuneesta maasta tason ja profiilin puhdistuksen yhteydessä.
550	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjaa ja kylkiä lautasesta. Matalahko pystysuora pohjarengas. Sisäpinnalla sinisellä tehtyjä kukkia. Alapinnalla käsin sinisellä kirjoitettu leima 'RöR 25/9 62' mikä viitannee Rörstrandin keramiikkatuotantoon ja vuoteen 1762. Tämän	1	86x60x5,5 70	44,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									alapuolella näkyy viivankatkelmia. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus, saviaines vaalea kellertävä.				
551	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Posliini	Astia	Posliini. Noin kolmasosa lautasesta. Sisäpinnalla lautasen keskiosassa on ympyräkeskisten kapeiden viivojen sisällä maisema-aiheinen koristelu sinisellä (kukkia, lehviä, pylväs?). Sisäpinnan reunaa kiertää tyylitelty kasviaiheinen koristelu. Ulkopinnan kylkiosa maalattu ruskeaksi. Matala pystysuora pohjarengas. Ns. cafe-au-lait -keramiikkaa.	1	117x43x4 130-140	33,9	
552	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ruukusta tai muusta astiasta. Sisäpinnalla lohkeillut vuhertävä lyijylasitus ja nokea. Reunan päällä ollut lasitusta, mutta siihen ikäänkuin sulanut kiinni toisen astiapalan pintaa. Ulkopinnalla on suureunassa kulmikasta ura- ja kohovyökoristelua ja suureuna on kylkeä paksumpi. Ulkopinnalla lyijylasitusroiskeita.	1	54x46x11 ~220	34,0	
553	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Punasavi	Astia	Punasavi. Kulhon pohjaa ja kylkiä. Sisäpinnalla vaaleaa lietettä. Lohkeilleessa kylkjessä on lyijylasitusvalumia. Pohja ulkonee vähän kyljestä kaarevasti ja pohja on tasainen ja lasitteeton.	1	76x46x9 85	35,3	
554	Burtz, prof. 4					Prof. 4:1	Lasi	Astia/pullo	Lasi. Pieni kaareva kylkipala astiasta tai pullosta. Aaviastuksen vihertävä ja irisoitunut.	1	26x17x2	1,5	Löydöt saatu maanäytteestä nro 0, yhteys 1.
555	Burtz, prof. 4					Prof. 4:1	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman luun pieniä palasia.	6		0,8	
556	Burtz, prof. 4					Prof. 4:5	Kuparilejeerinki	Esine?	Kuparilejeerinki. Levymäisiä paloja vihreää kuparia tai kuparisekoitteista metallia, huonokuntoisia. Paloihin tarttunut multaa ja hiekkaa. Tätä samaa vihreää kuparisekoitteista ainesta löytyi jonkin verran samoilta paikkeilta eli pihakivettömästä osasta pihaa samasta nokisesta kerroksesta.	useita		24,0	Koekuoppa 3:n länsipuolelta, tumma nokinen kerros. Profiilia ja tasoa putsatessa.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
557	Burtz, prof. 4					Prof. 4:5	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	38x7	5,2	
558	Burtz, prof. 4					Prof. 4:5	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat eri astioista. Kookkaimmassa palassa on sisäpinnalla vaalea liete ja raaputettua koristelua (suoria ja kaarevia viivoja), scraffito-koristelua. Toisessa kylkipalassa on sisäpinnalla vihreänruskea lyijylasitus. Kolmannessa palassa sisäpinnalla ruskea kulunut lyijylasitus ka ulkopinnalla matala rihlaus. Ulkopinnat lasitteettomat.	3	85x49x10	42,3	
559	Burtz, prof. 4					Prof. 4:5	Punasavi/ harmaasavi	Astia	Punasavi ja/tai harmaasavi. Kylkipalat eri astioista. Kookkaamman palansisäpinta on tummanruske ja siinä on kulunut lyijylasitus. Ulkopinta on lasittamaton ja ruskea ja saviaines on ruskeanharmaata. Pienemmässä, mutta paksummassa palassa on sisäpinnalla palanut, kulunut lyijylasitus. Ulkopinnalla matalaa uranmaista jälkeä ja saviaines harmaa ja karkeahko.	2	43x36x7	24,4	
560	Burtz, prof. 4					Prof. 4:5	Lasi	Pullo/astia	Lasi. Kaula- ja kylkipaloja eri vihreistä ja yhdestä kirkkaasta pullosta. Kaikki ovat kaarevia paloja. Yksi voimakkaammin kaareva pala on pullon kaulaosasta. Osa saattaa olla astioistakin.	9	122x45x3	50,2	
561	Burtz, prof. 4					Prof. 4:5	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala aavistuksen vihertävää ikkunalasia. Irisoitunut.	1	29x21x1,5	1,6	
562	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	41x6	4,7	Löydöt saatu profiilin puhdistuksen yhteydessä.
563	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipala lautasesta, ilmeisesti lieristä. Sisäpinnalla valkoista erisuuntaista viivakoristelua ja palloja sekä sinistä lehväkoristelua. Molemmin puolin sinertävä tinalasitus.	1	64x34x4,5	9,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
564	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala siivilästä. Hieman kaareva pala, jossa on kolme riviä hieman toiseen päähän kapenevia läpireikiä (reiän halk. 4-6 mm). Uloin rivi kaareva eli astian pohja lienee pyöreä? Reikien etäisyys toisistaan, reiän keskikohdasta, on 10-20 mm. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus, toinen pinta osin lohjennut. Ilmeisesti samaa astiaa kuin :208.	1	59x51x11	31,0	
565	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Posliini	Astia	Posliini. Pala kupista, jossa pohjaa ja kylkeä. Ulkopinnalla kukkakoristelua sinisellä, punaisella, vaaleanpunaisella, keltaisella ja ruskealla tehtynä. Kapea pystysuora, 7 mm korkea pohjarengas. Uudehkon oloinen.	1	43x25x5 50	7,9	
566	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala kulhosta, Suureuna taipuu hieman sisäänpäin. Sisäpinnalla vaalea liete ja ympyräkeskisiä pilkkurivejä (5 riviä pilkkuja ja raita) tehty raaputtamalla vaaleaan lieteeseen. Myös ulkopinnalla suureunassa vaalea liete ja siihen pyyhkäisty horisontaali aaltoviiva. Tämän päällä ja sisäpinnalla lyijylasitus.	1	72x63x5,5 180	19,4	
567	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja eri astioista. Kookkaimmassa palassa on sisäpinnalla vihertävä lyijylasitus ja osassa pintaa horisontaaleja uria. Kuluneella ulkopinnalla myös osassa pintaa horisontaaleja uria. Toisessa palassa molemminpuolinen lyijylasitus. Kolmannessa palassa sisäpinnalla kulunut vaaleanruskea lyijylasitus ja lasitamattomalla ulkopinnalla loivaa rihlausta. Neljäs pieni pala on saanut sisäpinnalleen keltaruskean kirjavan lyijylasitteen ja se on ohutseinäinen.	4	101x78x8	78,9	
568	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Punasavi	Astia	Punasavi. Kahvapala astiasta. Vertikaali kahva, poikkileikkaukseltaan kaareva siten, että ulkopinta on kupera ja sisäpuoli kovera. Lasittamaton ja melko kookas. Kannusta?	1	34x35x16	26,3	Yhteydestä myös pala tiiltä, jota ei tallennettu.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
569	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Lasi	Pullo	Lasi. Pullon pohja ja vähän kylkiä. Sylinterinmuotoisen aavistuksen turkoosin sävyisen pullon hiukan kuperassa pohjassa on puntteliarpi.	1	74x28x3 72	28,0	
570	Burtz, prof. 4					Prof. 4	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala vihertävää ikkunalasia.	1	34x34x2,5	5,2	
571	Burtz, prof. 5					Prof. 5:9/17	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala ikkunalasia. Yhdellä reunalla retusointia. Lasi vihertävää ja irisoitunutta.	1	31x18x1	1,6	
572	Burtz, prof. 6					Prof. 6:22	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesä kantoineen. Kanta on melko lyhyt ja sen molemmin puolin on kirjaimet: kannan toisella sivulla on 'P' ja toisella 'T'.	1	57x20x2,5 20	12,6	Löytö saatu itäprofiilista harmaasta hiekasta, joka on tumman tiiliisen kerroksen alla.
573	Burtz, prof. 6					Prof. 6:6	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Reunapala levykaakelista. Kuudessa osassa. Etupinnalla kulunut ja lohkeillut vihreä lyijylasitus.	1	113x45x9	48,3	
574	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesän puolikas, jossa on reliefileima sekä kannassa kantaleima. Leimassa on pyöreäkulmaisen vaakunakilven päällä koristeellinen kruunu ja kilven sivuilla on takajaloillaan seisovat hännälliset eläinhahmot. Ne nojaavat etujaloillaan vaakunaan, mutta suu auki olevat päät ovat kääntyneenä taaksepäin. Kilven pinta on jaettu neljään kenttään, joissa kahdessa ristikkäisessä kentässä on kolme kruunua ja muissa sivulta kuvattu eläinhahmo. Kannan toisella sivulla on leima, jossa nelikulmaisen kehyksen keskellä on pystyviiva ja viivan eri puolilla jotain heikosti erottuvia kohoumia. Kyseessä on mahdollisesti Carl Wettervikin piippu ajalta 1755-1798. Leima muistuttaa myös tukholmalaisen Olof Forsbergin piipputehtaan 'Swärjes Wapen' leimaa 1700-luvun puolestavälistä.	1	49x21x15/4 21	7,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
575	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun pesän pohjaosa sekä kaksi kylkipalaa pesästä. Pesäpalassa on siro, leimaton kanta. Pesän kyljessä on katkelma leimaa, jossa on kolme kruunua ja näiden alapuolella kirjaimet 'A:F'. Leima viittaa helsinkiläiseen Per Hansson Sunn:mn piipputehtaaseen joka toimi 1758-1761 Kiseleff-Sunnin korttelissa. A:F viittaa Adolf Fredrikiin. Palat ovat nokeentuneet tummanharmaaksi.	3	36x18,5x3	6,8	
576	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelmat, joissa on leimat. Toista vartta kiertää leima: ylärivillä 'WETTERWIK' ja tämän alla 'TOCKHOLM'. Tekstien välissä kolme riviä pisteleimoja ja reunoilla aaltoviivat. Leima viittaa Carl Wettervikin piipputehtaaseen, joka toimi Tukholmassa 1755-1798. Toista vartta kiertää teksti 'TOCKHOLM' sekä 'T:LI' sekä kirjaimia joista ei saa selvää. Tekstien välissä on neljä riviä viivaleimakoristelua. Tämäkin viittaa johonkin tukholmalaiseen piipputehtaaseen.	2	32x7	4,0	
577	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	47	78x8,5	107,3	
578	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipaloja samasta lautasesta. Sisäpinnalla reunaa kiertää sininen raita ja kyljessä sinisellä maalattuja kaarevia viivoja, palloja ja lehviä. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	4	37x30x4,5 210	13,5	
579	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkipaloja samasta lautasesta. Sisäpinnalla aaltoilevaksi muotoiltua reunaa kiertää siniset raidat ja paikoin vinoviivat ja kyljessä muutakin sinisellä tehtyä abstraktia koristelua. Molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus. saviaines kellertävä.	4	48x15x4,5	13,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
580	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala lautasesta, kahdessa osassa. Sisäpinnalla reunan lähellä kiertää sininen raita. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Samanlaista astiaa :628.	1	90x46x5 200	15,9	
581	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja pohjapalat samasta astiasta. Suureuna on tasapaksu. Pohjapalan sisäpinnalla katkelma sinistä maalauskoristelua. Matala alaspäin kapeneva pohjarengas. Molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus.	3	45x33x7 ~150	20,8	
582	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapalat ja kylkipala ehkä samasta astiasta. Toisessa pohjapalassa katkelmia sinisellä maalattua koristelua. Noin 3 mm korkea, alaspäin kapeneva pohjarengas. Molemmin puolin vaalea tinalasitus, lohkeillut.	3	36x21x6 ~160	9,8	
583	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipalat lautasesta. Sisäpinnalla katkelma violettia maalauskoristelua ja molemmin puolin aavistuksen vaaleanpunaisen sävyinen tinalasitus.	2	48x44x5	15,6	
584	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Yksittäisiä suureuna- (2), pohja- (2) ja kylkipaloja (13) eri astioista. Viidessä paloista, kaikki kylkipaloja, on ulkopinnalla sinisellä, vihreällä tai violetilla tehtyä maalauskoristelua. Kahdessatoista palassa osassa ei näy koristelua. Osassa on sinisellä tai violetilla maalattua koristelua sisäpinnalla. Koristeluna on raitoja tai kasviaiheita.	17	52x45x6	42,7	
585	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna- pohja- ja kylkipalat eri astioista. Suureunapala on kupista, jossa ulkopinnalla reunassa kaksi kulunutta kullan (?) väristä raitaa. Suun halk. noin 50 mm. Toisessa pohjapalassa koristeena osin näkyvä punaruskealla maalattu nokka avoinna oleva lintu, jonka selässä on pienempi ruskealla ääriviivalla piirretty lintu. Toisessa pohjapalassa on sinisellä maalattua	4	34x33x2,5	13,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									pintaa ja hopeansävyistä raitaa. Kylkipala on pienestä kupista tms. ja siinä on voimakas taite ulospäin. Pinta on matta ja jotenkin muovimainen.				
586	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureunapalat kautasesta. Toinen pala neljässä osassa. Lautasen reuna on muotoiltu aaltomaiseksi. Lierin peittää sisäpinnalla 'leimakoristelu', jossa aaltomaisten kapeiden kohokuvioiden välissä on linssimäisiä kohokuvioita. Välillä kuvion katkaisee kohti ulkoreunaa suuntautuvat kapeat kohoraidat, jotka ulkoreunalla jatkuvat aaltoilevan reunan myötäisesti. Väriltään valkoinen.	2	205x100x4 ~220	133,5	
587	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna- ja kylkipala ehkä samasta astiasta. Kylkipala kolmessa osassa. Suureuna on muotoiltu aaltomaisesti. Lierin sisäpintaa peittää osin 'leimakoristelu', jossa aaltomaisten kapeiden kohokuvioiden välissä on linssimäisiä kohokuvioita. Osassa pintaa on ympyräkeskinen aaltomainen kuviointi sekä kohti ulkoreunaa suuntautuvat tiheät sahalaitarivit. Valkoinen väriltään.	2	58x44x4,5	16,7	
588	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna-, pohjarengas-, kylki- ja pohjapaloja ainakin viidestä eri astiasta. Osa paloista lautasista. Yhden lautasen halk. 220 mm. Matalan alaspäin kapenevan pohjarenkaan halk. on 80 mm. Paloissa ei ole koristelua. Yhden pohjapala alapinnalla Arabian vihreä leima: 'ARABIA HELSINGFORS' teksti suorakaiteen muotoisen, kulmistaan viistetyn, kehyksen sisällä. Leimaa on käytetty vuosina 1880-1890.	12	56x38x4 220	66,4	
589	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala vadista. Sisäpinnalla jäänteitä scraffirtokoristelusta: vaalea liete, johon on tehty lietteeseen painamalla pilkkurivejä. Päällä ollut lyijylasitus. Ulkopinnalla suureunassa myös ollut vaalea liete ja jäänteitä lyijylasitteesta. Suureuna hieman kyylkiä paksumpi ja reuna taipuu hieman ylöspäin.	1	65x39x10 yli 300	26,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
590	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohjapala ja kylkipaloja eri astioista. Yksi kylkipala kahdessa osassa. Pohjapalan pohja on tasainen ja sisäpinnalla katkelma vaalealla lietteellä tehtyä koristelua ja päällä lyijylasitus. Kaarevista kylkipaloista kookkaimmassa on sisäpinnalla vihertävä lyijylasitus ja ulkopinnalla on kahvan irtoamiskohta. Toisessa kylkipalassa sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä. Kolmannessa kylkipalassa sisäpinnalla vihreä lyijylasitus ja ulkopinnalla muutama matala koristeura.	4	85x51x6	59,0	
591	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala, jossa pohjarengas, kupista. Saviaines on ruskeaa ja molemmin puolin musta kiiltävä lasitus. Kapea matalahko pohjarengas. Uudehkon oloinen.	1	34x30x4 60	6,0	
592	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureuna- ja kylkipalat eri astioista. Suureunapalan suun halk. 60 mm. Ei lasitusta. Kukkaruukkutyyppisiä paloja.	4	29x24x3	14,1	
593	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Harmaasavi	Astia?	Harmaasavi tai savi. Kaksi pientä tasaista palaa. Vaikea sanoa ovatko edes astioista. Toinen pala on 4 mm paksu, massaltaan harmaanruskea ja karkean tuntuinen. Toinen pala on 9 mm paksu, harmaanruskea ja toinen pinta on valkoinen laastista. Voivat olla jotain tiivistettä tms,	2	24x18x4	6,4	
594	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Esine/astia?	Lasi. Astian ja esineen katkelmia kirkaasta lasista. Kaksi pientä eripaksuista kylkipalaa mahdollisesti astioista. Yksi möykkymäinen pala, ehkä taipunut esineen katkelma. Yksi pala on esineen katkelma. Se on ikäänkuin pullon kaulaosan ja kyljen taitteesta. Aukon halk. on 2,5-3 cm ja yläpinta on tasainen ja kulunut, ei murtunut. Onko ollut korkki päällä? Tästä lähtee kaareva kylki, jossa on kohokuviona 'kasvin terälehtiä' ja kulmikkaista kohovöitä. Mahdollisesti esineen katkelma, saattaa olla koristeellisen karahvin kylkiapala.	4	43x36x7 27	18,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
595	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapala purkkimaisesta astiasta sekä kylkipaloja eri vihreistä astioista. Suureunapalassa suureuna taipuu voimakkaasta ulospäin tehden U-mutkan. Taitetun kohdan leveys on 11 mm. Kylki pullistuu suureunaa ulommaksi. Aaviastuksen turkosinvihertävää lasia, samoin yksi kylkipala samanvävinen. kaksi muuta kylkipalaa ovat vihertäviä ja loivasti kaarevia, ohutta lasia.	4	46x29x3,5 160	13,3	
596	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapaloja ja kylkipaloja eri vihreistä pulloista. Yksi kookas pohjapala on kolmessa osassa ja tähän pulloon kuuluu kolme muuta palaa. Em. pohjan halk. on noin 14-15 cm ja kuperassa pohjassa on puntteliarpi. Väri turkoosinvihertävä. Toinen pohjapala on vihreästä pullosta, jossa on loivasti kupera pohja. Loput pienemmät palat ovat vihreistä ja ruskeasta pullosta. Kaksi on sulanut, taipunut ja muuttunut läpinäkymättömäksi.	14	135x127x7 140-150	343,1	
597	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Retusoidut reunapalat ja paloja eri vihreitä ja kirkkaita ikkunalaseja. Yhden vihreän palan yhdellä reunalla hieman retusoinnin jälkeä. Toisen pienemmän palan yksi reuna retusoitu kaarevaksi. Tämä on vihertävä ja paksuudeltaan 1 mm. Muutoin palojen paksuudet 1-3 mm. Irisoituneita.	10	85x50x3	36,8	
598	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Pii	Iskupii	Pii. Litteä, lähinä rombinmuotoinen pala ruskeaa piitä. Reunoja on ehkä lohkottu, mutta nyt reunat ovat kuluneet ei-särmikkäiksi. Ollut ehkä iskupii tulenteossa.	1	24x18x5,5	2,7	
599	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luiden katkelmia.	6		51,8	
600	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Kalan luu	Kalan palamaton luu, kaareva ja litteä.	1		0,2	
601	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun palanen.	1		1,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
602	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Rauta	Astia	Rauta. Paistinpannun pannuosaa ja kahva. Itse pannuosa repaleinen ja reunoilla on korkeutta 4,5-5 cm. Kahva on litteä ja kapenee kärkeen, missä on soikea reikä. Kahvan leveys tyvessä 4 cm ja kahvan pituus 20,5 cm. Kahvan paksuus 11 mm.	1	280x245x6-11	350,0	Löydöt saatu pihakiveyksen päältä kulmikkaan kivijalan sisältä.
603	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kokonainen liitupiipun pesä kantoineen. Suun halk. 19x22 mm. Ei leimoja, siro kanta.	1	53x22x3	13,4	
604	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelmat, joissa on leimakoristelu. Toista vartta kiertää teksti 'T:LI? NCRE?' sekä 'TOKHOLM' ja näiden välissä on neljä riviä pisteleimaa. N-kirjain on väärinpäin. Tämä lienee tukholmalaisvalmisteinen piippu. Toisesta varresta erottuu kirjaimen 'IN:GOU' ja 'K? DE?' ja tekstirivien välissä kolme riviä pisteleimaa. Tämä lienee Goudassa valmistettu piippu.	2	55x7	6,7	
605	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	23	102x6,5	68,9	
606	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Kivitavara	Pullo	Kivisavikeramiikka. Kylkipala ehkä pullosta. Sisäpinnalla hyvin matalaa rihlausta ja suolalalsitus. Ulkopinnalla Suolalasitus. Saviaines ulkopinnalta harmaa ja sisäpuolelta vaaleampi, kova massa.	1	53x22x5	7,1	
607	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkiaploja samasta lautasesta. Kaksi paloista kolmessa osassa. Yksi pala kahdessa osassa. Sisäpinnalla on koristelua violetilla maalattuna: suureunaa kiertää raita, samoin pohjan ja kylken taitteessa raita. Muualla kasviaiheista koristelua (kukkkia, mansikka?). Matala loiva pohjarengas. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	18	100x52x8 230	88,1	
608	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja samasta lautasesta. Pintojen vaaleapunertavan sävyinen	7	55x35x6 210	44,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									tinalasitus enimmäkseen lohkeillut. Sisäpinnalla katkelmia sinisellä maalatusta koristelusta. Saviaines kellertävä.				
609	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Yksittäisiä suureuna- (1), pohja- (1) ja kylkipaloja (5) erilaisista astioista. Yhdessä pohja- ja yhdessä kylkipalassa om sisäpinnalla violetilla maalattua lehväkoristelua, muutoin molemmin puolin valkoinen tai vaaleanpunertava tinalasitus. Kolmessa kylkipalassa lohjennut lasitus tai lohkeillut valkoinen tinalasitus. Kahdessa palassa sinistä koristelua astian ulkopinnalla: kupin suureunapalassa reunaa kiertää raita ja kyljessä valkoisia vinoja raitoja ja valkoisia ja sinisiä palloja. Molemmin puolin sinertävä tinalasitus. Yhdessä kylkipalassa vain ulkopinnalla sinistä maalausta ja valkoinen tinalasitus, sisäpinta lohjennut. Pohjapalassa vain molemmin puolin valkoinen/ vaaleanpunertava tinalasitus, pohja tasainen ja sen halk. 120 mm.	8	63x53x4	49,5	
610	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Posliini	Astia	Posliini. Suureuna- ja kylkipaloja eri astioista, kuppityyppisistä. Suureunapalassa sisäreunaa kiertää vyöhyke horisontaaleja ja viistoja sinisiä raitoja. Yhdessä kylkipalassa sinistä, punaista ja hopeista koristelua. Toinen pieni kylkipala koristeeton. Kolmas kylkipala, jossa on pohjarengas, on ulkopuolelta ruskeaksia maalattua cafe-au-lait-keramiikkaa ja tämän sisäpinnalla punainen pallo. Pohjarengas on siro ja pystysuora.	4	43x26x3	7,2	
611	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja kahdesta eri astiasta. Toinen näistä on lautanen (8 palaa), jonka reuna on muotoiltu aaltoilevaksi ja reunan sisäpinnalla on kohokuviona kiehkuroita. Toinen lautanen (2) on samanlainen kuten :586. Lierin peittää sisäpinnalla 'leimakoristelu', jossa aaltomaisten kapeiden kohokuvioiden välissä on linssimäisiä kohokuvioita. Tästä pohjakylki- ja kylkipala.	10	57x51x4	60,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
612	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Korvapala astiasta. Lasittamaton horisontaali korva, jonka poikkileikkaus on litteän soikea. Pienehkö.	1	48x20x9	11,2	
613	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. kylkipala vadista. Sisäpinnalla jäänteitä scraffito-koristelusta eli vaalea liete johon on tehty ympyräkeskisiä pilkkurivejä. Pieniä rippeitä lyijylasitusta. Ulkopinnalla valuma vaaleaa lietettä.	1	68x46x5	17,8	
614	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipalat samasta astiasta, jonka sisäpinnalla on kulunut ruskea lyijylasitus. Ulkopinta lasitteeton. Kookas astia. Sopii yhteen :590:n kanssa.	2	64x52x6	38,8	
615	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Pullo	Lasi. Kaulaosa vihreästä lääkepullosta tai silmäpullosta. Kaula on kapea (10 mm), levenee hieman päihin ja suulla on siro lasinauha. Suun halk. 17 mm. Irisoitunut.	1	39x17x2 17	5,5	
616	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Pullo	Lasi. Pohja- ja kylkipaloja eri vihreistä ja kirkkaasta pullosta. Kylkipalat ovat vihreitä ja kaarevia. Lähes kirkas pala on mahdollisesti tasaisesta pullon pohjasta ja tämä on irisoitunut.	6	68x57x3	83,2	
617	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapaloja ja paloja eri vihreistä ja kirkkaista ikkunalaseista. Leikattuja reunoja. Palat irisoituneet. Paksuudet 1-1,5 mm.	7	64x52x1	26,8	
618	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman pienen putkiluun katkelma.	1		0,5	
619	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Kuparilejeerinki	Esine?	Kuparilejeerinki. Pieni möykkymäinen pala vihreää kuparisekoitteista metallia. Katkelma esineestä tms.	1	22x14x10	7,8	Löydöt saatu kulmikkaan porraskiveyksen kivien täyttömaasta pihakiveyksen päältä.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
620	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Pieni kylkipala liitupiipun pesästä. Koristelematon.	1	21x12x3	1,0	
621	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	5	44x7	7,3	
622	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Lasi	Astia/pullo	Lasi. Kaksi palaa eri vihreistä pulloista. Kookkaampi hyvin tasainen pala saattaa olla pullon pohjasta. Toinen hyvin pieni kaareva pala on turkoosinvihertävän sävyinen ja on mahdollisesti pullon kyljestä tai kaulasta.	2	62x30x2,5	7,4	
623	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmat, pieniä.	3		1,3	
624	Burtz, A1, A2					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Kalan suomu, ruoto	Kalan palamattomat suomu ja ruoto.	2		0,05	
625	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kylkipala liitupiipun pesästä. Koristelematon.	1	31x15x3	1,8	Löydöt saatu kampaamon portaiden lounaispuolelta tason puhdistuksessa ja myöhemmin pohjaan kaivettaessa. Tässä kohtaa ei pihakiveystä.
626	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	4	57x8	11,8	
627	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Kivitavara	Astia	Kivisavikeramiikka. Kylkipala mahdollisesti Bartman- tai Raeren-kannusta. Ulkopinnalla on soikea kukkamainen rosettireliefikuvio. Pinta on ruskeankirjava (ruskea liete) ja siinä suolalasitus. Sisäpinnalla on matala rihlaus ja se on harmaa, samoin kuin saviaines muutoinkin.	1	51x34x7	18,5	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
628	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Lähes puolikas lautasesta. Sisäpinnalla reunaa kiertää sininen raita ja keskellä on kukkamainen kuvio, missä terävät terälehdet suuntautuvat keskeltä reunoille. Matala pohjarengas. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Lautasen korkeus on 40-45 mm. Alapinnalla leimaan viittaavia kirjaimen katkelmia. Samanlaista astiaa myös :580.	1	141x113x5 220	117,3	
629	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat eri lautasista. Molemmissa sisäpinnan reunaa kiertää sininen raita, kuitenkin hieman erilainen kuin edellisessä alanumerossa. Toisessa molemmin puolin valkoinen tinalasitus, toisessa sinisen ja valkoisen kirjava lohkeillut tinalasitus.	2	33x24x4 200	6,6	
630	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kylkipalat eri astioista. Kookkaimmassa palassa (lautanen) on molemminpuolinen valkoinen tinalasitus. Kupin kylkipalassa on ulkopinnalla kapea horisontaali sininen raita, muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Kolmas pala on loivasti kaareva. Ulkopinnalla Mustalla ja violetilla tehtyä koristelua, molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	3	54x46x7	23,4	
631	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapalat ja kylkipala eri astioista. Toinen suureunapala ja kylkipala ovat samasta ruukusta. Suureuna on pystysuora ja kylki pullistuu suureunaa leveämmäksi. Sisäpinnalla ruskea lyiyjlasitus, ulkopinnalla matalaa rihlausta ja lyijylasitusvaluma. Toinen suureunapala on matalasta kulhosta, jossa on molemmin puolin väritön lyijylasitus ja suikale tasaista pohjaa. Kulhon korkeus 4 cm ja suun halk. 30 cm.	2	86x80x11 ~160	142,1	
632	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Punasavi	Astia	Punasavi. Kahvapala ehkä kannusta, vertikaalinen. Litteä leveä kahva, jonka poikkileikkaus on soikea, ulkopinnalta aaltomainen. levenee aavistuksen ylöspäin. Ulkopinnalla lyijylasitusvaluma.	1	86x43x12	44,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
633	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Punasavi	Astia	Punasavi. Pohjakylkipalat ja kylkipalat eri astioista. Kookkaammassa pohjakylkipalassa on sisäpinnalla rihlausta ja ruskea lyijylasitus. Tasaisessa pohjassa vihreä lyijylasitusroiske, halk. 12 cm. Toisessa pohjakylkipalassa on sisäpinnalla jäänteitä vaaleasta lietteestä. Tasainen pohja on hieman kaarevasti ulkoneva sivulle, halk. 10 cm. Kylkipaloista toisessa on sisäpinnalla ruskea lyijylasitus ja ulkopinnalla vaalea liete. Toisessa taas vain sisäpinnalla lyijylasitus.	4	81x92x9 120	90,0	
634	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Pieni reunapala levykaakelista. Etupinnalla on vihreä lyijylasitus ja aivan reunassa punaista lasitetta. Taustapuoli on ruskea, mutta saviaines harmaanruskeaa ja karkeahkoa.	1	20x18x7	3,3	
635	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Punasavi/ harmaasavi	Kattotiili	Punasavi/harmaasavi. Reunapala punasavista kattotiiltä, kaareva, hieman laastia pinnassa. Toinen kattotiilen kaareva pala on harmaa.	2	80x63x15	157,7	
636	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Lasi	Pullo	Lasi. Kaula vihreästä pullosta. Suureunan ympärillä on lasinauha, massassa on ilmakuplia. Kaula kapenee ylöspäin. Suun ulkohalk. 35 mm/sisähalk. 18 mm.	1	116x57x2,5/6 35	72,3	
637	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipaloja vihreistä pulloista. Kolme palaa todennäköisesti samasta pullosta. Palojen massassa näkyy ilmakuplia. Mahdollisesti mahapulloista.	5	80x74x2,5	72,3	
638	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala ikkunalasia, leikattu. Lähes kirkasta lasia, irisoitunut.	1	57x28x1	3,7	
639	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamattomat leukaluun katkelmat, joissa on hampaita kiinni.	2		11,8	
640	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia,	6		44,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
641	Burtz, A2					portaan SW-puoli	Palamaton luu	Eläimen sarvi	Eläimen palamaton sarvi, tyvestä murtunut. Pieni, mahdollisesti lampaan tai vuohen?	1		6,8	
642	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Kuparilejeerinki	Esineen katkelma	Kuparilejeerinki. Esineen katkelma? Litteä suorakaiteen muotoinen pala vihreää kuparisekoitteista ainesta. Tämän lisäksi pienempi muru samaa ainesta.	2	25x22x9	22,5	
643	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Kokonainen liitupiipun pesä kantoineen sekä pieni kylkipala pesästä. Suureunaa kiertää pisteurakoristelu. Kanta on 8 mm pitkä ja 6 mm halkaisijaltaan. Ei leimoja. Pieni kylkipala myös koristelematon.	2	54x22x2 20	14,7	
644	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelma, jossa on leimakoristelua. Vartta kiertää kirjaimet, joissa epävarmasti 'OW', muista ei saa selvää. Näiden vieressä rivit pisara- ja pallokohokuvioita.	1	63x8	6,3	
645	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Yhdessä on kanta mukana, mutta leimaton sekin.	11	57x9	29,9	
646	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja kylkpaloja kupista. Ulkopinnalla sininen roiskemaisesti tehty koristelu ja mustalla tehtyä kaarevaa piparikuviota. Sisäpinnalla enimmäkseen lohkeillut valkoinen tinalasitus. Modernin oloinen.	3	30x29x6	13,7	
647	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna- ja pohjapalat eri astioista. Suureunapala on lautasesta ja sisäreunaa kiertää sininen raita. Muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Suureunan halk. 200 mm. Tasaisessa pohjapalassa on keskellä sininen kukka, jota ympäröi ympyräkeskiset raidat. Pohjassa myös palloilla tehtyä kolmiapilakuviota. Alapinnalla leima, josta erottuu päivämäärä 11/12 ja lisäksi kirjainten katkelmia. Kolmas pieni pala saattaa olla pohjapala. Tasaisella alapinnalla	3	54x51x4,5	21,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									valkoinen tinalasitus, toisella pinnalla ripe valkoista tinalasitusta.				
648	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Pohjapala astiasta. pieni pala astian pohjan keskeltä. Molemmin puolin valkoinen lohkeillut tinalasitus.	1	32x30x9	6,4	
649	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ruukusta. Suureuna on pystysuora ja yläreunassa on ulkopinnalla koristeura. Kylki pullistuu suureunaa leveämmäksi. Sisäpinnalla lohkeillut vihertävä lyijylasitus. Ulkopinnalla kyljessä matala rihlaus, lyijylasitusvaluma.	1	86x48x10 160-180	45,3	
650	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta. Sisäpinnalla vaalea liete johon on vedetty erisuuntaisia 'ruskeita' raitoja. Päällä väritön lyijylasitus. Ulkopinnalla matalaa rihlausjälkeä ja lyijylasitusroiske.	1	33x22x4	3,2	
651	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapalat sekä kylkipala eri astioista, kirkasta lasia. Pienissä kaarevissa suureunapaloissa suureuna on samanpaksuinen kuin kylki. Kookkaamman palan suureunan halk. on 55-60 mm. Kylkipala on lasista tai tasapohjaisesta pikarista ja sen pohjan halk. on 60 mm. Kyljessä on viistoja viiruja. Se on lähes sylinterin muotoinen, Suun halk. on ilmeisesti vain hieman suurempi kuin pohjan halk.	3	37x26x7 60	9,7	
652	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipala aavistuksen vihreästä nelikulmaisesta pullosta. Palassa on suorakulmainen pullon kulma. Pala on kulunut ja irisoitunut.	1	38x28x2	4,4	
653	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Lasi	Pullo	Lasi. Kookas pohjapala ja kylkipaloja eri vihreistä pulloista. Pohjapalan saattaa olla soikeapohjaisesta pullosta. Muhkuraisella alapinnalla on puntteliarpi, lyhyt suora ura/ painauma sekä ikäänkuin raaputettua tekstiä, josta ei saa selvää. Pala on irisoitunut	5	130x106x7 ~140	186,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									läpinäkymättömäksi. Kaarevat kylkipalat ovat eri vihreistä pulloista.				
654	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala vihertävää ikkunalasia.	1	40x24x2	4,2	
655	Burtz, A4					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia. Valtaosa mustunut ja ilmeisesti usea pala samasta luusta. Leikkuujälki.	7		37,8	
656	Burtz, A5					pinta	Posliini	Astia	Posliini. Kylkipala kupista, palassa pystysuora noin 6 mm korkea pohjarengas. Ulkopinnalla jäänteitä punaisella tehdystä koristelusta (kaarevia ja suoria viivoja).	1	34x37x4,5 40-50	7,3	Löytö saatu pihakiveyksen putsaamisen yhteydessä päällä olleesta sekoittuneesta täyttömaasta.
657	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Katkelma liitupiipun vartta, jossa kanta mukana. Kanta on pieni ja leimaton, koko 5x3 mm.	1	18x9x9	1,7	Löydöt on saatu pihakiveyksen pinnalta.
658	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Muutama varsi on nokeentunut tummaksi.	13	58x8	35,5	
659	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureuna-, pohja- ja kylkipaloja samasta astiasta, todennäköisesti lautasesta. Sisäpinnalla suureunaa kiertää sininen raita ja sisäpinnalla mutoinkin sinisellä maalattua koristelua. Molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus. Saviaines kellertävä.	5	27x24x5	6,4	
660	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieniä kylkipaloja ehkä samasta astiasta. Kahdessa palassa sisäpinnalla sinisellä maalattua koristelua pieniä katkelmia. Molemmin puolin lohkeillut valkoinen tinalasitus.	9	27x17x6,5	7,9	
661	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieniä suureuna- ja kylkipaloja kolmesta eri astiasta. Kahdessa palassa (suureuna+kylki)	7	25x15x4	4,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									on sisäpinnalla suureunassa kaksi kapeaa sinistä ympyräkeskistä raitaa ja näiden vieressä suorakaiteen muotoisia kuvioita. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Kahdessa pienessä kylkipalassa no ulkopinnalla roiskemainen sinivalkoinen kuvio. Sisäpinnat lohjenneet. Kolmesta lopusta kylkipalasta yhdessä on sisäpinnalla sininen ympyräkeskinen (?) raita, muutoin paloissa molemminpuolinen valkoinen lohkeillut tinalasitus.				
662	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapala ja pohjapala eri astioista. Suureunapala on kahdessa osassa ja se on palon tummentama. Sisäpinnalla suureunan lähellä näkyy koristelua ja ulkopinta on kauttaaltaan tumma. Saattaa olla cafe-au-lait -keramiikkaa. Pohjapalassa on sisäpinnalla sinisellä maalattua ehkä kasviaiheista koristelua. Pala on tasainen.	3	26x19x2,5 ~120-130	2,5	
663	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureunapalat ja kylkipala samasta lautasesta. Suureunapalat lieristä, suureuna pasapaksu. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus, ei koristelua.	3	27x28x3 180	9,4	
664	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Jalkapala padasta. Katkelma jalan kärjestä, lasittamaton. Aivan kärkeen viistetty kolme viistoa pintaa, joiden ansiosta kärki on terävä.	1	27x17x15	4,1	
665	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta. Molemmin puolin kellertävä lyijylasitus. Ulkopinnalla koristeena kohovyö ja vähän porrasmaista profilointia.	1	24x23x9,5	6,1	
666	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Lasi	Ikkunalasi/astia	Lasi. Pieni reunapala ja paloja eri vihreistä ikkunalaseista. Yhdessä palassa on hieman retusointia. Yksi ohut pala on aavistuksen kaareva ja saattaa olla astiasta. Paksuudet 1-1,5 mm. Osa irisoituneita.	4	18x17x1,5	2,4	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
667	Burtz, A5					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu (kahdessa osassa) ja luun katkelma.	2		74,6	
668	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomat liitupiipun varren katkelmat.	2	43x8	5,5	Löydöt saatu tason putsauksen yhteydessä KK3:n pohjois- ja länsipuolelta ruskeasta läikikkäästä sekoittuneesta maasta.
669	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala lautasesta. Sisäpinnan reunaa kiertää sininen raita ja sisäpinnalla on lisäksi kaarevia raitoja, ruudukkoa ja ruudukon sisällä palloja. Muutoin molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	1	50x30x5 200-220	7,4	
670	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapala kupista. Sisäreunaa kiertää sinisistä erisuuntaisista viivoista koostuva ristikko/ vinoruudukko ympyräkeskisten raitojen välissä. Ulkopinta ruskeanharmaa.	1	47x21x3 120-130	4,3	
671	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala astiasta, kaareva. Sisäpinnalla kulunut ruskehtava lyijylasitus ja ulkopinta lasittamaton. Uudehkon oloinen.	1	36x36x5,5	7,0	
672	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Lasi	Astia	Lasi. Kylkipalat eri astioista, kirkasta lasia. Yhden kaarevan palan massassa on pieniä ilmakuplia. Toisessa palassa on loiva taitekohta, joka on ulkopinnalta kulunut: kyljen ja pohjan taite. Saattaa olla lautasesta. Kolmas pala on lähes tasainen ja irisoitunut, saattaa olla ikkunalasia.	3	29x22x1,5	7,2	
673	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapalat vihreistä astioista. Toisen suureuna on kylkeen nähden suora ja tasapaksu. Suun halk. on 120 mm. Toisen suureunapalan suureuna taipuu hieman ulospäin. Reunassa	2	40x18x3 120	8,9	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									lasi on taitettu kaksinkerroin ulospäin 6-7 mm leveydeltä niin, että taitokseen jää kapea ontto rako. Taitoksen paksuus on 4,5 mm ja lasin paksuus 2,5 mm. Suureunan halk. on yli 200 mm. Laakea kulho?				
674	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Lasi	Pullo	Lasi. Pohjapala ja kylkipaloja eri vihreistä pulloista. Pohjapalassa on voimakkaan kupera pohja ja se on irisoitunut. Pohjan halk. on noin 150 mm. Mukana myös pienempiä kaarevia kylkipaloja. Yksi kookas pala on varsin tasainen, voisiko olla vihreästä kulmikkaasta pullosta kylkipala?	5	103x47x3	79,6	
675	Burtz, A6					kuten prof. 4:13	Palamaton luu	Eläimen sarvi	Eläimen palamaton sarvi, tyvestä murtunut. Pienehkö ja vaalea.	1		6,5	
676	Burtz, A6					kuten prof. 4:5	Kuparilejeerinki	Esineen katkelma	Kuparilejeerinki.Levymäisiä paloja vihreää kuparia tai kuparisekoitteista metallia, huonokuntoisia. Paloihin tarttunut multaa ja hiekkaa. Tätä samaa vihreää kuparisekoitteista ainesta löytyi jonkin verran samoilta paikkeilta eli pihakivettömästä osasta pihaa. Osa kuparipaloista on konservoinnissa.	4		20-30,0	Kuparia löytyi nokikerroksen yhteydestä noin 8,2 m pohjoisseinästä ja 3 m itäseinästä sekä myös 3,8 m itäseinästä.
677	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Katkelma liitupiipun vartta, jossa leimakoristelua. Vartta kiertää viistosti pisteleimakoristelu.	1	37x9	4,1	
678 678	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Valkosavi, punasavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia, kaksi on punasavesta valmistettu.	10	110x8,5	32,2	
679	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunaa ja siinä kiinni korvaopala kulhosta tai laakeasta kupista. Astian sisäpinta on lohjennut. Ulkopinnalla ja korvassa sinertävä tinalasitus sekä sinisellä maalattua koristelua pieniä rippeitä. Korva on poikkileikkaukseltaan pyöreä (halk. 11 mm), kaareva ja horisontaali. Nousee hieman suureunaa 'korkeammalle'.	1	51x22x6,5	10,8	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
680	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Fajanssi	Astia	Fajanssi.Pohja- ja kylkipaloja ehkä samasta lautasesta. Lautasessa on molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Pohjassa 9 mm leveä ja 5 mm korkea pohjarengas. Sisäpinnalla pohjassa sinistä kukkakuviointia ja ympyräkeskinen raita. Pohjan alapinnalla leima, josta näkyy vain teksti '8/5' joka lienee valmistuksen päivämäärä.	5	82x27x7 ~150	43,0	
681	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Kaareva kylkipala astiasta. Molemmin puolin aavistuksen sinertävä tinalasitus. Ulkopinnalla muutama pieni valkoinen pilkku. Saviaines vaaleanruskea.	1	34x27x5	3,9	
682	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Posliini	Astia	Posliini. Suureunapalat eri astioista, todennäköisesti kupeista.Toisen palan sisäreunaa kiertää siniselä maalattu hapsutus (erisuuntaisia viistoja viivoja) ja kyljessä sinistä kuviointia. Myös toisessa palassa sisäpinnalla sinisellä tehtyä kuviointia, josta näkyy vain katkelmia sekä ympyräkeskisiä raitoja. Ulkopinta on ruskea. Tämä on cafe-au-ait -keramiikkaa,	2	36x28x4 120	8,5	
683	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipaloja eri astioista. Kookkaimmassa kaarevassa palassa on sisäpinnalla lohkeillut vihertävä lyijylasitus, ulkopinta lasitteeton. Toisessa kaarevassa kylkipalassa sisäpinnalla vaaleamman vihreä lyijylasitus ja ulkopinta lasitteeton. Kolmas pala on ilmeisesti läheltä suureunaa, kylki taipuu voimakkaasti ulospäin. Sisäpinnalla tummanvihreä lyijylasitus, ulkopinta lasitteeton. Neljännessä palassa on sisäpinnalla jäänne vaalealla lietteellä tehdystä pallokuviosta, muutoin vain sisäpinnalla lyijylasitus.	4	43x39x7	35,6	
684	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapaloja ja paloja kaarevaa kattotiiltä. Kaksi paloista on kahdessa osassa. Yhden reunapalan pinta on sulanut tummaksi ja lasitteuneen näköiseksi (tämä saattaa olla tiiltä). Pari paloista saattaa olla tiiltä.	10	122x60x16	324,1	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
685	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Lasi	Pullo	Lasi. Kylki- tai pohjapala vihreästä pullosta. Pala on hyvin tasainen ja on todennäköisemmin pohjasta. Pinta kulunut.	1	39x32x5	9,3	
686	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala ja palat eri vihreistä ikkunalaseista. Pala, jossa näkyy ikkunan karmin jälki, on hyvin irisoitunut. 1 mm paksuuksiltaan.	3	55x33x1	6,7	
687	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman selkänikaman katkelma.	1		12,3	
688	Burtz, A1, A2					kiveyksen alta	Palamaton luu	Kalan leukaluu	Kalan palamattoman leukaluun katkelma. Luussa terävät naskalimaiset hampaat kiinni.	1		1,6	Yhteydestä myös vaalea laastikokkare, jota ei talletettu.
689	Burtz, A4					puun alta	Kuparilejeerinki	Astia	Kuparilejeerinki. Kahvallinen pata, joka on vihreä kuparin oksidoitumisen johdosta. Saatta olla kuparisekoite. Pata on pyöreä ja seinät melko pystysuorat. Kyljestä lähtee kahva, suorakaide poikkileikkaukseltaan. Tyvessä leveys 27 mm ja kärjessä 40 mm. Kahvan pituus on 124 mm. Alapinnalla on kolme 17 mm korkeaa jalkaa, jonka mitat ovat 12x20 mm. Korkeutta padalla on 95 mm. Sisäpintaan oli takertuneena kalan ruotoja ja muita kalan jäänteitä, jotka ovat kuparin johdosta vihreitä.	1	32,7x20,5x5 20,5	3017,0	Löytö saatu puun juurakon alta.
690	Burtz, A4					padan sisältä	Palamaton luu	Kalan luu, suomu, nikama, ruoto	Kalan palamattomia luita, suomuja, nikamia ja ruotoja paljon. Osa kuparin vihreäksi värjäämiä.	paljon			Löydöt saatu puun alta löytyneen padan sisältä. Maa-ainesta padan sisältä otettu talteen.
691	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureuna- ja kylkipalat liitupiipun pesistä. Kylkipalassa on leimakoristelu. Leimassa on pyöreäkulmaisen vaakunakilven päällä koristeellinen kruunu. Kilven pinta on jaettu neljään kenttään, joissa kahdessa ristikkäisessä	2	34x12x5	3,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									on sivulta kuvattu eläinhahmo. Kolmannessa näkyvässä kentässä on kolme kruunua. Kyseessä on mahdollisesti Carl Wettervikin piippu ajalta 1755-1798. Leima muistuttaa myös tukholmalaisen Olof Forsbergin piipputehtaan 'Swärjes Wapen' leimaa 1700-luvun puolestavälistä. Toisessa pesän suureunapalassa ei oli leimaa.				
692	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia. Yksi hieman nokeentunut ulkopinnasta.	4	37x8	7,7	
693	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pieni suureunapala ja kylkipala eri astioista. Suureunapalassa on vain pieni ripe valkoista tinalasitetta ohuen reunan päällä. Saviaines ruskehtava. Kylkipalassa on sisäpinnalla ympyräkeskisiä sinisiä kapeita raitoja ja erisuuntaisia viistoja viivoja. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus. Kellertävä saviaines.	2	26x21x4	3,2	
694	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Posliini	Astia	Posliini. Pieni suureunapala ehkä kupista. Sisäpinnan reunaa kiertää vyöhykkeenä erisuuntaiset siniset raidat ja näitä reunustaa ympyräkeskiset raidat. Ulkopinta on ruskea, joten pala on todennäköisesti cafe-au- lait -keraamisesta astiasta.	1	14x9,5x2	0,4	
695	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Reunapala ja paloja eri levykaakeleista. Yksi pala kahdessa osassa. Reunapalassa on toisella pinnalla valuvaa vihreää lyijylasitusta. Kahdessa palassa on toisella pinnalla karkeaksi muuttunutta tummaa lyijylasitusta. Yhdessä pienessä palassa vain toista pintaa jäljellä ja siinä ripe tummaa lyijylasitusta.	4	65x32x19	58,0	
696	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipaloja eri vihreistä pulloista ja yhdestä lähes kirkkaasta pullosta. Kolme paloista saattaa olla samasta pullosta. Yksi on irisoitunut.	6	53x28x3	31,6	
697	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Lasi	Ikkunalasi	Lasi, Paloja aavistuksen vihertävistä ikkunalaseista. Paksuudet 1,5-2,5 mm.	3	41x30x2	7,0	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
698	Burtz, A7					kiveyksen päältä	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamaton luu ja luun katkelma.	2		14,8	
699	Burtz, A7					kiveyksen alta	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomat liitupiipun varren katkelmat.	2	50x7	3,4	
700	Burtz, A7					kiveyksen alta	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapala lautasesta. Sisäpinnalla reunaa kiertää sininen raita. Kyljessä näkyy katkelmia sinistä koristelua. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	1	24x26x4,5 200	3,4	
701	Burtz, A7					kiveyksen alta	Posliini	Astia	Posliini. Kylkipala cafe-au-lait-keramiikkaa. Sisäpinnalla sinisellä tehtyä maalauskoristelua, ulkopinta ruskea. Kuppi tai lautanen.	1	24x16x5	2,3	
702	Burtz, A7					kiveyksen alta	Lasi	Pullo	Lasi. Kylkipala mahapullosta tai pullosta. Vihreässä massassa on pieniä ilmakuplia.	1	118x52x8	69,1	
703	Burtz, A7					kiveyksen alta	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapaksunnospala ikkunalasista. Lasi on vihreää ja reuna on pyöristynyt.	1	59x33x4/1,5	8,6	
704	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	3	65x6,5	7,3	Löytöalue 10-12 m pohjoisseinästä ja 0-2,5 m itäseinästä. Tumma paksu maakerros lähellä pintaa eli kuten prof. 5:3.
705	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Kylkipala lautasesta, Palassa kyljen ja lierin kulmikas taite. Hieman lohjenneilla pinnoilla on valkoinen tinalasitus.	1	43x31x4	5,7	
706	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Lasi	Astia	Lasi. Suureunapala ja kylkipala samasta astiasta. Lasi on kirkasta ja pinta irisoitunut lähes läpinäkymättömäksi. Suureuna on suora kylkeen nähden ja lasi paksunee vähän reunaa kohti. Lasi ta pieni pikari.	2	30x36x2,5 75-80	3,9	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
707	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Lasi	Pullo	Lasi. Pohja sekä kylkipala eri vihreistä pulloista. Pohja on aavistuksen soikea ja sen halk. on noin 120-130 mm. Kuperassa pohjassa on puntteliarpi. Pieni kaareva kylkipala on irisoitunut.	2	130x115x6,5 120-130	177,6	
708	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapaksunnospala ja pala ikkunalasia. Reunapaksunnos on pöyristynyt, paksuus 3 mm. Molemmat ovat aavistuksen vihertävää lasia. Irisoituneet.	2	65x27x1,5	7,1	
709	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmat.	2		47,8	
710	Burtz, A8					irtolöytö	Kuparilejeerinki	Raha	Kuparilejeerinki. Kupariraha, kokonainen ja pyöreä. Pinta kulunut ja siihen takertunut hiekkaa, joten alkuperästä ei vielä tietoa. Konservoinnissa.	1	23,5x1,5 23,5	4,2	Irtolöytö 2 m itäseinästä ja 12,2 m pohjoisseinästä maan pinnalta.
711	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun kokonainen pesä kantoineen ja kylkipala. Paloissa ei ole leimoja. Pesä on tasapaksu ja suorakylkinen.	2	54x21x2 21	12,7	Löydöt saatu kaivinkonevalvonnassa pinnalla olevasta tummasta maasta, joka on kuten prof. 5:3.
712	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelmat, joissa on leimakoristelua. Toista vartta kiertää viivakoristelu (neljä katkelmallista kapeaa uraa/viivaa. Kahden viivakentän välissä on aaltoilevat ketjua muistuttavat leimat sekä keskimmäisenä rengasleimakuvio. Toista vartta kiertää katkelmallinen pisteleimavyöhyke, tämän alla aaltoilevasti vartta kiertävä rombikuvio, tämän alla tiheistä pysty- ja vaakaviivoista koostuva vyöhyke ja alinna taas aaltoilevasti vartta kiertävä rombikuvio.	2	83x9	15,6	
713	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	19	75x9	65,6	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
714	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Korvapala ja kylkipala ehkä samasta astiasta. Molemmissa on vaaleanpunertava tinalasitus. Kylkipala on laakea ja lasitus lohkeillut. Korvapalassa on vain ulkopinta jäljellä. Se on kaareva ja vain 7 mm leveä. Sen ulkopinnalla on sinisiä teräväkärkisiä raitoja toisella reunalla. Todennäköisesti horisontaali. Palan pituus on 25 mm, leveys 7 mm ja paksuus 4 mm.	2	66x50x6,5	26,5	
715	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Yksittäisiä kylkipaloja eri astioista. Kahdessa palassa on molemminpuolinen sinertävä tinalasitus, ne saattavat olla samasta astiasta. Toisessa näistä on ulkopinnalla valkoisia erisuuntaisia viivoja ja pilkkuja. Kolmannessa palassa on sisäpinnalla katkelma violettia koristelua, muutoin molemminpuolinen valkoinen tinalasitus. Neljännessä palassa on vain kuluneita rippeitä molemminpuolisesta tinalasituksesta. Saviainekset ovat kellertäviä tai vaaleanruskeita.	4	39x22x5	9,0	
716	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Posliini	Astia	Posliini. Kylkipala kupista tai lautasesta. Sisäpinta valkoinen ja koristelematon. Ulkopinta on maalattu ruskeaksi. Pala on cafe-au-lait-keramiikkaa.	1	26x19x2	1,7	
717	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureunapala astiasta, kahdessa osassa. Sisäreunaa kiertää vyöhyke pieniä spiraalikuvioita sinisellä tehtynä. Spiraalien välissä sekä muutoin kyljessä sinistä abstraktia kuviointia. Sisäpinnalla valkoinen ja ulkopinnalla vihertävä tinalasitus.	1	38x21x3	3,0	
718	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Suureuna- ja kylkipaloja kahdesta eri lautasesta. Yksi pala kahdessa osassa. Toisen lautasen suureuna on muotoiltu aaltomaiseksi ja lierin ja kyljen taitteessa on kulma. Pintoja lohkeillut. Paloissa ei ole koristelua.	5	75x43x5	30,6	
719	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala kulhosta. Sisäpinnalla olut vaaleaa lietettä ja pieniä rippeitä vihreää	1	63x53x7 200	32,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									lyijylasitusta. Suureunan ja kyljen taitteessa pieni kulma sisäpinnalla. Ulkopinnalla läikkiä vaaleaa lietettä ja lyijylasitusroiskeita.				
720	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ja kylkipala eri astioista. Suureunapala on mahdollisesti ruukusta. Suureuna taipuu voimakkaasti ulospäin, suureuna on vähän kylkeä paksumpi. Sisäpinnalla ruskea lyijylasitus. Ulkopinnalla lyijylasitusroiskeita ja rihlauksen tapaista uraa. Kaareva kylkipala on lasittamaton, ulkopinnalla on matalaa rihlausta ja läikkiä vaaleaa lietettä.	2	57x41x8 150-160	35,1	
721	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Reunapala levykaakelista. Litteä levymäinen pala, jonka murtopinnassa on 8-10 mm halkaisijaltaan oleva läpireikä kaakelin kiinnitystä varten. Palassa on rippeitä valkoista laastia tms.	1	46x28x11	11,6	Yhteydestä myös pieni pala tiiltä, jota ei otettu talteen.
722	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Lasi	Astia	Lasi. Kylkipalat kirkkaasta lasista valmistetusta astiasta. Palat ovat kaarevia, ohutseinäisiä ja irisoituneita.	2	27x22x2	2,7	
723	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Lasi	Pullo	Lasi. Kaareva kylkipala pullosta tai astiasta. Pala on irisoitunut läpinäkymättömäksi, mutta on ilmeisesti aavistuksen vihreää lasia.	1	25x19x2,5	2,4	
724	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Reunapala ja pala eri vihreistä ikkunalaseista. Reunapalassa on yksi retusoitu reuna, tämän paksuus 2 mm. Irisoituneita.	2	31x28x1	4,9	
725	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Kalkki/kalkkikivi		Kalkki tai kalkkikivi. Neljä möykkymäistä palaa kovaa ainesta, joista kolme valkoista ja yksi harmahtava. Paloista irtoaa valkoista 'jauhoa'. Harmaa pala ehkä samaa materiaalia, mutta palanut ja kovettunut.	4		78,7	
726	Burtz, A8					kuten prof. 5:3	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmat.	2		16,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
727	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Suureunapala liitupiipun pesästä. Suureunaa kiertää kapea puolipalloleimakoristelu.	1	19x19x2,5	1,0	Löydöt saatu vaaleasta purkuaineksesta tumman paksun kerroksen alta.
728	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Liitupiipun varren katkelma. Vartta kiertää viivakoristelu (neljä katkelmallista kapeaa uraa/viivaa. Kahden viivakentän välissä on aaltoilevat ketjua muistuttavat leimat sekä keskimmäisenä rengasleimakuvio.	1	58x8,5	5,5	
729	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomat liitupiipun varren katkelmat.	3	54x6	5,5	
730	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Suureunapalat ja kylkipala ainakin kahdesta eri astiasta, ehkä lautasista. Toisessa suureunapalassa sekä kylkipalassa on molemminpuolinen lohkeillut sinertävä tinalasitus sekä sisäpinnoilla sinisellä tehtyä viivakoristelua (vain katkelmia kuvioista). Saviaines kellertävä. Toisessa suureunapalassa on molemminpuolinen vaalea ja osin vaaleanpunertava tinalasitus sekä sisäpinnalla kasviaiheista sinistä koristelua kyljessä. Suun halk. 160-180 mm.	3	38x29x6	15,7	
731	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Posliini	Astia	Posliini. Kylkipala cafe-au-lait- astiasta. Sisäpinta valkoinen, ulkopinta ruskea. Kaareva.	1	20x19x2	1,1	
732	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Piiposliini	Astia	Piiposliini. Kaareva kylkipala astiasta, jossa molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	1	34x21x5	3,2	
733	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Punasavi	Astia	Punasavi. Kahvapala ja kylkipala. Kahvan katkelma on horisontaalista lasittamattomasta kahvasta, joka on poikkileikkaukseltaan litteä ja reunat pyöristetyt. Kahvan leveys on 32 mm ja paksuus 7 mm. Kylkipalan pinnat vaikuttavat molemmat lohjenneilta. Tämä saattaa olla muustakin kuin astiasta.	2	41x36x8	20,2	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
734	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Reunapala kaarevasta kattotiilestä. Pintoihin takertunut vaaleaa laastia.	1	80x68x18	110,8	
735	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Lasi	Pullo	Lasi. Kaarevat kylkipalat eri vihreistä pulloista.	2	93x41x5	50,7	
736	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Palamaton luu	Eläimen leukaluu, hammas	Eläimen palamattoman leukaluun katkelma. Leuassa neljä hammasta kiinni, joista kaksi ilmeisesti puhkeamattomia.	1		24,0	
737	Burtz, A8					kuten prof. 5:4a	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattoman luun katkelma.	1		7,9	
738	Burtz, A8					kuten prof. 5:4b	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomia liitupiipun varren katkelmia.	2	77x8	11,8	Löydöt saatu vaaleasta hiekasta, joka on nokisen hiekan päällä eli kuten yhteys 4b.
739	Burtz, A8					kuten prof. 5:4b	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjapala ja kylkipalat eri astioista. Tasaisessa pohjapalassa on molemminpuolinen sinertävä tinalasitus ja sisäpinnalla valkoisella tehtyjä erisuuntaisia viivoja ja pilkkuja sekä sinistä kasviaiheista koristelua. Toisessa kylkipalassa on lohkeillut molemminpuolinen valkoinen tinalasitus ja sisäpinnalla sinisellä tehdyt ympyräkeskinen raita sekä muuta viistoa viivakoristelua. Kolmannessa pienessä palassa on molemminpuolinen valkoinen tinalasitus, sisäpinta enimmäkseen lohjennut.	3	31x18x3	6,6	
740	Burtz, A8					kuten prof. 5:4b	Lasi	Pullo	Lasi. Kaakeva kylkipala vihreästä pullosta, mahdollisesti mahapullosta. lasimassassa ilmakuplia.	1	107x95x3	51,1	
741	Burtz, A8					kuten prof. 5:4b	Lasi	Ikkunalasi	Lasi. Pala vihertävää irisoitunutta ikkunalasia.	1	42x23x1,5	2,7	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
742	Burtz, A8					kuten prof. 5:6	Kuparilejeerinki	Esineen katkelma	Kuparilejeerinki. Levymäisiä sekä möykkymäisiä, vihreitä kuparisia tai kuparisekoitteisia esineen palasia. Painossa mukana multaa. Myös aivan pientä vihreää murua.	paljon	41x27x12	70-80	Löydöt saatu mustasta nokisesta kerroksesta vaalean purkukerroksen alta. Tämän alapuolella puusilppua sis. kerros.
743	Burtz, A8					kuten prof. 5:6	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	28x8	2,1	
744	Burtz, A8					kuten prof. 5:6	Punasavi	Kattotiili	Punasavi. Kulmapala kattotiilestä. Toinen pinta lohjennut. Kaikkiin pintoihin takertunut valkoista laastia.	1	64x43x16	32,1	
745	Burtz, A8					kuten prof. 5:6	Lasi	Astia?Pullo?	Lasi. Kapea, pitkä kylkipala kirkkaasta astiasta tai pullosta. Kaareva.	1	72x15x2	4,1	
746	Burtz, A8					kuten prof. 5:6	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomien luiden katkelmia, yksi luu kahdessa osassa.	3		27,2	
747	Burtz, A8					irto	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	50x10	5,5	Löydöt ovat irtolöytöjä, joita poimittu kaivinkonevalvonnassa alueelta A8.
748	Burtz, A8					irto	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ruukusta. Suureuna taipuu hieman ulospäin ja ulkopinnalla reunassa kapea ura. Ulkopinnalla kyljen yläosassa urakoristelua, lyijylasitusroiskeita. Sisäpinnalla kulunut vaaleanruskea lyijylasitus.	1	108x83x10 220	76,7	
749	Burtz, A8					irto	Punasavi	Astia	Punasavi. Korvapala ruukusta tai kulhosta, todennäköisesti horisontaali. Mukana myös astian sisäpintaa, jolla vihreänruskea lyijylasitus. Korva on litteä ja ulkopinnalla kaksi matalaa uraa.	1	67x39x8	26,3	

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
									Hieman paksumpi toisesta reunasta. Korvan leveys 30 mm. Toisessa päässä on sormen painallusjälki. Lasittamaton, mutta muutama pieni lyijylasitusroiske.				
750	Burtz, A8					irto	Punasavi	Astia	Punasavi. Kylkipala ruukusta, jossa ulkopinnalla on korvan kiinnityskohta. Sen vieressä näkyy sormen painallusjälki. Ulkopinnalla lyijylasitusvalumia ja sisäpinnalla lohkeillut, väritön lyjylasitus.	1	100x77x10	113,6	
751	Burtz, A8					irto	Palamaton luu	Eläimen luu	Eläimen palamattomia luita ja luun katkelma.	3		256,5	
752	Burtz, A9					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohja- ja kylkipalat eri astioista. Kaikissa paloissa molemminpuolinen valkoinen tinalasitus. Pohjapalassa sisäpinnalla sinisellä maalattua raitakoristelua. Pienessä kylkipalassa sisäpinnalla sininen koristelun ripe. Toisessa kylkipalassa sininen raita sisäpinnalla.	3	34x31x5	7,1	
753	Burtz, A9					kiveyksen päältä	Punasavi	Astia	Punasavi. Pieni kylkipala astiasta, jonka sisäpinnalla kulunut lyijylasitus. Pinnasta ilmeisesti lohjennut vaaleaa koristelua. Ulkopinta lasitteeton.	1	24x22x4,5	3,3	
754	Burtz, A9					kiveyksen päältä	Punasavi	Kaakeli	Punasavi. Kulmapala levykaakelista. Etupuoli lohjennut. Taustapuolella vihreää ja ruskeaa lyijylasitusroisketta.	1	49x44x9	16,3	
755	Burtz, A9					kiveyksen päältä	Lasi	Pullo	Lasi. Kaulapala vihreästä pullosta. Kolmessa osassa. Pullon suun ympärillä lasinauha. Suun halk. 36 mm ja kaulan kapean kohdan halk. 26 mm. Massassa ilmakuplia.	1	72x36x4/11 36	26,0	
756	Burtz, A9					kiveyksen itälaita	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelematon liitupiipun varren katkelma.	1	45x7	2,9	Löydöt saatu A9 alueen pihakiveyksen itälaidalta, hajonneen kiveyksen

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
													yhteydestä/ täyttömaasta.
757	Burtz, A9					kiveyksen itälaita	Palanut luu	Eläimen luu	Eläimen palaneen luun pala.	1		1,4	
758	Burtz, A9					Prof. 6:6c	Rauta	Kuula	Rauta. Pyöreä korrodoitunut kuula, jonka halk. on noin 75-77 mm. Kyljessä näkyy reikä ja vastakkaisella puolella kookkaampi kolo. Pintaan on takertunut hiekkaa.	1	76x82	1017,0	Löydöt saatu puun istutuskuopan sekoittuneesta maannoksesta kuopan N-laidalta.
759	Burtz, A9					Prof. 6:6c	Punasavi	Astia	Punasavi. Suureunapala ruukusta. Suureuna on pystysuora, kylki pullistuu leveämmäksi. Sisäpinnalla kulunut vihreä lyijylasitus. Ulkopinnalla yläreunassa kapea ura, suureunan ja kyljen taitteessa kohovyö ja kyljessä ura/rihlausjälkeä. Ulkopinnalla lyijylasitusroiskeita.	1	82x67x13 ~180	56,4	
760	Burtz, A9					Prof. 6:16	Valkosavi	Liitupiippu	Valkosavi. Koristelemattomat liitupiipun varren katkelmat.	2	26x5,5	1,8	
761	Burtz, A9					Prof 6:16	Punasavi	Astia	Punasavi. Paloja samasta kookkaasta vadista. Yksi pala viidessä osassa. Suureuna profiloitu siten, että sen ulkoreuna pullistuu kaarevasti ulospäin. Sisäpinnalla kyljessä on uloinna vaalealla leitteelä tehtyjä pallokuvioita, sisempänä bolusraitoja ja keskellä vaaleista raidoista koostuvaa lohkeillutta koristelua. Paikoin näkyy vihreää lyijylasitusta. Muutoin koristelun päällä vaalea lyijylasitus. Reuna on nokeentunut. Ulkopinnalla lyijylasitusvalumia ja nokea. Vati on laakea ja pohja tasainen.	2	~160x~90x12 320	228,4	Löydöt saatu puun istutuskuopan kaivannon mustasta tiilisestä kerroksesta, joka on vaalean hiekan alla, ks. itäprofiili.
762	Burtz, A12					kiveyksen päältä	Fajanssi	Astia	Fajanssi. Pohjakylkipala astiasta, todennäköisesti lautasesta. Kahdessa osassa. Sisäpinnalla sinisellä maalattua koristelua, osa lohjennut. Ulkopinnalla/alapinnalla matala pohjarengas. Molemmin puolin valkoinen tinalasitus.	1	35x29x6	4,9	Löytö saatu pihakiveyksen päältä.

KM	Alue	X	Y	Z	Krs	Yhteys	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat(mm)	Paino (g)	Muuta
763	Burtz, KA1					KA1:6	Rauta	Esine	Rauta. Veitsen katkelma veitsen kärkipäästä. Terä on melko kapea ja veitsi on katkennut terän tyvipäästä. Varsin korrodoitunut.	1	77x18x4	19,0	
764	Burtz, KA1					KA1:6	Rauta	Esine	Rauta. Haarukan katkelma. Kaksipiikkisen haarukan toinen piikki on katkennut tyven läheltä. Ehjän piikin pituus on 73 mm. Ruoto joka on kahvan sisässä, on 22 mm pitkä. Ruodon ympärillä on jäänteitä haarukan kahvasta, joka saattaa olla luuta, mutta se on niin huonokuntoista, että materiaalista ei saa selvää.	1	97x12x10	7,2	

POISTETUT LÖYDÖT

Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015 Markku Heikkinen, poistetut löydöt 1-50

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
1	Hellenius, 145b	lattian alta	Rauta	Esineen osa.	Litteä levymäinen esineen osa, levy on tasapaksua. Pitkänomainen ja hieman kaartuva. Reunat vaikuttavat murtuneilta.	1	61x20x2,5	18,1	
2	Hellenius, 142b	holvin päältä hiekasta	Rauta	Naula	Viisi taottua naulaa, joista yksi on katkelma sekä yksi moderni naula. Taottujen naulojen kannat ovat päältä katsottuna suorakaiteen muotoiset ja varren levyiset. Varret ovat poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoiset. Pituudet 128-55 mm.	6	128x19x8	78,2	
3	Burtz, KA1	KA1:2	Lasi	Astia, ikkunalasi	Kylkipala kirkkaasta astiasta, kaareva. Palassa on kaivertamalla tehty kapea raita sekä laajempi kaiverrettu pinta. Ohutseinäisestä astiasta. Tämän lisäksi pala kirkasta ikkunalasia (25x17x2 mm).	2	22x12x1	1,8	
4	Burtz, KA1	KA1:3	Rauta	Naula	Taottuja nauloja ja katkelmia. Kannat soikea ja suorakaide ja varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoiset. Pituudet 16-87 mm.	4	87x15x7/8	45,4	
5	Burtz, KA1	KA1:5	Rauta	Naula	Taottuja nauloja ja niiden katkelmia. Kannat neliön, suorakaiteen, soikean ja pyöreän muotoisia ja varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia. Pituudet 33-121 mm.	26	121x14x6/8	345,7	
6	Burtz, KA1	KA1:6	Rauta	Naula	Taottuja nauloja. Kannat lähinnä soikean muotoisia ja varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia. Kaksi on taittunut. Pituudet 63-80 mm.	3	80x14x5/6	26,6	

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
7	Burtz, KA1	KA1:8	Rauta	Naula, rautalanka	Taottu naula ja varren katkelma sekä katkelma ohutta rautalankaa (pit. 132, halk. 2 mm). Naulan kanta soikea ja varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoiset. Pituudet 52-95 mm.	3	95x19x5/8	34,5	
8	Burtz, KA1	KA1:11	Rauta	Naula	Taotun naulan varren katkelma, kahdessa osassa. Varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen. Lähellä toista päätä on korroosiomöykky.	1	55x5x6	7,0	
9	Burtz, KA2	KA2:3	Rauta	Naula, kookas sinkilä	Taottuja nauloja, naulan varren katkelma sekä kookas sinkilä. Kannat lähinnä sokeita, varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen. U-muotoisen sinkilän poikkileikkaus on suorakaide, kaarevassa kohdassa pyöristetty (83x34x9 mm).	4	152x16x6/9	99,3	
10	Burtz, KA2	KA2:6	Rauta	Naula	Taotun naulan varren katkelma. Varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	49X6X4	4,9	
11	Burtz, KA2	KA2:7	Rauta	Naula	Taottu naula, joka taipunut kaarelle. Kanta on soikea ja varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	61x13x5/6	10,5	
12	Burtz, KA2	KA2:12	Rauta	Naula	Taottu naula. Kanta on soikea ja varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	92x14x5/6	10,8	
13	Burtz, KA2	KA2:13	Rauta	Naula	Taottu naula ja naulan katkelma. Toinen kanta on soikea, toinen pyöreä. Varret ovat poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoiset. Pituudet 46-84 mm.	1	84x15x6/7	33,5	

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
14	Burtz, KA2	KA2:14	Rauta	Naula	Pieni taottu naula. Kanta on ehkä soikea (korrodoitunut). Varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	40x9x4/5	2,5	Löytö on saatu yht. 14 ja alueen itälaidassa olevan häiriön rajalta.
15	Burtz, KA2	KA2:14	Rauta	Naula, rautalanka	Erikokoisia taottuja nauloja ja niiiden katkelmia sekä rautalankaa (228x3x3 mm). Naulojen kannat ovat soikeita tai suorakaiteita, varret ovat poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia. Pituudet 21-90 mm.	14	90x15x5/8	91,9	
16	Burtz, KA2	KA2:17	Rauta	Naula	Taottu taipunut naula ja kookkaan naulan katkelma. Toinen kolmessa palassa. Toinen kanta on soikea, toinen suorakaide (22x25 mm), varret ovat poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia. Pituudet 65-67 mm.	2	67x19x6/8	50,3	
17	Burtz, KA2	KA2:18	Rauta	Naula	Taottu kannaton naula, joka on hiekan ja kivien peitossa. Varsi on mahdollisesti poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	120 pituus	46,5	
18	Burtz, KA2	KA2:20	Rauta	Naula	Taottu naula, jonka kookas kanta on soikea (20x23 mm). Varsi on poikkileikkaukseltaan litteä, suorakaiteen muotoinen.	1	130x23x5/11	43,5	
19	Burtz, KA3	KA3:3	Rauta	Naula	Taottu naula, jonka kanta on lähinnä soikea. Varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	105x12x4/6	15,9	
20	Burtz, KA3	KA3:3	Fajanssi	Astia	Pohjapala fajanssilautasesta. Kahdessa osassa. Sisäpinnalla sinisellä maalattua koristelua ja alapinnalla leiomaan liittyviä viivojen katkelmia. Molemmin puolin vähän sinertävä tinalasitus.	1	25x18x5	2,2	

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
21	Burtz, KA3	KA3:3	Lasi	Astia	Pieni, kaareva kylkipala ohutseinäisestä astiasta, kirkasta lasia. Pinta on irisoitunut.	1	17x11x1	0,4	
22	Burtz, KA3	KA3:3	Muovi	kaapeli	Katkelma valkoista muovipäällysteistä kaapelia. Poikkileikkaus pyöreä. Sisällä lienee metallijohtoja. Kyljessä numeroita ja kirjaimia. Moderni.	1	190x5	3,7	
23	Burtz, KA3	KA3:9	Rauta	Naula	Taotun naulan katkelma. Hiekan ja kivien peitossa. Kanta lohkeillut, varsi mahdollisesti poikkileikkaukseltaan suorakaide.	1	61x14x?	13,0	
24	Burtz, KA3	KA3:10	Rauta	Naula	Taotun naulan katkelmat, toinen kannaton, toinen kärjetön. Kanta lohkeillut, suorakaiteen muotoinen, varret mahdollisesti poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoiset. Pituudet 26-37 mm.	2	37x6x4	5,7	
25	Burtz, KA4	KA4:5	Rauta	Naula	Pienen taotun naulan katkelma. Kanta soikea, varsi mahdollisesti poikkileikkaukseltaan neliön muotoinen.	1	28x11x4/4	1,9	
26	Burtz, KA4	KA4:8	Rauta	Naula	Taottu taipunut naula, kahdessa osassa. Kanta on soikea, varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	79x21x6/7	15,6	
27	Burtz, KA4	KA4:9	Rauta	Naula	Taottu pieni naula, kolmessa osassa. Kanta on soikea, varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	44x19x5/8	8,9	
28	Burtz, KA4	KA4:10	Rauta	Naula	Taottu naula, monessa osassa. Kanta on kookas ja pyöreä, varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	99x22x4/8	22,5	

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
29	Burtz, KA5	KA5:3	Rauta, valkosavi, piiposliini, punasavi, lasi, luu, muovi, pahvi	Naula, liitupiippu, astia, eläimen luu, muoviputki, Grandi-tetra	Sekalaisia vanhempia ja moderneja löytöjä: taottu taipunut naula, liitupiipun varren katkelma, palat punasaviastiasta ja piiposliinilautasista, ikkunalasin kirkas pala, eläimen luiden katkelmia, mustaa muoviputkea ja Grandi-mehutetra (mansikkamaku).	11	82x16x5/5,5 (n	195,5	
30	Burtz, KA5	KA5:6	Rauta	Naula, lattarauta	Taottu soikeakantainen naula, varsi poikkileikkaukseltaan lähinnä neliön muotoinen (91x15x6/6). Litteä, taipunut/taivutettu lattarauta, yksi loiva taite. Kapenee toiseen päähän. Murtunut läpireiän kohdalta. Pintaan takertunut hiekkaa ja maata.	2	119x26/22x4	82,4	
31	Burtz, KA5	KA5:8	Rauta	Naula, varras	Taotun soikeakantaisen naulan katkelma, varsi poikkileikkaukseltaan suorakaide (55x17x7/4). Poikkileikkaukseltaan pyöreän vartaan karkelma, korrodoitunut. Litteäpäinen hevosenkenkänaula (45x18x7/4).	3	90x12	32,4	
32	Burtz, KA6	KA6:9	Rauta	Naula	Erikokoisia taottuja nauloja ja naulan katkelmia, varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia. Kannat pyöreitä, soikeita tai nelikulmaisia. Pituudet 34-200 mm.	9	200x21x7/10	155,8	
33	Burtz, KA6	KA6:10	Rauta	Naula	Erikokoisia taottuja nauloja. Yksi pieni naula, jonka kanta pyöreä ja varsi neliö. Muiden varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia. Kannat soikea ja nelikulmainen. Pituudet 25-132 mm.	3	132x14x5/8	60,2	

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
34	Burtz, KA6	KA6:11	Rauta	Naula	Erikokoisia taottuja nauloja. Kannat lähinnä soikeita ja kulmikkaita. Varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia, osa hyvin korrodoituneita ja taipuneita. Pituudet 40-110 mm.	12	110x30x10/12	222,9	
35	Burtz, KA6	KA6:13	Rauta	Naula	Taotun naulan katkelma. Kanta lähinnä soikea ja varsi poikkileikkaukseltaan neliön muotoinen. Kärki katkennut.	1	53x14x6/6	9,9	
36	Burtz, KA6	KA6:14	Rauta	Naula, varras	Taottu naula sekä vartaan katkelma. Naulan kanta soikea ja varsi poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen. Varras on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen, korrodoitunut (75x16x13 mm). Ilmeisesti murtunut ainakin toisesta päästä.	2	79x13x4/5	50,7	
37	Burtz, KA6	KA6:17 savi	Rauta	Naula	Taotun naulan katkelma, kanta puuttuu. Varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen.	1	82x5/6	13,1	
38	Burtz, KA6	KA6:22	Rauta	Naula	Taottu naula, taipunut hieman. Kanta on soikea ja varsi on poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen. Pintaan on takertunut kiviä.	1	86x15x5/6	10,4	
39	Burtz, KA6	KA6:22	Lasi	Ikkunalasi	Erikokoisia paloja lähes kirkasta ikkunalasia, osa myös reunapaloja. Kaikki ovat enemmän tai vähemmän vääntyneitä kuumuuden johdosta, osa sulaneita karheaksi ja läpinäkymättömäksi. Paksuus noin 1 mm.	126		264,9	

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
40	Burtz, KA6	KA6:23	Rauta	Salpa	Jonkinlainen kiinnittämiseen liittyvä salpa. Esineen toisessa päässä on lenkkimäinen osa ja toisessa koukkumainen osa. Esine on pahasti korrodoitunut ja vaikea saada muodosta selvää.	1	100x14x25	32,8	
41	Burtz, KA6	KA6:28	Rauta, keramiikka	Naula, pala	Taottu taipunut naula, kahdessa osassa. Kanta soikea ja varsi neliö muotoinen. Lisäksi pieni litteä pala vaaleaa keraamista ainesta, jossa ei ole pintoja, esineestä tai tiivisteestä. Massan seassa pientä tiilimurskaa.	2	98x21x7/7	26,1	
42	Burtz, A1	pihakiveyksen päältä	Rauta, alumiini, muovi?	Naula, levy, pala	Taottuja nauloja ja naulan katkelmia, alumiinirulla ja muovieriste. Nauloissa soikeat kannat ja varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteet. Pituudet 61-84 mm. Litteä rulla ohutta alumiinilevyä, halk. 10 mm, pituus 48 mm. Ohut suikale muovintapaista nauhaa.	7	83x11x4/6	48,0	
43	Burtz, A4	pinnan täyttömaa	Rauta	Naula	Taotun naulan katkelma, kärki katkennut. Kanta pyöreä, varsi poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen. Pintaan on takertunut hiekkaa, tiilenmuruja, nokea.	1	85x15x7/8	22,9	
44	Burtz, prof. 1	Prof. 1:8	Punasavi	Kattotiili	Reunapaloja ja paloja kaarevaa kattotiiltä. Yksi pala kahdessa osassa. Paloihin on takertunut valkoista laastia. Jotkut pinnat myös tummentuneet.	8	91x90x21	828,4	
45	Burtz, prof. 4	Prof. 4 puhdistus	Rauta	Naula	Pienet taotut rautanaulat. Toisen kanta kulmikas ja toisen soikea, varret neliömäiset poikkileikkaukseltaan. Pituudet 37-56 mm.	2	56x11,5x4/4,5	7,8	

Nro	Alue	Yhteys	Materiaali	Löytölaji	Kuvaus	Kpl	Mitat (mm)	Paino (g)	Muuta
46	Burtz, A6	kuten prof. 4:13	Rauta	Naula	Taottu naula. Kanta on soikea, varsi poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoinen. Pituudet 37-56 mm.	1	109x17x5/7	16,2	
47	Burtz, A7	pihakiveyksen päältä	Rauta	Naula	Kookkaita taottuja nauloja, seassa muutama pienempi naula. Kannat ovat soikeita tai neliön muotoisia, varret poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoisia. Pituudet 43-184 mm, mutta valtaosa on 160-180 mm pitkiä.	25	184x18x10/11	865,4	
48	Burtz, A8	kuten prof. 5:3	Punasavi, laasti, alumiinilevy	Kaakeli, tiili, laasti, levy	Kaakelin pyöristettyä reunaa katkelma, kahdessa osassa. Pala tiiltä. Kaksi pientä palaa valkoista laastia. Kevyt alumiinilevy, joka pinnaltaan valkoinen, palassa suorakulmainen taite.	5	66x40x24 (tiili)	53,8	
49	Burtz, A1, A2	kiveyksen alta maakasoista	Rauta	Naula	Taotut rautanaulat. Toisen kanta pyöreä. Varret ovat poikkileikkaukseltaan suorakaiteen muotoiset. Pituudet 68-83 mm.	2	83x18x5/7	29,6	
50	A12	kiveyksen päältä	Rauta	Naula	Taotun naulan varren katkelma. Kanta lohjennut pois. Varsi on ilmeisesti poikkileikkaukseltaan suorakaiten muotoinen. Korrodoitunut.	1	68x5/6	8,8	

Helsinki, Hellenius-Burtz-Bock 2014-2015
Poistetut löydöt, kuvataulut, kuvannut M. Heikkinen

Nro 1

Nro 2

Nro 3

Nro 4

Nro 5

Nro 6

Nro 7

Nro 8

Nro 9

Nro 10

Nro 11

Nro 12

Nro 13

Nro 14

Nro 15

Nro 16

Nro 17

Nro 18

Nro 19-22

Nro 23

Nro 24

Nro 25

Nro 26

Nro 27

Nro 28

Nro 29

Nro 30

Nro 31

Nro 32

Nro 33

Nro 34

Nro 35

Nro 36

Nro 37

Nro 38

Nro 39

Nro 40

Nro 41

Nro 42

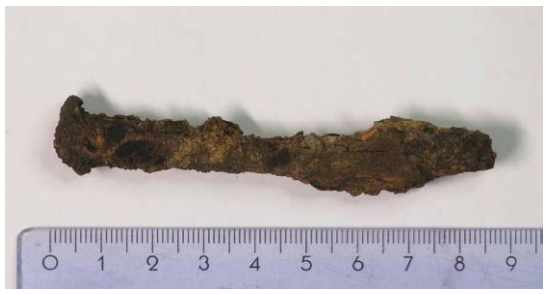
Nro 43

Nro 44

Nro 45

Nro 46

Nro 46

Nro 47

Nro 48

Nro 49

Nro 50

TEIJA ALANKO: MAKROFOSSIILITUTKIMUKSET

HELSINKIĀ

BURTZIN PIHA 2015

MAKROFOSSIILITUTKIMUKSETĀ

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

TUTKIMUSRAPORTTIĀ2016Ā

TeijaĀAlankoĀĀ

LuonnontieteellinenĀkeskusmuseoĀ

LUOMUSĀ

KasvitieteenĀyksikköĀ

HelsinginĀyliopistoĀ

Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

JOHDANTOĀ Ā Ā Ā Ā Ā 3Ā
Ā
MATERIAALIĀJAĀMENETELMÄTĀ Ā Ā Ā 5Ā

Maanäytteet 5Ā
Maanäytteiden käsittely 5Ā
Ā
MAKROFOSSIILIANALYYSINĀTULOKSETĀ Ā Ā Ā 5Ā
Ā
TULOSTENĀTARKASTELUĀ Ā Ā Ā Ā 7Ā

Hyötykasvit 7
Kulttuuririkkaruohot ja kulttuurinseuralaiset 10
Niitty- ja ketokasvit 11
Kosteikko- ja rantakasvit 11Ā
Puut ja pensaat 11
Muut jäänteet 11

Makrofossiililajisto maanäytteittäin 12Ā
Eteläprofiili:ĀĀNĀĀĀĀĀ
PitkäĀĀohjoisprofiili:ĀĀNĀĀĀ-ĀMNĀĀĀĀ
KoealueĀĀĀĀNĀĀĀ-ĀMNĀĀ1Ā
Ā
Löydöt 15
ĀĀ
LOPUKSIĀ Ā Ā Ā Ā Ā 15Ā
Ā
LähteetĀjaĀkirjallisuusĀ Ā Ā Ā Ā 16Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
Ā
KannenĀkuva:ĀruusumalvaĀĀ(*Malva alcea*)Āmaanäytteestä ĀMNĀ3Ā(kuvaĀTeijaĀAlanko).Ā

JOHDANTOĀ

Ā

HelsinginĀkaupunginmuseonĀtutkijatĀvalvoivatĀHelsinginĀsenaatintorinĀeteläreunassaĀsijaitsevienĀkaupunginĀvanhimpiinĀkivirakennuksiinĀkuuluvienĀHelleniuksen,ĀBurtzinĀjaĀBockinĀtalojenĀkunnostamista.ĀBurtzinĀpihanĀpohjoisosanĀaisärakennuksenĀjaĀBockinĀpihanĀuudistamisenĀtakiaĀtehtyjäĀmaankaivaustöitäĀvalvottiinĀtoukoĀelokuussaĀ2015.ĀValvojanaĀoliĀMarkkuĀHeikkinenĀjaĀtoisenaĀtutkijanaĀHeiniĀHämäläinen.ĀEtukäteenĀoletettiin,ĀettäĀBurtzinĀpihanĀpohjoisosassaĀsaattoiĀollaĀsäilyneenäĀvanhojaĀkulttuurikerroksiaĀmyöhemmästäĀrakennustoiminnastaĀjaĀpuidenĀistutuskuopistaĀhuolimatta.ĀBurtzinĀpihaltaĀpurettiinĀpoisĀvanhatĀkiveykset,ĀsekäĀpoistettiinĀviisiĀkoristepuuta.ĀPihaĀkaivettiinĀlopultaĀlähesĀkokonaan,ĀjaĀpihanĀkoillisosastaĀpoistettiinĀkaikkiĀvanhatĀkulttuurikerroksetĀpuhtaaseenĀhiekkaanĀsaakka.ĀBurtzinĀpihanĀpohjoispuoliskollaĀtuliĀsyvemmältäĀesiinĀoletettavastiĀ1700ĀluvunĀpuolivälinĀpihakiveysĀjaĀsenĀaltaĀvanhempiaĀkerroksia.ĀKaivauksiltaĀotettiinĀmaanäytteitäĀtämänĀpihakiveyksenĀalapuolelta.ĀAllekirjoittanutĀtekiĀmaanäytteistäĀmakrofossiilianalyysin.ĀPihakiveyksenĀoletetaanĀolevanĀennenĀ1760ĀluvullaĀrakennettuaĀkivirakennustaĀvanhempi,ĀmikäĀsijoittaneeĀmaanäytteetĀmyösĀtätäĀvanhemmiksi.Ā

Ā

BurtzinĀpihanĀvalvontaĀalueĀsijaitsiĀkruununhaassaĀhistoriallisellaĀkaupunkialueella,ĀjonneĀHelsinkiĀsiirrettiinĀ1640ĀluvullaĀVantaanjoenĀsuusta.ĀTämäĀalueĀoliĀLäntisenĀtullinĀkaupunginosanĀkoillisnurkkauksessa,ĀpäätorinĀeteläsivunĀkeskeltäĀlähteneenĀkadunĀ(nyk.ĀKatariinankatu)ĀlänsipuolellaĀSuurkadunĀ(nyk.ĀAleksanterinkatu)ĀeteläpuolellaĀjaĀItäisenĀKirkkokadunĀ(nyk.ĀSofiankatu)ĀitäpuolellaĀnäidenĀväliinĀjäävänĀkorttelinĀpohjoisosassa.ĀEnsimmäisetĀtiedotĀvalvontaĀalueenĀrakennuksistaĀjaĀniidenĀomistajistaĀlöytyvätĀvuodenĀ1696/1707ĀkarttaanĀliittyvästäĀtonttiluettelosta,ĀjonkaĀmukaanĀtässäĀtutkittuĀBurtzinĀpihaĀoliĀtontillaĀnroĀ112.ĀĀTämäĀtonttiĀoliĀosittainĀtorialueenĀreunallaĀulottuenĀsilloiselleĀMerikadulleĀsaakka,ĀjaĀsenĀomistiĀtuolloinĀpormestariĀJohanĀLaurentzĀ(k.Ā1725).ĀVaikkaĀvuonnaĀ1654ĀtulipaloĀoliĀtuhonnutĀkolmeĀneljännestäĀkaupungista,ĀmahdollisestiĀmyösĀvalvontaĀalueen,ĀpysyiĀalueenĀkorttelinĀjaĀtonttirakenneĀilmeisestiĀkuitenkinĀlähesĀsamanlaisenaĀkaupunginĀperustamisestaĀisovihaanĀsaakka.ĀVenäläisetĀperustivatĀisovihanĀmiehityksenĀaikaanĀ(1713Ā1721)ĀHelsinginĀpaikalleĀsotilastukikohdanĀjaĀrakensivatĀkenttälinnoituksen,ĀjonkaĀlounaispuolellaĀvalvontaĀalueĀsijaitsi.ĀLinnoitukseltaĀlähteväĀtieĀjakaantuiĀvalvontaĀalueellaĀkahtia,ĀpohjoisempiĀhaaraĀjohtiĀTöölönlahdenĀrannallaĀolevilleĀparakeilleĀjaĀeteläisempiĀhaaraĀoliĀmaantieĀkaupungistaĀänteen.Ā

Ā

KaupunkiĀrakennettiinĀisovihanĀjälkeenĀvanhanĀasemakaavanĀmukaisesti.ĀValvontaĀalueenĀympäristönĀkorttelit,ĀkadutĀjaĀtontitĀpysyivätĀlähesĀentisellään.ĀBurtzinĀtontistaĀeliĀtontistaĀnroĀ112ĀtuliĀEteläisenĀkorttelinĀtonttiĀnroĀ2,ĀjonkaĀostiĀhuutokaupassaĀJohanĀLaurentzinĀvelkoinaĀpankiltaĀraatimiesĀHenrickĀChristianĀSchwartzĀvuonnaĀ1727.ĀSchwartzinĀleskiĀJohannaĀChristinaĀFuldhaĀ(k.Ā1762)ĀmyiĀtontinĀaikaisemmastaĀavioliitostaĀsyntyneelleĀpojalleenĀpormestariĀNilsĀBurtzĀLarssonilleĀ(n.Ā1720Ā1765).ĀSaatuaanĀporvarioikeudetĀvuonnaĀ1748ĀhenkikirjoittajanĀpoikaĀNilsĀBurtzĀalkoiĀharjoittaaĀkansainvälistäĀkauppaa.ĀHänelläĀoliĀkaupungissaĀsilkkitehdasĀjaĀsittemminĀpalttinakutomo.ĀLisäksiĀhänĀoliĀosakkaanaĀsuuressaĀpanimossa.Ā BurtzĀ valittiinĀ HelsinginĀ raatimieheksiĀ vuonnaĀ 1755.Ā HänĀ hankkiĀ yksinoikeudenĀVanhankaupunginĀmyllylleĀjaĀporvareidenĀomistamalleĀpanimolle.ĀVuonnaĀ1761ĀnykyisenĀSofiankadunĀvarrellaĀsijainneessaĀSunninĀpiipputehtaassaĀsyttynytĀtulipaloĀtuhosiĀmuidenĀrakennustenĀohellaĀkaupunginĀsuurimmatĀjaĀparhaitenĀrakennetutĀpuutalotĀnykyisenĀSenaatintorinĀeteläpuolelta.ĀTuhoutuneilleĀtonteilleĀsaiĀtämänĀjälkeenĀkruununĀvaatimuksestaĀrakentaaĀvainĀkivitaloja.ĀNilsĀBurtzinĀomistamallaĀtontillaĀnroĀ2ĀkivitalonĀrakentaminenĀalkoiĀvuonnaĀ1762.ĀSeĀoliĀkaupunginĀensimmäinenĀkolmikerroksinenĀkivinenĀasuintalo,ĀjossaĀoliĀneljäĀholvattuaĀkellaritilaaĀjaĀkäytäviä.ĀBurtzĀkuoliĀvuonnaĀ1765ĀkaupunginĀkunnallispormestarina,ĀjaĀkeskeneräinenĀrakennus,ĀjokaĀvalmistuiĀvastaĀ1770/1775,ĀjäiĀleskelle,Ā

välskärintytärÃElisabetilleÃ(o.Ãs.ÃKyhl).ÃElisabethÃBurtzÃomistiÃtalonÃvuoteenÃ1806.ÃHänÃmeniÃuudelleenÃ naimisiinÃvuonnaÃ1772Ãeverstiluutnanttiã JacobÃ GerdesinÃkanssaÃjaÃjäiÃtoistamiseenÃleskeksiÃ1784.Ã EnsimmäisestäÃavioliitostaÃsyntyiÃviisiÃlasta,ÃjoistaÃvainÃyksiÃeliÃaikuisikäänÃsaakka.ÃÃ
Ã
BurtzinÃtalonÃomistiÃvuosinaÃ1806Ã1834ÃkauppaneuvosÃCarlÃWilhelmÃLindebergÃ(1768Ã1834),ÃjokaÃoliÃ kaupunginÃsuurinÃlaivanvarustajaÃjaÃvarakkaimpiaÃkauppiaita,ÃomistaenÃmm.ÃUllanlinnanÃlaivaveistämönÃ vuodestaÃ1828.ÃLindeberginÃleskiÃAnnaÃHelenaÃLindebergÃpitiÃtaloaÃkuolemaansaÃsaakka.ÃEdellistenÃvävy,Ã senaatinÃoikeusosastonÃesittelijäsihteeriÃGustavÃJohanÃKrookÃomistiÃtalonÃvuosinaÃ1850Ã1872,ÃhänenÃ poikansaÃesittelijäsihteeriÃCarlÃGabrielÃKrookÃvuoteenÃ1887,ÃjaÃkirjailijaÃCarlÃJohanÃMaximilianÃKrookÃvuoteenÃ 1892ÃeliÃsiihenÃsaakkaÃkunnesÃtaloÃpäätyiÃHelsinginÃkaupunginÃomistukseenÃKrookinÃkonkurssinÃmyötä.ÃÃ
Ã
TulipaloistaÃjaÃsodistaÃhuolimattaÃkaupunginÃasemakaavaÃpysyiÃsamanlaisenaÃvuoteenÃ1808,ÃjolloinÃ kaupunginÃkaakkoisosanÃtuhonneenÃtulipalonÃmyötäÃlaadittiinÃuusiÃasemakaava,ÃjokaÃtoteutettiinÃvuonnaÃ 1812.ÃVainÃSuurkadunÃ(nyk.ÃAleksanterinkatu)Ãeteläpuoliset,ÃpohjoisÃeteläÃsuuntaisetÃkadutÃ(SenaatintorinÃ jaÃvaltioneuvostonlinnanÃkohdilla)ÃsäilyttivätÃpaikkansaÃjaÃleveytensäÃ1700ÃluvunÃkivirakennusten,ÃkutenÃ Helleniuksen,ÃBurtzinÃjaÃBockinÃtalojenÃansioista.ÃKorttelitÃulottuivatÃkuitenkinÃlähemmäksiÃrantaaÃkuinÃ aiemmin,ÃÃläÃÃihinÃÃdistettiinÃÃerikatuÃÃÃÃurinÃÃsaÃÃerikadunÃeteläpuolisistaÃrantakortteleista.Ã
Ã
BurtzinÃtaloÃsijaitsiÃkorttelinsaÃpohjoisosassa,ÃHelleniuksenÃtalonÃitäpuolella,ÃosittainÃSuurtorinÃlaidalla.Ã BockinÃtaloÃoliÃkorttelinÃtäreunassaÃjaÃsitäÃrajasiÃdässäÃnykyinenÃKatariinankatu.ÃKorttelinÃtämänÃosanÃrajatÃ ovatÃpysyneetÃsamoinaÃ1640ÃluvultaÃlähtien.ÃMaastoÃonÃtäälläÃtasaistaÃviettäenÃloivastiÃeteläänÃkohtiÃ KauppatoriaÃeliÃentistäÃeteläsatamaa.ÃKorttelinÃsisäpihatÃovatÃkorkeudellaÃnoinÃ5.0ÃmÃmpy.ÃHelleniuksen,Ã BurtzinÃjaÃBockinÃtalotÃkuuluvatÃnykyisinÃkokoÃkorttelinÃkäsittäväänÃtonttiin,ÃerillisiäÃtontteja ÃeiÃenääÃole.Ã BurtzinÃ rakennuksenÃ päärungotÃ (1760Ã70Ãluvuilta)Ã ovatÃ Aleksanterinkadun puolella.Ã BurtzinÃ tontinÃ länsireunallaÃoliÃalunÃperinÃtalousrakennusÃjaÃsittemminÃvankila,ÃsumppuÃ(1830).ÃTontinÃmuutÃrakennukset,Ã masardikattoinenÃeivintupaÃjaÃsaitta,ÃolivatÃtontinÃeteläosassaÃjaÃlmeisestiÃmolemmatÃperäsinÃ1700ÃluvultaÃ Vuonna Ã1827ÃneÃpurettiinÃtulevanÃseurahuoneenÃtieltä.Ã
Ã
(HeikkisenÃkaivauskertomuskäsikirjoituksenÃ2016ÃjaÃsenÃviitteidenÃmukaan)Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã
Ã

MATERIAALI JA MENETELMÄT

Maanäytteet

12 maanäytettä (MN 0 – MN 11, tilavuudeltaan noin 0.5 – 1 litraa) otettiin kaivauskohteelta Burtzin pihalta 6.5. – 16.6.2015 kolmesta eri kohdasta (A: eteläprofiilista MN 0; B: pohjoisprofiilista MN 1 – MN 4; C: koealue 1:stä MN 7 – MN 11) Helsinginkaupunginmuseon tutkijoiden Markku Heikkisen ja Heini Hämäläisen toimesta minigrip-pusseihin. Osa näytteistä on säilytetty jääkaapissa (MN 7 – MN 11) ja osa huoneenlämmössä (MN 0 – MN 4).

Maanäytteiden käsittely

Maanäytteet käsiteltiin Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvitieteen yksikössä Helsinginyliopistolla allekirjoittaneen toimesta. Näytteet kellutettiin ja pestiin 10 litran muoviämpärissä hanavedellä. Näytteitä huuhdeltiin juoksevalla hanavedellä useita kertoja, jotta orgaaninen aines erottui maanäseasta ja nousi pintaan. Orgaaninen aines seulottiin ja huuhdeltiin 0.025 mm seulalla ja kerättiin petrimaljalle. Materiaali tutkittiin stereomikroskoopin alla (Leica WILD M Z8, suurennos 10x21B ja 1.25 (0.63 – 5.0)). Kaikki makrofossiiliset kasvijäänteet poimittiin, määritettiin ja laskettiin. Myös muu huomionarvoinen materiaali poimittiin, määriteltiin, laskettiin/arvioitiin ja kirjattiin ylös. Löydetyt hiiltyneet makrofossiilit ja kaikki muu materiaali kuivattiin ja säilytetään kuivana, hiiltymättömät makrofossiilit säilytetään 50% etanoliliuoksessa. Maanäytteistä löytyneet arkeologiset löydöt poimittiin, kirjattiin ja toimitettiin Helsinginkaupunginmuseolle. Makrofossiilien määrityksessä käytettiin tarvittaessa apuna määrityskirjallisuutta (kuten Cappers et al. 2006) ja Luonnontieteellisen keskusmuseon Kasvimuseon siementen vertailukokoelmaa. Joitakin määrityksiä on varmistanut Mia Lempiäinen Avci. Joistakin makrofossiileista allekirjoittanut otti valokuvia mikroskooppiin kytketyllä järjestelmäkameralla ja kerroskuvausohjelmalla Turun Ammattiopiston Näkö-ympäristöaineiden laboratorion Lempiäinen Avcin ohjeistuksella.

MAKROFOSSIILIANALYYSIN TULOKSET

Burtzin pihalta otetuista 12 maanäytteestä löytyi yhteensä 4016 makrofossiilista kasvijäännettä, pääosin siemeniä ja hiiltyneitä neulasia, 45 eri taksonista. Makrofossiileista 2988 kappaletta eli 74 % oli hiiltymättömiä ja 1028 kappaletta eli 26 % hiiltyneitä. Runsaimpia näytteitä olivat MN 4, MN 7 ja MN 8. Runsaslukuisimpia taksoneita olivat viikuna (*Ficus carica*, 608 hiiltymätöntä ja 110 hiiltynyttä siementä), ahomansikka (*Fragaria vesca*, 18 hiiltymätöntä ja 195 hiiltynyttä siementä), hullukaali (*Hyoscyamus niger*, 537 hiiltymätöntä siementä), vadelma (*Rubus idaeus*, 1131 hiiltymätöntä ja 274 hiiltynyttä siementä) ja jauhosavikka (*Chenopodium album*, 323 hiiltymätöntä ja 11 hiiltynyttä siementä). Kuusen (*Picea abies*) hiiltyneitä neulasia oli laskettuna 211 kappaletta.

Lievä epävarmuus lajimäärityksen suhteen, siementen kuluneisuuden tai hiiltymisen rakenteeseen aiheuttamien muutosten vuoksi, on ilmoitettu taulukossa cf. merkinnällä suku ja lajinimien välissä, hieman suurempi epävarmuus cf.-lyhyt sukunimen edessä (cf. engl. confer eli vrt.; muistuttaen lähinnä; lajin tunnistus ei ole täysin varma). Osa siemenistä oli huonokuntoisuutensa tai kikkinäisyytensä vuoksi vaikeasti tunnistettavia varmasti ja ne jäivät määrittämättä (indet. eli indeterminate, yhteensä 94 kpl koko aineistossa).

TaulukkoĀ1. BurtzinĀpihanĀ(2015)Ā makrofossiilisetĀĀsvijäänteet.Ā

| EĎĐĚÆĆĀDÆĆĀĀĀ

ĀĀĀČĀĒĐĀ		**ĀĀĀĀG**	**ĀĀĀĀĢ**	**ĀĀĀĀĢ**	**ĀĀĀĀĢ**	**ĀĀĀĀĢ**	**ĀĀĀĀH**	**ĀĀĀĀĦ**	**ĀĀĀĀH**	**ĀĀĀĀI**	**ĀĀĀĀI**	**ĀĀĀĀĢG**	**ĀĀĀĀĢĢ**
**ĀĀĒĐĐĀĀĀĀ

Kuva 1. Karpuolukka (*Arctostaphylos uva-ursi*, KANTA 1). Ylätämä ja kaikki seuraavat kuvat Teija Kanko.

Kuva 2. Katajan (*Juniperus communis*, KANTA 5).

Kuvat 3. Viikunan (*Ficus carica*) kiiltynyt siemen (MNA 7) ja kiiltymättömiä siemenkuoria (MNA 8).

Kuva 5. Lakka (*Rubus chamaemorus*, KANTA 1).

Kuva 6. Vadelma (*Rubus idaeus*, KANTA 1).

AhomansikkaĀ(*Fragaria vesca*)ĀjaĀvadelmaĀ(*Rubus idaeus*,ĀkuvaĀ6)ĀovatĀsaattaneetĀkasvaaĀtontilla,Ā mahdollisestiĀjopaĀstutettunaĀ(JustanderĀ1786;ĀAbelĀ1994),ĀtaiĀniitäĀonĀkerättyĀluonnosta.ĀMolempiaĀöytyiĀ aineistostaĀsekäĀhiiltyneenäĀettäĀhiiltymättömänä,ĀvadelmaaĀhuomattavastiĀrunsaammin,ĀyhteensäĀ1405Ā siementä,ĀmansikkaaĀ213Āsiementä.ĀVadelmanĀhiiltymättömiäĀsiemeniäĀöytyiĀyhtäĀmäytettäĀ(MNĀ11)ĀlukuunĀ ottamattaĀkaikistaĀmaanäytteistä.ĀVadelmanĀsuuriĀmääräĀviittaaĀsiihen,ĀettäĀlajiĀolisiĀkasvanutĀtontilla.Ā VadelmaaĀonĀravintokäytönĀlisäksiĀkäytettyĀlääkkeenä.Ā

Ā

Vanha,Ā myrkyllinenĀ lääkekasviĀ hullukaaliĀ (*Hyoscyamus niger*,Ā kuvaĀ 9)Ā oliĀ hyvinĀ runsasĀ yhdessäĀ maanäytteessäĀ(MNĀ4),ĀjossaĀoliĀhiiltymättömiäĀsiemeniäĀ509Ākpl.ĀVaikkaĀyksikinĀhullukaaliĀkasviyksilöĀvoiĀ tuottaaĀrunsaastiĀsiemeniä,ĀkotahedelmissäĀvoiĀollaĀjopaĀkymmeniätuhansiaĀsiemeniä,ĀjotkaĀtosinĀkarisevatĀ vainĀ vähänĀ kerrassaanĀ ympäristöön,Ā tämänĀ kaltainenĀ puhdasĀ siemenmääräĀ yhdessäĀ rajatussaĀ maanäytteessäĀ herättääĀ toisenkinlaisiaĀ tulkintoja.Ā EsimerkiksiĀ purkillinenĀ apteekkitavaranaĀ myytäviäĀ hullukaalinĀsiemeniäĀolisiĀvoinutĀkaatuaĀmaahanĀkyseisessäĀkohdassa.ĀHullukaalinĀsiemenetĀsäilyvätĀhyvin,Ā itämiskykyisinäkin,ĀmaaperänĀsiemenpankissa.Ā

Ā

Kuitu(/öljy)pellavaaĀ(*Linum usitatissimum*,ĀkuvaĀ8)ĀmaanäytteistäĀöytyiĀhiiltyneenäĀ7Āsiementä.ĀPellavaĀonĀ voituĀruodaĀtontilleĀkäyttöönĀmuualta,ĀmuttaĀsitäĀonĀvoituĀmahdollisestiĀmyösĀkasvattaaĀtontillaĀpienessäkinĀ puutarhassa,ĀkuidunĀlisäksiĀsiementenĀvuoksi,ĀehkäĀapteekkitavaraksi.ĀPellavaaĀonĀöytynytĀmakrofossiileinaĀ myösĀläheiseltäĀValtioneuvostonĀtontiltaĀeliĀentiseltäĀmaaherranĀasunnonĀalueeltaĀ(VuorelaĀ&ĀLempiäinenĀ 1997;ĀHeikkinenĀ2007)ĀsekäĀPresidentinlinnanĀetupihalta,Ā1700ĀlukuisenĀ”ErhardskeĀgårdenin”ĀalueeltaĀ (AlankoĀTĀ2016).Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

KuvaĀ7.ĀĀauraĀĀ*avena*Āsp.,ĀMNĀ7)ĀĀ

KuvaĀ8.ĀĀuitu(/öljy)pellavaĀ(*Linum usitatissimum*,ĀĀNĀ)ĀĀ

AineistostaĀlöytyiĀ8ĀhiiltymätöntäĀruusumalvanĀ(*Malva alcea*,ĀkuvaĀ10ĀjaĀkannenĀkuva)ĀsiementäĀjaĀ mahdollisestiĀyksiĀmalvanĀtaiĀrohtosalkoruusunĀ(cf.Ā*Malva*Āsp./*Althae*Āsp.)ĀhiiltynytĀsiemen.ĀSuomessaĀ esiintyyĀ nykyäänĀ jokunenĀ eurooppalainenĀ malvalajiĀ koristekasvienĀ viljelyjäänteinäĀ jaĀ –karkulaisina,Ā ruusumalvanĀ lisäksiĀ myskimalvaĀ (*M.*Ā *moschata*)Ā jaĀ kiiltomalvaĀ (*M. sylvestris*),Ā sekäĀ mahdollisestiĀ painolastikasvinakinĀsaapunutĀkatinjuustomalvaĀ(*M. neglecta*).ĀMuinaistulokkaaksiĀluokiteltu,ĀvanhanĀ asutuksenĀ seuralainenĀ kylämalvaĀ (*M. pusila*)Ā onĀ harvinaistunut.Ā RuusumalvaĀ onĀ soveltunutĀ koristetarkoituksensaĀlisäksiĀmyösĀlääkkeeksi.ĀRuotsissaĀhyödynnettiinĀuudellaĀajallaĀmalvoistaĀlääkkeeksiĀ enitenĀkiiltomalvaa,ĀmuttaĀkeskieurooppalaistaĀruusumalvaakinĀalettiinĀviljelläĀaajemminĀ1700ĀluvullaĀsekäĀ lääkeĀĀettäĀkoristetarkoitukseenĀ(AlankoĀPĀ&ĀKahilaĀPĀ1999).ĀMalvaĀkuvastaakinĀhyvinĀuudenĀajanĀ kehittyneempäänĀpuutarhakulttuuriaĀmyösĀSuomessa.ĀRuusumalvaĀesiintyyĀkuitenkinĀjoĀEliasĀTillandzinĀ vuodenĀ1673ĀjulkaisussaĀ*Catalogus Plantarum*ĀTurunĀseudunĀpuutarhaĀĀjaĀluonnonvaraisistaĀkasveistaĀ (TillandzĀ1673).ĀMyösĀ*Hortus Rudbeckianus* (1658/1666)ĀluetteleeĀruusumalvanĀmuidenĀmalvalajienĀ joukossaĀkasvaneeksiĀOlofĀRudbeckĀseniorinĀUppsalanĀyliopistonĀpuutarhassaĀ(MartinssonĀ&ĀRymanĀ2007).Ā Malva(t)ĀtunnettiinkinĀRuotsissaĀjoĀkeskiajallaĀjaĀniitäĀkäytettiinĀlääkkeenäĀjaĀkotitalouskasvinaĀ(LarssonĀ 2010).ĀMalvaĀeiĀoleĀollutĀainakaanĀkovinĀharvinainenĀ1700Ā1800ĀluvunĀHelsingissä,ĀsilläĀsitäĀonĀlöytynytĀ makrofossiilinaĀmyösĀtoisestaĀvanhanĀkeskustanĀkorttelista,ĀläheiseltäĀPresidentinlinnanĀetupihaltaĀ(tosinĀ eriĀaĀjiaĀeliĀkiiltomalvaa;ĀĀankoĀĀ2016).Ā

Ā

Ā

Ā

Ā

KuvaĀ9.ĀHullukaaliĀ(*Hyoscyamus niger*,ĀĀNĀĀ)Ā

KuvaĀ10.ĀĀuusumalvaĀ(*Malva alcea*,ĀĀNĀĀ)Ā

Ā

Kulttuuririkkaruohot ja kulttuurinseuralaiset

KulttuuririkkaruohojaĀlöytyiĀmaanäytteistäĀyhteensäĀ20ĀtaksoniaĀjaĀ656Āmakrofossiilia,ĀeliĀneĀkäsittivätĀvainĀ 16Ā%ĀkokoĀaineistosta.ĀVanhanĀkulttuurinĀseuralaislajiĀhukanputkiĀ(*Aethusa cynapium*)ĀoliĀaineistossaĀ harvinainen,ĀsamoinĀviljelyindikaattoriĀruiskaunokkiaĀ(*Centaurea cyanus*)ĀlöytyiĀvainĀyksiĀhiiltynytĀsiemenĀ kokoĀ aineistosta.Ā JauhosavikkaĀ (*Chenopodium album*),Ā jokaĀ onĀ vanhaĀ kulttuurinĀ seuralainenĀ jaĀ hyötykäytössäkinĀollut,ĀmuttaĀnykyisinĀrikkaruohoksiĀluettava,ĀoliĀaineistossaĀrunsaampi,ĀyhteensäĀ334Ā siementä.ĀLajiĀonĀravintokäyttöönĀsopivaĀmuinaistulokas,ĀjokaĀkasvaaĀnykyäänĀmm.Āpelloilla,Āpuutarhoissa,Ā pihoilla,ĀkienvarsillaĀjaĀjoutomailla.ĀĀ

Ā

KiertotatarÃ(*Fallopia convolvulus*),Ãjotaãlöytyiã5ãhiiltymätöntäãsiementä,ãonãmuinaistulokas,ãjokaãonãollutã ruiskaunokinãtavoinãrukiinviljelynãindikaattorilajeja.ãNykyäänãseãkasvaãmm.ãpelloilla,ãpuutarhoissa,ã joutomaillaãjaãtienvarsilla.ãPunapeippiã(*Lamium purpureum*,ãvainã2ãsiementä)ãonãravintokäyttöönãsopivaã muinaistulokas,ãjokaãesiintyyãnykyäänãmm.ãpuutarhoissa,ãpelloillaãjaãjoutomailla.ãUkontatartaã(*Persicaria lapathifolia*)ã löytyiã yhteensäã 9ã siementä.ã Seã esiintyyã nykyäänã Eteläãsuomessaã rannoilla,ã pelloilla,ã puutarhoissa,ãjoutomaillaãjaãtienvarsilla.ãAhosuolaheinääã(*Rumex acetosella*)ãlöytyiã2ãhiiltynyttäãsiementäãjaã nokkostaã(*Urtica dioica*)ãkeilummin,ã38ãhiiltymätöntäãsiementä.ã

ã

Niitty- ja ketokasvit olivatãaineistossaãhyvinãvähäisiä,ãvainãjokunenãheinäkasvienã(Poaceae)ãhiiltynytãsiemenã löytyi.ã

Kosteikko- ja rantakasvit

ã

Kosteikkoãjaãrantakasveistaãaineistossaãoliã4ãtaksoniaãjaã129ãmakrofossiilia.ãNäihinãsisältyiãerilaisiaãsarojaã (*Carex*ãsp.),ãsekäãhiiltyneenäãettäãhiiltymättömänä,ãjaãhiiltyneitäãrantaluikanã(*Eleocharis palustris*)ãsiemeniä.ã Vaikkaãsaratãovatãhankaliaãmäärittääãlajilleen,ãniistäãvoitiinãerottaaãryhmiä.ãJokapaikansaraã–tyyppiã(*Carex nigra*ã–tyyppi)ãsisältääãlajitãjokapaikansaraã(*C. nigra*)ãjaãviiltosaraã(*C. acuta*).ãMonimuotoinenãjokapaikansaraã esiintyyãnykyäänãkokoãSuomessaãmeren,ãjärvienãjaãjokienãrannoilla,ãniityillä,ãojissaãjaãtienvarsilla.ãViiltosaraã esiintyyããm.ãäärvienãaãvãokienãannoillaããããissa.ããuutoinããratãettiinããjaããkylkisiinãsekäãpullakoihin.ã

ã

Puiden ja pensaidenãryhmästäãlöytyiãvainãkuusenã(*Picea abies*)ãhiiltyneitäãneulasia,ãmuttaãniitäãoliãjoissakinã näytteissäãsuhteellisenãrunsaasti.ã

ã

Muut jäänteet

Maanäytteissäãoliãkasvimakrofossiilienãlisäksiãmyösãjonkinãverranãmuitaãjäänteitä,ãenitenãhiiltynyttäãpuutaã pienenäãsilppunaãjaãisompanaãhiilipalana.ãHiilenãlisäksiãlöytyiãhiiltymätöntäãpuuta,ãmäärittelemätöntäã kasvimateriaaliã(esim.ãjuurenãkappaleitaãjaãpuusilppua),ãhiiltyneitäãsientenãrihmastopahkojaã(Fungi:ã sklerotio),ãkalojenãjäänteitäã(suomuja,ãselkänikamiaãjaãruotoja,ãkuvaã11),ãyksiãkastemadonã(*Lumbricus terrestris*)ãmunakotelojaãyksiãpunkki,ãpieniäãeläintenãluitaãjaãhiilimurskaa.ãã

ã

ã

ã

Kuvaãã11.ãKalanãsuomu,ãMNãã4.ã

Makrofossiililajisto maanäytteittäin

Maanäytteitä otettiin kolmesta eri kohdasta Burtzin pihalla; A) eteläprofiilista, B) pohjoisprofiilista ja C) koealue 1:stä.

A) **MNÄ** (1 litra)

Yhteys: eteläprofiili; Maannos: tummanruskea niekka, siilen ja aastinmuruja

Maanäytteessä MNÄ 0 oli 85 kasvimakrofossiilia ja 10 taksonia. Hiiltyneitä viljan jyviä löytyi yksi (Cerealia/*Hordeum vulgare*). Hiiltymättömiä vadelman (*Rubus idaeus*) siemeniä oli 32, jauhosavikan (*Chenopodium album*) yhdeksän ja muiden savikoiden (*Chenopodium* sp.) 29. Lisäksi näytteestä löytyi mm. neljä ukontattaren (*Persicaria lapatifolia*) siementä, yksi hiiltynyt pihatähtimön (*Stellaria media*) ja kaksi hiiltynyttä saran (*Carex* sp. 2 kylkinen) siementä, sekä kolme hiiltynyttä kuusen (*Picea abies*) neulasta. Makrofossiilien lisäksi MNÄ 0:sta löytyi kuuta ja yksi vihreänruskea kuperaasinpala.

B) Pitkän pohjoisprofiilin samasta kohtaa sarjana otetut maanäytteet (MNÄ 1 – MNÄ 5) käydään läpi nuorimmasta vanhimpaan eli ylin kerros (MNÄ 1) ensin ja alin, syvin kerros (MNÄ 5) viimeisenä. Pohjoisprofiilin MNÄ:ssä ettiin eman ä i ohdasta ä in iden ä ytteen ä arja.

MNÄ (1 litra)

Yhteys: Pitkä pohjoisprofiili pitkä WA prof.); Maannos: tiilt ä ä ä ä ä ä sä ä ä ä sekoittunut kerros

Maanäytteessä MNÄ 1 oli 21 makrofossiilia ja viisi taksonia, mm. kolme vadelman (*Rubus idaeus*) ja 10 jauhosavikan (*Chenopodium album*) siementä sekä kuusi hiiltynyttä kuusen (*Picea abies*) neulasta. Makrofossiilien lisäksi MNÄ:sta löytyi kuta, kaksi vihreänruskeaa kuperaasinpalaa ja yksi kaakelinpala.

MNÄ (1 litra)

Yhteys: Pitkä pohjoisprofiili pitkä WA prof.); Maannos: ruskea niekka

Näytteestä MNÄ 2 löytyi 93 makrofossiilia ja yhdeksän taksonia. Näistä hiiltyneitä viljan jyviä (Cerealia/*Hordeum vulgare*) i ä ä ksi, hiiltymättömiä vadelman (*Rubus idaeus*) ä ä emeniä 22, jauhosavikan (*Chenopodium album*) 22, nokkosen (*Urtica dioica*) 30 ja sarojen (*Carex* sp. 2 kylkinen) kaksi. Lisäksi löytyi mm. kuusi ä i ä tynyttä ä uusen ä ä *icea abies*) neulasta. Makrofossiilien lisäksi MNÄ 2:sta löytyi kaksi kuuta ja yksi vihreänruskea kuperaasinpala.

MNÄ (1 litra)

Yhteys: Pitkä pohjoisprofiili pitkä WA prof.); Maannos: ruskea niekka

Näytteestä MNÄ 3 löytyi makrofossiileja 335 kpl, nämä 11 eri taksonista. Viljoja (Cerealia/*Secale cereale*) oli yksi hiiltynyt jyvä. Muista hyötykasveista löytyi kaksi ahomansikan (*Fragaria vesca*) hiiltymätöntä siementä, sekä 16 hullukaalin (*Hyoscyamus niger*), yksi ruusumalvan (*Malva alcea*) ja 75 vadelman (*Rubus idaeus*) hiiltymätöntä siementä. Kulttuuririkkaruohoista löytyi mm. 183 jauhosavikan (*Chenopodium album*) hiiltymätöntä siementä.

MNÃÃ(1 litra)Ã
Yhteys:ÃpitkäÃÃohjoisprofiiliÃ(EÃWÃprof.);ÃMaannos:ÃraidallinenÃkummaÃniekkaÃ
ÃÃ
MaanäytteessäÃMNÃ4ÃoliÃ759ÃmakrofossiiliaÃjaÃ12Ãtaksonia.ÃHyötykasveistaÃnäytteestäÃlöytyiÃsianpuolukkaaÃ(*Arctostaphylos uva-ursi*,ÃkaksiÃhiiltynyttäÃsiementä),ÃnäytettäÃdominoivanaÃlajinaÃhullukaaliaÃ(*Hyoscyamus niger*,Ã509ÃhiiltymätöntäÃsiementä),ÃkuusumalvaaÃ(*Malva alcea*,ÃkuusiÃsiementä)ÃjaÃvadelmaaÃ(*Rubus idaeus*,Ã40Ãsiementä).ÃkulttuuririkkaruohoistaÃnäytteessäÃoliÃmm.ÃjauhosavikkaaÃ(*Chenopodium album*,Ã43Ãsiementä)ÃjaÃkosteikkoÃÃjaÃrantakasveistaÃsarojaÃ(*Carex*Ãsp.Ã2ÃkylkisiäÃhiiltyneitäÃkaksi,Ã3ÃkylkisiäÃhiiltymättömiäÃviisiÃjaÃhiiltyneitäÃyksi,ÃsekäÃyksiÃhiiltymätönÃpullakko).Ã
Ã
MNÃÃ(1 litra)Ã
Yhteys:ÃpitkäÃÃohjoisprofiiliÃ(EÃWÃprof.);ÃMaannos:ÃNokinenÃniekkaÃ
ÃÃ
MaanäytteessäÃMNÃ5ÃoliÃmakrofossiilejaÃ133ÃkplÃjaÃtaksoneitaÃ13.ÃHyötykasveistaÃlöytyiÃviikunaaÃ(*Ficus carica*,ÃyksiÃhiiltymätönÃjaÃyksiÃhiiltynytÃsiemen),ÃahomansikkaaÃ(*Fragaria vesca*,ÃyksiÃhiiltymätönÃsiemen),ÃhullukaaliaÃ(*Hyoscyamus niger*,ÃviisiÃsiementä),ÃkatajaaÃ(*Juniperus communis*,ÃkaksiÃhiiltynyttäÃsiementäÃjaÃyksiÃhiiltynytÃneulanen)ÃsekäÃvadelmaaÃ(*Rubus idaeus*,Ã44ÃhiiltymätöntäÃsiementä).ÃKosteikkoÃÃjaÃrantakasveistaÃlöytyiÃsarojaÃ(*Carex*Ãsp.Ã2ÃkylkisiäÃhiiltymättömiäÃneljäÃjaÃhiiltyneitäÃkaksiÃsiementä,Ã3ÃkylkisiäÃhiiltymättömiäÃneljäÃjaÃhiiltyneitäÃyksi),ÃsekäÃpuistaÃ46ÃkuusenÃ(*Picea abies*)ÃhiiltynyttäÃneulasta.ÃMakrofossiilienÃiÃäÃksiÃÃÃNÃÃstaÃÃÃytyiÃpieniÃvaaleaÃlasinsirpale.Ã
Ã
MNÃÃ(1 litra)Ã
Yhteys:ÃpitkäÃÃohjoisprofiiliÃ(EÃWÃprof.);ÃMaannos:ÃvaaleanÃkuskeaÃlaastinenÃniekkaÃ
ÃÃ
NäytteessäÃÃNÃÃÃÃiÃÃakrofossiilejaÃ130ÃkplÃjaÃtaksoneitaÃ11.ÃNäistÃhyötykasvejaÃoliÃkolmeÃhiiltynyttäÃviljanÃjyvää,ÃjoistaÃkaksiÃkauraaÃ(*Avena*Ãsp.)ÃjaÃyksiÃ*Avena*Ãsp./*Secale cereale*)ÃjaÃyhdeksänÃhiiltymätöntäÃvadelmanÃ(*Rubus idaeus*)Ãsiementä.ÃKulttuuririkkaruohojaÃnäytteestäÃlöytyiÃmm.ÃjauhosavikkaÃ(*Chenopodium album*,ÃkaksiÃhiiltymätöntäÃjaÃkaksiÃhiiltynyttäÃsiementä),ÃukontatarÃ(*Persicaria lapatifolia*)ÃjaÃahosuolaheinäÃ(*Rumex acetosella*),ÃkummastakinÃyksiÃhiiltynytÃsiemen.ÃLisäksiÃlöytyiÃmm.ÃkuusiÃhiiltynyttäÃ2ÃkylkistäÃjaÃyksiÃ3ÃkylkinenÃsaranÃ(*Carex* sp.)ÃsiemenÃjaÃyksiÃhiiltynytÃrantaluikanÃ(*Eleocharis palustris*)Ãsiemen,ÃsekäÃrunsaastiÃkuusenÃ(*Picea abies*)ÃhiiltyneitäÃneulasiaÃ(niitäÃlaskettiinÃnäytteestäÃ100Ãkpl,ÃmuttaÃniitäÃoliÃreilustiÃenemmän,ÃinformaatioarvoÃeiÃolisiÃkuitenkaanÃkasvanutÃabsoluuttisestaÃneulasmäärästä).Ã
Ã
C)ÃKoealueÃ1:senÃ(KAÃ1)Ãmaanäytteet(MNÃ7ÃÃÃMNÃ11)ÃkäydäänÃläpiÃosinÃnuorimmastaÃvanhimpaanÃeliÃylinÃkerrosÃ(MNÃ7)ÃensinÃjaÃalin,ÃsyvinÃkerrosÃ(MNÃ11)ÃviimeisenÃ,ÃosinÃMNÃ10ÃonÃkerroksesta,ÃjokaÃoliÃMNÃ11ÃkerroksenÃsisällä.ÃÃ
Ã
MNÃÃ(0.5 litraa)Ã
Alue:ÃKAÃ1;ÃYhteysÃ5Ã(länsiprofiilista);ÃMaannos:ÃTummaÃmultainenÃhiekka,Ãtiilimurskaa,Ãlöytöjä,Ãnokea,ÃlaastiaÃ Ã
Ã
MaanäytteestäÃMNÃ7ÃlöytyiÃkasvimakrofossiilejaÃ605ÃkpL,Ã15ÃeriÃtaksonista.ÃViljoistaÃnäytteessäÃoliÃyksiÃkauranÃ(*Avena*Ãsp.)Ãjyvä.ÃHyötykasveistaÃrunsaastiÃoliÃviikunaaÃ(*Ficus carica*),ÃsekäÃhiiltymättöminäÃsiementenÃohuinaÃpintakuorinaÃ(15ÃkpL)ÃettäÃhiiltyneinäÃsiemeninäÃ(57ÃkpL),ÃahomansikkaaÃ(*Fragaria vesca*,ÃkahdeksanÃhiiltymätöntäÃjaÃ106ÃhiiltynyttäÃsiementä)ÃjaÃvadelmaaÃ(*Rubus idaeus*,Ã207ÃhiiltymätöntäÃjaÃ161Ã

hiiltynyttä siementä). Niukemmin oli katajaa (*Juniperus communis*, yksi hiiltynyt siemen) ja kuitu(/öljy)pellava (*Linum usitatissimum*, neljä hiiltynyttä siementä). Vadelman siementen joukossa oli pieniä, kypsymättömiä siemeniä, mikä saattaisi viitata tontilla kasvaneisiin vadelmapensaisiin, joista on pudonnut maahan myös raakoja marjoja kypsymättömine siemenineen kypsänä kerättyjen marjojen lisäksi. Vadelmansiemenissä oli lisäksi sekä täysin hiiltymättömiä, täysin hiiltyneitä, että eri asteisesti osittain hiiltyneitä. Osittain hiiltyneet laskettiin hiiltymättömien joukkoon ja vain täysin hiiltyneet merkittiin hiiltyneiksi. Arvoitukseksi jää, että mikäli maanäyte olisi tutkittu kerrostumispaikallaan vähä vähältä kaivauksen aikana, olisiko näytteen yläosassa ollut enemmän hiiltyneitä niin, että hiiltyminen olisi asteittain vähentynyt syvemmälle mentäessä vai olivatko eri asteisesti hiiltyneet siemenet satunnaisesti sekaisin maassa.

Kulttuuririkkaruohoista ja kulttuurinseuralaisista näytteessä oli mm. kiertotatarta (*Fallopia convolvulus*, kolme hiiltymätöntä siementä), pillikettä (*Galeopsis* sp., yksi hiiltynyt siemen), ukontatarta (*Persicaria lapatifolia*, kaksi hiiltynyttä siementä) ja pihatatarta (*Polygonum aviculare*, yksi hiiltynyt siemen). Makrofossiilien lisäksi MN7:sta löytyi luuta (ontto, pieni, mahdollisesti linnun luu) sekä pieni sisältä lasitettua keramiikan pala.

MN8 (1 litra)

Alue: KA; Yhteys 6; Maannos: Ruskea niekkainen multa, siiltä

Maanäytteä MN8 oli aineiston kaikkein runsaslukuisin sisältäen 1644 kasvimakrofossiilia ja 26 taksonia. Hyötykasveista näytteestä löytyi yksi hiiltynyt viljan jyvä (Cerealia) ja luonnosta kerätyistä marjoista yksi variksenmarjan (*Empetrum nigrum*), kaksi hillan (*Rubus chamaemorus*) ja kuusi mustikan (*Vaccinium myrtillus*) hiiltynyttä siementä. Puutarhaviljelyyn viittaavista lajeista löytyi kaksi tarhamaltsan (*Atriplex* cf. *hortensis*) ja neljä hullukaalin (*Hyoscyamus niger*) hiiltymätöntä siementä, sekä myös vähälukuisina, mutta mielenkiintoisina lajeina ruusumalva (*Malva alcea*, yksi hiiltymätön siemen) ja kuitu(/öljy)pellava (*Linum usitatissimum*, kolme hiiltynyttä siementä). Huomattavasti runsaampia hyötykasveja näytteessä olivat viikuna (*Ficus carica*), josta löytyi hiiltymättömiä siementen ohuita pintakuoria (592 kpl) ja hiiltyneitä siemeniä (51 kpl), ahomansikka (*Fragaria vesca*, kuusi hiiltymätöntä ja 88 hiiltynyttä siementä) sekä vadelma (*Rubus idaeus*), jota näytteessä oli 687 hiiltymätöntä ja 110 hiiltynyttä siementä. Kuten näytteessä MN7, tässäkin oli pieniä, kypsymättömiä vadelman siemeniä, viitaten mahdollisesti tontilla kasvaneisiin, raakoja marjoja varistaneisiin vadelmapensaisiin kypsänä kerättyjen marjojen lisäksi. Samoin vadelmansiemenissä [illegible] hiiltymättömiä, [illegible] hiiltyneitä, [illegible] eri asteisesti [illegible] hiiltyneitä.

Kulttuuririkkaruohoista ja kulttuurinseuralaisista näytteessä oli mm. ruiskaunokki (*Centaurea cyanus*, yksi hiiltynyt siemen), jauhosavikka (*Chenopodium album*, 24 hiiltymätöntä ja kuusi hiiltynyttä siementä), kiertotatar (*Fallopia convolvulus*, kaksi hiiltymätöntä siementä), ukontatar (*Persicaria lapatifolia*, kaksi hiiltynyttä siementä) ja könsyleinikki (*Ranunculus repens*, yksi hiiltynyt siemen). Kosteikko ja rantakasveista löytyi saroja (jokapaikansara eli *Carex nigra* –tyyppi kaksi hiiltynyttä sekä *Carex* sp. 2 kylkisiä kaksi hiiltymätöntä ja kaksi hiiltynyttä siementä) ja puista 11 hiiltynyttä kuusen (*Picea abies*) neulasta. Makrofossiilien [illegible] kaksi [illegible] sta [illegible] löytyi [illegible] / keramiikkapala.

MNÄ (1 litra)

Alue: KÄ; Yhteys 8; Maannos: keskiharmaa niekka, multaa

Tästä näytteestä löytyi makrofossiileja vain 10 ja taksoneita seitsemän. Näihin sisältyi mm. vadelma (*Rubus idaeus*, yksi hiiltymätön ja yksi hiiltynyt siemen), hukanputki (*Aethusa cynapium*, yksi hiiltymätön siemen), jauhosavikka (*Chenopodium album*, 21 hiiltymätöntä siementä) ja saroja (*Carex* sp. 2 kylkinen, kolme hiiltymätöntä ja kaksi hiiltynyttä siementä).

MNÄ (vajaa 1 litra)

Alue: KÄ; Yhteys 11; Maannos: tummanharmaa niekka

Tässä näytteessä oli edellistä kin vähemmän makrofossiileja (27 kpl) ja taksoneita (kuusi). Näitä olivat mm. ahomansikka (*Fragaria vesca*, yksi hiiltynyt siemen), hullukaali (*Hyoscyamus niger*, kaksi hiiltymätöntä siementä), vadelma (*Rubus idaeus*, 11 hiiltymätöntä siementä) ja jauhosavikka (*Chenopodium album*, kahdeksan hiiltymätöntä siementä).

MNÄ (0.75 litraa)

Alue: KÄ; Yhteys 12; Maannos: palokerros

Näytteessä MNÄ 11 oli makrofossiileja 144 kpl ja taksoneita 13. Näissä oli myötykasveista yksi hiiltynyt viljan jyvä (Cerealia), yksi hiiltynyt viikunan (*Ficus carica*) siemen, yksi hiiltymätön hullukaalin (*Hyoscyamus niger*) siemen ja kaksi hiiltynyttä vadelman (*Rubus idaeus*) siementä. Kulttuurinseuralaisista näytteessä oli mm. yksi ahosuolaheinän (*Rumex acetosella*) hiiltynyt siemen. Kosteikko- ja rantakasveista löytyi suhteellisen runsaasti saroja (*Carex* sp. 2 kylkisiä 53 ja 3 kylkisiä kahdeksan hiiltynyttä siementä) sekä rantaluikkaa (*Eleocharis palustris*, 16 hiiltynyttä siementä). Puista löytyi 24 hiiltynyttä kuusen (*Picea abies*) neulasta.

Löydöt

Makrofossiilien ja muiden jäänteiden lisäksi näytteissä oli joitakin pieniä löytöjä seuraavasti: luuta maanäytteissä MNÄ, ÄÄ ÄNÄ, ÄÄ ÄNÄ 2 (2 kpl) ja MNÄ 7 (ontto, ehkä linnun luu); vihreänruskeita kuperia lasin palasia maanäytteissä MNÄ 0 ÄÄ ÄÄ (pl), ÄÄ ÄNÄ ÄÄ ÄÄ (pl) ÄÄ MNÄ 2 (1 kpl); kaakelinpala maanäytteessä MNÄ 1; pieni vaalea lasinsirpale maanäytteessä MNÄ 5; pieni sisältä lasitettua keramiikan pala maanäytteessä MNÄ 7; ja tiili /keramiikkapala maanäytteessä MNÄÄ

LOPUKSI

Burtzin pihan makrofossiililöytöjen perusteella voi todeta, että kyseisellä tontilla on käytetty useita erilaisia hyötykasveja. Näistä osa on ollut viljeltyjä ja joitakin on voitu myös kasvattaa tarkoituksellisesti tällä tontilla, vaikka jotkut ovat voineet kasvaa paikallaan tahattomastikin. Osa on ollut luonnosta kerättyjä marjoja. Joukossa on sekä ravinto- että lääkekasveja, jotkut lajit ovat soveltuneet molempiin tarkoituksiin. Lisäksi lääkekasvina kin käytetty ruusumalva (*Malva alcea*) on voitu istuttaa tontille myös puhtaasti koristekasviksi. Tontilla on kasvanut myös kulttuurinseuralaislajeja tai osa näistä on voinut kulkeutua tontille muualta, kuten kosteikko- ja rantakasvit sarat (*Carex* sp.) ja rantaluikka (*Eleocharis palustris*). Aineistossa oli suhteellisen runsaasti hiiltynyttä materiaalia, sekä hiiltyneitä siemeniä että hiiltynyttä puuta ja kuusen (*Picea abies*) neulasia.

MakrofossiililajistoÃ erosiÃ jonkinÃ verranÃ eriÃ tutkimusalueidenÃ kesken.Ã Ã PohjoisprofiilinÃ näytteissäÃ oliÃ hyötykasveistaÃ selvästiÃ enemmänÃ hullukaaliaÃ (*Hyoscyamus niger*),Ã sekäÃ myösÃ enemmänÃ mm.Ã hiiltyneitäÃ viljanÃ jyviäÃ (Cerealia),Ã kuusumalvaaÃ (*Malva alcea*)Ã jaÃ aineistonÃ ainoatÃ sianpuolukanÃ (*Arctostaphylos uva-ursi*)Ã siemenet.Ã KoealueÃ 1:ssäÃ puolestaanÃ oliÃ huomattavastiÃ enemmänÃ viikunaaÃ (*Ficus carica*),Ã ahomansikkaaÃ (*Fragaria vesca*)Ã jaÃ vadelmaaÃ (*Rubus idaeus*),Ã sekäÃ aineistonÃ ainoatÃ hillanÃ (*Rubus chamaemorus*),Ã mustikanÃ (*Vaccinium myrtillus*),Ã tarhamaltsanÃ (*Atriplex* cf.Ã *hortensis*)Ã jaÃ kuitu(/öljy)pellavanÃ (*Linum usitatissimum*)Ã siemenet.Ã HiiltyneitäÃ kasvijäänteitäÃ oliÃ enemmänÃ koealueÃ 1:ssä,Ã lukuunÃ ottamattaÃ hiiltyneitäÃ kuusenÃ neulasia,Ã joitaÃ löytyiÃ enemmänÃ pohjoisprofiilinÃ näytteistä.Ã

Espoossa 9.6.2016

Teija Alanko

teija.alanko@helsinki.fi, teija@riimunkantaja.com

Lähteet ja kirjallisuus

Abel A (1994) The Oldest Danish Book about Gardening. *PACT* 42: 132–137.

Alanko P & Kahila P (1999) *Ukonhattu ja ahkeraliisa. Perinteiset koriste- ja hyötykasvit.* 2. Painos. Gummi, Helsinki, Keuruu. 143 s.

Alanko T (2016) Helsinki, Presidentinlinnan Makrofossiilitutkimukset, Presidentinlinna 2013–14. Tutkimusraportti. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Luomus, kasvitieteen yksikkö, Helsinginkiopisto.

Cappers R T J, Bekker R M & Jans J E A (2006) *Digital Seed Atlas of the Netherlands.* Groningen Archaeological Studies 4. Barkhuis Publishing, Eelde. 502 s.

Heikkinen M (2007) Burgmanin talon arkeologiset tutkimukset [Paleoekologiset tutkimukset s. 216–218]. Teoksessa: Läppinen J (toim.) Burgman. Helsinginensimmäinen kivitalo. *Varinkka 2007.* Helsinginkaupunginmuseo, Hämeenlinna. 87–218.

Heikkinen M (käsikirjoitus 2016) Helsinki, Hellenius Burtz Bock. Historiallisella kaupunkialueella (1640) sijaitsevien rakennusten sisätilojen korjausten ja pihojen maankaivaustöiden arkeologinen valvonta huhtikuu 2014–elokuu 2015. Helsinginkaupunginmuseo, kulttuuriympäristöyksikkö.

Hämet Ahti L, Suominen J, Ulvinen T & Uotila P (1998) (toim.) *Retkeilykasvio.* Neljäs painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Helsinki.

Justander J G (1786) Specimen calendarii floraeetfaunae Aboënsis. Kansalliskirjasto, *Turun akatemian väitöskirjat*, Doria julkaisuarkisto, https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/50760/fv12547.pdf?sequence=1. Haettu 24.11.2014.

Kuurne A (2008) *Louhisaaren linnan talousreseptit (n. 1770-1850).* KS Säilöimituksia 197, Keto, Helsinki. 83.

Larsson I (2010) *Millefolium, rölika, näsegräs. Medeltidens svenska växtvärld i lärd tradition.* 2. Painos. Skogs- och lantbrukshistoriska meddelanden nr 45. Kristianstad. 304 s.

Martinsson K & Ryman S (2007) Hortus Rudbeckianus. An enumeration of plants cultivated in the Botanical Garden of Uppsala University during the Rudbeckian period 1655–1702. *Acta Univ. Ups. Symb. Bot. Ups.* 35:1. Uppsala University, Uppsala. 219 s.

Tillandz E (1673) *Catalogus Plantarum* tam A in Excultis Locis propeAboam superiorjaestate nasci observatarum, in gratiam Philo botanicorum concinnatus ab Elia Til Landz, med. doct. & prof. p. Aboe, excusus a Petro Hansonio.

Vuorela A & Lempiäinen T (1997) Valtioneuvoston linnan pohjamaan paleoekologinen tutkimus. Raportti P 34.4.116. Geologian tutkimuskeskus. Maaperäosasto. Espoo. 63–10 s.

Vuorela, A & Lempiäinen, T (1999) Maaperän siitepölyistä ja kasvinjäänteistä Päävartion tontilla korttelissa Mariankatu 1, Helsinki. Raportti. Geologian tutkimuskeskus, maaperäosasto.

Kasvien suomenkielinen nimistö, verkkotietokanta: https://onki.fi/fi/browser/overview/kassu ja http://finto.fi/kassu/fi/